T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ ORTAÖĞRETİM SOSYAL ALANLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI YÜKSEK LİSANS TEZİ

CEVAT ŞAKİR KABAAĞAÇLI'NIN "AGANTA BURİNA BURİNATA" ROMANININ KELİME KADROSUNUN TESPİTİ VE TÜRKÇE ÖĞRETİMİ BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Emel EROL

İzmir
2014

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ ORTAÖĞRETİM SOSYAL ALANLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI YÜKSEK LİSANS TEZİ

Cevat Şakir Kabaağaçlı'nın "Aganta Burina Burinata" romanının kelime kadrosunun tespiti ve Türkçe öğretimi bakımından değerlendirilmesi

Emel EROL

Danışman Prof. Dr. Şerif Ali BOZKAPLAN

İzmir 2014

YEMİN METNİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum Cevat Şakir Kabaağaçlı'nın "Aganta Burina Burinata" romanının kelime kadrosunun tespiti ve Türkçe öğretimi açısından değerlendirilmesi adlı çalışmanın tarafımdan, bilimsel, ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Emel EROL

20/06/2014

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne

İşbu çalışma, jürimiz tarafından Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Anabilim Dalı Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenliği programında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. Şerif Ali BOZKAPLAN

Üye : Yrd. Doç. Dr. Sabahattin ÇAĞIN

Üye : Yrd. Doç. Dr. Ömer İNCE

Onay
Yukarıda imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

…./…./….

Doç. Dr. Ali Günay BALIM
Enstitü Müdürü

T.C
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
ULUSAL TEZ MERKEZİ

TEZ VERİ GİRİŞİ VE YAYIMLAMA İZİN FORMU

Referans No	10040068
Yazar Adı / Soyadı	EMEL EROL
Uyruğu / T.C.Kimlik No	TÜRKİYE / 63607037046
Telefon	5059258063
E-Posta	emelsinan1703@hotmail.com
Tezin Dili	Türkçe
Tezin Özgün Adı	:Cevat Şakir KABAAĞAÇLI'NIN "Aganta Burina Burinata" romanının kelime kadrosunun tespiti ve Türkçe öğretimi bakımından değerlendirilmesi…….
Tezin Tercümesi	Determination of the word categories in Cevat Şakir KABAAĞAÇLI's novel named Aganta Burina Burinata and evaluation of novel in terms of teaching Turkısh language ……
Konu	Türk Dili ve Edebiyatı = Turkish Language and Literature
Üniversite	Dokuz Eylül Üniversitesi
Enstitü / Hastane	Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Bölüm	Türk Edebiyatı Bölümü
Anabilim Dalı	Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Anabilim Dalı
Bilim Dalı	Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bilim Dalı
Tez Türü	Yüksek Lisans
Yılı	2014
Sayfa	542
Tez Danışmanları	PROF. DR. ŞERİF ALİ BOZKAPLAN 22399995750
Dizin Terimleri	
Önerilen Dizin Terimleri	
Kısıtlama	Yok

Yukarıda bilgileri kayıtlı olan tezimin, bilimsel araştırma hizmetine sunulması amacı ile Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanında arşivlenmesine ve internet üzerinden tam metin erişime açılmasına izin veriyorum.

14.07.2014

İmza:.....

ÖN SÖZ

Dil toplum hayatında insanların anlaşmasını ve birbirleri ile yakınlaşmasını sağlayan en önemli iletişim aracıdır. Dil olmadan insan kendini ifade edemediği gibi acı ve sevinçlerde de ortak noktayı yakalamak mümkün olmazdı. Bu nedenle dil, hayati önem taşıyan, bizleri dünden bugüne getirip bugünden yarına götürecek olan bir aktarım, bir iletişim aracıdır.

Karşı tarafa bir mesajı ulaştırmak için kullanılan bu iletişimin sağlanması sözlü veya yazılı şekilde mümkün olmaktadır.

Toplumsal anlaşmanın bir aracı olan dil bireyler arasındaki iletişimi bir uzlaşma, anlaşma zemini içerisinde sağlar. Bireylerin kendisini en iyi şekilde anlamaları ve anlatabilmeleri için dil öğretimi çok önemlidir. İyi bir dil öğretimi sağlıklı anlaşmaları; sağlıklı anlaşmalarsa iyi bir toplumsal yapıyı ortaya çıkarır.

Dildeki sözcüklerin hangi ilişkiler içinde bulundukları önemlidir. Dildeki sözcük örgüsünün aydınlatılması dilin zenginliği ve gelişmişliğini ortaya koyan çalışmalardır.

Bu çalışmamızda dilin sözdizimi özelliklerini inceledik ve dil öğretimine katkısı üzerinde durduk. Çalışmanın amacı Cevat Şakir KABAAĞAÇLI'nın "Aganta Burina Burinata" adlı romanından yola çıkarak kelime öbeklerinin cümlede nasıl kullanıldığını ortaya koymak ve Türkçe öğretimi açısından değerlendirmeler yapmak; bunlarla beraber hangi kelime gruplarının daha çok kullanıldığına bakarak yazarın üslûbu hakkında bir sonuca varmaktır. Bu yüzden kelime öbekleri tespit edilirken sadece cümlenin öğesi konumundaki öbekler göz önünde bulundurulmamış, öbeklerin içerisindeki bağımlı durumdaki alt öbeklerde gösterilmiştir.

Tez çalışmamda bana rehberlik eden, tecrübesi ve yardımlarıyla beni destekleyen değerli hocam Prof. Dr.Şerif Ali BOZKAPLAN'a teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ i
İÇİNDEKİLER .....
ÖZET ii
ABSTRACT iv

1.BÖLÜM:GİRİŞ

1.1.Araştırmaya Giriş 1
1.2.Problem Durumu 2
1.3.Araştırmanın Amacı ve Önemi 2
1.4.Problem Cümlesi 3
1.5.Alt Problemler 3
1.6.Sayıltılar 3
1.7.Tanımlar 3
1.8.Kısaltmalar 4

2.BÖLÜM
İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

3.BÖLÜM: YÖNTEM

3.1.Araştırma Modeli 5
3.2.Evren ve Örneklem 5
3.3.Veri Toplama Araçları 5
3.4.Veri Çözümleme Teknikleri 6

4.BÖLÜM
BULGULAR VE YORUMLAR

4.1.TAMLAMALAR 7
4.1.1.İsim Tamlamaları 7
4.1.1.1Belirtili İsim Tamlamaları 8
4.1.1.2.Belirtisiz İsim Tamlamaları 73

4.1.1.3.Zincirleme İsim Tamlamaları..... 119
4.1.2.Sıfat Tamlamaları.....135
4.1.2.1.Niteleme Sıfatlarıyla Oluşan Sıfat Tamlamaları.....135
4.1.2.2.Belirtme Sıfatlarıyla oluşan Sıfat Tamlamaları.....212
4.2.TEKRAR GRUPLARI..... 301
4.3.İKİLEMELER..... 322
4.4.UNVAN GRUPLARI 336
4.5.FİİLİMSİ GRUPLARI..... 359
4.5.1.İsim –Fiil Grupları 359
4.5.2.Sıfat-Fiil Grupları..... 392
4.5.2.1.Adlaşmış Sıfat- Fiil Grupları.....392
4.5.2.2.İyelik ekiyle Kurulmuş Sıfat- Fiil Grupları.....393
4.5.3.Zarf-Fiil Grupları 398
4.6.EDAT GRUPLARI.....458

5.BÖLÜM:

5.1. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER …….....538
5.2.KAYNAKÇA 541

ÖZET

Bu çalışma Cevat Şakir KABAAĞAÇLI'nın "Aganta Burina Burinata" adlı romanınında geçen kelime gruplarının tahlilini içermektedir.

Bu incelemede cümlenin herhangi bir ögesi konumundaki kelime grupları ve bu gruplar içindeki varsa alt gruplar ortaya konmuştur.

Tez beş bölümden oluşmaktadır. İlk bölüm giriş bölümüdür. Bu bölümde araştırmanın problem durumu,amacı,önemi,alt problemleri,sınırlılıklar ve kısaltmalar sunulmuştur.

İkinci bölüm ilgili yayın ve araştırmalardır. Bu bölümde çalışmayla ilgili yayın ve araştırmalara yer verilmiştir.

Üçüncü bölüm araştırmanın yöntem kısmıdır. Burada araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama araçları, veri çözümleme teknikleri gibi açıklamalara yer verilmiştir.

Dördüncü bölüm bulgular ve yorumlardır. Burada isim tamlamaları,sıfat tamlamaları,tekrar grupları, ikilemeler,ünvan grupları ve fiilimsi gruplarıtespit edilerek gerekli alt başlıklar verilmiştir.

Beşinci bölüm sonuç ve önerilerdir, kaynakçadır.

Bu bölümde çalışmayla ilgili yayın ve araştırmalara yer verilmiştir.

Romanda şu kelime grupları incelenmiştir:İsim tamlamaları, sıfat tamlamaları, tekrar grupları, ikilemeler,ünvan grupları,fiilimsiler,edat grupları.

İsim tamlamaları belirtili, belirtisiz ve zincirleme isim tamlamaları şeklinde incelenmiştir.

Sıfat tamlamaları incelenirken niteleme ve belirtme sıfatları ile kurulanlar şeklinde incelenmiştir.

Fiilimsiler; isim fill grupları,sıfat fiil grupları, ve zarf fiil grupları şeklinde ele alınmıştır. Sıfat fiil grupları "iyelik ekleriyle kullanılanlar" ve "adlaşmış sıfat fiil grupları" olarak iki kısma ayrılmıştır.

Sınıflandırma ve tespit eserdeki sayfa numaraları ve satırlar dikkate alınarak yapılmıştır. Öbek incelemelerinde cümle bütünlüğüne mümkün olduğunca dikkat edilmiş olup incelenen öbeklerin kaçıncı sayfada ve satırda geçtiği cümle sonlarında gösterilmiştir. Her kelime grubu geçtiği cümlede koyu şekilde gösterilmiştir.

İncelememizin sonuç bölümünde en çok hangi kelime grubunun kullanıldığı belirlenmiş, bunların Türkçe öğretimine olan katkısı değerlendirilmiş ve Cevat Şakir'in dili ve üslubu hakkında tespitler yapılmıştır.

Tez Aganta Burina Burinata adlı eserin Akba Kitabevinin 1946 yılında yayınlanmış baskısından hazırlanmıştır.İncelenen baskıda imlâ ve yazımla ilgili farklılıklar vardır. Esere sadık kalınması açısından bunlar değiştirilmemiş, tespit edilen farklılıklar imla başlığı altında gösterilmiştir.

ABSTRACT

This study comprises the analysis of phrases (word groups) in the novel titled "Aganta Burina Burinata" by Cevat Şakir KABAAĞAÇLI.

In this study, the phrases analysed are not only those that have any grammatical function within a sentence but also subgroups of those phrases.

The thesis consists of five parts. The first part is the introduction. In this part, the subject, the aim, the importance and the subproblems of the research, restrictions and abbreviations have been presented.

The second part gives details about the research method in which the research model, the target population and the sample, data collection tools, data analysis techniques have been explained.

The forth part consists of the findings and their explanations. In this part, noun compounds (noun phrases existing of two nouns), adjectival compounds (noun phrases consisting of a noun modified by an adjective), repetition groups, reduplications, title groups and gerundials have been grouped under the necessary subtitles.

The fifth part is the part of conclusion and suggestions, the bibliography where publications and articles related to the study have been stated.

In the novel, the following word groups (phrases) have been analyzed: noun compounds (noun phrases with two nouns), adjectival compounds (noun phrases consisting of a noun modified by an adjective), repetition groups, reduplication, title groups, gerundials, and postpositions.

Nouns compounds have been analyzed as definite, indefinite and chain compounds.

Adjectival compounds (noun phrases with adjectives modifying the noun) have been analyzed in terms of whether the modifying adjective is qualificative or determinative, and determiners have been further analyzed in subheadings.

Gerundials have been studied in terms of nominalizers, participials and adverbials. Participials have been classified in two groups as “the ones marked with possessive suffixes” and “nominalized participials”.

Identification and classification have been done considering the page numbers and lines. In the analysis of phrases, sentence coherency has been taken into consideration and the number of the page and line has been indicated at the end of each relative sentence. Each phrase (word group) has been written in bold within its sentence.

In the conclusion of the study, the phrases which are used the most have been identified and discussed in terms of their contribution to Turkish language teaching together with the analysis of Cevat Şakir’s use of language and literacy style.

The thesis has been prepared according to the edition published in 1946 by Akba Publishing House. In the analyzed edition, there are differences related to spelling and punctuation. So as to abide by the original work, these differences have not been corrected but have been stated under the title of spelling.

1.BÖLÜM

GİRİŞ

Yapılan araştırmada Cevat Şakir Kabaağaçlı'nın "Aganta Burina Burinata" romanının 1946 baskısı incelenmiştir. Esere sadık kalınması için romanda yer alan imlâ ve yazım yanlışları düzeltilmemiştir. Bunun yanında ikilemelerde sözcüklerin yerinin değiştirilerek kullanıldığı görülmüştür. Giriş bölümünde imlâ hataları şu şekilde örneklendirilebilir:

Didişe-çekişe pazarlığa alışmış olan bu toprak adamı, bana vereceğinin azamisini ve asgarisini içinden hesaplamış olacak ki, hiç bir şey vermiyeceğini, ve getirdiklerimin de hepsini alacağımı duyunca, karanlıkta merdiveni inen birisinin bir basamak daha mevcut olduğunu sanarak ona göre adım atarken, önünde hiç bir basamağın kalmadığını görünce şaşalaması gibi, ağzı açık kaldı.

...**Eni- konu** deniz de gezmişti.

...Yalnız zavallı **Halil usta**nın bir eli değneğinde olduğu için taşıyamadı.

...Bak **fırıncı Şalvaroğlu**, Fırın ağzını açıp kapadıkça ateş kıpkırmızı yanıp sünüyor.

...Belediye reisi **Katırcıların Muhsin ağa**ya gittim.

1.1.Araştımaya Giriş:

Bu bölümde araştırmanın yapılmasına duyulan ihtiyacın anlatıldığı 'Problem Durumu', araştırmada ulaşılmak istenen başlıca 'Amaçlar', araştırmanın ' Önemi', 'Problem Cümlesi', 'Alt Problemler', 'Sayıltılar', 'Sınırlılıklar', 'Tanımlar' ve kullanılan 'Kısaltmalar' sunulmuştur.

1.2.Problem Durumu:

Türkçe öğretimi, ülkemizde eğitimin her kademesinde verilmektedir. İlköğretimde Türkçe, ortaöğretimde Türk Dili ve Edebiyatı, yüksek öğretimde Türk Dili derslerinde anadilimiz öğretilmektedir. Bu derslerde edebiyat ve dil öğretimi birbirini tamamlamalıdır. Çalışmamızda bu durum göz önünde bulundurulmuştur.

1.3.Araştırmanın Amacı ve Önemi:

İnsanoğlunun yazıyla tanışmasından sonra kültür birikimlerinin korunması ve gelecek kuşaklara aktarılması kolaylaşmıştır. Bu da dil dediğimiz işaretler sistemiyle olmuştur.(Korkut, 2002:V)

Günlük yaşantımızın ve kültürel hayatımızın en önemli öğesi olan dil, edebiyatın da temelini teşkil eder. Okunan bir eserin anahtarı özellikle o eserle ilgili kelime gruplarıdır. Ayrıca kelime gruplarını tanıyıp bilmek iyi ve sağlam bir cümlenin temeli olur. Bu da dilin doğru kullanılmasını sağlar.

Çalışmanın amacı Cevat Şakir Kabaağaçlı'nın "Aganta Burina Burinata" isimli romanından yola çıkarak kelime gruplarıyla cümlede nasıl karşılaşıldığını ortaya koymak; Türk Dilini öğrenmede kelime gruplarının kullanışını kavratabilmeye yardımcı olmak; bunlarla beraber hangi kelime gruplarının daha çok kullanıldığına bakarak yazarın üslûbu hakkında bir sonuca varmaktır.

> Kelime grupları nesneleri ve hareketleri daha geniş olarak veya geniş nesneleri ve hareketleri belirtmek için kullanıldıklarına göre bunlar birer belirtme guruplarıdır. Tek bir nesneyi veya hareketi belirtmek için, bu gruplar içinde yan yana gelen, birbirine bağlanan kelimeler bir iş birliği yapar birbirlerine yardım eder, birbirlerini tamamlar. Bir belirtme, bir yardım, bir tamamlama esası üzerine kurulan kelime gruplarında umumiyetle belirten- belirtilen, tamlayan-tamlanan, tabî olan-tabî olunan, asıl-yardımcı unsur olmak üzere iki unsur bulunur. (Ergin, 1993:353-354).

1.4.Problem Cümlesi:

Cevat Şakir Kabaağaçlı'nın Aganta Burina Burinata romanda geçen kelime gruplarının incelenerek Türkçe eğitimi bakımından değerlendirilmesi.

1.5.Alt Problemler: Yapılan bu araştırmayla, yukarıda verilen temel probleme bağlı olarak şu alt problemler cevap aranacaktır: Romanda;

1.Hangi kelime gruplarıyla daha çok karşılaşılmış?

2.Kelime grubunun kuruluşunda değişik kurallar uygulanmış mı?

3.Kaç tane kelime grubu tespit edilmiş?

4.Kelime gruplarıyla cümlede nasıl karşılaşılmış?

5.Yazarın anlatımında kelime gruplarının etkisi nedir?

6.Kelime gruplarının Türkçe eğitimindeki önemi nedir?

1.6.Sayıltılar:

Kelime grupları incelenecek olan Aganta Burina Burinata'nın yayımlanan ilk baskısı eseas alınmış ve orijinal olduğu kabul edilmiştir.

1.7.Sınırlılıklar:

1.Kelime grupları hakkında bilgi, genel hatlarıyla verilmiştir.

2.Romanda geçen kelime gruplarından sadece isim tamlamaları, sıfat tamlamaları,fiilimsi grupları, tekrar grupları, edat grupları ve unvan grupları incelenmiştir.

1.8.Tanımlar:

Genel kabul gören görüşlerden hareketle çalışmamızdaki temel kavramları şöyle tanımlayabiliriz:

Dil: Bir toplumdaki insanların bilgi, gözlem, istek, duygu ve düşüncelerini anlatmalarını, birbiriyle iletişim kurmalarını sağlayan göstergeler dizgesine denir.

Ana Dil: İnsanın doğuştan itibaren ailesinden öğrendiği ve konuştuğu dildir.

Dilbilgisi: Bir dilin seslerden cümleye kadar bütün dil birliklerini yapı, anlam ve görev bakımından bütün cepheleriyle inceleyen bilgi koludur.

Sözdizimi: Cümleyi oluşturan kelime ve kelime gruplarının yapısını, bunların cümlede sıralanışlarını, görevlerini ve cümlenin yapısını inceleyen dilbilgisi koludur.

Kelime: Anlamı ve cümlede bir görevi bulunan, tek başına kullanılan ses veya sesler topluluğudur.

Kelime Grubu: Bir varlığı, bir kavramı,bir niteliği, bir durumu veya bir haraketi karşılamak üzere birden fazla kelimenin belirli kurallar içinde yan yana gelerek oluşturduğu yapı ve anlam bakımından bütünlük taşıyan dil birlikleridir.

1.9.Kısaltmalar:

S.: Sayfa

s.: Satır

TDK: Türk Dil Kurumu

Yay.:Yayın

2.BÖLÜM

İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

Akpınar'ın (2006) yaptığı araştırmada Sait Faik abasıyanık'ın Son Kuşlar'nda geçen kelime grupları tespit edilmiş ve yazarın üslubuyla ilgili değerlendirme yapılmıştır.

Korkut'un (2002) yaptığı araştırmada, Ömer Seyfettin'in on iki hikayesinde geçen kelime grupları bulunarak yazarın üslubuyla ilgili sonuca bağlanmıştır.

Mıh'ın (2011) yaptığı araştırmada Sait Faik Abasıyanık'ın Havada Bulut'unda geçen söz öbekleri tespit edilmiş, bunların yapılış ve kullanılışları açıklanmıştır.

Özcan'ın (2006) yaptığı araştırmada, Refik Halit Karay'ın Gurbet Hikayelerin'nde geçen kelime grupları tespit edilmiş ve kelime grupları dilbilim açısından da yorumlanmıştır.

3.BÖLÜM

YÖNTEM

3.1.Araştırma Modeli: Çalışmada tahlil yöntemi, fişleme yöntemi ve araştırma-inceleme modeli kullanılmıştır.

3.2.Evren ve Örneklem: Evreni romanda geçen bütün cümleler oluşturuyor. Araştırmanın örneklemini bu cümlelerde geçen kelime grupları oluşturuyor.

3.3.Veri Toplama Araçları: Araştırmanın evreninde yer alan konular için literatür tarama çalışması yapılmış ve kaynaklar belirlenmiştir.

3.4. Veri Çözümleme Teknikleri: Elde edilen verilerle araştırmanın bölümleri belirlenmiştir. Bölümler tasnif edilirken alt bölümler de ortaya çıkmıştır.

4.BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

4.1.TAMLAMALAR

4.1.1.İSİM TAMLAMALARI

Bir isim unsurunun, iyelik ekiyle başka bir isim unsuruyla kurduğu kelime grubudur.

İsim tamlamalarında ana unsur sonda bulunur.Birinci unsur tamlayan, ikinci unsur tamlanandır.Birinci unsur "belirtme" görevi yapar.Tamlayanın, tamlayan eki(ilgi hâl eki) aldığı isim tamlamaları belirtili isim tamlaması; tamlayanın tamlayan eki almadığı tamlamalar, belirtisiz isim tamlaması olarak adlandırılır.

Türkçede isim tamlamaları dilbilgisi uzmanlarınca çeşitli şekillerde sınıflandırılmıştır.Ergin (1993), Banguoğlu (1998) ,Karahan (1991) isim tamlamalarını "Belirtili" ve "Belirtisiz" olmak üzere iki grupta incelemişlerdir. Bazı kaynakların "Zincirleme İsim Tamlaması" olarak adlandırdıkları ifadeler ise bir isim tamlamasının bir başka isim tamlamasına tamlayan ya da tamlanan olabileceği şeklinde açıklanmıştır.

Ergin'e (1993:360) göre, iyelik grubu iyelik ekli bir isim grubu ile genitif hâlinde bir isim unsurunun meydana getirdiği kelime grubudur.İsim tamlaması ise iyelik grubunun her iki unsuru isim olan kelime grubudur.

Haydar Ediskun "Türk Dilbilgisi" kitabında "İsim Takımları" terimini kullanır. Ediskun'a (1993:114) göre isim takımları Belirtili İsim Takımı (kapının zili), Belirtisiz İsim Takımı (çocuk paltosu), Zincirleme İsim Takımı (okulun bahçe kapısı-dilbilgisi kitabının kabı) olmak üzere üç kısımdır.

Kimi dilbilgisi uzmanları, altın bilezik, demir yol, tahta köprü, şeker kız...gibi isim tamlaması ekini almamış adlardan oluşan tamlamalara "takısız ad takımı (tamlaması)" adını vermektedir.Tahir Nejat Gencan da bu sınıflandırmayı yapanlardandır.

Bunlarda, belirten görevindeki ad, belirtilen adın karşıladığı varlık ya da kavramın; "ait olduğu varlık-kavramı", "bağlı olduğu türü", ya da "bağlı olduğu bütünü" karşılar.Ancak bu örneklerde isim tamlamalarındaki gibi iki ayrı varlık ya da kavram ilişkisi yoktur. Birinci öğeler, ikinci öğelerdeki varlıkların birer özelliğinin karşılığı olduğu için bu tamlamalar aslında birer sıfat tamlamasıdır.

Belirtili isim takımları; tamlayan durumundaki isim görevli sözcüğün ya da sözcük öbeğinin ilgi ekini aldığı isim tamlamalarıdır. Belirtili isim tamlamalarında belirten öğesi belirten eki olan+(n)in ekini alır. Belirten ve belirtilen arasında genellikle sahiplik-aitlik ilişkisi bulunmaktadır.

Belirtisiz isim takımları tamlayan öğesinde ilgi eki bulunmayan isim takımlarıdır. Belirten öğesi, konuşanın (dinleyenin) tanımadığı belirsiz bir varlık ya da kavramın karşılığıdır.

Zincirleme isim tamlamaları belirteni, belirtileni ya da hem belirteni hem belirtileni isim tamlaması olabilen, iç içe girmiş isim tamlamalarıdır.

Bu çalışmada isim tamlamalarını hemen hemen tüm kaynakların hemfikir olduğu gibi belirtili, belirtisiz, zincirleme olarak üç grupta inceledik.

4.1.1.1.Belirtili İsim Tamlamaları:

Çıkmaz **sokağın ağzı**nda bir çeşme ve bir de hayvanları sulamak için yalak vardı. S.6 s.1

Kayığım yalaktaki **suyun üzeri**nde yüzünce dünyalar benim oldu. S.6 s.3

Gemim **suların üzeri**nde kaydı. S.6 s.7

Kayığı seyre öyle dalmıştım ki kayık gelip **burnumun üstü**nde baştan kara etti. S.6 s. 11

Yanaklarımı körpe **ciğerlerimin** bütün **gücü**yle şişirip şişirip sağanak sağanak esiyordum. S.6 s.18

Birdenbire derin bir **mağaranın ardı**ndan çıkıvermiş gibi kalın bir ses , "Hangi rüzgar kesiliyor?" diye sordu. S.6 s.29

Amcamın sesini tanıdım.S.6 s.31

"Bu gemi değil salapurya!" demesiyle beraber **bizim kalyonu** yere çarpıp **ayağının altı**nda **çatır çutur ezmesi** bir oldu. S.7 s.3

Uykumu dağıtmak için **gözlerimin içi**ne parmağımla tükürük koydum. S.7 s.10

Gözlerimi açınca **şafağın sökmekte olduğu**nu gördüm. S.7 s.12

Onları, tabakası, çam çıbığı ve denizci bıçağını-bıçağını demircide dövdürdükten sonra **çeliğin suyu**nu suyla değil **damarı**nı açıp kendi kaniyle verirdi- **kuşağının önü**ne sıkıştırdı. S.7 s.19

Kahvede birkaç gemici yelkenlerini **dizlerinin üzeri**ne almış yamıyorlar, iki üç balıkçı da **ağlarının gözlerine** çıplak ayaklarının baş parmaklarını sokarak geçiriyor ve mekikle delikleri örüyorlardı. S.7 s.25

Önüne bir dama masası alarak , üzerine **kayığın yapılması**nda kullanılacak öteberiyi dizdi. S.7 s.29

Kahvedeki gemici ve balıkçılar **denizin salamurası**nda adamakıllı pişmiş kaskatı denizcilerdi. S.7 s.34

Yüreğinin ağırlığı yetişecek diye cevap verdi. S.8 s.6

Öteki, " **insanların içi**nde vicdan denilen bir şey varmış. S.8 s.29

Artık **maymunun gözü** açılmıştı. S.9 s.4

En **iyisinin Allah belası**nı versin. S.9 s.11

İnsanın başına her gün bir iş çıkarırlar. S.9 s.12

Bugün **kapının menteşesi** sökülür. S.9 s.13

Hakikaten bu **denizcilerin** on **parmağı**nda on çeşit marifet oluyor. S.10 s.3

Gece yatakta onu **yastığımın üstü**ne koydum. S.10 s.9

Balıkçı Ateşoğlunun evinin biraz ötesinde bir **ev yıkıntısı** keşfettim. S.10 s.20

Ayakta kalmış dört **duvarının arası**nda , mavi ve serin gölgesiyle dolu, gizli bir yerdi. S.10 s.21

Bir avuç balık tutmak için fırtınanın, karabulutun zemininin üzerinde bir beyaz mendil gibi sallanan yelkenini görenler , "Ateşoğlu yine **başının belası**nı arıyor" derlerdi. S.10 s.32

Halbuki **başının belasını** değil, **çocuğunun nafakası**nı arıyordu. S.10 s.35

Çocukluğumu hatırladıkça bu seyahat mutlaka **gözümün önü**ne gelir. S.11 s.6

Çünkü **yarımadanın yüzü**ne varmıştık. S.11 s.11

Adaların genç ve masum bir **halleri** vardı. S.11 s.13

Yürüdüğümüz kuru **derenin** iki **yanı**ndaki incirliklerde al şalvarlı köylü kızları gülüşe çığrışa kuru incir devşiriyorlardı. S.11 s.23

Oğlum sakın **bunun** bu **hali**ne aldanma. S.11 s.27

_Benim çocukluğumda buraları hep yabanlıktı, toprak değil mi ya deniz gibi insana baş kaldırmaz. S.11 s.25

Fakat **onun emeğine** yatışır. S.11 s.34

Ben on yaşımda iken **buralarının çalısı, çırpısı, taşı** ayıklandı. S.11 s.34

Toprak kadına benzer bağrına **attığın tohumu** sana çiçek ve yemiş diye yetiştirir. S.12 s.8

Babam böyle söyledikçe denizden korkacağıma inadına irademşahlanıyor**, onun zorluklari**yle boy ölçüşmek istiyordum. S.12 s.32

Yolun kenarında kovalık sazları arasında tembel tembel eşinen bir eşekle, uzakta sürülen bir deve katarından başka ortalıkta in cin yoktu. S.13 s.16

Eşeğin de sazlığın da hatta bütün **ovanın da sıcaklıktan harlayıp duman halinde berhava olmadığı**na şaştım. S.13 s.20

Nihayet iki taraflı **dağların arası**nda sıkışan ova, Karakaya boğazı denilen yerde boğazlandı. S.13 s.31

Çölün artık **hakkı**ndan gelmiştik. S.14 s.1

Oracıkta **zeytinliklerin gölgesi**nde biraz dinlendik. S.14 s.3

Ağacın altında bir pınar vardı. S.14 s.7

Onun üzerine benek benek düşen **ışık parçalari**yle gölgeleri sanki berrak ve çırçıplak **suların serinliği**yle ürpererek tir tir titriyorlardı. S.14 s.7

Ağacın gölgesinde değil fakat sanki **denizin** yeşil d**erinliği**ndeydik. S.14 s.10

Babam kahvesini içiyor, ben de akan suya bakıyor ve **babamın** Bodrumdan beri **söyledikleri**ni aklımdan geçiriyordum. S.14 s.12

Hayatını uzak sularda başka başka **yıldızların altı**nda geçirmiş , başka başka denizlerde nöbet beklemiş olan bir **adamın** deniz hakkında **söyledikleri** sözler işte bunlardı. S.14 s.14

Ne var ki asıl tuhafı **babamın** o kadar **övdüğü** o toprak adamları bile boş vakıtlarında Bodrum'daki kıyı kumsalıan gelirler ve bir iki saat önce **ufkun ötesi**nde kendi kendine hışıldayıp durmuş olan dalgalar, **açıklıkların** engin **ıssızlığı**nı kıyıya yayarken, taş kesilmiş nöbetçiler gibi saatlarca kımıldamadan, denizi seyre dalarlardı. S.14 s.17

Bu kara **insanlarının seyredecekleri yeşil çayırlık ve ve çimenlikleri**, serinleyecek **bahçe gölgelikleri**, -ne bileyim?- havuz safaları yok mu idi ki başı boş vakıtlarında kıyıya gelip saatlarca put gibi oturuyorlardı. S.14 s.23

Yolumuzun burasında **Cenevizlilerin şatosu** kararmış, orasında bir Selçuk kulesi ağarmıştı. S.15 s.10

Onlarda ancak **zamanın** gelmiş geçmiş şeylere **verebileceği** bir zamet ve güzellik vardı. S.15 s.15

Gördüklerimi aç bir **süngerin suyu** içtiği gibi hep içime çektim. S.15 s.21

Ovanın kenarındaki **tepenin biri**nde Peçin Kalesi yükseliyordu. S.15 s.24

Yolun iki tarafındaki **zeytinliklerin arası**nda başka yolcular geliyorlardı. S.15 s.30

Rençberler **ayakkabılarının kabaraları**nı çatırdata çatırdata yürüyorlardı. S.16 s.3

Gündüzün ortalık günlük güneşlik iken, akşamleyin **Milasın** ün salmış **ayazı** bastı. S.16 s.5

Anadolunun cenubu değil mi ya,yedi sekiz saatlık bir yürüyüşle, üzüm asmaları, zeytin, harup, portakal,limon yetiştiren yerlerden bin metrelik uçurumları, uzakta görünen karlı dağları kızıl güneşle yanan ovaları birbirine karman çorman karıştıran bir havaliden geçmiştik. S.16 s.6

Kargacık burgacık yollardan birbirine yaslanmış barakamsı **evler arası**ndan yürüyerek bakkal **Fehminin dükkanı**na vardık. S.16 s.13

Anneme sık sık bahsedişinden, **babamın bu adamı** çok sevdiğini anlamıştım. S.16 s.15

Sonra Fehmi iki ellerini **babamın omuzları**na dayadı. S.16 s.22

Çoktanberi görmediği **arkadaşının yüzündeki değişiklikleri** görmek için başını arkaya attı. S.16 s.23

Nerede o **gözlerinin içi** gülen **insan azmanı** Süleyman, nerede sen! S.16 s.26

Ne iyi ettin de buraya gelip şu dükkanı açtın, darısı **heipimizin başı**na! S.16 s.30

Öteki **babamın kolu**na girdi. S.16 s.31

Onu **dükkanın dibi**ne çekti. S.16 s.32

_Birbirimizi **görüşümüzün şerefi**ne bir iki kadeh parlatalım! Dedi. S.16 s.33

Babamın benzi attı ve birbiri arkasına birkaç kadeh yuvarladı. S.17 s.9

Ayaklarının üstüne kaldırır ve koluna geçtim mi bana:

-Liman suyu pis oluyor, **gemilerin altları** çürüyor, pislenip midyalanıyor. . S.18 s.7

İnsanın içi de öyle oluyor. S.18 s.8

Ertesi günü şafakleyin vardıyası geldi mi, gider, uyandırırdım.S.18 s.11

Sedümenin bir saniyelik **dalgınlıği**yle hemen rotadan sapardı. S.18 s.18

Babamın sesi harharalandı. S.18 s.25

Hani ya bilinmiyen denizlerde, bilinmiyen bir **sığın tepesi**ni sıyırarak **kayığın** "hırrr!" edip **geçmesi** gibi. S.18 s.26

-**Onun ölümü**ne ben sebep oldum. S.18 s.28

Uçan bir **sivrisineğin vızıltısı** duyuldu. S.18 s.29

-İşte **onun oğlu geminin miçoduydu**, gemi limana varınca kaptanın cep saatini çalıp satmış, parasını da limanda yemiş. S.19 s.2

Hapishane duvarı yapıp hapsedilen **insanların ahı**nı alamam, diye çalışmamıştı. S.19 s.18

Adamın yetişkin bir **kızı** vardı. S.18 s.20

Davut da **Muhsinin kafası**nı yardı. S.19 s.30

Hapishaneden **çıktığının akşamı,** benim bulunduğum kayıya tayfa yazıldı. S.19 s.31

O gelin havasında bir **kıyametin kopacağı kimin aklı**na gelirdi? S.20 s.3

Bir iki saat sonra **mançonun** ölüm orağı gibi kardeşimi **öldüreceği**ni nereden bilecektim? S.20 s.6

Halbuki benim gibi kırk senelik kart **denizcinin**, denizde en ufak şeylere bile **alındırmayışın** büyük **tehlikeler doğuracağını bilmesi** lazım gelmez miydi? S.20 s.8

O güzel **günün** ne acı **olacağı**nın nereden bilecektik? S.20 s.14

Sert bir **rüzgarın savurduğu** badem çiçekleri gibi çark etmekte olan beyaz martı bulutları içinden geçiyorduk. S.20 s.17

Davutun gözü ufukta**, kulağı** şıpırdayan denizdeydi**.** S.20 s.22

Davutun siftah **güldüğü**nü görmüştüm. S.20 s.23

İnsanın içinde kötülük mü bırakır? diyordu S.20 s.26

Sert bir **rüzgarın** yüksekte direk uçlarını çöp gibi kırıp götürürken güvertede bir kibriti söndürecek kadar bile **üflemediği**ni, bir iki defa görmüştüm. S.20 s.32

Rüzgarın öylesine rüzgar mı denilir? Bir elma kabuğunu soyarmış gibi yeryüzünün derisini yüzmeye çalışan bir bıçak sallayışıydı o. S.21 s.2

Randa mançosu sepetlemesine salınan bir pala gibi **Alinin çene ve boynu**na vurunca kafasını uçurdu. S.21 s.16

Kaptanın sesi dümene geç diye bağırdı. S.21 s.22

Hepimiz **vazifelerimizin başı**na koştuk. S.21 s.25

Davutun cesedi kuru bir mezar yüzü görsün. S.21 s.27

Yedek yelkenleri geçirerek **Giritin** bir **kumsallığı**na doğru dümen kırdık. S.21 s.32

Geminin küçük **sandalı**na birkaç **arkadaşın yardımı**yle Davutu indirdik**.** S.22 s.5

Arkadaşlar! Bıçaklarımızı **dişlerimizin arası**na kısalım da küreklere kırasıya dayanalım. S.22 s.13

-Süleyman bu rüzgar değil bizi, fakat **öksüzün boynuzları**nı bile başından uçurucak. S.22 s.16

Güverteye çıkmamızla **rüzgarın** bıçak gibi **kesilmesi** bir oldu**.** S.22 s.20

Davutu beyaz **kontrakontrin yelkeni**ne, **direğin** en yüksekteki **yelkeni**ne sararken sanki onun **göklerin** beyaz bir **parçası**na sarılı denizciyi, **bağrının** zından **karanlığı**na çekmeyince **denizin susayışı** kanmıyacaktı. S.22 s.24

Dibe giden **naşın ağartısı** yavaş yavaş soldu. S.22 s.31

Gözlerimizin önünde yalnız **denizin** yekpare **mavisi** kalsı. S.22 s.32

Babamın başı yavaş yavaş göğsüne düştü. S.23 s.1

Babamın iki parmağı **arası**nda unutulmuş sigarasındansa, yukarıya doğru çetrefil bir duman süzülüyordu, ve bu duman yüzler hizasında bir sis tabakası teşkil ederek yavaş yavaş dalgalanıyordu. S.23 s.2

Soluk yüzler denizde **boğulanların naaşları**nı hatırlatıyordu. S.23 s.8

Amcamı neden dolayı çoktanberi görmediğimi onun ne kadar uzun sefere çıktığını, oyuncak kayığımın niçin ortadan kaybolduğunu, **babamın** da hangi sebep dolayısiyle denizci olmamı **istemediğini** hep birden anladım. S.23 s.12

Ve sonra bu suali soran o değilmiş de uzaktan gelip **dükkanın içi**ne giriveren, bir yabancı imiş gibi şaşaladı; durdu. S.23 s.32

Müşteri yakalanan bir sinek gib ciz biz ederek kurtulmıya çabalarken kar diye **onun** bir **parçası**nın koparıp yemek, yani geçimini sağlamak. S.24 s.10

Bu **dükkanın içi**nde sürdüğüm hayata yaşamak mı denir? S.24 s.18

Fehmi beni **dükkanın arkası**nda**ki** odada oturmakta olan karısına gönderdi. S.24 s.25

Ben zaten onu öylesine severdim ki onu ya **göklerin ya denizin koynu**nda doğmuş sanırım S.24 s.31

Rüyamda, uzun sarı saçlı **başının çevresi**ne halelenen bir eleğimsağmaya serilmiş gibi idi. S.25 s.1

Ben **denizin içi**ndeyim. S.25 s.4

-Boş **gezenin** boş **kalfası** olarak ortada gezmek olmaz, dedi. S.25 s.9

Beni **Eskici Kirpi Halil ustanın yanı**na çırak verdi. S.25 s.11

Bahçevan Nusret agayla, mütekaid gümrük ambar memuru Kasım efendi **dükkanın** demirbaş **misafirleri** idi. S.25 s.16

Nusret ağanın iki **gözü** de görelmiş olduğu için dükkanın karanlık olduğunun pek farkında olmazdı. S.25 s.19

Fakat **dükkanın** yegane **cazibesi** gümrük anbarına benzemesi değildi. S.25 s.23

Nusret ağanın kulağı pek ağırdı. S.26 s.4

Değneğini yere çenesini de **değneğinin sapı**na dayar, başını Kasım efendiye çevirmeden dinlerdi. S.26 s.5

Onun sesinin donuk **gümbürtüsü** duraklayınca, **cümlenin sonu**na nokta koyarmış gibi, derin bir, "hıım!" ederek Kasım efendiye lazım olan tasdik edici cevaplık gürültüyü tedarik ederdi. S.26 s.7

İşte bundan dolayı Kasım efendi **Halil ustanın dükkanı**ndan vazgeçememişti. S.26 s.10

Anlattıklarına göre, bir gün **bahçenin kıyısı**nda, denizde gusül abdesti alıyormuş o yeri ıssız biliyormuş ve cenabetlikten kurtulmak için burnuna su çekiyor, ağzını çalkalıyor ve "çık ya cenabet!" diye cenabetliğe hitap ediyormuş. S.26 s.17

İster, başarılan bu ameliyattan dolayı olsun; ister, senelerce dolabı döndürmüş olmasından dolayı olsun **Nüsret ağanın yüreği**nde bütün hayvanlara fakat asıl beygirlere karşı bir sevgi doğmuştu. S.26 s.34

Bu sevgiden mi, yoksa beygirlere karşı duyduğu yakınlıktan mı; her nedense, **Nusret ağanın gözlerinde** bazı ihtiyar beygirlerde rastlanan bakış vardı. S.27 s.3

Bazan sokakta yaşlı ve cılız bir **atın ayağı** kayar, düşen hayvan bir türlü kalkamaz. S.27 s.5

O **atın gözleri**nde bir bakış vardır. S.27 s.7

Böyle **bakmasının** belki daha derin bir **sebebi** vardı. S.27 s.9

Elalemin-çünkü dost var düşman var –"Bak Nusret ağa kendisini de karısını da beygir yerine dolaba koştu" diyerek **ayıplamaları**ndan korktuğu için, gözlerinde

ihtiyar **beygirlerin** görmüş olduğu **işi,** görmüş olduğu için, gözlerinde ihtiyar **beygirlerin** yoksul **bakışı** vardı. S.27 s.

Beygir öldükten biraz sonra **Nusret ağanın çocuğu** hastalandı. S.27 s.19

Kadın gider, bakar, döner, **kocasının yanı**nda yeriniş alınca, "Çocuk yine fena hasta öksürüyor, terliyor" dermiş. S.27 s.22

O zaman **Nusret ağanın boynu**, yorgun **beygirlerin yaptıkları** gibi önüne düşer, soluya soluya yine "Hindiyağı vermeli!" dermiş. S.27 s.24

Nüsret ağa soluğu **Aktar Badibadi bacakların Hüsmen efendi** de almış. S.27 s.31

Konu komşu "Çocuk sakın ince hastalığa tutuldu?" diye **Nusret ağanın kulağı**na bir şeyler çıtlatmışlar. S.28 s.2

Bahçıvanın tüyleri diken diken olmuş. S.28 s.2

Eve dönünce **çocuğun** "İstemem" diye bağırıp **çağırması**nı kulak asmadan ona yine zorla Hindyağını dayamış çocuk fenalaşmış: S.28 s.7

Çocuk kandil gecesi, yani Leylei Miraç arifesinde öldüğü için ertesi günü mescidde vaaz verilirken Müftü Aptülvahap Hoca Hazreti **Peygamberin** düldül **atı**yla cennete gitmiş olduğundan bahsetmiş. S.28 s.27

-Ne olacak a oğul, cahiliz, **beygirlerin cennete gidip gitmedikleri**ni bilmiyorum. S.28 s.34

Mesela, **ashabı kehfin** Kıtmir adlı **köpeği**, **Musa aleyhisselamın** bazan asa diye **kullandığı** engerek yılanı hep cennete girdiler dedi. S.29 s.8

Hemen koşup **senin** rahmetli **bacı**na müjdeledim. S.29 s.10

-Pek ala, sen **bahçenin dili**nden anlarsın. S.29 s.31

Kasım efendi: "Bin üç yüz beş senesi **Hicazülahirinin** on yedinci **günü** Şamı şerif ziraat memuru…" diye bir şey söylüyordu. S.30 s.22

Ben de **Kasım efendinin söyledikleri**ni hiç işitmiyormuşum gibi olmuştum. S.30 s.25

Fakat Halil ustanın bir **sözü**nü değil, fakat bir göz kırpışını bile kaçırmazdım. S.30 s.27

Bahçıvan Nusretle, Kasım efendi gibi gemiyi resimde, suyu da ancak bardakta görmek **istiyenlerin**, dükkana gidip **oturmaları, babamın bu zannı**nı destekliyordu. S.31 s.1

Denize bakacağına, senelerce çeşit çeşit ayakkabıların taban ve topuklarına dikkatle bakmak mecburiyeti, **Halil ustanın gönlü**nde, karalara ve topraklara karşı zehir gibi bir **kinin peydahlanması**na sebep oldu. S.31 s.8-9

Mesela yanıbaşındaki bir koğadan, zımba işlesin, diye ıslatıp yumuşatılmış bir deri parçasını önüne koydu mu idi, ona "Hep karada yürüyeceksin ha!" dermişcesine çatık kaşlarla bakar ve onu kanına susadığı bir **düşmanın yüreği**ne saplıyormuş gibi öfkeyle zımbalardı. S.31 s.13-15

Fakat ötesi berisi çentilmiş ve kirlenmiş eskici **masasının üstü**nü güverte adiyle şereflendirdiği zaman kargacık burgacık gövdesinde tıkıla kalmış ateşli **canlılığının,** gözlerinde bile sevinçle kontakt yapıp **parladığı** görülürdü. S.31 s.19

Hatta **masanın kenarı**nı "kenar" gibi karaya ait bir sözle anlatmaz, ona **masanın alabandası** der, bana, "Sağa sola dön!" demez, "Sancağa, iskeleye dümen kır!" diye bağırması çok hoşuma giderdi. S.31 s.23

Mesela, "Cunda" yelkenleri sözü- yani asıl **yelkenlerin** iki **yanı**ndan kanat gibi açılan yan yelkenler- gönlümde bayağıdeniz mavilerini öttürüyordu. S.31 s.34-35

Söyledikleriyle, içten alakalandığımı görünce, **kaşlarının çatıklığı** hazla çözüldü. S.32 s.3

Bir kerpeteni veya bir kösele parçasını bulmak üzere, **kötürümlüğünün atikliği**yle topallaya topallaya öteyi beriyi araştırırken bile sözünü kesmez, aradığını bulunca sağlam **ayağının üzeri**nde rüzgar gibi çark ederek **gözlerimin içi**ne bakar, can kulağiyle dinleyip dinlemediğimi orada okumağa çalışırdı. S.32 s.9-10-12

Ustamın çenesinin birdenbire çözülüvermesi **Kasım efendinin hiç de hoşu**na gitmiyordu. S.32 s.14

Alabildiğine açık iri, **çocuk gözlerimin**, pür dikkat kendisine **bakmakta olduğu**nu görünce gönlü tutuşur, **"Kör Halidin hanı**na git de Murat dayıya söyle, bize üç kahve getirsin." Der. S.32 s.23

-Şimdi **senin aklın**a mıhlamak istediğim nokta bu ayakkabıya çakacağım çividen çok daha mühimdir. S.32 s.31

Haziranın altıncı **günü** Hacı Lütfullah Paşa oraya **leva kumandanı** olarak …demesine kalmaz, ustam: S.33 s.15

-Dur be Kasım efendi; bu **senin bildiğin** levalardan değil. S.33 s.18

Murat dayının ustam ve benden başka bir insanın sözlerine **kulak verdiği**ni hiç görmedim. S.33 s.33

Gözlerinin uzaklara dalgın bir **bakışı** vardı. S.33 s.35

Hani ya, kafese kapanmış kuşlar, hapishanede demir parmaklıklı pencereden bakan mahpuslar vardır, size bakarken sanki cam gibi şeffaf imişsiniz de **sizin öteniz**de bir ufka bakıyorlarmış gibi bakarlar; işte tıpkı öyle. S.34 s.3

Ustamın dükkanından çok hoşlanırdım. S.34 s.12

Ondan sonra da **kör Halidin kahvehanesi**nden. S.34 s.13

Biz çocuklar **yaşlı başlıların arası**nda oturmaktan korkardık. S.34 s.15

Çeşmede teneke ve testileri doldurmak istiyenler pek kalabalık oldukları için, çeşmede nöbet bekliyeceğime, tenekeyi orada bırakır, **kahvehanenin kapısı**nda dururdum. S.34 s.23

Çerçevesinin camı kırık bir şarklı dilber. S.34 s.26

Kenarına altınlar dizilmiş bülbül yuvası hotozunu çapkıncasına bir **kaşının üzeri**ne eymiş, kısa sırmalı yelek aralığından pembe tüllerle buğulanmış memelerini kabartarak, "Ah!" dermiş gibi mahrur bakışlı gözler süzer. S.34 s.27-28

O **resmin yanıbaşı**nda rafa dizilmiş bir sıra nargilelerin tunç başlıkları arasından, Mesudiye zırhlısı görünürdü. S.34 s.33

Limanımıza uğrayan bir şilep kaptanı bu **herifin** "Otello!" adlı bir Venedikli **olduğu**nu söyledi.S.35 s.13

Bu gemi**, birbirinin aynısı** , hendesi dalgalar üzerinde kayıp gidiyordu. S.35 s.24

Ustamın tarif ettiği her şeyi o resimde gidip buluyordum. S.35 s.25

Ondan sonra kuzguni **Arabın elbiseleri**ne benzeyen elbiseler giymiş tatlı yüzlü yaşlıca bir **adamın resmi** geliyordu. S.35 s.27

Geminin direğine zincirlerle bağlanmıştı. S.35 s.30

Limanımıza uğrayan **şilebin kaptanı** yok mu? S.35 s.32

Kolombun yüzüne hayranlıkla uzun uzun bakardım. S.36 s.2

Ona bakakaldıkça her şey gözlerimden silinirdi, hatta **müşterilerin sesleri**ne, **tavla tıkırtıları**na, iskambil gürültülerine, **kahvecinin,** "okkalı bir, orta şekerli iki;" diye ocağa **haykırışları**na kulaklarım sağır, muhitimden, elbiselerimden, gövdemden soyunur çırılçıplak bir gönül bir arzu olarak Amerika kaşifi ile beraber aynı gemide bulunmasını isterdim de içimi hasretli çekerdim. S.36 s.9-10-11-13

Fakat **Kör Halidin;**

-Ulen küpü hala doldurmadın mı? **Çeşmenin başı**nda kimsecikler yok!

Diye beni omzumdan **sarsması**, **hayal gökleri**nden tepe takla hakikat- yani **kahvehanenin** yamrı yumru çam tahtaları- **tabanı**na indirdi. S.36 s.18-19

Bana verilen **denizci dersleri** dolayısiyle laf sırası bulamıyan Kasım efendi**, ustamın bana boyuna denizden bahsettiğini**, gidip babama fitlemişti. S.36 s.23

Ustam bana vermekte olduğu son **dersin** tamamen **tadı**na varabilmek için beni, biraz ötemizde sokak köşesinde Muğlalı aşçı Yaşara, bir şişe rakı, ve mezelik izmarit balığı almak üzere gönderdi. S.37. s.2

-Bizimle beraber **dünyanın böylesi**nde yaşıyorlar, yazık zavallıcıklara. S.37 s.6

İşte o çocuk- yani Hamdi- bana **izmaritlerin** en **kocamanları**nı seçti. S.37 s.15

Ustam **şişenin kıçı**na avuciyle vurup tapayı attırdı. S.37 s.17

-Çımaları filadur, kasalı tek sapandan, iki makara **hamailinin** iki **tarafı**na konulur. S.37 s.26

O **manevranın** bir kayıkta **yapıldığı**nı görmek sevincinden ben de, ustam da mahrumduk. S.38 s.3

Fakat onu sözle haykıra haykıra **anlatmanın sevinci** vardı ya. S.38 s.4

"Alestaaa tira mola!" deyince hepimiz, yani denizciler- hepimiz deyince **onların arası**na kendimi de kattığım için göğsüm gururla kabardı- yerlerimize koşar ve hazır ol vaziyetinde alesta dururuz. S.38 s.8

O zaman rüzgar **geminin başı**ndan gelmeğe başlar. S.38 s.16

Ben bunları sırasiyle söylerken **ustamın yorgunluğu** gideriliyor, gözleri vahşi bir tasdik ateşiyle yanmağa başlıyordu. S.38 s.18

-Mola burina grandi tira mola maestra!

Diye bağırılınca ve biz de söylenilenleri yapınca **geminin başı** rüzgardan açılmağa başlar. S.38 s.23

Kayık şarıl şarıl **rüzgarın gözü**ne işler. S.38 s.29

İşte bundan dolayı, biz de koşarcasına habire çalışalım ki, açlık ensemizde yetişip bizi helak edemesin diyerek birbirini çabuk olağa kışkırtıyorlarmış gibi, **işlerinin üzeri**ne abanmış acele acele takır tukur çekiç sallarken "Aganta burina burinata!" diye kainata meydan okuyan nidamızı duyunca, **işlerinin üzer**inden doğruldular. S.39 s.12-14

Murat dayının yüzüne bir hüznün gölgesi düştü. S.40 s.2

-Şu **heriflerin** şu halimde bana **sataşması**, içimde Aliş'in hasretini uyandırdı. S.40 s.11

A evlat çok kere Allah **çocuklarının ağzı**ndan konuşurmuş. S.40 s.13

Bizim oğlan **betimin benzimin attığı**nı görünce, bağırmağa koyuldu. S.41 s.11

Fakat bacak, **dizin** biraz **aşağısı**ndan sanki benim değilmiş gibi sarka koydu. S.41 s.23

Sağdan soldan saman ot toplıyarak **ayağımın alt**ına koydu. S.41 s.30

-Sus bire oğlan, bir şey değil, geçer şimdicik **bacağımın zoru** yetmiyormuş gibi bir de sen üzüyorsun. Dedim.S.41 s.35

Koca bir lağım faresi, uyuyan bir tavuğa sataştı, tavuk cıyak cıyak ederek **bacağımın üstü**ne hopladı. S.42 s.3

Tam o sırada **kapının kenar**ına bir ışık çalındı. S.42 s.6

Murat dayının geri kalan **bacağı**ndan vur duvara! S.42 s.22

Sen **masrufun altı**ndan kalkabildin mi? Diye bağırdı. S.42 s.25

Hele **Kör Halidin** o çıkasıya tek **gözü**, **Danacıların** iki **gözü**ne de taş çıkarırcasına parlıyordu. S.42 s.27

İkisinin de **bakışı**- semeriyle beraber eşeği de yutarcasına- **eşeğin üstü**ne toplandı. S.42 s.28

-A Hanife karı, böyle işte **paranın lafı** mı olur? S.42 s.31

Murat dayının parası yoksa, biz dostları neylemeğe dururuz? Dedi. S.42 s.32

Bunun üzerine Hanife eteklerini yellendire yellendire, ilaçları hazırlamağa gitti. S.42 s.33

Danacıların kızı dışarıya çıkınca Kör Halidi çağırıp bir şeyler fısıldadı. S.43 s.4

Kör Halid geri döndü ve söylemeğe sıkılıyormuş gibi ezile büzüle, "**Danacıların hanife** ben fikare bir kadınım, ilaçlara etek dolusu para verdim." S.43 s.6-7

"Aksi şeytana bak ki bu sıralarda **benim param** yok " diye ilave etti. S.43 s.10

Kadının sancısı tutmuş ve sabahı diri çıkarmamış. S.43 s.18

Felaketler yalnız gelmezlermiş, bir tane değil **insanın başı**na birkaç tanesi birden gelirmiş. S.43 s.20

Hanife başka bir **kafilenin başı**nda içeri sökün eder, ve o diş kamaştırıcı cırtlak sesiyle, "Görmüyon mu a Memiş Dayı, tüyü kara, burnu beyaz, maşallah eli ayağı düzgün istediğin kadar yükle, üzerine de korkma kendin bin" diye çığlıklar salar, çıkar gider. S.43 s.27

Durmuş Ağanın kır **atı**nı Karaköy boğazında alimallah yaya bıraktı, hem de bir sepetcik samanla idare olur , diye gümbürder. S.43 s.33

Birisinin törpü gibi ince ve sivri **sesi** ve **ötekinin** kalın kalın **homurdanması** ben de sükuta karşı öyle bir özleyiş uyandırdı ki çoban olarak bir başıma gezerken duyduğum sükutu hatırladım S.44 s.2

Dağda taşta **insanların sahtekarlığı** yoktu. S.44 s.5

O dağ ve **ovasının sükutu**nu ara sıra hatırlatabilmek için, Alişe **eşeğin boynu**ndaki çıngırağı çözüp bana getirmesini söyledim. S.44 s.7

Körün suratı asıldıkça asılıyordu. S.44 s.20

Karımın ölümü kara haberi bize ulaşmıştı.S.44 s.26

Evle tarla da **eşeğin yolunu** boyladı. S.44 s.33

Kör Halid on iki buçuk **liranın iki buçuğu**nu borca alıkoymuş. S.45 s.3

Oğlanın dudakları titriyordu. S.45 s.9

Son olarak çocuğun çıplak **ayağının kapı kenarı**ndan çekildiğini gördüm. S.45 s.17

Karın tokluğuna yani aşçıdan müşterilere gelen yemek artıklarına…S.46 s.3

Geçmiş iyi günler acı acı **gözümün önü**nden geçerler. S.46 s.10

Mektepte **Topal hocanın** gümbürtülü **sesi**ni dinletmezcesine, kulağımda çınlardı. S.46 s.14

İşte o **mahalle mektebi**nde **amme cüzünün bütünü**nü ve **tebarekenin yarısı**nı zar zor ezberledi. S.46 s.17

Fakat elime tutuşturulan tecvit ve ilmihalde öğrenmesine can attığım **şeylerin hiçbirisi** yoktu. S.46 s.20

Sultan Osmandan başlayarak bütün sultanlar ve Hz. Ademden tutarak bütün **peygamberlerin adları**nı öğrettiler. S.46 s.22

İri yapılı bir kızdı ve gövdesiyle **Topal hocanın** beni **görmesi**ne mani olurdu. S.46 s.25

Sicimlerle, "Bu işte dülger balığı, bu kazık bağı, bu barbarişka bağı, bu kamçı bağı" diye bağları bağlayıp çözerek kendi kendime meşkederken ve **Murad dayının** sanki acıklıkları sese getiren **çıngırağının hatırası** içimde çın çın öterken, **hocanın** Nuh Aleyyislam, Yakup Aleyyüselam diye peygamberleri **saydığı**nı duymazdım .S.46 29

Kayığı fırtınada devrilince **denizin yüzü**nde bir kendisi, bir oğlu ve ancak bir kişiyi kurtarabilecek kadar büyük bir tahta parçası kalmışmış. S.49 s.4

Kalafat Ahmet Ustanın okuması yazması da vardı. S.49 s.14

Bana Ahmed Rasim denilen bir **yazıcının** "Turgut Reis" adlı bir **kitabı**nı, bir de "Esfarı Bahriyei Osmaniye" adlı bir başka kitabı verdi. S.49 s. 15

İlk kitapta **Turgut reisin** bodrumlu, yani bir hemşehri **olduğu**nu okuyunca, koltuklarım kabardı.S.49 s.17

Bir taraftan okuduklarımı anladıkça eteklerim sevincimden zil çalıyor, öte taraftan da hiç farkına varmadan, **Topal hocanın** senelerce **öğretemediği okuma yazmayı** layıkiyle öğrendim. S.49 s.23

Bu kitaplardan sonra Kalafat Ahmet Usta'dan, resmi **Kör Halidin hanı**nda asılı duran **Kristof Kolomb hakkı**nda bir kitabı olup olmadığını sordum. S.49 s.25

Kör Halidin hanında asılı **Mesudiye zırhlısı**nın resmini işte bu zabit yapmışmış. S.49 s.29

O tarih kitabında **Kolombun** gemi bulmak için yabancı illerde senelerce nasıl **gezdiği**ni üç gemiyi bulunca, **Kadiz Limanı**ndan denize nasıl açıldığını ve dümdüz

sanılan **dünyanın** bilinmedik koca **sular**ında yol alarak Okyanus'u nasıl **aştığı**nı ve Amerikayı **keşfettiği**ni kendimden geçkin heyecan içinde okudum. S.49 s.30-31-33

Limanda **Mehmet Ali kaptanın Hodrovan Mustafa kaptanın** ve daha başka **kaptanların** yüz ellişer tonluk **kayıkları** vardı. S.50 .s.1

Kolombun Pintası ve "**Santa Maria"sı** da yüz ellişer tonluk gemilerdi. S.50 s.3

Neden Mehmed Ali Kaptanla öteki **kaptanların** bir meçhul **yeri** keşif için denize açılmadıklarına şaşardım. S.50 s.6

Hiç **insanın kayığı** olur da, hep bin kere uğranılmış bir limandan bin kere uğranılmış başka bir liman arasında bezdirici ve usandırıcı bir gidip gelişle ömür mü tükenir? S.50 s.9

Onların zavallı **gemileri** gemi değil, fakat denizde yüzücü birer bakkal dükkanı idi. S.50 s.12

İnsan keşfetmek, öteye varmak, yeniye açılmak özleyişiyle ceviz kabuğu kadar bir tekneye biner, iki buçuk arşın **bez parçasi**yle **göklerin rüzgarı**nı çalar da , **el alemin** muhakkak ölümdür, deliliktir diye bağrışıp ayak diremelerine kulak asmadan açılır gider ve yeni dünyalar, yeni alemler bulur. S.50 s.16

Birisinin dobra dobra dosdoğru **söylediği**ni duyuyor, heyecanlanıp, "doğru!" diye bağırıyordum. S.50 s.21

Ne var ki kafama sokulan bütün bu sözleri, **gönlümün ateşi**nde yakınca ve **bunların** laf olan firaları berheva olunca, kala kala kafamda şu kaba Türkçe hakikatler kalıyordu. S.50 s.31

Benim özlediklerim hiç de **onların özledikleri** değildi. S.51 s.3

İşte ozaman demir **parmaklıklar ardı**nda kurtuluşu ve hürriyeti gören mahbuslar gibi, gönlüm uzar uzardı da, onun kendini denize verişi, adeta bir yalvarış bir dua olurdu. S.51 s.10

Murad dayının ıssız dağ başlarında çıngırdayan **çıngırağı**nı duyar gibi olmuştum. S.51 s.14

Başımı kaldırınca tepemde **Topal hocanın** çatık **suratı**nı gördüm. S.51 s17

Bir aralık küçük su dökmek için **hanın ahırı**na girdim. S.51 s.30

Nasıl sırıttığını göstermek için, iki **elinin baş parmakları**nı, **ağzının** karşılıklı iki **köşesi**ne sokup ağzını kulaklarına doğru gerdi. S.51 s.34-35

Gözlerini **burnunun ucu**na dikerek şaşılattı. S.52 s.1

Doğrusu **benim** de **gülesim** geldi. S.52 s.2

Halil Usta İmdatın sözlerini hiç işitmemiş gibi, gözlerini perçinlemekte olduğu kunduranın tabanından ayırmadı, fakat bana:

-Git de bak, zavallı ihtiyara ne oldu? Dedi.S.52 s.7

Ya Allah göstermesin hasta olur da hastalığı **memleketin** bütün **yılanları**na geçirirse, onlara yılanı baytar raporu olmadıkça gümrükten geçirmek nizam ve kanuna mualiftir. S.52 s.3

Ayaklarını öpeyim, **çocuklarınızın başı** için yılanı bana verin. S.53 s.13

Böylece yılan burnundan **kuyruğunun ucu**na kadar muamelei resmiyeden geçirildi. S.53 s.18

Akif Efendi **masanın üzeri**ne çıkıp çömelmiş. S.54 s.1

Evrakın üzerinde nal gibi bir tugraygara var. S.54 s.4

Bir eliyle çıngırağı **kulağının yanı**na tutuyordu. S.54 s.17

Dünya gözlerinde kararırken mutlaka koynundan çıngırağı çıkarıp çalmıştır ve arta kalan bütün canını kulağına toplarcasına dinliyerek, güneş ışığıyla ağaran patika üzerinde eşek nalının tıkırdadığını ve yanıbaşında ıslık çalarak koşan **Alişin** yalın **ayaklarının patırdadığı**nı ve **kendisinin ev dönüşü** hey hey diye tutturduğu şarkıyı belki hep birden işitmiştir.S.54 s.

Handan çıkarken **hanın** asıl **sahibi** katırcıların Muhsin Ağa nargile marpuciyle Kör Halid'i göstererek:S.54 s.26

Katırcıların Muhsin Ağa, hani ayda altmış kuruşa, bir de handa bağlanan **hayvanların gübreleri**ne ve her gün içeceği üç kahve ve iki nargileye mukabil kiralamıştı. S.54 s.32-34

Doğum, hastalık,ölüm **Allahın emri** . S.55 s.13

Fakat ne bileyim özlediğin bir işte çalışmadan, içine doğduğun şu **dünyanın ötesi**ni **berisi**ni hiç görmeden, taş üstüne bir taş koymadan, bir ağaççığımız olsun dikmeden, bir günceğiz olsun **şunun bunun eteği**ni öpmeden yaşayamamak ve böylece dünyadan defolup gitmek de **Allah'ın emri** değil a! Diye bağırdı ve elindeki çekici tezgaha öyle bir vurdu ki **tezgahın -Halil ustanın tabiri**yle –**alabandası**nı yani **kenarı**nı parçaladı.S.55 s.15-17-19

Topal Murad dayı denizci değildi amma haza **enginin** öz be öz **evladı** bir deniz adamı idi. S.55 s.26

Artık çıngırak dendimiydi, o munis bakışlariyle Murad Dayı **gözümün önü**ne gelecek ve ellerini bana doğru uzatarak "bak beni ne hale soktular?" diye bağıracaktı. S.55 s.30

Fatmanın bakışı üzerimdeydi. S.55 s.34

Onun gözleri yeşil değilse mavi, mavi değilse yeşildi. S.55 s.34

Fakat **kızın yalvarışı** o kadar candan ve yakıcı olmuştu ki izini koparmış. S.56 s.7

Ayaklarımız havada ellerimiz üzerinde yürüyerek **Ateşoğlunun kulübesi**ne vardık. S.56 s.16-17

Sanki **göklerin pencereleri** açılıyormuş gibi tan yeri uyandı. S.56 s.23

Bodrumun evleri ta uzakta görülen martı kuşları gibi kıyıya dizilmişbeyaz noktalardı. S.56 s.24-25

Cıva gibi oynak **denizin** mavi **ateşi üzeri**nde uçuyorduk. S.56 s.26

Sevincimden **Fatmanın** sarı **saçları**nı çektim. S.56 s.29

Rüzgar **Fatmanın saçları**nı savuruyor ve bazen yanaklarıma çarpıyordu. S.57 s. 1

-Belki de **çocuğun** madrabaz Kazayak Hamide rehin bıraktığımız gümüş **bileziğ**ini de kurtarırız. S.57 s.7

Delikanlının biri: S.57 s.11

-Derler a **kaptanın eyisi** fırtınada, dostun gerçeği de fıkaralık, hastalık ve hapishenede belli olurmuş. Dedi.S.57 s.12

Öteki delikanlı ellerini **boynunun altı**na almış, **kayığın baş tarafı**nda sırt üstü uzanmış, bakışını ta yükseklerde yapayalnız çark etmekte olan bir martıya takmıştı. S.57 s.16-17

-**İnsanın parası** olmalı da çoluğu çocuğu koca bir kayığa doldurmalı. S.57 s.22

-**Allah'ın hikmeti**dir evladım .S.57 s.30

Balıkçıların havayı **anlamaları** ve ne zaman denize **açılabilecekleri**ni ve ne zaman karada **kalacakları**nı **bilmeleri** için renkler değişir. S.57 s.30

Birbirinden güzel **burunların ve koyların önü**nden geçiyorduk. S.57 s.34

Bir müddetden beri **Ateşoğlunun** telaşlı telaşlı "ha davranın !elinizi tez tutun**!" deyişi**nde, **yem işi** vaktinde bitmezse avlanamayız, o zaman açlık ensemize yapışır yollu acı bir kaygı seziliyordu. S.3-4

Kıyıdaki çamlar, kanadlarını yumup uykuya varan kuşlar gibi sanki **birbirinin koynu**na sokulup kapanıyorlardı. S.58 s.12

Salamastralar gıcırdıyor, her itişte, üç **balıkçının** çıplak **ayakları** çat diye **farsların üzeri**ne vuruyor,cam gibi durgun denizi, bir **saatin tik takı** kadar muntazam fişyuuu fişyuuularla öttürürken, arkada da halka halka yayılan daireler bırakıyorlardı. S.58 s13-14-15

Halkalar **çamların** uyuyan **akisleri**ne dokununca onlar da uyanıyor ve fişyuuuların temposuna uyarak tepelerinden ayak uçlarına kadar salınıyorlardı. S.58 s.17-19

Nihayet Ateşoğlu **paraketenin** ilk **şamandırası**nı denize attı ve paraketeyi bir ucundan denize salmağa başladı. S.58s.20

Kainatın temasını **derilerimizin üzeri**nde duyuyorduk. S.58 s.29-30

Paraketelerin döşenmesi bitince **kayığın güvertesi**ne bağdaştık favamızı ve yemden artmış olan **ahtapot parçaları**nı yedik. S.59 s.7-8

İpi sağa sağa **kayığın içi**ne almıya koyuldu. S.59 s.12

Hepimiz **Ateşoğlunun yüzü**ne bakıyorduk. S.59 s.13

Ateşoğlu **"çocuklarımın ekmeği**" diye şakkadak **balığın** kırmızı **yanağı**nı öptü. S.59 s.16-17

Kayığın tahtalarını çatır çutur kopardı, kızdı kıvrattı, **kendi kuyruğu**nu ısırdı. S.59 s.30

Gövdesinin bütün **gücü**yle ipe asılıyor, **kayık küpeştesi**ni denize denk getiriyor, fakat ipi ancak karış karışa alabiliyordu. S.60 s.2

-Zaten o cenabet çıkınca **paraketenin takılacağı**nı anlamıştım , dedi. S.60 s.5

Paraketenin ipi simidin içine geçirildi. S.60 s.11

Simidin ipini Ateşoğluna verdiler. S.60 s.13

Hepimizin yüzü güldü. S.60 s.20

Daha **iplerin parası**nı Kazayağa ödemedik. S.60 s.25

Allah **belası**nı versin böyle **sanatın.** S.60 s.26

Ateşoğlu "Ne yapalım **alnımızın** kara **yazısı** imiş."S.60 s.32

İki ipi **kayığın** bir **babası**na bağladılar. S.60 s.34

Hepimiz **güvertenin ortası**na dizildik. S.60 s.35

Ateşoğlu "Hak tüüh!" diye iki avucuna tükürerek, **onların arkası**nda durdu ve daha kısa olan çift küreklere yapıştı. S.61 s.21

Balıkların ağızlarını ve **kulakları**nı açıp tuz serpiyor. S.61 s.26

Ve **ağızlarla kulakların açık kalmaları** için oraya mersin dalcıkları sıkıştırıyorduk. S.61 s.28

Fakat kayıkta kan ağlayan **insanların yanıbaşı**nda, bu güzelliği tadmak değil, fakat **onun farkı**na varmak bile onlara karşı irtikap edilen bir ihanet duygusunu veriyordu. S.62 s.1-2-3

Her nedense ben de dahil kayıktakilerin çekmiş oldukları güçlükleri ve işkenceleri hep **dünün** ve **bugünün** gelgeç **fenalıkları** ve **çirkinlikleri** ve bu **gecenin kabusu** addediyorum. S.62 s.7-8-9

Gördüğüme nasıl inanmazdım ki gördüğüm güzellikler bu dünyayı habis bir **ruhun yaratmadığı**nı bana, göz göre göre isbat ediyordu. S.62 s.13

Söz ve şuurdan yırtılarak ayrılmış kara bir **kederin bağışı** idi o. S.62 s.23

Herif, "Vay sen beni kılıbık sanıyor da ilk görüşünde bana meydan okuyup irkiliyorsun ha?" diyerek olanca güciyle **Zehranın alnı**na bir yumruk indirmiş. S.63 s.5

Köylülerin fikrince kuzular, koyunlar, keçiler, hatta karaca; geyik , dağ keçisi ve başka tadlı bakışlı hayvanlar deliye yavaş yavaş alışıyor, ona sokulup etrafında toplanıyor ve onunla sanki kardeşmişler gibi yaşıyorlarmış. S.63 s.7-8

Büyüklerin kudretli **itişi**ne kendi çocuk gücümüzü katıyorduk .S.63 s.24

Yeni **günün müjdecisi**, yeşil bir ağartı peyda olunca kıyı kuşları **günün eşiği**nde cıvıldaşmağa koyuldular. S.63 s.29-30

Yelkenimizin Ayazma burnundan **çıktığı**nı görünce küfeleri alıp deniz kenarına koşmuşlardı. S.64 s.7-8

Birbirlerinin gözlerini oymazlarsa hatırım kalır. S.64 s.12

A canım sen de, **bunun iyisi** de kötüsü de eğri şeyler ve başını salladı. S.64 s.18

Mirisinin alınması için, **balığın** yirmi iki okka **olduğu**, dört beş deftere yazılıp çizildi. S.64 s.22

Kol ve bacak kemiklerimiz **yorgunluğun sızısı**ile neyler gibi ötüyordu. S.64 s.25

Fakat **kaptanın neşesizliği**nden **avın** bereketli **olmadığı**nı kestirdi. S.64 s.32-33

Sokak aralığından **Kazayağının sesi** de duyuldu. S.64 s.35

Balıklar çıkarılınca**, madrabazın biri**: S.65 s.6

Derken öteki **balığın biri**ni koklayarak, "öööfff! Leş gibi kokuyor. Bu kokmuş şeylere ne istiyorsun?" diye soruyordu. S.65 s.10

Hem bu **balığın neresi** kokmuş, mis gibi kokuyor. S.65 s.21

Fatmanın halası Ateşoğluna: S.65 s.28

Ateşoğlunun evinde mendil yere serildi. S.65 s.35

İki **delikanlının payları** ayrıldı. S.65 s.35

Ah yavrucağıma **gönlümün istediği**nce bakamadım. S.66 s.8

Denizcilerin evlatları denizcilere emanettir, dediler. S.66 s.22

Ateşoğlu **odanın** bir **yanı**nda duran **mercan kırması**nı bana göstererek: .66 s.29

-Hazırlıklar bitinceye kadar- yani **çocuğun gömülmesi** için yapılacak hazırlıklar- hemen biraz uyku kestireyim. S.66 s.33

Belki **parketenin acısı**nı ağlardan çıkartırız. S.67 s.1

Evin önünde bir arsa ve onun da ortasında bir harup ağacı vardı. S.67 s.5-6

Onun gölgesine ve kuru **toprak üzeri**ne Ateşoğlu üç, üç buçuk karış aralıkla üç taş dizdi. S.67 s.6

Başını orta taşa "ellerinde toplanan kara sular geriye aksın" diyerek iki **elinin bilekleri**ni de sağdaki soldaki taşlara koydu. S.67 s.10

Denizin ve fırtınaların kahrını çekmekten yüzü, bir **insan yüzü** olmaktan çoktan çıkmıştı. S.67 s.14

Oracıkta çarmıha gerilmiş gibi uzanırken onda, **evin içi**nde yerde yatan ölü çocuğun hali vardı. S.67 s.17

Şimdi **hamlamanın sırası** mı? S.67 s.20

Annem ocağı yakmış, cezveyi sürmüş; **babamın uyanması**nı bekliyordu. S.67 s.28

Babamın beni iki kere balığa **bırakmayacağı**ndan korkuyordum. S.67 s.30

Ateşoğlunun bensiz kalkıp **gideceği**nden korkuyordum. S.68 s.1

Onun evine doğru gittim. S.68 s.1

Cami müezzizi, ölü yıkayacısı, iki delikanlı Kirpi Halil Usta ve daha birkaç balıkçı ve **denizcinin geldikleri**ni gördüm. S.68 s.3

Ottan paçavradan oyuncak bebeğini, bayramda tıkırdatarak **giydiğin** kırmızı tasmalı **nalıncıkları**nı görecek. S.68 s.12

Ateşoğlunun yüzü kaskatı dondu. S.68 s.15

Halil Ustanın bir **eli** değneğinde olduğu için taşıyamadı. S.68 s.17

Bu ikinci seferde paraketeleri değil- **onların epeycesi**ni **denizin dibi**nde bırakmıştık- fakat barbunya ve başka ağları aldık. S.68 s.27-28

Delikanlıların biri, "Ateşoğlu Amca, balık avlamağa mı, yoksa darbı mesel dinlemeye mi geldik?" dedi.S.68 s.32

Öteki delikanlı, "Sahiden gök bugün madrabaz **kazayağının suratı**na benziyor" diye söze karıştı. S.69 s.3

Yanıbaşımızdaki yaban sakızı çalıların arkasından yine deli **Zehranın çığlığı**: S.69 s.7-8

Bir **insanın bağrı**nın bu kadar kara bir acıyı nasıl barındırabildiğine şaştım. S.69 s.14

İnsan o kadar acıyordu ki **bakışının önü**nde onun kadar bedbaht olamadığına utanıyor, ve ona adeta,"beni affet!" diye yalvarası geliyordu. S.69 s.17

Kıyıdaki yüksek **kayaların üzeri**nden yürüyerek uzaklaştı. S.69 s.20

Çünkü **Zehranın bacakları, ayakları, elleri** bir **dağ keçisi anlayışi**yle yolunu ve basacağı yeri seçiyordu. S.69 s.25

Öteki delikanlı, "Hakikaten de bugün gök bizim madrabaz **Kazayağının suratı**na benziyor." Dedi. S.70 s.3

O gün, bir gün evvel parakete atmış olduğumuz **yerin** biraz **berisi**ne demir attık. S.70 s.4

Hırçınlaşıp çırpınmağa başlayan denizde dizi dizi mantarlar sanki **şeytan tarafı**ndan çalınan bir **kemençenin temposu**na, lazvari bir oyun tutturmuşlardı.S.70 s.7

Kayık ambarı yarı yerine kadar, **küpeslerin** erimiş **gümüşi**yle doldu. S.70 s.11

Ne var ki **Ateşoğlunun yüzü** güleceğine kararıyordu. S.70 s.12

"Hava .... koyacak, ben **kemiklerimin sızlayışı**ndan anlıyorum" diyordu. S.70 s.13

Deniz birdenbire yoksullaşıveren **sularının** bütün **yalnızlığı**nca, garip garip inlemeğe koyuldu. S.70 s.15

Delikanlıların küçüğü. S.70 s.17

-İzmirde Karşıyakadan geçen **trenin düdüğü** gibi öten nedir? S.70 s.19

Güneş battıktan sonra **havanın** zından gibi **kararması**na bedel, deniz şiddetle fosforlandı. S.70 s.31

Delikanlının biri bıçağı çekip **dişlerinin arası**na kıstırdı. S.71 s.2

-Ağzını topla, küfürün sırası değil!Şimdi **Allah'ın eli**ndeyiz. S.71 s.7

Fatmayla ben eski püskü tenekelerle **kayığın suyu**nu atıyorduk. S.71 s.16

Delikanlının biri: S.71 s.18

Delikanlıların biri, "Kale kayalarına yaklaşıyoruz. Kayaları duymuyor musunuz?" dedi. S.71 s.24

Beşikteki yavrularını sallarken **annelerinin söyledikleri** ninniler hep deniz efsaneleriydi. S.72 s21

Babamın bunlara **kulağı** mı tıkanmıştı ne? S.72 s.29

Bazan limanımıza ait bir **geminin battığı**nı duyardı. S.72 s.30

Boğulanlar için duyulan kederi **herkesin yüzü**nden okur, boğulanların öksüz kalmış çocuklarına sokakta rastlar, onların evlerinin önünden geçerken **kadınlarının** hıçkıra hıçkıra **ağladıkları**nı duyar, batmış gemiden **kurtulanların hikayeleri**ni kendi ağızlarından dinlerdim. S.72 s.31-33-34-35

Babamın söylediği gibi mektebe değil Ateşoğluna gittim. S.73 s.6

-Yoooo olmaz. Seni kayığa kabul edersem, baban vallahi **ikimizin** de **derisi**ni yüzer, dedi. S.73 s.20

Gönlündeki duygular, **gözlerinin** değişen **renkleri** gibi idi. S.73 s.25

Rengin biri uyanıp yanarken nasıl **değiştiğinin farkı**na varmadan –gözüm gözünde- başka bir rengin kayıp gelmiş olduğunu görürdüm. S.73 s.26-27

Sapa bir yerde **kıyının** ıssız ve küçük bir **kıvrıntısı**na o ad verilmişti. S.73 s.34

Elleriyle **saçlarının suyu**nu sığıyordu. S.74 s.3

Ben ona doğru yürürken bir **çalının ardı**ndan Eğri Boyun İbrahim çıkakoydu. S.74 s.6

Fatmanın soyunarak kıyada **bıraktığı** çamaşırlara doğru yürüdü. S.74 s.9

Fatma da **İbrahimin maksadı**nı hemen çaktı ki denizden fırlayınca, elbiseleriyle kaçmakta olan **İbrahimin peşi**ne düştü. S.74 s.12-14

Tam o sıralarda **çalıların ardı**ndan cıvıldaşa cıvıldaşa bir sürü çocuk sökün etti. S.74 s.16

İbrahim**, Fatmanın saçları**nı kavramış onu sürüklemeğe çalışıyordu. S.74 s.18

Şu **herifin burnu**nu kır! S.74 s.21

Dövenin kim ve dövülenin kim **olduğu**nu ona bir göster! S.74 s.23

Küçük çocuklar öyle sevindiler ki, ufak koy çığrışan ve gülüşen **çoluk çocuğun** Fatma ile beraber denize **atılışları**yle apak köpürüp kaynadı. S.74 s.27

Gözlerinin renkleri yine kaçışıyordu. S.74 s.33

Ateşoğullarının kanı vardır. S.75 s.2

Benim gülmediğimi görünce: S.75 s.23

Kokmuş **peynirin**, acımış **unun,** küflenmiş **peksimetin alası**, mutlaka kumanya diye **onun kayığı**nda bulunurdu. S.76 s.12-13

Hani ya kavak ağacı, rüzgarı hiçbir yerde bulamazsanız **yapraklarımın arası**nda bulursunuz, dermiş a, tıpkı onun gibi. S.76 s.14-15

Nasıl uyuşabilirlerdi ki **babamın eli** alnı gibi açıkken, onunkisi ise inadına sıkı idi. S.76 s.28

Liman reisi bir **masanın başı**nda oturuyordu.S.77 s.6

Sanki tomar tomar kağıtlar, kalın kalın defterler, hokkalar, kalemler, mühürler büyüdüler de gelip **cüsselerinin** bütün **yükü**yle deve gibi üstüme abandılar. S.77 s.12

Nerede o **Kör Halidin hanı**nda gördüğüm eli zıpkınlı dinç ve doğru deniz ilahı Neptün, nerde şu karşımda oturan gözü gözlüklü, göğsü çökük aksırıklı ve tıksırıklı cılız adam? S.77 s.17-18

Neptünün saçı sakalı mis gibi deniz suyu sızıyordu. S.77 s.20

"Dünyanın tasası bana mı düştü?" S.77 s.26

Çavuşun da **cevabı**nı beklemedi. S.77 s.29

Onun gümbürtüsünü adeta **kendi kulağım**la işitiyordum. S.78 s.6

Gönlüm **omuzlarımın üzeri**nde, iki kanad şeklinde büyüyüp açıldı. S.78 s.10

Topuklarım tüy kadar hafif, merdivenden atılırcasına inerken, parmaklığa sağ **elimin** bir **parmağı**nı kaptırarak, bir parça eti orada bıraktım da hiç farkında bile olmadım. S.78 s.17

Daireden kurşun gibi dışarı atılınca, manav **Muharremin** sokağa **dizdiği** koca kırmızı bal kabakları gözlerime ilişti. S.78 s.19-20

O anda onlara, "Açıl ya susam!" diye haykırsaydım, bal kabaklarının çatır çatır yarılacaklarına ve içlerinden bütün yelkenleri açık kocaman **kalyonların** sevinç ve şarkıyla öte öte göklere süzülerek güneş yolunu tutacaklarına emindim. S.78 s.21-22-23-24

İşte artık o **geminin tayfası**ndandım. S.78 s.29

O **benim** bir **parçam**, ben **onun** bir **parçası**ydım. S.78 s.30

Palamarının bağlı **bulunduğu** iskele demirinin takılı bulunduğu dip çamurları, bence yok idiler. S.78 s.35

Kör Halidin kahvesindeki haritada uğrayacağımız **kıyıların adları**nı okuyor, içimden tekrarlıyor, ve her adı tekrarladıkç binbir beyit dinlemiş gibi oluyordum .S.79 s.3

Aklım fikrim, **dalganın biri**ne konmayı tasarlarken, kanat üzerinde savsalayıp başka bir **dalganın üzeri**nde çark eden ıssız martı gibi dalga geçiyordu. S.79 s.8-9

"Sen de kayıkta tayfa mısın ben yeni yazıldım" dedim, **kendimin ve babamın adı**nı verdim. S.79 s.30

"Ben **Murad dayının oğlu** Aliş'im" dedi. S.79 s.34

Onu kollarımla sardım demek ki Alişle aynı kayıkta tayfaydık konuşa konuşa işimizi bitirdikten sonra **kaptanın** ve öteki **tayfaların gelmesi**ni beklerken, çözülmüş bulduğum ip uçlarını matis ettik. S.80 s.2-3

Denizin yüzü daha yeni kalaylanmış tencere gibi pürüzsüzdür. S.80 s.5

Meltem **yamaç çiçeklerinin nefesleri**ni ve **çiylerin serinliği**ni getiriyordu. S.81 s.1-2

Rüzgar bizi birdenbire kıyı illerinin ve dağlarının gölgesinden dışarı fırlattı. S.81 s.4

Kara ile **benim aram**a deniz girmişti artık. S.81 s.13

O zaman çocuktum **küpeştenin altı**na başımı eğerek sevincimden hıçkıra hıçkıra ağladım. S.81 s.30

Kaptanın sesi: S.82 s.1

Yelken elde tutulan bir **kuşun kanatları** gibi çırpınıyordu. S.82 s.8

Biz baldırı çıplak denizciler **kral ve kraliçelerin sarayları**nı, **taçları**nı, **tahtları**nı, **mücevheratları**nı seyredemeyiz. S.84 s.4

Kayığa baktığını, pembe yelkenlerini kuğu göğsü gibi kabartarak ve uzun gölgesini kararıp menekşe rengi alan sulara salarak, sanki başka bir renk alemine gidiyor ve **batının** engine açılan **kapısı**na doğru yol alıyordu. S.84 s.10-11

O lahzadaki güzelliklere kıyas, resimlerini gördüğümüz taşlı ve tahtlı imparator ve krallar birer soytarı kadar olamadıkları gibi, imparatorlukları da karşımızdaki **azametin müvacehesi**nde birer çöplük mesabesinde kalırlardı. S.84 s.17-18

Fakat her günkü **dünyanın** değil, başka bir **alemin gündüzü**. S.84 s.33

Akşam olunca yorgunluktan **kemiklerimin ilikleri** boşanmış gibi olurlardı da, kemiklerim neyler gibi öterek sızlarlardı. S.85 s.9

Bu işle değilse şu işle beni durmamacasına çalıştırıp çabalatır, bana verdiği **paranın acısı**nı cayır cayır çıkarırdı. S.85 s.16

Yekbaşıma dört **kişinin** gördüğü **işi** görürdüm. S.85 s.17

Akdenizliler bu **balıkların başları**ndan aldıkları bir yağı şişelere koyup saklarlar. S.85 s.22

Kaptanın başı da bulandıkça bulanıyordu. S.85 s.27

Bir gece önce, **sükutun içi**nde, engine **boğulmuşların** garipsi bir **ahı** denecek kadar hafif bir esinti dolaşıyordu. S.85 s.29

...iki tanesi de denizle **bulutların birleştiği** koyu kurşuni mesafelerde dönüp duruyorlardı. S.86 s.21

İşte o gün ilk defa olarak **sevgilimin** korkudan tir tir **titrediği**ni gözümle gördüm. S.86 s.29

Hortumun bir **tanesi**, gökten denize devâsa bir tirboşun sokuyormuş gibi yılankavi hareketlerle yavaş yavaş kıvranıyordu. S.86 s.30

Baş aşağı bir vaziyette boynunu uzatıyor, **denizin yüzü**nde sokacak bir şey arıyormuş gibi başını kâh bu tarafa kâh o tarafa çeviriyordu. S.87 s.3

Kaptan sanki direk tarafından korunacakmış gibi **direğin arkası**nda duruyor, ve yuvalarından uğramış gözlerle hortuma bakıyordu. S.87 s.10-11

Bizim lostroma Yaşar reis bir **kâğıdın üzeri**ne **"Salatentüncina" duasını** yazdı. S.87 s.13

Yaşar reis kırmızı kaplı denizci bıçağını çıkararak, sanki onu **hortumun** ta **ciğeri**ne saplıyormuş gibi, kağıdı prova direğine sapladı. S.87 s.15-16-17

Kalınlığı iki üç yüz yaşında bir **çınarın kütüğü** kadar vardı. S.87 s.21

Lostroma Yaşar reisin iddiası sökmeyince tayfadan İdris- yirmi beşlik bir delikanlı idi- üç okkalık bir kavun kadar kocaman bir bombayı alarak provaya doğru koştu**, bastonun ucu**nda dimdik durdu. S.87 s.27-30

Bombanın fitilini cigarasiyle yakarak, "Yol ver deniz!" diye bağırarak o felaket **topaçın içi**ne fırlattı. S:87 s.30-32

Bu **perdenin arkası**ndan keskin mavi **kıvılcımların** denize **sıçradıkları**nı görüyorduk. S.88 s.5

Yağmurun önünde alabildiğine kaçıyorduk. S.88 s.7

Denizin yüzüne bir karanlıktır çöktü. S.88 s.9

Bir an **tepemizin üzeri**ne yeşil bir ateş şeridi indi. S.88 s.10

Fırtınanın sesini yenmek için birbirimize avazımız çıktığı kadar bağırarak ben ona, o bana "Aman rüzgarı ensemizden ayırmayalım!" diyorduk. S.88 s.15

Şimşeğin her **çakışı**nda birbirimizi **insan kıyafeti**ne girmiş dimdik duran birer alev parçası halinde görüyordu. S.88 s.18

Yelkenlerin çalımı fena idi. S.88 s.21

Oysa ki kurtuluşumuz **yolumuzun hızı**na bağlı idi. S.88 s.24

Ardan gelen iri **dalgaların** kıyıya **atlamaması** için çabuk gitmeli idik. S.88 s.25

Denizler çok kere **İdrisin ayakları**nı güverteden kesti. S.88 s.26

Bu kadar **suyun tadı** mı olur? S.88 s.32

Bazen sanki kayık **bizim üstümüz**e, bazen de biz **kayığın üstü**ne çıkıyorduk. S:88 s.34-35

İdris dümen yekesine yalnız avuçlariyle değil- zaten **onun da, benim de avuçlarımız** ?kanayotdu- fakat göğsüyle de kollariyle de sarılıyor, **gövdesinin** bütün **yükü**nü dümene veriyordu. S.88-89 s.35-3

Benim sinirlerim mi tuttu ne? S.89 s.7

Şimşek çaktıkça **İdrisin**, "acaba aklını mı oynattı?" diye şaşkın şaşkın bana **baktığı**nı gördükçe büsbütün gülüyordum. S.89 s.10

Tam o sırada sancağımızda bir **megafonun**, "imdad! imdad!" diye **bağırdığı**nı duyar gibi olduk. S.89 s.13

Direklerin ne halde **oldukları**nı görebilmek için şimşeği bekliyorduk. S.89 s.19

Denizin o korkunç **yapayalnızlığının ortası**nda kendimizi kapkara bir yoksulluk parçası olarak görmek pek hoşa giden şeylerden olmazdı. S:89 s.20-21

Gemiciler, **hafızanın** fırtınada **oynadığı** esrarengiz oyunlardan bahsederlerdi. S.89 s.23

Bazılarının haykırışlar, çığlıklar ve kahkahalar duyduklarını, **bazılarının** da meselâ evdeki **horozun** şafakleyin **ötüşü**nü **duydukları**nı söylerlerdi. S.89 s.25-26-27

O gece **annemin** çocukluğumda bana **söylediği** ninniyi tekrar tekrar işittim. S.89 s.34

Demek ki **denizin** o esrarengiz **çocukları** yanılmıyorlardı. S.90 s.1

"Oğlum Mahmud" diyordu, "eğer **Allahın izni**yle buraya dönersen, denize açıldığın gün gibi bir **kaptanın oğlu** olarak dönmiyeceksin." S.90 s.12

Artık **onun sayesi**nde ekmek yiyeceğiz. S.90 s.18

"Kazandığın paradan bir şeyler ayırabilirsen, babana bir mevlûd okutacak, ve **onun adı**na bir lokma pişirecek kadarını gönder bana yavrum". S.90 s.20

"Deniz, acaba **benim** ilk **fırtınam onun** son **fırtınası** mı oldu?" diye selendim. S.90 s.24

Annemin yazdıkları babamın sözlerini acı acı hatırlattı. S.90 s.26

Babam yıllarca kaptanı olduğu **geminin** ayni zamanda da **sahibi** idi. S:90 s.27

Buncayıl çabaladıktan sonra dul bıraktığı ihtiyar karısı **kocasının** –yani **babamın-ruhu**na bir mevlûdcağız okutmak için avucuma bakmak zorunda bırakmıştı. S.90 s.29-30

"Onu **senin** en **güvendiğin** tayfalara değişmem" diye ünledi. S.91 s.2

Amcam, **babamın oğlu** olduğum için, **babamın** beni kendi kayığına alarak, ve beni bedava çalıştırarak, sırtımdan kâr etmesini istediğini, ve onun için bana dikkatli dikkatli baktığını sanmıştı. S.91 s.4-5

Halbuki **babamın avucu** alnı kadar açıktı. S.91 s.8

Tek o acı yüzü acı bakışı görmiyeyim, **denizin** açılıp beni yutarak **örtmesi**ne razı idim. S.91 s.12

"**Yaptığının** nereye **varabileceği**ni hiç düşünmedin mi?" dedi. S.91 s.23

Fakat sokaka ortasında **herkesin önü**nde beni öpmeği bir zaaf eseri mi sandı ne, gördüğü teessürümü uzatmamak için yine "Allah yardımcın olsun" dedi. S.92 s.2

Ben artık **kendi boğazım**a ve **anamın boğazı**na bakmak için **amcamın hizmeti**ne girmiş bir uşak idim. S.92 s.10-11

Amcama gelince **onun derdi günü** para idi. S.92 s.12

Olur mu idi ya artık **bunun** bu **kadarı**? S.92 s14

Annemin güya ekmeğini yediğimiz amcama hürmet etmekliğim hakkındaki **nasihatları**na pek kulak astığım yoktu. S.92 s.14

Fakat **annemin yüreği**ni kırmamak için kendime "Sık dişini" ve bana küfür ettiği zaman büyügümdür diye pek aldırış etmezdim. S.92 s.30

Karın tokluğuna çalışacağı için amcam onu hemen tayfa olarak kayığa kabul etti. S.93 s.11

Mazlumun aklı biraz başına geldi. S.93 s.13

Ne oldu bilmiyorum, gözlerimi açınca kendimi **kayanın üzeri**nde buldum. S.93 s.20

Zaten dedik a, amcam ucuzdur diye **her şeyin** en **kötüsü**nü, en **köhnesi**ni satın alırdı. S.94 s.1

Yekeyi dümenden kaldırınca, öfkeden gözleri dönmüş bir halde **Mazlumun üzeri**ne saldırdı: S.94 s7

-Ulan o yağ **babanın malı** mı ki, ha bire akıtıyorsun? S.94 s.8

Diye haykırarak yekeyi küt küt diye **oğlanın başı**na vurdu. S.94 s.10

Hem de eski **yarasının üstü**ne. S.94 s.11

Mazlumun eski **yarası** yine yarıldı. S.94 s.12

Amcam **oğlanın başı**nı yarmakla hıncını alamamıştı, bir elinde **oğlanın eli**nden kopardığı zeytinyağı şişesi, öteki elinde yeke **oğlanın üzeri**ne çıkıp "İhıcık kerata! İhıcık kerata!" diye tepinmeğe başladı. S.94 s.16-17-18

Ayıp ettin, az kaldı **herifin gözü**nü patlatacaktın! Diyorlardı. S.94 s.28

“Bu kayıkta senin yerin yok! Eğer **kardeşimin oğlu** olmasaydın seni güverteye cansız sererdim.”S.94 s.35

“**Senin** şimdi **hesabı**nı kapıyacağım” diye ilave etti. S.95 s.1

Gemideki parasını çalmağa kalkıştıkları takdirde **parasının hepsi**ni değil fakat ancak bir kısmını bulabilsinler diye, onları ellişer, altmışar kuruşa bölerek, ayrı ayrı bezlere paçavralara bağlar ve öteye beriye gizlerdi. S.95 s.4

“Demek ki şu tarihte işe başladın” diye allem etti kallem etti, göz göre göre **hakkımın yarısı**nı yedi. S.95 s.11

İşler böyleyken, annemi geçindirmek için **nenin neresi**ni artırabilirdim ki; neyse, ölüm merhamet etti de, **evimin kapısı**nı çaldı. S.95 s.28-30

Annemin artık **çilesi** dolmuş olacaktı ki zavallıcık öldü, ve onun geçinmek yükü sırtımdan kalkmış bulundu. S.95 s.30-31

Evet hep paraca sıkıntı çekerdim amma her yeni **seferimizin** ayrı bir **sevinci** her dümen kırışımız ve **yolculuğumuzun** başka bir **tadı** oluyordu. S.96 s.3-4

Adalar denizinde bir ada arkada kalıp denize gömülürken, hepsi de birbirinden güzel, on **adanın** önümüzdeki ufuktan **kalkması** tren ıslığı, vapur düdüğü, vinç harharası, ve el kol kargaşalığı içinde iş gören liman **annelerinin bağırıp çağırmalari**yle gürleyen sık gürültülü Pire limanı. S.96 s.7-8-9-10

Mavi **havaların koynu**na gömülmüş Sardeniya ve Korsika. S.96 s.18

...bunların her **biri** gözlerime açılan yeni yeni alemlerdi. S.96 s.22

Fakat bu gördüğüm yeni yeni yerlerin tadı tanıdığım yeni yeni insanlar ve edindiğim yeni yeni **arkadaşların yanı**nda birer hiçti. S.96 s.24-25

Ben öyle arkadaşlar edindim ki **onların birisi** yanıma gelince, yanıma birisi gelmiş gibi değil, fakat yanımdan yabancılar ayrılmışlar da kendimle baş başa kalmışım gibi oluyordum. S.96 s.31

Evvelce dediğim gibi her yeni **seferimizin** ayrı **sevinci**, her dümen kırışımızın başka bir tadı olurdu. S.96 s.34-35

Babamın sözleri çok kere kulağımda çınlar dururdu. S.97 s.4

Ardımızda iz tutmıyan denizlerde limanda, rüzgârlıkta, bocada, orsada velhasıl **denizin** bütün **değişiklikleri**nde, dişimi sıkar, güler, oynar; **eyisi**ni de **fenası**nı da, **elverişlisi**ni de **elverişsizi**ni de arkadaşlarımla birlikte geçirip gidiyordum. S.97 s.16

Ne olacak a canım **dünyanın neresi**nde olursa olsun, **denizcinin talihi** hep birdir. S.97 s.19-20

Serdümenimiz Adem reis **kahvelerin biri**nde Alişe rastgelmiş. S.97 s.35

Adem reis **kayığının kaptani**yle konuşmuş, ve herifi, **Alişin** bizim kayığa **alınması**na razı etmiş. S.98 s.2

Provalarının yırtarak **geçtiği** denizlerse, önlerinde şelaleler gibi şarıldıyordu. S.98 s.19

Rüzgârın inadına tâ gözüne işliyor. S.98 s.29

Onlarsa **rüzgârların hakimleri**. S.98 s.31

Muşambalarımızın öteleri berileri delinerek su tutmaz oldular. S.99 s.4

Geceleri **kendi kanımızın sıcaklıği**yle kurutup ısıttığımız kısımlar müstesna, **çamaşırlarımızın** mangır kadar olsun kuruyan **yeri** kalmadı. S.99 s.5-7

Çünkü Selanikten aldığımız ihtiyar **Ömerin** top gibi patlıyan bir **öksürüğü** vardı. S.99 s.12

Geminin baş altı kısmı, **geminin** tam **başı**nda olduğu,ve gemi de hep öne doğru suyu yardığı için, ekseriya teknenin en ıslak yeridir. S.99 s.19

Kayık güm diye dalgaya çarpınca **başaltının** her **tarafı**na su fışkıran fiskiyeler peydahlanırdı. S.99 s.21

Ortada basık tavana asılı deniz lâmbası, gemi sallandıkça daireler çiziyor, ve ölüler gibi bet beniz atık uyuyan **arkadaşların yüzleri**ne sönük ışığını çepçevre gezdiriyordu. S.99 s.26-28

Öteki tutturduğu mevzuda lafa devam ederek bana " yahu Mahmud Mahmud **senin** ikide birde **anlattığın** o Kristof Kolomb resmini aramıştı?" dedi. S.100 s.10

"Ben de **senin yaşın**da iken neler de neler ummamıştım." S.100 s.13

Bula bula Amerikayı değil, işte yetmiş senelik **denizciliğimin sonu**nda, bu ıslak ve sulak başaltı. S.100 s.16

Kayıktaki **denizcilerin biri** ölecekse onu karaya vermemek için hep ters eser. S.100 s.23

Adamcağız ölüp de denize atılınca rüzgar aldı diye bize **rüzgarın** neden **döndüğü**nü anlatmağa çabalıyordu. S.100 s.29

O seferin mütemadî **kasvetinin** yegâne parlak **noktası**, ihtiyar serdümen **Adem reisin ispirto kaminetosu**nda pişirdiği bulaşık suyunu andıran şekersiz çayı idi. S.100 s.31-32-33

Amma **çayın içi**ne soğan kabuğu kaçmış, a canım **onun** ne **ziyanı** vardı. S.101 s.7

Geceleri **başaltı dambıçosunun** açık **kapısı**ndan, uzakta Skiros adası ve yunan Sporad adalarının karlı dağları, ay ışığında sanki bu **dünyanın** değil fakat başka bir **alemin ufkunda** diyorlarmış gibi görünüyorlardı. S.101 s.16-17-18

Alişin sesi o zaman kekeler ve sendelemeğe başlardı. S.101 s.19

Fakat tereddüdden yavaş yavaş kurtulur birbir ardınca girdaplanan notalar arasından uzaktaki dağlar kadar ücra, ve o **dağların üzeri**ndeki karlar kadar berrak bir şarkı teze çıkar ve uzar uzardı. S.101 s.22-23

Alişin şarkısında o başka âlemi, odaha doğru, daha güzel âlemi sezer gibi olurduk da vatana kavuşuyormuşuz gibi memnun olurduk. S.101 s.27

Alişin sesi yavaş yavaş diner sönerdi. S.101 s.30

Şehvet, hem benim hem de **onun sırtı**na Amerikan yakısı gibi yapışmıştı. S.102 s.5

O işin **bilmediğimiz** bir **yeri** yoku. S.102 s.7

Çocukken görmüş fakat o zamanlar hiç ehemmiyet vermemiş olduğum manzaralar **gözümün önü**ne, yeni yeni, ve üzücü manalar ve ehemmiyetlerle yüklü olarak, kayar giderlerdi. S.102 s.29

Bunların başlıcası, Erkek Fatma hakkındaki hatıralarımdı. S102 s.31

Fatma ile beraber denize girmiş olduğumuz ve sanki **denizin** berrak bir **gözü**ymüş gibi durgun, ve **çocuk bakışı** imiş kadar masum olan o küçük koyun hatırası bana durgunluk ve masumiyetle hiç münasebeti olmıyan bir işkence mevzuu oluyordu. S.102 s.33-34

Bence **onun vahşiliği**ni dindirmek, kıpkızıl **gelinciğin rengi** pek haykırıcıdır diye onu soldurmağa kalkışmak gibi bir şey olurdu. S.103 s.10

Ondan sonra rüyalarıma **memleketimin şurası burası** gelirdi. S.103 s.13

Meselâ ay ışığında **evlerin** gümüş bir ateşle badanalanmış gibi **duruşları**, Vardiyaprova fenerinin içindeki lambayla aydınlanması gibi evler de sanki içlerinde geceleyin soyunmakta olan **kızların gövdeleri** ile aydınlanıyordu. S.103 s.14-15-16-17

Sonra **ocak böcekleri** ve başka **gece böcekleri** geceyi tir tir titretirken **kadınların** dam **başları**na çıkıp ay ışığında yarı çıplak olarak boylu boylarınca uzanıp kendilerini ay ışığına verdiklerini hatırlardım. S.103 s.20-21

Heyecanla yükselip inen **gerdanlarının hareketi**nden, rüyalarında denizden deniz efelerinin gelmekte olduğunu gördüklerini sezerdim. S.103 s.24

Bittabi beklenen bu **denizcilerin başı**nda, hayalime göre ben gelirdim. S.103 s.26

Aliş **karıların kızların**, yağmurda çamurda **deniz kıyısı**na giderek uzaklara **baktıkları**nı, birbirlerine, "bizimki şimdiye kadar gelecekti" dediklerini. S.103 s.29

Bazen kızların ufukda yıldızlar arasında erkeklerin vardiyaprova ışığının çakmasını bekleye bekleye gözleri kızardığını bana, "vakıa, zavallı **kadının** patlıcanlı kebabı sevdiğini **söylediği denizcinin kendisi** çoktan balıklara yem, vardiyaprova ışığı ise yıldız değil, belki de bin kulaç dipde deniz kaşeriyesine yuva olmuştur. S.104 s.2

"Fakat elverir ki **benim** de böyle **bekleyenim** olsun, boğulmağa bin kerre razıyım," derdi. S.104 s.12

Sevgiyi özlüyorduk, sevgi **varlığımızın** başta gelen **ihtiyacı, gönlümüzün** başka insan gönüllerine bir **duası** olmuştu. S.104 s.15

Seviyorum, ve **herkesin yüreği**nde nihayetsiz **sevgilerin yanmakta olduğu**nu seziyorum. S.104 s.18

Ve özlediğim **sevginin** kuzulara köpeklere **verildiği**ni görüyorum. S.104 s.22

Aliş, " **herifin sevgisi** yok ki utancı olsun." S.104 s.28

"Ve o sevgi bize **başkasının sevgisi**yle karıştırmağı özetliyor", dedi. S.104 s.31

Palamur bükü hilâl şeklinde koca bir plajdı, karşısında Rados, Sömbeki, Tillos ve bu **adaların yavruları** başka adalar sıralanıyordu. S.105 s.1-2

Dört beş mil uzunluğunda dalgalar, sırtlarında köpükle karışık gök gürültüsünü açık denizlerden taşıya taşıya gelirler, ve köpükle gök gürültüsünü, **plajın eni**nce deviririlerdi. S.105 s.4-5

Kayığımız bu koca **plajın** bir **ucu**ndaydı. S.105 s.6

Biz, kıyıda ağaran köpükten beyaz bir parça kopuyor, **kumsalın üzeri**nde yürüyor, ve **kumsalın bittiği** yerdeki sık çalılar arasında kayboluyor sanıyorduk. S.105 s.13-14

Bir gün şafakleyin kızlar gelmezden evvel gidip **kumsalın kıyısı**ndaki koskocaman bir yemiş **ağacının yaprakları arası**na saklandık. S.105 s.19-20

Yapraklar arasında küçük güneş parçaları kıpraşıyor, dalga çekildikçe, **denizin** şeffaf **yeşili**nden görünen dip kuyularında pul pul ışıklar, durmamacasına değişen oyalar yayıyorlardı. S.105 s.23-24

Denizciliğe ilk kabul edildiğim gün gemiye koştuğum andaki gibi **yüreğimin attığı**nı duyuyorum. S.105 s.32

Hele **dalgaların** kumlar üzerine diz çöküp **devrilişi**, bağıran yüzbinlerce **insanın sesi** gibi uğulduyordu. S.106 s.6-7

Kızların bir tanesi vardı, onu "Elif kız" diye çağırıyorlardı. S.106 s.13

Gövdesinin birden meydana çıkan **ışığı** , içimden bir aydınlık gibi geçiyordu. S.106 s.15

Ne bileyim karanlık bir yere birdenbire bir meşale girmiş gibi denize **atılışının** tuzlu **çınlayışı**nı, tepemden tırnağıma yayılan bir ürpertiyle duydum. S.106 s.18

Dalgalar bile, kıyıya çarpıp açığa dönerken birbirini saran ve **birbirinin koynu**na akan şelalelerdi. S.106 s.25

Güneşle ısınmış yabani **nanenin** tatlı ve ısırıcı **soluğu dağların** kudretli **kalçaları**ndan fırlayan **kıyı rüzgari**yle kayığa geliyordu. S.106 s.35

Deniz kenarındaki tek tük **evlerin önü**nde çamaşır yıkayan **kadınların yüzleri**, sıgalı kolları ve bacakları batan güneş dolayısiyle alevdenmiş gibi kıpkızıl yanıyordu. S.107 s.1-2

Bodrumun önünden geçerken **canımın canı** masmavi kıyı **gözlerimin karşısı**nda gönlümce uzanıyordu. S.107 s.28-29

Göktepenin merhametli **gölgeleri şehrin üzeri**ne uzandı. S.108 s.4

Kadınların kara kırmızı, ve beyaz boyanmış **suratlari**yle karşılaşınca içim bulandı. S.108 s.8

İçimden kan ağlar bir vaziyette topladığım **paranın** bir **kısmı**nı içkiye verdim. S.108 s.11

Yolun iki **tarafın**daki yüksek **binaların** kapalı **pencereleri**, kapanmış kapaklarından çapak ve irin sızan hastalıklı gözlere benziyordu. S.108 s.14-15

Bir **kadının karşısı**na çıkıp da nasıl utanmadan arlanmadan öyle bir tekliftrebulunacaksın? Diyordum. S.108 s.21

Sokakta gelip geçenler, **evlerin** o kapalı gözlere benzeyen **pencereleri,** ağaran kaldırım taşları hep hayretle fal taşları gibi açılmış bana bakıyorlar sanıyordum. S.108 s.25-26

Oraları hep namuslu **erkeklerin uğrağı**dır. S.108 s.33

Bir **evin kapısı**nı onlar biraz daha öteki başka kapıyı da ben çaldım. S.109 s.3

Yüreğimin bile **beti benzi** atarak kireç kesildiğini duyar gibi oldum. S.109 s.11

Başımın üstünde, kapının önündeki kırmızı fenerse domates gibi sulu ve yılışık bir gözdü. S.109 s.24

Palamut bükünde Aliş ile konuşup umduklarımız ne, **dünyanın** bize **verdikleri** neydi?25-26

Kader beni **kanatlarının üzeri**nde gezdirmişti. S.109 s.30

Bir gün **kahvehanenin biri**nde vapurlarda ateşçilik eden bir Fethiyeliye rastladım. S.110 s.5

Ben bunu söylerken **benim bacaklarım** gülpembe onunkiler ise kavun içi olmuştu. S.110 s.21

Ertesi sabah daridünyada **sahip olduğum** bütün **mallarım**ı bir çıkın ederek ve **koltuğumun altı**na sıkıştırarak Galata rıhtımını boyladım. S.110 s.33-34

Hepimizin ellerinde eski püskü çantalar ve çuvallar vardı. S.111 s.1

Vapurun bordası önümüzde kara bir duvar gibi yükseliyordu. S.111 s.2

Sanki, yüzlerce ayaklı upuzun ve kapkara bir ejderha deliğine giren bir yılan gibi **vapurun gövdesi**ne giriyorduk. S.111 s.6

Küpeşteden bize bakanlar cennetteki **meleklerin** aşağıda yani cehennemdeki zebanilere **bakması** gibi yüksekten bakıyorlardı. S.111 s.10

Vapurun kalkmasına yakın elvedalar başladı. S.111 s.14

Bu iş gövde dinçliği, kol bacak kuvveti, **ateşin karşısı**nda dayanıklılık ister. S.111 s.24

Doğrusunu söylemek lazımsa yolcu **vapurunun içi**, **dışı**ndan görünüşü kadar hoş değildi. S.111 s.30

Güverte gölgeleri gemi sallandıkça gizlenmiş oldukları yerlerden çekingen beyaz **güvertenin üzeri**ne uzanıyorlar, sonra kendi cesaretlerinden ürkmüş gibi birdenbire kendi köşelerine çekilip yine gizleniyorlardı. S.112 s.7-8

Salonun kenarı ise hep gölgeydi. S.112 s.9

Vapura iki zengim **Moschildin** yolcu olarak **geldikleri** fiskos edilmişti. S.112 s.14

Onları tanımadığım halde, bir sürü gayri mer'i, hiçler, ve hiç kimseler arasında, sanki hakikî insan ve yolcu olarak yalnız kendileri varmışlar gibi bir tavır takınışlarından, ve **onların** bu **kanaatinin** bütün öteki **yolcuların** yerlere sürünürcesine **hürmetleri**yle tasdik edilişinde, o iki ihtiyar **kadının** Moschild ailesine mensup **oldukları**nı anladım. S.112 s.17-19-20-21

Vallahi şu iki cadaloz, **Fatmanın pabucu** bile olamazlardı. S.112 s.26

"Ah bre bilmezsin Mahmudaki, ben salon yolcularının garsonuyum. .Burada **her şeyin** bir iç **yüzü** bir de dış **yüzü** var. Bir masa üstü ve masa altı var" dedi.S.113 s.14

Çünkü **onun garsonluğu** benimse ateşçiliğim vardı. S.113 s.18

Salonda çalan **cazbandın gürültüsü**nü uzaktan uzağa işitiyorduk. S.113 s.20

Pahosun kendisi de içti. S.113 s.24

...salona açılan ve garsonlar tarafından kullanılan bir **kapının önü**ne getirdi. S.113 s.26

Fakat renk renk **ışıkların donukluğu** dolayısiyle, keskin kenarları ve şekilleri sanki buğulanıp birbirine eriyor ve göze bir yumuşaklık, tesiri veriyordu. S.113 s.31

Masaların üzerindeki küçük ampuller loş bir ışık veriyor, alçakta duran bu ışıklar tavanlara doğru uzun gölgeler salıyordu. S.113 s.35

Kadınların çoğu dekolteydi. S.114 s.4

Bazısı kocasiyle birlikte- **bazılarının kocaları** da memleketlerinde para edinmek işine devam ettikleri için- yalnız gelmişlerdi. S.114 s.6

Her **birisinin giydiği** elbise "Paris!" diye haykırıyordu. S.114 s.8

Erkeklerin çoğu yemek yimek için sırtlarına kırlangıç kuyruk frag takınmışlardı. S.114 s.13

-Sen **onların belleri**nden üst taraflarına bakma, **masaların üstü**nde başlar anlaşmıyor gibi birbirinden uzak duruyorlarsa, **masanın altı**nda bacaklar pek iyi anlaşırlar. S.114 s.35

Bu sırada biz **ateşçilerin** eşekler kadar h**aysiyetimiz** yoktu. S.115 s.12

Bu **müddetin yarısı**nı kızıl ateş karşısında kıpkızıl yanan süngüleri ateşe sokup çıkarmakla, gelberi ile dışarıya çektiğim pislikler arasındaki alevli kömür parçaları tarafından ayağımı, bacağımı dağlamakta, kan ter içinde kaldıktan sonra serinlemek için **makinelerin ağzı**na giderek orada buz keserek öksürmekle geçirdim. S.115 s.13-18

Eğer yemek susunda ve başka şeylerde de **Pahosun yardımı** olmasaydı. S.115 s.20-21

Onların yerine başka yolcular aldık. S.115 s.23

Paketin kâğıtla sarılıp postaya **verildiği** gibi, bunlar da Pariste tuvaletlendirilip bize veriliyordu. S.115 s.25

Biz de bunları içleri saman dolu çuvallar gibi lüküs **kamaraların içi**ne taşıyor, bir yerden bir yere götürüyorduk. S.115 s.28

...ve yine özleyip durduğum bir **şeyin** pek **çoğu** vardı. S.116 s.19

Kapısının anahtarı komşumuz Hüsnüye bacıdaydı, onu ondan aldım. S.116 s.24

Evin önünde bahçe vardı S.116 s.25

Annemin diktiği iki gül ağacı, karanfiller, ve daha başka **çiçeklerin hepsi** kurumuşlar. S.116 s.26-27

Eve girdikten sonra **annemin mezarı**nı aradım "**çamın altı**nda **Hacı kadının sağ tarafı**na gömdülerdi" dediler. S.116 s.32

Onun üzerindeki yazılar da yağmurla güneşle silinmişti. S.117 s.2

Annemin mezarını bulamadım gitti. S.117 s.3

Evin kapısını açtığım zaman beni bir **küf kokusu** karşıladı. S.117 s.4

...kilimleri ve postları **ocağın önü**ne serer ve ısınırdık. S.117 s.8

Onu görmek **ümidinin sevinci**ni daha uzun boylu tutmak için. S.117 s.16

Halil ustayı **gözlerinin ışığı** sönmüş, ak saçlı, ak sakallı bir insan çöküntüsü buldum. S.117 s.26-27

İnsan bir mevsimde bir **ağacın** muayyen bir **dalı**nda bir yemiş buluyor. S.117 s.32

Neyse canım sıkıla sıkıla **Ateşoğlunun evi**ne doğru yol aldım. S.118 s.1

Ağacın kütüğündeki bir kırık dala barbunya ağının mantar yakasını iliştirmiş, kurşun yakasının bir deliğine çıplak **ayağının** baş **parmağı**nı geçirerek ağı germiş, onarıyordu. S.118 s.3-5

Ateşoğlunun evine bir kara haber duymaktan korka korka yürüyordum. S.118 s.20

Felâketin bazan kendine ait bir **havası** vardır. S.118 s.22

Onun yaklaşmakta olduğunu, **insanın yüreği**nde soğuk soğuk duyar, şen ve güneşli bir gün, **güneşin üzeri**nden bir kara **bulutun geçmesi**yle **dünyanın benzi** solup kül oluvermesi gibi. S.118 s.23-24-25

Ben yanaşırken adımlarımı duymamış beni **kapının önü**nde görmemişti. S.118 s.35

Kadının saçları ayağa kalkmış, gözleri yuvalarından fırlamıştı. S.119 s.2

Bir eliyle **çocuğun topu**ndan tutuyor, yerde debelenen çocuğa, kepçe ile rastgele- sırtına,başına,omuzlarına- vuruyor, çocuk kendisini sakınmak için kirpi gibi tortop oluyordu. S.119 s.3

Ocaktaki **ateşin alevi**, gözyaşlarında kırmızı kırmızı parlıyordu. S.119 s.6

Ananın aklı başından gitmiş gibiydi. S.119 s.7

Kadının kuvveti mi tükendi yoksa içine fenalık mı geldi? S.119 s.10

Kadının yüzü yıkılıyormuş gibi eğri- büğrü oldu. S.119 s.14

-**Paşaoğlunun tarlası**nda taş ayıklıyor akşama gelir. S.119 s.24

Ben denize gitmezden önce evde **Ateşoğlunun kız kardeşi**, yâni erkek **Fatmanın halası** vardı. S.119 s.26

-O yeni mahallede **Hacı Resulün evi**nde badem kırıyor. S.119 s.30

Fatmanın adını sanki bir ölünün adı imiş gibi anıyordu. S.120 s.5

Akşam olunca erkence **Ateşoğlunun evi**ne döndüm. S.120 s.22

Evin eşiğine oturup bekledim. S.120 s.24

Ne var ki yüzü erkek **Fatmanın yüzü** değildi. S.120 s.29

Ses ve sözleri boğulan bir **insanın ağzı**ndan çıkan hava habbeleri gibi gargaralanıyordu. S.121 s.10

Gözlerimin içine bakıyordu. S.121 s.21

Akmış olan **gözünün yeri** derin bir kırmızı çukurdu. S.121 s.26

Saçları ve **gözünün biri Fatmanın** eski gözü ve eski **saçları** idi. S.121 s.27

Fakat bunlar **yüzünün çirkinliği**ni gidermiyor, lâkin daha ziyade açığa veriyordu. S.121 s.28

Zaten **onun** eski **siması beynimin ve gönlümün** tâ **derini**nde o kadar silinmez bir surette yer etmişti ki eski **güzelliğinin hayali**, **gözümün önü**nde bütün sarahatiyle apaşikâr duran şimdiki çirkinliğini bile bana unutturuyordu. S.122 s.5-6-7

Tek **gözünün bakışı** bakışımı aradı ve **gözlerimin içi**ne sevgi ile baka kaldı. S.122 s.12-13

İleriye atılarak, yüzünü iki **avucumun arası**na aldım, ve senelerce çekmiş olduğum **hasretin** bütün **şiddeti**yle onu öptüm. S.122 s.29-30

... ve **simasının ifadesi**yle ciddileşen bir sesle: S.123 s.2

"Fakat, zarar yok, ben bu **halin acısı**nı çıkarırım" diye düşünüyordum. S.123 s.11

Yamacın tümseğini dönünce onu artık göremez oldum. S.123 s.11

Ertesi günü akşamdan sabaha kadar, **Fatmanın başı**na gelen felâketi en ince teferruatına kadar bilmek için çalmadık kapı, baş vurmadık insan bırakmadım. S.123 s.13

O işi bilip öğrenmek merakı içimi öyle yiyordu ki bir **erkeğin,** bir kız veya kadın hakkında, başka bir erkekten **malûmat istemesi**, veya ona şunu bunu sorması münasebet alsa da almasa da, ayıp olsa da olmasa da umurumda değildi. S.123 s.17

Ondan sonra bir yaban kedisi gibiİsmail **çavuşun üstü**ne saldırarak bir kaç sille ve tokatlta onu da **muhafızın yanı**na sermiş. S.124 s.1-2

Denizin tuzundan mıdır nedir, Ateşoğlunun gözleri biraz bulanık gördüğü için bombanın ftilini bulanık görür, hele **fitilin** cigara ile ateşlenecek **barutu**nu hiç göremezmiş. S.124 s.10-11-12

Balıklar dönüverirler, yüzenler **denizin yüzü**nü, ve batanlarsa **denizin dibi**ni gümüşe çevirirlermiş. S.124 s.15-16

Köpek balığı gelirse, iki **elinin biri**nde tuttuğu **balığın biri**ni, "al **senin payın**!" diye köpek balığına, ötekini de "**bizim payımız**!" diye kayığa getirirmiş. S.124 s.18-19-20

Bu **işin** aksi **tarafı,** yemlik **balıkların**, tam İsmail çavuşun malı olan **arazinin** sazlık **kıyıları**nda pek bol **olmaları**, bu bir, ve bir de, **İsmail çavuşun** kalabalık **hizmetkârları**na karşı ihtiyar **Ateşoğlu ile Fatmanın** pek yalnız başlarına **kalmaları** imiş. S.124 s.26-27-28-29

...**hiçkimsenin bulunmadığı**na kanaat getirince kıyıya yanaşmış. S.124 s.32

Fatmanın savurduğu bomba su içinde donuk bir gümleyişle patlamış. S.124 s.33

Suyun yüzünden bir su sütunu fışkırıp yine denize şarıldamış. S.124 s.34

Tam o sırada sık **çalıların arası**ndan keskin bir ıslık çalınmış, ve bir tüfek patlamış. S.125 s.4

İşte o zaman **Fatmanın** bir **gözü** akmış. S.125 s.5

İri saçmalar, kıpkızıl şişler gib **Fatmanın yüzü**ne **gözü**ne ve **gerdanı**na batmışlar. S.125 s.6

Kız inlemiş, **kayığın dibi**ne düşmüş. S.125 s.8

Ateşoğlu ve **Fatmanın** hapishaneye **götürülmesi**nden ürkmüşler. S.125 s.29

Bittabi İsmail çavuş **bunların** zaten **hepsi**ni bildiği için tüfekle ateş etmişmiş! S.125 s.30

Erkek Fatma **gözlerinin ışığı** gibi imiş. S.125 s.32

...aklını söylenen **sözlerin üzeri**ne toplamak için bir hayli vakıt- S.125 s.34

-Ne o teyze **dilinin ucu**nda bir şey var. S.126 s.14

Babamın arkadaşlarından Zeynel kaptan adında biri vardı. S.127 s.7

Bu **adamın** biricik bir kız **evlâdı** vardı. S.127 s.13

Bir gün beni kalafat Ahmet usta **Halil ustanın dükkanı**na çağırttı. S.127 s.27

Zeynel kaptanın bir **kızı** var. S.127 s.34

Kızın gönlünde yer etmişsin. S.128 s.2

Zeynelin de biricik **evladı** olduğu için onun yüreğini kıramıyor. S.128 s.3-4

Ama **kızın** namuslu **olduğu**na ikimiz de kalıbımızı basarız. S.128 s.10

Her halde **senin aleyhin**e bir şey yapmıyacağımıza eminsindir. S.128 s.19

Ertesi günü **Zeynel kaptanın dükkanı**na gittim. S.128 s.31

-Kızımı sana, yâni bir kardeşim gibi bildiğim **arkadaşımın oğlu**na vermek benim hoşuma gider. S.128 s.32

Ayşenin annesi öldü. S.128 s.34

Biliyorum, fakat **benim** bütün **malım** bu biricik kızındır.S.129 s.10

Saçlarımın bile tâ **uçları**na kadar kızardıklarını duyar gibi oldum. S.129 s.12

-Yâni **karımın parasi**yle mi geçineceğim? S.129 s.14

Bunların topu da iş ister, bakım ister. S.129 s.18

Onun durgun kadife karası okşayıcı **bakışı** bana sakin sütlimanlıklardan doldurulmuş cam gibi sulardan ...S.129 s.30

Fakat **gözümün önü**ne erkek Fatma geliyordu. S.130 s.4

...ve ozaman direk başındaki matemengiz yapraklanma gibi gönlümden hazin bir **esintinin gölgesi** geçiyordu. S.130 s.5-7

O **kızın adımları**nı, onlar yol dönemeci çalılarının ardında kaybolunca kadar bakışlarımla takip ettim. S.130 s.8

Ben denize açılmasaydım muhakkak ki **Fatmanın suratı** darmadağın edilmez, gözü de akıtılmazdı. S.130 s.11

Artık dalgalarından da, **insanların kanı**na, canına susayan o hain ve hırçın fırtınalarından da ikrah getirdim. S.130 s.14

Onun bir daha mavi **yüzü**ne bakmamağa karar verdim. S.129 s.16

Toprakların nabzı kudretle çarpıyor, **ağaçların** şişen **tomurcukları**ndan yeşil alevler fışkırıyordu. S.129 s.28

Saadetin billûr **yaşları** içinde **Ayşemin** o kara **bakışı** kararan derin sularda geceleyin ay ışığı gibi parlıyordu. S.130 s.33-34

Benim her **gülüşümün ardı**nca onun gülüşü, onun her **öpücüğünün üstü**ne **benim öpücüğüm** baş döndürücü bir girdaplanmayla birbirinin peşini kovalıyordu. S.131 s.1-2-3

Ne var ki orada **Ayşenin parası**na muhtaç bir sığıntı gibi yaşamak ağrıma gidiyordu. S.131 s.5

Doğrusu **babamın** yerden göğe kadar **hakkı** vardı. S.132 s.12

Duygu, **kayığın** geçerken **bıraktığı**, en küçük bir izi bile kıskanarak, onu hemen dümen suyunca örtüp yok eden yüreksiz denizde değil, fakat asıl toprakta vardı. S.132 s.14-15

Denizin sularını istediğin kadar karıştır. S.132 s.17

...bir de **kapının üzeri**ndeki küçük çardakta hanımelleri, hep tatlı tatlı ve hafif hafif kokarlardı. S.132 s.31

Öyle cömert fidancıklar ki bizi güzel **kokularının buğusu** içinde yaşatmak için ancak bir avuç toprak ve bir kaç damla su isterler. S.132 s.33

Kâfir kadın, âmalierbeadan **cemin** ve **zarbın** iki ayaklı bir **timsali** idi. S.133 s.26

Torbası da **şalvarının uçkuru** idi. S.133 s.31

Yalnız **benim paramı**, kendi parasına karıştırmazdı. S.133 s.31

Benimkileri **şalvarının** sağ tarafındaki uçkur **ucu**na, kendi parasını da sol tarafına bağlardı. S.133 s.33

Dikdiğin Hüseyin, "Şalvarımızı çözer, **tarlanın ortası**na, ve toprağın üzerine çıplak ardımızla otururuz.S.136 s.31-32

Toprağın ardımıza **vurduğu** sıcaklıktan tava gelip gelmediğini anlarız. S.136 s.33

Benim toprak böceklerin uyanmasiyle tava gelirler. S.136 s.34

Karıncalar **yuvalarının kapıları**nı açmazdan evvel içerde hazırlığa başlarlar. S.137 s.1

Onların kıpırdamağa **başlayışı**, kulağa derinden derine gök gürültüsü gibi gelir. S.137 s.2

İşte o zaman **toprağın** da uyanmak üzere **olduğu**nu anlarım. S.137 s.4

Sonra **sevgilisinin güzellikleri**ni sayıp dökmekle sevinen bir âşık gibi sözüne devam etti. S.137 s.19

...canlı **sesinin çınlayışı**nı kendi dinlemek için, yüksek sesle sevincinden- dağ başında şarkı söyliyen ıslık çalan bir çocuk veya öten bir kuş gibi- kendi kendine söylenip duracaktı. S.137 s.23-24

Ne var ki **Hüseyin dayının ses**indeki samimiyet onu sürükliyor, dinlemeğe mecbur diyordu. S.137 s.28

Sonradan anladım ki, Hüseyin dayı**, toprağın** ve **yerin nabzı**nı hasta bir **çocuğun nabzı**nı dinliyormuş gibi dinler, ve kendi nabzı da âdeta ona göre çarpar thaf bir adamdır. S.137 s.33-34

Etrafını koklayan, ve **odanın içi**nde, yiecek ne var ne yok olduğunu hemen çakan, bir kedi gibi yüzünü kaldırmış etrafını kokluyordu. S.138 s.1

Bir **ağacın** dün veya ondan bir gün evvel **keyfi** yerinde olmuş veyahud olmamış olduğunu, **ağacın vakti**ni nasıl geçirdiğini hep anlardı. S.138 s.19

Ağacın betinden benzinden, duruşundan, **onun illeti**ni çaktı, bana "şahları kesme, kurur. Kırmadan yavaş yavaş bük, ve öteki yamru yumru **dalların arası**na sok. Makas kullanma bu ağaç yara kaldırmaz" dedi.S138 s.21-22

Halbuki ise **Gâvur Alinin** Hüseyin dayı hakkında **kullandığı** en hafif lâf "miskin, mıymıntı ve hırbo" gibi sözlerdi. S.138 s.27-28

...ağaç **senin hizmetkârın** olacağına sen **onun hizmetkârı** olursun. S.138 s.35

Onun dediklerini yabana at demiyorum. S.138 s.36

Eğer komşuluk hakkı saymasaydım **onun topraklar**ını çoktan elime geçirmiş olurdu. S.139 s.3

Gâvur Alinin yanılmadığını çok geçmeden öğrendim. S.139 s.6

"Yani **birbirimizin yüzü**ne gülecek ve **birbirimizin arkası**ndan kuyu kazacaktık" diye ilâve ettim. :S139 s.27

...bana yırtık pırtık **kunduralarının altı**na yapışan toprakları göstererek "bayağı **insanın ayakları**na candan bir yalvarış bir özleyiş gibi takılıyor,**insanın gönlü**nü kendisine doğru çeken bir ağırlık oluyor. S.139 s.31-32-33

Şu **çamurun yumuşaklığın**ı duyunca, bizim kaşık düşmanı rahmetli **Hatcanın gençliği**ni hatırlarım. S.139 s.35

...sığınarak **hayvanın kıçı**na top gibi patlıyan bir sopa aşketti. S.141 s.18

Ne **olduğumun farkı**nda olmıyarak kendimi **köyün dışı**nda buldum. S.141 s.24

Kayık değil ki orsaalabanda edip denizleri baş **omuzluğun biri** yahud öbüründen alasın. S.141 s.28

Elimdeki sert **melengeç değneği**ni, **hayvanın ardı**na yavaşça çaldım. S.141 s.29-30

...**göverinin** şu **çeşid**iyle bu çeşidi arasındaki çeşni farkını sınamak için olacak, bir kaç tutam ot çimleniyordu. S.141 s.35

Onu **hayvanın dümeni**ne ve iskele kıç omuzluğuna dürtüştürürken ağziyle "tsii tsii" dedi. S.142 s.17

... ilk dönemeçde kazığı **çalıların arası**na fırlattım. S.142 s.23

Ben **eşeğin sırtı**na güneş de **benim sırtım**a bindi. S.142 s.25

Eşeğin üzerine attım. S.142 s.25

...zavallı **hayvanın suratı**na şiddetle çarptım. S.142 s.31

...**eşeğin paları**nı gölgeli bir ağaca bağladım. S.143 s.7

Siftah **biniciliğimin** acı tatlı **cilveleri** bayağı sinirlerimi oynattı. S.143 s.14

Dağın omuzundan **güneşin fırlayıvermesi**yle, her tarafı yakıp kavurması bir oldu. S.143 s.27

Yamaçların ekilen **yerleri** bozkırlardan ibaret kıraç ve kısır bir topraktı S.143 s.30

Kerpiç kesilmiş yanık ve kuru **toprakların üzeri**nde biten kuru dikenlerden ibaret dimdik bir yokuşu tırmandım. S.143 s.32

Evlerin pencereleri göz kapakları koparılmış kap kara birer yara gibi sokaklara açılıyorlardı. S.144 s.1

Horozların ötmesi, **çocukların ağlaması**, yük taşıyan **eşeklerin ardlar**ına **deyneklerin şaklaması**, ve "dah, çüş Karaoğlan!" nâralariyle faaliyete geçiyordu. S.144 s.3-4-5

Evin açık **kapısı**na doğru seslendim. S.144 s.17

Delik deşik menevrek şalvarı hiç bir şeyi örtemediği için, bu **elbisenin hikmeti**ni anlıyamadım. S.144 s.20-21

Çocuğun ödünü patlatmamak için, yüzümü **gülümsemelerin** en **gönül okşayıcısı** ve **yufkas**ına yumuşattım ve yavaşça kim olduğumu söyledim. S.144 s.21-22-23

Memiş külâhını kulaklarından aşağı ve **ceketinin** iki **yeni**ni önüne kavuşturmak gayretiyle iki elini de karnına basarak, eğile kalka: S.144 s.29

Herifin gözlerinde kapkara bir acı okunuyordu. S.144 s.33

...**ortakçının annesi** eyirdiği kaba yün yığınını acelekalkarken yere düşürmüş, solmuş saçları cılız örgüler halinde yazmasından taşmış, paçavra halinde dallı basma şalvarlı, eli kınalı, patlak gözlü gelinine bana pişirilecek **kahve** ve **şekerin** hangi komşudan ödünç **alınacağı**nı telâşlı telâşlı fısıldıyordu. S.144 s.36 S.145 s.4

...eskimiş yem torbası kıyafetli iki yastığı almış**, odanın** en itibarlı **mevkii**ni tayinde tereddüt ederek, ortada şaşkın şaşkın dört dönüyordu. S.145 s.7

O da **benim gelişim**in evi korkudan altüst ettiğini görerek, her halde beni bir umacı veyahut bir gulyabanî sanmış olacak ki, koca bir **torbanın ardı**na kaçıp gizlenmişti. S.145 s.10-12

Ara sırada cesaretlenip **torbanın üzeri**nden mini mini fındık sıçanı boncuk gözleriyle bana bakıyor, sonra ürküp yine saklanıyordu. S.145 s.13

Velhasıl **hepsinin ayakları** çıplak tabanları dilim dilim yarılmış, gövdeleri eğri büğrüleşmiş ve yüzleri de yamrı yumrulaşmıştı. S.145 s.15

Büyüklerinin, hakkında **verdikleri** hükme artık pek iştirak etmiyor, bundan dolayı da korkmamağa başlıyordu. S.145 s.27

Torbanın arkasından başını göğsüne kadar kaldırıyordu. S.145 s.29

...çıplak **ayaklarının bir**ini **ötekinin önü**ne koyarak dudaklarını diliyle ıslattı. S.145 s.36

Çocuğun paraya bakan **gözler**inde kâh bir **çocuğun şeker isteği**, kâh yaşını bulmuş bir **şarklının** ciddî **lâkaydisi** okunuyordu. S.146 s.4

İneğin bir **tanesi** sanki ben toprak ağası değilmişim gibi, durduğu yerde bağırdı, o da hoşuma gitti doğrusu. S.146 s.8

Ot döşekler geceleri serilmek üzere devşirilmiş ve **odanın** bir **köşesi**ne üst üste istif edilerek dıvara dayatılmıştı. S.146 s19

Bir iki toprak güveç bir kör balta, **ocağın üzeri**ndeki **yağ kandili**, ve eşiğindeki, sapı kesik **su kabağının içi**nde kaba saba yontulmuş tahta kaşıklarla el değirmeni (çünkü köyde, yeldeğirmeni yoktu) evde oturacak olanların önünü teşkil ediyordu. .S.146 s.21-22-23-24

-baharın ilk **önceleri** yağdarlığa diyecek yoktu. S.147 s.14

Buğdayların tek **gözleri**ni yakarak onlara ikişer üçer göz açtırdı. S.147 s.16

İhtiyar kadın **gömleğinin** esneyen **yerleri**nden görünen kuru bağrını yumruklariyle güm güm öttürerek: S.147 s.29

Şimdi Ayşeye göre ben kükreyerek ihtiyar karıyı tekmelemeli, **ayağımın altı**na alıp çiğnemeli idim. S.147 s.34

Sineğin biri işi yolunda giden bir tacir gibi ellerini oğuşturuyordu. S.148 s.2

İhtiyar kadın **evin** en **yaşlısı** olduğu için, yalvarmak, boyun eymek ve nihayet kafese koymak işi ona düşüyordu. S.148 s.4

O senelerce saçlarını kocasına süpürge etmekle böyle **işlerin ustası** olmuştu. S.148 s.7

Ayakta bekliyen büyük kızı da bu gibi **manzaraların** pek **yabancısı** değildi. S.148 s.8

Asıl, oyuncak gözlü küçük **kızın** ne **gönlü** ne de **dili** daha yalana ve dolana yatkın olmadığı için yalvaramıyo, ne de el etek öpüyordu. S.148 s.9

Onların yalanları, benden yana **anamın sütü** gibi kendilerine helâl olsun. S.148 s.31

Yâni **onların yalanları**nı bağışlayıp da hoş görünüvermek. S.148 s.33

Yok kahveymiş, şekermiş diye getirdiğim **şeylerin topu**nu da onlara bırakmak, ve onlardan hiç bir şey almadan tezelden defolmak vesselâm!... S.148 s.35

Evin, bıçakla kesilecek kadar koyu sefalet ve kasvet **havası** beni boğuyordu. S.149 s.1

Didişe- çekişe pazarlığa alışmış olan bu toprak adamı**,** bana **vereceğinin azamisi**ni ve **asgarisi**ni içinden hesaplamış olacak ki, hiç bir şey vermiyeceğini, ve getirdiklerimin de hepsini alacağımı duyunca, karanlıkta merdiveni inen **birisinin** bir basamak daha mevcut **olduğu**nu sanarak ona göre adım atarken, önünde hiç bir **basamağın kalmadığı**nı görünce şaşalaması gibi, ağzı açık kaldı. S.149 s.5-6-9-11

Kara **günlerimizin** biricik **ışığı** olan çayı bize ikram ederken utanarak: S.149 s.27

-Bu bir mirasyediliktir. Ama ne yapalım çocukluktan alışmışız. Diyen o tatlı yüzlü Adem reisi, Palamut bükünde dünyada sonsuz bir **sevginin bulunduğu**nu fakat bu

sevginin dile gelmediğini söyliyen Alişi hatırladım da yüreğim onları görmek hasretiyle cızz etti. S.149 s.31-32-33-34

-Mal **burnunun dibi**ndeydi, elini uzatıp kavrıyacağına avucunu açıp verdin. S.150 s.15

Senin elin ayağın tutar **onların topu**nu da eşek sudan gelinceye kadar pataklıyacaktın. Neleri var neleri yoksa sıyırıp alacaktın. Diyordu. S.150 s.18

-Bu ortakçılar hanidenberi **kapımızın köpekleri**dir, onlara hoşt deyip sopayı çalmalı. S.150 s.27

Onun da **öfkesi** geçti. S.151 s.4

Ben bazab açık denizlerde **güvertenin** bir **köşes**ine sıkışa kalmış bir taş parçası bulurdum da, o taşı S1.51

Ayşenin o gün **söyledikleri**ni, ve o günkü halini unuttum. S.151 s.10

Rastgeldiğim **köylülerin çoğu** bana teselli veriyor ve: S.151 s.22

-Allahın emri imiş. S.151 s.23

Her tarafta harıl harıl yağmur duaları okunuyor, dualar küçük çakıl taşlarına üfleniyor, sonra taşlar yere serilmiş **seccadelerin ve hasırların üzerleri**ne konuluyordu. S.151 s.33-34-35

Köyün kahvesinde on on beş kişinin akşamdan sabaha kadar üfledikleri dualı taşlar insan boyunu bulan kuru fasulya yığını gibi yükseliyordu. S.151 s.36

Onu ilk önce **kör Halidin hanı**nda görmüştüm. S.152 s.8

Murat dayının taputla **taşındığ**ını söylemişti. S.152 s.10

...**Hacı kranların kızi**yle evlenince müftülükten istifa etmiş ve karısının **bizim köy**deki tarla ve tokadının başına geçmişti. S.152 s.14

Halbuki Abdülvahap hoca, **Hacı Kıranların kızi**yle evlenebilmek için zaten evli ve iki çocuklu olduğunu gizlemişti. S.152 s.18

Hacı Kıranların kızı beni neden ilk **karısının üstü**ne aldı diye babasına şikâyet etmiş. S.152 s.32

Bunun üzerine müftü karısını ve çocuklarını kovmuş. S.152 s.33

Halbuki **tarlanın dibi** kayalık olduğu için ölüleri ancak diz boyu gömebiliyorlarmış. S.153 s.6

...**gömülenlerin mezarları**ndan yeşilimtrak bir **alevin çıktığı** görülürmüş. S.153 s.10

O zaman o **ölünün kabri**ne nur indiği söylenirmiş. S.153 s.11

Eskişehirden parasız pulsuz geldiği halde gerek **karısının malı**, gerekse bu köy mezarlığında çevirdiği dalaveralarla eni-konu çift çubuk, ve sığır sıpa edinmişti. S.153 s.13-14

...**çenelerin ve göbeklerin** heybetli **sahibi** olarak fıçıya dönmüştü. S.153 s.17

Köylüler **hocanın sözleri**ne âyetikerimeler kattığına ve pek eski kıssalardan yeni yeni kıssalar çıkardığına hayran kalırlar ve onu çok iyi bir adam sayarlardı. S.153 s.18

O köy mescidi de **hocanın işi** idi. S.153 s.26

Mescidin kıblesi batıya bakacağına doğuya çevrilmişti. S.153 s.26

Çünkü mescit yapılırken **mihrabın** hangi tarafa **yapılacağı**nı hocadan sormuşlardı. S.153 s.28

Bir kaç kişi **hocanın yanıldığı**nı sanarak başlarını kaşıyınca hoca: S.153 s.30

Namazda Beytullah tam önüme düşer, güneş hep **Beytullahın arkası**ndan doğardı. S.153 s.34

Biz **Hanefilerin sağı**nda Şafiler, solumuzda da Hanbeliler kılardı. S.153 s.35

Biz Elhamdülillâh **imamı azâm Ebuhanifenin ümmeti**ndeniz. S.154 s.1

...tevcih etmiş olduklarını sanarak, bu kadar upuzun ve âlimane lâflarla o hatalarını düzeltmiş olması dolayısiyle müftü Hacı Abdülvahap hocayı **aşerei mübeşşerenin on birincisi** saymışlar. S.154 s.5-8

Vaazı dinlemek için bütün köylü **birbirinin üzeri**ne yığılmışları. S.154 s.10

-Pek iyi, **önümüzdekinin ardı**nı toslamadan bu daracık yerde secdeye nasıl varıp geleceğiz. Diye düşündüm. .S154 s.12

Mescidin içi adamakıllı ter kokuyordu. S.154 s.14

Yüksekçe bir **minderin üzeri**ne kat kat **etlerinin** bütün **heybeti**yle kurulmuştu. S.154 s.17

Boğazını temizlemek için bir iki ehem öhüm ettikten sonra **günah işliyenlerin** cehennemde neler **çekecekleri**ni sayıp dökmeğe koyuldu. S.154 s.19

Günahkârlara işkence etmek zevkinden mahrum olduğu için, o işkenceleri hiç olmazsa anmakla **nefsinin ihtiyacı**nı kısmen giderdiği besbelli oluyordu. S.154 s.23

Selimin yüzüne gözlerini dikerek: S.154 s.27

...**cimrilerin** öteki dünyada boyuna başlarına topuz yiye yiye kilerlerce buğdaylar **kusturulacakları**nı ilâve etti. S.154 s.32

Bu sırada köyün parmakla gösterilen tavuk hırsızı – **herkesin tavuğu**nu çalıp **ahı**nı aldığı için- Ahlı Çipit Memişe döndü. S.154 s.35-36

-Eyvah şimdi topuz sırası bize gelecek! Diye düşünmüş olacak ki **hocanın öfkesi**ni önlemek için ondan ateş pahasına aldığı enamı açıp okuyor gibi yapıyor, ara sıra yine hocadan aldığı misvakı çıkarıp dişlerine sürtüyordu. S.154 s.4-5

Her halde karısı Hacı Kıranların kızının gözleri bazan köy delikanlıları tarafına kaydığı kulağına gitmiş olacaktı ki **Seyyid Battal Gazinin** seksen bin **kâfirin ödü**nü birden patlatan **nâraları** gibi nâralar atarak zina işliyenlere karşı ateş püskürdü. S.155 s.12-13-15

Hocanın bu **haykırışları** asıl arkada kafes ardına tıkılmış bulunan kadınlar arasında mucizeler yaratıyordu. S.155 s.16

Çünkü **bizimkinin** eve dönünce **anlattığı**na göre bazı kadınlar korkularından donlarına salıvermişlerdi. S.155 s.17

Dünyada kasbedip **para kazananların Allahın** en sevgili **kulları**ndan **oldukları**nı söyledikten sonra cennette onlara nasıl ikram ve iltifat edileceğini anlatmağa başladı. S.155 s.23

Taşların suya **boşaltılmasi**yle **yağmurun başlıyacağı** sanılıyordu. S.155 s.33

Bütün **köyün gözleri** bulutlarda idi. S.155 s.35

Bulutlar sanki köylülerle alay ediyorlarmış gibi eteklerini toplıyarak **ufkun ötesi**ne savuştular. S.156 s.5

Denizin dilini kara diline tercümeye kalkıştım S.156 s.12

Ne edelim **alnımızın** kara **yazısı** imiş. S.156 s.16

Kuyuların suyu çarçabuk çekiliyordu. S.156 s.17

Suyu en gür kuyu **bizim kuyu**ydu. S.156 s.18

Mayısta su, **kuyunun ağzı**ndan dört beş karış aşağı iken, şimdi dört beş insan boyu çökmüştü. S.156 s.19-20

Demek ki **toprağın ölüsü**, dört insan boyu dibe çekilmişti. S.156 s.20

Hayvanların suyunu, tâ uzaklarda üzerleri kükreyen kalın ve yeşil bir kaymakla örtülü sarnıçlardan taşımak lâzım geldi. S.156 s.25

Kuşların çoğu yiyeceksizlikten uyuzlaştılar S.156 s.27

Köpeklerin bir **kısmı** da kudurdu. S.156 s.31

Tamtakır kuru bakır bir gökte kızıl kızıl yanan **güneşin ışığı** en karanlık bir kış gününün kasvetine taş çıkartıyordu. S.156 s.34

Kızgın kayalar kavrulmuş **toprakların alevi**ni yüzlerimize vuruyordu. S.158 s.21

Ara sıra bir alaca yılan şimşek gibi parlıyarak **yolun ortası**ndan geçiyordu. S.158 s.23

Toz bulutu halinde karşımızdaki **dağın etekle**rine vardık. S.158 s.25

O **sırtın tepesi**nden denizi göreceğimi bildiğim halde, birdenbire görünen deniz beni apansızın şiddetli bir tokat yemişim gibi sarsıp şaşırttı. S.158 s.30

Kulağımın yanında **Ayşenin sesi**ni duydum. S.159 s.11

Onun soğuk karanlığına devrilmemek **kokusi**yle sanki **Ayşenin eli**ne değil, fakat kenardaki bir kayaya sıkı fıkı tutunuyor ve irkiliyordum. S.159 s.24

İç **limanın kumsallığı**, tâ eski tersaneye kadar, keresteyle, yontulmakta veya boyanıp donatılmakta olan seren, direk, ve maçolarla, destereyle kesilmekte olan iskarmozlarla, omurgalarla örtülüyordu. S.159 s.31

Havada deniz tuzu kokusu, yeni kesilmiş çam, dut, harup ve başka ağaçlar, katran, zift veçeşit çeşit **ip ve halatların kokuları** vardı. S.159 s.35

Golet taslakları, skafi isketeleri ve **bazılarının** yalnız **karineleri** kurulmuş, **bazılarının kaburgaları** takılmış, kimsinin su kesimine kadar, **kimisinin küpeştesi**ne kadar kaplamaları çakılmış, sürü sürü, çeşit çeşit tekneler vardı. S.160 s.4-5-6

Bir **denizcinin özliyeceği** her alet, her parça orada mevcuttu. S.160 s.8

Gemicilerin:

-Ah şöyle olsa, vah böyle olsa!

Diye çeşit çeşit sade ve basit **dilekleri** vaya azametli ümitleri, becerikli deniz ustalarının ellerinden çıkma gemi yapılarında sarih ifadelerini bulmuş oluyorlardı. S.160 s.10

Bilgin tavırlarla şu veya bu **teknenin öte beris**ini yokluyor ve **onların meziyetleri**ni ve **noksanları**nı anlatıyordu. S.160 s.16-17

Yetmiş senelik **ömürlerinin** ancak on, on beş **senesi**ni karada geçirmiş eski denizciler vardı ki bir **teknenin önü**nde durup sancaktan iskeleye, baştan kıça iki çarpas bakış gezdirdiler mi, tonajını, şu veya bu rüzgârda yapacağı yolu bir çırpıda ölçüp biçiyor ve **geminin kıymeti**ni tayin ediyorlardı. S.160 s.18-19-22

Hemen denize atılacaktı, denize itilince kolay kaysın diye **karinenin altı**na konulan kızakları yağlamışlardı. S.160 s.31

Deniz geminin ayak ucunda, **mavinin ruhu** ve **canı ciğeri** olan en saf maviden bir yayılışdı. S.161 s.1

...geminin ayağına doğru uzanıyorlardı. S.161 s.3

Ve seni kuvvetli **kanatların üzeri**nde uçuracağım. S.161 s.10

Gel de dalgalarımla savaş ve kılıç provanla onları biçip yenerek zaferinle mağrur üzerlerine bin, **rüzgârın gözü**ne işle .S.161 s.16

Deniz ejderinin rakibi, **Yunusbalığının yoldaşı**, yoksul **martının tesellisi**, **kaptanın gururu**, **denizcinin türküsü** ol! S.161 s. 18-19

Koca gemi **denizin çağrışı**nı tâ özünden duyar gibi oldu ve kızaklarının üzerinde sarsılıp inledi. S.161 s.21-22

Sanki düğün vardı da mesut hâdiseyi davulla dümbelekle **dünyanın** bir **ucu**ndan öteki ucuna müjdelemek istiyordu. S.161 s.29-30

Maviden yeşile kayıp değişen **duvağının ardı**nda bana hazin hazin gülümsüyordu. S.162 s.4

Gözlerim, kulaklarım, gönlüm, tepeden tırnağa bütün varlığım **enginin çağrışı**nda idi. S.162 s.10

Gözlerimin yaşlarla **dolduğu**nu duyar gibi oldum. S162 s.11

...**onun zulmü**ne, cinayetlerine karşı duyduğum isyan, denizde çekmiş olduğum cefalar, boşu boşuna sarfetmiş olduğum emekler... S.162 s.13

Çoluk çocuğu ile beraber bütün halk **geminin etrafı**na üşüşmüşlerdi. S.162 s.24

...bir çok **insanların elleri**yle **göğüsleri**ne dayanıyordu. S.162 s.31

...**Halil ustanın aras**ından geçerek yıldırım gibi denize indi. S.163 s.5

Gemi denize indiği sırada güvertede koşan bir **tayfanın ayağı** bir ipe takıldı. S.163 s.10

Fakat **denizin saçları** boynuma dolanmıştı. S.163 s.15

Denizin kıvrak **Yunusbalıkları** idiler. S.163 s.27

Hiç koskoca **çınarın tepesi**, rüzgârda gürliye gürliye, gökte uçan bir **bulutun hayatı**nı yaşarken, tâ aşağıdaki toprağa abanmış uyuz ayrık otuna eğilip bakar mı? S.163 s.28-29

Hepsinin bakışında bu hortlak da acaba niçin aramıza girdi? Yollu bir sual okuyordum. S.163 s.31

Belli başlı bir kaç demirbaş mevzu tükenince sıra **Dursun ağanın eşeği**nin yaşına gelirdi. S.164 s.27

"Hayır **senin** o **dediğin** sene anası hâlâ gebeydi" der. S.164 s.32

Ben içimden, "Allah vere de şu **Dursun ağanın eşeği** vaktiyle nalları dikse de, biz de bu mevzudan kurtulsak" diye dua ederdim. S.164 s.33

Bu arada **benim bahçe** de divaneden çıkarak kudurdu. S.165 s.6

...**çiçeğin ve yemişin** hemen **erivereceğ**ini sanıyordum. S.165 s.10

Köyün ne kadar **kedisi** varsa hepsi gelip **bizim evin içi**ne büyük ve küçük abdestlerini bozuyorlardı. S.165 s.26

Urgan ve ayrık otlariyle sanki ben bostanı otları beslemek için sulayıp gübrelemişim gibi **bostanın eni**ne **boyu**na yayılıyorlardı. S.165 s.29-30

Bir sabak o **bahçenin** delirmiş, çıldırmış **hali**ni görünce "Defet lâhanasını da marulunu da!" Diye bağırarak, çapayı elime aldım. S.166 s.1

Hallaç pamuğu gibi savurmuş olduğum **bahçenin ortası**na bağdaş kurarak etrafıma bakındım. S.166 s.10

Bunların sahipleri olanlar artık oralardan hiç kımıldamıyacaklar. S.166 s.16

Köpeklerin boğazlarından tasma ile bir yere bağlı kaldıkları gibi bunlarda barsaklariyle boğazlarından topraklarına bağlı kalacak, hep yanlarındaki **komşuların malları**na göz dikerek hırlayacak, hgöz diktin diye komşularına havlıyacak, malım var diye ölünceye kadar **mallarının kulu kölesi** olarak evim var diye dört kuru **duvarın içi**ne mezara gömülmüş gibi gömülerek yaşıyacaklar. S.166 s.17-20-22-23

Herkesin yüreğinde bir ümid uyanmıştı. S.167 s.3

Kapının çerçevelediği dört köşeli mavi gök parçasından mıdır nedir. S.167 s.16

Kör Halidin kahvesinde on beş on altı sene evvel görmüş olduğum **Kristof Kolombun resmi gözlerimin önü**ne geldi.S.167 s.19

Büyük sulara açılan o **geminin** sanki **içi**ndeydim. S.167 s.20

Dalga gelip geçtikçe **geminin provası** tâ uzakta görünen Atlas okyanusunun çizgisine **keman yayı** çekermiş gibi inip çıkıyor, mavi bir **deniz havası** çalıyordu. S.167 s.22

Sanki Amerika kâşifi, geçmiş **yılların yığını** içinden kalkınmış, ve bana tâ çocukluğumdan o munis insan gülümsemesiyle gülümdüyordu. S.167 s.24

Günün beti benzi uçtu. S.168 s.8

Rahmet diye etekleri zil çalan **köylülerin suratları** asıldı, **Abdülvahap hocanın etekleri** tutuştu. S.168 s.12

Yağmurun zıddı kuraktır. S.168 s.21

“Suyu getiren duayı acaba tersine okusak, **sulağın tersi** olan kurak gelmez mi?” diye sordu.S.168 s.23

Nihayet yağmur yağsın diye akara atılan **taşların,** çocuklar daldırılarak **çıkartılması**na ve mangalda ısıtılıp **kurutulmaları**na karar verildi. S.168 s.25

Bu **gezintilerin biri**nden döndükten sonra evde kahveci **Bayram ağanın karısı** Huriye hanımı beni bekler buldum. S.168 s.36

Bittabi **köyün** bütün tez dilli **kadınları** ben evde yokken Ayşeye taşınıp taşınıp benim köyde hiç gözüm olmadığını, ne yapıp yapıp denize kaçacağımı söylemişler. S.169 s.2

Bu arada da **kadınların arası**nda kurnazlığı ve dilbazlığı ile tanınmış –Küçükmüş çabuk konuşsun dillendin diye ona bülbül yumurtası yedirmişler- **Huriye hanımın** da **kapısı**nı çalmışmış. S.169 s.7-9

Sen elbette ne istersen yaparsın o **bizim üstümüz**e lâzım değil amma insan yediği ekmeği koyuvermemeli. S.169 s.15

Kuşun kanadı yettiği kadar yuvaya çöp taşıdığı gibi erkek kısmı da gücü yettiği kadar parasını pulunu arttırmağa bakmalı. S.169 s.17

Bayram ağanın söylediğine göre abdest bozacaklar, elleri uçkurda soluğu soluğuna gelirler, meteliği basıp ibriği kaparlar, itişe kakışa **helâların önü**ne yığılırlarmış. S.169 s.24-25-26

Bayram ağa amcanın işinde de hiç güçlük yoktu. S.170 s.1

Kilim döşenmiş **iskemleciğinin üzeri**ne basğdaş kurar. S.170 s.2

Yanıbaşındaki musluktan **müşterilerin getirdikleri** doldurur doldurur verirmiş. S.170 s.3

Burada **Huriye hanımın sesi** kırıldı. S.170 s.10

Ah o canım yeri **yıkanların evleri barkları** da inşallah tepelerine yıkılsın. S.170 s.13

Neyse **köyün ağaları** sayesinde hiç olmazsa namerde el açmaktan kurtulduk. S.170 s.20

Ben **sözün baş tarafı**nı dinlemiştim. S.170 s.26

Gece direk tepesinde uçan **rüzgârın** insan sesine benziyen **mırıltısı,** işte bazen **kulağımın içi**nde bir çınlayış oluyordu. S.170 s.28-29

Bir kaç söz sonra **onun** da aklımı çelmeğe **geldiği**ni anladım. S.170 s.36

Mezarının başında talkın edilir. S.171 s.16

Acaba **benim** emin ve selâmetli bir hayat arayıp **aramadığım**ı soran yoktu. S.171 s.21

Denizinde de karasında da hayat **insanın üzeri**ne bin bir musibet yağdıran bir kazalar belâlar şelâlesi idi. S.171 s.24

Fakat fırtınalı havalarda, **fırtınanın öfkesi**nde gemsiz, hududsuz itidalsiz bir hayret, faltaşı gibi açık gözlerle şaşa kalmış bir bakış vardı. S.171 s.30

Bunların hepsi heybetli bir "Hayır!" idi. S.171 s.35

Fakat **gönlümün** tâ **içi** bu "Hayır"ın müttefikiydi. S.172 s.2

Günün birinde yağmur durdu. S.172 s.3

Sanki **sümüklü böcekler üzeri**nde değil, yerlere dökülmüş çuvallar dolusu kof **cevizlerin üzerin**de çatır çutur eze eze yürüyorduk. S.172 s.13-14

Kendisine karşı kendiliğinden gönlümden kopan **şeylerin**, **onun tarafı**ndan ödenmesi mecburî bir borç gibi **gösterilmesi** bana ağır geliyordu. S.172 s.26

Düşmanım gibi demeyeyim fakat insan kıyafetinde koca bir yasak gibi **yolumun ortası**na dikilmesi, bende, onu kırıp çiğneyip geçmek arzusunu uyandırıyor ve denize hasretimi arttırıyordu. S.172 s.29-30

Açık deniz bu gibi mecburiyetlerden masun olan **hürriyetin** mavi **vatanı** olarak gözlerimde tütüyordu. S.172 s.32

Ocağın önüne bağdaş kurmuş ocaktaki alevleri seyrederek dalgın dalgın sigara içiyordum. S.173 s.1

Ayşe gözlerimde uzak **denizlerin da'ussılası**nı mı görmüştü acaba? S.173 s.3

Uzunca bir sükûttan sonra **Ayşenin hıçkırdığı**nı duydum. S.173 s.7

Denizciler derler ki büyük fırtınalarda **karanlığın ortası**ndan bir ses onları adlariyle çağırırmış. S.173 s.13

İnsanın yaradılışı kendisini "gel!" diye çağırdı mı durabilen kim! S.173 s.15

Ben **denizcilerin** bu **sözü**ne kulak asmazdım, amma bu fırtına yok mu, neredeyse inanacağım. S.173 s.16

İşte o geceden sonra karım, önüme dikilip **vazifelerimin** kupkuru **kâhyası** olmaktan çıktı. S.173 s.24

Özleyişimin önüne **geçmenin** ne benim ne de **onun eli**nde **olmadığı**nı ye'isle sezdi. S.173 s.26

Fakat yürüdüğüm **yolun üzeri**ne çıplak ve müdafasız uzanıyor, geçme demiyor, istersen beni çiğne de geç diye yalvarıyordu. S.173 s.28

O zamana kadar **sevginin** ne kuvvetli şey **olduğu**nu sevmekle anlamıştım. S.174 s.1

Fakat bu sıralarda **merhametin** sevgiden kat kat kuvvetli **olduğu**nu duydum. S.174 s.2

Yoluma giderken attığım her adımda **Ayşenin gözleri**ni, **yüzü**nü, ve **koynu**nu sanki demir ayakkabılarla çiğniyecekmişim gibi oluyordum. S.174 s.4

Kendime, "İşte bundan sonra **senin hayatın** ister geber ister çatla bu köyde geçecek!" diye bağırdım. S.174 s.8

Onun gönlünü ana olmak arzusiyle tutuşturan nefesle benim içimi açıklar aşkiyle tutuşturan **nefesin** aynı şey **olduğu**nu, zihnimle anlamıyor idiysem de duygularımla seziyor ve kendisine bir yakınlık duyuyordum. S.174 s.18-19-20

Ufuktan ayak uçlarına kadar göz kamaştırıcı bir şiddetle **denizin üzeri**nde parlıyordu. S.175 s.4

Ay ışığının sağ tarafındaki karanlık muammadan çıkarak, **ışığın iç**inden kara bir muamma parçası olarak kaydı, sonra sol taraftaki karanlıkta muamma içinde muamma oldu. S.175 s.6-7

Denizin buğuları içinden birdenbire bir ışık uçurumu göründü. S.175 s.12

Dalgalar binip inerken **direğin uçları** gök üzerinde bir kavis çiziyor deniz de provasına apak gerdan veriyordu. S.175 s.14

Bakışım işidişim sanki insan bakışından daha kuvvetli oldu da, geminin tahta kısımlarından, su içinden geçen güneş ışığı gibi geçiyor, ve **geminin içi**ni görüyordu. S.175 s.20-21-22

Kaptanın kamarasını, baş altında **gemicilerin bangaççaları**nı hep bir bir görüyor, hattâ **onların** birbirine ne **dedikleri**ni işitiyordum. S.175 s.24

Rüzgârın iplerdeki **ıslığı**nı duydum. S.175 s.30

Açık denizleri, gürültülü limanları, cigara dumanlariyle, ve tambura, cura **ve tabakların** ince **dıngırtısi**yle, rakı kadehleriyle dolu koltuk meyhanelerini gördüm. S.175 s.32-33

Birdenbire önümdeki **kayığın güvertesi**nden sanki bir denizci parmağiyle beni gösterdi. S.175 s.34

Artık ondan sonra ne **Ayşenin kolları, öpücükleri** ve **gözyaşları**, ne bağlar bahçeler, ne tövbeler ve yeminler beni karaya bağlıyamadılar. S.176 s.3

İlk limanda **kayığın birisi**ne gemici yazıldım. S.176 s.7

4.1.1.2.Belirtisiz İsim Tamlamaları:

Annem **kaptan kızı** idi.S.5 s.5

Babama varınca **kaptan karısı** oldu.S. 5 s. 5

"**Kaptan kızı, kaptan karısı** oldum ,sanki bunlar yetmiyormuş gibi üstelik bir de **kaptan anası** olmasam bari"diye ilave ederdi. S.5 s.9

İnsan her yerde ölür – ne bileyim dağda taşta **,harp meydanı**nda- ne var ki denizden başka bir yerde bir izi , bir kemiği, dikili bir **mezar taşı** kalır. S.5 s.13

Annem, " Ne olacak **toprak insanı** topraktan , **deniz insanı** da sudan yaratılır." S.5 s.18

Öteki çocuklar **mahalle araları**nda topaça kamçı sallar , çatal dala lastik bağlar, **dut ağacı**ndan dut toplarken ben **deniz kıyısına** kaçardım. S.5 s.24

Yanağımı suya değdirerek başımı **kayık seviyesi**ne eğdim. S.6 s.5

Prova direği söz söylemeye tenezzül etmiyerek, dalgın bir edayla işaret eden bir el gibi sağa sola eğiliyordu. S.6 s.20

Direk ucu yıldızdan yıldıza gidip geldikçe içimde yeni yeni uyanan bir musikiye tempo tutuyordu. S.6 s.22

Koca gemim sendeleyen **yıldızlar arası**nda kapkara bir uçurum kadar mağrur ilerliyordu. S.6 s.24

Durgun sesinde **dayak tehdidi** yoktu. S.6 s.33

Onları, tabakası, **çam çıbığı** ve **denizci bıçağı**nı- bıçağını demircide dövdürdükten sonra **çeliğin suyu**nu suyla değil damarını açıp kendi kaniyle verirdi- kuşağının önüne sıkıştırdı. S.7 s.19

Adeta bir **saadet buğusu** içinde yürüyordum. S.7 s.24

Önüne bir **dama masası** alarak , üzerine kayığın yapılmasında kullanılacak öteberiyi dizdi. S.7 s.29

Demir Ağa , yanıbaşında gemici **Karaman oğlu**na , "Nesi var?" diye sordu. S.8 s.4

Vicdan azabı çekiyorum dedi. S.8 s.29

Diş, dalak ağrısından betermiş. S.8 s.30

Vicdan sızısının da ilacını buldum. S.9 s.5

Bana bir **oyuncak yapılacağı**nı öğrenince birisi yelkeni kesti. S.10 s.4

Amcam güzel bir **tirandil teknesi** oydu. S.10 s.6

Balıkçı Ateşoğlunun evinin biraz ötesinde bir **ev yıkıntısı** keşfettim. S.10 s.20

Onun yeşil değilse mavi, mavi değilse yeşil gözleri derin **deniz akıntıları** gibi şimdi koyulaşır, şimdi açılırdı. S.10 s.28

Babam bir **iş peşi**nde Milasa gidecekti. S.11 s.3

Deniz seferi değil **kara yolculuğu** idi ya, beni de aldı. S.11 s.3

Sali Adaları mavi bir buğu gibi denize uzanıyorlardı. S.11 s.12

Sen toprağa bak dedi ve iki yanımızdaki **incir harmanları**nı göstererek:

Sen de fırtına da, **dümen başı**nda, arkamdan lanet okumazsın. S.12 s.11

_İşte bunlar burada çocukluklarından beri **deniz rüzgarlari**yle **savaşması**nı öğreniyorlar, bir gün başlarını dal budaktan sıyırıyor, yay gibi serenler takınıyor, bulut gibi yelkenlere bürünerek gemilere direk oluyor ve kasırgalara meydan okuyorlar. S.12 s.22

Böyle konuşa düşüne sekerek **çiftçi evleri**ne vardık. S.12 s.34

Güvercinlikte **çardak altı kahvesi**nde mola verdik. S.13 s.4

Çıplak ayakları üzerine sinekler fazlaca üşüşünce ayaklarını sarsıyorlar, uyanmıyor fakat **horlama temposunu** değiştiriyorlardı. S.13 s.6

Babam kahvesini içince **deniz kıyısı**ndan ayrıldık. S.13 s.10

Dik bir yokuşu tırmandık ve biraz sonra **Varvul Ovası**na indik. S.13 s.11

Kar yağarken olduğu gibi sanki üzerimize lapa lapa **alev parçaları** iniyordu. S.13 s.15

Ova sazlığı ile ebedi denecek bir surette uzuyordu. S.13 s.15

Yolun kenarında kovalık sazları arasında tembel tembel eşinen bir eşekle, uzakta sürülen bir **deve katarı**ndan başka ortalıkta in cin yoktu. S.13 s.16

Babam, “**karakış fırtınaları** denizdekileri **ölüm dirim savaşı**nda denizle gırtlak gırtlağa getirirken, sen gürül gürül yanan pınar kütüklerinin karşısında ocak keyfi çatarsın.”diyordu. S.13 s.23

Bense yutkundukça, dilimi damağımı **zımpara kağıdı**ndan sanıyordum. S.13 s.26

Ocak keyfi hülyasiyle değil, fakat geride bıraktığımız deniz serinliklerinin hatırasiyle hayalen gargara ediyorum. S.13 s.28

Onun üzerine benek benek düşen **ışık parçalari**yle gölgeleri sanki berrak ve çırçıplak suların serinliğiyle ürpererek tir tir titriyorlardı. S.14 s.7

Bu kara insanlarının seyredecekleri yeşil çayırlık ve ve çimenlikleri, serinleyecek **bahçe gölgelikleri**, -ne bileyim?- **havuz safaları** yok mu idi ki başı boş vakıtlarında kıyıya gelip saatlarca put gibi oturuyorlardı. S.14 s.23

Denizcilere gelince, ihtiyar **deniz kurtları**ndan tutunuz da genç acemilere kadar hepsi de babam gibi konuşuyorlardı. S.14 s.27

Sağlam toprakta birkaç **limon ve zeytin ağacım** olsun, denize dönüp bakanın Allah canını alsın. S.14 s.32

Sabahtan beri birbirine **kapı komşusu** olmuş; taban tabana zıt iklimlerden geçmiştik. S.15 s.9

Yolumuzun burasında Cenevizlilerin şatosu kararmış, orasında bir **Selçuk kulesi** ağarmıştı. S.15 s.10

Ovanın kenarındaki tepenin birinde **Peçin Kalesi** yükseliyordu. S.15 s.24

Ovaya yayılan **loşluk üzeri**nde kale bir meş’ale gibi kıpkızıl yanıyordu. S.15 s.26

Omuzlarında uzun **su testileri** taşıyan boylu posluları da vardı. S.16 s.2

Anadolunun cenubu değil mi ya,yedi sekiz saatlık bir yürüyüşle, **üzüm asmaları,** zeytin, harup, portakal,limon yetiştiren yerlerden bin metrelik uçurumları, uzakta görünen karlı dağları kızıl güneşle yanan ovaları birbirine karman çorman karıştıran bir havaliden geçmiştik. S.16 s.6

Nerede o gözlerinin içi gülen **insan azmanı** Süleyman, nerede sen! S.16 s.26

Tenha bir yer bulamazsa, **kayık bastonu**na oturur, bacaklarını sağlı sollu sarkıtır**, provanın** denizleri nasıl yardığını söylerdi. S.17 s.21

-Yürü de yürü, yoksa güverteyi arşınlaya arşınlıya kaplama tahtalarının damarlarını, budaklarını, **zift taşıntıları**nı mı ezberliyorsun? S.17 s.29

-**Liman suyu** pis oluyor, gemilerin altları çürüyor, pislenip midyalanıyor. S.18 s.7

Ertesi günü şafakleyin vardıyası geldi mi, gider, uyandırırdım.S.18 s.11

Dümen suyuna bir göz atınca onun dümende olduğunu anlardık. S.18 s.13

Hapishane duvarı yapıp hapsedilen insanların ahını alamam, diye çalışmamıştı. S.19 s.18

O da, ben de, **sabah postası**ndaydık. S.19 s.33

Skancıya **vardıya saati** geidi. S.19 s.33

O **gelin havası**nda bir kıyametin kopacağı kimin aklına gelirdi? S.20 s.3

Ben **ard randa maçosu**nu sıkı fıkı bağlamasını unuttum. S.20 s.4

Bir iki saat sonra mançonun **ölüm orağı** gibi kardeşimi öldüreceğini nereden bilecektim? S.20 s.6

Sert bir rüzgarın savurduğu badem çiçekleri gibi çark etmekte olan beyaz **martı bulutları** içinden geçiyorduk. S.20 s.17

Yeşil mavi **yunus balıkları,** dev **kırlangıç kuşları** gibi sancak ve iskelemizde uçuşuyor, gemiyle yarışıyor, havaya fırlayıp top gibi gümleyerek denize düşüyorlardı. S.20 s.19

Güneş biraz dikilince, o **gelin havası**nda **kontrapapafingo yelkeni**nde esrarengiz bir çığlık koptu; sonra patır patır diye tuhaf bir yapraklanma. S.20 s.29

Gözlerimiz ve ağızlarımız açık, **direk ucu**na şaşkın şaşkın bakarken ansızın Giritin Mirabello dağları olukladı. S.21 s.1

Rüzgarın öylesine rüzgar mı denilir? Bir **elma kabuğu**nu soyarmış gibi yeryüzünün derisini yüzmeye çalışan bir bıçak sallayışıydı o. S.21 s.2

Direkler acı acı haykırdı, **çarmık ipleri** katıla katıla ağlıyorlar gibi oldular. S.21 s.4

Kasalarını koparan **ip uçları** havada kamçılar gibi şaklayordu. S.21 s.5

Direkler **bostan korkulukları**na döndü. S.21 s.10

Randa mançosu sepetlemesine salınan bir pala gibi Alinin çene ve boynuna vurunca kafasını uçurdu. S.21 s.16

Erimiş kan kızıl bir ateşten ibaret bir **deniz üzeri**nde koca kayık yanıp kömür olmuş, yerinde çakılakalmış kapkara bir **matem parçası**ydı. S.22 s.2

Babamın iki parmağı arasında unutulmuş sigarasındansa, yukarıya doğru çetrefil bir duman süzülüyordu, ve bu duman yüzler hizasında bir **sis tabakası** teşkil ederek yavaş yavaş dalgalanıyordu. S.23 s.2

-**Adalar denizi** adaları yine eskisi gibi yerlerinde duruyorlar mı? Diye sordu. S.23 s.29

Hepimiz de ya bir **kaza neticesi**nde ve yahud kazasız olarak cavlağı çekeceğiz. S.24 s.16

Denizde gezenler ne mesud insanlar ki, böyle bir **bakkal dükkanı**nda karaya vurmuş balık gibi boğulup gitmiyorlar. S.24 s.20

-Gökten indiyse **gök mavileri**ni, gözlerine toplıya toplıya gelmiştir, derdim S.24 s.34

Sen de bir **deniz oğlu**sun. S.25 s.4

Bahçevan Nusret ağayla, mütekaid **gümrük ambar memuru** Kasım efendi dükkanın demirbaş misafirleri idi. S.25 s.16

Kasım efendiyse dükkanı, rütubeti ve loşluğu dolayısiyle, alışkun olduğu **gümrük anbarı**na benzetirdi. S.25 s.22

Fakat dükkanın yegane cazibesi **gümrük anbarı**na benzemesi değildi. S.25 s.23

Hatırladığı bu şeylerden konuşmıya başladı mı; sözleri dinleyicilerine bir **dişçi törpüsü ve matkabı** gibi tesir ederdi. S.25 s.32

Anlattıklarına göre, bir gün bahçenin kıyısında, denizde **gusül abdesti** alıyormuş o yeri ıssız biliyormuş ve cenabetlikten kurtulmak için burnuna su çekiyor, ağzını çalkalıyor ve "çık ya cenabet!" diye cenabetliğe hitap ediyormuş. S.26 s.17

Darı dünyada, Nüsret ağaya kendi **dolap beygiri**nden başka bir iyilik eden olmamıştı. S.26 s.25

Çünkü kocayan emektar **dolap beygiri** nalları dikince, Nusret ağanın bir ikinci beygir alacak parası yoktu. S.27 s.11

Doktorsa fukara Nusret ağadan **vizita parası** yerine zerzevat almayı istemediği için "Çocuğun midesi bozulmuştur. Müshil ver" diye baştan savmış. S.27 s.29

Aktar, "Müshil çok" diye **gaz tenekesi**nden bir kaba bir okka **Hindyağı** akıtmış. S.27 s.32

Çocuk **kandil gecesi**, yani **Leylei Miraç arifesi**nde öldüğü için **ertesi günü** mescidde vaaz verilirken Müftü Aptülvahap Hoca Hazreti Peygamberin düldül atıyla cennete gitmiş olduğundan bahsetmiş. S.28 s.27

Teessürden sarsılmış olan Nusret ağa da hayalinde, çocuğun belki ölmüş olan **dolap beygiri**ne binerek cennete gitmiş olduğunu düşünmüş. S.28 s.31

-Senin şu nalları diken **dolap beygiri** için mi soruyorsun? S.29 s.3

Mesela, ashabı kehfin Kıtmir adlı köpeği, Musa aleyhisselamın bazan asa diye kullandığı **engerek yılanı** hep cennete girdiler dedi. S.29 s.8

-Artık ağlama be karı, yavrucak cennette yalnız kalmaz, bizim **dolap beygiri** de orada. S.29 s.12

Geceleri dolabı yapayalnız çevirirken, hayalinde ihtiyar **dolap beygiri**ni, beygirin üstünde Hasanı ve yanıbaşında anasını görür gibi olmuş.S.29 s.19

-Mademki bahçeyi satın alıyorum, **dolap beygiri**ni de sat. S.29 s.28

Beygirler şimdi **ateş pahası**na beygir alıncaya kadar sen dolabı döndürekoy. Demiş. S.29 s.32

-Önceleyin, karşıdaki koca **Stanköy adası**nı görmez oldum. S.30 s.10

Sonra bahçenin ayazma burnunu, daha sonra **bahçe duvarları**nı seçemez oldum. S.30 s.13

Vapurda seyahat edenler, birkaç gün sonra **makine gürültüsü**ne alışırlar ve onu hiç duymuyormuş gibi olurlar. S.30 s.24

Fakat Halil ustanın bir sözünü değil, fakat bir **göz kırpışı**nı bile kaçırmazdım. S.30 s.27

Gençliğinde, bir gün yelken sararken **direk tepesi**nden güverteye düşmüşbir bacağını kırmış. S.30 s.30

Aynı zamanda damarına basan bu **pabuç tabanları**, **deniz özleyişi**ni baskılaya baskılaya, o özleyişe bir **aşk şiddeti** vermişti. S.30 s.10

Mesela, **"Cunda" yelkenleri** sözü- yani asıl yelkenlerin iki yanından kanat gibi açılan yan yelkenler- gönlümde bayağıdeniz mavilerini öttürüyordu. S.31 s.34

Hatta çevik, çekici, tabanlara acele acele çivi çakan, bir **intikam aleti** olmaktan çıktı. S.32 s.5

Bir kerpeteni veya bir **kösele parçası**nı bulmak üzere, kötürümlüğünün atikliğiyle topallaya topallaya öteyi beriyi araştırırken bile sözünü kesmez, aradığını bulunca sağlam ayağının üzerinde rüzgar gibi çark ederek gözlerimin içine bakar, can kulağiyle dinleyip dinlemediğimi orada okumağa çalışırdı. S.32 s.9

-Baktın ki sert bir sağanak **deniz yüzü**nde karara karara geliyor. S.32 s.34

-Evet yelkenleri muayene etmeli, Antalyada **gümrük ambarı**nda çürüyen bazı yelkenler… S.33 s.5

Hiç konuşmak ve kendini **dinletmek fırsatı**nı bulamadığı için artık patlayası gelen Kasım Efendi ortaya atılır: S.33 s.10

Haziranın altıncı günü Hacı Lütfullah Paşa oraya **leva kumandanı** olarak …demesine kalmaz, ustam: S.33 s.15

Denizcilik derslerini hayretle dinleyen topal Murat dayı, çekine çekine ustamdan:

-Hah şöyle. S.33 s.25

Ağızlarda dolaşan bu **çıngırak lafı** acaba nedir, diye merak ederdim. S.34 s.8

Fakat onu **alay makamı**nda söyledikleri için, onun ne olduğunu Murat dayıya sormaktan çekinirdim. S.34 s.9

Kahve duvarında asılı resimler sağdan sola şöyleydiler: S.34 s.25

Bu resmi kalede mahpus bir **bahriye zabiti** yapmışmış. S.35 s.4

Ondan sonra altın sarısı kakülünü gerdanına döşemiş, kırmızı giyinmiş, al kuşanmış, takmış takıştırmış, sürmüş sürüştürmüş bir **Şark dilberi** daha! S.35 s.7

Ondan sonra tuhaf elbiseler giyinmiş kuzguni bir Arap, **kan çanağı** gözlerini fıldır fıldır döndürerek pembe ve gök mavi döşeklere uzanmış buğday benizli ince bir kızı boğmaktadır. S.35 s.10

Limanımıza uğrayan bir **şilep kaptanı** bu herifin "Otello!" adlı bir Venedikli olduğunu söyledi.S.35 s.13

Bu resimden sonra, çivilere kulplarından küpeler gibi takılı duran bir dizi **kahve fincanı** gelirdi. S.35 s.17

Makara sapanlarından tutunuzda mataforalara, hatta yelkenleri çevreliyen **gradin halatları**na varıncaya kadar – bir resimde olduğu gibi değil fakat bir plandaki gibi- birer birer gösterilmişti.S.35 s.22

Bu gemi**,** birbirinin aynısı , hendesi **dalgalar üzeri**nde kayıp gidiyordu. S.35 s.24

Geminin omuzları üzerinden **Atlas Okyanusu** göz alabildiğine masmavi uzanıyordu. S.36 s.6

Ona bakakaldıkça her şey gözlerimden silinirdi, hatta müşterilerin seslerine, **tavla tıkırtıları**na, **iskambil gürültüleri**ne, kahvecinin, "okkalı bir, orta şekerli iki;" diye

ocağa haykırışlarına kulaklarım sağır, muhitimden, elbiselerimden, gövdemden soyunur çırılçıplak bir gönül bir arzu olarak **Amerika kaşifi** ile beraber aynı gemide bulunmasını isterdim de içimi hasretli çekerdim. S.36 s.9-10-11-13

Fakat Kör Halidin;

-Ulen küpü hala doldurmadın mı? Çeşmenin başında kimsecikler yok!

Diye beni omzumdan sarsması, **hayal gökleri**nden tepe takla hakikat- yani kahvehanenin yamrı yumru çam tahtaları- tabanına indirdi. S.36 s.18-19

Bana verilen **denizci dersleri** dolayısiyle laf sırası bulamıyan Kasım Efendi, ustamın bana boyuna denizden bahsettiğini, gidip babama fitlemişti. S.36 s.23

Ustam bana vermekte olduğu son dersin tamamen tadına varabilmek için beni, biraz ötemizde **sokak köşesi**nde Muğlalı aşçı Yaşara, bir şişe rakı, ve mezelik **izmarit balığı** almak üzere gönderdi. S.37. s.2

-**Seren altı makaraları** nasıl donatılır? Diye sordu. S.37 s.23

"Alestaaa tira mola!" deyince hepimiz, yani denizciler- hepimiz deyince onların arasına kendimi de kattığım için göğsüm gururla kabardı- yerlerimize koşar ve **hazır ol vaziyeti**nde alesta dururuz. S.38 s.8

Laçka skuta orsaalabanda! Denince **flok skutaları**nı ve **trinket skutaları**nı koyveririz. S.38 s.10

Yelken **gök gürültüsü** gibi gürliyerek yapraklanır. S.38 s.13

Punyaları basar, **papafingo burinaları**nı mola eder, **maestra prassiyası**nı alesta ederiz. S.38 s.15

Ben bunları sırasiyle söylerken ustamın yorgunluğu gideriliyor, gözleri vahşi bir **tasdik ateşi**yle yanmağa başlıyordu. S.38 s.18

İşte o zaman burinaları **mola trinket yelkeni**ni tumba ederiz. S.38 s.24

Bazılarımız **prova serenleri**ni prassiya tokaya alır. S.38 s.25

Dümenci **dümen yekesi**ni ortaya getirir. S.38 s.25

“Aganta skuta flok!” denince **flok skutaları**nı çeke, kasarız. S.38 s.26

O zaman pek eski bir **denizcilik alemi**nden hız alan ustam, sanki, beni şanlı bir **deniz istikbali**ne fırlatmak istiyormuş gibi, dağları temellerinden sarsan bir **dinamit infilaki** şiddetiyle:

-Aganta burina burinata!

Diye gürledi. S.39 s.2

Pabuççular ve eskiciler sanki birbirine “Aman arkadaşlar durup dinlenmiyelim, çünkü açlık, **dağ başı**nda tenha yolculuğu koğalıyan bir kurt gibi peşimize düşmüş bulunuyor. S.39 s.7

Birdenbire **çekiç tıkırtıları** sustu. S.38 s.15

Hatta halis muhlis bir **kara adamı** olan Aşçı Yaşar bile, sesini kapıp koyuverdi ve eskicilerle beraber “Aganta!” diye narayı bastı. S.39 s.16

Eski püskü karanlık dükkan, “Yallah!” diye sanki yerinden kopup havalandı; **bulutlar arası**nda dolu yelken orsaya fırlıyan koca bir kalyon oldu da yelkenlerin gölgesi- yüksek ıssızlıklardaki uçan kartal kanadının gölgesi gibi- buluttan buluta aştı S.39 s.21

Cevabımı **can kulağı**yle bekledi. S.40 s.15

Sütleri **yayık ayranı** gibi koyu idi. S.40 s.21

Dağ başlarında gezer, çalardım kavalı. S.40 s.21

Derken **sayım vergisi** ağır bastı. S.40 s.22

Ne yapayım a evlad **çıngırak sesi**ne alışmıştım. S.40 s.25

Buradaki memurlara **Belen köyü**nden su taşır, yapılar için köşe taşı**, kayrak taşı**, ince kum ve karınca baş kum getirir, mırıldana mırıldana ve çıngırağı dinleye dinleye işimi gücümü görürdüm. S.40 s.31

Çocuklarla dağa çıkarak**, turp otu, sıra otu** filan toplayıp demetledim. S.41 s.4

Pazar günü olunca eşeği yükleyip buraya dahettim. S.41 s.5

Koca bir **lağım faresi**, uyuyan bir tavuğa sataştı, tavuk cıyak cıyak edere**k** bacağımın üstüne hopladı. S.42 s.3

Gözü **para hırsi**yle cayır cayır yanıyordu. S.42 s.26

Kör Halid geri döndü ve söylemeğe sıkılıyormuş gibi ezile büzüle, "Danacıların hanife ben fikare bir kadınım, ilaçlara **etek dolusu** para verdim." S.43 s.6-7

Pazar dönüşünde atlı, eşekli veya yaya köylüler, **köy yolu üzeri**nde giderken- **laf kıtlığı**ndan olacak- başıma gelen kazayı dillerine dolamışlar. S.43 s.12-13

Ertesi günü şafakla beraber, Kör Halidle **Danacıların Hanife**, kelepir **eşek müşterileri**ni, kafile kafile ahıra getirmeğe başladılar. S.43 s.23-24

Ertesi günü şafakla beraber, kör Halidle Danacıların Hanife, kelepir **eşek müşterileri**ni, kafile kafile ahıra getirmeğe başladılar. S.43 s.23-24

Durmuş ağanın kır atını **Karaköy boğaz**ında alimallah yaya bıraktı, hem de bir sepetcik samanla idare olur , diye gümbürder. S.43 s.33

Halid hiç eşeğe ihtiyacı olmamasına rağmen, **dostluk hatırı** için sırf bana iyilik olsun diye eşeği üç yüz on kuruşa alacağını söyledi. S.44 s.12

Ahıra somurtarak giriyor, **ahır süpürgesi**ni, başıma çalıyormuş gibi öteye beriye çarpıyor, ahırda birisine rastlarsa, kızım sana söylüyorum gelinim sen dinle, yollu "dostluk kantar ile, alış veriş miskal ile" diye haykırarak ağzımıza koyduğumuz lokmayı bize zehir ediyordu. S.44 s.21

Ecel geldi cihana, **baş ağrısı** bahane, diye köy evini ve tarlayı satılığa çıkardık. S.44 s.27

Saman kümesi üzerine kıvrılarak, bu yaşımdan sonra hıçkırarak ağladı. S.45 s.19

Köylülerden onu sorar dururum, baştan savma bir cevap verdikten sonra, bana **buğday ve göveri fiatleri**ni sorarlar. S.45 s.33

Karın tokluğuna yani aşçıdan müşterilere gelen yemek artıklarına…S.46 s.3

Topal Murad dayı bu **çıngırak işi**ni öyle bir **duygu fazlalığı**yla anlattı ki, sözleri söz değil, fakat sanki birer **gönül parçaları** idi. S.46 s.12

İşte o **mahalle mektebi**nde amme cüzünün bütününü ve tebarekenin yarısını zar zor ezberledi. S.46 s.17

Sicimlerle, "Bu işte **dülger balığı**, bu **kazık bağı**, bu **barbarişka bağı**, bu **kamçı bağı"** diye bağları bağlayıp çözerek kendi kendime meşkederken ve Murad dayının sanki acıklıkları sese getiren çıngırağının hatırası içimde çın çın öterken, hocanın Nuh Aleyyislam, Yakup Aleyyüselam diye peygamberleri saydığını duymazdım. S.46 29

O sıralarda okumayı iyice öğrenmemiş olduğum halde, **deniz adamları**nı **tanımak meraki**yle geceyi gündüze kattım .S.49 s.20

Bana, kalede- ki o zaman hapishane idi- yatan bir **bahriye zabiti**nden aldığı bir **tarih kitabı**nı getirdi. S.49 s.28

Kör Halidin hanında asılı **Mesudiye zırhlısı**nın resmini işte bu zabit yapmışmış. S.49 s.29

Hiç insanın kayığı olur da, hep bin kere uğranılmış bir limandan bin kere uğranılmış başka bir **liman arası**nda bezdirici ve usandırıcı bir gidip gelişle ömür mü tükenir? S.50 s.9

İnsan keşfetmek, öteye varmak, yeniye açılmak özleyişiyle ceviz kabuğu kadar bir tekneye biner, iki buçuk arşın **bez parçasi**yle göklerin rüzgarını çalar da , el alemin muhakkak ölümdür, deliliktir diye bağrışıp **ayak diremeler**ine kulak asmadan açılır gider ve yeni dünyalar, yeni alemler bulur. S.50

Topal Hoca öğreteceği tatsız tuzsuz şeyleri bir **eşek arısı** gibi zırıldanıp uzattıkça pencereden görünen masmavi gök bana hürriyetten, uçan kuşlar, esen rüzgarlardan bahsederdi.S.51 s.5

Murad dayının ıssız **dağ başları**nda çıngırdayan çıngırağını duyar gibi olmuştum. S.51 s.14

Ülen gözlerini **fal taşı** gibi açmış, dışarıya ne bakıyorsun? S.51 s.18

Önünde **karabaş tecvidi** açık. S.51 s.19

1315 senesi Sefer ayının yirmi üçüncü günü ben oraya iki yüz yetmiş sekiz kuruş maaşla **gümrük ambar memuru** tayin edilmiştim. S.52 s.19

Çünkü müfettiş gelmezden bir hafta evvel, **Yunan adalar**ından yılan oynatarak ve parsa toplıyarak geçinen bir yılancı gelmişti. S.52 s.26

Muayene memuruna, "Yahu siz deli misiniz? S.52 s.30

Alimallah **sırat köprüsü** gibidir. S.52 s.33

Ya Allah göstermesin hasta olur da hastalığı memleketin bütün yılanlarına geçirirse, onlara yılanı **baytar raporu** olmadıkça gümrükten geçirmek nizam ve kanuna mualiftir. S.52 s.3

Yılanı **gümrük ambarı**na hapsettim. S.52 s.5

Ben yılanı oynatıyorum da **ekmek param**ı zar zor çıkarıyorum. S.53 s.10

Ah bre Nusret ağa, tuğra bu, **lahana tarlası** değil ki, su götürsün. S.54 s.5

Dünya gözlerinde kararırken mutlaka koynundan çıngırağı çıkarıp çalmıştır ve arta kalan bütün canını kulağına toplarcasına dinliyerek, **güneş ışığı**yla ağaran **patika üzeri**nde eşek nalının tıkırdadığını ve yanıbaşında ıslık çalarak koşan Alişin yalın ayaklarının patırdadığını ve kendisinin ev dönüşü hey hey diye tutturduğu şarkıyı belki hep birden işitmiştir.S.54 s.21-24

Halil usta bir şeye mükedder oldu mu, mutlaka **gemi direği**nden nasıl düştüğünü anlatırdı. S.55 s.6

Ben çocuktum amma, bu t**oprak adamı**dır, şu **deniz adamı**dır diye çok söz işittim. S.55 s.23

Topal Murad dayı denizci değildi amma haza enginin öz be öz evladı bir **deniz adamı** idi. S.55 s.26

Anladım ki denizde gezen çok **kara insanı** ve karada gezen de çok **deniz adamı** vardır. S.55 s.28

Gözleri birbirine çarpılan yeşil **cam parçaları** gibi sevinçle çıngıldıyordu. S.56 s.10

"Sen iyi perende atamıyorsun" diye o da **kumlar üzeri**nde taklalar kıldı. S.56 s.14

Bodrumun evleri ta uzakta görülen **martı kuşları** gibi kıyıya dizilmiş beyaz noktalardı. S.56 s.24-25

-Hayde **parakete yemleri**ni çarçabuk takıp takıştıralım. S.56 s.31

Parakete sepetini aramıza aldık. S.56 s.33

Bunca **eş dost arası**nda yalnız Ümmüşan ana insan çıktı. S.57 s.9

Hava o kadar berrak idi ki ona **gök kubbesi** demek gülünç olurdu. S.57 s.14

A canım çoluk çocuk biraz **dünya yüzü** görsün! S.57 s.25

O an, biz **Ege balıkçıları** artık şuralı veyahut buralı değildik. S.58 s.28

Sanki göklere avuç avuç **mısır daneleri** savrulmuştu. S.59 s.3

Paraketelerin döşenmesi bitince kayığın güvertesine bağdaştık favamızı ve yemden artmış olan **ahtapot parçaları**nı yedik. S.59 s.7-8

Fener **anbar içi**ni aydınlatıyordu. S.59 s.21

Buz gibi sivri ve delici gözleri kaplan sarısı üzerine mor hareleyi gövdesiyle matemengiz bir **ölüm parçası** idi. 27-28

Kayığın tahtalarını çatır çutur kopardı, kızdı kıvrattı, **kendi kuyruğu**nu ısırdı. S.59 s.30

O cenabet dediği **yılan balığı** idi. S.60 s.7

Simit dibe gidip taşları kıracak ve **parakete ipi**ni kurtaracaktı. S.60 s.14

Parakete kurtarılmazsa **maişet vasıtası** da dipte kalmış oluyordu. S.60 s.17

Biri sağa biri sola eğildikçe kayık bir **sancak**, bir **iskele tarafı**na yılıyordu. S.61 s.1

Fakat **tambura teli** gibi gerilen teller bir türlü kopmuyordu. S.61 s.4

Sanki kendi **şah damarı**nı kesiyormuş gibi ipleri kesti. S.61 s.14

Karadan **mersin dalları** kesip kayığa getirdik. S.61 s.18

Ve ağızlarla kulakların açık kalmaları için oraya **mersin dalcıkları** sıkıştırıyorduk. S.61 s.28

Yıldızlar kıpır kıpır kıpırdadıkça, sanki köşeleri kırpılmış parıltı kırpıntıları milyon kere milyarca şakrayan **yağmur damlaları** gibi harıl harıl boşanıyor ve denize düşüyorlardı. S.61 s.33-34

Fakat kayıkta kan ağlayan insanların yanıbaşında, bu güzelliği tadmak değil, fakat onun farkına varmak bile onlara karşı irtikap edilen bir **ihanet duygusu**nu veriyordu. S.62 s.1-2-3

Üç devasa heyula geceyi yara yara **yıldızlar arası**ndan yarına ilerlemekteydiler. S.62 s.19

Arkadaşları onu **gelin evi**ne sokarken- adet olduğu veçhile- şaka olsun diye yumruklamışlar ve "Kılıbık!" demişler. S.62 s.30

Herif **kan çanağı**na dönen gözlerle ve içki ile yamrı yumrulaşarak kenarlarından salya sızan bir ağızla içeri dalınca, gelin zaptedemediği bir tiksinti ile oturduğu yerdenirkilmiş. S.62 s.32

Köylülerin fikrince kuzular, koyunlar, keçiler, hatta karaca; geyik , **dağ keçisi** ve başka tadlı bakışlı hayvanlar deliye yavaş yavaş alışıyor, ona sokulup etrafında toplanıyor ve onunla sanki kardeşmişler gibi yaşıyorlarmış. S.63 s.7-8

Kaptan ara sıra doğuya bakarak **dişleri arası**nda, "Neredeyse gün doğacak, daha da altı milimiz var" diye mırıldanıyordu. S.63 s.26

Yeni günün müjdecisi, yeşil bir ağartı peyda olunca **kıyı kuşları** günün eşiğinde cıvıldaşmağa koyuldular. S.63 s.29-30

Tan yerinin üstünde **sabah yıldızı** çil çil gülüyordu. S.63 s.31

Sabah rüzgarı da serin serin aldı. S.63 s.32

Çok geçmeden kalenin kapkara kayaları ardından, Bodrum limanı feneri ve **deniz kıyısı**ndaki evlerin tek tük ışıkları gözüktü. S.63 s. 35

-Bak fırıncı Şalvaroğlu, **fırın ağzı**nı açıp kapadıkça ateş kıpkırmızı yanıp sönüyor: S.64 s.3

Yelkenimizin **Ayazma burnu**ndan çıktığını görünce küfeleri alıp **deniz kenarı**na koşmuşlardı. S.64 s.7-8

Sokak aralığından Kazayağının sesi de duyuldu. S.64 s.35

Belediye reisi Katırcıların Muhsin Ağaya gittim. S.66 s.13

Ateşoğlu odanın bir yanında duran **mercan kırması**nı bana göstererek: S.66 s.29

Sonra **kız kardeşi**ne dönerek: S.66 s.32

Ben, Ateşoğlu ve **kız kardeşi** hep beraber evden çıktık. S.67 s.4

Onun gölgesine ve kuru **toprak üzeri**ne Ateşoğlu üç, üç buçuk karış aralıkla üç taş dizdi. S.67 s.6

Onlar parakete ve kürek çekmekten **muz salkımları** gibi şişmişlerdi. S.67 s.12

Denizin ve fırtınaların kahrını çekmekten yüzü, bir **insan yüzü** olmaktan çoktan çıkmıştı. S.67 s.14

Kız kardeşi evden bir iki yastık kapıp getirdi. S.67 s.17

Sırtımızı pamuğa, **kuş tüyü**ne alıştırırsak, sonra balığı kim avlar? S.67 s.21

Cami müezzizi, **ölü yıkayacısı**, iki delikanlı Kirpi Halil usta ve daha birkaç balıkçı ve denizcinin geldiklerini gördüm. S.68 s.3

Bu ikinci seferde paraketeleri değil- onların epeycesini denizin dibinde bırakmıştık-fakat **barbunya** ve başka **ağları** aldık. S.68 s.28

Ateşoğlu, "Havada yağmur denizde **kupes balığı**" diye cevapladı. S.69 s.2

Anlaşılan **kıyı köylüleri** balığı hem yeygi hem ilaç sayıyorlardı. S.69 s.31

Hırçınlaşıp çırpınmağa başlayan denizde dizi dizi mantarlar sanki **şeytan tarafı**ndan çalınan bir kemençenin temposuna, lazvari bir oyun tutturmuşlardı.S.70 s.7

Kayık ambarı yarı yerine kadar, küpeslerin erimiş gümüşiyle doldu. S.70 s.11

İki **sağanak aralığı**nda kesilen yelken ambara düştü. S.71 s.13

Burası kale değil **Ayazma Burnu** dip tam beş kulaç.Elhamdülillah kurtulduk. Neredeyse **liman feneri** görünecek. S.71 s.29-31

Ertesi günü babam bana rıhtımda rastladı. S.71 s.33

O anda iki kayık ufukta **ayak uçları**na kalkmış gibi duruyorlardı. S.72 s.2

Kendimi bildim bileli- fena yahud iyi- dinlediklerim hep **deniz hakkı**ndaydı. S.72 s.15

Kadınlar, **el değirmeni**nde buğday arpa öğütürken, kirmanla ip eğirirken, dizlerinde **ayran testisi**ni çalkarken, kıyıda çamaşır tokaçlarken, dibekte bulgur döğerken bütün hareketlerini mırıldandıkları bir deniz türküsünün temposuna uydururlardı. S.72 s.17

Beşikteki yavrularını sallarken annelerinin söyledikleri ninniler hep **deniz efsaneleri**ydi. S.72 s.21

Hele o mehtaplı **düğün geceleri**nde parmaklarını ve damaklarını şak şak ettirerek bellerini kırmağa bir koyulmasınlar, gövdelerini süzdükçe, tepeden tırnağa akan **ay ışığı**nı büküyor büküyorlardı da, o **musiki teli**ni gönlüme dolayıp, açık denizlerdeki mehtaplı gecelere çekiyorlardı. S.72 s.22-25

Raksları **deniz hakkı**nda ümid, sevgi, keder, öfke ve sevinçten ibaret bir **peri masalı** oluyordu. S.72 s.27-28

Boğulanlar için duyulan kederi herkesin yüzünden okur, boğulanların öksüz kalmış çocuklarına sokakta rastlar, onların evlerinin önünden geçerken kadınlarının hıçkıra hıçkıra ağladıklarını duyar, batmış gemiden kurtulanların hikayelerini **kendi ağızları**ndan dinlerdim. S.72 s.35

Denizden soğumak şöyle dursun, boğulanlarla beraber bulunamadığım, denizin öfkesiyle karşılaşamadığım ve **ölüm dirim savaşı** da olsa denizle al takke ver külah güreşemediğim için hayıflanırdım. S.73 s.2

Demek ki **balık avı**nda çektiği sıkıntılara, uğradığı zararlara, karşılaştığı tehlikelere rağmen ister iyi havada olsun ister fırtınada olsun, Ateşoğlunun etrafındaki güzellikleri görmek kabiliyeti hiç de felce uğramıyor, denize sövüp sayarken bile bütün o güzellikleri otomatik olarak içine alıp orada alıkoyuyordu. S.73 s.12

Evvelce anlattığım veçhile Fatma **kafa dengim** ve **oyun arkadaşım**dı. S.73 s.22

Her neyse **fener koyu**na gittim. S.73 s.34

Belinden uzaklara, **deniz üzeri**nde göz kamaştırıcı gümüş halkalar yayıyordu. S.74 s.4

Yemekten sonra soluğu doğru bizim eski **oyun yeri ev yıkıntısı**nda aldım. S.75 s.8

Biraz sonra bir **ayak sesi** duydum. S.75 s.10

Hani ya **kavak ağacı**, rüzgarı hiçbir yerde bulamazsanız yapraklarımın arasında bulursunuz, dermiş a, tıpkı onun gibi. S.76 s.14

Ertesi günü, canımı dişime taktım ve korkulu bir rüya görüyormuşum gibi liman dairesinin karanlık merdivenini tırmanmağa koyuldum. S.77 s.4

Liman reisi bir masanın başında oturuyordu.S.77 s.6

Nerede o Kör Halidin hanında gördüğüm eli zıpkınlı dinç ve doğru **deniz ilahı** Neptün, nerde şu karşımda oturan gözü gözlüklü, göğsü çökük aksırıklı ve tıksırıklı cılız adam? S.77 s.18

Neptünün saçı sakalı mis gibi **deniz suyu** sızıyordu. S.77 s.20

Liman reisi titrek bir sesle adımı sordu. S.77 s.22

Cevabımı hiç beklemeden yanıbaşındaki odada oturmakta olan **liman çavuşu**nu çağırdı. S.77 s.23

Çavuş evvela **kahve hakkı**nda "Pekala efendim, emir buyurursunuz" dedikten sonra dışarıya çıkmak üzere dönerken, gözlerimde pek candan gelen bir yalvarış okudu ki, adeta durakladı. S.77 s.35

Yine **liman reisi**ne döndü. S.78 s.2

Kıyamet günü Allah beni cennete mi yoksa cehenneme mi göndereceği hakkında bir hüküm vereceği zaman, yüreğim böyle kendini patlatırcasına güm güm çarpmıyacağından eminim. S.78 s.3

Çavuş beni göstererek, "İyidir efendim" deyince **liman reisi** parmaklarını kütleterek, "Kaydet öyleyse" dedi. S.78 s.8

Gönlüm omuzlarımın üzerinde, iki **kanad şekli**nde büyüyüp açıldı. S.78 s.10

Ondan sonra **liman çavuşu** ne sordu? S.78 s.12

Daireden kurşun gibi dışarı atılınca, manav Muharremin sokağa dizdiği koca kırmızı **bal kabakları** gözlerime ilişti. S.78 s.20

O anda onlara, "Açıl ya susam!" diye haykırsaydım, bal kabaklarının çatır çatır yarılacaklarına ve içlerinden bütün yelkenleri açık kocaman kalyonların sevinç ve şarkıyla öte öte göklere süzülerek **güneş yolu**nu tutacaklarına emindim. S.78 s.24

O gece **dam başı**nda, rüzgarda yaprakları topaç gibi dönüp hışırdıyan hurma ağacının altına uzandım .S.79 s.6

Aklım fikrim, dalganın birine konmayı tasarlarken, **kanat üzeri**nde savsalayıp başka bir dalganın üzerinde çark eden ıssız martı gibi dalga geçiyordu. S.79 s.9

Boğumsu **bulutlar ardı**ndan görünen yeni hilal, sanki hilal değildi de dudakta sezilen ince bir tebessümdü. S.79 s.13

Ertesi sabah şafak ışıkları beni gemide buldu. S.79 s.15

Çiy damlaları iplerde serenlerde elmas küpeler gibi sallanıyordu. S.79 s.16

Güverteyi ufalanmış **sünger taşi**yle birkaç kere oğdum, temiz kumlarla sürttüm, lekeleri üç köşeki raspayla kazıdım .S.79 s.18

Elimden gelseydi kayığı inci klaptamlı **Bursa havlulari**yle silip kurutacaktım. S.79 s.22

Bu işlerle meşgul olurken **yanı başım**a bir gölge düştü. S.79 s.23

Güneş iki **mızrak boyu** yükseldiği halde tayfalardan hiçbiri görünmedi. S.80 s.4

Koşa koşa bütün kapıları çalarak, kaptanı da tayfayı da hatta bütün **şehir halkı**nı da uyandırıp kayığa çağırasım geldi. S.80 s.9

Ümitlerim de göl sularının üzerinde şişe koyan **hayvan leşleri**ne döndüler. S.80 s.17

Karadan ayrılma, denize açılma rüzgarıydı bu. S.80 s.24-25

Öylece **tanyeri gölgeleri** gibi geçtik. S.80 s.29

Direk tepesinde bir makara, şafakleyin **dal üzeri**nde uyanan bir kuş gibi cı-ı-ı-ık diyordu. S.80 s.31

"Vira demir" emri verildi. S.80 s.33

Işığı kapan yelkenlerimiz, bir **infilak şiddeti**yle apak parladı. S.81 s.6

Bir yanda günle aydınlanan **Değirmen Burnu**nu öteki yanda **Akçabük harımları**nı, duyulup unutulan pembe bir masal gibi arkada bıraktık. S.81 s.9

Yeni yürümeğe başlamış olduğum çağdan beri seyrettiğim ve acaba yanlarına varırsam hemen mavilerde eriyip mavi havada hava olurlar mı, diye merak ettiğim yedi kardeş **Sporad Adaları**na doğru gidiyorduk. S.81 s.17

İskele ve sancak bordalarımızda deniz, sözleri bilinmiyen bir **su dili**nden konuşuyordu. S.81 s.18

Yedi kardeş **Sporad Adaları**na, bazan da – derin mağaralarında gülüşlerine benziyen gürültüleri dolayisiyle, "gülen adalar" derlerdi. S.81 s.19

Sanki **deniz çırpıntıları**, adaların kalçalarını gıdıklıyor, onlar da gülmekten katılıyorlardı. S.81 s.21-22

Eğer bunlar gülen adalar değil de yedi kardeş **Sporad Adaları** idiyseler, çılgın şeylerdi vesselam. S.81 s.27

Sanki el ele vermişler, **deniz dalgası** geçtikçe sevinçlerinden oynuyor ve diz vurup **ayak uçları**na hopluyorlardı. S.81 s.29

Ne var ki **provezza** en büyük **kasırgası**nda bile haza şairidir. S.84 s.3

Binlerce asırlar, devler kadar heybetli ve uzak **renk parçaları** ve bulutlar yavaş yavaş sarmaş dolaş olarak gidiyorlardı. S.84 s.8

Kayığa baktığını, pembe yelkenlerini **kuğu göğsü** gibi kabartarak ve uzun gölgesini kararıp **menekşe rengi** alan sulara salarak, sanki başka bir renk alemine gidiyor ve batının engine açılan kapısına doğru yol alıyordu. S.84 s.10

O lahzadaki güzelliklere kıyas, resimlerini gördüğümüz taşlı ve tahtlı imparator ve krallar birer soytarı kadar olamadıkları gibi, imparatorlukları da karşımızdaki azametin müvacehesinde birer **çöplük mesabesi**nde kalırlardı. S.84 s.18

Esed bürcü provadaydı. S.84 s.21

Koronanın bir gerdanlık teşkil eden yıldız dizisi ise **direk başı**nda bir **yıldız çelengi** olmuştu. S.84 s.22-23

Dümen suyumuzsa yakamozlanarak yer yer **yıldız girdapları** ve fırıl fırıl dönen **alev topaçları hali**nde gerimizde uzuyordu. S.84 s.27

Gök de deniz gibi bir **parıltı deryası** oldu. S.84 s.30

-Burası **hükümet dairesi** değil, kayıktır! S.85 s.14

Fırtına kopmazdan epey önce **köpek balıkları** derinlere kaçarlar. S.85 s.21

Göz kırpışı kadar kısa bir zaman içinde yelkenleri bağladık. S.86 s.4

Kaptan **ağız dolusu** küfür savuruyordu. S.86 s.8

Ensemden aşağıya sanki donmuş sular döküldü ve **bel kemiğim** titredi. S.86 s.15

Yukarıki kısmı ise, dili binlerce çatal bir **yılan başı** imiş gibi bulutlardan tepe takla sarktı. S.87 s.1

Kaptan sanki **direk tarafı**ndan korunacakmış gibi direğin arkasında duruyor, ve yuvalarından uğramış gözlerle hortuma bakıyordu. S.87 s.10

Bizim lostroma Yaşar reis bir kâğıdın üzerine "**Salatentüncina" duası**nı yazdı. S.87 s.13

Yaşar reis kırmızı kaplı **denizci bıçağı**nı çıkararak, sanki onu hortumun ta ciğerine saplıyormuş gibi, kağıdı **prova direği**ne sapladı. S.87 s.15-16-17

Bütün **Ege adaları** aslanlar gibi kükreyerek gürlediler. S.87 s.33

Üzerimize şarrr diye **deniz suları** aktı. S.88 s.1

Gökten kapkara bir kavis, ve o kavisten bir **yağmur perdesi** sarktı. S.88 s.3

Yağmur çizgisi üzerimize geliyordu. S.88 s.6

Kayık **baston ucu**ndan tâ ucuna kıçına kadar yıldırayan bir **ateş parçası** kesildi. S.88 s.11

İyi ki şimşek ıslak direkten inerek, ıslak güverte yoliyle **punya delikleri**nden denize inmişti, yoksa biz de kayık da kül ve kömür kesilmiş olacaktık. S.88 s.13

Şimşeğin her çakışında birbirimizi **insan kıyafeti**ne girmiş dimdik duran birer **alev parçası** halinde görüyordu. S.88 s.18

Yelken deliklerinden kaçanı da caba. S.88 s.22

İdris **dümen yekesi**ne yalnız avuçlariyle değil- zaten onun da, benim de avuçlarımız kanayotdu- fakat göğsüyle de kollariyle de sarılıyor, gövdesinin bütün yükünü dümene veriyordu. S.88 s.35

Ve **kendi sorgumuz**a kâti bir cevap veremiyorduk. S.89 s.17

Denizin o korkunç yapayalnızlığının ortasında kendimizi kapkara bir **yoksulluk parçası** olarak görmek pek hoşa giden şeylerden olmazdı. S.89 s.21

Çünkü o **ana baba günü**nde, **kurtulmak ve yaşamak kaygusu**, başka her türlü duygu ve düşünce, veya arzuya yer vermiyecek surette **varlıklarının bütünü**nü kaplamış bulunuyordu. S.89 s.31-33

Bu fırtınadan üç hafta sonra **İzmir kordonu**na rampa ettik. S.90 s.9

Denize açıldıktan az sonra babama **Kuş adası**nda rastgelmiştim. S.90 s.32

Ben **direk tepesi**ndeydim. S.90 s.32

Beni görünce ölünceye kadar ayrılmamak üzere benim **denizcilik hayatı**na atılmış olduğumu anladı beti benzi uçtu. S.90 s.34

Her köpek aynada **kendi suratı**na havlarmış a. S.91 s.4

...bir insan çok sevdiği başka bir insanı **ölüm döşeği**nde gördüğü zaman ona nasıl bakarsa bana öylece bakmakta devam ediyordu. S.91 s.18

Ertesi günü babama çarşıda rastladım. S.91 s.20

Koşmak istediğini anlıyordum. S.92 s.5

Bu görüşüm, **dünya gözü**yle onu son görüşüm olduğunu nerden bilecektim? S.92 s.7

Ben artık **kendi boğazım**a ve anamın boğazına bakmak için amcamın hizmetine girmiş bir uşak idim. S.92 s.10

Fakat kayığı denizde yüzen yelkenli bir **kâr evi**nden başka neydi ki? S.92 s.20

Haketmiş olduğum ücreti çantasından çıkarttırabilmek, iri yarı bir **meşe ağacı**nı kökleriyle beraber yerden söküp çıkarmak kadar güçtü. S.92 s.23

Ona üst baş perişan **İskenderiye sokakları**nda söylene söylene gezerken rastgelmiştik. S.92 s.35

Papagandalı adalardan, zehirli balıklardan, hurmalıklardan, **dümbelek temposu**na kalça sallıyan **Arap kızları**ndan bahsettim. S.93 s.6

Karın tokluğuna çalışacağı için amcam onu hemen tayfa olarak kayığa kabul etti. S.93 s.11

Şap denizinde miydi başka yerde miydi uzun bir gece geçirdik. S.93 s.16

Yalnız gözüm alabildiğine masmavi deniz ve göz kamaştıran ateş gibi kükürt sarısı bir kum deryası. S.93 s.24

Uyanınca kendimi bir sürü Araplarla dolu bir **zambuk kayığı**nda buldum. S.93 s.27

Tencereye dökmek üzere kıçaltından **zeytinyağı şişesi**ni getirdi. S.94 s.4

Amcam oğlanın başını yarmakla hıncını alamamıştı, bir elinde oğlanın elinden kopardığı **zeytinyağı şişesi**, öteki elinde yeke oğlanın üzerine çıkıp "İhıcık kerata! İhıcık kerata!" diye tepinmeğe başladı. S.94 s.17

Hayde onun kudurup kudurup **küfür savurması**na lahavle deyip geçiyorduk. S.94 s.20

Akşam olunca, babam beni kıç altındaki **kaptan kamarası**na çağırdı. S.94 s.32

O gün ve **ertesi günü** rüzgar yoktu. S.95 s.9

Annemin artık çilesi dolmuş olacaktı ki zavallıcık öldü, ve onun **geçinmek yükü** sırtımdan kalkmış bulundu. S.95 s.31

Evet hep paraca sıkıntı çekerdim amma her yeni seferimizin ayrı bir sevinci her **dümen kırışımız** ve yolculuğumuzun başka bir tadı oluyordu. S.96 s.4

Gezgin **denizci hayatımız**da çok yerler gördük. S.96 s.5

Adalar denizinde bir ada arkada kalıp denize gömülürken, hepsi de birbirinden güzel, on adanın önümüzdeki ufuktan kalkması **tren ıslığı**, **vapur düdüğü, vinç harharası**, ve **el kol kargaşalığı** içinde iş gören liman annelerinin bağırıp çağırmalariyle gürleyen sık gürültülü **Pire limanı**. S.96 s.6-8-10

Geceleyin Giridin ay ışığında karlariyle ağaran üç bin metrelik **İda dağı**. S.96 s.13

Ta ötede şafakleyin penbeleşen **etna yanar dağı**. S.96 s.14

Sicilyanın beyaz şehirleri, lava ile çevrilmiş Katanya, hilal şeklindeki **Messina şehri.** S.96 s.15

Deniz ortasında ehram şeklinde bir **kül kümesi Strumbuli yanar dağı**. S.96 s.16-17

Hele Cenovadaki **Kristof Kolomb heykeli**. S.96 s.19

Selanik seferindeydik. S.97 s.24

O sene **Vardar nehri** pek fena donmuştu. S.97 s.24

Tayfa buz kesmiş sarkık **bıyıklar altı**ndan buram buram buharlar saçıyor, yumulu avuçlarına hıhlayarak kollarını çapraslamasına çarparak ezile büzüle güvertede yürüyorlardı. S.97 s.25

Buz tutarak **çinko levhaları** gibi katılaşan yelkenleri, donarak demir çubuklara dönmüş ipleri kullanmakta çektiklerimizi bir ben bir de arkadaşım bilir. S.97 s.29

Üstelik ırgadı döndürürken ırgat ters dönüp, **ırgat kolu** tayfamızın birinin kolunu kırdı. S.97 s.33

Gemimiz Selanikten bizim sıcak illere doğru gidecek, ve oradan **portakalla limon yükü** alacaktı. S.98 s.6-7

Hava bizi zorladığı takdirde Bodruma bile **uğramaklığımız ihtimali** vardı. S:98 s.8

Cenup illerine doğru yaptığımız bu seyahat pek uzun sürdü ve aksı gitti. S.98 s.10

Hava cenuptan esiyor, bizi boyuna **volta vurmak mecburiyeti**nde bırakıyordu. S.98 s.11

Biz gece gündüz böyle sıkıntılar çekerken, sağımızdan solumuzdan önümüzden arkamızdan **şilepler ve yolcu vapurları** gelip geçip duruyorlardı. S.98 s.13

Bize göre ağır olan, ve bizlere, taklalar kıldıran denizler, o koca vapurların su kesimindeki kırmızı **boya çizgisi**ne doğru ya bir iki karış kalkıyor, veyahut bir iki karış iniyordu. S.98 s.17

Sıra sıra **cankurtaran kayıkları**, güvertelerinden küpeler gibi sarkıyordu. S.98 s.20

Bizim gibi **yelken gemileri**nde değil, fakat vapurlarda çalışmalı. S.98 s.24

Hele geceleri rüzgârsızlıktan havada asılan **gemi resimleri** gibi yerimizde mıhlı dururken yolcu gemilerinin birbir üstüne **yıldız dizisi** gibi lombozlarını ve fenerlerini pırıl pırıl yaka yaka geçmesi bizleri o kadar kıskandırır ki. S.98 s.32

O **Selanik seferimiz** pek aksi gidiyordu. S.99 s.3

Çünkü Selanikten aldığımız ihtiyar Ömerin top gibi patlıyan bir öksürüğü vardı. Hem de bir tutturdu mu zavallı adam **Denizli horozu** gibi öterdi.S.99 s.18

Ortada basık tavana asılı **deniz lâmbası**, gemi sallandıkça daireler çiziyor, ve ölüler gibi bet beniz atık uyuyan arkadaşların yüzlerine sönük ışığını çepçevre gezdiriyordu. S.99 s.26

Selanik, Bulgar ve Rum komitecilerinin bomba masalları ile, **Arnavut isyani**yle, yok İsa Bolatin ayaklanmış yok Bibdo da **yatışmış laflari**yle çalkalanıyordu. S.99 s.33-34

Hapishane, hastalık,hastane, zelzele kaht ve **harp dünyası.** S.100 s.18

"**Yürekler acısı** yalancı dünya" diye ilave etti. S.100 s.18

Zavallı antika Ömer dayıyı **ertesi günü** ranzasında ölü bulduk. S.100 s.20

Çay deyip geçmeyin **karabulutlar arası**nda arasıra parlıyan güneş gibi o çay içimizi ısıtıyor yüzümüzü güldürüyordu. S.101 s.1

Geceleri başaltı dambıçosunun açık kapısından, uzakta **Skiros adası** ve yunan Sporad adalarının karlı dağları, **ay ışığı**nda sanki bu dünyanın değil fakat başka bir alemin ufkunda diyorlarmış gibi görünüyorlardı. S.101 s.17-18

Fakat tereddüdden yavaş yavaş kurtulur birbir ardınca girdaplanan **notalar arası**ndan uzaktaki dağlar kadar ücra, ve o dağların üzerindeki karlar kadar berrak bir şarkı teze çıkar ve uzar uzardı. S.101 s.21

Adem reis, bir elinde **çay fincanı** öteki elini "susunuz!" dermiş gibi kaldırırdı. S.101 s33

Şehvet, hem benim hem de onun sırtına **Amerikan yakısı** gibi yapışmıştı. S.102 s.5

Meselâ **ay ışığı**nda evlerin gümüş bir ateşle badanalanmış gibi duruşları, Vardiyaprova fenerinin içindeki lambayla aydınlanması gibi evler de sanki içlerinde geceleyin soyunmakta olan **kızların gövdeleri** ile aydınlanıyordu. S.103 s.15

Sonra **ocak böcekleri** ve başka **gece böcekleri** geceyi tir tir titretirken kadınların dam başlarına çıkıp **ay ışığı**nda yarı çıplak olarak boylu boylarınca uzanıp kendilerini **ay ışığı**na verdiklerini hatırlardım. S.103 s.20-21-22

Bazen kızların ufukda **yıldızlar arası**nda erkeklerin vardiyaprova ışığının çakmasını bekleye bekleye gözleri kızardığını bana, "vakıa, zavallı kadının patlıcanlı kebabı sevdiğini söylediği denizcinin kendisi çoktan balıklara yem, **vardiyaprova ışığı** ise yıldız değil, belki de bin kulaç dipde deniz kaşeriyesine yuva olmuştur. S.103 s.34 - S.104 s.3

Müsaid rüzgar bizi **Palamut bükü**ne getirdi. S.104 s.1

Palamur bükü hilâl şeklinde koca bir plajdı, karşısında Rados, Sömbeki, Tillos ve bu adaların yavruları başka adalar sıralanıyordu. S.105 s.1

Dört beş mil uzunluğunda dalgalar, sırtlarında köpükle karışık **gök gürültüsü**nü açık denizlerden taşıya taşıya gelirler, ve köpükle **gök gürültüsü**nü, plajın enince devirirlerdi. S.105 s.4-5

Biz, kıyıda ağaran köpükten beyaz bir parça kopuyor, kumsalın üzerinde yürüyor, ve kumsalın bittiği yerdeki sık **çalılar arası**nda kayboluyor sanıyorduk. S.105 s.14

"Bunlar acaba **martı kuşları** mı?" diye soruyorduk. S.105 s.16

Yapraklar arasında küçük **güneş parçaları** kıpraşıyor, dalga çekildikçe, denizin şeffaf yeşilinden görünen **dip kuyuları**nda pul pul ışıklar, durmamacasına değişen oyalar yayıyorlardı. S.105 s.23-24

Bakışlarımızı kâh denizde ve karada oynaşan ışıklar kapıyor, kâh tam önümüzdeki yapraklardan örümceklerin sarkıttıkları **ışık telleri** tutuyordu. S.105 s.29

Bize o sesler hep **kendi içimiz**de bağıran sesler gibi geliyordu da ürküyorduk. S.106 s.8

Ağacına, denizine lâkayd, ve dallara takılakalmış, **dikkat parçaları** idik sanki. S.106 s.10

Dalgalar üzerinde parlayan neşesi, **pırlanta üzeri**nde çakan ışık gibi idi. S.106 s.21

Nasıl ki bir **su damlası**, denize düşünce arılığını kaybederse, gördüğüm kokladığım, işittiğim hep birbirine karıştı. S.106 s.22

Gece bir hırsızlıktan gelen mücrimler gibi **çalılar arası**ndan, görülmeden, kayığa döndük. S.106 s.32

Güneşle ısınmış yabani nanenin tatlı ve ısırıcı soluğu dağların kudretli kalçalarından fırlayan **kıyı rüzgari**yle kayığa geliyordu. S.106 s.35

Portakal yükümüz tamam olunca **Palamut bükü**nden kalktık. S.107 s.24

Tekir burunu dolaşınca Bodrumdan portakal ve mandalin ağaçlarının kokusu geliyordu. S.107 s.24-25

Denizin mavisi üzerinde o kadar temiz ve berrak bir surette beyazdı ki hemen bir saniye önce- **aşk ilâhesi** gibi- denizden ve köpükten yaratılıp kıyıya yayılıvermiş sanılırdı. S.107 s.31

Ve onu, göz göre göre geride bırakıp **ayrılmak acısı**ndan, bizi kurtardı. S.108 s.5

Çiçek sokağına doğru yollandım. S.108 s.12

Sokakta gelip geçenler, evlerin o kapalı gözlere benzeyen pencereleri**,** ağaran **kaldırım taşları** hep hayretle **fal taşları** gibi açılmış bana bakıyorlar sanıyordum. S.108 s.26

Yaptığım ne **yüz karası** şey idi. S.109 s.5

Izgarada pişirilmiş **uskumru balıkları** olur. S.109 s.7

Farkına varmadan öyle bir irkilmişim ki **kadın ağlayıcı** ve çetrefil bir **Rum şivesi**yle efendim bir, "nefis köreltmekten ibaret değil mi? Onu başkası kadar ben de yaparım." Diye yalvarmağa başladı. S.109 s.13

Hani denize açıldığım ilk gece **direk başı**nda gördüğüm **Oriyon yıldızları** gökte pırıl pırıl parlıyordu. S.109 s.23

Artık ben de Aliş gibi **memlekete dönmek arzusi**yle yanıyorum. S.109 s.27

Gönlüm **sıla hasreti**yle yorgun ve dolgundu. S.109 s.28

Aksiliğe bakınız ki o zaman İtalya bize **Trablusgarp harbi**ni açtığı için **Türk kayıkları** Akdenizde gezemiyorlardı. S.110 s.2

Kala kala yabancı **yolcu vapurları**nda iş bulmak kaldı. S.110 s.3

Yemeğe ve ondan sonra da Balyoz denilen **eğlence yerleri**ne davet etti. S.110 s.8

Dükkânlardan **eğlence yerleri**nden akan ışıklar kaldırımlardaki karanlığı çizgi çizgi kesiyordu. S.110 s.10

Kalabalığın yürüyen bacakları, dükkânına ve **eğlence yeri**ne göre şimdi yeşil ve mavi sonra kırmızı ve sarı olarak her adımda renk değiştiriyordu. S.110 s.12

Ben bunu söylerken benim bacaklarım gülpembe onunkiler ise **kavun içi** olmuştu. S.110 s.21

Ertesi günü erkenden gidip arkadaşı buldum. S.110 s.24

Etresi günü kalacak ve Marsilyaya gidecek olan bir vapurda ateşci eksikmiş. S.110 s.26

Ertesi sabah daridünyada sahip olduğum bütün mallarımı bir çıkın ederek ve koltuğumun altına sıkıştırarak **Galata rıhtımı**nı boyladım. S.110 s.34

Kafile halinde kısa kısa adımlarla yürüyerek vapura giriyorduk. S.111 s.4

Sanki, yüzlerce ayaklı upuzun ve kapkara bir **ejderha deliği**ne giren bir yılan gibi vapurun gövdesine giriyorduk. S.111 s.6

Bu iş **gövde dinçliği**, kol bacak kuvveti, ateşin karşısında dayanıklılık ister. S.111 s.24

...sonra da hem vapuru gezip görmek hem hava almak üzere **baş altı**ndan dışarı çıktım. S.111 s.29

Gemi **Marmara denizi**nde gece esmiş ve dinmiş lodosun ölü dalgaları üzerinde kalkıp iniyordu. S.112 s.1

Üçüncü **mevki güvertesi** ise insan ayakta durduğu yerde dönemiyecek kadar dar ve kalabalıktı. S.112 s.2

Ne var ki oradan birinci **gövde** mevki **güvertesi**ni görebiliyordum. S.112 s.4

Güverte gölgeleri gemi sallandıkça gizlenmiş oldukları yerlerden çekingen beyaz güvertenin üzerine uzanıyorlar, sonra **kendi cesaretleri**nden ürkmüş gibi birdenbire **kendi köşeleri**ne çekilip yine gizleniyorlardı. S.112 s.7-8

Amiraller gibi apoletli ve sırmalı garsonlar, onlara **tepsiler dolusu** bir şeyler getiriyorlardı. S.112 s.13

Neredeydi bu pörsümüş ve eskimiş **et yığınları** nerdeydi benim çelik tel gibi Erkek Fatmam?S.112 s.25

İkindi nöbetimi bitirince yine vapuru kolaçan etmeğe koyuldum. S.112 s.28

Beni **akşam yemeği** için mutfağa davet etti. S.113 s.6

“Ah bre bilmezsin Mahmudaki, ben salon yolcularının garsonuyum. .Burada her şeyin bir iç yüzü bir de dış yüzü var. Bir **masa üstü** ve **masa altı** var” dedi.S.113 s.15

Birdenbire **cazbandı takımi**yle yutmuşa söndüm. S.113 s.23

Salon yolcuları yemek yemek için masalara doğru yürüyorlardı. S.113 s.27

Yemek salonu renkli camlardan ibaret bir kubbe altı idi. S.113 s.29

Bazısı kocasiyle birlikte- bazılarının kocaları da memleketlerinde **para edinmek işi**ne devam ettikleri için- yalnız gelmişlerdi. S.114 s.6

Her halde kulacı yüz liradan aşağıya olmıyan **ay ışığı**na benzer ipek kumaşlar vardı.S.114 s.10

...sanki **gök mavisi**nden kırpılma mavi benekler m, kelebekler mi diyeyim işte onlar, bu ışık ağına yakalanmışlardı. S.114 s.11-13

Marsilya seyahatim on gün sürdü. S.115 s.12

Bu müddetin yarısını kızıl **ateş karşısı**nda kıpkızıl yanan süngüleri ateşe sokup çıkarmakla, gelberi ile dışarıya çektiğim **pislikler arası**ndaki alevli **kömür parçaları** tarafından ayağımı, bacağımı dağlamakta, kan ter içinde kaldıktan sonra serinlemek için makinelerin ağzına giderek orada buz keserek öksürmekle geçirdim. S.115 s.14-16

Kullandığımız **kömür süngüsü** değil **ömür törpüsü** idi. S.115 s.19-20

Eğer **yemek susu**nda ve başka şeylerde de Pahosun yardımı olmasaydı. S.115 s.20

Hakikaten de biz **yolcu gemisi** bunlar da yolcu idi. S.115 s.24

Dönüş seyahati de tıpkı gidiş gibi geçti. S.115 s.29

Yolcuların tuvalet saati, yemek saati, **cazbant temposi**yle birbirine sulanma, ve gece olunca kamaradan kamaraya gizli **girişler saati** ve filân falan.S.115 s.31-32

Biz rahat rahat giderken, o koca enginde **ölüm dirim savaşı**nda idi, ve savaşla şanlı idi. S.115 s.1

Şimdi herkes **akşam tuvaleti**ni yapmağa koyulacak .S.116 s.9

Dönüş yolculuğunda en ziyade heyecanlandığım dakika **Arşipel denizin**e girdiğimiz dakika idi. S.116 s.11-12

Yalnız saburluklar ve iki yüksek **hurma ağacı** olduğu gibi duruyorlardı. S.116 s.28

Orada bir değil dört mezar- yani **toprak kümesi**- vardı. S.117 s.1

Evin kapısını açtığım zaman beni bir **küf kokusu** karşıladı. S.117 s.4

Biz sandalya koltuk yerine, gaz tenekelerinin sandıklarını yan yana **kor üzeri**ne bir hasır, kilim, yahud post atardık. S.117 s.5

Üst katta, **pencere kapakları**nın çürüyüp dökülmüş yerlerinden giren kumrular, her tarafa yuvalamışlardı. S.117 s.11

Ertesi günü eski arkadaşlara, sonra da Ateşoğluna uğrıyacaktım. S.117 s.14

...memuriyet hayatını, ve hangi tarihte, nerde ne kadar maaş almış olduğunu dağlara taşlara ve ağaçlara bağıra bağıra anlatıyormuş. S.117 s.22

Bir deri bir kemik **elinin üzeri**nde **kan damarları** solucanlar gibi kabarıyordu. S.118 s.16

O elinde tuttuğu **ağ mekiği**yle eve doğru işaret etti. S.118 s.17

Vakıa Bodruma binbir ümit ve **yürek çarpıntısı**yle gelmiştim. S.118 s.19

Kapı eşiğinde durdum. S.118 s.28

-Dur seni **piç kurusu**, senin canını çıkarmazsam bana da adam demesinler, S.118 s.31

Deniz kenarına indim. S.120 s.8

Karaya çekilmiş goletler, tirandiller, baltabaş, **kemanbaş tekneler arası**ndan yürüyerek, kahvelere geldim. S.120 s.9

Ben bir erkek, yabancı bir **kadın hakkı**nda kahvedeki erkeklerden malûmat istiyemezdim. S.120 s.13

...ve acele bir **el hareketi**yle yüzünü fıtasiyle örtüp gizledi. S.120 s.33

Göğsü **yürek çarpıntıları**yle sarsıla sarsıla kalkıp iniyordu. S.121 s.1

Bu karmakarışık söz kalabalığına hep dikkat kesilen gönlümü, kulağımı, zihnimi verince, bir **av tüfeği**yle yüzüne, saçmalar ateş edilmiş bulunduğunu yüzünün berbad ve gözünün de akmış olduğunu anladım. S.121 s.11

Dünya tepeme yıkılır, **dil kemiğim** kırılır gibi oldu. S.121 s.16

Ona öyle acıdım ki, söylediklerim ve sesim belki **insan sesi**nin ve **sözü**nün en okşayıcı yumuşaklığına vardı. S.121 s.34

Sanki **kendi suratım**ı aynada,suda, görmüyor muyum? S.122 s.17

Bel kemiği çatır çatır kırılırcasına hem kendine hem de bana karşı koymakta olduğu besbelli idi. S.122 s.22

Ay ışığında bir mermer heykel gibi taş kesilerek duruyor bana bakıyordu. S.123 s.8

O işi bilip **öğrenmek merakı** içimi öyle yiyordu ki bir erkeğin, bir kız veya kadın hakkında, başka bir erkekten malûmat istemesi, veya ona şunu bunu sorması münasebet alsa da almasa da, ayıp olsa da olmasa da umurumda değildi. S.123 s.17

Gerenkuyudaki Ballı çiftliğe Fatma babasiyle her balığa gittiği zaman **Ballı çiftlik sahibi** İsmail çavuş mutlaka kıza sulanırmış. S.123 s.29

Ondan sonra bir **yaban kedisi** gibiİsmail çavuşun üstüne saldırarak bir kaç sille ve tokatlta onu da muhafızın yanına sermiş. S.124 s.1

Zaten Ateşoğlunun balıkçıdan ekmeğini çıkarması, taşı ezerek ve burkarak taştan **et suyu** çıkarmağa benzermiş. S.124 s.4

Fakat adamın her **balıkçılık seferi**nden evvel karşılaştığı başka bir derdi varmış. S.124 s.5

Köpek balığı gelirse, iki elinin birinde tuttuğu balığın birini, "al senin payın!" diye **köpek balığı**na, ötekini de **"**bizim payımız!" diye kayığa getirirmiş. S.124 s.18-19

Fakat bu **dayak meselesi**nden sonra bir taraftan **çiftlik sahibi**, muhafızları, ve ortakçıları, bir taraftan da Ateşoğlu ve kızı arasında merhemetsiz ve amansız bir mücadele ve bir kurnazlık ve birbirini faka bastırmak yarışıdır başlamış. S.124 s.22-23-25

Suyun yüzünden bir **su sütunu** fışkırıp yine denize şarıldamış. S.124 s.34

Alaca karanlıkta, **sırt üstü**ne dönen balıklar suyun yüzüne hasır gibi serilmişler. S.125 s.1

O gece Bodruma dönünce bütün **ev halkı** yırtınmışlar. S.125 s.26

Fatma uzun bir yolculuğa çıkmışsa **Bodrum köyleri**ne doğru değil Milasa doğru gitmiştir diye düşünerek, "yokuşbaşı yolunu tuttum. S.126 s.29

Pılıyı pırtıyı toplayıp **denize çıkmak mecburiyeti**ni düşündükçe içim acı ile burkuluyordu. S.127 s.5

Bir kaç sene dolgun.... denizde mekik dokuyup da cebi para yüzü görünce, çok **kayık sahipleri** gibi denizden daha fazlasını çıkarmağa tamah etmeden kayığı satmış.... S.127 s.10

Sonra bak biz **ağız yoklaması**nı, lafı evirip çevirmesini pek bilmeyiz. S.127 s.33

Ertesi günü Zeynel kaptanın dükkanına gittim. S.128 s.31

Halası, dayısı, yahut **kız** veya **erkek** bir **kardeşi** yok. S.128 s.35

Bu söz bana bir **tokat tesiri** yaptı. S.129 s.12

Mandalin bahçeleri var. S.129 s.17

O kızın adımlarını, onlar **yol dönemeci** çalılarının ardında kaybolunca kadar bakışlarımla takip ettim. S.130 s.8

İç yüzünü de **dış yüzü**nü de biliyordum. S.129 s.20

Deniz yüzü görmiyen **Çömlekçi köyü**nde yaşıyorduk. S.129 s.27

...o **bahar günlerini** ...S.129 s.31

Saadetin billûr yaşları içinde Ayşemin o kara bakışı kararan derin sularda geceleyin **ay ışığı** gibi parlıyordu. S.130 s.34

İstiyordum ki bu **toprak işleri**nde benim de **el emeğim** ve **alın terim** bulunsun. S.131 s.6-7

...o kadar ki belin dirseğine taban dayayınca, kısa zamanda dönümlerce toprağı **hallaç pamuğu** gibi belleyip atmağa başladım. S.131 s. 9

Toprağa bel sapladığım zaman portakal ve mandalin ağaçlarının altlarının nasıl **açılacağı**nı, asmaların nasıl budanacağını velhasıl **orak kullanması**nı, **ot biçmesi**ni öğrendim. S.131 s.13-14-15

Keçilerimiz **çömlekçi sırtları**nda çıngıraklarını çıngırdatarak oynaşırlar. S.132 s.7

Cömerd memeleri sütlerle tostoparlak olmuş, mis gibi kekik, **çam sakızı** ve **yaban çiçekleri** kokan sütler verirler. S.132 s.9

Hüyü kuşları baygın baygın ünler. S.132 s.11

Duygu, kayığın geçerken bıraktığı, en küçük bir izi bile kıskanarak, onu hemen **dümen suyu**nca örtüp yok eden yüreksiz denizde değil, fakat asıl toprakta vardı. S.132 s.15

...insan **yaprakları arası**na yüzünü daldırıp serinletesi gelen marullar... S.132 s.24

Acaba **Skanciya vardiya saati** yakın mı? S.133 s.3

Acaba neden Hilâl, **yılan dili** gibi ip ince ve zehirli? S.133 s.7

Kepçe yıldızları neden böyle hırçın hırçın kıpırdaşırlar? S.133 s.8

...bir **deniz üzeri**nde sert **kayalar arası**nda geçireceğime sıcacık Ayşemin kolları arasında geçiririm" diye düşünecektim. S.133 s.13

Bu hesapta, ben ve Ayşenin gelecek **harman zamanı**na kadar, evde yiyeceğimiz kumanya, ve ertesi sene **ekim zamanı**nda ekeceğimiz tohumluk yoktu. S.133 s.20-21

...kendisine **aslan payı** ayıra. S.133 s.29

Yalnız benim paramı, **kendi parası**na karıştırmazdı. S.133 s.31

Benimkileri şalvarının sağ tarafındaki uçkur ucuna, **kendi parası**nı da sol tarafına bağlardı. S.133 s.33

Kendi bahçesinin çiğnenmesi bahasına, çocukların yüreklerinin Gâvur Ali tarafından kırılmasına **mâni olmak istediği** meydandaydı. S.136 s.4

Elbette bu dediğim **yaz mahsulleri** içindir. S.137 .5

Hüseyin dayı, “A evlât bizde doğru dürüst **karasapan demiri** yok, o senin dediğin şeyi- burada, “termometre” demiye kalkıştı fakat beceremedi- nerden buluruz?” dedi. S.137 s.8

...canlı sesinin çınlayışını kendi dinlemek için, yüksek sesle sevincinden- **dağ başı**nda şarkı söyliyen ıslık çalan bir çocuk veya öten bir kuş gibi- kendi kendine söylenip duracaktı. S.137 s.24

Ondan **ekin ve ağaçlar hakkı**nda bir şey sormak için yanına vardım. S.137 s.36

Ne bileyim tam bir **deniz adamı** gibi o da bir **toprak adamı** idi. S.138 s.11

Limon ağacı gösterdim. S.138 s.21

Eğer **komşuluk hakkı** saymasaydım onun topraklarını çoktan elime geçirmiş olurdu. S.139 s.3

Toprağımdan bir **avuç dolusu** bile vermem. S.139 s.19

...kopan **gürültü arası**nda ne yapmakta olduğumu düşünecek vakit bulamazdım belki. S.140 s.9

Ayşe bu dapadar **menfaat tasası**ndan, bir karış ötesini göremediği için karşısındakilerin yüreklerini kırıp incitiyordu. S.140 s.15

Bu pek tüylü eşeği **köy meydanı**na kadar yedekde götürdüm. S.140 s.29

(Laf aramızda) bana **“toprak ağası”** ötekilere de **“tütün ağası**” “**palamut ağası**” filân derlerdi. S.140 s.32

Çuvalları sepetleri büyük bir iştahla eşeğin **iskele ve sancak alabandalarına** bağlamaya koyuldular. S.141 s.4

„„göverinin şu çeşidiyle bu çeşidi arasındaki **çeşni farkı**nı sınamak için olacak, bir kaç tutam ot çimleniyordu. S.141 s.35

Bıyık altından gülerek selam verdi. S.142 s.9

...hayvana binmeye alışmamış olduğum için **ertesi günü** kalçalarım öyle ağrıdılar ki ... S.143

Yolda ara sıra rast geldiklerime **Samancılar köyü**ne daha ne kadar kaldığını sorup durdum. S.143 s.18

... bir **pınar başı**na uzandım. S.143 s.22

... bir **dağ eteği**ne vardım. S.143 s.28

İçimden, "Hey gidi **toprak ağası**! Al sana istediğin kadar toprak!" dedim. S.143 s.35

Horozların ötmesi, çocukların ağlaması, yük taşıyan eşeklerin ardlarına deyneklerin şaklaması, ve **"dah, çüş Karaoğlan!" nâralari**yle faaliyete geçiyordu. S.144 s.5

Bana biraz ötedeki bir **incir ağacı** gösterdi. S.144 s.9

Balcık hastalığından dolayı, yaprakları sinek pislemiş gibi benek benek olmuş, bir **incir ağacı** idi. S.144 s.10-11

Beni ilk karşılıyan mahlûk, oğuldayan bir **sinek bulutu** ortasında kuyruk sallıyarak, ve kulaklarını şakırdatarak olduğu yerde tepinen uyuz bir eşekti. S.144 s.15

Çocuğun ödünü patlatmamak için, yüzümü gülümsemelerin en **gönül okşayıcısı** ve **yufkası**na yumuşattım ve yavaşça kim olduğumu söyledim. S.144 s.22-23

Çocuk yılgın yılgın bir iki adım geriledi, ve içeriye "**toprak ağası** geldi" dedi. S.144 s.25

Omuz kemikleri fırlak **bostan korkuluğu**na dönmüş bir adamcağızdı. S.144 s.34

...ortakçının annesi eyirdiği kaba **yün yığını**nı acelekalkarken yere düşürmüş, solmuş saçları cılız örgüler halinde yazmasından taşmış, paçavra halinde dallı basma şalvarlı, eli kınalı, patlak gözlü gelinine bana pişirilecek kahve ve şekerin hangi komşudan ödünç alınacağını telâşlı telâşlı fısıldıyordu. S.144 s.36

Ben bir **gemici parçası**, korkulmağa ne de bu kadar pohpohlanmağa alışmamıştım. S.145 s.21

-Benim adım **piç kurusu**. S.146 s.1

İneğin bir tanesi sanki ben **toprak ağası** değilmişim gibi, durduğu yerde bağırdı, o da hoşuma gitti doğrusu. S.146 s.8

Tavan kamışlar ve deniz yosunları üzerine serpilmiş geren, tabansa **toprak üzeri**ne döşenmiş **kayrak taşları** idi. S.146 s.12-13

Üzerinde **kaz yumurtası**nı andıran bir karataş duruyordu. S.146 s.14

Etrafındaki ince ve beyaz **toz serpintileri**nden diri ve kalın tuzu orada ezdiklerini anladım. S.146 s.14

Bir iki toprak güveç bir kör balta, ocağın üzerindeki **yağ kandili**, ve eşiğindeki, sapı kesik su kabağının içinde kaba saba yontulmuş tahta kaşıklarla **el değirmeni** (çünkü köyde, yeldeğirmeni yoktu) evde oturacak olanların önünü teşkil ediyordu. .S.146 s.21-22-24

Kuru duvarın taşları arasına sokuşturulmuş **dal parçalar**ından bir bağ soğan ve biber sarkıyordu. S.146 s.26

Yine o **dal parçalar**ına asılı kirli ve yamalı torbalarsa, hem kiler, hem **çamaşır dolabı** hem de **öte beri çekmecesi vazifesi**ni görüyorlardı. S.146 s.28-29

Çift öküzlerinin altındaki **sidik birikintisi**nden de **tavuk pislikleri**nden de sayısız sinek rızıklsnıp evin içinde beneklemedik yer bırakmıyorlardı. S.146 s.33

-Topraklar **kireç ocağı** gibi kurudu. S.147 s.18

-Mandalar **ağaç kabuğu** kemirdiler. S.147 s.19

...**harman sonu**nda eveririz, dedik S.147

Ocak karşısında kıvrılarak uyuyan bir cılız kedi nargile gibi fokurduyordu. S.147 s.35

Didişe- çekişe pazarlığa alışmış olan bu **toprak adamı,** bana vereceğinin azamisini ve asgarisini içinden hesaplamış olacak ki, hiç bir şey vermiyeceğini, ve getirdiklerimin de hepsini alacağımı duyunca, karanlıkta merdiveni inen birisinin bir basamak daha mevcut olduğunu sanarak ona göre adım atarken, önünde hiç bir basamağın kalmadığını görünce şaşalaması gibi, ağzı açık kaldı. S.149 s.5

...**tekrarlamak mecburiyeti**nde kaldım. S.149 s.15

-Bu bir mirasyediliktir. Ama ne yapalım çocukluktan alışmışız. Diyen o tatlı yüzlü Adem reisi, **Palamut bükü**nde dünyada sonsuz bir sevginin bulunduğunu fakat bu sevginin dile gelmediğini söyliyen Alişi hatırladım da yüreğim onları **görmek hasret**iyle cızz etti. S.149 s.31-32-34

Kimbilir şimdi hangi **gurbet elin**de geziyordu. S.150 s.4

-Ne olacak **ekmek parası** aramağa.Diyorlardır diye düşündüm. S.150 s.7

Böyle düşüne düşüne **akşam üzeri** geç vakit eve vardım. S.150 s.9

Öfkeyle kuduran yüzü, **güller aras**ında kuşlar gibi cıvıldaşarak ve kovalaşarak öptüğüm yüz değildi. S.150 s.12

Sesi insan sesliğinden çıktı da sert bir **yılan fısıltısı** oldu. S.150 s.22

...**ortakçı kısmı** yedi canlı olur. S.150 s.28

-A budala! –diye haykırdı- bu **yürek yufkalıği**yle aç kalırsın! Dedi. S.151 s.1

Farkını **kendi param**dan eklerdim. S.151 s.18

Ecel geldi cihana **baş ağrısı** bahane. S.151 s.23

Bir **gusul abdesti** için lâzım olan bir teneke su ile dokuz ay sonra bir yenisi dünyaya gelir. S.151 s.24

Mayıs ayında idik. S.151 s.31

Köyün kahvesinde on on beş kişinin akşamdan sabaha kadar üfledikleri dualı taşlar **insan boyu**nu bulan kuru fasulya yığını gibi yükseliyordu. S.151 s.36

-Dul kalan **kız kardeşim** ve öksüz çocukları. Diye takdim ederek onları eve almıştı. S.152 s.21

Aydına giden Bodrumlular on yaşlarında olan çocuğunun birinin sokakta **yaya kaldırımı**nda oturup elindeki bir tahta tepsiden baklava şeklinde kesilmiş **susam helvası** satmağa çalıştığını görmüşlermiş. S.152 s.36

Abdülvahap hocanın köyde yaptıklarına gelince, köye mezarlık dye köylülere **ateş pahası**na sattığı bir dönüm kıraç tarla hakkında oraya gelecekleri evliyanın inip toplandığını söylemişti. S.153 s.3-4-5

Halbuki tarlanın dibi kayalık olduğu için ölüleri ancak **diz boyu** gömebiliyorlarmış. S.153 s.6

Eskişehirden parasız pulsuz geldiği halde gerek karısının malı, gerekse bu **köy mezarlığı**nda çevirdiği dalaveralarla eni-konu çift çubuk, ve sığır sıpa edinmişti. S.153 s.13-14

Nasıl saymasınlar ki **yetim malı**na göz dikmemiş, ve beş vakıt namazını kılarak cenneti peylemek için koca kitapta yazılı ne varsa, hepsini yerine getirmişti. S.153 s.21

Köy mescidinde Abdülvahap hoca vaız verecekti. S.153 s.26

O **köy mescidi** de hocanın işi idi. S.153 s.26

Kıble diye hoca **doğu tarafı**nı göstermişti. S.153 s.29

Diye **şahadet parmağı**iyle yine **doğu tarafı**nı göstermişti. S.154 s.3

Günahkârlara **işkence etmek zevki**nden mahrum olduğu için, o işkenceleri hiç olmazsa anmakla nefsinin ihtiyacını kısmen giderdiği besbelli oluyordu. S.154 s.22-23

-Eyvah şimdi **topuz sırası** bize gelecek! Diye düşünmüş olacak ki hocanın öfkesini önlemek için ondan **ateş pahas**ına aldığı enamı açıp okuyor gibi yapıyor, ara sıra yine hocadan aldığı misvakı çıkarıp dişlerine sürtüyordu. S.154 s.4-5

Hoca nihayet **zina bahsi**ne geçti. S.154 s.9

Hocanın bu haykırışları asıl arkada **kafes ardı**na tıkılmış bulunan kadınlar arasında mucizeler yaratıyordu. S.155 s.16

Dünyada kasbedip para kazananların Allahın en sevgili kullarından olduklarını söyledikten sonra cennette onlara nasıl **ikram ve iltifat edileceği**ni anlatmağa başladı. S.155 s.23

Benim **vaaz ortası**nda çıkıp gitmeme hoca çok kızmış. S.155 s.26

...**dere kenarları**na ve **deniz kıyıları**na taşınacaktı. S.155 s.32

Rüzgâr ve havanın nasıl olacağını bu köylülere **deniz dili**yle anlattım. S.156 s.10

Mayısta su, kuyunun ağzından dört beş karış aşağı iken, şimdi dört beş **insan boyu** çökmüştü. S.156 s.20

Demek ki toprağın ölüsü, dört **insan boyu** dibe çekilmişti. S.156 s.20

Günler **cenaze alayı** gibi yavaş yavaş geçiyorlardı. S.157 s.1

Bunlar **mal mülk sahibi** azılı eşraftandılar ve kahvenin birinci mevkii sayılan pencere yanına kurulurlar, nargile fokurdatarak ara sıra övünürlerdi. S.157 s.9

Belki **gençlik çağları**nda gözleri ümütlerle uyanıktı. S.157 s.21

Neredeydi o gürültülü patırtılı **liman ve denizci kahveleri**? S.157 s.27

O vinçlerin harhanası, ince ve kalın **vapur düdükleri**. S.157 s.30

Irgat başında olsun, demiri kaldırır ve bocaya alırken olsun, tulumba işletirken, yelken açar veya söndürürken bir ağızdan heyamola diye gemicilerin şarkı söylemeleri nerde? S.157 s.36

...fakat **kıyamet günü** ölüleri mezarlarından kaldıracak olan İsrafilin borusu bile derin uykularından uyandıramazdı. S.158 s.4-5

Artık **ata, eşeğe** eni-konu binmesini öğrenmitim. S.158 s.12

Milâstan Bodruma postayı taşıyan süvari Mehmetle **jandarma muhafızları** vardı. S.158 s.14

Güvercinlik yolunu tuttuk. S.158 s.18

Toz bulutu halinde karşımızdaki dağın eteklerine vardık. S.158 s.25

İşte o zaman önümüze gerilen **toprak perdesi**nin ötesinden denizin tuzlu soluğu, yüzüme serin serin geldi. S.158 s.26

Posta muhafızı jandarmalar bile : S.159 s.1

Sali adaları ve **Apostol adası** sanki muallâkta sallanıyorlardı. S.159 s.6

Yolumuz bazan baş döndürücü uçurumları kıyılayarak bazan **çam gölgeleri** altından kayarak denize iniyordu. S.159 s.8

Henüz patlıyan bir **nar çiçeği** gibi gülen dudakları, güneşte mavi mavi çakan kapkara gözleri ve saçlariyle güzeldi.S.159 s.14

Kayınbabamı selâmladıktan sonra doğru **deniz kenar**ına vardım. S.159 s.28

Golet taslakları, **skafi isketeleri** ve bazılarının yalnız karineleri kurulmuş, bazılarının kaburgaları takılmış, kimsinin su kesimine kadar, kimisinin küpeştesine kadar kaplamaları çakılmış, sürü sürü, çeşit çeşit tekneler vardı. S.160 s.4-5-6

Gemicilerin:

-Ah şöyle olsa, vah böyle olsa!

Diye çeşit çeşit sade ve basit dilekleri vaya azametli ümitleri, becerikli deniz ustalarının ellerinden çıkma **gemi yapıları**nda sarih ifadelerini bulmuş oluyorlardı. S.160 s.10-11-12-13

İrili ufaklı bütün halk **deniz kenarı**na dökülmüştü. S.160 s.14

Bunlar gemi hâlâ tamamlanmamışsa, **deniz ustası**na şurasını böyle, burasını şöyle çalımına getir, diye sağlık veriyorlar ve nihayet **gemi kaptanları**na gemilerinin uğur getirmesini dileyerek ayrılıyorlardı. S.160 s.23-25

...**kumsalık üzeri**nde uyuyan kırk ayaklı bir ejderhaya benziyordu. S.160 s.34

...**mercan köşk demeti** takmıştı. S.161 s.27

İnanır mısınız bilmem, bu **neşe ortası**nda hiç de neşeli değildim. S.161 s.31

-**Kıç desteği**ni çıkarın **prova desteği**ni de kaldırın. S.162 s.27

Canını dişine alarak gözünü budaktan sakınmaz denizci hayatının türlü türlü cilvelerini, **çömlekçi köyü**nde, mer'ada besiye çekilen inek gibi, ahırlı, kümesli, gübreli bir hayatla değişmiştim. S.162 s.20-21

-**Kıç desteği**ni çıkarın **prova desteği**ni de kaldırın. S.162 s.27

Haydi göreyim sizi **sancak ve iskele dayakları**nı çıkartın! S.162 s.28

Yapıcı ustası: S.162 s.31

...avuç avuç **deniz suyu** serpiyorlardı. S.163 s.9

Ben onlara göre bir **deniz adamı** değil bir **kara adamı** idim. S.163 s.24

İçimden "**Toprak ağası**" dedim ve acı acı güldüm. S.163 s.24

Hiç koskoca çınarın tepesi, rüzgârda gürliye gürliye, gökte uçan bir bulutun hayatını yaşarken, tâ aşağıdaki toprağa abanmış uyuz **ayrık otu**na eğilip bakar mı? S.163 s.28-29

"Sen artık ölmüş gömülmüş bir insansın, **canlılar dünyası**na ait değilsin" dermiş gibi oluyorlardı. S.163 s.35

Düğün dernek nihayet bitti biz de **dönüş yolu**nu tuttuk. S.164 s.4

Ona dönüp **bakmak arzusu**ndan kendimi güç kurtarabildim. S.164 s.7

Tarlalar **deniz suyu** değillerdi ki başka yere kaysınlar, ağaçlar da gemi değillerdi ki başka şehre göç etsinler. S.164 s.11

...kara kuru **örümcek bacakları**na benziyorlardı. S.164 s.16

Kendime, "Kara topraklara gömüldün ey **toprak ağası**" derdim. S.164 s.18

Yabancılıklarını duyduğum bu **insanlar arası**nda içimde acıca bir gariplik çöküyordu. S.164 s.35

Bakla fidanları **yer göbeği**nden, bakla vermez oldular. S.165 s.12

Urgan ve ayrık otlariyle sanki ben bostanı otları beslemek için sulayıp gübrelemişim gibi bostanın enine boyuna yayılıyorlardı. S.165 s.29

“Al sana!” diyerek bahçeyi havaya fırlayan düşen **toprak marul ve lahana parçalari**yle doldurdum. S.166 s.7

Hallaç pamuğu gibi savurmuş olduğum bahçenin ortasına bağdaş kurarak etrafıma bakındım. S.166 s.10

Bazı köylüler kendi okudukları taşları sevaptır diye **kendi sırtları**nda taşıyorlardı. S.166 s.28

Böylelikle **akar kenarı**na varılarak okunmuş taşlar suya atıldı. S.167 s.1

Havada elân **yağmur yağacağı**na dair bir işaret yoktu. S.167 s.5

...**tulum göbeği**ne basarak: S.167 s.9

Kapının çerçevelediği dört köşeli mavi **gök parçası**ndan mıdır nedir. S.167 s.16

Dalga gelip geçtikçe geminin provası tâ uzakta görünen Atlas okyanusunun çizgisine **keman yayı** çekermiş gibi inip çıkıyor, mavi bir **deniz havası** çalıyordu. S.167 s.21-22

Sanki **Amerika kâşifi**, geçmiş yılların yığını içinden kalkınmış, ve bana tâ çocukluğumdan o munis **insan gülümsemesi**yle gülümdüyordu. S.167 s.24

Seyrek seyrek patırdıyan yağmur birdenbire **gök gürültüsü** gibi inmiye başladı. S.167 s.33

Acaba **yağmur duası**nı fazla mı kaçırdık? S168 s14

Bu arada da kadınların arasında kurnazlığı ve dilbazlığı ile tanınmış –Küçükmüş çabuk konuşsun dillendin diye ona **bülbül yumurtası** yedirmişler- Huriye hanımın da kapısını çalmışmış. S.169 s.9

Bu dilli düdük Huriye hanım, **ağzımı yoklamak,** ve **sırrımı kapmak**, beni kandırıp **köye bağlamak işi**ni üstüne almıştı. S.169 s.12

Kuşun kanadı yettiği kadar yuvaya çöp taşıdığı gibi **erkek kısmı** da gücü yettiği kadar parasını pulunu arttırmağa bakmalı. S.169 s.18

Yenicamide **helâlar bekçisi** idi. S.169 s.21

Orası **arı kovanı** gibi işlerdi. S.169 s.22

Böylelikle orası **arı kovanı** gibi işlermiş. S.169 s.29

Bayram ağa "para yapmak için bir bu Yenicami memişaneleri bir de **Galata köprüsü** vardır. Ben bu **Yenicami abdesthaneleri**ni **Dolmabahçe sarayı**na değişmem" derdi. S.169 s.34-35

Top güllesi gibi Tophane leblebesinin okkası yirmi para Vefa bozasının okkası iki kuruş olduğu zamanda en az üç lira. S.170 s.7

Gece **direk tepes**inde uçan rüzgârın insan sesine benziyen mırıltısı, işte bazen kulağımın içinde bir çınlayış oluyordu. S.170 s.28

Neredeyse rutubetten **koltuk altlarımız** güherçile bağlıyacaktı. S.172 s.4

Bu sefer **sümüklü böcek hücumu**na uğradık. S.172 s.10

Bodrumdan gelirken **deniz feneri**ni getirmiştim. S.172 s.12

Sanki **sümüklü böcekler üzeri**nde değil, yerlere dökülmüş **çuvallar dolusu** kof cevizlerin üzerinde çatır çutur eze eze yürüyorduk. S.172 s.13-14

Kayığın prova direğinde **guardiyaprova feneri** olarak**, yıldızlar arası**nda yıldızken, gelip de böyle şeyleri mi aydınlatacaktın? S.172 s.17-18

Ve o ana kadar bende beliren **deniz özleyişi**ni bilmemezlikten gelerek başkalarını nasihate gönderdiği halde dayanamadı, bildiğini açığa vurdu, ve bana çattı. S.172 s.21

Düşmanım gibi demeyeyim fakat i**nsan kıyafeti**nde koca bir yasak gibi yolumun ortasına dikilmesi, bende, onu kırıp çiğneyip **geçmek arzusu**nu uyandırıyor ve **denize hasretim**i arttırıyordu. S.172 s.29-30

İşte o çağıran ses **kendi kaderleri** imiş. S.173 s.15

İçimde yanan **deniz arzusu**nu boğmalı idim. S.174 s.16

Gerek güvercinlik gerekse **Gökabad kıyıları** köylülerine gitmemi yalvarırdı. S.174 s.31

Oralara giderken bir başıma **deniz kenarı**nda gezer ve tıpkı çocukluğumdaki gibi deniz böceklerinin çeşid çeşid kabuklarını toplıyarak, yeni baştan **çocuk olmak zevki**ni duyardım. S.174 s.31-34

Ve gölgesiz ibr **ay ışığı**nda karlar gibi apak ağaran geniş ve açık kumsala vardım. S.175 s.1

Koskocaman bir ay, beyaz bir **ateş küresi**ymiş gibi önümde yanıyordu. S.175 s.3

Ufuktan **ayak uçları**na kadar göz kamaştırıcı bir şiddetle denizin üzerinde parlıyordu. S.175 s.4

Ay ışığının sağ tarafındaki karanlık muammadan çıkarak, ışığın içinden kara bir muamma parçası olarak kaydı, sonra sol taraftaki karanlıkta **muamma içi**nde muamma oldu. S.175 s.6-7

Bakışım işidişim sanki **insan bakışı**ndan daha kuvvetli oldu da, geminin tahta kısımlarından, **su içi**nden geçen **güneş ışığı** gibi geçiyor, ve geminin içini görüyordu. S.175 s.20-21-22

Açık denizleri, gürültülü limanları, **cigara dumanlari**yle, ve tambura, cura ve tabakların ince dıngırtısiyle, rakı kadehleriyle dolu **koltuk meyhaneleri**ni gördüm. S.175 s.32-33

Birdenbire önümdeki kayığın güvertesinden sanki bir **denizci parmaği**yle beni gösterdi. S.175 s.34

4.1.1.3.Zincirleme İsim Tamlamaları:

Soy **sopumuzun erkeklerinin çoğu** denizde kalmıştı. S.5 s.4

Mezarlık servilerinin **altları**nda ninelerim, teyzelerim yatarlardı. S.5 s.11

Fakat orada **erkek hısım akrabalarımın mezar taşları**na rastlanılmazdı. S.5 s.12

Tatlı sert **tütün paketinin kağıdı**ndan yapılma yelkene üfledim. S.6 s.6

Onu görmek için **batı göğünün alacakaranlığı**na karşı tuttu. S.7 s.2

Gözlerimi açınca **şafağın sökmekte olduğu**nu gördüm. S.7 s.12

Aşağıya koşup **amcamın** yere serili **döşeğinin başı**na çömeldim. S.7 s.14

Amcamın beline sardığı denizci kuşağı bana ebediyet kadar uzun geldi. S.7 s.17

Kahvede birkaç gemici yelkenlerini dizlerinin üzerine almış yamıyorlar, iki üç balıkçı da ağlarının gözlerine çıplak **ayaklarının baş parmakları**nı sokarak geçiriyor ve mekikle delikleri örüyorlardı. S.7 s.25

"Çoluk çocuğu kırk yılda bir görecek ve belki de hiç görmiyecek olduktan sonra onlara da kendime de **ecel terleri döktürmenin manası** yok," derdi. S.9 s.27

"Bu evlat, **bizim Süleymanın sıpası** mı?" diye sordu. S.9 s.29

Her neyse ben dokuz doğuruyor ve **amcamın gözlerinin içine** bakıyordum. S.10 s.2

Bir sabah uyanınca **kayığın sır olduğu**nu gördüm. S.10 s.10

Babam kaybolan **oyuncak kayığımın yeri**ne bana bir kuzu aldı, fakat ne edeyimdi ben onu? S.10 s.17

Balıkçı **Ateşoğlunun evinin** biraz **ötesi**nde bir ev yıkıntısı keşfettim. S.10 s.20

Balıkçı Ateşoğlunun kızı Fatmanın annesi bir sene önce öldüğü için , babası balığa gittiği zaman evde bir başına oturmaktan sıkılır, **babasının ağ iplikleri**nden **ve kayığının boya artıkları**ndan alıp bana getirir, kayık yapmakta bana yardım ederdi. S.10 s.23

Bir avuç balık tutmak için **fırtınanın, karabulutun zemininin üzeri**nde bir beyaz mendil gibi sallanan yelkenini görenler , "Ateşoğlu **yine başının belasını** arıyor" derlerdi. S.10 s.32

Fatma ile yaptığımız kayıklar, **amcamın yapmış olduğunun yanı**nda hiçbir şeye benzemiyordu. S.11 s.1

Akdenizin güzel bir **gününün** gülümseyen **büyüsü**yle büyülenip kalakalmışlar mı idi ne.S.11 s.16

Burasının da harpli, hastaneli, hapishaneli, zulüm ve işkenceli, yalanlı dolanlı **dünyanın bir parçası olduğu**na inanılamazdı. S.11 s.18

Kahrolasıca deniz**, dedelerinin, atalarının soy sopunun kaçının başı**nı yedi biliyor musun?diyordu. S.12 s.29

Güvercinlikte **çardak altı kahvesi**nde mola verdik. S.13 s.4

Babam, "karakış fırtınaları denizdekileri ölüm dirim savaşında denizle gırtlak gırtlağa getirirken, sen gürül gürül yanan **pınar kütüklerinin karşısı**nda ocak keyfi çatarsın."diyordu. S.13 s.23

Ocak keyfi hülyasiyle değil, fakat geride bıraktığımız **deniz serinliklerinin hatırasi**yle hayalen gargara ediyorum. S.13 s.28

Bir yerde de eski bir **Yunan harabesinin** asırların rüyasına dalgın güneşte uyumakta **olduğu**nu görmüştük. S.15 s.12

Dükkandaki zeytinler, leblebiler ve peynirlerden **gazete kağıdı parçalarının üzeri**ne mezelikler koyarken: S.17 s.4

-Yürü de yürü, yoksa güverteyi arşınlaya arşınlıya **kaplama tahtalarının damarları**nı**, budakları**nı**, zift taşıntıları**nı mı ezberliyorsun? S.17 s.29

Şu **Kara Ali kaptanın baltabaş kayığı**nı hatırlar mısın bilmem? S.18 s.15

-İşte **onun oğlu geminin miçoduydu**, gemi limana varınca **kaptanın cep saati**ni çalıp satmış, parasını da limanda yemiş. S.19 s.2

Veli usta, ben **insanın oturacağı evin duvarları**nı yaparım. S.19 s.18

Halbuki benim gibi kırk senelik kart **denizcinin**, denizde en ufak şeylere bile **alındırmayışın** büyük **tehlikeler doğuracağını bilmesi** lazım gelmez miydi? S.20 s.8

Giritin Mirabello kıyıları, tepelerde ağaran köyleriyle provamızda yükseliyordu. S.20 s.10

Fehminin ağzının köşesinden cigara dumanı sızıyordu. S.23 s.1

Amcamı neden dolayı çoktanberi görmediğimi onun ne kadar uzun sefere çıktığını, **oyuncak kayığımın** niçin ortadan **kaybolduğunu**, babamın da hangi sebep dolayısiyle denizci olmamı istemediğini hep birden anladım. S.23 s.12

Böylelikle babamla **Fehminin sözlerinin** alt **tarafı**nı işitemedim. S.24 s.27

Nusret ağanın iki **gözü** de görelmiş olduğu için **dükkanın karanlık olduğunun** pek **farkı**nda olmazdı. S.25 s.19

Kendi ise **sözlerinin tesirinin farkı**nda olmaz, muttasıl dinleyici arardi. S.25 s.33

Onun sesinin donuk **gümbürtüsü** duraklayınca, cümlenin sonuna nokta koyarmış gibi, derin bir, "hıım!" ederek Kasım efendiye lazım olan tasdik edici cevaplık gürültüyü tedarik ederdi. S.26 s.7

Beygiri dolaba koçarken, hayvan bir tekme savurmuş ve çalımına getirerek, **bahçevanın kafa tası**nı patlatmadan uru nalınla tam kökünden tıraş etmiş, karşıdaki **dut ağacının gövdesi**ne şakkadak yapıştırmıştı. S.26 s.29

Sonra **bahçenin ayazma burnu**nu, daha sonra bahçe duvarlarını seçemez oldum. S.30 s.13

Denize ve denizciliğe ait sözler, birkaç sene önce **deniz kenarı kumlarının üzeri**nde **deniz böceklerinin** sedefli ve pırıltılı **kabukları**nı ilk bulduğum zamanki kadar beni sevindiriyorlardı. S.31 s.31

Artık o, kafama denize ait malumat perçinliyor ve babamın içimde yaratmak istediği **kara ve toprak dostluğunun nalı**na da, mıhına da pasa vuruyordu. S.32 s.6

Ustamın çenesinin birdenbire çözülüvermesi Kasım efendinin hiç de hoşuna gitmiyordu. S.32 14

Tam **bin üç yüz iki senesinin haziranının** beşinci **günü** sayei şahanede Merzifona tayin edildi. S.33 s.14

Şark dilberinin sağ memesine ön toplariyle ateş ederdi. S.35 s.1

Üç dört gün sonra Topal **hocanın mahalle mektebi**ne gidecektim. S.36 s.30

Rakıyı, ve bir **gazete parçasının üzeri**nde de izmaritleri dükkana getirdim. S.37 s.16

Maestra yelkeninin rüzgarı boşanır. S.38 s.12

Eski püskü karanlık dükkan, "Yallah!" diye sanki yerinden kopup havalandı; bulutlar arasında dolu yelken orsaya fırlıyan koca bir kalyon oldu da yelkenlerin gölgesi- yüksek ıssızlıklardaki uçan **kartal kanadının gölgesi** gibi- buluttan buluta aştı . S.39 s.24

Onu bir **ot yığınının üzeri**ne oturakomuş buldum. S.40 s.5

Yerde **hayvan sidiği birikintisi** vardı. S.41 s.25

Çocuk hıçkıra hıçkıra **gübre kümesinin üstü**nde kaldı. S.42 s.1

Aradan bir ay mı iki ay mı geçti ne, Kör Halid, **han müşterilerinin atları**nı **eşekleri**ni, ayda bir mecide ahıra bağlamakta ve yemlemekte olan çocuğa yol verdi. S.46 s.1

Çobanlıkta başımı alıp dere tepe gezdiğimi, **çocukların süt dili**yle bana konuştuklarını hatırlarım. S.46 s.9

İşte o mahalle mektebinde **amme cüzünün bütünü**nü ve tebarekenin yarısını zar zor ezberledi. S.46 s.17

Sicimlerle, "Bu işte dülger balığı, bu kazık bağı, bu barbarişka bağı, bu kamçı bağı" diye bağları bağlayıp çözerek kendi kendime meşkederken ve **Murad dayının** sanki acıklıkları sese getiren **çıngırağının hatırası** içimde çın çın öterken, hocanın Nuh Aleyyislam, Yakup Aleyyüselam diye peygamberleri saydığını duymazdım. S.46 s.29

Hem kolombun gemilerinin güverteleri yoktu, halbuki bizimkiler güverteliydi. S.50 s.4

O gün mektepten çıkınca **Halil Ustanın dükkanının yolu**nu tuttum. S.51 s.26

Murad dayıyı **saman gümesinin üzeri**ne yan gelmiş kulağına bir çıngırak tutmuş. S.51 s.31

Yolda Nusret Ağaya, "**Fethiye kaymakamlığı baş katibi** de aklını tıpkı böyle oynatmıştı. S.52 s.

Akif Efendinin masası üzerine dağ gibi kağıtlar yığılmışmış. S.53 s.25

Asıl o fena, diyerek sözü kesti çünkü artık **ahırın kapısının önü**ne gelmiştik. S.54 s.9

Dünya gözlerinde kararırken mutlaka koynundan çıngırağı çıkarıp çalmıştır ve arta kalan bütün canını kulağına toplarcasına dinliyerek, güneş ışığıyla ağaran patika üzerinde eşek nalının tıkırdadığını ve yanıbaşında ıslık çalarak koşan **Alişin** yalın **ayaklarının patırdadığı**nı ve **kendisinin ev dönüşü** hey hey diye tutturduğu şarkıyı belki hep birden işitmiştir. S.54 s.23

Üç bin kulaç uzunluğundaki parakete dibe inerken, bembeyaz **ahtapot yemlerinin** muntazam fasılalı **dizisi, cami mahyalarının** sıra sıra **kandilleri** gibi, kara derinliklere pırıldaya pırıldaya çöküyorlardı. S.58 s.23

Cenup gecesinin ateşli **koynu**na değen daneler, neşe ve ateşle patlıyan yürekler gibi çat pat çakıyorlardı. S.59 s.3

Orası çırpınan **mercan kırmalarının kırmızısı**, şarapnellere benziyen **Vlahos balıklarının** parlak çelik **mavisi**, **Lipsosların** şafak aydını **pembesi**yle dipdiriidi. S.59 s.23-24

Sanki **kendi şah damarı**nı kesiyormuş gibi ipleri kesti. S.61 s.14

Ara sıra uyandıkça üç **balıkçının** kapkara yükselen **gölgeleri üzeri**nden yıldızların kıvılcımlar gibi arkaya akmakta olduklarını gördüm. S.62 s.16-17-18

O **hayvanların** tatlı **bakışlarının deliler üzeri**nde sakinleştirici bir **tesiri** oluyormuş. S.63 s.11

Fatmayla ben bir tek **küreğin deniz yanı**na, Halil de arttaki tek küreğe ellerimizi dayadık. S.63 s.23

Tan yerinin üstünde sabah yıldızı çil çil gülüyordu. S.63 s.31

Yelkenimizin Ayazma burnundan çıktığını görünce küfeleri alıp deniz kenarına koşmuşlardı. S.64 s.7-8

Asıl cinime giden şey, değme sıkıntı ile tuttuğumuz balıklardan, bu **heriflerin** bizden fazla **kar etmesi**dir. S.64 s.14

Fatmanın halasının beş altı tavuğunu peşine takarak kıyıya **gelmekte olduğu**nu gördük. S.64 s.30

Delikanlının birinin tepesi attı. S.65 s.19

"Mektebe gidip **Topal hocanın nefes kokusu**nu kim dinler?" diye düşünerek evin yolunu tuttum.S.67 s.26

Evden **çocuğun annesinin sesi** duyuluyordu: S.68 s.9

Çünkü Zehranın bacakları, ayakları, elleri bir **dağ keçisi anlayışi**yle yolunu ve basacağı yeri seçiyordu. S.69 s.25

Ateşoğlu, "Bu fışıltı**, kalenin** düzgün **kıyılarının fışıltısı** değil. **Ayazma Burnunun** kargaşalık **taşlarının sesi**" deyince, ambara atlayıp eğildi, farslara kulağını dayadı. S.71 s.26-27

Kadınlar, el değirmeninde buğday arpa öğütürken, kirmanla ip eğirirken, dizlerinde ayran testisini çalkarken, kıyıda çamaşır tokaçlarken, dibekte bulgur döğerken bütün hareketlerini mırıldandıkları bir **deniz türküsünün temposu**na uydururlardı. S.72 s.20

Boğulanlar için duyulan kederi herkesin yüzünden okur, boğulanların öksüz kalmış çocuklarına sokakta rastlar, **onların evlerinin önü**nden geçerken **kadınlarının** hıçkıra hıçkıra **ağladıkları**nı duyar, batmış gemiden kurtulanların hikayelerini kendi ağızlarından dinlerdim. S.72 s.31-33

Onu **harup ağacının gölgesi**nde uzanmış buldum. S.73 s.6

Ta uzaktan **Fatmanın** çekilmiş parlak bir kılıç gibi yapyalın **gövdesinin beyazlığı**nı gördüm. S.74 s.1

Tepecik mahallesinin çocuklarının zorbası idi. S.74 s.7

Fatmanın gözlerinin alacakaranlığı içinde bir şeyler yansıdı. S.76 s.2

Ertesi günü, canımı dişime taktım ve korkulu bir rüya görüyormuşum gibi **liman dairesinin** karanlık **merdiveni**ni tırmanmağa koyuldum. S.77 s.4-5

Bakışım **liman çavuşunun dudakları**na takıldı. S.78 s.7

Çıkarken **dairenin taban tahtalarının üzeri**nde yürümüyordum, fakat sanki kanada binmiş havada uçuyordum. S.78 s.13

O anda onlara, "Açıl ya susam!" diye haykırsaydım, **bal kabaklarının** çatır çatır **yarılacakları**na ve içlerinden bütün yelkenleri açık kocaman kalyonların sevinç ve şarkıyla öte öte göklere süzülerek **güneş yolu**nu **tutacakları**na emindim. S.78 s.21-22-23-24

Palamarının bağlı **bulunduğu iskele demirinin** takılı **bulunduğu dip çamurları**, bence yok idiler. S.78 s.35

O gece dam başında, rüzgarda yaprakları topaç gibi dönüp hışırdıyan **hurma ağacının altı**na uzandım .S.79 s.6-7

Meltem **yamaç çiçeklerinin nefesleri**ni ve **çiylerin serinliği**ni getiriyordu. S.81 s.1-2

Rüzgar bizi birdenbire **kıyı illerinin ve dağlarının gölgesi**nden dışarı fırlattı. S.81 s.4

Fakat o akşam provezza **batı göğünün** turuncu **kapıları**nı, inen güneşe pek geniş açtı. S.84 s.6

Koronanın bir gerdanlık teşkil eden **yıldız dizisi** ise direk başında bir yıldız çelengi olmuştu. S.84 s.22-23

Sancak ve iskelemizdeki **deniz fenerlerinin** kırmızı yeşil **ışıkları** dalga başlarına çarpınca, onlar çakmak taşıymışlar gibi sancağımızda kızıl ve iskelemizde yeşil kıvılcımlar uçuruyorlardı. S.84 s.24

Çerigo adasının uçurumları ise tam önümüzde kararıyordu. S.86 s.23

Denizin o korkunç **yapayalnızlığının ortası**nda kendimizi kapkara bir yoksulluk parçası olarak görmek pek hoşa giden şeylerden olmazdı. S.89 s.20-21

Amcamın ağız kokusunu dinlemeğe ne mecburiyetim vardı? S.92 s.29

Akşamleyin **Mataban ve Malea burunlarının** çıplak ve turuncu **kayaları**, Çerigo adası. S.96 s.11

Geceleyin **Giridin ay ışığı**nda karlariyle ağaran üç bin **metrelik İda dağı**. S.96 s.12-13

Evvelce dediğim gibi her yeni seferimizin ayrı sevinci, her **dümen kırışımızın** başka bir **tadı** olurdu. S.96 s.34-35

Üstelik ırgadı döndürürken ırgat ters dönüp, ırgat kolu **tayfamızın birinin kolunu** kırdı. S.97 s.33-34

Bize göre ağır olan, ve bizlere, taklalar kıldıran denizler, o koca **vapurların su kesimi**ndeki kırmızı **boya çizgisi**ne doğru ya bir iki karış kalkıyor, veyahut bir iki karış iniyordu. S.98 s.17

Biz **rüzgârın** hava ve **hevesinin uşakları köleleri**yiz. S.98 s.30

Geceleri **kendi kanımızın sıcaklıği**yle kurutup ısıttığımız kısımlar müstesna, çamaşırlarımızın mangır kadar olsun kuruyan yeri kalmadı. S.99 s.5-7

Islak **ot şiltelerimizin üzeri**ne kıvrılıp uyurken, rüyalarımızda kuru şilteler, gece vakti limanlardaki rıhtımlar boyunca sıcak evlerden, ekmek dolu fırınlardan, yemek dolu lokantalardan denize akan ışık akisleri ve kapı eşiklerinde bizlere koca koca masum gözlerle bakan çocukları görür, tuhaf tuhaf yerlerde vaktiyle duymuş olduğumuz şarkıları işitmiş gibi olurduk. S.99 s.9

Selanik, Bulgar ve Rum komitecilerinin bomba masalları ile, Arnavut isyaniyle, yok İsa Bolatin ayaklanmış yok Bibdo da yatışmış laflariyle çalkalanıyordu. S.99 s.33-34

Sıcaktan, **güverte kaplamaları arası**ndaki ziftler, cezve içinde kahve imişler gibi kaynayıp taştılar. S.100 s.26

O **seferin** mütemadî **kasvetinin** yegâne parlak **noktası**, ihtiyar serdümen Adem reisin ispirto kaminetosunda pişirdiği bulaşık suyunu andıran şekersiz çayı idi. S.100 s.31

Geceleri **başaltı dambıçosunun** açık **kapısı**ndan, uzakta **Skiros adası** ve **yunan Sporad adalarının** karlı **dağları**, ay ışığında sanki bu **dünyanın** değil fakat başka bir alemin ufkunda diyorlarmış gibi görünüyorlardı. S.101 s.16-17-18

Hatta **Topal hocanın mahalle mektebinin abdeshane duvarları** daha körpe **edebiyat ve resim meraklılarının bu mevzu hakkındaki yazı ve resimleri**yle örtülü bulunuyordu. S.103 s.8-9-10

Bundan maada kasabamızda mevsimi gelince **beygirlerin, ve sığır, sıpanın çiftleşmeleri işi** apaşikâra konuşulurdu. S.102 s.13

Benim için olduğu kadar **Alişin** için de **gövde ihtiyacı**; yani şehvet, ikinci planda kalan birşeydi. S.102 s.21

Denizden çıkınca **gövdesinin** düpedüz ve tertemiz toprak, ot ve **deniz kokusu** hâlâ burnumdaydı. S.103 s.7

Heyecanla yükselip inen **gerdanlarının hareketi**nden, rüyalarında denizden **deniz efelerinin gelmekte olduğu**nu **gördükleri**ni sezerdim. S.103 s.24

Bazen **kızların** ufukda **yıldızlar arası**nda **erkeklerin vardiyaprova ışığının çakması**nı bekleye bekleye **gözleri kızardığı**nı bana, "vakıa, zavallı kadının patlıcanlı kebabı sevdiğini söylediği denizcinin kendisi çoktan balıklara yem, vardiyaprova ışığı ise yıldız değil, belki de bin kulaç dipde deniz kaşeriyesine yuva olmuştur. S.103 s.34-35

İlk günü Alişle ben onları uzaktan görmüş, **onların insan olduklarının** bile **farkı**na varamamıştık. S.105 s.10

İyice dikkat edince, **onların insan oldukları**nı anladık. S.105 s.17

Bir gün şafakleyin kızlar gelmezden evvel gidip kumsalın kıyısındaki koskocaman bir yemiş **ağacının yaprakları arası**na saklandık. S.105 s.19-20

Çünkü **ağacın** o **yapraklar deryası**, **birbirinin kulağı**na konuşan binlerce insanlar gibi fışıldıyordu. S.106 s.4-5

Ben artık **Alişin yanımda olduğunun** bile hiç **farkı**nda değildim. S.106 s.11

O ılık **cenup gecesinin koynu**nda yıldızlar bile sıcaktı. S.107 s.7

Teslimiyetkâr güzel **kadınların hayallerinin tesiri altı**nda artık yemiyor içmiyor para biriktiriyordum. S.107 s.8

Denizin mavisi üzerinde o kadar temiz ve berrak bir surette beyazdı ki hemen bir saniye önce- aşk ilâhesi gibi- denizden ve köpükten yaratılıp kıyıya yayılıvermiş sanılırdı. S.107 s.29

...kadınların çığlığımsı yılışık yılışık **kahkahalarının gürültüleri**, sanki deniz tutmuş gibi, bana bir bulantı verdi. S.108 s.18-19

Loyid Triyestino denilen Avusturyalı **vapur şirketinin acentası**na gittik. S.110 s.26

Onları tanımadığım halde, bir sürü gayri mer'i, hiçler, ve hiç kimseler arasında, sanki hakikî insan ve yolcu olarak yalnız kendileri varmışlar gibi bir tavır takınışlarından, ve **onların** bu **kanaatinin** bütün öteki yolcuların yerlere sürünürcesine hürmetleriyle **tasdik edilişi**nde, o iki ihtiyar kadının Moschild ailesine mensup olduklarını anladım. S.112 s.17-19-20-21

Pahos "iştahın açılsın" diye, **salon yolcularının içtikleri** en pahalı bir içkiyi sundu. S.113 s.22

Doğrusu benim de bakışın kırlangıç kuyruklularınki gibi **gerdanının** süt beyaz **parlaklığı üzeri**ne kaydı. S.114 s.18

Masadaki insanlar telgraf direkleri gibi hep birbirinden ayrı olarak yerli yerlerinde duruyorlar idiyse de başımı indirince **masaların ve sandalyaların tahta bacakları** ile **insanların et bacaklarının** birbirine karışmış pek dolambaçlı bir bacaklar ve

ayaklar bulamacı halinde kaynaştıklarını, geri iler birbirini arayıp araştırdıklarını gördüm. S.115 s.5-8

Yolcuların tuvalet saati, yemek saati, cazbant temposiyle birbirine sulanma, ve gece olunca kamaradan kamaraya gizli girişler saati ve filân falan. S.115 s.31

Bizim salon yolcuları yukarıda tuzlu bademler çıtırdatarak birbirleriyle flört ederlerken, orada enizci arkadaşlar ... S.116 s.2

Memleketin güneş yanığı ve yolun tozu toprağı ile esmerleşmiş çocukları arasından geçerek **evimin kapısının önü**ne vardım. S.116 s.21-22-23

Bunların yalnız **birisinin üzeri**nde bir tahta parçası vardı. S.117 s.1-2

Biz sandalya koltuk yerine, **gaz tenekelerinin sandıkları**nı yan yana kor üzerine bir hasır, kilim, yahud post atardık. S.117 s.5

Üst katta, **pencere kapaklarının** çürüyüp dökülmüş **yerleri**nden giren kumrular, her tarafa yuvalamışlardı. S.117 s.11

Ağacın kütüğündeki bir kırık dala **barbunya ağının mantar yakası**nı iliştirmiş, **kurşun yakasının** bir **deliği**ne çıplak ayağının baş parmağını geçirerek ağı germiş, onarıyordu. S.118 s.3-4

Ben denize gitmezden önce evde **Ateşoğlunun kız kardeşi**, yâni erkek Fatmanın halası vardı. S.119 s.26

Demek ki evde gördüğüm kadın erkek **Fatmanın övey kardeşleri** idi. S.120 s.21

Akşam olunca yüreğim çarpa çarpa **Ateşoğlunun evi yolunu** tuttum. S.126 s.8

O **kızın adımları**nı, onlar **yol dönemeci çalılarının ardı**nda kaybolucaya kadar bakışlarımla takip ettim. S.130 s.8

Portakal ve **limon ağaçları** ve **gül fidanları arası**nda, yüklü **asma çardakları altı**nda, pervaneleyen kelebekler gibi birbirimizi kovalıyorduk. S.130 s.35-36

Toprağa bel sapladığım zaman **portakal** ve **mandalin ağaçlarının altlarının** nasıl **açılacağı**nı, **asmaların** nasıl **budanacağı**nı velhasıl **orak kullanması**nı, **ot biçmesi**ni öğrendim. S.131 s.12-13-14-15

Siftah olarak **alın terimin** boşa **gitmediği**ni, ve bir kazanç temin ettiğini gördüm. S.131 s.16

Limon ağaçlarının kurularını ayıklasam zerafet ve edaylakalkınıyor... S.131 s.36

...bir **deniz üzeri**nde sert **kayalar arası**nda geçireceğime sıcacık **Ayşemin kolları arası**nda geçiririm" diye düşünecektim. S.133 s.13-14

Kendi bahçesinin çiğnenmesi bahasına, **çocukların yüreklerinin** Gâvur Ali tarafından **kırılması**na mâni olmak istediği meydandaydı. S.136 s.4

...avaz avaz bağırarak **termometrenin ne olduğunu** , ve toprağa nasıl sokulduğunu anlattılar. S.136 s.23

Benim toprak böceklerin uyanmasiyle tava gelirler. S.136 s.34

Ağaçlarının daha emzikte **yavruluk çağları**nı, mini mini **fidanlık halleri**ni gençliklerini, delikanlılıklarını, gelişip olgunlaşıncaya kadar başlarından gelip geçen iyi veya fena havaları hep hatırlardı. S.138 s.14-15

"Şu **portakal ağacının altı**nı böyle aç" diye yardım eder. S.139 s.7

Fakat ötekine verirsen **onun topraklarının** topraklarımıza **eklenmesi**ni geciktirirsin. S.139 s.23

Ona **mal sahibinin** her yıl **vermesi** görenek olan şeker gibi kahve gibi şeyler götürülecekti. S.140 s.22

Ben bu **toprak ağası lâfı**na çok içerlerdim. S.140 s.33

Torbaları eşeğe bağlıyan ipin ucuna çatılmış kaş ve çatılmış çenelerle, öyle bir asdılar ki, "yahu karaya kayık mı çekiyorsunuz, **hayvanın kaburga kemikleri** çökecek" diye bağırdım. S.141 s.8

...**bizim ortakçının evi**ni bulmak için sağlık... S.144 s.8

Bizim ortakçının avlusuna iskambillerdeki sinek yedilisi kadar seyrek ve matemengiz gölgeler damgalıyordu. S.144 s.12

Tavan kamışlar ve **deniz yosunları üzeri**ne serpilmiş geren, tabansa toprak üzerine döşenmiş kayrak taşları idi. S.146 s.12

Eski bir hasır **oda tabanının** ancak küçük bir **kısmı**nı örtüyordu. S.146 s.17

Bir iki toprak güveç bir kör balta, ocağın üzerindeki yağ kandili, ve eşiğindeki, sapı kesik **su kabağının içi**nde kaba saba yontulmuş tahta kaşıklarla el değirmeni (çünkü köyde, yeldeğirmeni yoktu) evde oturacak olanların önünü teşkil ediyordu. S.146 s.22

Çift öküzlerinin altındaki sidik birikintisinden de tavuk pisliklerinden de sayısız sinek rızıklsnıp evin içinde beneklemedik yer bırakmıyorlardı. S.146 s.33

Fakat doğrusunu söylemek lâzımsa bu **adamların söylediklerinin çoğu** doğru idi. S.148 s.20

...**Hacı kranların kızı**yle evlenince müftülükten istifa etmiş ve **karısının** bizim köydeki **tarla** ve **tokadının başı**na geçmişti. S.152 s.14-15

-Ben **bunun kız kardeşi** değilim, Demiş S.152 s.26

Her halde karısı **Hacı Kıranların kızının gözleri** bazan köy delikanlıları tarafına kaydığı kulağına gitmiş olacaktı ki Seyyid Battal Gazinin seksen bin kâfirin ödünü birden patlatan nâraları gibi nâralar atarak zina işliyenlere karşı ateş püskürdü. S.155 s.11

Tamtakır kuru bakır bir gökte kızıl kızıl yanan güneşin ışığı en karanlık bir **kış gününün kasveti**ne taş çıkartıyordu. S.156 s.34

Çepçevre hararetle yanıp tüten dağlarla kapanmış, bir **cehennem çukurunun dibi**nde yürüyorduk. S.158 s.20

Ötede beride küme küme **zincir ve kayıkların** gerek demir gerek çelik **aksamlarının yığınları** görünüyordu. S.160 s.3

Golet taslakları, **skafi isketeleri** ve **bazılarının** yalnız **karineleri** kurulmuş, **bazılarının kaburgaları** takılmış, **kimsinin su kesimi**ne kadar, **kimisinin küpeştesi**ne kadar kaplamaları çakılmış, sürü sürü, çeşit çeşit tekneler vardı. S.160 s.4-5-6

Bunlar gemi hâlâ tamamlanmamışsa, deniz ustasına şurasını böyle, burasını şöyle çalımına getir, diye sağlık veriyorlar ve nihayet gemi kaptanlarına **gemilerinin uğur getirmesi**ni dileyerek ayrılıyorlardı. S.160 s.23-25

Deniz **geminin ayak ucu**nda, mavinin ruhu ve canı ciğeri olan en saf maviden bir yayılışdı. S.161 s.1

Diye çeşit çeşit sade ve basit dilekleri vaya azametli ümitleri, becerikli **deniz ustalarının elleri**nden çıkma gemi yapılarında sarih ifadelerini bulmuş oluyorlardı. S.160 s.10-11-12-13

Deniz ılık çırpıntılariyle tekneyi nemliyor ve saf rüzgâr serinletiyor, ve sanki **geminin can kulağı**na gizli bir türkü söylüyordu. S.161 s.5

Deniz ejderinin rakibi, **Yunusbalığının yoldaşı**, yoksul martının tesellisi, kaptanın **gururu**, denizcinin türküsü ol! S.161 s. 18-19

...**mercan köşk demeti** takmıştı. S.161 s.27

Yalnız ufuktan **kanat açışımın**, tehlikesine de, fırtınasına da **ferman okuyuşumun** çıldırtıcı **sevinci**ni hatırlıyordum. S.162 s.18-19

Canını dişine alarak gözünü budaktan sakınmaz **denizci hayatının** türlü türlü **cilveleri**ni, çömlekçi köyünde, mer'ada besiye çekilen inek gibi, ahırlı, kümesli, gübreli bir hayatla değişmiştim. S.162 s.20-21

Canını dişine alarak gözünü budaktan sakınmaz **denizci hayatının** türlü türlü **cilveleri**ni, çömlekçi köyünde, mer'ada besiye çekilen inek gibi, ahırlı, kümesli, gübreli bir hayatla değişmiştim. S.162 s.20-21

Baktım **denizci ustasının yanı**nda, her zamandan daha ihtiyar, fakat bu sefer her zamandan daha dik Halil usta değneğine dayanmış duruyordu. S.162 s.36

...**Halil ustanın aras**ından geçerek yıldırım gibi denize indi. S.163 s.5

Güvercinlikten yokuş tırmanıp **meşelik sırtının tepesi**ne varınca denize dönüp dönüp baktım. S.164 s.5

Limon ağaçlarının gölgesi ise bana soğuk ve ağır geliyordu. S.164 s.17

Ne bileyim, **bizim bahçenin toprağı** mı, suyu mu, yoksa attığımız tohumu mu huyunu değiştirdi? S.165 s.9-10

Bizim abdesthanenin lâğımını hıyarlara saldım. S.165 s.14

Kıştan tohuma kaçmışlar diye bahçede bıraktığım **lahanalar zamanın ağuşu**nda oturup da kıdem kesbediyorlarmış gibi inadına gebeleşiyorlardı. S.165 s.22

Bal kabaklarının göbeklerini patlattım. S.166 s.4

Taşların suya atıldığı günün ertesi sabahı kahveye gittim. S.167 s.4

Hava duacılarının ne âlemde **olduklar**ını merak ediyordum. S.167 s.6

Dalga gelip geçtikçe **geminin provası** tâ uzakta görünen **Atlas okyanusunun çizgisi**ne keman yayı çekermiş gibi inip çıkıyor, mavi bir deniz havası çalıyordu. S.167 s.21-22

Islak ve batak **zaman parçaları hali**nde gelip gelip geçiyorlardı. S.168 s.29

Top güllesi gibi **Tophane leblebesinin okkası** yirmi para **Vefa bozasının okkası** iki kuruş olduğu zamanda en az üç lira. S.170 s.7

Bir gece **Çiftlik koyunun ağaçları altı**nda kıprayan **ay ışığı beneklerinin üzeri**nden geçtim. S.174 s.36

Bakışım işidişim sanki insan bakışından daha kuvvetli oldu da, **geminin tahta kısımları**ndan, su içinden geçen güneş ışığı gibi geçiyor, ve geminin içini görüyordu. S.175 s.20-21

...**saçımın** her **telinin ucu**ndan beni çekiyordu. S.175 s.27

Bir **denizci hayatının türküsü**nü söylüyordu. S.175 s.30

4.1.2.SIFAT TAMLAMALARI

Sıfat tamlaması, bir sıfat öğesi ile bir isim öğesinden meydana gelen tamlamadır. Sıfat tamlamasının temel öğesi as, yardımcı öğesi sıfattır.sıfat takımlarının yardımcı ve esas unsuru birbirine eksiz bağlanır. Sıfat takımlarında ad görevindeki kelime ya da kelime öbeği sonda, sıfat görevindeki kelime ya da kelime öbeği başta yer alır. Bu çalışmada sıfat takımlarını iki başlık altında inceledik. Bunlar; niteleme sıfatı ile kurulmuş sıfat tamlamaları, belirtme sıfatı ile kurulmuş sıfat tamlamalarıdır. Fiilimsiler ile kurulan sıfat tamlamaları ise niteleme sıfatı ile kurulan sıfat tamlamalarının içinde gösterilmiştir.

4.1.2.1.Niteleme Sıfatlarıyla Kurulmuş Sıfat Tamlamaları:

İnsan her yerde ölür – ne bileyim dağda taşta ,harp meydanında- ne var ki denizden **başka** bir yerde bir izi , bir kemiği, **dikili** bir **mezar taşı** kalır. S.5 s.13

Annem böyle söylerken, babam da **yanık ses**iyle «sakın ha denizci olayım deme!» derdi. S.5 s.21

Öteki çocuklar mahalle aralarında topaça kamçı sallar , **çatal dal**a lastik bağlar, dut ağacından dut toplarken ben deniz kıyısına kaçardım. S.5 s.24

İşte bundan dolayı sokağımızın biraz ötesindeki **çıkmaz sokak**tan başka her yeri bana yasak etmişlerdi. S.5 s.27

Çıkmaz sokağın ağzında bir çeşme ve bir de hayvanları sulamak için yalak vardı. S.6 s.1

Kayığım **yalaktaki su**yun üzerinde yüzünce dünyalar benim oldu. S.6 s.3

Elime geçen çerle **çöp**le özene özene **bir** oyuncak **kayık** yaptım. S.6 s.3

Tatlı sert tütün paketinin kağıdından yapılma yelkene üfledim. S.6 s.6

Tatlı sert tütün paketinin kağıdından yapılma yelkene üfledim. S.6 s.6

Gemi bütün yelkenlerini doldurmuş **açık deniz**lerde **koskocaman** bir **kelebek** gibi kayıyordu. S.6 S.15

Yanaklarımı **körpe ciğerl**erimin bütün gücüyle şişirip şişirip sağanak sağanak esiyordum. S.6 s.18

Prova direği söz söylemeye tenezzül etmiyerek, **dalgın** bir **eda**yla **işaret eden** bir **el** gibi sağa sola eğiliyordu. S.6 s.20

Direk ucu yıldızdan yıldıza gidip geldikçe içimde yeni yeni **uyanan** bir **musiki**ye tempo tutuyordu. S.6 s.22

Koca gemim **sendeleyen yıldızlar** arasında **kapkara** bir **uçurum** kadar mağrur ilerliyordu. S.6 s.24

Birdenbire **derin** bir **mağara**nın ardından çıkıvermiş gibi **kalın** bir **ses** , **"**Hangi rüzgar kesiliyor?" diye sordu. S.6 s.29

Durgun sesinde dayak tehdidi yoktu. S.6 s.33

Soluğu **evdeki ispirto kaminetosu** gibi sert sert içki kokuyordu. S.6 s.34

Ona **elimdeki kayığı** verdim. S.7 s.1

Aşağıya koşup amcamın **yere serili döşeğ**inin başına çömeldim. S.7 s.14

Amcamın beline **sardığı denizci kuşağı** bana ebediyet kadar uzun geldi. S.7 s.17

Annemden iplik iğne, babamın da **eski don**undan bir parça bez aldı. S.7 s.18

Kahvede birkaç gemici yelkenlerini dizlerinin üzerine almış yamıyorlar, iki üç balıkçı da ağlarının gözlerine **çıplak ayaklar**ının **baş parmaklar**ını sokarak geçiriyor ve mekikle delikleri örüyorlardı. S.7 s.25

Amcam **alçak** bir **iskemle**ye oturdu. S.7 s.29

Kahvedeki gemici ve balıkçılar denizin salamurasında **adamakıllı pişmiş kaskatı denizciler**di. S.7 s.34

Martı adlı büyük bir **gölet** vardı ya, onunla sefere çıkacaktım.S.8 s.12

Kırmızı kaplı iki **sandalya,** bir **koltuk** ve bir de minder vardı. S.8 s.24-25

Kırmızı kaplı sandalyalara hâlâ yanarım. S.8 s.24

Öteki, " insanların içinde **vicdan denilen** bir **şey** varmış. S.8 s.29

Anam babam! rakıyı verip veriştirdim, **kara dünya** günlük güneşlik oldu. S.9 s.6

Aradan **uzun yıllar** geçtiği için pek bilmiyorum. S.9 s.9

Amcam **güzel** bir **tirandil teknesi** oydu. S.10 s.6

Bizim **koca kayık** gözle kaş arasında yapılıp çatıldı. S.10 s.6

Bu, **yalakta yüzecek tekne** değildi, **büyük denizler**de sefer edecekti. S.10 s.7

Fakat amcamı kime sordumsa, yüzü durgunlaşıyor, onun uzun... pek **uzun** bir **sefer**e çıktığını ve inşallah dönünce bana daha güzel bir kayık yapacağım söylüyor, beni okşuyordu. S.10 s.14

Babam **kaybolan oyuncak kayığ**ımın yerine bana bir kuzu aldı, fakat ne edeyimdi ben onu? S.10 s.17

Ayakta kalmış dört **duvar**ının arasında , mavi ve serin gölgesiyle dolu, **gizli** bir **yer**di. S.10 s.21

Balıkçı Ateşoğlunun kızı Fatmanın annesi bir sene önce öldüğü için , babası balığa **gittiği zaman** evde bir başına oturmaktan sıkılır, babasının ağ ipliklerinden ve kayığının boya artıklarından alıp bana getirir, kayık yapmakta bana yardım ederdi. S.10 s.23

Onun yeşil değilse mavi, mavi değilse **yeşil gözleri** derin deniz akıntıları gibi şimdi koyulaşır, şimdi açılırdı. S.10 s.28

Babası **gözünü budaktan salkınmaz bir adam**dı. S.10 s.30

Eski püskü ve her tarafı lumbarlarla yamalı bir **kayığ**ı vardı. S.10 s.31

Bir avuç balık tutmak için fırtınanın, karabulutun zemininin üzerinde bir **beyaz mendil** gibi **sallanan yelken**ini görenler , "Ateşoğlu yine başının belasını arıyor" derlerdi. S.10 s.32

Fatma ile **yaptığımız kayıklar**, amcamın yapmış olduğunun yanında hiçbir şeye benzemiyordu. S.11 s.1

Sali Adaları **mavi** bir **buğu** gibi denize uzanıyorlardı. S.11 s.12

Adaların **genç** ve **masum** bir **haller**i vardı. S.11 s.13

Denizde bir kaç **beyaz yelkenli** rüzgârsızlıktan duraklamış, sanki **tatlı bir şekerleme** kestiriyorlardı. S.11 s.15

Akdenizin **güzel** bir **gün**ünün **gülümseyen büyüsü**yle büyülenip kalakalmışlar mı idi ne. S.11 s.16

Burasının da **harpli, hastaneli, hapishaneli, zulüm ve işkenceli, yalanlı dolanlı dünya**nın bir parçası olduğuna inanılamazdı. S.11 s.18

Burasının ta o kadar **uzak** bir **masumiyet**i vardı. S.11 s.20

Yürüdüğümüz kuru derenin **iki yanındaki incirlik**lerde **al şalvarlı köylü kızları** gülüşe çığrışa **kuru incir** devşiriyorlardı. S.11 s.23

Sen toprağa bak dedi ve **iki yanımızdaki incir harmanları**nı göstererek: S.11 s.34

Değil yalnız benim dedenin, dedenin dedesinin denize verdiğimiz emeği **şu toprağ**a harcasaydık buralarını çoktan cennete çevirmiş olurduk. S.12 s.5

Uzanan dalları ve kollariyle dalgalara gölge **salan çam ağaçları**nın altından, çakılları şakırdatarak geçerken, o **koskoca çamlar**a hayranlıkla bakıyordum. S.12 s.19

-Kahrolasıca deniz, dedelerinin, atalarının soy sopunun kaçının başını yedi biliyor musun?diyordu. S.12 s.29

Sonra ver elini **Zeytinli kahve** ve Sıralık. S.13 s.1

Bir iki köylü peykelere uzanmış horlıyorlardı. S.13 s.5

Çıplak ayakları üzerine sinekler fazlaca üşüşünce ayaklarını sarsıyorlar, uyanmıyor fakat horlama temposunu değiştiriyorlardı. S.13 s.6

Annemin yol kumanyası diye **pişirmiş olduğu köfteler**i orada yedik. S.13 s.8

Dik bir yokuşu tırmandık ve biraz sonra Varvul Ovasına indik. S.13 s.11

Ova sazlığı ile **ebedi denecek bir suret**te uzuyordu. S.13 s.15

Yolun kenarında kovalık sazları arasında tembel tembel **eşinen bir eşek**le, uzakta **sürülen bir deve katarı**ndan başka ortalıkta in cin yoktu. S.13 s.16

Solumuzda **tepemsi** bir **kalkıntı** üzerinde bir kaç **kerpiç köyevi**, **ateşte pişen tuğlalar** gibi kızarıyordu. S.13 s.21

Babam, "karakış fırtınaları **denizdekileri ölüm dirim savaşı**nda denizle gırtlak gırtlağa getirirken, sen gürül gürül yanan pınar kütüklerinin karşısında ocak keyfi çatarsın."diyordu. S.13 s.23

Biz yürüdükçe ovanın **iki tarafındaki dağlar**, sağlı sollu yanaşıyorlardı. S.13 s.30

Nihayet **iki taraflı dağ**ların arasında sıkışan ova, Karakaya Boğazı **denilen yer**de boğazlandı. S.13 s.31

Kalkıp **iki cigara içimi ötedeki kahve**ye vardık. S.14 s.4-5

Ağaç değil, **kat kat orman sanılacak koca** bir **çınar**ı , serin rüzgârlar püfür püfür yelpazeliyordu. S.14 s.6

Onun üzerine benek benek **düşen ışık parçalari**yle gölgeleri sanki **berrak ve çırçıplak sular**ın serinliğiyle ürpererek tir tir titriyorlardı. S.14 s.7

Ağacın gölgesinde değil fakat sanki denizin **yeşil derinliğ**indeydik. S.14 s.10

Hayatını **uzak sular**da **başka başka yıldızların altı**nda geçirmiş , **başka başka denizler**de **nöbet beklemiş olan** bir **adam**ın **deniz hakkında söyledikleri** sözler işte bunlardı. S.14 s.14

Ne var ki asıl tuhafı babamın o kadar **övdüğü** o **toprak adamları** bile **boş vakıtlar**ında **Bodrumdaki kıyı kumsalı**na gelirler ve bir iki saat önce ufkun

ötesinde kendi kendine **hışıldayıp durmuş olan dalgalar**, açıklıkların engin ıssızlığını kıyıya yayarken, **taş kesilmiş nöbetçiler** gibi saatlarca kımıldamadan, denizi seyre dalarlardı. S.14 s.17

Bu **kara insanları**nın seyredecekleri yeşil çayırlık ve ve çimenlikleri, serinleyecek bahçe gölgelikleri, -ne bileyim?- havuz safaları yok mu idi ki **başı boş vakıtlar**ında kıyıya gelip saatlarca put gibi oturuyorlardı. S.14 s.23

Denizcilere gelince, **ihtiyar deniz kurtları**ndan tutunuz da **genç acemiler**e kadar hepsi de babam gibi konuşuyorlardı. S.14 s.27

Sağlam toprakta birkaç limon ve zeytin ağacım olsun, denize dönüp bakanın Allah canını alsın. S.14 s.32

Çünkü bahçe satın alacaklarına gidip gidip **olanca para**larını denize harcıyorlardı.S.15 s.2

Sabahtan beri **birbirine kapı komşusu olmuş**; **taban tabana zıt iklimler**den geçmiştik. S.15 s.9

Bir yerde de **eski** bir **Yunan harabesi**nin asırların rüyasına dalgın güneşte uyumakta olduğunu görmüştük. S.15 s.12

Bir yerde de eski bir Yunan harabesinin asırların rüyasına **dalgın güneş**te uyumakta olduğunu görmüştük. S.15 s.12

Kuş uçmaz, kervan geçmez yerlerde kalmış bu taşlara asırlar mı sinmişti ne? S.15 s.14-15

Kuş uçmaz, kervan geçmez yerlerde kalmış bu **taşlar**a asırlar mı sinmişti ne? S.15 s.14-15

Onlarda ancak zamanın **gelmiş geçmiş şeyler**e **verebileceği bir zamet ve güzellik** vardı. S.15 s.15

Gördüklerimi **aç** bir **sünger**in suyu içtiği gibi hep içime çektim. S.15 s.21

Ovanın **kenarındaki tepe**nin birinde Peçin Kalesi yükseliyordu. S.15 s.24

Ovaya **yayılan loşluk** üzerinde kale bir meş'ale gibi kıpkızıl yanıyordu. S.15 s.26

Yolun **iki tarafındaki zeytinlik**lerin arasında başka yolcular geliyorlardı. S.15 s.30

Bazı kadınlar yamrı yumru kaldırımlar üzerinden **altları yenilmiş takunyalar**la ayakları burkula burkula yürürken, **ellerindeki kirman**la ip eğiriyorlardı. S.15 s.35

Omuzlarında **uzun su testileri taşıyan boylu posluları** da vardı. S.16 s.2

Gündüzün ortalık günlük güneşlik iken, akşamleyin Milasın **ün salmış ayaz**ı bastı. S.16 s.5

Anadolunun cenubu değil mi ya,yedi sekiz saatlık bir yürüyüşle, **üzüm asmaları, zeytin**, **harup, portakal,limon yetiştiren yerler**den bin metrelik uçurumları, **uzakta görünen karlı dağları kızıl güneşle yanan ovaları birbirine karman çorman karıştıran** bir **haval**iden geçmiştik. S.16 s.6

Burada vahşi, orada munis, bu **zıt iklimler** türlüsü, aklıma damgalandı, kaldı. S.16 s.11-12

Kargacık burgacık yollardan **birbirine yaslanmış barakamsı evler** arasından yürüyerek Bakkal Fehminin dükkanına vardık. S.16 s.13

Denizlerde otuz kırk sene süren tuzlu bir yolculuktan bıkmış, Milâsa gelip bir dükkân açmıştı.

Çoktanberi **görmediği arkadaşı**nın **yüzündeki değişiklikler**i görmek için başını arkaya attı. S.16 s.23

Dükkandaki zeytinler, leblebiler ve peynirlerden gazete kağıdı parçalarının üzerine mezelikler koyarken: S.17 s.4

Tenha bir **yer** bulamazsa, kayık bastonuna oturur, bacaklarını sağlı sollu sarkıtır, provanın denizleri nasıl yardığını söylerdi. S.17 s.21

—Ben buradan rüzgârı ilk elde soluyorum, siz arkadakiler **solunmuş hava** soluyorsunuz!»

Derdi.S.17 s.23

-Yürü de yürü, yoksa güverteyi arşınlaya arşınlıya **kaplama tahtalar**ının damarlarını, budaklarını, zift taşıntılarını mı ezberliyorsun? S.17 s.29

Ne **münasebetsiz yelkenler**i vardı onun. S.18 s.16

Sedümenin **bir saniyelik dalgınlığ**iyle hemen rotadan sapardı. S.18 s.18

Hani ya **bilinmiyen denizler**de**, bilinmiyen bir sığın tepesi**ni sıyırarak kayığın "hırrr!" edip geçmesi gibi. S.18 s.26

Uçan bir **sivrisineğ**in vızıltısı duyuldu. S.18 s.29

—Davut hapishaneden henüz üç gün evvel çıkmıştı. **Zavallı ihtiyar Kozan oğlu Hüseyin** yok mu?S.18 s.34-35

Veysel kaptanın **ne aksi, ne cimri herif**in biri olduğunu bilirsin. S.19 s.4

Herife **ihtiyar yaş**ında inme iner. S.19 s.8

—**Bitişik komşumuz** yapıcı Veli usta vardı. S.19 s.16

Veli usta, ben **insanın oturacağı ev**in duvarlarını yaparım. S.19 s.18

Hapishane duvarı yapıp **hapsedilen insanlar**ın ahını alamam, diye çalışmamıştı. S.19 s.18

Adamın **yetişkin** bir **kızı** vardı. S.19 s.20

Şu **alyanak terzi Muhsin**, birkaç mirasyedi arkadaşiyle beraber kafaları tutmuşlar, gelip Veli ustanın penceresini taşlamışlar. S.19 s.25

Hapishaneden çıktığının akşamı, benim bulunduğum kayıya tayfa yazıldı. S.19 s.31

Gül gibi bir **gün**dü. S.19 s.35

Güzel bir **meltem** esiyordu. S.19 s.35

Halbuki benim gibi **kırk senelik kart denizci**nin, denizde en **ufak şeyler**e bile alındırmayışın büyük tehlikeler doğuracağını bilmesi lazım gelmez miydi? S.20 s.8

Giritin Mirabello kıyıları, **tepelerde ağaran köyler**iyle provamızda yükseliyordu. S.20 s.10

O güzel günün ne acı olacağının nereden bilecektik? S.20 s.14

Güverteye **kat kat köpükler** yayılıyordu. S.20 s.16

Göz yumup açacak kadar bir zamanda, yelkenler yırtılarak, alev parçaları gibi göklere savruldular. S.21 s.9

Randa mançosu **sepetlemesine salınan bir pala** gibi Alinin çene ve boynuna vurunca kafasını uçurdu. S.21 s.16

Sert bir **rüzgar**ın **savurduğu badem çiçekleri** gibi **çark etmekte olan beyaz martı bulutla**rı içinden geçiyorduk. S.20 s.17

Ayrı kayıklarda sefere çıkarken birbirimizle böyle helâllaşırdık. S.21 s.19

Yeşil mavi yunus balıkları, **dev kırlangıç kuşları** gibi sancak ve iskelemizde uçuşuyor, gemiyle yarışıyor, havaya fırlayıp top gibi gümleyerek denize düşüyorlardı. S.20 s.19

Güneş biraz dikilince, o gelin havasında kontrapapafingo yelkeninde **esrarengiz** bir **çığlık** koptu; sonra patır patır diye **tuhaf** bir **yapraklanma**. S.20 s.29

Sert bir **rüzgar**ın yüksekte direk uçlarını çöp gibi kırıp götürürken güvertede bir kibriti söndürecek kadar bile üflemediğini, bir iki defa görmüştüm. S.20 s.32

Davutun cesedi **kuru** bir **mezar** yüzü görsün. S.21 s.27

Yedek yelkenleri geçirerek Giritin **bir kumsallığı**na doğru dümen kırdık. S.21 s.32

Erimiş kan kızıl bir ateşten ibaret bir deniz üzerinde **koca kayık** yanıp kömür olmuş, **yerinde çakılakalmış kapkara** bir **matem parçası**ydı. S.22 s.2

Geminin **küçük sandal**ına birkaç arkadaşın yardımıyle Davutu indirdik. S.22 s.5

Fakat **öfkeli sular** bir dere gibi üstümüze akıyor, bizi geriye sürüyordu. S.22 s.11

Davutu **beyaz kontrakontrin yelken**ine, direğin en **yüksekteki yelken**ine sararken sanki onun göklerin **beyaz** bir **parça**sına sarılı denizciyi, bağrının zından karanlığına çekmeyince denizin susayışı kanmıyacaktı. S.22 s.24

Gözlerimizin önünde yalnız denizin **yekpare mavi**si kalsı. S.22 s.32

Sanki sesini **karanlık** bir **sis** sarıyordu. S.22 s.35

Babamın **iki parmağı arasında unutulmuş sigara**sındansa, yukarıya doğru **çetrefil** bir **duman** süzülüyordu, ve bu duman yüzler hizasında bir **sis tabakası** teşkil ederek yavaş yavaş dalgalanıyordu. S.23 s.2

Sanki deniz sessizce kopup gelmiş, ve dükkânı yarı yerine kadar doldurarak **ölü dalgalar**iyle kabarıp iniyordu. S.23 s.7

Soluk yüzler denizde boğulanların naaşlarını hatırlatıyordu. S.23 s.8

Amcamı neden dolayı çoktanberi görmediğimi onun ne kadar **uzun sefer**e çıktığını, **oyuncak kayığ**ımın niçin ortadan kaybolduğunu, babamın da hangi sebep dolayısiyle denizci olmamı istemediğini hep birden anladım. S.23 s.12

Limandayken dümeni yapayalnız görünce, hele iynecikleri üzerinde sağa sola kayarken «cıık! edişini duyunca, insana **acı bir gariplik** gelir. S.23 s.21

—Deniz.Dedi, küfür mü edecekti ne; fakat öteki **değişik bir ses**le: S.23 s.27

Ve sonra **bu sual**i **soran** o değilmiş de uzaktan gelip dükkanın içine giriveren, **bir yabancı** imiş gibi şaşaladı; durdu. S.23 s.32

Biraz sonra **yorgun ve argın** bir **ses**le:

Müşteri **yakalanan** bir **sinek** gibi ciz biz ederek kurtulmıya çabalarken kar diye onun bir parçasının koparıp yemek, yani geçimini sağlamak. S.24 s.10

Bu dükkanın içinde **sürdüğüm hayat**a yaşamak mı denir? S.24 s.18

Denizde **gezenler** ne **mesud insanlar** ki**, böyle bir bakkal dükkanında karaya vurmuş balık** gibi boğulup gitmiyorlar. S.24 s.20

Fehmi beni **dükkanın arkasındaki oda**da oturmakta olan karısına gönderdi. S.24 s.25

Fehmi beni **dükkanın arkasındaki odada oturmakta olan karı**sına gönderdi. S.24 s.25

Böylelikle babamla Fehminin sözlerinin **alt tarafı**nı işitemedim. S.24 s.27

O gece amcam **o ibrişim sarı saç**lariyle rüyama girdi. S.24 s.35

Rüyamda, **uzun sarı saçlı başının çevresine halelenen** bir **eleğimsağma**ya serilmiş gibi idi. S.25 s.1

Dükkân, **gün yüzü görmez** bir **mağara** idi. S.25 s.12

Fakat dükkânın **yegâne câzibesi** gümrük anbarma benzemesi değildi. S.25 s.23

Kasım efendinin, düşünmemiş, **büyük** bir **keder** veyahud **büyük** bir **sevinç** duymamış olanlara hâs bir hafızası vardı. S.25 s.25

Kasım efendinin, **düşünmemiş, büyük bir keder veyahud büyük bir sevinç duymamış olanlara hâs** bir **hafıza**sı vardı. S.25 s.25

-Boş gezenin boş kalfası olarak ortada gezmek olmaz, dedi. Bahçevan Nusret Agayla, mütekaid gümrük ambar memuru Kasım Efendi dükkanın **demirbaş misafirler**i idi. S.25 s.16

Hatırladığı bu şeylerden konuşmıya başladı mı; sözleri dinleyicilerine **bir dişçi törpüsü** ve **matkabı** gibi tesir ederdi. S.25 s.32

Son ve sadık dinleyicisi Nüsret ağaydı. S.26 s.2

Onun sesinin **donuk gümbürtüsü** duraklayınca, cümlenin sonuna nokta koyarmış gibi, **derin** bir, **"hıım!"** ederek **Kasım efendiye lazım olan tasdik edici cevaplık gürültü**yü tedarik ederdi. S.26 s.7

Darı dünyada, Nüsret ağaya kendi dolap beygirinden başka bir iyilik eden olmamıştı. S.26 s.25

Bir vakit, **başında peydahlanan** bir **ur**, yavaş yavaş ceviz kadar, sonra da domates kadar büyüyüp kızarmıştı.S.26 s.28

Beygiri dolaba koçarken, hayvan bir tekme savurmuş ve çalımına getirerek, bahçevanın kafa tasını patlatmadan uru nalınla tam kökünden tıraş etmiş, **karşıdaki dut ağacı**nın gövdesine şakkadak yapıştırmıştı. S.26 s.29

İster, **başarılan bu ameliyat**tan dolayı olsun; ister, senelerce dolabı döndürmüş olmasından dolayı olsun Nüsret Ağanın yüreğinde bütün hayvanlara fakat asıl beygirlere karşı bir sevgi doğmuştu. S.26 s.34

Bu sevgiden mi, yoksa **beygirlere karşı duyduğu yakınlık**tan mı; her nedense, Nusret Ağanın gözlerinde bazı **ihtiyar beygirler**de rastlanan bakış vardı. S.27 s.3

Bazan sokakta **yaşlı ve cılız** bir **at**ın ayağı kayar, **düşen hayvan** bir türlü kalkamaz. S.27 s.5

Böyle bakmasının belki daha **derin** bir **sebeb**i vardı. S.27 s.9

Çünkü **kocayan emektar dolap beygiri** nalları dikince, Nusret Ağanın bir **ikinci beygir alacak para**sı yoktu. S.27 s.11

Elalemin-çünkü dost var düşman var –"Bak Nusret Ağa kendisini de karısını da beygir yerine dolaba koştu" diyerek ayıplamalarından korktuğu için, gözlerinde **ihtiyar beygir**lerin görmüş olduğu işi, görmüş olduğu için, gözlerinde **ihtiyar beygir**lerin **yoksul bakışı** vardı. S.27 s.18

O zaman Nusret ağanın boynu, **yorgun beygirler**in yaptıkları gibi önüne düşer, soluya soluya yine "Hindiyağı vermeli!" dermiş. S.27 s.24

Çünkü **biricik oğlu** hastalanıp da **uzun müddet** iyileşmeyince bahçıvan doktora baş vurmuş.S.27 s.26

Doktorsa **fukara Nusret ağa**dan vizita parası yerine zerzevat almayı istemediği için "Çocuğun midesi bozulmuştur. Müshil ver" diye baştan savmış. S.27 s.29

Konu komşu "Çocuk sakın **ince hastalığ**a tutuldu?" diye Nusret ağanın kulağına bir şeyler çıtlatmışlar. S.28 s.2

Öyle olmuş ki artık çocuk **çöp gibi kalmış cılız kollar**ını bacaklarını oynatamaz olmuş. S.28 s.17

«İç yavrucuğum!» denince, hiç ses çıkarmadan ağzını açar, o **yorgun koca gözler**ini kaparmış. S.28 s.19

Tabutu bahçe damından çıkarken, Nüsret ağa «Ah pamuk yavrucağım, seni böyle öldürecek miydik?» diye ömründe siftah olarak o **koca ses**iyle hüngür hüngür ağlamış. S.28 s.25

Teessürden sarsılmış olan Nusret ağa da hayalinde, çocuğun belki **ölmüş olan dolap beygiri**ne binerek cennete gitmiş olduğunu düşünmüş. S.28 s.31

Mesela, ashabı kehfin Kıtmir adlı köpeği, Musa aleyhisselamın bazan **asa diye kullandığı engerek yılanı** hep cennete girdiler dedi. S.29 s.8

Hemen koşup senin **rahmetli bacı**na müjdeledim. S.29 s.10

Geceleri dolabı yapayalnız çevirirken, hayalinde **ihtiyar dolap beygiri**ni, beygirin üstünde Hasanı ve yanıbaşında anasını görür gibi olmuş.S.29 s.19

Orası dünya değil, cennet be yahu! Orada bizim gibi fena ve **günahkâr insanlar** yok!S.29 s.

Geceleri dolabı yapayalnız çevirirken, hayalinde **ihtiyar dolap beygir**ini, beygirin üstünde Hasanı, ve yanıbaşında anasını görür gibi olurmuş. S.29 s.18

-Önceleyin, karşıdaki **koca Stanköy** adasını görmez oldum. S.30 s.10

Vapurda **seyahat edenler**, **birkaç gün sonra** makine gürültüsüne alışırlar ve onu hiç duymuyormuş gibi olurlar. S.30 s.24

Kötürüm kalınca istemiye istemiyince **eski iş**i eskiciliğe dökmüş. S.30 s.32

Denize bakacağına, senelerce **çeşit çeşit ayakkabıları**n taban ve topuklarına dikkatle bakmak mecburiyeti, Halil ustanın gönlünde, karalara ve topraklara karşı **zehir gibi** bir **kin**in peydahlanmasına sebep oldu. S.30 s.7-8

Hele çekicini mutlaka «Al sana!» diyerek **olanca kuvvet**iyle vurur, ve çiviyi bir vuruşta çakardı. S.31 s.17

Mesela **yanıbaşındaki** bir **koğa**dan, zımba işlesin, diye **ıslatıp yumuşatılmış** bir **deri parçası**nı önüne koydu mu idi, ona "Hep karada yürüyeceksin ha!" dermişcesine **çatık kaşlar**la bakar ve **onu kanına susadığı** bir **düşman**ın yüreğine saplıyormuş gibi öfkeyle zımbalardı. S.31 s.12

Fakat **ötesi berisi çentilmiş ve kirlenmiş eskici** masasının üstünü güverte adiyle **şereflendirdiği zaman kargacık burgacık gövde**sinde tıkıla kalmış ateşli canlılığının, gözlerinde bile sevinçle kontakt yapıp parladığı görülürdü. S.31 s.19-21

Hatta masanın kenarını **"kenar" gibi karaya ait** bir **söz**le anlatmaz, ona masanın alabandası der, bana, "Sağa sola dön!" demez, "Sancağa, iskeleye dümen kır!" diye bağırması çok hoşuma giderdi. S.31 s.23

Denize ve denizciliğe ait sözler, birkaç sene önce deniz kenarı kumlarının üzerinde deniz böceklerinin **sedefli ve pırıltılı kabuklar**ını **ilk bulduğum zaman**ki kadar beni sevindiriyorlardı. S.31 s.31

Mesela, "Cunda" yelkenleri sözü- yani **asıl yelkenler**in iki yanından kanat gibi **açılan yan yelkenler**- gönlümde bayağı **deniz mavileri**ni öttürüyordu. S.31 s.34

Hattâ çevik çekici, tabanlara acele acele **çivi çakan** bir **intikam âleti** olmaktan çıktı. S.32 s.5

Artık o, kafama **denize ait malumat** perçinliyor ve **babamın içimde yaratmak istediği kara ve toprak dostluğu**nun nalına da, mıhına da pasa vuruyordu. S.32 s.6

Evvelce sözlerine **geniş** bir **meydan** bulduğu o dükkânda, ilâç için olsun, içine bir maaş, bir becayiş lâfı katılacak kadar boş bir sükût parçası kalmamıştı. S.32 s.16

Evvelce sözlerine **geniş bir meydan bulduğu** o **dükkân**da, **ilâç için olsun, içine bir maaş, bir becayiş lâfı katılacak kadar boş** bir **sükût** parçası kalmamıştı. S.32 s.16-17

A**labildiğine açık iri, çocuk gözler**imin, pür dikkat kendisine bakmakta olduğunu görünce gönlü tutuşur, "Kör Halidin hanına git de Murat dayıya söyle, bize **üç kahve** getirsin." Der. S.32 s.23

Ustam çekicini, sanki beni **tenvir edecek** bir **meşale** imiş gibi kaldırır, ve:

-Baktın ki **sert** bir **sağanak** deniz yüzünde karara karara geliyor. S.32 s.34

Gözlerinin uzaklara **dalgın** bir **bakış**ı vardı. S.33 s.35

Hani ya, **kafese kapanmış kuşlar**, hapishanede **demir parmaklıklı pencere**den bakan mahpuslar vardır, size bakarken sanki cam gibi şeffaf imişsiniz de sizin ötenizde bir ufka bakıyorlarmış gibi bakarlar; işte tıpkı öyle. S.34 s.3

Hani ya**,** kafese kapanmış kuşlar, hapishanede **demir parmaklıklı pencereden bakan mahpuslar** vardır, size bakarken sanki cam gibi şeffaf imişsiniz de sizin ötenizde bir ufka bakıyorlarmış gibi bakarlar; işte tıpkı öyle. S.34 s.3

Kahve duvarında **asılı resimler** sağdan sola şöyleydiler: S.34 s.25

Çerçevesinin camı **kırık** bir **şarklı dilber**. S.34 s.26

Kenarına altınlar dizilmiş bülbül yuvası hotozunu çapkıncasına **bir kaş**ının üzerine eymiş, **kısa sırmalı yelek** aralığından **pembe tüller**le **buğulanmış memeler**ini kabartarak, "Ah!" dermiş gibi **mahrur bakışlı gözler** süzer. S.34 s.27-28

O resmin yanıbaşında **rafa dizilmiş** bir sıra **nargileler**in **tunç başlıkları** arasından, Mesudiye zırhlısı görünürdü. S.34 s.33

Bu resmi kalede **mahpus** bir **bahriye zabiti** yapmışmış. S.35 s.4

Ondan sonra **altın sarısı kakülünü gerdanına döşemiş, kırmızı giyinmiş, al kuşanmış, takmış takıştırmış, sürmüş sürüştürmüş** bir **Şark dilberi** daha! S.35 s.7

Ondan sonra **tuhaf elbiseler giyinmiş kuzguni** bir **Arap**, kan çanağı gözlerini fıldır fıldır döndürerek **pembe ve gök mavi döşeklere uzanmış buğday benizli ince** bir **kızı** boğmaktadır. S.35 s.10

Bu resimden sonra, çivilere kulplarından küpeler gibi **takılı duran bir dizi kahve fincanı** gelirdi. S.35 s.17

Ondan sonra kuzguni **Arabın elbiselerine benzeyen elbiseler giymiş tatlı yüzlü yaşlıca** bir **adam**ın resmi geliyordu. S.35 s.28-29

... beni omzumdan sarsması, hayal göklerinden tepe takla hakikat- yani kahvehanenin **yamrı yumru çam tahtaları**- tabanına indirdi. S.36 s.18-19

Bana **verilen denizci dersleri** dolayısiyle laf sırası **bulamıyan Kasım efendi**, ustamın bana boyuna denizden bahsettiğini, gidip babama fitlemişti. S.36 s.23

Ustam **bana vermekte olduğu** son **ders**in tamamen tadına varabilmek için beni, biraz ötemizde sokak köşesinde Muğlalı aşçı Yaşara, bir şişe rakı, ve mezelik izmarit balığı almak üzere gönderdi. S.37. s.2

Aşçı Yaşar;

—Bizimle beraber dünyanın böylesinde yaşıyorlar, yazık zavallıcıklara.

Diyerek **irili ufaklı, kör topal elli altmış kadar kedi ve köpek** beslediği için, dükkâna güç belâ girdim. Dükkânının bana göre asıl cazibesi, **kurutulup yaldızlanmış ve tavana asılmış, açık kanatlı** bir **kırlangıç balığı** idi. S.37 s.9-10

Soluk benizli çocuğu, zerzevatı soyar, ateş yakmak, pişirmek ve bulaşık yıkamakta babasına yardım ederdi. S.37 s.13

Ben bunları sirasiyle söylerken ustamın yorgunluğu gideriliyor, gözleri **vahşi** bir **tasdik ateşi**yle yanmağa başlıyordu. S.38 s.18

O zaman, pek eski bir denizcilik âleminden bizi alan ustam, sanki, beni **şanlı bir deniz istikbali**ne fırlatmak istiyormuş gibi, **dağları temellerinden sarsan** bir **dinamit** infilâki şiddetiyle: S.39 s.1-2-3

«Aman arkadaşlar durup dinlenmiyelim, çünkü açlık, dağ başında **tenha yolcu**yu koğalıyan bir kurt gibi peşimize düşmüş bulunuyor. Hattâ hâlis muhlis bir kara adamı olan aşçı Yaşar bile, sesini kapıp koyuverdi ve eskicilerle beraber «Aganta!» diye narayı bastı. S.39 s.7

«Aman arkadaşlar durup dinlenmiyelim, çünkü açlık, dağ **başında tenha yolcuyu koğalıyan** bir **kurt** gibi peşimize düşmüş bulunuyor. Hattâ **hâlis muhlis** bir **kara adamı** olan aşçı Yaşar bile, sesini kapıp koyuverdi ve eskicilerle beraber «Aganta!» diye narayı bastı. S.39 s.8

Neşenin seslerimize, seslerimizin neşeye **verdiği sonsuz hürriyet**te, muhayyilem hız aldı. S.39 s.18

Eski püskü karanlık dükkân, «Yallah!» diye sanki yerinden kopup havalandı; bulutlar arasında dolu yelken **orsaya fırlyan koca** bir **kalyon** oldu da yelkenlerin gölgesi, **-yüksek ıssızlıklardaki uçan kartal kanadı**nın, gölgesi gibi- buluttan buluta aştı. S.39 s.19

Epeyce **kara keçiler**im vardı. S.40 s.20

Çıngırtısız bir **dünya** içinde garipseyordum. S.40 s.25

Küçük bir **tarla**m vardı. S.40 s.26

Fakat **duralak** bir **hayat** yaşayamıyordum. S.40 s.27

Buradaki memurlara Belen köyünden su taşır, yapılar için köşe taşı, kayrak taşı**, ince kum** ve karınca baş kum getirir, mırıldana mırıldana ve çıngırağı dinleye dinleye işimi gücümü görürdüm. S.40 s.31

Koca bir lağım faresi, uyuyan bir tavuğa sataştı, tavuk cıyak cıyak ederek bacağımın üstüne hopladı. S.42 s.3

Neyse**, kısık sesler** kesildi. S.42 s.11

Hanife **mosmor** bir **tuluma dönen bacağ**ımı görünce iki avucunu şak diye kalçalarına vurarak, «abuu! abuu!» diye çığlıklar saldı. S.42 s.17

Hele kör Halidin **o çıkasıya tek göz**ü, Danacıların iki gözüne de taş çıkarırcasına parlıyordu. S.42 s.19

Çok geçmeden içeri yağlar ve toprak gibi **tozlarla dolu kutular**la geldi. S.42 s.35

Kör Halid geri döndü ve söylemeğe sıkılıyormuş gibi ezile büzüle, "Danacıların hanife ben **fikare** bir **kadın**ım, ilaçlara **etek dolusu para** verdim." S.43 s.6-7

"**Aksi şeytan**a bak ki bu sıralarda benim param yok " diye ilave etti. S.43 s.10

Pazar dönüşünde **atlı, eşekli veya yaya köylüler**, köy yolu üzerinde giderken- laf kıtlığından olacak- **başıma gelen kaza**yı dillerine dolamışlar. S.43 s.18

Ertesi günü şafakla beraber, kör Halidle Danacıların Hanife, **kelepir eşek** müşterilerini, kafile kafile ahıra getirmeğe başladılar. S.43 s.23-24

Hanife **başka bir kafile**nin başında içeri sökün eder, ve o **diş kamaştırıcı cırtlak sesi**yle, "Görmüyon mu a Memiş dayı, tüyü kara, burnu beyaz, maşallah eli ayağı düzgün istediğin kadar yükle, üzerine de korkma kendin bin" diye çığlıklar salar, çıkar gider. S.43 s.27

Birisinin törpü gibi **ince ve sivri ses**i ve ötekinin kalın kalın homurdanması ben de sükuta karşı öyle bir özleyiş uyandırdı ki **çoban olarak bir başıma gezerken duyduğum sükut**u hatırladım. S.44 s.2

O dağ ve ovasının sükutunu ara sıra hatırlatabilmek için, Alişe eşeğin **boynundaki çıngırağı** çözüp bana getirmesini söyledim. S.44 s.7

Ahıra somurtarak giriyor, ahır süpürgesini, başıma çalıyormuş gibi öteye beriye çarpıyor, ahırda birisine rastlarsa, kızım sana söylüyorum gelinim sen dinle, yollu "dostluk kantar ile, alış veriş miskal ile" diye haykırarak ağzımıza **koyduğumuz lokma**yı bize zehir ediyordu. S.44 s.21

Fakat **üç evlek kıraç tarla, dört** kuru d**uvar** eve on iki liradan fazla veren olmadı. S.44 s.29

Evi sattıktan bir kaç gün sonra ahıra bir gemici uğradı kayığına **küçük** bir **miço** lâzımmış. S.45 s.1

Son olarak çocuğun **çıplak ayağ**ının kapı kenarından çekildiğini gördüm. S.45 s.17

Köylülerden onu sorar dururum, **baştan savma** bir **cevap** verdikten sonra, bana buğday ve göveri fiatlerini sorarlar. S.45 s.33

Karımın ölümü **kara haber**i bize ulaşmıştı. S.44 s.26

Karın tokluğuna yani aşçıdan müşterilere **gelen yemek** artıklarına… S.46 s.3

Geçmiş iyi günler acı acı gözümün önünden geçerler. S.46 s.10

Mektepte Topal hocanın **gümbürtülü sesi**ni dinletmezcesine, kulağımda çınlardı. S.46 s.14

İri yapılı bir **kız**dı ve gövdesiyle Topal hocanın beni görmesine mani olurdu. S.46 s.25

Bildiğim adları, **Çakır Fatmanın fısıldadığı adlar**la tamamliyarak, selâmetle sonuncu Peygambere kadar vardım.S.47 s.1-2

Çocuktum amma Çakır Fatmanın gözlerinin **mavi alevler**le cayır cayır yanışından, Topal hocaya fena kızdığını, bağırıp ağlamadığrm için de bana hayran kaldığını gördüm.S.47 s.18

Bana öğretilen bu **sultanlar**ı ve **Peygamberler**i ben neyleyecektim.S.47 s.28

Topal hoca, suratına **derin bilgiye yakışan bir ifade** vererek mutlaka saydığım teknelerin en uzun ve tonturaklı isimlisi olduğu için- «salapurya!» diye cevâp verdi. S.48 s.5

Mektebin**, deniz tarafındaki pencere**lerinden birinin dışında **uzun** bir **kahkaha** çınladı. Sanki bu saçma cevaba deniz gülüyordu. S.48 s.6

Hocanın her vurduğu yerde **bir gül** bitecekseydi, bu gidişle, aradan çok geçmeden tepemden tırnağıma kadar güllük gülistanlık kesilecektim. S.48 s.14

Gördüğü işle alâkalandığım için çalışırken bana «bu kaplama tahtasına kurt işlemiş, ateş vermek ister. S.48 s.22

Bazen her **ufacık çivi**yi uzun uzun yoklayışmdan usanırdım da, «o **küçük çivi**den ne çıkar?» derdim. S.48 s.27

Sönerek **alt dudağ**ından yapışa kalmış cigarasını çıkarmadan «işte o **küçük çivi**, fena havada kayığın batmasına, ve içindekilerin boğulmasına sebep olur. S.48 s.29

Sönerek alt dudağından yapışa kalmış cigarasını çıkarmadan «işte **o küçük çivi**, fena havada kayığın batmasına, ve içindekilerin boğulmasına sebep olur. S.48 s.30

Ahmed ustanın, elindeki kaba saba tokmağından, **kont yapılı demir kakacından**, **tahtanın hayatını dinliyen** bir **duyuş** tahtanın içine işliyen bir sezgi, inceliğine sahip olduğu hiç tahmin edilemezdi. S.49 s.1

Kayığı fırtınada devrilince denizin yüzünde **bir kendisi, bir oğlu ve ancak bir kişiyi kurtarabilecek kadar büyük bir tahta parçası** kalmışmış. S.49 s.4

Bana Ahmed Rasim **denilen** bir **yazıcı**nın "**Turgut Reis" adlı** bir kitabını, bir de "**Esfarı Bahriyei Osmaniye" adlı** bir başka **kitab**ı verdi. S.49 s. 15

Bu kitaplardan sonra Kalafat Ahmet ustadan, resmi kör Halidin hanında asılı **duran** Kristof Kolomb hakkında bir **kitabı** olup olmadığını sordum. S.49 s.25

Bana, **kaledeki** o **zaman** hapishane idi- **yatan** bir **bahriye zabiti**nden **aldığı** bir **tarih kitabı**nı getirdi. S.49 s.28

O tarih kitabında Kolombun gemi bulmak için yabancı illerde senelerce nasıl gezdiğini üç gemiyi bulunca, Kadiz Limanından denize nasıl açıldığını ve **dümdüz sanılan dünya**nın bilinmedik koca sularında yol alarak okyanusu nasıl aştığını ve Amerikayı keşfettiğini kendimden geçkin heyecan içinde okudum. S.49 s.29-31

Limanda Mehmet Ali Kaptanın Hodrovan Mustafa Kaptanın ve daha başka kaptanların **yüz ellişer tonluk kayıkları** vardı. S.50 .s.1

Kolombun Pintası ve "Santa Maria"sı da **yüz ellişer tonluk gemiler**di. S.50 s.3

Neden Mehmed Ali Kaptanla öteki kaptanların bir **meçhul yer**i keşif için denize açılmadıklarına şaşardım. S.50 s.6

Hiç insanın kayığı olur da, hep **bin kere uğranılmış** bir **liman**dan bin kere uğranılmış başka bir liman arasında bezdirici ve usandırıcı bir gidip gelişle ömür mü tükenir? S.50 s.9

Onların **zavallı gemiler**i gemi değil, fakat denizde yüzücü birer bakkal dükkanı idi. S.50 s.12

İnsan keşfetmek, öteye varmak, yeniye açılmak özleyişiyle ceviz kabuğu kadar bir tekneye biner, iki buçuk arşın bez parçasiyle göklerin rüzgarını çalar da , el alemin muhakkak ölümdür, deliliktir diye bağrışıp ayak diremelerine kulak asmadan açılır gider ve **yeni dünyalar**, **yeni alemler** bulur. S.50 s. 14

Ne biçim dünyaya doğmuşum ben? S.50 s.19

İşte bunu büyüklerime sorunca, bana **düpedüz** bir **cevap** vermiyorlar, fakat **dolambaçlı ve sağa sola savsalayıcı sözler** söylüyorlardı. S.50 s.28-29

Ne var ki kafama **sokulan** bütün bu **sözler**i, gönlümün ateşinde yakınca ve bunların **laf olan fira**ları berheva olunca, kala kala kafamda şu **kaba Türkçe hakikatler** kalıyordu. S.50 s.30-32

Topal hoca öğreteceği **tatsız tuzsuz şeyler**i bir **eşek arısı** gibi zırıldanıp uzattıkça **pencereden görünen masmavi gök** bana hürriyetten, **uçan kuşlar**, **esen rüzgarlar**dan bahsederdi. S.51 s.5

Denizden gelen dalgalarsa**, kalabalık ümidler**le **zengin bir denizci** hayatı ve istikbalini **müjdeleyen sesler**le doluydu. S.51 s.9

İşte **o zaman demir parmaklıklar ardında kurtuluşu ve hürriyeti gören mahbuslar** gibi, gönlüm uzar uzardı da, onun kendini denize verişi, adeta bir yalvarış bir dua olurdu. S.51 s.10

Murad dayının **ıssız dağ başları**nda **çıngırdayan çıngırağ**ını duyar gibi olmuştum. S.51 s.14

Başımı kaldırınca tepemde Topal hocanın **çatık surat**ını gördüm. S.51 s17

Yine, «ülen, **boş gök**te bakacak ne var ki? Haydi kalk! git de duvara dinel! Yüzünü duvara çevir. Ben sana **boş göğ**e bakmağı gösteririm!» dedi. S.51 s.22-23

Bir aralık **küçük su** dökmek için hanın ahırına girdim. S.51 s.30

Belki **zavallı Murad dayı**ya gülüyorum diye...S.52 s.3

-Git de bak, **zavallı ihtiyar**a ne oldu? Dedi.S.52 s.7

Söylendikçe «Hıımlarını **tedarik eden sadık dinleyici**sini bittabi geride bırakmak istemedi. S.52 s.8

Nusret ağayı, **sineği tutan** bir **örümcek** gibi sürükledi. S.52 s.12

Yolda Nusret Ağaya, "Fethiye kaymakamlığı **baş katib**i de aklını tıpkı böyle oynatmıştı. S.52 s.15

Yılan **canlı** bir **mahlûk**tur. S.52 s.35

Kötürüm bir **adam**ım. S.53 s.12

Akif Efendinin masası üzerine **dağ gibi kağıtlar** yığılmışmış. S.53 s.25

Ertesi günü müfettiş bey yine **baş katib**in odasına girmiş. S.53 s.35

Koca bir **müfettiş** bu! S.53 s.31

Evrakın üzerinde **nal gibi** bir **tugraygara** var. S.54 s.4

Ahırın önünde biriken kalabalık **gülünç** bir **şey** görüyorlarmış gibi gülmüyorlardı. S.54 s.10

Gözleri açıktı, **uzak** bir **yer**e bakıyormuş gibi idi. S.54 s.18

Dünya gözlerinde kararırken mutlaka koynundan çıngırağı çıkarıp çalmıştır ve **arta kalan bütün can**ını kulağına toplarcasına dinliyerek, **güneş ışığıyla ağaran patika** üzerinde eşek nalının tıkırdadığını ve yanıbaşında **ıslık çalarak koşan Aliş**in **yalın ayaklar**ının patırdadığını ve kendisinin ev dönüşü **hey hey diye tutturduğu şarkı**yı belki hep birden işitmiştir. S.54 s.20-22-24

Handan çıkarken hanın **asıl sahib**i katırcıların Muhsin Ağa nargile marpuciyle kör Halidi göstererek: S.54 s.26

Artık çıngırak dendimiydi, o **munis bakışlar**iyle Murad dayı gözümün önüne gelecek ve ellerini bana doğru uzatarak "bak beni ne hale soktular?" diye bağıracaktı. S.55 s.30

Ertesi günü müfettiş bey yine **başkâtib**in odasına girmiş. S.55 s.35

Fakat kız bana bakarken gözleri **derin deniz akıntıları** gibi koyulaştı, kirpikleri titredi ve **alt kirpikler**inde pırlantalar gibi **parlıyan gözyaşları** gördüm. S.56 s.1

Gözleri birbirine çarpılan **yeşil cam parçaları** gibi sevinçle çıngıldıyordu. S.56 s.10

Bodrumun evleri **ta uzakta görülen martı kuşları** gibi kıyıya **dizilmiş beyaz noktalar**dı. S.56 s.24-25

Cıva gibi **oynak deniz**in **mavi ateş**i üzerinde uçuyorduk. S.56 s.26

Sevincimden Fatmanın **sarı saç**larını çektim. S.56 s.29

Ateşoğlu iki delikanlıya, bugün inşallah avımız bereketli olur da yüzümüz biraz güler yine **eski hal**imizi buluruz.dedi. S.57 s.4

-Belki de çocuğun madrabaz Kazayak Hamide **rehin bıraktığımız gümüş bileziğ**ini de kurtarırız. S.57 s.7

O **sonsuz mavi bir derinleyiş**ti. S.57 s.15

-İnsanın parası olmalı da çoluğu çocuğu **koca** bir **kayığ**a doldurmalı. S.57 s.22

Birbirinden **güzel burunla**rın ve **koylar**ın önünden geçiyorduk. S.57 s.34

Bir müddetden beri Ateşoğlunun telaşlı telaşlı **"ha davranın !elinizi tez tutun!" deyişinde, yem işi vaktinde bitmezse avlanamayız, o zaman açlık ensemize yapışır yollu acı** bir **kaygı** seziliyordu. S.58 s.3-4

Kıyıdaki çamlar, kanadlarını yumup uykuya varan kuşlar gibi sanki birbirinin koynuna sokulup kapanıyorlardı. S.58 s.12

Salamastralar gıcırdıyor, her itişte, üç balıkçının **çıplak ayakları** çat diye farsların üzerine vuruyor,cam gibi durgun denizi, bir saatin tik takı kadar muntazam fişyuuu fişyuuularla öttürürken, arkada da **halka halka yayılan daireler** bırakıyorlardı. S.58 s.13-14-15

Halkalar çamların **uyuyan akisler**ine dokununca onlar da uyanıyor ve fişyuuuların temposuna uyarak tepelerinden ayak uçlarına kadar salınıyorlardı. S.58 s.17-19

Üç bin kulaç uzunluğundaki parakete dibe inerken, bembeyaz ahtapot yemlerinin **muntazam fasılalı dizi**si, cami mahyalarının **sırasıra kandille**ri gibi, **kara derinlikle**re pırıldaya pırıldaya çöküyorlardı. S.58 s.23

Akşamleyin **tek tük pırıldayan yıldızla**ra bedel şimdi **kalabalık halinde bir kıpraşma** ve **kaynaşma** vardı. S.58 s.26-27

Geceyi **engin dolanış**la kehkeşan kuşatmıştı. S.58 s.28

O an, biz Ege balıkçıları artık şuralı veyahut buralı değildik. S.58 s.28

Yıldızlarda annemin evde **patlattığı mısır buğday kokusunu andıran** bir **sıcakkanlılık** vardı. S.59 s.1

Sanki göklere **avuç avuç mısır daneleri** savrulmuştu. S.59 s.3

Cenup gecesinin **ateşli koynu**na değen daneler, neşe ve ateşle patlıyan yürekler gibi çat pat çakıyorlardı. S.59 s.3

Cenup gecesinin **ateşli koynuna değen daneler, neşe ve ateşle patlıyan yürekler** gibi çat pat çakıyorlardı. S.59 s.3

Paraketelerin döşenmesi bitince kayığın güvertesine bağdaştık favamızı ve **yemden artmış olan ahtapot parçaları**nı yedik. S.59 s.7-8

Ateşoğlu "çocuklarımın ekmeği" diye şakkadak balığın **kırmızı yanağı**nı öptü. S.59 s.16-17

Orası **çırpınan mercan kırmalar**ının **kırmızısı, şarapnellere benziyen Vlahos balıkları**nın **parlak çelik mavisi,Lipsosları**n **şafak aydını pembesi**yle dipdiriidi. S.59 s.23-24

Buz gibi **sivri ve delici gözleri kaplan sarısı** üzerine **mor harele**yi gövdesiyle **matemengiz bir ölüm parçası** idi. S.59 s. 27-28

Ateş oğlu, «Olmıyacak, simidi getirin», dedi. Simid **on okkalık** bir **demir halka** idi. S.60 s.11

Simide de **ayrı** bir **ip** takıldı. S.60 s.12

Ateşoğlu "Ne yapalım alnımızın **kara yazı**sı imiş." S.60 s.32

İpi böylece **dipteki kaya**ya sürte sürte koparacaktık. S.61 s.2

Tâ neden sonra Ateş oğlu **kırık bir ses**le burada sabaha kadar hoplayıp duracak değiliz ya. S.61 s.6

Dip kayalar keskin değil ve yahud yosunla örtülü, ip kopmıyor işte. S.61 s.8

Ateşoğlu "Hak tüüh!" **diye iki avucuna** tükürerek, onların arkasında durdu ve daha **kısa olan** çift **küreklere** yapıştı. S.61 s.21

Yıldızlar kıpır kıpır kıpırdadıkça, sanki **köşeleri kırpılmış parıltı kırpıntıları milyon kere milyarca şakrayan yağmur damlaları** gibi harıl harıl boşanıyor ve denize düşüyorlardı. S.61 s.33-34

Fakat kayıkta kan **ağlayan insanlar**ın yanıbaşında, bu güzelliği tadmak değil, fakat onun farkına varmak bile onlara karşı **irtikap edilen** bir **ihanet duygusu**nu veriyordu. S.62 s.1-2-3

Çoğu **büyüğüm olan insanlar**da **bir güzellik bir iyilik ve bir doğruluk** mevcut olduğuna inanıyordum. S.62 s.5

Üç **devasa heyula** geceyi yara yara yıldızlar arasından yarına ilerlemekteydiler. S.62 s.19

Birdenbire beni, **acı** bir **çığlık** uyandırdı. S.62 s.22

Söz ve şuurdan yırtılarak ayrılmış **kara** bir **keder**in bağışı idi o. S.62 s.23

«Balıkçılar! **Kara bahtlı balıkçılar**! Hah! Hah! Hah!» diye karanlıklan yırtıyordu. S.62 s.25-26

Bu Zehra **gelin olacağı gece, kocası olacak adam** çok sarhoşmuş. S.62 s.27-28

Herif kan çanağına **dönen gözler**le ve **içki ile yamrı yumrulaşarak kenarlarından salya sızan bir ağız**la içeri dalınca, gelin zaptedemediği bir tiksinti ile **oturduğu yer**den irkilmiş. S.62 s.32

Köylülerin fikrince, kuzular, koyunlar, keçiler, hattâ karaca; geyik; dağ keçisi, ve başka **tadlı bakışlı hayvanlar** deliye yavaş yavaş alışıyor, ona sokulup etrafında toplanıyor, ve onunla sanki kardeşmişler gibi yaşıyorlarmış. S.63 s.9

O hayvanların **tatlı bakış**larının deliler üzerinde sakinleştirici bir tesiri oluyormuş. S.63 s.11

Derken Ateşoğlunun perişan **bir ses**le Fatmayla konuştuğunu duydum. S.63 s.17

Fatmayla ben bir tek küreğin deniz yanına, Halil de **arttaki** tek **küreğ**e ellerimizi dayadık. S.63 s.23

Büyüklerin **kudretli itiş**ine kendi çocuk gücümüzü katıyorduk. S.63 s.24

Yeni günün müjdecisi, **yeşil** bir **ağartı** peyda olunca kıyı kuşları günün eşiğinde cıvıldaşmağa koyuldular. S.63 s.29-30

Çok geçmeden kalenin **kapkara kayaları** ardından, Bodrum limanı feneri ve deniz kıyısındaki evlerin **tek tük ışıkları** gözüktü. S.63 s. 35

Asıl cinime **giden** şey, **değme sıkıntı ile tuttuğumuz balıklar**dan, bu heriflerin bizden fazla kar etmesidir. S.64 s.14

A canım sen de, bunun iyisi de kötüsü de **eğri şeyler** ve başını salladı. S.64 s.18

Derken öteki balığın birini koklayarak, "öofff! Leş gibi kokuyor. Bu **kokmuş şeyler**e ne istiyorsun?" diye soruyordu. S.65 s.10

Ateşoğlu **gür bir ses**le, altmış paradan **bir mangır** aşağıya olmaz, dedi.S.65 s.13

İki okka balık satarak milyoner mi olmak istiyorsun? S.65 s.14

Müslümancasına bir şey iste,» diye haykırdı. S.65 s.15

Yarım saat **al takke ver külah pazarlık** ve **iki taraflı savrulan bir sürü küfür**den sonra balıklar okkası elli paradan satıldı. S.65 s.32

Paralar bir mendile kondu ve Ateşoğlu bir eline mendili ve öteki eline de **büyücek bir mercan kırması** aldı. S.65 s.34

İçeriye hıçkıra hıçkıra **kapkara göz**ü, kapkara bakıştan ibaret kalmış **orta yaşlı zayıf bir kadın** geldi. S.66 s.3

Göğsünde **uzun bir bohça** taşıyordu. S.66 s.4

Yedi yaşlarında **bir deri bir kemik kalmış, ölü** bir **kız çocuğu** idi. S.66 s.5

Boğazımda sanki **yumruk kadar bir düğüm** düğümlendi. S.66 s.20

Onun gölgesine ve **kuru toprak** üzerine Ateşoğlu üç, üç buçuk karış aralıkla üç taş dizdi. S.67 s.6

Oracıkta çarmıha gerilmiş gibi uzanırken onda, evin içinde yerde **yatan ölü çocuğ**un hali vardı. S.67 s.17

Oradan iki eli üzerinde bir tepsi taşıyormuş gibi **ufacık** bir **tabut**u taşıyarak çıktık. S.68 s.6

—Ah yavrucuğum, seni **kara topraklar** mı götürüyorlar? Baban seferden gelecek, çocuk nerede diyecek? S.68 s.10

Ottan paçavradan oyuncak bebeğini, **bayramda tıkırdatarak giydiğin kırmızı tasmalı nalıncıkları**nı görecek. S.68 s.12

Yanıbaşımızdaki yaban sakızı çalıların arkasından yine deli Zehranın çığlığı: S.69 s.7-8

Kapkara çukur gözlü bir kadındı. S.69 s.11

Simsiyah saçları birbirine yapışmış, başından omuzlarından kuyruk kuyruk sarkıyorlardı. S.69 s.12

Bir insanın bağrının bu kadar **kara** bir **acı**yı nasıl barındırabildiğine şaştım. S.69 s.14

Donmuş, bedbaht bir **yüz**. S.69 s.15

Hırçınlaşıp çırpınmağa başlayan denizde **dizi dizi mantarlar** sanki **şeytan tarafından çalınan** bir **kemençe**nin temposuna, lazvari bir oyun tutturmuşlardı. S.70 s.7

Kayık ambarı yarı yerine kadar, küpeslerin **erimiş gümüşi**yle doldu. S.70 s.11

-İzmirde Karşıyakadan **geçen tren**in düdüğü gibi öten nedir? S.70 s.19

Akan dalgalar sanki bir alev seliydi. S.70 s.32-33

Direk başındaki delikanlı: S.71 s.11

Fatmayla ben **eski püskü tenekelerl**e kayığın suyunu atıyorduk. S.71 s.16

Küçük Halil **yarı ağlar** bir **ses**le: S.71 s.22

Hele **küçük adalar**. S.72 s.6

Hayret ve hayranlıkla açılmış ağız, ümidle yanan gözlerle bakakalmışım. S.72 s.9

Beşikteki yavrularını sallarken annelerinin **söyledikleri ninniler** hep deniz efsaneleriydi. S.72 s.21

Hele o **mehtaplı düğün geceleri**nde parmaklarını ve damaklarını şak şak ettirerek bellerini kırmağa bir koyulmasınlar, gövdelerini süzdükçe, tepeden tırnağa akan ay ışığını büküyor büküyorlardı da, o musiki telini gönlüme dolayıp, açık denizlerdeki mehtaplı gecelere çekiyorlardı. S.72 s.22-25

Bazan **limanımıza ait bir gemi**nin battığını duyardı. S.72 s.30

Boğulanlar için duyulan kederi herkesin yüzünden okur, boğulanların öksüz kalmış çocuklarına sokakta rastlar, onların evlerinin önünden geçerken kadınlarının hıçkıra

hıçkıra ağladıklarını duyar, **batmış gemi**den kurtulanların hikayelerini kendi ağızlarından dinlerdim. S.72 s.35

Demek ki balık avında çektiği sıkıntılara, uğradığı zararlara, karşılaştığı tehlikelere rağmen ister **iyi hava**da olsun ister fırtınada olsun, Ateşoğlunun etrafındaki güzellikleri görmek kabiliyeti hiç de felce uğramıyor, denize sövüp sayarken bile bütün o güzellikleri otomatik olarak içine alıp orada alıkoyuyordu. S.73 s.12-13

Gönlündeki duygular, gözlerinin değişen renkleri gibi idi. S.73 s.25

Gözlerinin **koyu yeşil**i arasında **sarı kıvılcımlar** oluşur. S.73 s.30

Sapa bir yerde kıyının **ıssız ve küçük bir kıvrıntı**sına o ad verilmişti. S.73 s.34

Ta uzaktan Fatmanın çekilmiş **parlak** bir **kılıç** gibi **yapyalın gövde**sinin beyazlığını gördüm. S.74 s.1

Belinden uzaklara, deniz üzerinde **göz kamaştırıcı gümüş halkalar** yayıyordu. S.74 s.4

Fatmanın soyunarak kıyada bıraktığı çamaşırlara doğru yürüdü. S.74 s.9

Fatma da İbrahimin maksadını hemen çaktı ki denizden fırlayınca, **elbiseleriyle kaçmakta olan İbrahim**in peşine düştü. S.74 s.12-14

Küçük çocuklar öyle sevindiler ki, ufak koy **çığrışan ve gülüşen çoluk çocuğ**un Fatma ile beraber denize atılışlariyle apak köpürüp kaynadı. S.74 s.27

Yemekten sonra soluğu doğru bizim **eski oyun yeri** ev yıkıntısında aldım. S.75 s.8

Küçük amcam Hakkı Reisin ne cimri olduğunu herkes gibi ben de bilirdim. S.76 s.5

Hattâ **açık denizler**de rüzgârı bekliyen denizciler, deriize dönerek, sanki rüzgâra hitap ediyorlarmış gibi,

Kokmuş peynirin, acımış unun, küflenmiş peksimetin alası, mutlaka kumanya diye onun kayığında bulunurdu. S.76 s.12-13

Ne var ki Erkek Fatma koğuldukça, yine gelip gelip ayni yere konan **inatçı bir sinek** gibi, «Mahmudu bırakmazsanız, kendisini öldürecek veyahud bir daha yüzünüze

bakmamak üzere kaçacak» diye diye annemi adamakıllı korkutmuş ve zihnini çelmişti. S.76 s.31

Ertesi günü, canımı dişime taktım ve **korkulu** bir **rüya** görüyormuşum gibi liman dairesinin **karanlık merdiven**ini tırmanmağa koyuldum. S.77 s.4-5

Orada, insan gönlünün, dağlan yerinden oynatacak atılış ve fırlayışının, **masmavi hür hava**sını **boğan ağır** bir **kırtasiyecilik** vardı. S.77 s.8

Sanki **tomar tomar kağıtlar**, **kalın kalın defterler**, hokkalar, kalemler, mühürler büyüdüler de gelip cüsselerinin bütün yüküyle deve gibi üstüme abandılar. S.77 s.12

En **aydın ümidler**imin kırtasiyeciliğinin **kara mürekkeb**iyle kapkara edileceklerinden korktum. S.77 s.13-14

Liman reisinin sesinde bile kırtasiyenin **tadsız ve tutsuz hışırtı**sı vardı. S.77 s.16

Nerede o Kör Halidin hanında **gördüğüm eli zıpkınlı dinç ve doğru deniz ilahı Neptün**, nerde şu karşımda oturan gözü **gözlüklü, göğsü çökük aksırıklı ve tıksırıklı cılız adam**? S.77 s.17-18

Liman reisi **titrek** bir **ses**le adımı sordu. S.77 s.22

Cevabımı hiç beklemeden **yanıbaşındaki oda**da oturmakta olan liman çavuşunu çağırdı. S.77 s.23

Cevabımı hiç beklemeden **yanıbaşındaki odada oturmakta olan liman çavuşu**nu çağırdı. S.77 s.23

Gelip **kapıda duran çavuş**a üç **dişli zıpkın**la değil, fakat **zifirli sigara ağızlıği**yle göstererek: S.77 s.25

Çavuş evvela kahve hakkında "Pekala efendim, emir buyurursunuz" dedikten sonra dışarıya çıkmak üzere dönerken, gözlerimde pek candan **gelen bir yalvarış** okudu ki, adeta durakladı. S.77 s.35

Bana **adamakıllı okkalı** bir **kahve** yapsın. S.77 s.31

Daireden kurşun gibi dışarı atılınca, manav Muharremin sokağa **dizdiği koca kırmızı** bal **kabakla**rı gözlerime ilişti. S.78 s.19-20

Palamarının bağlı bulunduğu iskele demirinin **takılı bulunduğu dip çamurları**, bence yok idiler. S.78 s.35

O gece dam başında, rüzgarda yaprakları topaç gibi dönüp **hışırdıyan hurma ağacı**nın altına uzandım. S.79 s.6-7

Aklım fikrim, dalganın birine konmayı tasarlarken, kanat üzerinde savsalayıp **başka bir dalga**nın üzerinde **çark eden ıssız martı** gibi dalga geçiyordu. S.79 s.8-9

Mavi ve açık denizler üzerinde cereyan edecek **binbir vaka**yı tahayyül ediyordum. S.79 s.11

Boğumsu bulutlar ardından **görünen yeni hilal**, sanki hilal değildi de dudakta **sezilen ince** bir **tebessüm**dü. S.79 s.13

Çiy damlaları iplerde serenlerde **elmas küpeler** gibi sallanıyordu. S.79 s.16

Elimden gelseydi kayığı **inci klaptamlı Bursa havlulari**yle silip kurutacaktım. S.79 s.22

Birdenbire güldü, ve kalkıp **beni kollariyle saracakmış gibi bir hareket**de bulundu. S.79 s.31

Onu kollarımla sardım demek ki Alişle **aynı kayık**ta tayfaydık konuşa konuşa işimizi bitirdikten sonra kaptanın ve öteki tayfaların gelmesini beklerken, **çözülmüş bulduğum ip uçları**nı matis ettik. S.80 s.2-3

Denizin yüzü daha **yeni kalaylanmış tencere** gibi pürüzsüzdür. S.80 s.5

Beyaz evler sıcakta şekerleme kestiriyorlarmış gibi uyuyorlar, bir türlü uyanmıyorlardı. S.80 s.6

—Hangi rüzgârla?

Dedi, ve eliyle, açıkta, **hareketsiz** bir **deniz**de, resimlemiş gibi **hareketsiz duran** bir **kayığ**ı gösterdi. S.80 s.14-15

Deniz göllerin **ölü suları** gibi apışa kalmıştı. S.80 s.16

Gün ağarırken serin serin **esen rüzgâr** denizi duvaklıyan buğuları sıyırdı, gelinim **çırılçıplak mavi denizi** görünce: S.80 s.19

Kıyıda deniz **mavi bir tebessüm**dü. S.80 s.29

Işığı kapan yelkenlerimiz, bir infilak şiddetiyle apak parladı. S.81 s.6

Gemi **sevilen**in gerdenana **hızlanan aşkın çılgın sevinc**i gibi provasını yumuşak köpüklere daldırdı. S.81 s.6-7

Bir yanda günle aydınlanan Değirmen Burnunu öteki yanda Akçabük harımlarını, duyulup **unutulan pembe** bir **masal** gibi arkada bıraktık. S.81 s.9

Gemi sanki etrafına bir **kahkaha yalımı** saçıyormuş gibi suları püskürtüyordu. S.81 s.11

Yeni yürümeğe başlamış olduğum çağdan beri seyrettiğim ve acaba yanlarına varırsam hemen mavilerde eriyip **mavi hava**da hava olurlar mı, diye merak **ettiğim** yedi kardeş Sporad Adalarına doğru gidiyorduk. S.81 s.17

İskele ve sancak bordalarımızda deniz, sözleri **bilinmiyen** bir **su** dilinden konuşuyordu. S.81 s.18

Eğer bunlar **gülen adalar** değil de yedi kardeş Sporad Adaları idiyseler, çılgın şeylerdi vesselam. S.81 s.27

Adalardan **bulut bulut, renk renk kuşlar** kalkıyordu. S.81 s.32

Yüksek direk başımız, bu kanat ve renk savuntusunun arasından havaları biçerek geçti. S.81 s.33

Yelken elde **tutulan** bir **kuş**un kanatları gibi çırpınıyordu. S.82 s.8

Ta aşağıda gemi provası, **hilâl şeklinde** iç içe ve üç **köpük kavsi**ni denizin yüzünde sürüyordu. Bunların ötesiyse, göz alabildiğine, **güneşle aydınlanan, rüzgârla süpürülen apaçık denizdi.** S.82 s.17

Onda **ateşli** bir **saldırış** isteği vardı. S.83 s.10

Koca denize olduğu gibi daldık. S.83 s.26

Şaka değil **somsu, yekpare su** içinden geçiyorduk. S.83 s.27

Akdenizin en **büyük fırtına**sı ve en **kuvvetli rüzgâr**ının adı Provezzadır. S.83 s.33

Denizdeki yelkenlilerin ve **içlerindeki denizciler**in mukadderat ve canları bu fırtınalar imparatorunun elindedir. S.83 s.34-35

Ne var ki provezza en **büyük kasırga**sında bile haza şairidir. S.84 s.3

Biz **baldırı çıplak denizciler** kral ve kraliçelerin saraylarını, taçlarını, tahtlarını, mücevheratlarını seyredemeyiz. S.84 s.4

Binlerce asırlar,devler kadar **heybetli ve uzak renk parçaları** ve bulutlar yavaş yavaş sarmaş dolaş olarak gidiyorlardı. S.84 s.8

Kayığa baktığını**, pembe yelkenler**ini kuğu göğsü gibi kabartarak ve **uzun gölge**sini kararıp **menekşe rengi alan sular**a salarak, sanki başka bir renk alemine gidiyor ve **batının engine açılan kapısı**na doğru yol alıyordu. S.84 s.10-11

Ne bileyim, **düşünceli** bir **hal** o! S.84 s.13

O **lahzadaki güzellikler**e kıyas, resimlerini gördüğümüz **taşlı** ve **tahtlı imparator** ve krallar birer soytarı kadar olamadıkları gibi, imparatorlukları da **karşımızdaki azamet**in müvacehesinde birer **çöplük mesabesi**nde kalırlardı. S.84 s.17-18

Denizde geçirdiğim ilk **gece**ydi. S.84 s.19

Evdeki gibi **dört tarafı duvarla kapalı daracık bir gece** değil, fakat açık bir gece...

Sancak ve iskelemizdeki deniz fenerlerinin **kırmızı yeşil ışıkları** dalga başlarına çarpınca, onlar çakmak taşıymışlar gibi sancağımızda **kızıl** ve iskelemizde **yeşil kıvılcımlar** uçuruyorlardı. S.84 s.24

Dümen suyumuzsa yakamozlanarak yer yer yıldız girdapları ve **fırıl fırıl dönen alev topaçları** halinde gerimizde uzuyordu. S.84 s.27

Gök de deniz gibi bir **parıltı deryası** oldu. S.84 s.30

Fakat **her günkü dünya**nın değil, başka bir alemin gündüzü. S.84 s.34

Eğer güverteyi temizlemiyorsam, iplere **yeni yeni bağlar** yapar, bağ yapmıyorsam gemiye safra taşır, veya gemiden safra boşaltır, yük getirir, götürür, raspa, yahut kalafat eder, ıstoko koyar, boyar, siler veya cilalar dururdum. S.85 s.4

Bu işle değilse **şu iş**le beni durmamacasına çalıştırıp çabalatır, bana **verdiği para**nın acısını cayır cayır çıkarırdı. S.85 s.16

Yekbaşıma **dört kişinin gördüğü iş**i görürdüm. S.85 s.17

Ortalıkta **insanı ürkütecek** bir **fevkalâdelik** yoktu. S.86 s.1

Göz kırpışı kadar **kısa** bir **zaman** içinde yelkenleri bağladık. S.86 s.4

Direkler ve serenler **bütün yapraklarını tamamen dökmüş ağaçlar** gibi **çırçıplak iskeletler**den ibaret kaldılar. S.86 s.6

Kaptan **ağız dolusu küfür** savuruyordu. S.86 s.8

Ben yakındım, ortada **korkacak** bir **şey** göremeyince yanı başımdaki arkadaşa: S.86 s.9

...iki tanesi de **denizle bulutların birleştiği koyu kurşuni mesafeler**de dönüp duruyorlardı. S.86 s.21

Hortumun bir tanesi, gökten denize **devâsa** bir **tirboşun** sokuyormuş gibi **yılankavi hareketler**le yavaş yavaş kıvranıyordu. S.86 s.30

Bir başkası **gökkubbesini yerinde tutan** bir **sütun**muş gibi dimdik duruyordu. S.86 s.32

Yukarıki kısmı ise, **dili binlerce çatal bir yılan başı** imiş gibi bulutlardan tepe takla sarktı. S.87 s.1

Üçüncüsü bir topaç gibi **fıldır fıldır dönen** bir **huni** iken bel çalkamağa koyuldu. S.87 s.6

Kaptan sanki direk tarafından korunacakmış gibi direğin arkasında duruyor, ve **yuvalarından uğramış gözler**le hortuma bakıyordu. S.87 s.10-11

Yaşar reis **kırmızı kaplı** denizci bıçağını çıkararak, sanki onu hortumun ta ciğerine saplıyormuş gibi, kağıdı prova direğine sapladı. S.87 s.15-16-17

Fakat hortum büyük bir hız ve gürültüyle döne döne **emdiği denizler**i **kara** bir **islim** halinde göklere püskürüyor, ve gökle denizi birbirine karıştırıyordu. S.87 s.18

Lostroma Yaşar reisin iddiası sökmeyince tayfadan İdris- **yirmi beşlik bir delikanlı** idi- üç okkalık bir kavun kadar **kocaman** bir **bomba**yı alarak provaya doğru koştu,bastonun ucunda dimdik durdu. S.87 s.27-30

Bombanın fitilini cigarasiyle yakarak, "Yol ver deniz!" diye bağırarak o **felaket topaç**ın içine fırlattı. S.87 s.30-32

Bombadan hasıl olan **büyük miktarda gaz**, hortumun **içindeki hava boşluğu**nu doldurdu. S.87 s.35

Gökten **kapkara** bir **kavis**, ve o kavisten bir yağmur perdesi sarktı. S.88 s.3

Denize kaynıyan beyaz bir **çizgi** çekti. S.88 s.4

Kayık baston ucundan tâ ucuna kıçına kadar **yıldırayan** bir **ateş parçası** kesildi. S.88 s.11

İyi ki şmşek **ıslak direk**ten inerek, **ıslak güverte** yoliyle punya deliklerinden denize inmişti, yoksa biz de kayık da kül ve kömür kesilmiş olacaktık. S.88 s.13

Arddan gelen **iri dalgalar**ın kıyıya atlamaması için çabuk gitmeli idik. S.88 s.25

Gemideki yalpaya yalpa denemezdi.S.88 s.33

İkimiz de **birbirine sarılan sarhoşlar** gibi bir sağa bir sola sendeliyorduk.S.89 s.6

Batmakta olan bir **arkadaş** çağırıyor İdiyse onu kurtarmağa gidemezdik. S.89 s.14

Ve kendi sorgumuza **kâti** bir **cevap** veremiyorduk. S.89 s.17

Gemiciler, hafızanın fırtınada **oynadığı esrarengiz oyunlar**dan bahsederlerdi. S.89 s.23

O **büyük tehlike** anında, "şimdi **kulağımda çınlıyan ses** veya sözü acaba ben ne zaman işittim?" diye hafızalarının **buğulu derinlikler**ini yoklıyacak vakitleri olmazdı. S.89 s.27-29-30

O **büyük tehlike** anında, "şimdi **kulağımda çınlıyan ses** veya sözü acaba ben ne zaman işittim?" diye hafızalarının **buğulu derinliklerini yoklıyacak vakitler**i olmazdı. S.89 s.27-29-30

Çünkü o **ana baba günü**nde, kurtulmak ve yaşamak kaygusu, başka her türlü duygu ve düşünce, veya **arzuya yer vermiyecek suret**te varlıklarının bütününü kaplamışbulunuyordu. S.89 s.31-33

Demek ki denizin o **esrarengiz çocukları** yanılmıyorlardı. S.90 s.1

O fırtınadan sağ salim çıktıkları takdirde Allaha ve evliyaya **kurbanlar adayan gemiciler** gerek **kurban alacak para**lan olmadığı gerek fırtınayı unuttukları için kurban kesmediler. S.90 s.2

Oğlum Mahmud" diyordu, "eğer Allahın izniyle buraya dönersen, **denize açıldığın gün** gibi bir kaptanın oğlu olarak dönmiyeceksin." S.90 s.12

Baban, kayığiyle ve **elimizde avcumuzdaki** bütün **mal**ı ile, denize batıp boğuldu. S.90 s.14

Şimdi **darı dünya**da bu **iki odalı ev**, bir de ben yani **ihtiyarlamış ana**n, bir de **Allahtan başka** bir **şey**in kalmadı. S.90 s.15

Babam yıllarca kaptanı **olduğu gemi**nin ayni zamanda da sahibi idi. S.90 s.27

Bunca yıl çabaladıktan sonra dul bıraktığı **ihtiyar karısı** kocasının –yani babamın- ruhuna bir mevlûdcağız okutmak için avucuma bakmak zorunda bırakmıştı. S.90 s.29-30

Amcam **hoyrat** bir **ses**le güverteden: S.91 s.1

Tek o **acı yüz**ü acı bakışı görmiyeyim, denizin açılıp beni yutarak örtmesine razı idim. S.91 s.12

...**bir insan** çok **sevdiği başka bir insan**ı ölüm döşeğinde gördüğü zaman ona nasıl bakarsa bana öylece bakmakta devam ediyordu. S.91 s.18

O da amcam serdümen Davud reis gibi içimde **acı** bir **hatıra** oldu. S.92 s.9

Ben artık kendi boğazıma ve anamın boğazına bakmak için amcamın hizmetine **girmiş bir uşak** idim. S.92 s.10-11

Annemin güya ekmeğini **yediğimiz amca**ma **hürmet etmekliğim hakkındaki nasihatlar**ına pek kulak astığım yoktu. S.92 s.14

Vakıa karada **temelli duvarlı bir idarehane**si yoktu. S.92 s.19

Fakat kayığı denizde **yüzen yelkenli** bir kâr evinden başka neydi ki? S.92 s.20

Haketmiş olduğum ücreti çantasından çıkarttırabilmek, **iri yarı bir meşe** ağacını kökleriyle beraber yerden söküp çıkarmak kadar güçtü. S.92 s.23

Madem ki **kayıktan pay almiyan ve ücretle çalışan** bir **gemici**ydim. S.92 s.28

Fakat annemin yüreğini kırmamak için kendime "Sık dişini" ve bana **küfür ettiği zaman** büyügümdür diye pek aldırış etmezdim. S.92 s.30

Kayıkta Mazlum adlı **on beş on altı yaşlarında Mar marislii bir çocuk** vardı. S.92 s.34

Onu **tanıyan** bazı **gemiciler**imiz, çocuğu görünce, «Mazlum», diye bağırdılar. S.93 s.2

Ateşli gözler fırıldatarak saçmalamağa başladı. S.93 s.4

Papagandalı adalardan, **zehirli balıklar**dan, hurmalıklardan, dümbelek temposuna **kalça sallıyan Arap kızlar**ından bahsettim. S.93 s.6

Şap denizinde miydi başka yerde miydi **uzun** bir **gece** geçirdik. S.93 s.16

Ama nasıl **bitmek bilmiyen** bir **gece**. S.93 s.18

Yalnız gözüm **alabildiğine masmavi deniz** ve **göz kamaştıran ateş** gibi kükürt sarısı bir kum deryası. S.93 s.24

Yekeyi dümenden kaldırınca, **öfkeden gözleri dönmüş** bir **hal**de Mazlumun üzerine saldırdı: S.94 s.7

Hem de **eski yara**sının üstüne. S.94 s.11

Mazlumun **eski yara**sı yine yarıldı. S.94 s.12

Fakat bu **gördüğüm bambaşka** bir **şey**di, o dakikada amcam **bir iki kuruşluk zeytinyağ**ım gidiyor diye insan öldürebilirdi.S.94 s.21

Akşam olunca, babam beni **kıç altındaki kaptan kamarası**na çağırdı. S.94 s.32

Gemideki parasını çalmağa kalkıştıkları takdirde parasının hepsini değil fakat ancak bir kısmını bulabilsinler diye, onları ellişer, altmışar kuruşa bölerek, **ayrı ayrı bezler**e paçavralara bağlar ve öteye beriye gizlerdi. S.95 s.4

Avucumdaki paraya baktım.S.95 s.13

Durmadan dinlenmeden, **tozu dumana katan gürültülü patırtılı** bir **faaliyet**le arı gibi karınca gibi çalışıyordum.S.95 s.18

Hep **günlük ekmek kaygusu** içinde yaşıyordum. S.95 s.20

Onu ancak **bir aylık iş**le ödeyebilirdim.S.95 s.23

Evet hep paraca sıkıntı çekerdim amma her yeni seferimizin **ayrı** bir **sevinci** her dümen kırışımız ve yolculuğumuzun başka bir tadı oluyordu. S.96 s.3

Adalar denizinde bir ada arkada kalıp denize gömülürken, hepsi de birbirinden **güzel, on ada**nın önümüzdeki ufuktan kalkması tren ıslığı, vapur düdüğü, vinç harharası, ve el kolkargaşalığı içinde **iş gören liman** annelerinin bağırıp **çağırmalariyle gürleyen sık gürültülü Pire limanı**. S.96 s.7-8-9-10

Geceleyin Giridin ay ışığında karlariyle **ağaran** üç bin metrelik **İda dağı**. S.96 s.12-13

Yüksek ve rüzgârlı Taormina. S.96 s.16

Akşamleyin Mataban ve Malea burunlarının **çıplak** ve **turuncu kayaları**, Çerigo adası. S.96 s.11

Sicilyanın **beyaz şehirler**i, **lava ile çevrilmiş Katanya**, **hilal şeklindeki Messina şehri**. S.96 s.14-15

Mavi havaların koynuna gömülmüş Sardeniya ve Korsika. S.96 s.18

Hele **Cenovadaki Kristof Kolomb heykeli.** S.96 s.19

Yüzlerce doklariyle, musiki ve **açık hava**siyle Marsilya. S.96 s.20

Fakat bu gördüğüm yeni yeni yerlerin tadı **tanıdığım yeni yeni insanlar** ve **edindiğim yeni yeni arkadaşlar**ın yanında birer hiçti. S.96 s.24-25

Evvelce dediğim gibi her **yeni sefer**imizin ayrı sevinci, her dümen kırışımızın başka bir tadı olurdu. S.96 s.34

An olurdu ki içimden, «şöyle bir bağım bahçem, olsa da şu **yarı aç yarı tok hayat**tan bir kurtulsam!» derdim.S.97 s.6

Durduğum yerde «dayan Aganta, Burina, Burinata!» diye bir nara atardım.S.97 s.14

Tayfa buz kesmiş **sarkık bıyıklar** altından **buram buram buharlar** saçıyor, **yumulu avuçları**na hıhlayarak kollarını çapraslamasına çarparak ezile büzüle güvertede yürüyorlardı. S.97 s.25

Buz tutarak çinko levhaları gibi **katılaşan yelkenler**i, donarak **demir çubuklar**a dönmüş ipleri kullanmakta çektiklerimizi bir ben bir de arkadaşım bilir. S.97 s.29

Buz tutarak **çinko levhaları** gibi **katılaşan yelkenler**i, **donarak demir çubuklara dönmüş ipler**i kullanmakta çektiklerimizi bir ben bir de arkadaşım bilir. S.97 s.29

Büyücek bir **kayık**la Prevezeye gidiyormuş. S.98 s.1

Aliş, **kara saçlı, kara gözlü, boylu boslu** bir **delikanlı** olmuştu. S.98 s.5-6

Gemimiz Selanikten bizim **sıcak iller**e doğru gidecek, ve oradan portakalla limon yükü alacaktı. S.98 s.6-7

Bize göre ağır olan, ve bizlere, **taklalar kıldıran denizler**, o **koca vapurlar**ın su kesimindeki **kırmızı boya** çizgisine doğru ya bir iki karış kalkıyor, veyahut bir iki karış iniyordu. S.98 s.17

Üstelik **tehlikesiz iş**. S.98 s.26

Hele geceleri rüzgârsızlıktan havada **asılan gemi resimleri** gibi yerimizde mıhlı dururken yolcu gemilerinin birbir üstüne yıldız dizisi gibi lombozlarını ve fenerlerini pırıl pırıl yaka yaka geçmesi bizleri o kadar kıskandırır ki. S.98 s.32-33-34

Islak ot **şilteler**imizin üzerine kıvrılıp uyurken, rüyalarımızda kuru şilteler, gece vakti **limanlardaki rıhtımlar** boyunca sıcak evlerden, **ekmek dolu fırınlar**dan, **yemek dolu lokantalar**dan **denize akan ışık akisleri** ve kapı eşiklerinde bizlere **koca koca masum gözler**le **bakan çocukları** görür, tuhaf tuhaf yerlerde **vaktiyle duymuş olduğumuz şarkıları** işitmiş gibi olurduk. S.99 s.14-15-16-17

Geminin baş altı kısmı, geminin tam başında olduğu,ve gemi de hep öne doğru suyu yardığı için, ekseriya teknenin en **ıslak yer**idir. S.99 s.20

Biz Ömer dayıya, en **kuru ranza** olduğu için en **arkadaki ranza**yı vermiştik. S.99 s.23

Ortada basık tavana asılı deniz lâmbası, gemi sallandıkça daireler çiziyor, ve ölüler gibi bet beniz atık **uyuyan arkadaşlar**ın yüzlerine sönük ışığını çepçevre gezdiriyordu. S.99 s.26-28

Bula bula Amerikayı değil, işte **yetmiş senelik denizciliğ**imin sonunda, bu **ıslak ve sulak başaltı**. S.100 s.16

"Yürekler acısı **yalancı dünya**" diye ilave etti. S.100 s.18

Zavallı antika Ömer dayıyı ertesi günü ranzasında ölü bulduk. S.100 s.20

Kayıktaki denizcilerin biri ölecekse onu karaya vermemek için hep ters eser. S.100 s.24

Sıcaktan, **güverte kaplamaları arasındaki ziftler**, cezve içinde kahve imişler gibi kaynayıp taştılar. S.100 s.26

O seferin **mütemadî kasvet**inin **yegâne parlak nokta**sı, ihtiyar serdümen Adem reisin ispirto kaminetosunda pişirdiği bulaşık suyunu andıran **şekersiz çay**ı idi. S.100 s.31-32-33

Çay deyip geçmeyin karabulutlar arasında arasıra **parlıyan güneş** gibi o çay içimizi ısıtıyor yüzümüzü güldürüyordu. S.101 s.1

...Adem reis kendi de bizim de çay içmek gibi **şatafatlı** bir **keyf lüksü**nü irtikâp ettiğimize utanarak, "arkadaşlar çay, süd, filan gibi şeyler bizim gibi baldırı çıplak denizcilere değil fakat beylere paşalara yakışır... S.101 s.10

Geceleri başaltı dambıçosunun **açık kapısı**ndan, uzakta Skiros adası ve yunan Sporad adalarının **karlı dağları**, ay ışığında sanki bu dünyanın değil fakat başka bir alemin ufkunda diyorlarmış gibi görünüyorlardı. S.101 s.16-17-18

Fakat tereddüdden yavaş yavaş kurtulur birbir ardınca **girdaplanan notalar** arasından **uzaktaki dağlar** kadar ücra, ve o dağların üzerindeki karlar kadar **berrak** bir **şarkı** teze çıkar ve uzar uzardı. S.101 s.22-23

Şarkıyı sonradan hatırlamak, sabah ışığında yavaş yavaş **solan** bir **rüya**yı hatırlamak gibi oluyordu. S.101 s.32

Zavallı adam sükûnet içinde kendi gönlünü dinlemeğe mi uğarşıyordu? S.101 s.34

O işin **bilmediğimiz bir yeri** yoku. S.102 s.7

Asıl sevgime **bir cevap** arıyordum. S.102 s.23

Çocukken görmüş fakat **o zamanlar hiç ehemmiyet vermemiş olduğum manzaralar** gözümün önüne, yeni yeni, ve **üzücü manalar** ve ehemmiyetlerle yüklü olarak, kayar giderlerdi. S.102 s.29

Fatma ile beraber denize girmiş olduğumuz ve sanki denizin **berrak** bir **göz**üymüş gibi **durgun**, ve çocuk **bakış**ı imiş kadar **masum olan o küçük koyun** hatırası bana **durgunluk ve masumiyetle hiç münasebeti olmıyan** bir **işkence mevzuu** oluyordu. S.102 s.33-34

Denizden çıkınca gövdesinin **düpedüz** ve **tertemiz toprak**, ot ve deniz kokusu hâlâ burnumdaydı. S.103 s.7

Hatta Topal hocanın mahalle mektebinin abdeshane duvarları daha **körpe edebiyat ve resim meraklıları**nın **bu mevzu hakkındaki yazı ve resimler**iyle örtülü bulunuyordu. S.103 s.8-9-10

Bence onun vahşiliğini dindirmek, **kıpkızıl gelinciğ**in rengi pek haykırıcıdır diye onu soldurmağa kalkışmak gibi bir şey olurdu. S.103 s.10

Meselâ ay ışığında evlerin **gümüş bir ateş**le badanalanmış gibi duruşları, Vardiyaprova fenerinin içindeki lambayla aydınlanması gibi evler de sanki içlerinde geceleyin **soyunmakta olan kızları**n gövdeleri ile aydınlanıyordu. S.103 s.14-17

Hatırladığım çiçekler ve **sessiz sadasiz otlar** belki, hakikattekilerden daha mahmur ve ılık kokuyorlardı. S.103 s.18

Heyecanla yükselip inen gerdanlarının hareketinden, rüyalarında denizden deniz efelerinin gelmekte olduğunu gördüklerini sezerdim. S.103 s.24

Bittabi **beklenen** bu **denizciler**in başında, hayalime göre ben gelirdim. S.103 s.26

Çarşıda kasaptan biraz et alayım. Herif **patlıcanlı kebab**a bayılır.S.103 s.33

Bazen kızların ufukda yıldızlar arasında erkeklerin vardiyaprova ışığının çakmasını bekleye bekleye gözleri kızardığını bana, "vakıa, **zavallı kadın**ın **patlıcanlı kebabı sevdiğini söylediği denizci**nin kendisi çoktan balıklara yem, vardiyaprova ışığı ise yıldız değil, belki de bin kulaç dipde deniz kaşeriyesine yuva olmuştur. S.103 s.35 - 104 s.1-4

Müsaid rüzgar bizi Palamut büküne getirdi. S.104 s.1

Köylü kızlar ağaçlardan son turfanda portakalları topluyorlardı. S.104 s.4

Sevgiyi özlüyorduk, sevgi varlığımızın başta **gelen ihtiyac**ı, gönlümüzün **başka insan** gönüllerine bir duası olmuştu. S.104 s.15

Seviyorum, ve herkesin yüreğinde **nihayetsiz sevgiler**in yanmakta olduğunu seziyorum. S.104 s.18

Ve **özlediğim sevgi**nin kuzulara köpeklere verildiğini görüyorum. S.104 s.22

Saçma sapan şeyler söylüyorum. S.104 s.21

Bana öyle geliyor ki **dünyada mevcut sonsuz sevgi** dile gelmek için can atar, dudaklarda tir tir titrer, gelgelelim dile gelmeğe utanır utanır utanır dedi. S.104 s.25

Palamur bükü **hilâl şeklinde koca bir plaj**dı, karşısında Rados, Sömbeki, Tillos ve bu adaların yavruları başka adalar sıralanıyordu. S.105 s.1-2

Kayığımız bu **koca plaj**ın bir ucundaydı. S.105 s.6

Plâj çok uzun olduğu için, **köylü kızları** (seçilemiyeöeklenini bilerek, tenhadaymışlar gibi) çırçiplak soyunur denize girerlerdi. S.105 s.9

Biz, **kıyıda ağaran köpükten beyaz** bir **parça** kopuyor, kumsalın üzerinde yürüyor, ve **kumsalın bittiği yer**deki **sık çalılar** arasında kayboluyor sanıyorduk. S.105 s.13-14

Dallar kuş, yaprak, yemiş ve **çiçek şeklinde musiki, renk, koku, tad ve gıda**yla yüklüydü.S.105 s.20

Yapraklar arasında **küçük güneş parçaları** kıpraşıyor, dalga çekildikçe, **denizin şeffaf yeşilinden görünen dip kuyular**ında pul pul ışıklar, **durmamacasına değişen oyalar** yayıyorlardı. S.105 s.23-24

Bakışlarımızı kâh **denizde ve karada oynaşan ışıklar** kapıyor, kâh tam **önümüzdeki yapraklar**dan **örümceklerin sarkıttıkları ışık teller**i tutuyordu. S.105 s.29

Çünkü beklenen ve sevilen **bir şey**i ürkütmemk için, ona doğru usul usulayak ucuna basılarak gidildiği gibi; duyulmaktan korkarak, fısıltı ile konuşuyorduk. S.106 s.1

Hele dalgaların kumlar üzerine diz çöküp devrilişi, **bağıran yüzbinlerce insan**ın sesi gibi uğulduyordu. S.106 s.6-7

Ne bileyim **karanlık bir yer**e birdenbire bir meşale girmiş gibi denize atılışının **tuzlu çınlayış**ını, tepemden tırnağıma **yayılan** bir **ürperti**yle duydum. S.106 s.18

Dalgalar üzerinde **parlayan neşe**si, pırlanta üzerinde çakan ışık gibi idi. S.106 s.21

Dalgalar bile, kıyıya çarpıp açığa dönerken **birbirini saran ve birbirinin koynuna akan şelaleler**di. S.106 s.25

Gece bir **hırsızlıktan gelen mücrimler** gibi çalılar arasından, görülmeden, kayığa döndük. S.106 s.32

Güneşle ısınmış **yabani nane**nin tatlı ve ısırıcı soluğu dağların **kudretli kalçalar**ından fırlayan kıyı rüzgariyle kayığa geliyordu. S.106 s.35

Güneşle ısınmış yabani nanenin tatlı ve ısırıcı soluğu dağların **kudretli kalçalarından fırlayan kıyı rüzgari**yle kayığa geliyordu. S.106 s.35

Deniz kenarındaki tek tük evlerin önünde çamaşır **yıkayan kadınlar**ın yüzleri, sıgalı kolları ve bacakları **batan güneş** dolayısiyle alevdenmiş gibi kıpkızıl yanıyordu. S.107 s.1-2

O **ılık cenup gecesi**nin koynunda yıldızlar bile sıcaktı. S.107 s.7

Teslimiyetkâr güzel kadınların hayallerinin tesiri altında artık yemiyor içmiyor para biriktiriyordum. S.107 s.8

Onlar anlatırken ben göz kulak olur, ve sokakların adlarını ve nerelerde olduklarını, beynime **ateş mühürler**le damgalarcasına yerleştirirdim. S.107 s.12

Yolculukları sırasında **uğradıkları yerler**de hısım ve akrabaları yoktu. S.107 s.15

Yan sokaklarda onları **Pıss...st! Piss...st! diye çağıran kadınlar**a karşı da hiç hürmetsiz değillerdi. S.107 s.18

Yoksul ve **yapayalnız insanlar**dı. S.108 s.19

Gözlerim bağlı olsaydı memleketimi **güzel koku**siyle bulurdum.S.107 s.27

Bodrumun önünden geçerken canımın canı **masmavi kıyı** gözlerimin karşısında gönlümce uzanıyordu. S.107 s.28-29

Denizin mavisi üzerinde o kadar **temiz ve berrak** bir **suret**te beyazdı ki hemen bir saniye önce- aşk ilâhesi gibi- denizden ve köpükten yaratılıp kıyıya yayılıvermiş sanılırdı. S.107 s.29

Şehir beyazken **açık mavi** oldu. S.107 s.33

Göktepenin **merhametli gölgeler**i şehrin üzerine uzandı. S.108 s.4

Ben **isimlerini ezberlemiş olduğum sokak**lara doğru yollandım. Titreye titreye yürüyor sıkılıyordum. S.108 s.7

Kadınların **kara kırmızı**, ve **beyaz boyanmış suratlar**iyle karşılaşınca içim bulandı. S.108 s.8

İçimden kan ağlar bir vaziyette topladığım paranın bir kısmını içkiye verdim. S.108 s.11

Geçtiğim güneş görmez dar yerler, leş gibi sidik; kokuyordu. S.108 s.13

Yolun **iki tarafındaki yüksek binalar**ın kapalı pencereleri, kapanmış kapaklarından çapak ve irin sızan hastalıklı gözlere benziyordu. S.108 s.14-15

Uzaktan uzağa çalınan latarinalar, ve **dişili erkekli şarkı söyliyen bozuk sesler**, kadınların **çiğlıgımsı yılışık yılışık kahkahalar**ının gürültüleri, sanki deniz tutmuş gibi, bana bir bulantı verdi. S.108 s.17-20

...kadınların **çığlığımsı yılışık yılışık kahkahalar**ının gürültüleri, sanki deniz tutmuş gibi, bana bir bulantı verdi. S.108 s.18-19

Ürkek ve çelimsiz adımlarla ara sıra duraklıyor yolumu değiştiriyordum. S.108 s.23

Sokakta gelip geçenler, evlerin **o kapalı gözlere benzeyen pencereler**i, **ağaran kaldırım taşları** hep hayretle fal taşları gibi açılmış bana bakıyorlar sanıyordum. S.108 s.25-26

Bir türlü **asıl sokağ**a dalmak cesaretini kendimde bulamıyarak bir aşağı bir yukarı taban teptim. S.108 s.27

Büyük bir **namussuzluk** işlemekte olduğumu duyuyordum. S.108 s.29

O **evlerdeki kadınlar** namussuzsa oraya gidenler değil a. S.108 s.32

Oraları hep **namuslu erkekler**in uğrağıdır. S.108 s.33

Hafif bir **yaprak** gibi, artları sıra katıldım.S.109 .s.2

Yaptığım ne **yüz karası şey** idi. S.109 s.5

Yüzüme harlayan kandan yüzüm ateş gibi yanıyordu. S.109 s.6

Izgarada **pişirilmiş uskumru balıkları** olur. S.109 s.7

İşte bir gözü öyle bulanmış ve yumurta kadar yuvasından fırlamış, **iri yarı yapılı yaşlıca** bir **kadın** önümde duruyordu. S.109 s.9

Farkına varmadan öyle bir irkilmişim ki kadın ağlayıcı ve **çetrefil** bir **Rum şivesi**yle efendim bir, "nefis köreltmekten ibaret değil mi? Onu başkası kadar ben de yaparım." Diye yalvarmağa başladı. S.109 s.13

Bir müddet sonra **tiksintiden, heyecandan, telâştan, şaşkınlıktan allak bullak olmuş** bir **vaziyet**te kendimi dışarıda buldum. S.109 s.19-20

Hani denize **açıldığım ilk gece** direk başında **gördüğüm Oriyon yıldızları** gökte pırıl pırıl parlıyordu. S.109 s.23

Başımın üstünde, kapının önündeki **kırmızı fener**se domates gibi **sulu ve yılışık bir göz**dü. S.109 s.24

Gönlüm **sıla hasreti**yle yorgun ve dolgundu. S.109 s.28

Kala kala **yabancı yolcu vapurları**nda iş bulmak kaldı. S.110 s.3

Bana ödünç para verdi. S.110 s.7

Yemeğe ve ondan sonra da **Balyoz denilen eğlence yerleri**ne davet etti. S.110 s.8

Dükkânlardan **eğlence yerleri**nden **akan ışıklar kaldırımlardaki karanlığ**ı çizgi çizgi kesiyordu. S.110 s.10

Kalabalığın **yürüyen bacakları**, dükkânına ve eğlence yerine göre şimdi yeşil ve mavi sonra kırmızı ve sarı olarak **her adım**da renk değiştiriyordu. S.110 s.11-12

Loyid Triyestino denilen Avusturyalı vapur şirketinin acentasına gittik. S.110 s.26

Ertesi günü kalacak ve Marsilyaya gidecek olan bir vapurda ateşci eksikmiş. S.110 s.26

Ertesi sabah daridünyada **sahip olduğum** bütün **mallar**ımı bir çıkın ederek ve koltuğumun altına sıkıştırarak Galata rıhtımını boyladım. S.110 s.33-34

Hepimizin ellerinde **eski püskü çantalar** ve çuvallar vardı. S.111 s.1

Vapurun bordası önümüzde **kara** bir **duvar** gibi yükseliyordu. S.111 s.2

Kafile halinde **kısa kısa adımlar**la yürüyerek vapura giriyorduk. S.111 s.4

Sanki, yüzlerce ayaklı upuzun ve **kapkara** bir **ejderha deliğine giren** bir **yılan** gibi vapurun gövdesine giriyorduk. S.111 s.6

Yolcular ise **mükellef bir iskele**den, kadınlar **çıtır çıtır yapmacık gülüşler**iyle, çelebi ve beyler **kendilerini satan tavırlar**iyle yukarıya ürüyor ve yukarı çıkıyorlardı. S.111 s.7-8

Bizimse **vedalaşacak kimsemiz** yoktu. S.111 s.15

Fakat **yapacağım iş** o kadar basit idi ki onu öğrenmek için çıraklık etmeğe, ders almağa lüzum yoktu. S.111 s.18

Nereye gidersem gideyim **bol bol vapur**, yani karanlık ve **izbe mağaramsı anbarlar**, geçitler görüyordum. S.111 s.32

Gemi Marmara denizinde gece esmiş ve dinmiş lodosun **ölü dalgaları** üzerinde kalkıp iniyordu. S.112 s.1

Güverte gölgeleri gemi sallandıkça **gizlenmiş oldukları yer**lerden **çekingen beyaz güverte**nin üzerine uzanıyorlar, sonra kendi cesaretlerinden ürkmüş gibi birdenbire kendi köşelerine çekilip yine gizleniyorlardı. S.112 s.7-8

Amiraller gibi apoletli ve sırmalı garsonlar, onlara **tepsiler dolusu** bir **şeyler** getiriyorlardı. S.112 s.13

Vapura **iki zengin Moschildin yolcu** olarak geldikleri fiskos edilmişti. S.112 s.14

Onları tanımadığım halde, bir sürü **gayri mer'i, hiçler, ve hiç kimseler** arasında, sanki **hakikî insan** ve **yolcu olarak yalnız kendileri varmışlar gibi bir tavır takınış**larından, ve onların bu kanaatinin bütün öteki yolcuların yerlere sürünürcesine hürmetleriyle tasdik edilişinde, o iki **ihtiyar kadın**ın Moschild ailesine mensup olduklarını anladım. S.112 s.17-19-20-21

Zavallı Pahos bana nasıl ikram ve iltifat edeceğini şaşırdı. S.113 s.4

Çünkü **dostu olan aşçı başı**ya gizli gizli imam bayıldı pişirtiyormuş. S.113 s.7

Görsen yolculara ne **pis pis kokmuş şeyler** veriyorlar. S.113 s.9

"Ah bre bilmezsin Mahmudaki, ben salon yolcularının garsonuyum. .Burada her şeyin bir **iç yüz**ü bir de **dış yüz**ü var. S.113 s.18

Salonda çalan cazbandın gürültüsünü uzaktan uzağa işitiyorduk. S.113 s.20

Pahos "iştahın açılsın" diye, salon yolcularının **içtikleri** en **pahalı** bir **içki**yi sundu. S.113 s.22

Yemek salonu **renkli camlar**dan ibaret **bir kubbe altı** idi. S.113 s.29

Mobilya, **en nadir ceviz** ve başka ağaçlardan yapılma sert ve sağlam şeylerdi. S.113 s.30

Fakat renk renk ışıkların donukluğu dolayısiyle, **keskin kenarları** ve **şekilleri** sanki buğulanıp birbirine eriyor ve göze bir **yumuşaklık, tesiri** veriyordu. S.113 s.31

Masaların üzerindeki küçük ampuller loş bir **ışık** veriyor, alçakta duran bu ışıklar tavanlara doğru uzun gölgeler salıyordu. S.113 s.35

Her halde **kulacı yüz liradan aşağıya olmıyan ay ışığına benzer ipek kumaşlar** vardı. S.114 s.8-10

...sanki gök mavisinden kırpılma mavi benekler mi, kelebekler mi diyeyim işte onlar, **bu ışık ağı**na yakalanmışlardı. S.114 s.11-13

Erkeklerin çoğu yemek yimek için sırtlarına **kırlangıç kuyruk frag** takınmışlardı. S.114 s.13

Doğrusu benim de bakışın kırlangıç kuyruklularınki gibi gerdanının **süt beyaz parlaklığı** üzerine kaydı. S.114 s.18

Onun **yumuşak sıpsıcak kuş tüyü yatağı** hiç boş kalmaz. S.114 s.24

Masadaki insanlar telgraf direkleri gibi hep birbirinden ayrı olarak yerli yerlerinde duruyorlar idiyse de başımı indirince masaların ve sandalyaların **tahta bacakları** ile insanların **et bacaklarının** birbirine karışmış pek **dolambaçlı** bir **bacaklar** ve **ayaklar** bulamacı halinde kaynaştıklarını, geri ileri birbirini arayıp araştırdıklarını gördüm. S.115 s.5-8

Bu müddetin yarısını **kızıl ateş** karşısında **kıpkızıl yanan süngüleri** ateşe sokup çıkarmakla, gelberi ile **dışarıya çektiğim pislikler** arasındaki **alevli kömür parçaları** tarafından ayağımı, bacağımı dağlamakta, kan ter içinde kaldıktan sonra serinlemek için makinelerin ağzına giderek orada buz keserek öksürmekle geçirdim. S.115 s.13-16-18

Biz de bunları **içleri saman dolu çuvallar** gibi **lüküs kamaraların** içine taşıyor, bir yerden bir yere götürüyorduk. S.115 s.28

Yolcuların tuvalet saati, yemek saati, cazbant temposiyle birbirine sulanma, ve gece olunca kamaradan kamaraya **gizli girişler saati** ve filân falan. S.115 s.31-32

Biz rahat rahat giderken, **o koca engin**de ölüm dirim savaşında idi, ve savaşla şanlı idi. S.115 s.1

Bizim salon yolcuları yukarıda **tuzlu bademler** çıtırdatarak birbirleriyle flört ederlerken, orada denizci arkadaşlar ...S.116 s.2

Dönüş yolculuğunda en ziyade heyecanlandığım dakika **Arşipel denizine girdiğimiz** dakika idi. S.116 s.11-12

...ve yine **özleyip durduğum** bir **şey**in pek çoğu vardı. S.116 s.19

Memleketin güneş yanığı ve yolun tozu toprağı ile **esmerleşmiş çocukları** arasından geçerek evimin kapısının önüne vardım. S.116 s.21-22-23

Yalnız saburluklar ve **iki yüksek hurma ağacı** olduğu gibi duruyorlardı. S.116 s.28

Onun **üzerindeki yazılar** da yağmurla güneşle silinmişti. S.117 s.2

Üst katta, **pencere kapaklarının çürüyüp dökülmüş yerlerinden giren kumrular**, her tarafa yuvalamışlardı. S.117 s.11

Ertesi günü **eski arkadaşlar**a, sonra da Ateşoğluna uğrıyacaktım. S.117 s.14

Halil ustayı gözlerinin ışığı sönmüş, **ak saçlı**, **ak sakallı** bir insan çöküntüsü buldum. S.117 s.26-27

Onu **evinin meydanlığının ortasındaki harup ağacı**nın gölgesinde buldum. S.118 s.2-3

Ağacın kütüğündeki bir **kırık dal**a barbunya ağının mantar yakasını iliştirmiş, **kurşun yaka**sının bir deliğine **çıplak ayağ**ının **baş parmağ**ını geçirerek ağı germiş, onarıyordu. S.118 s.3-4-5

Bir deri bir kemik elinin üzerinde kan damarları solucanlar gibi kabarıyordu. S.118 s.16

Ateşoğlunun evine bir **kara haber d**uymaktan korka korka yürüyordum. S.118 s.20

Felâketin bazan **kendine** ait **bir hava**sı vardır. S.118 s.22

Onun yaklaşmakta olduğunu, insanın yüreğinde soğuk soğuk duyar, **şen ve güneşli** bir **gün**, güneşin üzerinden bir **kara bulut**un geçmesiyle dünyanın benzi solup kül oluvermesi gibi. S.118 s.23-24-25

Ocaktaki ateşin alevi, gözyaşlarında kırmızı kırmızı parlıyordu. S.119 s.6

Uzun sağ kolu yeldeğirmeni kanadı gibi muntazam, kalkıp iniyor, kepçe **çıplak etler** üzerinde şaklıyor. S.119 s.8

-O **yeni mahalle**de Hacı Resulün evinde badem kırıyor. S.119 s.30

Karaya çekilmiş goletler, tirandiller, baltabaş, kemanbaş tekneler arasından yürüyerek, kahvelere geldim. S.120 s.9

Ben **bir erkek**, **yabancı bir kadın** hakkında **kahvedeki erkekler**den malûmat istiyemezdim. S.120 s.13

Demek ki evde **gördüğüm kadın** erkek Fatmanın övey kardeşleri idi. S.120 s.21

...ve acele bir **el hareketi**yle yüzünü fıtasiyle örtüp gizledi. S.120 s.33

Bu karmakarışık söz kalabalığına hep dikkat kesilen gönlümü, kulağımı, zihnimi verince, bir av tüfeğiyle yüzüne, saçmalar ateş edilmiş bulunduğunu yüzünün berbad ve gözünün de akmış olduğunu anladım. S.121 s.11-13-14

Akmış olan gözünün yeri **derin** bir **kırmızı çukur**du. S.121 s.26

Saçları ve gözünün biri Fatmanın **eski göz**ü ve **eski saçları** idi. S.121 s.27

Zaten onun **eski sima**sı beynimin ve gönlümün tâ derininde o kadar silinmez bir surette yer etmişti ki **eski güzelliğ**inin hayali, gözümün önünde bütün sarahatiyle **apaşikâr duran şimdiki çirkinliği**ni bile bana unutturuyordu. S.122 s.5-6-7

... ve simasının ifadesiyle **ciddileşen bir ses**le: S.123 s.2

Ay ışığında **bir mermer heykel** gibi taş kesilerek duruyor bana bakıyordu. S.123 s.8

Ertesi günü akşamdan sabaha kadar, Fatmanın **başına gelen felâket**i en **ince teferruat**ına kadar bilmek için **çalmadık kapı**, **baş vurmadık insan** bırakmadım. S.123 s.13

Gerenkuyudaki Ballı çiftliğe Fatma babasiyle her **balığa gittiği zaman** Ballı çiftlik sahibi İsmail çavuş mutlaka kıza sulanırmış. S.123 s.29

Bu **işin aksi tarafı,** yemlik balıkların, tam İsmail çavuşun malı olan arazinin sazlık kıyılarında pek bol olmaları, bu bir, ve bir de, İsmail çavuşun kalabalık hizmetkârlarına karşı **ihtiyar Ateşoğlu** ile Fatmanın pek **yalnız başı**larına kalmaları imiş. S.124 s.26-27-28-29

Fatmanın **savurduğu bomba** su içinde **donuk** bir **gümleyiş**le patlamış. S.124 s.33

Alaca karanlıkta, sırt üstüne **dönen balıklar** suyun yüzüne hasır gibi serilmişler. S.125 s.1

Tam o sırada sık çalıların arasından **keskin bir ıslık çalınmış**, ve **bir tüfek** patlamış. S.125 s.4

İri saçmalar, kıpkızıl şişler gib Fatmanın yüzüne gözüne ve gerdanına batmışlar. S.125 s.6

...aklını **söylenen sözler**in üzerine toplamak için bir **hayli vakıt** S.125 s.17

Fatma **uzun** bir **yolculuğ**a çıkmışsa Bodrum köylerine doğru değil Milasa doğru gitmiştir diye düşünerek, "yokuşbaşı yolunu tuttum. S.126 s.29

Bu **adam**ın **biricik** bir **kız evlâdı** vardı. S.127 s.13

Zeynelin de **biricik evladı** olduğu için onun yüreğini kıramıyor. S.128 s.3-4

-Kızımı sana, yâni **bir kardeşim** gibi **bildiğim arkadaşım**ın oğluna vermek benim hoşuma gider. S.128 s.32

Onun **durgun kadife karası okşayıcı bakışı** bana sakin sütlimanlıklardan doldurulmuş cam gibi sulardan ...S.129 s.30

...ve ozaman **direk başındaki matemengiz yapraklanma** gibi gönlümden **hazin** bir **esintinin gölgesi** geçiyordu. S.130 s.5-7

Artık dalgalarından da, insanların kanına, canına **susayan o hain ve hırçın fırtınalar**ından da ikrah getirdim. S.130 s.14

Onun bir daha **mavi yüz**üne bakmamağa karar verdim. S.130 s.16

Zaten onun ne adının, ne sanının, ne dalgalarının, ne renklerinin, ne çalkantı, ne çırpıntı, ne akıntılarının, velhhasıl hiç bir şeyinin bana **gizli kalan**, bana **mahrem olmıyan** bir **yer**i kalmamıştı.S.130 s.18

İç yüzünü de **dış yüz**ünü de biliyordum. S.130 s.20

Deniz yüzü **görmiyen Çömlekçi köyü**nde yaşıyorduk. S.130 s.27

Toprakların nabzı kudretle çarpıyor, ağaçların **şişen tomurcukları**ndan **yeşil alevler** fışkırıyordu. S.130 s.28

Saadetin billûr yaşları içinde Ayşemin **o kara bakışı** kararan derin sularda geceleyin ay ışığı gibi parlıyordu. S.130 s.33-34

Portakal ve limon ağaçları ve gül fidanları arasında, yüklü asma çardakları altında, **pervaneleyen kelebekler** gibi birbirimizi kovalıyorduk. S.130 s.35-36

Benim **her gülüş**ümün ardınca onun gülüşü, onun **her öpücüğ**ünün üstüne benim öpücüğüm baş döndürücü bir girdaplanmayla birbirinin peşini kovalıyordu. S.131 s.1-2-3

Ne var ki orada **Ayşenin parasına muhtaç** bir **sığıntı** gibi yaşamak ağrıma gidiyordu. S.131 s.5

İstiyordum ki **bu toprak işleri**nde benim de el emeğim ve alın terim bulunsun. S.131 s.6-7

...o kadar ki belin dirseğine taban dayayınca**, kısa zaman**da dönümlerce toprağı hallaç pamuğu gibi belleyip atmağa başladım. S.131 s.9

...gözleri sanki **şükran yaşları**yle dolup taşıyordu. S.131 s.32

Cömerd memeleri sütlerle tostoparlak olmuş, **mis gibi kekik, çam sakızı ve yaban çiçekleri kokan sütler** verirler. S.132 s.9

Duygu, kayığın geçerken bıraktığı, en küçük bir izi bile kıskanarak, onu hemen dümen suyunca örtüp **yok eden yüreksiz deniz**de değil, fakat asıl toprakta vardı. S.132 s.14-15

...**insan yaprakları arasına yüzünü daldırıp serinletesi gelen marullar**... S.132 s.24

...bir de **kapının üzerindeki küçük çardak**ta hanımelleri, hep tatlı tatlı ve hafif hafif kokarlardı. S.132 s.31

Öyle **cömert fidancıklar** ki bizi **güzel kokular**ının buğusu içinde yaşatmak için ancak bir avuç toprak ve bir kaç damla su isterler. S.132 s.33

Kepçe yıldızları neden böyle hırçın hırçın kıpırdaşırlar? S.133 s.8

...bir deniz üzerinde **sert kayalar** arasında geçireceğime **sıcacık** Ayşemin **kolları** arasında geçiririm" diye düşünecektim. S.133 s.13-14

Bu hesapta, ben ve Ayşenin **gelecek harman zamanı**na kadar, evde **yiyeceğimiz kumanya**, ve ertesi sene ekim zamanında **ekeceğimiz tohumluk** yoktu. S.133 s.20-21

Kâfir kadın, âmalierbeadan cemin ve zarbın iki **ayaklı** bir **timsal**i idi. S.133 s.26

Kâfir kadın, âmalierbeadan cemin ve zarbın **iki ayak**lı **bir timsal**i idi. S.133 s.26

Benimkileri şalvarının **sağ tarafındaki uçkur ucu**na, kendi parasını da **sol taraf**ına bağlardı. S.133 s.33

Köy bir **dağın** kayalık ve sarp bir **tepesinin altı**ndan başlar, ve yokuş aşağı bir kaç yüz adım devam ettikten sonra biterdi. S.133 s.34

...nihayet Hüseyin dayının bir **kara cahil** olduğuna kanaat getirince, **ayakta durduğu yer**de bacaklarını açarak iki elini kalçalarına koyup göğsünü kabartarak : "Siz toprağın tava geldiğini anlamak için toprağa termometre kor musunuz?" diye sordu. S.136 s.10-13

"Haydi çocuklar**, köylü dayı**ya toprak termometresini ve tarzı tatbıkını öğretelim." Dedi. S.136 s.18

Dikdiğin Hüseyin, "Şalvarımızı çözer, tarlanın ortasına, ve toprağın üzerine **çıplak ard**ımızla otururuz.S.136 s.31-32

Toprağın **ardımıza vurduğu sıcaklık**tan tava gelip gelmediğini anlarız. S.136 s.33

Sonra sevgilisinin güzelliklerini sayıp dökmekle **sevinen** bir **âşık** gibi sözüne devam etti. S.137 s.19

...**canlı sesi**nin çınlayışını kendi dinlemek için, **yüksek ses**le sevincinden- dağ başında **şarkı söyliyen ıslık çalan** bir **çocuk** veya **öten** bir **kuş** gibi- kendi kendine söylenip duracaktı. S.137 s.23-24

Sonradan anladım ki, Hüseyin dayı, toprağın ve yerin nabzını **hasta** bir **çocuğ**un nabzını dinliyormuş gibi dinler, ve kendi nabzı da âdeta ona göre **çarpan tuhaf** bir **adam**dır. S.137 s.33-34

Ağaçlarının daha emzikte **yavruluk çağlar**ını, **mini mini fidanlık haller**ini gençliklerini, delikanlılıklarını, gelişip olgunlaşıncaya kadar başlarından gelip **geçen iyi** veya **fena havalar**ı hep hatırlardı. S.138 s.14-15

Halbuki ise Gâvur Alinin Hüseyin dayı hakkında **kullandığı en hafif lâf** "miskin, mıymıntı ve hırbo" gibi sözlerdi. S.138 s.27-28

Toprağımdan **bir avuç** dolusu bile vermem. S.139 s.19

...bana **yırtık pırtık kunduralar**ının altına **yapışan toprakları** göstererek "bayağı insanın ayaklarına **candan bir yalvarış bir özleyiş** gibi takılıyor,insanın gönlünü kendisine doğru **çeken bir ağırlık** oluyor. S.139 s.31-32-33

Şu çamurun yumuşaklığını duyunca, bizim **kaşık düşmanı rahmetli Hatca**nın gençliğini hatırlarım. S.139 s.35

....bu ihtiyarcığın yüreğine ben nasıl olur da **zehirli** bir **kama**yı, "Fırsat bu fırsattır!" diye harttadak saplar ve herifin canına kıyardım. S.140 s.4-6

Bu pek **tüylü eşeğ**i köy meydanına kadar yedekde götürdüm. S.140 s.29

Ömrümde köyde **hatırı sayılır belli başlı ağa**ların biri idim ya. S.140 s.31

Benim gibi **sunturlu** bir **ağa**nın eşek binişi işine, orada ne kadar köylü varsa, hepsi yardım etmeğe koştular.S.141 s.2

Çuvalları sepetleri **büyük** bir **iştah**la eşeğin iskele ve sancak alabandalarına bağlamaya koyuldular. S.141 s.4

Hemen **o gün varmaklığım lâzım gelen dört saat ötedeki yer**e **bu gidiş**le nasıl varacaktık? S.142 s.1-2

Bir kâbusta **büyülenmiş tek tenha** bir **yolcu** gibi habire yürüyeceğim, fakat **varmak istediğim yer**e bir türlü varamıyacaktım.S.142 s.4-5

Elimdeki değneğe bakarak «o hiç olmaz» dedi.S.142 s.16

Tıknazca bir **dal** keserek ucunu sivriltti.S.142 s.16

Sırsıklam olarak **sırtıma yapışan caket**imi çıkardım.S.142 s.28-29

...**zavallı hayvan**ın suratına şiddetle çarptım. S.142 s.31

Hayvan gözlerini kapıyor, ve başım **beklediği** ikinci bir **darbe** için havaya kaldırıyordu.S.143 s.1

...eşeğin palarını **gölgeli** bir **ağac**a bağladım. S.143 s.7

Eşekle daha öte gitmediğime çok iyi etmişim, çünkü hayvana binmeğe alışmamış olduğum için ertesi günü kalçalarım öyle ağrıdılar ki bir kaç gün **yeni sünnet olmuş çocuklar** gibi, ancak ayaklarım birbirinden ayrık olarak yürüyebiliyordum. S.143 s.12

Siftah biniciliğimin **acı tatlı cilveler**i bayağı sinirlerimi oynattı. S.143 s.14

Çıplak ve **kuru dağlar**ı aşarak **bomboş uzanan ovalar**ı geçerek **bir dağ eteğ**ine vardım. S.143 s.28-29

Yamaçların **ekilen yerler**i bozkırlardan ibaret **kıraç ve kısır bir toprak**tı. S.143 s.30

Kerpiç kesilmiş yanık ve kuru toprakların üzerinde **biten kuru dikenler**den ibaret **dimdik** bir **yokuş**u tırmandım. S.143 s.32

Evlerin pencereleri göz kapakları koparılmış **kap kara** birer **yara** gibi sokaklara açılıyorlardı. S.144 s.1

Horozların ötmesi, çocukların ağlaması, yük **taşıyan eşekler**in ardlarına deyneklerin şaklaması, ve "dah, çüş Karaoğlan!" nâralariyle faaliyete geçiyordu. S.144 s.3-4-5

Evinin önünde **tavukları kışlıyan ve erkek olduğum için yüzünü gözünü örterek, arkasını bana dönen** bir **kadın**dan bizim ortakçının evini bulmak için sağlık istedim. S.144 s.6-7

Bana **biraz ötedeki bir incir ağacı** gösterdi. S.144 s.9

Bizim ortakçının avlusuna **iskambillerdeki sinek yedilisi** kadar **seyrek ve matemengiz gölgeler** damgalıyordu. S.144 s.12

Beni **ilk karşılıyan mahlûk**, **oğuldayan** bir **sinek** bulutu ortasında kuyruk sallıyarak, ve kulaklarını şakırdatarak **olduğu yer**de tepinen uyuz bir eşekti. S.144 s.15

Sırtımdaki yükü yere salıverdim. S.144 s.16

Evin **açık kapı**sına doğru seslendim. S.144 s.17

Ortaya **bir deri bir kemik ve içleri korku dolu** iki **kocaman gözden ibaret kalmış bir çocuk** çıktı. S.144 s.18-19

Delik deşik menevrek şalvarı hiç bir şeyi örtemediği için, bu elbisenin hikmetini anlıyamadım. S.144 s.20-21

İçeride bir gümbürtü koptu, ev temelinden sarsıldı, **toprak duvarlar**dan bir kaç parça toprak kopup yere düştü. S.144 s.26

Herifin gözlerinde **kapkara** bir **acı** okunuyordu. S.144 s.33

Bumburuşuk suratlı kara kuru bir **kadın olan** ortakçının **anne**si eyirdiği **kaba yün** yığınını acele kalkarken yere ortakçının annesi **eyirdiği kaba yün** yığınını acelekalkarken yere düşürmüş, **solmuş saçları cılız örgüler** halinde yazmasından taşmış, **paçavra halinde dallı basma şalvarlı, eli kınalı, patlak gözlü gelin**ine bana **pişirilecek kahve** ve şekerin hangi komşudan ödünç alınacağını telâşlı telâşlı fısıldıyordu. S.144 s.36 - S.145 s.4

Canlı cenazeye benziyen büyük kızı ise, iki eline içi ot dolu **eskimiş yem torbası kıyafetli iki yastığı** almış, odanın en **itibarlı mevkii**ni tayinde tereddüt ederek, ortada şaşkın şaşkın dört dönüyordu. S.145 s.7

Beni ilk **karşılayan** erkek **çocuk**tan başka bir de **körpecik** kız daha vardı.S.145 s.9

O da benim gelişimin evi korkudan altüst ettiğini görerek, her halde beni bir umacı veyahut bir gulyabanî sanmış olacak ki, **koca** bir **torba**nın ardına kaçıp gizlenmişti. S.145 s.10-12

Ara sırada cesaretlenip torbanın üzerinden **mini mini** fındık **sıçan**ı **boncuk gözler**iyle bana bakıyor, sonra ürküp yine saklanıyordu. S.145 s.13

İçlerinde yalnız en **küçük çocuk**, dünyanın el'an hanyasını ve konyasını görmemiş olduğu için ne gövde ve ne de gönül itibariyle sakatlanmamıştı. S.145 s.24

...**çıplak ayaklar**ının birini ötekinin önüne koyarak dudaklarını diliyle ıslattı. S.145 s.36

Çift öküzleri **evin insanların oturmağa mahsus olan kısm**ından **derme çatma** bir **parmaklık**la ayrılmıştı. S.146 s.6

Velhasıl hepsinin ayakları **çıplak taban**ları dilim dilim yarılmış, gövdeleri eğri büğrüleşmiş ve yüzleri de yamrı yumrulaşmıştı. S.145 s.16

Hiç de **korkunç** bir **adam** olmadığım halde altı çift göz bana yılgın yılgın bakıyorlardı. S.145 s.19-20

İçlerinde yalnız **en küçük çocuk**, dünyanın el'an hanyasını ve konyasını görmemiş olduğu için ne gövde ve ne de gönül itibariyle sakatlanmamıştı. S.145 s.24

Kara biberler gibi **ufacık gözler**ini şıpır şıpır açıp kapadı. S.145 s.28

Sonra sanki **büyük** bir uçurumu atliyarak aşmak istiyormuş gibi **küçücük ceb**imden bir **gümüş çeyrek** çıkarıp verdim. S.146 s.2

Çocuğun **paraya bakan gözler**inde kâh bir çocuğun şeker isteği, kâh **yaşını bulmuş** bir **şarkilının ciddî lâkaydisi** okunuyordu. S.146 s.4

İneğin bir tanesi sanki ben toprak ağası değilmişim gibi, **durduğu yer**de bağırdı, o da hoşuma gitti doğrusu. S.146 s.8

Ev dört **kuru duvar**dan ibaretti. S.146 s.10

Tavan **kamışlar ve deniz yosunları üzerine serpilmiş geren**, tabansa **toprak üzerine döşenmiş kayrak taşlar**ı idi. S.146 s.11-12

Ve bir **köşedeki taş** sürtüle sürtüle parlatılmıştı. S.146 s.13

Üzerinde kaz yumurtasını andıran **bir karataş** duruyordu. S.146 s.14

Etrafındaki ince ve **beyaz toz serpintileri**nden **diri ve kalın tuz**u orada ezdiklerini anladım. S.146 s.14

Eski bir **hasır oda** tabanının ancak **küçük** bir **kısm**ını örtüyordu. S.146 s.17

Ot döşekler geceleri serilmek üzere devşirilmiş ve odanın bir köşesine üst üste istif edilerek dıvara dayatılmıştı. S.146 s.19

Bir iki toprak güveç bir kör balta, **ocağın üzerindeki yağ kandili**, ve **eşiğindeki**, **sapı kesik su kabağ**ının içinde **kaba saba yontulmuş tahta kaşıklar**la el değirmeni (çünkü köyde, yeldeğirmeni yoktu) evde oturacak olanların önünü teşkil ediyordu. S.146 s.21-22-23-24

Kuru duvarın taşları arasına sokuşturulmuş dal parçalarından bir bağ soğan ve biber sarkıyordu. S.146 s.26

Yine o dal parçalarına **asılı kirli ve yamalı torbalar**sa, hem kiler, hem çamaşır dolabı hem de **öte beri çekmecesi** vazifesini görüyorlardı. S.146 s.28-29

Çift öküzlerinin **altındaki sidik** birikintisinden de tavuk pisliklerinden de sayısız sinek rızıklanıp evin içinde **beneklemedik yer** bırakmıyorlardı. S.146 s.33

Susmakta olduğumdan istifade ederek eli böğründe ezile büzüle darlıktan sızlanmağa ve **yanık** bir **ses**le dert yanmağa koyuldu. S.147 s.2

Ve insan insan olalı binlerce seneden beri bıkılmadan, usanılmadan, her nesil her stene, ve her gün **tekrarlanmış olan yalanlar**ı ve **hakikatler**i yenibaştan sayıp sökmeğe başladı. S.147 s.3

Bu yılsa onların **kıt verdiği yıl**dır. S.147 s.8

—Nah al olacak halimiz ağam? Ümmeti Muhammet şahitlerimiz ol sunî **ektiğimiz tohum**u bile alamadık. S.147 s.12

Bir tutam ot bile kalmadı. S.147 s.18

Tam o sırada **büyük kız komşudan bulup getirdiği ve ocakta pişirdiği kahve**yi diz çökerek önüme koydu ve kalkıp el-pençe divan durdu. S.147 s.21

İhtiyar kadın gömleğinin esneyen yerlerinden görünen kuru bağrını yumruklariyle güm güm öttürerek: S.147 s.29

Şimdi Ayşeye göre ben kükreyerek **ihtiyar karı**yı tekmelemeli, ayağımın altına alıp çiğnemeli idim. S.147 s.34

Ocak karşısında kıvrılarak uyuyan bir **cılız kedi** nargile gibi fokurduyordu. S.147 s.35

Sineğin biri işi yolunda **giden bir tacir** gibi ellerini oğuşturuyordu. S.148 s.2

İhtiyar kadın evin en yaşlısı olduğu için, yalvarmak, boyun eymek ve nihayet kafese koymak işi ona düşüyordu. S.148 s.4

Ayakta **bekliyen büyük kız**ı da bu gibi manzaraların pek yabancısı değildi. S.148 s.8

Asıl, **oyuncak gözlü küçük kız**ın ne gönlü ne de dili daha yalana ve dolana yatkın olmadığı için yalvaramıyo, ne de el etek öpüyordu. S.148 s.9

Benim oradaki vazifemse, ister herif hep doğru ister hep yalan söylesin, ortakçıyı oracıkta sıkıştırmak ve herifte **önümüzdeki sene** yine **sızdırılabilecek kadar can** bırakmak şartiyle, ondan koparabildiğim kadar koparmaktı. S.148 s.21-23

Yâni duvardan **pis memeler gibi sarkan**, o **mahut torbalar**ı hep bir eşeğe bağlayıp götürmekti. S.148 s.25

—Canım **koskoca yalanlar**la dolu bu **yalancı dünya**ya varsın bu zavallıcıklar da o kadarcık bir yalan katıştırıversinler. S.148 s.30

Yok **kahveymiş, şekermiş diye getirdiğim şeyler**in topunu da onlara bırakmak, ve onlardan hiç bir şey almadan tezelden defolmak vesselâm!... S.148 s.35

Evin**, bıçakla kesilecek kadar koyu sefalet ve kasvet hava**sı beni boğuyordu. S.149 s.1

Didişe- çekişe pazarlığa **alışmış olan bu toprak adamı**, bana vereceğinin azamisini ve asgarisini içinden hesaplamış olacak ki, **hiç bir şey** vermiyeceğini, ve getirdiklerimin de hepsini alacağımı duyunca, karanlıkta merdiveni inen birisinin **bir basamak** daha mevcut olduğunu sanarak ona göre adım atarken, önünde hiç bir basamağın kalmadığını görünce şaşalaması gibi, ağzı açık kaldı. S.149 s.5-6-9-11

Ne dediğimi iyice anlaması için, onu **yüksek ses**le bir defa daha, ve hattâ daha **yüksek** bir **ses**le üçüncü bir defa yine tekrarlamak mecburiyetinde kaldım. S.149 s.13

İlk önce **dilini bulan ihtiyar kadın**dı. S.149 s.16

-İnşallah oğlum paşa olur kılınç kuşanırsın.

Tuttuğun altın olur.

Diye **yaygaralı bir tarz**da hayırduaya başladı. S.149 s.17-19

Yollu ısrarlarım yavaşça bir kenara iterek dışarıya doğru yollandım. S.149 s.23

Yolda yürürken, **yumruk gibi** bir **yürek**le, **ve balta ile yontulmuş gibi sert çizgili surat**la fırtınaya karşı **göğüs geren arkadaşla**rımı hatırladım. S.149 s.24-25

Kara günlerimizin **biricik ışığı olan çay**ı bize ikram ederken utanarak: S.149 s.27

-Bu bir mirasyediliktir. Ama ne yapalım çocukluktan alışmışız. Diyen o **tatlı yüzlü Adem reis**i, Palamut bükünde dünyada **sonsuz** bir **sevgi**nin bulunduğunu fakat bu sevginin dile gelmediğini söyliyen Alişi hatırladım da yüreğim onları görmek hasretiyle cızz etti. S.149 s.31-32-33-34

Böyle düşüne düşüne akşam üzeri **geç vakit** eve vardım. S.150 s.9

Öfkeyle **kuduran yüz**ü, güller arasında kuşlar gibi cıvıldaşarak ve kovalaşarak **öptüğüm yüz** değildi. S.150 s.12

Bu tamamen **yabancı** bir **insan**dı. S.150 s.14

Onlar tâ **geçen sene**, ;bu sene iki misli vereceklerini vadetmişlerdi. S.150 s.16

Sesi insan sesliğinden çıktı da **sert bir yılan fısıltısı** oldu. S.150 s.22

O zaman **kuçu kuçu dediğin vakit** arkadan gelirler, korkma ölmezler, ortakçı kısmı yedi canlı olur. S.150 s.29-30

Sesi insan sesliğinden çıktı da **sert** bir **yılan fısıltısı** oldu. S.150 s.22

Nitekim ki deniz de **bağrına atılan taş**ı unutur ama o taş yine oradadır, ve oradan bir daha çıkmaz. S.151 s.11-12

Çünki ben Ayşe memnun olsun diye **satın aldığım şeyler**i aldığımdan çok daha ucuza aldığımı söylerdim. S.151 s.23

Bir gusul abdesti için lâzım olan bir teneke su ile dokuz ay sonra bir yenisi dünyaya gelir. S.151 s.24

Küfre yakın **hoyratça kahkahalar**la edilen bu teselli beni kızdırıyordu. S.151 s.25

Her tarafta harıl harıl yağmur duaları okunuyor, dualar **küçük çakıl taşlar**ına üfleniyor, sonra taşlar **yere serilmiş seccade**lerin ve hasırların üzerlerine konuluyordu. S.151 s.33-34-35

Köyün kahvesinde on on beş kişinin **akşamdan sabaha kadar üfledikleri dualı taşlar insan boyunu bulan kuru fasulya yığını** gibi yükseliyordu. S.151 s.36

Müftü Abdülvahap hoca zıddima giden, **dar yürekli ve sağır kafalı** bir **adam**dı. S.152 s.7

Murat dayıyı **süprüntü taşıyan süprüntücü katırı**yla mezarlığa götürdükleri halde Murat dayının tabutla taşındığını söylemişti. S.152 s.9

Söylediği bu **yalan** dolayısiyle onu tâ o zamandanberi mimlemiştim. S.152 s.11

Bu adam vaktiyle parasız olarak Eskişehirden müftülükle Bodruma gelmiş, fakat zenginlerden Hacı Kıranların kıziyle evlenince müftülükten istifa etmiş ve karısının **bizim köydeki tarla** ve **tokad**inin başına geçmişti. S.152 s.15

İlk karısını ve çocuklarını Hacı Kıranlara:

-Dul kalan kız kardeşim ve **öksüz çocukları**.

Diye takdim ederek onları eve almıştı. S.152 s.21

Kadın çocuklariyle evde altı yedi ay sığıntı olarak yaşamış ama, **evdeki vaziyet**i nihayet bir gün canına tak etmişti. S.152 s.23

-Ben **nikâhlı karı**sı, bunlar da **öz çocukları**dır. S.152 s.30

Aydına **giden Bodrumlular on yaşlarında olan çocuğ**unun birinin sokakta yaya kaldırımında oturup elindeki bir **tahta tepsi**den baklava şeklinde kesilmiş susam helvası satmağa çalıştığını görmüşlermiş. S.152 s.36

Abdülvahap hocanın köyde yaptıklarına gelince, köye mezarlık diye köylülere **ateş pahasına sattığı bir dönüm kıraç tarla** hakkında oraya gelecekleri evliyanın inip toplandığını söylemişti. S.153 s.3-4-5

Yazın da çakallar pek yanaşamadıkları için, bir kaç gün evvel gömülenlerin mezarlarından **yeşilimtrak bir alev**in çıktığı görülürmüş. S.153 s.9-10

Eskişehirden parasız pulsuz geldiği halde gerek karısının malı, gerekse bu köy mezarlığında **çevirdiği dalaveralar**la eni-konu çift çubuk, ve sığır sıpa edinmişti. S.153 s.13-14

...çenelerin ve göbeklerin **heybetli sahibi** olarak fiçıya dönmüştü. S.153 s.17

Köylüler hocanın sözlerine âyetikerimeler kattığına ve pek **eski kıssalar**dan yeni yeni kıssalar çıkardığına hayran kalırlar ve onu çok **iyi** bir **adam** sayarlardı. S.153 s.18

Nasıl saymasınlar ki yetim malına göz dikmemiş, ve **beş vakıt namaz**ını kılarak cenneti peylemek için **koca kitap**ta yazılı ne varsa, hepsini yerine getirmişti. S.153 s.21

Kıble işte şu taraftadır. Diye **şahadet parmaği**yle yine doğu tarafını göstermişti. S.154 s.2.3

Köylüler, köy kuruldu kurulalı kıbledir diye namazlarını **yanlış** bir **istikamet**e tevcih etmiş olduklarını sanarak, bu kadar **upuzun ve âlimane lâflar**la o hatalarını düzeltmiş olması dolayısiyle müftü Hacı Abdülvahap hocayı aşerei mübeşşerenin on birincisi saymışlar. S.154 s.5-8

-Pek iyi, önümüzdekinin ardını toslamadan bu **daracık yer**de secdeye nasıl varıp geleceğiz. Diye düşündüm. S.154 s.12

Yüksekçe bir **minder**in üzerine **kat kat etler**inin bütün heybetiyle kurulmuştu. S.154 s.17

Boğazını temizlemek için bir iki ehem öhüm ettikten sonra **günah işliyenler**in cehennemde neler çekeceklerini sayıp dökmeğe koyuldu. S.154 s.19

Ona on okka buğdayı **ölü fiat**ine satmamış olduğu için **fukara şaşı Selim**in yüzüne gözlerini dikerek: S.154 s.26

Yâni peygamberimiz fukaralığımla iftihar ederim demiş, hasislikle değil! diye gürledi ve gözlerini ondan ayırmadan, **dünyada mallarından ayrılmak istemiyen cimriler**in öteki dünyada boyuna başlarına topuz yiye yiye **kilerlerce buğdaylar** kusturulacaklanı ilâve etti. S.154 s.32

Bu sırada köyün parmakla **gösterilen** tavuk **hırsızı** – herkesin tavuğunu çalıp ahını aldığı için- Ahlı Çipit Memişe döndü. S.154 s.35-36

-Eyvah şimdi topuz sırası bize gelecek! Diye düşünmüş olacak ki hocanın öfkesini önlemek için ondan ateş pahasına aldığı enamı açıp okuyor gibi yapıyor, ara sıra yine hocadan **aldığı misvak**ı çıkarıp dişlerine sürtüyordu. S.155 s.4-5

Her halde karısı Hacı Kıranların kızının gözleri bazan köy delikanlıları tarafına kaydığı kulağına gitmiş olacaktı ki Seyyid Battal Gazinin seksen bin kâfirin ödünü birden **patlatan nâralar**ı gibi nâralar atarak **zina işliyenler**e karşı ateş püskürdü. S.155 s.11-12-13-15

Hocanın **bu haykırışlar**ı asıl **arkada kafes ardına tıkılmış bulunan kadınlar** arasında mucizeler yaratıyordu. S.155 s.16

O zaman Abdülvahap hoca **köyde kendi müttefikleri saydığı zenginler**e ve eşrafa döndü.S.155 s.20

Dünyada kasbedip **para kazananlar**ın Allahın en **sevgili kullar**ından olduklarını söyledikten sonra cennette onlara nasıl ikram ve iltifat edileceğini anlatmağa başladı. S.155 s.23

—- Nafile! yine **katı yürekli zamanlar**a çattık.S.156 s.15

Ne edelim alnımızın **kara yazı**sı imiş. S.156 s.16

Suyu en **gür kuyu** bizim kuyuydu. S.156 s.18

Dolaplara koşulan eşekler yarım saat dönünce kuyuları boşaltıyorlardı. S.156 s.23

Hayvanların suyunu, **tâ uzaklarda üzerleri kükreyen kalın ve yeşil bir kaymakla örtülü sarnıçlar**dan taşımak lâzım geldi. S.156 s.25

Kuşların çoğu yiyeceksizlikten uyuzlaştılar, o **kirpiksiz tostoparlak gözler**iyle topraklara yan yan bakıyorlar, **taş kesilmiş toprakları** nafile yere gagalayıp tırmalıyorlar, sonra bir **gölgelik yer**e oturup gagaları bir karış açık soluyorlardı. S.156 s.28

Tamtakır kuru bakır bir **gök**te **kızıl kızıl yanan güneş**in ışığı en **karanlık** bir **kış** gününün kasvetine taş çıkartıyordu. S.156 s.34

Kudurmuş, susamış topraklar, hastalıklı dudaklar gibi, yer yer çatladı. S.156 s.35

Canım çok sıkıldığı için **hoş beş edecek** bir kaç **adam** aradım. S.157 s.4

Arnavut Bayram ağanın köy kahvesinden başka **gidilecek yer** yoktu. S.157 s.5

Bunlar **mal mülk sahibi azılı eşraf**tandılar ve kahvenin **birinci mevkii sayılan pencere yanı**na kurulurlar, nargile fokurdatarak ara sıra övünürlerdi. S.157 s.9

Mescitte Abdülvahap hocanın **kıldığı namaz** zamanı müstesna, onların hepsi de kahvenin yere, duvara çakılı **demirbaş eşya**sı gibi yerli yerlerinde bulunurlardı. S.157 s.11-12-13

Öteki takımsa **azılı eşraftan olmıyan köylüler**dendi. S.157 s.14

Bunların gözleri, sıcakta **çift süren çift öküzler**in gözleri gibi neşesiz ve sönüktü. S.157 s.15

İsledikleri topraklar ister ağalarının ister kendilerinin olsun, **ellerindeki kara saban**la toprakların boyunduruğuna vurulmuşlardı. S.157 s.19

Fakat toprağa ve karı kızana karılıp karıştıktan sonra, **ümitleri de doğup büyüyen ve Yemende veya Havranda veyahut Rum elinde şehit olan oğulları** gibi ölüp gittmişlerdi. S.157 s.23

Neredeydi **o** gürültülü patırtılı **liman** ve denizci kahveleri? S.157 s.27

Fırtınanın sesini yenmek zorundan dolayı bağıra çağıra konuşmağa alışkın **büyük denizler**in denizcileri? S.157 s.29

O vinçlerin harhanası, **ince** ve **kalın vapur düdükleri**. S.157 s.30

Hele **o deniz ameleri**nin en **ufak** bir **hareket**i yapmak için gırtlaklarını patlatırcasına bağırmaları. S.157 s.30-31

Herkesin herkese ne yapmak lâzım geldiğini avaz avaz haykırması, hiç kimsenin bağıranlara kulak asmadan durmamacasına **trampet gibi sesler**le kıyamet koparması. S.157 s.32-33-34

Buradaki köylüler, değil megafon, değil çan ve düdük, fakat **kıyamet günü ölüleri mezarlarından kaldıracak olan İsrafilin borusu** bile derin uykularından uyandıramazdı. S.158 s.3

...fakat kıyamet günü ölüleri mezarlarından **kaldıracak olan İsrafilin borusu** bile derin uykularından uyandıramazdı. S.158 s.4-5

Milâstan Bodruma postayı taşıyan süvari Mehmetle jandarma muhafızları vardı. S.158 s.14

Hiç unutmam **güzel** bir **gün**dü. S.158 s.15

Eski deniz hasretimin yeniden uyandığı ilk gündü o. S.158 s.15

O gün gökte, yumuşak bulutlar, **mavi yollar**ında denize doğru kayıyorlardı.S.158 s.17

Kızgın kayalar kavrulmuş toprakların alevini yüzlerimize vuruyordu. S.158 s.21

Ara sıra bir **alaca yılan** şimşek gibi parlıyarak yolun ortasından geçiyordu. S.158 s.23

Toz bulutu halinde **karşımızdaki dağ**ın eteklerine vardık. S.158 s.25

İşte o zaman önümüze **gerilen toprak perdesi**nin ötesinden denizin **tuzlu soluğ**u, yüzüme serin serin geldi. S.158 s.26

O sırtın tepesinden denizi göreceğimi bildiğim halde, **birdenbire görünen deniz** beni apansızın **şiddetli** bir **tokat** yemişim gibi sarsıp şaşırttı. S.158 s.30

Çelik bir **ayna**ydı o. S.159 s.4

Yekpare parıltı ve kıpranışı ufuklara kadar dayanıyordu. S.159 s.6

Yolumuz bazan **baş döndürücü uçurumlar**ı kıyılayarak bazan çam gölgeleri altından kayarak denize iniyordu. S.159 s.8

Kıvrak gövdesini bana doğru eğmişti. S.159 s.13

Henüz **patlıyan** bir **nar çiçeği** gibi gülen dudakları, güneşte **mavi mavi çakan kapkara gözler**i ve saçlariyle güzeldi. S.159 s.14

Sanki birdenbire önümde **başımı fırıl fırıl döndürerek çeken** bir **uçurum** açılmıştı. S.159 s.21

Onun **soğuk karanlığ**ına devrilmemek kokusiyle sanki Ayşenin eline değil, fakat **kenardaki** bir **kaya**ya sıkı fıkı tutunuyor ve irkiliyordum. S.159 s.24

Bodruma **nasıl vardığım**ızın farkında olmadım. S.159 s.26

Kıyı **çığrışan gülüşen çocuklar**ın denize atilisiyle köpürüp çağlıyordu. S.159 s.28

İç limanın kumsallığı, tâ **eski tersane**ye kadar, **keresteyle, yontulmakta veya boyanıp donatılmakta olan seren, direk, ve maçolarla, destereyle kesilmekte olan iskarmozlarl**a, **omurgalarla** örtülüyordu. S.159 s.31

Havada deniz tuzu kokusu, **yeni kesilmiş çam, dut, harup ve başka ağaçlar**, katran, zift ve **çeşit çeşit ip** ve **halatlar**ın kokuları vardı. S.159 s.35

Ötede beride **küme küme zincir** ve kayıkların gerek **demir** gerek **çelik aksamlar**ının yığınları görünüyordu. S.160 s.3

Golet taslakları, skafi isketeleri ve bazılarının yalnız karineleri kurulmuş, bazılarının kaburgaları takılmış, kimsinin su kesimine kadar, kimisinin küpeştesine kadar kaplamaları çakılmış, sürü sürü, çeşit çeşit tekneler vardı. S.160 s.4-5-6

Gemicilerin:

-Ah şöyle olsa, vah böyle olsa!

Diye **çeşit çeşit sade** ve **basit dilekler**i vaya **azametli ümitler**i, **becerikli** deniz **ustalar**ının ellerinden çıkma gemi yapılarında sarih ifadelerini bulmuş oluyorlardı. S.160 s.10-11-12-13

İrili ufaklı bütün **halk** deniz kenarına dökülmüştü. S.160 s.14

Bilgin tavırlarla şu veya bu teknenin öte berisini yokluyor ve onların meziyetlerini ve noksanlarını anlatıyordu. S.160 s.16-17

Yetmiş senelik ömürlerinin ancak on, on beş senesini karada geçirmiş **eski denizciler** vardı ki bir teknenin önünde durup sancaktan iskeleye, baştan kıça iki **çarpas bakış** gezdirdiler mi, tonajını**,** şu veya bu rüzgârda **yapacağı yol**u bir çırpıda ölçüp biçiyor ve geminin kıymetini tayin ediyorlardı. S.160 s.18-19-22

Koca enginler aşırı seferler yapacak yakışıklı bir **tekne**ydi. S.160 s.29

Hemen denize atılacaktı, denize itilince kolay kaysın diye **karinenin altına konulan kızakları** yağlamışlardı. S.160 s.31

Tekneye baştan kıçına, sağlı sollu dayadıkları iki sıra **destek** dolayısiyle gemi **gümüş kumsallık** üzerinde uyuyan kırk ayaklı bir ejderhaya 'benziyordu.S.160 s.32

...kumsalık üzerinde **uyuyan kırk ayaklı** bir **ejderha**ya benziyordu. S.160 s.34

Provası kınından fırlıyan **bir kılıç** gibi keskin ve parlaktı. S.160 s.36

Deniz geminin ayak ucunda, mavinin ruhu ve canı ciğeri olan en **saf mavi**den bir yayılışdı. S.161 s.1

Deniz **ılık çırpıntı**lariyle tekneyi nemliyor ve **saf rüzgâr** serinletiyor, ve sanki geminin can kulağına gizli bir türkü söylüyordu. S.161 s.5

Ve seni **kuvvetli kanatlar**ın üzerinde uçuracağım S.161 s.10

Ormanda ağaçken bir yerde saplanakalmaktan, ve **iradesiz** bir **ömür** yaşamaktan hâlâ bıkıp usanmadın mı? S.161 s.14

Açık hava, **açık deniz** ve **açık ışığ**a fırla.s.161 s.14

Deniz ejderinin rakibi, Yunusbalığının yoldaşı, **yoksul martı**nın tesellisi, kaptanın gururu, denizcinin türküsü ol! S.161 s. 18-19

Koca gemi denizin çağrışını tâ özünden duyar gibi oldu ve kızaklarının üzerinde sarsılıp inledi. S.161 s.21-22

Sanki düğün vardı da **mesut hâdise**yi davulla dümbelekle dünyanın bir ucundan öteki ucuna müjdelemek istiyordu. S.161 s.29-30

Ben geminin provasına doğru tam denizin **eriştiği yer**de boynum bükülü bekliyordum. S.161 s.32

Ü**ç seneye yakın bir zamandan beri yüzünü görmemiş olduğum ilk sevgilim**le göz göze gelmiştik.S.161 s.35

Maviden yeşile kayıp **değişen duvağ**ının ardında bana hazin hazin gülümsüyordu. S.162 s.4

onun zulmüne, cinayetlerine karşı **duyduğum isyan**, denizde **çekmiş olduğum cefalar**, **boşu boşuna sarfetmiş olduğum emekler**... S.162 s.13-14

Yalnız ufuktan kanat açışımın, tehlikesine de, fırtınasına da fermen okuyuşumun **çıldırtıcı sevinc**ini hatırlıyordum. S.162 s.18-19

Canını dişine alarak gözünü budaktan sakınmaz denizci hayatının **türlü türlü cilveler**ini, çömlekçi köyünde, mer'ada **besiye çekilen inek** gibi, **ahırlı, kümesli, gübreli** bir hayatla değişmiştim. S.162 s.20-21

Artık kayık desteklere değil, fakat karinesiyle **yağlanmış ve yatırılmış direkler**e, ve bir çok insanların elleriyle göğüslerine dayanıyordu.S.162 s.30

—Aganta!

Diye bağırma asiyle, kayık gök gibi gürliyerek, ve benimle, **öte de duran denizci** ustasiyle Halil ustanın arasından geçerek yıldırım gibi denize indi.S.163 s.1

Gemi denize indiği sırada güvertede **koşan bir tayfa**nın ayağı bir ipe takıldı. S.163 s.10

Denizin **kıvrak Yunusbalıkları** idiler. S.163 s.27

Hiç **koskoca çınar**ın tepesi, rüzgârda gürliye gürliye, gökte **uçan bir bulut**un hayatını yaşarken, tâ **aşağıdaki toprağ**a abanmış uyuz ayrık otuna eğilip bakar mı? S.163 s.27-28-29

Hepsinin bakışında **bu hortlak da acaba niçin aramıza girdi? Yollu** bir **sual** okuyordum. S.163 s.31

...**kara kuru örümcek bacaklar**ına benziyorlardı. S.164 s.16

Kendime, "**Kara topraklar**a gömüldün ey toprak ağası" derdim. S.164 s.18

Belli başlı bir kaç **demirbaş mevzu** tükenince sıra Dursun ağanın eşeğinin yaşına gelirdi. S.164 s.27

Angarya iş görüyorlarmış gibi ayaklarını **sürükliye sürükliye geçen lâflar**, mevzular hep o **bezdirici, usandırıcı mal, mahsul, hava, para ve kaça sattın kaça aldım işleri**. En **güzel** bir **masal** bile iki kere dinlenmez, bin kere tekrarlaman kuru lâfa ne diyelim? S.164 s.20-21-22

Hayır senin **o dediğin** sene anası hâlâ gebeydi" der. S.164 s.32

Yabancılıklarını **duyduğum** bu **insanlar** arasında içimde **acıca** bir **gariplik** çöküyordu. S.164 s.35

Ne bileyim, bizim bahçenin toprağı mı, suyu mu, yoksa **attığımız tohum**umu huyunu değiştirdi? S.165 s.9-10

Hıyarlar esrarengiz **bir suret**te, zehir zenberek kesiliyorlardı. S.165 s.13

Göbek bağlasınlar diye **tepelerini bağladığım marullar**sa hava fişekleri gibi tohuma kalkıyorlardı. S.165 s.20

Kıştan tohuma kaçmışlar diye bahçede **bıraktığım lahanalar** zamanın ağuşunda oturup da kıdem kesbediyorlarmış gibi inadına gebeleşiyorlardı. S.165 s.22

Köyün ne kadar kedisi varsa hepsi gelip bizim evin içine **büyük ve küçük abdest**lerini bozuyorlardı. S.165 s.26

Tohuma kaçan marulların tepelerini uçurdum. S.166 s.3
"Al sana!" diyerek bahçeyi havaya **fırlayan düşen toprak marul ve lahana parçalari**yle doldurdum. S.166 s.7

Hallaç pamuğu gibi **savurmuş olduğum bahçe**nin ortasına bağdaş kurarak etrafıma bakındım. S.166 s.10

Yamaç, **ufak ufak toprak parçalarını çeviren derme çatma kuru duvarlar**la kıyım kıyım kıyılmıştı. S.166 s.12
İşte hep malımız! malımız! malamız! diye uğrunda yaşadıkları uyuz topraklar bunlardı.S.166 s.14-15
Köpeklerin boğazlarından tasma ile bir yere bağlı kaldıkları gibi bunlarda barsaklariyle boğazlarından topraklarına bağlı kalacak, hep **yanlarındaki komşular**ın mallarına göz dikerek hırlayacak, hep malıma göz diktin diye komşularına havlıyacak, malım var diye ölünceye kadar mallarının kulu kölesi olarak evim var diye dört **kuru duvar**ın içine mezara gömülmüş gibi gömülerek yaşıyacaklar. S.166 s.17-20-22-23

Nihayet **okunmuş taşlar**, develere beygirlere, eşeklere yükletildi.S.166 s.26
Bazı köylüler kendi okudukları taşları sevaptır diye kendi sırtlarında taşıyorlardı. S.166 s.28

Daha sonra **kalabalık halinde köylüler** ve **sürü sürü keçiler**, **koyunlar, sığırlar** geliyorlardı.S.166 s.30
Böylelikle akar kenarına varılarak **okunmuş taşlar** suya atıldı. S.167 s.1

Herkesin yüreğinde **bir ümid** uyanmıştı. S.167 s.3

Taşların suya **atıldığı gün**ün ertesi sabahı kahveye gittim. S.167 s.4

Abdülvahap hoca **en imtiyazlı yer**e geçmiş geyirdikçe **davudi ses**iyle Allah diyor, tulum göbeğine basarak: «Oh rahat ettim» diye ilâve ediyordu. S.167 s.8

Orada oturan dört beş **köylü** de onu taklide koyuldular. S.167 s.13

Kapının çerçevelediği **dört köşeli mavi gök parçası**ndan mıdır nedir. S.167 s.16

Büyük sulara **açılan o gemi**nin sanki içindeydim. S.167 s.20

Dalga gelip geçtikçe geminin provası tâ uzakta **görünen Atlas okyanusu**nun çizgisine keman yayı çekermiş gibi inip çıkıyor, mavi bir deniz havası çalıyordu. S.167 s.21-22

Sanki Amerika kâşifi, **geçmiş yılları**n yığını içinden kalkınmış, ve bana tâ çocukluğumdan o **munis insan** gülümsemesiyle gülümsüyordu. S.167 s.24

Seyrek seyrek patırdıyan yağmur birdenbire gök gürültüsü gibi inmiye başladı. S.167 s.33

Aleyhte söylenmiş olan sözler unutuldu. S.168 s.2

Hayvanlar bile **umumî sevinc**e iştirak ediyorlardı. S.168 s.2

Susamış topraklar yağmuru kana kana içiyor, rüzgâr serin serin esiyordu. S.168 s.4

Günlerce **koyu bulutlar** güneşi örttü. S.168 s.8

Birdenbire **boy alan otlar** yıkıldı, sararıp soldu. S.168 s.10

Rahmet diye etekleri zil **çalan köylüler**in suratları asıldı, Abdülvahap hocanın etekleri tutuştu. S.168 s.12

Bu kadar sudan sonra bize su lâzım değil, kurak lâzım. **Suyu getiren dua**yı acaba tersine okusak, **sulağın tersi olan kurak** gelmez mi?» diye sordu. S.168 s.22

Nihayet yağmur yağsın diye **akara atılan taşlar**ın, çocuklar daldırılarak çıkartılmasına ve mangalda ısıtılıp kurutulmalarına karar verildi. S.168 s.25

Günlerde **gündüz denecek ışık** kalmamıştı. S.168 s.28

Islak ve batak zaman parçaları halinde gelip gelip geçiyorlardı. S.168 s.29

Sokakta, kahvede evde kime rastlasam, ancak birkaç söz ezberlemiş ve ancak e**zberlediği** o bir kaç **söz**ü **tekrar edebilen papağan** gibi hep kuraktan ve sulaktan bahsediyorlardı. S.168 s.31

Bu lâfları işitmemek için sırsıklam olup donuncaya kadar başımı alıp **ıssız yerler**de bir başıma geziyordum. S.168 s.35

Bittabi köyün bütün **tez dilli kadınları** ben evde yokken Ayşeye taşınıp taşınıp benim köyde hiç gözüm olmadığını, ne yapıp yapıp denize kaçacağımı söylemişler. S.169 s.2

Bu **dilli düdük Huriye hanım**, ağzımı yoklamak, ve sırrımı kapmak, beni kandırıp köye bağlamak işini üstüne almıştı. S.169 s.11

Sürmeli gözlerini süze süze: S.169 s.13

Sen elbette ne istersen yaparsın o bizim üstümüze lâzım değil amma insan **yediği ekmeğ**i koyuvermemeli. S.169 s.15

Bak kocam Bayram ağa **İstanbuldaki iş**inden mahrum kaldı da ondan sonra iflâh bulmadı. S.169 s.20

Yenicamide helâlar bekçisi idi. S.169 s.21

Bayram ağanın **söylediğ**ine göre **abdest bozacaklar**, elleri uçkurda soluğu soluğuna gelirler, meteliği basıp ibriği kaparlar, itişe kakışa helâların önüne yığılırlarmış. S.169 s.24-25-26

Kilim döşenmiş iskemleciğinin üzerine basdaş kurar. S.170 s.2

Yanıbaşındaki musluktan müşterilerin getirdikleri doldurur doldurur verirmiş. S.170 s.3

Ah o **canım ye**ri yıkanların evleri barkları da inşallah tepelerine yıkılsın. S.170 s.13

Elimizdeki avucumuzdaki paralar rüzgâr gibi uçtu. S.170 s.14

Ah yavrum sana nasihat etmek bizim haddimiz değil, Rabbim sana kat kat ziyadesini versin, amma elinde avucundakinî sıkı fıkı tut, çünkü **sonradan gelen pişmanlık** para etmez.» S.170 s.24

Ben sözün **baş taraf**ını dinlemiştim. Fakat ötesini değil. S.170 s.26

Canevimle dinlemekte olduğum birşey vardı. Neydi? S.170 s.27

Gece direk tepesinde **uçan rüzgâr**ın **insan sesine benziyen mırıltı**sı, işte bazen kulağımın içinde bir çınlayış oluyordu. S.170 s.28-29

Bazan da uzak ufuklardan **çağıran** bir **türkü.** S.170 s.30

O gittikten biraz sonra köyde, **herşeye aklı ererliğiyle an san salmış seksenlik Himmet ağa** çıka geldi. S.170 s.32-33

Ak sakalını sığazlar. S.170 s.33

Bazı **kara ağızlılar** köyden ayrılmak istiyormuşsun diye ileri geri lâf ediyorlar. S.171 s.5

Bu sefer Molla Ahmed **o yusyuvarlak gövde**siyle içeri yuvarlanırcasına girdi. S.171 s.11-12

«A sağdıç! Sen **elindeki sağlam malı** bırak da denizler peşinde koş ha? Burada insan **kuru ölüm**le ölür. Ölünce islâmcasına gusul edilir. Mezarının başmda talkın edilir.İnsan dinsiz, imansız ve kâfir olarak gitmez» diye haykırdı.

Günlerce **bu ayarda nasihatler** dinledim. S.171 s.18

Hepsi de dönüp dolaşıp denizde **emin ve selâmetli** bir **hayat** yaşanmıyacağı noktasında toplanıyordu. S.171 s.19

Acaba benim **emin ve selâmetli** bir **hayat** arayıp aramadığımı soran yoktu. S.171 s.21

Sonra **köydeki hayat** sanki emin ve selâmetli miydi. S.171 s.22

Denizinde de karasında da hayat insanın üzerine **bin bir musibet yağdıran bir kazalar belâlar şelâlesi** idi. S.171 s.24

Ne **gürliyen rüzgârda** ne de **çakan şimşek**te bu suale bir cevap yoktu. S.171 s.34

Bunların hepsi **heybetli** bir **"Hayır**!" idi. S.171 s.35

«Herhalde gökte **yağdıracak su** kalmamıştır da onun için durmuştur.»Diye düşündüm. S.172 s.5

Sanki sümüklü böcekler üzerinde değil, yerlere **dökülmüş çuvallar dolusu kof cevizler**in üzerinde çatır çutur eze eze yürüyorduk. S.172 s.13-14

Ne cıvık ve **iğrenç iş**ti. S.172 s.15-16

Ve o ana kadar bende **beliren** deniz **özleyiş**ini bilmemezlikten gelerek başkalarını nasihate gönderdiği halde dayanamadı, bildiğini açığa vurdu, ve bana çattı. S.172 s.21

Bana vazifemin yanıbaşında kalmak ve para biriktirmek olduğunu pek **kati çizgiler**le tasrih etti. S.172 s.24

Kendisine karşı kendiliğinden gönlümden **kopan şeyler**in, onun tarafından ödenmesi mecburî bir borç gibi gösterilmesi bana ağır geliyordu. S.172 s.26

Düşmanım gibi demeyeyim fakat insan kıyafetinde **koca bir yasak** gibi yolumun ortasına dikilmesi, bende, onu kırıp çiğneyip geçmek arzusunu uyandırıyor ve denize hasretimi arttırıyordu. S.172 s.29-30

Açık deniz bu gibi mecburiyetlerden **masum olan hürriyet**in **mavi vatan**ı olarak gözlerimde tütüyordu. S.172 s.32

Ocağın önüne bağdaş kurmuş **ocaktaki alevler**i seyrederek dalgın dalgın sigara içiyordum. S.173 s.1

Ayşe gözlerimde **uzak denizler**in da'ussılasını mı görmüştü acaba? S.173 s.3

Uzunca bir **sükût**tan sonra Ayşenin hıçkırdığını duydum. S.173 s.7

Tâ nedenberi ilk sefer olarak **yalvarışlı** bir **tavır**la omuzumu okşadı. «Sanki derinden derine bir yerin açıyormuş gibi duruyorsun» dedi. S.173 s.10

Denizciler derler ki **büyük fırtınalar**da karanlığın ortasından **bir ses** onları adlariyle çağırırmış. S.173 s.13

İşte **o çağıran ses** kendi kaderleri imiş. S.173 s.15

Fakat bakışı sanki eyvah! diye **acı bir çığlık**tı. S.173 s.23

İşte **o gece**den sonra karım, önüme dikilip vazifelerimin **kupkuru kâhyası** olmaktan çıktı. S.173 s.24

Fakat **yürüdüğüm yol**un üzerine çıplak ve müdafasız uzanıyor, geçme demiyor, istersen beni çiğne de geç diye yalvarıyordu. S.173 s.28

İçeceğim suda yazılar eritiyordu. S.173 s.33

O zamana kadar sevginin ne **kuvvetli şey olduğu**nu sevmekle anlamıştım. S.174 s.1

Yoluma giderken **attığım** her **adım**da Ayşenin gözlerini, yüzünü, ve koynunu sanki demir ayakkabılarla çiğniyecekmişim gibi oluyordum. S.174 s.4

Doğrusunu söylemek lâzımsa **bu hayat** müstahak olduğum bir nimetti. Talih yüzüme gülmüştü ve herkes beni kıskanıyordu. S.174 s.10

Verdiğim söz de yani vazifem de burada kalmaktı. S.174 s.12

İçimde **yanan deniz arzusu**nu boğmalı idim. S.174 s.16

Onun gönlünü ana olmak arzusiyle **tutuşturan nefesl**e benim içimi açıklar aşkiyle **tutuşturan nefes**in aynı şey olduğunu, zihnimle anlamıyor idiysem de duygularımla seziyor ve kendisine bir yakınlık duyuyordum. S.174 s.18-19-20

Bahçemiz de **eski hal**ini buluyordu. S.174 s.26

Ağaçlar serpilip serpilip, zerzevatlar ilk **evlendiğimiz sene** gibi güllük gülistanlık oldu. S.174 s.27

Bu arada Ayşe ortakçılara **istediğim** gibi **muamele** etmeme ses çıkarmıyor değil, bayağı memnun oluyordu. S.174 s.29

Oralara giderken bir başıma deniz kenarında gezer ve tıpkı çocukluğumdaki gibi deniz böceklerinin **çeşid çeşid kabuklar**ını toplıyarak, yeni baştan çocuk olmak zevkini duyardım. S.174 s.31-33-34

Bir gece Çiftlik koyunun ağaçları altında **kıprayan ay ışığı** beneklerinin üzerinden geçtim. S.174 s.36

Ve **gölgesiz** bir **ay ışığı**nda karlar gibi apak ağaran geniş ve açık kumsala vardım. S.175 s.1

Koskocaman bir **ay, beyaz** bir **ateş küresi**ymiş gibi önümde yanıyordu. S.175 s.3

Ufuktan ayak uçlarına kadar **göz kamaştırıcı** bir **şiddet**le denizin üzerinde parlıyordu. S.175 s.4

Ay ışığının **sağ tarafındaki karanlık** muammadan çıkarak, ışığın içinden **kara** bir **muamma parçası** olarak kaydı, sonra **sol taraftaki karanlıkta muamma** içinde muamma oldu. S.175 s.6-7

Bir kayık, **dolu yelkenler**le bir kayık önümden geçiyordu. S.175 s.13

Dalgalar binip inerken direğin uçları gök üzerinde bir kavis çiziyor deniz de provasına **apak gerdan** veriyordu. S.175 s.14

Bakışım işidişim sanki, insan bakışından daha kuvvetli oldu da, gemimin **tahta kısım**larından, **su içinden geçen güneş ışığı** gibi geçiyor, ve geminin içini görüyordu. S.175 s.22

Gönlüm **yabancı yerler**de veya **karanlıklarda uçmuş yorgun** bir **kuş** gibi papafingoya kondu. Rüzgârın **iplerdeki ıslığını** duydum. Bir denizci hayatının türküsünü söylüyordu. S.175 s.29

Birdenbire **önümdeki kayığ**ın güvertesinden sanki bir **denizci parmaği**yle beni gösterdi. S.175 s.34

Açık denizleri, gürültülü limanları, cigara dumanlariyle, ve tambura, cura ve tabakların **ince dıngırtısi**yle, rakı kadehleriyle dolu koltuk meyhanelerini gördüm. S.175 s.32-33

4.1.2.2.Belirtme Sıfatıyla Kurulmuş Sıfat Tamlamaları:

Evlendim kocamla sürekli olarak **iki ay**cağız yaşamadım» der, beni gösterir, «Buncağız da denizci olursa halim ne ölür? Kaptan kızı, kaptan karısı oldum, sanki bunlar yetmiyormuş gibi üstelik bir de kaptan anası olmasam bari» diye ilâve ederdi. S.5 s.7

Denizde boğulan denizcinin ise tıpkı **bir hülya , bir rüya** gibi tam **bir kayboluş**u , **bir siliniş**i vardır. S.5 s.16

Ne var ki kasabanın **bütün sokakları** her ne kadar sağa sola sapsalar da eninde sonunda denize çıkıyorlardı. S.5 s.22

Öteki çocuklar mahalle aralarında topaça kamçı sallar, çatal dala lastik bağlar, dut ağacından dut toplarken ben deniz kıyısına kaçardım. S.5 s.24

İşte bundan dolayı sokağımızın **biraz öte**sindeki çıkmaz sokaktan başka **her yer**i bana yasak etmişlerdi. S.5 s.27

Çıkmaz sokağın ağzında **bir çeşme** ve bir de hayvanları sulamak için yalak vardı. S.6 s.1

Elime geçen çerle çöple özene özene **bir** oyuncak **kayık** yaptım. S.6 s.3

Kayığım **yalaktaki su**yun üzerinde yüzünce dünyalar benim oldu. S.6 s.3

Hemen yalağın **öte taraf**ına koştum. S.6 s.8

Gemi **bütün yelkenler**ini doldurmuş açık denizlerde koskocaman **bir kelebek** gibi kayıyordu. S.6 s.15

O sırada güneş battı. S.6 s.16

Yanaklarımı körpe ciğerlerimin **bütün gücü**yle şişirip şişirip sağanak sağanak esiyordum. S.6 s.18

Prova direği söz söylemeye tenezzül etmiyerek, dalgın **bir eda**yla işaret eden **bir el** gibi sağa sola eğiliyordu. S.6 s.20

Direk ucu yıldızdan yıldıza gidip geldikçe içimde yeni yeni uyanan **bir musiki**ye tempo tutuyordu. S.6 s.22

Koca gemim sendeleyen yıldızlar arasında kapkara **bir uçurum** kadar mağrur ilerliyordu. S.6 s.24

Birdenbire **derin bir mağara**nın ardından çıkıvermiş gibi kalın bir ses , "**Hangi rüzgar** kesiliyor?" diye sordu. S.6 s.29

«Burada **bu saat**ta ne yapıyorsun?» dedi.S.6 s.35

"**Bu gemi** değil salapurya!" demesiyle beraber bizim kalyonu yere çarpıp ayağının altında çatır çutur ezmesi bir oldu. S.7 s.3

Fakat amcam, «Yarın sana **bir kayık** yapayım da gör», deyince dünyalar benim oldu.S.7 s.5

Şaka değil amcam serdümen Davut, bana **bir gemi** yapacaktı.S.7. s.7

Fakat **bir aralık** dalmışım.S.7 s.12

Annemden iplik iğne, babamın da eski donundan **bir parça bez** aldı. S.7 s.18

Adeta **bir saadet buğusu** içinde yürüyordum. S.7 s.24

Kahvede **birkaç gemici** yelkenlerini dizlerinin üzerine almış yamıyorlar, **iki üç balıkçı** da ağlarının gözlerine çıplak ayaklarının baş parmaklarını sokarak geçiriyor ve mekikle delikleri örüyorlardı. S.7 s.25

Amcam alçak **bir iskemleye** oturdu.S.7 s.29

Önüne **bir dama masası** alarak , üzerine kayığın yapılmasında kullanılacak öteberiyi dizdi. S.7 s.29

Gel keyfim gel.. Kayığa başlıyacağına, «Aklım başıma gelsin» diye **bir kahve** ısmarladı. Yavaş yavaş **bir sigara** tellendirdi.S.7 s.32

Fakat **o gün** onlara fena halde kızdım.S.8 s.1

Karaman oğlu da, «Yüreği **o kadar** ağır ki, kayığına safra almıyacak. Yüreğinin ağırlığı yetişecek» diye cevap verdi. S.8 s.5

Karaman da «Ha! Hani **o iş** yok mu? işte ondan» dedi. S.8 s.7

Tam **otuz sene** oluyor, tohuma kaçıyorsun artık, evlem, dediler ben de, «hay hay» dedim.S.8 s.11

Vallahi evin **iki oda**sını , daha yeni döşetmiştim. S.8 s.15

Kırmızı kaplı **iki sandalya**, **bir koltuk** ve bir de minder vardı. S.8 s.24-25

Bir çift de kundura vardı. S.8 s.20

Biz **ilk burnu** kavanço edip gözden, kaybolunca, o da pılı pırtıyı topladı mıydı, evden hemen dümen kırmış. S.8 s.22

Öteki, insanların içinde vicdan denilen **bir şey** varmış. S.8 s.29

«Sen **kaç sandalya, koltuk** kaybettin ki vicdanın azap duyuyor?» diye sordu. S.8 s.33

İnsan **bir kere** şapa oturur.S.9 s.4

Cebimde **bir yarım okkalık** var.S.9 s.7

Bir iki tane parlatıverelim. S.9 s.7

İnsanın başına **her gün bir iş** çıkarırlar. S.9 s.12

Onu düzelteyim derken, karşıma dikilir sanki **bir müjde** veriyormuş gibi, kazan delindi, der. S.9 s.16

Üç dört güne varmaz, ah yine sefere gitsem de kurtulsam diye denize can atarım», dedi. S.9 s.21

"Çoluk çocuğu **kırk yıl**da bir görecek ve belki de hiç görmiyecek olduktan sonra onlara da kendime de ecel terleri döktürmenin manası yok," derdi. S.9 s.27

"**Bu evlat**, bizim Süleymanın sıpası mı?" diye sordu. S.9 s.29

Amcamla **öteki denizciler** böyle mi konuştular? S.9 s.32

Fakat aklımı yoklayınca **bu sözler** hatırıma geliyor. S.10 s.1

Hakikaten **bu denizciler**in **on parmağ**ında **on çeşit marifet** oluyor. S.10 s.3

Bana **bir oyuncak yapılacağı**nı öğrenince birisi yelkeni kesti. S.10 s.4

Amcam güzel **bir tirandil teknesi** oydu. S.10 s.6

O kayıkla **bir kaç** ay oynadım. S.10 s.8

Bir sabah uyanınca kayığın sır olduğunu gördüm. S.10 s.10

İkinci bir kayık yaptırmak ümidiyle, babama anneme, amcamı sorardım. S.10 s.12

Fakat amcamı kime sordumsa, yüzü durgunlaşıyor, onun uzun... pek uzun **bir sefer**e çıktığını ve inşallah dönünce bana daha güzel **bir kayık** yapacağım söylüyor, beni okşuyordu. S.10 s.14-16

Babam kaybolan oyuncak kayığımın yerine bana **bir kuzu** aldı, fakat ne edeyimdi ben onu? S.10 s.17

Balıkçı Ateşoğlunun evinin **biraz öte**sinde **bir ev yıkıntısı** keşfettim. S.10 s.20

Ayakta kalmış dört duvarının arasında , mavi ve serin gölgesiyle dolu, gizli **bir yer**di. S.10 s.21

Balıkçı Ateşoğlunun kızı Fatmanın annesi **bir sene** önce öldüğü için , babası balığa gittiği zaman evde **bir başı**na oturmaktan sıkılır, babasının ağ ipliklerinden ve kayığının boya artıklarından alıp bana getirir, kayık yapmakta bana yardım ederdi. S.10 s.23

Babası gözünü budaktan salkınmaz **bir adam**dı. S.10 s.30

Eski püskü ve her tarafı lumbarlarla yamalı **bir kayığı** vardı. S.10 s.31

Bir avuç balık tutmak için fırtınanın, karabulutun zemininin üzerinde bir beyaz mendil gibi sallanan yelkenini görenler , "Ateşoğlu yine başının belasını arıyor" derlerdi. S.10 s.32

Fatma ile yaptığımız kayıklar, amcamın yapmış olduğunun yanında **hiçbir şey**e benzemiyordu. S.11 s.1

Babam **bir iş** peşinde Milasa gidecekti. S.11 s.3

Çocukluğumu hatırladıkça **bu seyahat** mutlaka gözümün önüne gelir. S.11 s.6

Çünkü yarımadanın **öteki yüz**üne varmıştık. S.11 s.11

Sali Adaları mavi **bir buğu** gibi denize uzanıyorlardı. S.11 s.12

Adaların genç ve masum **bir haller**i vardı. S.11 s.13

Denizde **bir kaç** beyaz **yelkenli** rüzgârsızlıktan duraklamış, sanki tatlı **bir şekerleme** kestiriyorlardı.S.11 s.15

Akdenizin güzel **bir gün**ünün gülümseyen büyüsüyle büyülenip kalakalmışlar mı idi ne. S.11 s.16

Burasının da harpli, hastaneli, hapishaneli, zulüm ve işkenceli, yalanlı dolanlı dünyanın **bir parça**sı olduğuna inanılamazdı. S.11 s.18

Burasının ta o kadar uzak **bir masumiyet**i vardı. S.11 s.20

Oğlum sakın bunun **bu hal**ine aldanma. S.11 s.27

Kim bilir **kaç gemici**yi boğmayı tasarlıyor. S.11 s.28

Ben **on yaş**ımda iken buralarnın çalısı çırpısı, taşı ayıklandı. S.11 s.34

Değil yalnız benim dedenin, dedenin dedesinin denize verdiğimiz emeği **şu toprağ**a harcasaydık buralarını çoktan cennete çevirmiş olurduk. S.12 s.5

Allah kısmet ederse kayığı satıp **bir iki tarlacık** alacağım. S.12 s.10

Uzanan dalları ve kollariyle dalgalara gölge salan çam ağaçlarının altından, çakılları şakırdatarak geçerken, **o** koskoca **çamlar**a hayranlıkla bakıyordum. S.12 s.19

_İşte bunlar burada çocukluklarından beri deniz rüzgarlariyle savaşmasını öğreniyorlar, **bir gün** başlarını dal budaktan sıyırıyor, yay gibi serenler takınıyor, bulut gibi yelkenlere bürünerek gemilere direk oluyor ve kasırgalara meydan okuyorlar. S.12 s.22

Sonra ver elini **Zeytinli kahve** ve Sıralık. S.13 s.1

Bir iki köylü peykelere uzanmış horlıyorlardı.S.13 s.5

Dik bir yokuşu tırmandık ve biraz sonra Varvul Ovasına indik. S.13 s.11

Ova sazlığı ile ebedi denecek **bir suret**te uzuyordu. S.13 s.15

Yolun kenarında kovalık sazları arasında tembel tembel eşinen **bir eşek**le, uzakta sürülen **bir deve katarı**ndan başka ortalıkta in cin yoktu. S.13 s.16

Eşeğin de sazlığın da hatta **bütün ova**nın da sıcaklıktan harlayıp duman halinde berhava olmadığına şaştım. S.13 s.20

Solumuzda tepemsi **bir kalkıntı** üzerinde **bir kaç kerpiç köyevi**, ateşte pişen tuğlalar gibi kızarıyordu. S.13 s.21

Biz yürüdükçe ovanın **iki tarafı**ndaki dağlar, sağlı sollu yanaşıyorlardı. S.13 s.30

Kalkıp **iki cigara** içimi ötedeki kahveye vardık. S.14 s.4

Ağaç değil, kat kat orman sanılacak koca **bir çınarı** , serin rüzgârlar püfür püfür yelpazeliyordu. S.14 s.6

Ağacın altında **bir pınar** vardı. S.14 s.7

Hayatını uzak sularda başka başka yıldızların altında geçirmiş , başka başka denizlerde nöbet beklemiş olan **bir adamın** deniz hakkında söyledikleri sözler işte bunlardı. S.14 s.14

Ne var ki asıl tuhafı babamın o kadar övdüğü **o toprak adamları** bile boş vakıtlarında Bodrumdaki kıyı kumsalına gelirler ve **bir iki saat** önce ufkun ötesinde kendi kendine hışıldayıp durmuş olan dalgalar, açıklıkların engin ıssızlığını kıyıya yayarken, taş kesilmiş nöbetçiler gibi saatlarca kımıldamadan, denizi seyre dalarlardı. S.14 s.17

Bu kara **insanları**nın seyredecekleri yeşil çayırlık ve ve çimenlikleri, serinleyecek bahçe gölgelikleri, -ne bileyim?- havuz safaları yok mu idi ki başı boş vakıtlarında kıyıya gelip saatlarca put gibi oturuyorlardı. S.14 s.23

Sağlam toprakta **birkaç limon ve zeytin ağacı**m olsun, denize dönüp bakanın Allah canını alsın. S.14 s.32

Fakat ne bileyim; **bu sözler** bazı cigara içenler gibi içten değil dudaktan söyleniyordu. S.14 s.35

Daha büyük, daha hızlı ve yakışıklı **bir kayık** edinebilmek, daha önce kaptan olmak için birbirleriyle âdeta yarışa çıkıyorlardı. S.15 s.4

Yolumuzun burasında Cenevizlilerin şatosu kararmış, orasında **bir Selçuk kulesi** ağarmıştı. S.15 s.10

Bir yerde de eski **bir Yunan harabesi**nin asırların rüyasına dalgın güneşte uyumakta olduğunu görmüştük. S.15 s.12

Kuş uçmaz, kervan geçmez yerlerde kalmış **bu taşlar**a asırlar mı sinmişti ne? S.15 s.14-15

Onlarda ancak zamanın gelmiş geçmiş şeylere verebileceği **bir zamet ve güzellik** vardı. S.15 s.15

Ben **o zaman** çocuktum, insanları yaşlarına göre hep babalarım, analarım, kardeşlerim sayardım. S.15 s.17

Kendimi de dünyada **bir sığıntı, bir çile çekici** değil, fakat beklenen **bir misafir**, dünyayı da cennet sanırdım. S.15 s.19-20

Gördüklerimi aç bir süngerin suyu içtiği gibi hep içime çektim. S.15 s.21

Ovanın **kenarındaki tepe**nin birinde Peçin Kalesi yükseliyordu. S.15 s.24

Ovaya **yayılan loşluk** üzerinde kale bir meş'ale gibi kıpkızıl yanıyordu. S.15 s.26

Yolun **iki tarafındaki zeytinlik**lerin arasında başka yolcular geliyorlardı. S.15 s.30

Bazı kadınlar yamrı yumru kaldırımlar üzerinden altları yenilmiş takunyalarla ayakları burkula burkula yürürken, ellerindeki kirmanla ip eğiriyorlardı. S.15 s.35

Anadolunun cenubu değil mi ya,yedi sekiz saatlık bir yürüyüşle, üzüm asmaları, zeytin, harup, portakal,limon yetiştiren yerlerden **bin metre**lik uçurumları, uzakta görünen karlı dağları kızıl güneşle yanan ovaları birbirine karman çorman karıştıran **bir havali**den geçmiştik. S.16 s.6

Burada vahşi, orada munis, **bu** zıt **iklimler** türlüsü, aklıma damgalandı, kaldı. S.16 s.11-12

Anneme sık sık bahsedişinden, babamın **bu adam**ı çok sevdiğini anlamıştım. S.16 s.15

Denizlerde **otuz kırk sene** süren tuzlu **bir yolculuk**tan bıkmış, Milâsa gelip bir dükkân açmıştı.

Sonra Fehmi **iki elleri**ni babamın omuzlarına dayadı. S.16 s.22

Nerede **o** gözlerinin içi gülen insan azmanı **Süleyman,** nerede sen! S.16 s.26

Ne iyi ettin de buraya gelip **şu dükkan**ı açtın, darısı heipimizin başına! S.16 s.30

_Birbirimizi görüşümüzün şerefine **bir iki kadeh** parlatalım! Dedi. S.16 s.33

Raftan **bir şişe** alıp açtı. S.17 s.3

Babamın benzi attı ve birbiri arkasına **birkaç kadeh** yuvarladı. S.17 s.9

—Sen **bunca yıl**dır kendini çobanlığa verdin, hiç çobandan denizci mi olur,?

Derdik.S.17 s.17

Tenha **bir yer** bulamazsa, kayık bastonuna oturur, bacaklarını sağlı sollu sarkıtır, provanın denizleri nasıl yardığını söylerdi. S.17 s.21

—Ben buradan rüzgârı **ilk el**de soluyorum, siz arkadakiler solunmuş hava soluyorsunuz!»

Derdi.S.17 s.23

O kayıktayken karaya yanaşmaktan korkardım.

Sızıp da boylu boyunca yola serilinceye kadar, ceplerindekini **dört bucağ**a saçardı.S.17 s.35

Denizde ağzına **bir damla içki** koymazdı. S.18 s.13

Dümen suyuna **bir göz** atınca onun dümende olduğunu anlardık. S.18 s.13

Şu Kara Ali Kaptanın baltabaş kayığını hatırlar mısın bilmem? S.18 s.15

Sedümenin **bir saniye**lik dalgınlığiyle hemen rotadan sapardı. S.18 s.18

Hani ya bilinmiyen denizlerde, bilinmiyen **bir sığın tepesi**ni sıyırarak kayığın "hırrr!" edip geçmesi gibi. S.18 s.26

Uçan **bir sivrisineğ**in vızıltısı duyuldu. S.18 s.29

—Davut hapishaneden henüz **üç gün** evvel çıkmıştı. Zavallı ihtiyar Kozan oğlu Hüseyin yok mu? S.18 s.34-35

Ali de sabıkalı olduğu için **bir kaç ay** yattı. S.19 s.11

Adamın yetişkin **bir kızı** vardı. S.18 s.20

Şu alyanak terzi Muhsin, **birkaç mirasyedi arkadaş**iyle beraber kafaları tutmuşlar, gelip Veli ustanın penceresini taşlamışlar. S.19 s.25

Taş atıp **bir cam** kırmışlar. S.19 s.29

Bunun için ona **iki sene** yüklediler. S.19 s.30

Gül gibi **bir gün**dü. S.19 s.35

Güzel **bir meltem** esiyordu. S.19 s.35

O gelin havasında bir kıyametin kopacağı kimin aklına gelirdi? S.20 s.3

Bir iki saat sonra mançonun ölüm orağı gibi kardeşimi öldüreceğini nereden bilecektim? S.20 s.6

Halbuki benim gibi **kırk sene**lik kart denizcinin, denizde en ufak şeylere bile alındırmayışın büyük tehlikeler doğuracağını bilmesi lazım gelmez miydi? S.20 s.8

O güzel **gün**ün ne acı olacağının nereden bilecektik? S.20 s.14

Sert **bir rüzgar**ın savurduğu badem çiçekleri gibi çark etmekte olan beyaz martı bulutları içinden geçiyorduk. S.20 s.17

«— **Şu hava**ya bak! insanin içinde kötülük mü bırakır?»Diyordu.S.20 s.26

Güneş biraz dikilince, **o gelin havası**nda kontrapapafingo yelkeninde esrarengiz **bir çığlık** koptu; sonra patır patır diye tuhaf **bir yapraklanma**. S.20 s.29

Sert **bir rüzgar**ın yüksekte direk uçlarını çöp gibi kırıp götürürken güvertede bir kibriti söndürecek kadar bile üflemediğini, bir iki defa görmüştüm. S.20 s.32

Rüzgarın öylesine rüzgar mı denilir? **Bir elma kabuğu**nu soyarmış gibi yeryüzünün derisini yüzmeye çalışan bir bıçak sallayışıydı o. S.21 s.2

Bütün yelkenler öyle bir asıldılar ki direği ve güverteyi takımiyle söküp götüreceklerini sandık.S.21 s.6

Göz yumup açacak kadar **bir zaman**da, yelkenler yırtılarak, alev parçaları gibi göklere savruldular. S.21 s.9

Randa **mançosu sepetlemesine salınan bir pala** gibi Alinin çene ve boynuna vurunca kafasını uçurdu. S.21 s.16

Davutun cesedi kuru **bir mezar** yüzü görsün. S.21 s.27

Erimiş kan kızıl bir ateşten ibaret **bir deniz** üzerinde koca kayık yanıp kömür olmuş, yerinde çakılakalmış kapkara **bir matem** parçasıydı. S.22 s.2

Geminin küçük sandalına **birkaç arkadaş**ın yardımıyle Davutu indirdik. S.22 s.5

Tam **on sekiz saat** deniz kazıdık.S.22 s.15

Davutu beyaz kontrakontrin yelkenine, direğin en yüksekteki yelkenine sararken sanki onun göklerin beyaz **bir parça**sına sarılı denizciyi, bağrının zından karanlığına çekmeyince denizin susayışı kanmıyacaktı. S.22 s.24

Sanki sesini karanlık **bir sis** sarıyordu.S.22 s.35

Babamın **iki parmağı** arasında unutulmuş sigarasındansa, yukarıya doğru çetrefil bir duman süzülüyordu, ve **bu duman** yüzler hizasında **bir sis tabakası** teşkil ederek yavaş yavaş dalgalanıyordu. S.23 s.2

Öyle **bir sükût**a daldılar ki düşündüklerimi işitecekler, diye korktum.S.23 s.10

Amcamı neden dolayı çoktanberi görmediğimi onun ne kadar uzun sefere çıktığını, oyuncak kayığımın niçin ortadan kaybolduğunu, babamın da **hangi sebep** dolayısiyle denizci olmamı istemediğini hep birden anladım. S.23 s.12

—Seferdeyken -diyordu- insan, gece gündüz dümende **bir insan** görmeğe alışır.S.23 s.19

Limandayken dümeni yapayalnız görünce, hele iynecikleri üzerinde sağa sola kayarken «cık! edişini duyunca, insana acı **bir gariplik** gelir. S.23 s.21

Banaysa dümeni Davudsuz görmek âdeta **bir işkence** oluyor. S.23 s.23

Sigarasını ,**bir çekiş**te baştan başa içecekmiş gibi çekti: S.23 s.25

—Deniz.Dedi, küfür mü edecekti ne; fakat öteki değişik **bir ses**le: S.23 s.27

Ve sonra **bu sual**i soran o değilmiş de uzaktan gelip dükkanın içine giriveren, **bir yabancı** imiş gibi şaşaladı; durdu. S.23 s.32

Biraz **sonra yorgun ve argın bir ses**le: S.24 s.1

Müşteri yakalanan **bir sinek** gibi ciz biz ederek kurtulmıya çabalarken kar diye onun bir parçasının koparıp yemek, yani geçimini sağlamak. S.24 s.10

O sana şimdi öfkelenebilseydi, ölümü için değil, fakat maçoları tam **bir denizci**ye yakışacak surette sağlam bağlamadığın için kızardı. S.24 s.14

Hepimiz de ya **bir kaza** neticesinde ve yahud kazasız olarak cavlağı çekeceğiz. S.24 s.16

Bu dükkanın içinde sürdüğüm hayata yaşamak mı denir? S.24 s.18

Denizde gezenler ne mesud insanlar ki, **böyle bir bakkal dükkanı**nda karaya vurmuş balık gibi boğulup gitmiyorlar. S.24 s.20

Babam, sözün hiç istemediği **bir yol**a çelindiğini görünce, bana dönüp: S.24 s.22

O gece amcam o ibrişim sarı **saç**lariyle rüyama girdi. S.24 s.29

Sen de **bir deniz oğlu**sun. S.25 s.4

Dükkân, gün yüzü görmez **bir mağara** idi. S.25 s.12

Nusret ağanın **iki gözü** de görelmiş olduğu için dükkanın karanlık olduğunun pek farkında olmazdı. S.25 s.19

Kasım efendinin, düşünmemiş, büyük bir **keder** veyahud büyük **bir sevinç** duymamış olanlara hâs bir hafızası vardı. S.25 s.25

Mesela, **yirmi şu kadar sene şu kadar ay ve gün** evvel **ne kadar maaş**la, nerede ve ne memurlukta bulunmuş olduğunu,arkadaşlarının kimler olduğunu, ve nereye becayiş edilmiş bulunduklarını hep hatırlar ve bilirdi. S.25 s.29

Hatırladığı **bu şeyler**den konuşmıya başladı mı; sözleri dinleyicilerine **bir dişçi törpüsü** ve **matkabı** gibi tesir ederdi. S.25 s.32

...**bir gramofon** alıp gramofonla konuşmıya 'benzettikleri için, ondan kaçarlardı. S.26 s.1

Onun sesinin donuk gümbürtüsü duraklayınca, cümlenin sonuna nokta koyarmış gibi, derin **bir, "hıım**!" ederek Kasım efendiye lazım olan tasdik edici cevaplık gürültüyü tedarik ederdi. S.26 s.7

Anlattıklarına göre, **bir gün** bahçenin kıyısında, denizde gusül abdesti alıyormuş **o yeri** ıssız biliyormuş ve cenabetlikten kurtulmak için burnuna su çekiyor, ağzını çalkalıyor ve "çık ya cenabet!" diye cenabetliğe hitap ediyormuş. S.26 s.17

Darı dünyada, Nüsret ağaya kendi dolap beygirinden başka **bir iyilik eden** olmamıştı. S.26 s.25

Bir vakit, başında peydahlanan **bir ur,** yavaş yavaş ceviz kadar, sonra da domates kadar büyüyüp kızarmıştı. S.26 s.27

Beygiri dolaba koçarken, hayvan **bir tekme** savurmuş ve çalımına getirerek, bahçevanın kafa tasını patlatmadan uru nalınla tam kökünden tıraş etmiş, karşıdaki dut ağacının gövdesine şakkadak yapıştırmıştı. S.26 s.29

İster**,** başarılan **bu ameliyat**tan dolayı olsun; ister, senelerce dolabı döndürmüş olmasından dolayı olsun Nüsret Ağanın yüreğinde **bütün hayvanlar**a fakat asıl beygirlere karşı **bir sevgi** doğmuştu. S.26 s.34

Bu sevgiden mi, yoksa beygirlere karşı duyduğu yakınlıktan mı; her nedense, Nusret Ağanın gözlerinde **bazı** ihtiyar **beygirler**de rastlanan bakış vardı. S.27 s.3

Bazan sokakta yaşlı ve cılız **bir at**ın ayağı kayar, düşen hayvan **bir türlü** kalkamaz. S.27 s.5.

O atın gözlerinde bir bakış vardır. S.27 s.7

Böyle bakmasının belki daha derin **bir sebeb**i vardı. S.27 s.9

Çünkü kocayan emektar dolap beygiri nalları dikince, Nusret Ağanın **bir ikinci beygir** alacak parası yoktu. S.27 s.11

El'alemin -çünkü dost var, düşman var- «Bak Nüsret ağa kendisini de karısını da beygir yerine dolaba koştu» diyerek ayıplamalarından korktuğu için, geceleri gizlice karisiyle beraber **dört saat** dolabı çevirirlermiş.S.27 s.16

Belki senelerce **bir beygir**in görmüş olduğu işi, görmüş olduğu için, gözlerinde ihtiyar beygirlerin yoksul bakışı vardı.

Aktar, "Müshil çok" diye gaz tenekesinden **bir** kaba **bir okka** Hindyağı akıtmış. S.27 s.32

—Dün daha turp gibi dinç çocukta hiç **öyle şey** mi olur? S.28 s.4

Ağzını hayra açsanız a, doktor **bir şeyciği** yok, zoru karnında dedi, ilaç verdi. S.28 s.5

«İç yavrucuğum!» denince, hiç ses çıkarmadan ağzını açar, **o** yorgun koca **gözler**ini kaparmış. S.28 s.19

Bir gün, böyle ilâç içerken öksürüğü tutmuş, Hindyağiyle beraber bol bol kan kusmuş. S.28 s.21

Tabutu bahçe damından çıkarken, Nüsret ağa «Ah pamuk yavrucağım, seni böyle öldürecek miydik?» diye ömründe siftah olarak **o** koca **ses**iyle hüngür hüngür ağlamış. S.28 s.25

Çocuğu öldükten **bir sene** kadar sonra Nüsret ağanın karısı da ölmüş. S.29 s.17

Fakat **o sıralar**da bahçe kötüleşmiş. S.29 s.23

Nusret ağa **bu teklif**i sevinçle kabul etmiş. S.30 s.1

Kasım efendi, **bir gün** Nusret ağaya, vaktiyle memur olmadığına çok fena ettiğini anlattı. S.30 s.2

Doğru söze ne denir?

Kasım efendi: "**Bin üç yüz beş senesi** Hicazülahirinin **on yedinci gün**ü Şamı şerif ziraat memuru…" diye bir şey söylüyordu. S.30 s.22

Vapurda seyahat edenler, **birkaç gün sonra** makine gürültüsüne alışırlar ve onu hiç duymuyormuş gibi olurlar. S.30 s.24

Ben de Kasım efendinin söylediklerini hiç işitmiyormuşum gibi olmuştum. S.30 s.25

Fakat Halil ustanın **bir söz**ünü değil, fakat **bir göz kırpış**ını bile kaçırmazdım. S.30 s.27

Benim **ilk denizcilik hocam**dı. S.30 s.29

Gençliğinde**, bir gün** yelken sararken direk tepesinden güverteye düşmüş bir bacağını kırmış. S.30 s.30

—Eskicilik de olsa, **bir sanat** bilekte altın bileziktir. S.31 s.4

Denize bakacağına, senelerce çeşit çeşit ayakkabıların taban ve topuklarına dikkatle bakmak mecburiyeti, Halil Ustanın gönlünde, karalara ve topraklara karşı zehir gibi **bir kin**in peydahlanmasına sebep oldu. S.30 s.4-9

Aynı zamanda damarına basan **bu pabuç tabanları**, deniz özleyişini baskılaya baskılaya, o özleyişe **bir aşk şiddeti** vermişti. S.30 s.10

Hele çekicini mutlaka «Al sana!» diyerek olanca kuvvetiyle vurur, ve çiviyi **bir vuruş**ta çakardı. S.31 s.18

Mesela yanıbaşındaki bir koğadan, zımba işlesin, diye ıslatıp yumuşatılmış **bir deri parçası**nı önüne koydu mu idi, ona "Hep karada yürüyeceksin ha!" dermişcesine çatık kaşlarla bakar ve onu kanına susadığı **bir düşman**ın yüreğine saplıyormuş gibi öfkeyle zımbalardı. S.30 s.12-15

Hatta masanın kenarını "kenar" gibi karaya ait **bir söz**le anlatmaz, ona masanın alabandası der, bana, "Sağa sola dön!" demez, "Sancağa, iskeleye dümen kır!" diye bağırması çok hoşuma giderdi. S.31 s.23

Denize ve denizciliğe ait sözler, **birkaç sene** önce deniz kenarı kumlarının üzerinde deniz böceklerinin sedefli ve pırıltılı kabuklarını ilk bulduğum zamanki kadar beni sevindiriyorlardı. S.31 s.31

O sözleri içimde evire çevire tekrarlıyor, musikilerine doyamıyordum. S.31 s.32

Mesela, "Cunda" yelkenleri sözü- yani asıl yelkenlerin **iki yan**ından kanat gibi açılan yan yelkenler- gönlümde bayağıdeniz mavilerini öttürüyordu. S.31 s.34

Halil ustadan, **bu sözler** hakkında, korka korka malûmat isterdim. S.32 s.1

Söyledikleriyle, içten alâkalandığımı görünce, kaşlarının çatıklığı hazla çözüldü. S.32 s.2

Hattâ çevik çekici, tabanlara acele acele çivi çakan **bir intikam âleti** olmaktan çıktı. S.32 s.5

Bir kerpeteni veya **bir kösele parçası**nı bulmak üzere, kötürümlüğünün atikliğiyle topallaya topallaya öteyi beriyi araştırırken bile sözünü kesmez, aradığım bulunca sağlam ayağının üzerinde rüzgâr gibi çark ederek gözlerimin içine bakar, can kulağiyle dinleyip dinlemediğimi orada okumağa çalışırdı. Ustamın çenesinin birdenbire çözü lüvermesi Kasım efendinin1 hiç de hoşuna gitmiyordu. S.32 s.9

Evvelce sözlerine geniş **bir meydan** bulduğu **o dükkân**da, ilâç için olsun, içine **bir maaş, bir becayiş lâfı** katılacak kadar boş **bir sükût parçası** kalmamıştı. S.32 s.16

Ustam çekicini, sanki beni tenvir edecek **bir meşale** imiş gibi kaldırır, ve:

—Şimdi senin akima mıhlamak istediğim nokta **bu ayakkabı**ya çakacağım çividen çok daha mühimdir. S.32 s.29-31

Diyormuş gibi yüzüne **bir ciddiyet** vererek,

—Baktın ki sert **bir sağnak** deniz yüzünde karara karara geliyor. Ne yaparsın?

Diye sorar. S.32 s.34

Diye **bir şeyler** demeye kalkışırdı. Fakat onu dinleyen kimdi? S.33 s.7

—İlâhi Halil usta, bir levayı bilmeyen mi var? S.33 s.13

Tam **bin üç yüz iki senesi**nin Haziranının **beşinci gün**ü sayei şahanede Merzifona tayin edildim. S.33 s.14

Haziranın **altıncı gün**ü Hacı Lütfullah paşa oraya leva kumandanı olarak... demesine kalmaz. Ustam:

-Hah şöyle. Diye, köseleye, can ve gönülden yeni **bir çivi** mıhlar, Nüsret ağa da bir kaç kerre hıımlardı. S.33 s.24

-Kara haber tez gelir, şimdi gürbüz **bir denizci** olmuştur. Derdi. S.33 s.32

Murad dayının ustam ve benden **başka bir insan**ın sözlerine kulak verdiğini hiç görmedim. S.33 s.33

Sözü kıt **bir adam**dı. S.33 s.34

Gözlerinin uzaklara **dalgın bir bakış**ı vardı. S.33 s.35

Hani ya, kafese kapanmış kuşlar, hapishanede demir parmaklıklı pencereden bakan mahpuslar vardır, size bakarken sanki cam gibi şeffaf imişsiniz de sizin ötenizde **bir ufka** bakıyorlarmış gibi bakarlar; işte tıpkı öyle. S.34 s.3

Ağızlarda dolaşan **bu çıngırak lafı** acaba nedir, diye merak ederdim. S.34 s.8

Kahve duvarında **asılı resimler** sağdan sola şöyleydiler: S.34 s.25

Çerçevesinin camı kırık **bir** şarklı **dilber**. S.34 s.26

Kenarına altınlar dizilmiş bülbül yuvası hotozunu çapkıncasına **bir kaş**ının üzerine eymiş, kısa sırmalı yelek aralığından pembe tüllerle buğulanmış memelerini kabartarak, "Ah!" dermiş gibi mahrur bakışlı gözler süzer. S.34 s.28

O resmin yanıbaşında rafa dizilmiş bir sıra nargilelerin tunç başlıkları arasından, Mesudiye zırhlısı görünürdü. S.34 s.33

—Hayde oradan!

Dermişcesine kaş çatar, öteki resimleri arardım**. O resm**in yanıbaşmda rafa dizilmiş **bir sıra nargileler**in tunç başlıkları arasından, Mesudiye zırhlısı görünürdü. S.34 s.33-34

Bu resmi kalede mahpus **bir bahriye zabiti** yapmışmış. S.35 s.4

Ondan sonra altın sarısı kakülünü gerdanına döşemiş, kırmızı giyinmiş, al kuşanmış, takmış takıştırmış, sürmüş sürüştürmüş **bir Şark dilberi** daha! S.35 s.7

Mindere yan gelmiştir ve **bir el**de yelpaze, **bir el**de karanfil, gözlerini ıbayılta bayılta kahvedekileri davet etmektedir. S.35 s.8

Ondan sonra tuhaf elbiseler giyinmiş kuzguni **bir Arap**, kan çanağı gözlerini fıldır fıldır döndürerek pembe ve gök mavi döşeklere uzanmış buğday benizli ince **bir kız**ı boğmaktadır. S.35 s.10

Limanımıza uğrayan **bir şilep kaptanı** bu herifin "Otello!" adlı bir Venedikli olduğunu söyledi. S.35 s.13

Kadını niçin boğduğunu **bir türlü** anlıyamadık. S.35 s.15

Bu resimden sonra, çivilere kulplarından küpeler gibi takılı duran **bir dizi kahve fincanı** gelirdi. S.35 s.17

İşte **o fincanlar**dan sonra gelen resme saatlerce baksam doymazdım.S.35 s.17

O resim bir gemicinin yaptığı **bir gemi resmi** idi. S.35 s.19

Her ipi kapkara bir mürekkeple birer birer çizilmişti. S.35 s.19

Makara sapanlarından tutunuzda mataforalara, hatta yelkenleri çevreliyen gradin halatlarına varıncaya kadar – **bir resim**de olduğu gibi değil fakat **bir plan**daki gibi- birer birer gösterilmişti. S.35 s.22

Bu gemi, birbirinin aynısı, hendesi dalgalar üzerinde kayıp gidiyordu. S.35 s.24

Ustamın **tarif ettiği her şey**i **o resim**de gidip buluyordum. S.35 s.25

Ondan sonra kuzguni Arabın elbiselerine benzeyen elbiseler giymiş tatlı yüzlü yaşlıca **bir adam**ın resmi geliyordu. S.35 s.29

İşte o, **bu adam**ın Kristof Kolomb olduğunu ve Amerikayı keşfettiğini söyledi. S.35 s.32

Ona bakakaldıkça **her şey** gözlerimden silinirdi, hatta müşterilerin seslerine, tavla tıkırtılarına, iskambil gürültülerine, kahvecinin, "okkalı bir, orta şekerli iki;" diye ocağa haykırışlarına kulaklarım sağır, muhitimden, elbiselerimden, gövdemden soyunur çırılçıplak bir gönül bir arzu olarak Amerika kaşifi ile beraber aynı gemide bulunmasını isterdim de içimi hasretli çekerdim. S.36 s.9

Bir akşam eve dönünce, babamın bir karış surat astığını gördüm. S.36 s.26

Üç dört gün sonra Topal hocanın mahalle mektebine gidecektim. S.36 s.30

O gün her gün gibi akşam oldu. S.36 s.34

Ustam bana vermekte olduğu **son ders**in tamamen tadına varabilmek için beni, biraz ötemizde sokak köşesinde Muğlalı aşçı Yaşara, **bir şişe rakı,** ve mezelik izmarit balığı almak üzere gönderdi. S.37. s.2-4

Aşçı Yaşar;

—Bizimle beraber dünyanın böylesinde yaşıyorlar, yazık zavallıcıklara.

Diyerek irili ufaklı, kör topal **elli altmış kadar kedi ve köpek** beslediği için, dükkâna güç belâ girdim. Dükkânının bana göre asıl cazibesi, kurutulup yaldızlanmış ve tavana asılmış, açık kanatlı bir kırlangıç balığı idi. S.37 s.8

Dükkanın bana göre asıl cazibesi, kurutulup yaldızlanmış ve tavana asılmış, açık kanatlı **bir kırlangıç balığı** idi. S.37 s.10

İşte **o çocuk**- yani Hamdi- bana izmaritlerin en kocamanlarını seçti. S.37 s.15

Rakıyı, ve **bir gazete parçası**nın üzerinde de izmaritleri dükkana getirdim. S.37 s.16

Başı **bir müddet** önüne düştü. S.37 s.22

—Çımaları filadur. kasalı tek sapandan, **iki makara** hamailinin **iki tarafı**na konulur. S.37 s.25

Mezeliğinden bir kızarmış izmarit verdi. Fakat **bütün gayret**ine rağmen neşelenemiyordu. S.37 s.31

Bir yorgunluğu argınlığı vardı. S.37 s.32

Bir kaç kadeh daha içti. S.37 s.33

O emirler verilince neler yapılır? S.38 s.1

O manevranın **bir kayıkta** yapıldığını görmek sevincinden ben de, ustam da mahrumduk. S.38 s.3

O zaman rüzgâr geminin başından gelmeğe başlar. S.38 s.16

Ben bunları sirasiyle söylerken ustamın yorgunluğu gideriliyor, gözleri vahşi **bir tasdik ateşi**yle yanmağa başlıyordu. S.38 s.19

İşte **o zaman** burmaları mola trinket yelkenini tumba ederiz. S.38 s.23

Artık **bütün yelkenler** rüzgârla dolmuştur. S.38 s.27

İşte **o zaman**, son emir, yani «Aganta burina burinata!» Kumandası verilir. S.38 s.28

O zaman, pek eski **bir denizcilik âlemi**nden bizi alan ustam, sanki, beni şanlı **bir deniz istikbali**ne fırlatmak istiyormuş gibi, dağları temellerinden sarsan **bir dinamit** infilâki şiddetiyle: S.39 s.2-4

«Aman arkadaşlar durup dinlenmiyelim, çünkü açlık, dağ başında tenha yolcuyu koğalıyan **bir kurt** gibi peşimize düşmüş bulunuyor. Hattâ hâlis muhlis **bir kara**

adamı olan aşçı Yaşar bile, sesini kapıp koyuverdi ve eskicilerle beraber «Aganta!» diye narayı bastı. S.39 s.8-16

Eski püskü karanlık dükkân, «Yallah!» diye sanki yerinden kopup havalandı; bulutlar arasında dolu yelken orsaya fırliyan koca **bir kalyon** oldu da yelkenlerin gölgesi, -yüksek ıssızlıklardaki uçan kartal kanadının, gölgesi gibi- buluttan buluta aştı. S.39 s.22

Artık, «Aganta!» nidası bayağı bir parola oldu. **Bir çok insanlar** sokakta birbirlerini «Aganta!» diye selâmlıyorlardı. Bir gün kör Halidin kahvesindeydim. Meydandan geçen **bir kaç kişi** birbirine «Aganta!» diye bağırdılar. Kahvede nargile tokurdatanların bir kaçı, orada oturmakta olan topal Murad dayıya, «Halil usta aklını oynattı galiba, sen de burada ne duruyorsun? Ahıra git de çıngırağını tıngırdat bare» dediler. S.39 s.28-30

Murad dayının yüzüne **bir hüznün** gölgesi düştü. S.40 s.2

Onu bir ot yığınının üzerine oturakomuş buldum. S.40 s.5

-**Şu herif**lerin **şu hali**mde bana sataşması, içimde Alişin hasretini uyandırdı. S.40 s.11

A evlat **çok kere** Allah çocuklarının ağzından konuşurmuş. S.40 s.13

Yüreğinden kaynayıp gelen **bir şey**i bir insana anlatmak, içini açmak ihtiyacında olduğu besbelliydi. S.40 s.17

Son tekeyi satarken çıngırağı boğazından çıkarıp cebime attım. S.40 s.23

Çıngırtısız **bir dünya** içinde garipseyordum. S.40 s.25

Küçük **bir tarla**m vardı. S.40 s.26

Fakat duralak **bir hayat** yaşayamıyordum. S.40 s.27

Neyse ekmekten katıktan arttırarak **bir eşek** satın aldım. S.40 s.30

Bir kaç arşın da bez alabildim. S.41 s.6

Eşeği, nah ta buracığa **bu ahır**a bağlamıştım. S.41 s.7

Kulaklarını dikti, **bir tekme** savurdu. S.41 s.10

Bizim oğlan betimin benzimin **attığı**nı görünce, bağırmağa koyuldu. S.41 s.11

—**Bir şey** değil, git çeşmeden **biraz su** getir, kör Halide de söyle buraya geliversin, bana yardım etsin.

Dedim. S.41 s.13

—Allah Allah yine ne oldu? Bana **bir dakika** rahat vermezler, diye çıkışmış. S.41 s.18

Fakat bacak, dizin **biraz aşağı**sından sanki benim değilmiş gibi sarka koydu. S.41 s.23

Bir taraftan bacağım sızlar, **bir taraf**tan da çocuk, «Baba! Baba! ölüyor musun?» diye ağlar. S.41 s.31

-Sus bire oğlan, **bir şey** değil, geçer şimdicik bacağımın zoru yetmiyormuş gibi bir de sen üzüyorsun. Dedim. S.41 s.35

Koca bir lağım faresi, uyuyan **bir tavuğ**a sataştı, tavuk cıyak cıyak ederek bacağımın üstüne hopladı. S.42 s.3

Tam **o sırada** kapının kenarına bir ışık çalındı. S.42 s.6

Dışarıda Danacıların Hanifeyle kör Halidin canlı canlı fiskos **ettikleri**ni duyudum. S.42 s.7

Mallarımı bilmez miyim, mutlaka başıma **bir çorap** örüyorlardı ve yürekler acısı halimden istifade ederek benden para koparacaklardı.S.42 s.9

Hanife mosmor **bir tulum**a dönen bacağımı görünce **iki avuc**unu şak diye kalçalarına vurarak, «abuu! abuu!» diye çığlıklar saldı. S.42 s.17

O zaman tut. S.42 s.22

Hele kör Halidin o çıkasıya tek gözü, Danacıların **iki göz**üne de taş çıkarırcasına parlıyordu. S.42 s.27

-A Hanife karı, **böyle iş**te paranın lafı mı olur? S.42 s.31

Danacıların kızı dışarıya çıkınca kör Halidi çağırıp **bir şey**ler fısıldadı. S.43 s.4

Kör Halid geri döndü ve söylemeğe sıkılıyormuş gibi ezile büzüle, "Danacıların hanife ben **fikare bir kadın**ım, ilaçlara **etek dolusu para** verdim." S.43 s.6-7

"**Aksi şeytan**a bak ki **bu sıralar**da benim param yok " diye ilave etti. S.43 s.10

Felaketler yalnız gelmezlermiş, **bir tane** değil insanın başına birkaç tanesi birden gelirmiş. S.43 s.20

Hanife **başka bir kafile**nin başında içeri sökün eder, ve **o** diş kamaştırıcı cırtlak **sesi**yle, "Görmüyon mu a Memiş dayı, tüyü kara, burnu beyaz, maşallah eli ayağı düzgün istediğin kadar yükle, üzerine de korkma kendin bin" diye çığlıklar salar, çıkar gider. S.43 s.27

Ardı sıra başka müşterilerle kör Halid dalar, «yollu olmasına yolludur ha!Durmuş ağanın kır atını Karaköy boğazında alimallah yaya bıraktı, hem de **bir sepetcik saman**la idare olur , diye gümbürder. S.43 s.33

Birisinin törpü gibi ince ve sivri sesi ve ötekinin kalın kalın homurdanması ben de sükuta karşı öyle **bir özleyiş** uyandırdı ki çoban olarak bir başıma gezerken duyduğum sükutu hatırladım S.44 s.2

Dördüncü günü akşamı, kör Halid yanıma geldi. S.43 s.10

Eşeğe semeriyle beraber **üç lira**dan fazla veren olmamış. S.43 s.11

Halid hiç eşeğe ihtiyacı olmamasına rağmen, dostluk hatırı için sırf bana iyilik olsun diye eşeği **üç yüz on kuruş**a alacağını söyledi. S.44 s.12

O paralar güya Danacıların Hanifeye sayıldı. S.44 s.15

Karımın ölümü **kara haber**i bize ulaşmıştı. S.44 s.26

Fakat **üç evlek kıraç tarla**, **dört** kuru d**uvar** eve on iki liradan fazla veren olmadı. S.44 s.29

Yine kör Halid, elini oğuştura oğustura, «sırf dostluk hatırı için» diyerek **on iki buçuk lira** teklif etti.S.44 s.31

Benden hayatını sakınmazmış, amma tam **o sıra**da hiç de taş tutmıyormuş. S.44 s.33

Evi sattıktan **bir kaç gün** sonra ahıra **bir gemici** uğradı kayığına küçük bir miço lâzımmış. S.44 s.35

Alişle **son sefer** olarak koyun koyuna yattık. S.45 s.2

Kör Halid **on iki buçuk lira**nın iki buçuğunu borca alıkoymuş. S.45 s.3

Kalan **on lira**yı Alişe verdim. S.45 s.4

Saman kümesi üzerine kıvrılarak**, bu yaş**ımdan sonra hıçkırarak ağladı. S.45 s.19

O gün bugün oğlanı bir daha görmedim. S.45 s.21

Zaten çocuk ayrılırken, onu **bir daha** dünya gözüyle göremiyeceğim içime doğmuştu. S.45 s.22

Şimdi **iki sene** oldu. S.45 s.23

Ayağım iyi olup kalkınca, bacağımı nahacık-eliyle sağ bacağını gösterdi-**bir karış** daha kısa, hem de yana bakar buldum. S.45 s.29

Öteki oğlan köyde. S.45 s.30

Aradan **bir ay** mı **iki ay** mı geçti ne, Kör Halid, han müşterilerinin atlarını eşeklerini, ayda **bir mecide** ahıra bağlamakta ve yemlemekte olan çocuğa yol verdi. S.46 s.1

Çobanlıkta başımı alıp dere tepe gezdiğimi, çocukların süt diliyle bana konuştuklarını hatırlarım. S.46 s.9

Geçmiş **iyi günler** acı acı gözümün önünden geçerler. S.46 s.10

Topal Murad dayı **bu çıngırak** işini öyle bir duygu fazlalığıyla anlattı ki, sözleri söz değil, fakat sanki birer gönül parçaları idi. S.46 s.12

İşte **o mahalle mektebi**nde amme cüzünün bütününü ve tebarekenin yarısını zar zor ezberledi. S.46 s.17

Sultan Osmandan başlayarak **bütün sultanlar** ve Hz. Ademden tutarak bütün peygamberlerin adlarını öğrettiler. S.46 s.22

Ben elime **bir kaç parça sicim** alırdım. S.46 s.22

İri yapılı **bir kız**dı ve gövdesiyle Topal hocanın beni görmesine mani olurdu. S.46 s.25

Bir gün topal hoca beni ayağa kaldırdı. S.46 s.25

Halbuki **o an**da **bütün aklım fikrim** papafingoya aidmargarita bağmdaydı. S.46 s.33

Bildiğim adları, Çakır Fatmanın fısıldadığı adlarla tamamliyarak, selâmetle **sonuncu Peygamber**e kadar vardım. S.47 s.1

Bütün peygamberleri tabanlarımda saydı. S.47 s.11

Hiç olmazsa birisi balık karnında, ötekisi de **bütün hayvanlar**la, arkın içinde denizcilik etmişlerdi. S.47 s.34

Topal hocaya **bir gün** Nuh arkının, m avun a mı, duba mı, şat mi, yoksa salapurya mı, olduğunu sordum. S.48 s.1

Topal hoca, suratına derin bilgiye yakışan **bir ifade** vererek mutlaka saydığım teknelerin en uzun ve tonturaklı isimlisi olduğu için- «salapurya!» diye cevâp verdi. S.48 s3

Mektebin**,** deniz tarafındaki pencerelerinden birinin dışında uzun **bir kahkaha** çınladı. Sanki bu saçma cevaba deniz gülüyordu. S.48 s.6

Meğerse kalafat Ahmed usta, dışarıda **bir tekne**yi kalafatlamakta imiş. S.48 s.10

Ertesi günü **bir bahane**yle beni falakaya yatırdı ve hıncını aldı. S.48 s.13

Hocanın **her** vurduğu **yer**de **bir gül** bitecekseydi, bu gidişle, aradan çok geçmeden tepemden tırnağıma kadar güllük gülistanlık kesilecektim. S.48 s.14

O benim denizcilik hayatımın **bir direği** idi. S.48 s.18

Bir doktorun, parmakla vurup hasta göğsü dinlemesi gibi, kayık gövdesini provadan kıça kadar vura vura dinlerdi. S.48 s.19

Gördüğü işle alâkalandığım için çalışırken bana **bu kaplama tahtası**na kurt işlemiş, ateş vermek ister. S.48 s.23

Bu çivi gevşemiş, perçin ister. S.48 s.24

Bu enseri erimiş yenisini çakmalı, **şu kaplama aralığı** han kapısı gibi açılmış, armozu tıkamalı, diye gözlerini işinden ayırmadan, bana anlatır dururdu. S.48 s.25

Bazen **her** ufacık **çivi**yi uzun uzun yoklayışmdan usanirdım da, «**o küçük çivi**den ne çıkar?» derdim. S.48 s.28

Sönerek alt dudağından yapışa kalmış cigarasını çıkarmadan «işte **o** küçük **çivi,** fena havada kayığın batmasına, ve içindekilerin boğulmasına sebep olur. S.48 s.30

Ahmed ustanın, elindeki kaba saba tokmağından, kont yapılı demir kakacından, tahtanın hayatını dinliyen **bir duyuş** tahtanın içine işliyen bir sezgi, inceliğine sahip olduğu hiç tahmin edilemezdi. S.49 s.1

Kayığı fırtınada devrilince denizin yüzünde bir kendisi, bir oğlu ve ancak **bir kişi**yi kurtarabilecek kadar büyük **bir tahta parçası** kalmışmış. S.49 s.4

Bana Ahmed Rasim denilen **bir yazıcı**nın "Turgut Reis" adlı bir kitabını, bir de "Esfarı Bahriyei Osmaniye" adlı bir başka kitabı verdi. S.49 s. 15

İlk kitapta Turgut reisin bodrumlu, yani **bir hemşehri** olduğunu okuyunca, koltuklarım kabardı. S.49 s.17

O sıralarda okumayı iyice öğrenmemiş olduğum halde, deniz adamlarını tanımak merakiyle geceyi gündüze kattım. S.49 s.20

Bir taraftan okuduklarımı anladıkça eteklerim sevincimden zil çalıyor, **öte taraf**tan da hiç farkına varmadan, Topal hocanın senelerce öğretemediği okuma yazmayı layıkiyle öğrendim. S.49 s.23

Bu kitaplardan sonra Kalafat Ahmet ustadan, resmi kör Halidin hanında asılı duran Kristof Kolomb hakkında **bir kitabı** olup olmadığını sordum. S.49 s.25

Bana**, kaledeki o zaman** hapishane idi- **yatan bir bahriye zabiti**nden aldığı bir tarih kitabını getirdi. S.49 s.28

Kör Halidin hanında asılı Mesudiye zırhlısının resmini işte **bu zabit** yapmışmış. S.49 s.29

O tarih kitabında Kolombun gemi bulmak için yabancı illerde senelerce nasıl gezdiğini üç gemiyi bulunca, Kadiz Limanı'ndan denize nasıl açıldığını ve dümdüz sanılan dünyanın bilinmedik koca sularında yol alarak okyanusu nasıl aştığını ve Amerikayı keşfettiğini kendimden geçkin heyecan içinde okudum. S.49 s.30

Limanda Mehmet Ali Kaptanın Hodrovan Mustafa Kaptanın ve daha başka kaptanların **yüz ellişer tonluk kayıkları** vardı. S.50 .s.1

Kolombun Pintası ve "Santa Maria"sı da **yüz ellişer tonluk gemiler**di. S.50 3

Neden Mehmed Ali Kaptanla **öteki kaptanları**n **bir** meçhul **yer**i keşif için denize açılmadıklarına şaşardım. S.50 s.6

Hiç insanın kayığı olur da, hep **bin kere** uğranılmış **bir liman**dan bin kere uğranılmış başka bir liman arasında bezdirici ve usandırıcı bir gidip gelişle ömür mü tükenir? S.50 s.9

İnsan keşfetmek, öteye varmak, yeniye açılmak özleyişiyle ceviz kabuğu kadar bir tekneye biner**, iki buçuk arşın bez parçasi**yle göklerin rüzgarını çalar da , el alemin muhakkak ölümdür, deliliktir diye bağrışıp ayak diremelerine kulak asmadan açılır gider ve yeni dünyalar, yeni alemler bulur. S.50 s.19

Hele «deniz!» deyince, **bütün kaşlar** çatılıyor, «sakın ha!» diyorlardı. S.50 s.24

İşte bunu büyüklerime sorunca, bana düpedüz **bir cevap** vermiyorlar, fakat dolambaçlı ve sağa sola savsalayıcı sözler söylüyorlardı. S.50 s.28-29

Ne var ki kafama sokulan **bütün bu sözler**i, gönlümün ateşinde yakınca ve bunların laf olan firaları berheva olunca, kala kala kafamda **şu** kaba **Türkçe hakikatler** kalıyordu. S.50 s.30-32

Evvelâ, «hiç kimseye **hiç bir şey** vermeyeceksin, herkesten koparabildiğin kadar koparacaksın, ve gözünü paradan ayırmayacaksın!» S.50 s.33

Benim **özlediklerim** hiç de onların özledikleri değildi. S.51 s.3

Topal hoca öğreteceği tatsız tuzsuz şeyleri **bir eşek arısı** gibi zırıldanıp uzattıkça pencereden görünen masmavi gök bana hürriyetten, uçan kuşlar, esen rüzgarlardan bahsederdi. S.51 s.5

Denizden gelen dalgalarsa**,** kalabalık ümidlerle zengin **bir denizci** hayatı ve istikbalini müjdeleyen seslerle doluydu. S.51 s.9

İşte **o zaman** demir parmaklıklar ardında kurtuluşu ve hürriyeti gören mahbuslar gibi, gönlüm uzar uzardı da, onun kendini denize verişi, adeta **bir yalvarış bir dua** olurdu. S.51 s.10

Bir gün göklere ve denizlere dalgın kalmıştım. S.51 s.13

Küt! diye başıma **bir yumruk** vuruldu.S.51 s.16

Beni **üç saat** ayakta tuttu.S.51 s.24

O gün mektepten çıkınca Halil ustanın dükkanının yolunu tuttum. S.51 s.26

Bir aralık küçük su dökmek için hanın ahırına girdim. S.51 s.30

Murad dayıyı saman gümesinin üzerine yan gelmiş kulağına **bir çıngırak** tutmuş. S.51 s.31

Nasıl sırıttığını göstermek için**, iki el**inin baş parmaklarını, ağzının karşılıklı iki köşesine sokup ağzınıkulaklarına doğru gerdi. S.51 s.34

Fakat gülerken içimi **bir acı** sıkıyordu. S.52 s.3

Nusret ağayı, sineği tutan **bir örümcek** gibi sürükledi. S.52 s.14

1315 senesi Sefer ayının **yirmi üçüncü gün**ü ben oraya **iki yüz yetmiş sekiz kuruş maaş**la gümrük ambar memuru tayin edilmiştim. S.52 s.19

Aradan **iki ay** geçince oraya **iki mülkiye müfettişi** geldi. S.52 s.21

Çünkü müfettiş gelmezden **bir hafta** evvel, Yunan adalarından yılan oynatarak ve parsa toplıyarak geçinen bir yılancı gelmişti. S.52 s.26

Yılan canlı **bir mahlûk**tur. S.52 s.35

Ya Allah göstermesin hasta olur da hastalığı memleketin **bütün yılanlar**ına geçirirse, onlara yılanı baytar raporu olmadıkça gümrükten geçirmek nizam ve kanuna mualiftir. S.53s.3

Bütün arkadaşlar "Doğru!" dediler. S.53 s.7

Kötürüm **bir adam**ım. S.53 s.12

Halbuki **öteki müfettiş** kaymakamlık baş katibi Akif Efendinin odasına girmiş. S.53 s.25

Ertesi günü müfettiş bey yine **baş katib**in odasına girmiş. S.53 s.35

Koca **bir müfettiş** bu! S.53 s.31

Müfettiş **bu hale** fena kızmış. S.53 s.33

Düşün **bir kere** Nusret ağa! S.54 s.3

Evrakın üzerinde nal gibi **bir tugraygara** var. S.54 s.4

Hem Akif efendi **tam üç yüz onbir kuruş maaş** alıyordu. S.54 s.6

Asıl aklından fikrinden olması **bir şey** değil, fakat maaşla tekaüdiyesinden oldu. S.54 s.7

Ahırın önünde biriken kalabalık gülünç **bir şey** görüyorlarmış gibi gülmüyorlardı. S.54 s.10

Bir iki kişi dönüp: S.54 s.14

Hakikaten de Murad dayı ahırın **bir köşe**sine kıvrılıp ölmüştü. S.54 s.16

Bir eliyle çıngırağı kulağının yanına tutuyordu. S.54 s.17

Gözleri açıktı, uzak **bir yer**e bakıyormuş gibi idi. S.54 s.18

Dünya gözlerinde kararırken mutlaka koynundan çıngırağı çıkarıp çalmıştır ve arta kalan **bütün can**ını kulağına toplarcasına dinliyerek, güneş ışığıyla ağaran patika üzerinde eşek nalının tıkırdadığını ve yanıbaşında ıslık çalarak koşan Alişin yalın ayaklarının patırdadığını ve kendisinin ev dönüşü hey hey diye tutturduğu şarkıyı belki hep birden işitmiştir.S.54 s.20

-İyi ki ,**şu adam**, Murad dayıya öz kardeş gibi baktı. S.54 s.28

Katırcıların Muhsin Ağa, hani ayda altmış kuruşa, bir de handa bağlanan hayvanların gübrelerine ve her gün içeceği **üç kahve** ve **iki nargile**ye mukabil kiralamıştı. S.54 s.32-34

Her fırsatta düştükçe kiracısı onu pehpehlemekte kusur etmezdi. S.55 s.1

Halil usta **bir şey**e mükedder oldu mu, mutlaka gemi direğinden nasıl düştüğünü anlatırdı. S.55 s.6

Sen **bir deniz oğlu**sun. S.55 s.9

Şu Murad dayı ile bana bak. S.55 s.11

O, kör Halidin hanına, ben de **bu mağara** gibi dükkana boğazımdan bağlı kaldık. S.55 s.12

Fakat ne bileyim özlediğin **bir iş**te çalışmadan, içine doğduğun **şu dünya**nın ötesini berisini hiç görmeden, taş üstüne **bir taş** koymadan, bir ağaççığımız olsun dikmeden, **bir gün**ceğiz olsun şunun bunun eteğini öpmeden yaşayamamak ve böylece dünyadan defolup gitmek de Allah'ın emri değil a! Diye bağırdı ve elindeki çekici tezgaha öyle bir vurdu ki tezgahın -Halil ustanın tabiriyle –alabandasını yani kenarını parçaladı. S.55 s.14-5-16

Topal Murad dayı denizci değildi amma haza enginin öz be öz evladı **bir deniz adamı** idi. S.55 s.26

Artık çıngırak dendimiydi**, o** munis **bakışlar**iyle Murad dayı gözümün önüne gelecek ve ellerini bana doğru uzatarak "bak beni ne hale soktular?" diye bağıracaktı. S.55 s.30

Bir gün Topal hoca beni yine falakaya çekmişti. S.55 s.33

Kayıkta Ateşoğlu, onun hısım akrabasından **iki delikanlı**, Fatmanın küçük Halil dediği bir çocuk ve benle Fatma vardık. S.56 s.20-21

Her taraf bir sevinç harlayışı idi. S.56 s.27

Ateşoğlu **iki delikanlı**ya, bugün inşallah avımız bereketli olur da yüzümüz biraz güler yine eski halimizi buluruz.dedi. S.57 s.3-4

O sonsuz **mavi bir derinleyiş**ti. S.57 s.15

Öteki delikanlı ellerini boynunun altına almış, kayığın baş tarafında sırt üstü uzanmış, bakışını ta yükseklerde yapayalnız çark etmekte olan bir martıya takmıştı. S.57 s.16-17

Yavaş yavaş **bir denizci türküsü** söylüyordu. S.57 s.19

-İnsanın parası olmalı da çoluğu çocuğu koca **bir kayığ**a doldurmalı. S.57 s.22

-Bugün **bu koy**a demir atmalı, yarın **öteki koy**a palamar bağlamalı. S.57 s.23

Balıkçıların havayı anlamaları ve ne zaman denize açılabileceklerini ve ne zaman karada kalacaklarını bilmeleri için renkler değişir. S.57 s.30

Dile kolay amma **bin iki yüz iyne** yemlenecekti. S.58 s.2

Bir müddetden beri Ateşoğlunun telaşlı telaşlı "ha davranın !elinizi tez tutun!" deyişinde, yem işi vaktinde bitmezse avlanamayız, o zaman açlık ensemize yapışır yollu acı **bir kaygı** seziliyordu. S.58 s.3-4

Bir buruna yanaştık. S.58 s.10

Salamastralar gıcırdıyor, **her itişte, üç balık**çının çıplak ayakları çat diye farsların üzerine vuruyor, cam gibi durgun denizi, **bir saat**in tik takı kadar muntazam fişyuuu fişyuuularlaöttürürken, arkada da halka halka yayılan daireler bırakıyorlardı. S.58 s13-14-15

Nihayet Ateşoğlu paraketenin **ilk şamandıra**sının denize attı ve paraketeyi bir ucundan denize salmağa başladı. S.58 s.20

Üç bin kulaç uzunluğundaki parakete dibe inerken, bembeyaz ahtapot yemlerinin muntazam fasılalı dizisi, cami mahyalarının sıra sıra kandilleri gibi, kara derinliklere pırıldaya pırıldaya çöküyorlardı. S.58 s.23

Akşamleyin tek tük pırıldayan yıldızlara bedel şimdi kalabalık halinde **bir kıpraşma** ve **kaynaşma** vardı. S.58 s.26-27

O an, biz Ege balıkçıları artık şuralı veyahut buralı değildik. S.58 s.28

Ateş oğlu ile **öteki delikanlılar birer sigara** sarıp tellendirdiler. S.59 s.9

Bismillah diyerek **ilk şamandıra**yı kaldırdı. S.59 s.11

İlk balık iki okkalık bir mercan kırması idi. S.59 s.15

Yirmi otuz olta sonra bir tane, ve biraz ötede de **birkaç tane balık** daha çıktı. S.59 s.18

Buz gibi sivri ve delici gözleri kaplan sarısı üzerine mor hareleyi gövdesiyle matemengiz **bir ölüm par**çası idi. S.59 s.27-28

Gövdesinin **bütün güc**üyle ipe asılıyor, kayık küpeştesini denize denk getiriyor, fakat ipi ancak karış karışa alabiliyordu. S.60 s.2

Bir küfür savurdu. S.60 s.4

-Zaten **o cenabet** çıkınca paraketenin takılacağını anlamıştım , dedi. S.60 s.5

Balık parakete ipini **yüz seksen kulaç** dipteki kayalara dolaştırmış ve dibe tutturmuştu. S.60 s.7

Balık parakete ipini **yüz seksen** kulaç dipteki kayalara dolaştırmış ve dibe tutturmuştu. S.60 s.7

Ateş oğlu, «Olmıyacak, simidi getirin», dedi. Simid **on okkalık bir** demir **halka** idi. S.60 s.11

Simide de ayrı **bir ip** takıldı. S.60 s.13

Ateş oğlunun **bir eli**nde parakete ipi bir elinde simid ipi, sırayla birisini koyuverip ötekine asılıyordu. S.60 s.15

Birkaç balık daha aldık. S.60 s.20

Dipte de **bin beş yüz** kulaç ip daha var. S.60 s.23

Allah belasının versin **böyle sanat**ın. S.60 s.26

Bir saat kadar uğraştılar. S.60 s.31

İki ipi kayığın bir babasına bağladılar. S.60 s.34

Tâ neden sonra Ateş **oğlu kırık bir ses**le burada sabaha kadar hoplayıp duracak değiliz ya. S.61 s.6

İki genç, kürekleri kırarcasma küreklere dayandılar. S.61 s.10

Aceleyle **öteki şamandıra**ya gittik, fakat işimiz orada da, **beri taraf**taki gibi pek fena gitti. S.61 s.15

İki delikanlı tek küreklere dayandılar. S.61 s.20

Bodruma kadar, yani **otuz beş mil kürek** çekeceklerdi. S.61 s.22

Ateşoğlu "Hak tüüh!" diye **iki avuc**una tükürerek, onların arkasında durdu ve daha kısa olan çift küreklere yapıştı. S.61 s.21

Bu iş bitince oturduğumuz yere kıvrıldık. S.61 s.30

Gök ve deniz baştanbaşa **bir pırıltı ve çalkantı** idi. S.61 s.32

Çoğu büyüğüm olan insanlarda **bir güzellik bir iyilik ve bir doğruluk** mevcut olduğuna inanıyordum. S.62 s.5

Her nedense ben de dahil kayıktakilerin çekmiş oldukları güçlükleri ve işkenceleri hep dünün ve bugünün gelgeç fenalıkları ve çirkinlikleri ve **bu gecenin kabusu** addediyorum. S.62 s.7-8-9

Gördüğüme nasıl inanmazdım ki gördüğüm güzellikler **bu dünya**yı habis bir ruhun yaratmadığını bana, göz göre göre isbat ediyordu. S.62 s.13

Ara sıra uyandıkça **üç balıkçı**nın kapkara yükselen gölgeleri üzerinden yıldızların kıvılcımlar gibi arkaya akmakta olduklarını gördüm. S.62 s.16-17-18

Üç devasa heyula **gece**yi yara yara yıldızlar arasından yarına ilerlemekteydiler. S.62 s.19

Birdenbire beni, acı **bir çığlık** uyandırdı. S.62 s.22

Söz ve şuurdan yırtılarak ayrılmış kara **bir keder**in bağışı idi o. S.62 s.23

Kayık **bir burunu** kıyılıyordu. S.62 s.24

Bir kadın sesi idi. S.62 s.25

Bu Zehra gelin olacağı gece, kocası olacak adam çok sarhoşmuş. S.62 s.28

Teller ve duvaklar **bir şelâle** gibi fışşş ederek ayak ucuna akmış. S.63 s.1

Herif, "Vay sen beni kılıbık sanıyor da **ilk görüş**ünde bana meydan okuyup irkiliyorsun ha?" diyerek olanca güciyle Zehranın alnına **bir yumruk** indirmiş. S.63 s.5

Köylülerde **bir âdet** varmış. S.63 s.6

O hayvanların tatlı bakışlarının deliler üzerinde sakinleştirici bir tesiri oluyormuş. S.63 s.11

Derken Ateşoğlunun perişan **bir ses**le Fatmayla konuştuğunu duydum. S.63 s.17

Fatmayla ben bir tek küreğin deniz yanına, Halil de arttaki **tek küreğ**e ellerimizi dayadık. S.63 s.23

Bir saat kadar kürek çektik. S.63 s.28

Kaptan ara sıra doğuya bakarak dişleri arasında, "Neredeyse gün doğacak, daha da **altı mil**imiz var" diye mırıldanıyordu. S.63 s.26

Yelkenimizin Ayazma burnundan **çıktığın**ı görünce küfeleri alıp deniz kenarına koşmuşlardı. S.64 s.7-8

Öteki delikanlı ilâve etti. S.64 s.11

Asıl cinime giden şey, değme sıkıntı ile tuttuğumuz balıklardan, **bu herifler**in bizden fazla kar etmesidir. S.64 s.14

Mirisinin alınması için, balığın **yirmi iki okka** olduğu, **dört beş defter**e yazılıp çizildi. S.64 s.22

Fatmanın halasının **beş altı tavuğ**unu peşine takarak kıyıya gelmekte olduğunu gördük. S.64 s.30

Derken öteki balığın birini koklayarak, "öofff! Leş gibi kokuyor. **Bu** kokmuş **şeyler**e ne istiyorsun?" diye soruyordu. S.65 s.10

Ateşoğlu gür **bir ses**le, altmış paradan **bir mangır** aşağıya olmaz, dedi.S.65 s.13

İki okka balık satarak milyoner mi olmak istiyorsun? S.65 s.14

Müslümancasına **bir şey** iste,» diye haykırdı. S.65 s.15

Hem **bu balığ**ın neresi kokmuş, mis gibi kokuyor. S.65 s.21

Yarım saat al takke ver külah pazarlık ve **iki taraf**lı savrulan **bir sürü** küfürden sonra balıklar okkası elli paradan satıldı. S.65 s.32

Paralar bir mendile kondu ve Ateşoğlu **bir el**ine mendili ve **öteki el**ine de büyücek bir mercan kırması aldı. S.65 s.34

İki delikanlının payları ayrıldı. S.65 s.35

İçeriye hıçkıra hıçkıra kapkara gözü, kapkara bakıştan ibaret kalmış orta yaşlı zayıf **bir kadın** geldi. S.66 s.3

Göğsünde uzun **bir bohça** taşıyordu. S.66 s.4

Yedi yaşlarında **bir deri bir kemik** kalmış, ölü **bir kız çocuğu** idi. S.66 s.5

Babası **iki ay**dan beri Yoran taraflarında balıkta, elimizde avucumuzda da **bir şey** yok. S.66 s.9

Kadın **bu sözler**i söyleyince çocuğu kaldırıp «yavrucuğum!» diye bağrına bastı. S.66 s.18

Boğazımda sanki yumruk kadar **bir düğüm** düğümlendi. S.66 s.20

Ateşoğlu, ile **iki delikanlı**, «sen merak etme Emine kadın, ne lâzımsa biz yaparız. S.66 s.21

Ateşoğlu kalkıp delikanlıları **bir köşe**ye çekti. Cebindeki, paraları onlara verdi. S.66 s.24

Ateşoğlu odanın **bir yan**ında duran mercan kırmasını bana göstererek: S.66 s.29

Sonra kız kardeşine dönerek:

-Hazırlıklar bitinceye kadar- yani çocuğun gömülmesi için yapılacak hazırlıklar- hemen **biraz uyku** kestireyim. S.66 s.33

Evin önünde **bir arsa** ve onun da ortasında bir harup ağacı vardı. S.67 s.5-6

Şaka değil, **otuz beş mil kürek** çekmişti. S.67 s.8

Başını **orta taş**a "ellerinde toplanan kara sular geriye aksın" diyerek **iki el**inin bileklerini de sağdaki soldaki taşlara koydu. S.67 s.10

Denizin ve fırtınaların kahrını çekmekten yüzü, **bir insan** yüzü olmaktan çoktan çıkmıştı. S.67 s.14

Kız kardeşi evden **bir iki yastık** kapıp getirdi. S.67 s.17

Böyle şeyler bizlere göre değil be kardeş!» dedi. S.67 s.22

Ben elimde balığı sallaya sallaya ve içimden, «mademki **bir kaç saat** sonra gidecekler, ben de ne yapar, yapar, beraber giderim. S.67 s.25

Babamın beni **iki kere** balığa bırakmayacağından korkuyordum. S.67 s.30

Ateşoğlunun bensiz kalkıp gideceğinden korkuyordum. S.68 s.1

Cami müezzizi, ölü yıkayacısı, **iki delikanlı** Kirpi Halil Usta ve daha birkaç balıkçı ve denizcinin geldiklerini gördüm. S.68 s.3

Oradan **iki el**i üzerinde **bir tepsi** taşıyormuş gibi **ufacık bir tabut**u taşıyarak çıktık. S.68 s.6

Yedi sekiz kişi idiler. S.68 s.8

Arasıra topallaya topallaya tabuta yanaşıyor,**bir el**iyle tutmağa çalışıyordu. S.68 s.17

Halil Ustanın **bir el**i değneğinde olduğu için taşıyamadı. S.68 s.17

Ben işte orada **bir yalan** söyledim. S.68 s.21

Bu ikinci seferde paraketeleri değil- onların epeycesini denizin dibinde bırakmıştık- fakat barbunya ve başka ağları aldık. S.68 s.27-28

Öteki delikanlı, "Sahiden gök bugün madrabaz kazayağının suratına benziyor" diye söze karıştı. S.69 s.3

O gün bir gün evvel parakete atmış olduğumuz yerin **biraz berisi**ne demir attık.S.69 s.4

Bir insanın bağrının **bu kadar** kara **bir acı**yı nasıl barındırabildiğine şaştım. S.69 s.14

İnsan **o kadar** acıyordu ki bakışının önünde onun kadar bedbaht olamadığına utanıyor, ve ona adeta,"beni affet!" diye yalvarası geliyordu. S.69 s.17

Kıyıdaki yüksek kayaların üzerinden yürüyerek uzaklaştı. S.69 s.20

Çünkü Zehranın bacakları, ayakları, elleri **bir dağ keçisi** anlayışiyle yolunu ve basacağı yeri seçiyordu. S.69 s.25

Ondan sonra **beş altı köylü** çıka geldi. S.69 s.29

Anlaşılan **kıyı köylüler**i balığı hem yeygi hem ilaç sayıyorlardı. S.69 s.31

Öteki delikanlı, "Hakikaten de bugün gök bizim madrabaz Kazayağının suratına benziyor." Dedi. S.70 s.3

O gün, bir gün evvel parakete atmış olduğumuz yerin biraz berisine demir attık. S.70 s.4

Kayık ambarı yarı yerine kadar, küpeslerin **erimiş gümüşi**yle doldu. S.70 s.11

Deniz birdenbire yoksullaşıveren sularının **bütün yalnızlığı**nca, garip garip inlemeğe koyuldu. S.70 s.15

Akan dalgalar sanki **bir alev seli**ydi. S.70 s.32-33

İki sağanak aralığında kesilen yelken ambara düştü. S.71 s.13

Öteki delikanlı rüzgâr gelip yelkeni kapmadan, onu toparlayıp baş altına tıktı. S.71 s.14

Küçük Halil **yarı ağlar bir ses**le: S.71 s.22

Bu sırada kıyıdan **bir fışıltı**dır başladı. S.71 s.24

Ateşoğlu, "**Bu fışıltı**, kalenin düzgün kıyılarının fışıltısı değil. Ayazma Burnunun kargaşalık taşlarının sesi" deyince, ambara atlayıp eğildi, farslara kulağını dayadı. S.71 s.26-27

Burası kale değil Ayazma Burnu dip tam **beş kulaç.** S.71 s.31

O anda **iki kayık** ufukta ayak uçlarına kalkmış gibi duruyorlardı. S.72 s.2

Babam anlamıyordu yahu, **iki kere** balığa gitmekle artık mektepten büsbütün sıdkım sıyrılmıştı. S.72 s.13

Kadınlar, el değirmeninde buğday arpa öğütürken, kirmanla ip eğirirken, dizlerinde ayran testisini çalkarken, kıyıda çamaşır tokaçlarken, dibekte bulgur döğerken **bütün**

hareketlerini mırıldandıkları **bir deniz** türküsünün temposuna uydururlardı. S.72 s.20

Hele **o** mehtaplı **düğün geceleri**nde parmaklarını ve damaklarını şak şak ettirerek bellerini kırmağa bir koyulmasınlar, gövdelerini süzdükçe, tepeden tırnağa akan ay ışığını büküyor büküyorlardı da, **o musiki teli**ni gönlüme dolayıp, açık denizlerdeki mehtaplı gecelere çekiyorlardı. S.72 s.22-25

Raksları deniz hakkında ümid, sevgi, keder, öfke ve sevinçten ibaret **bir peri masalı** oluyordu. S.72 s.27-28

Bazan limanımıza ait **bir gemi**nin battığını duyardı. S.72 s.30

Ateşoğlu **bir kahkaha** salıverdi. S.73 s.18

Rengin biri uyanıp yanarken nasıl değiştiğinin farkına varmadan –gözüm gözünde- başka **bir reng**in kayıp gelmiş olduğunu görürdüm. S.73 s.26-27

Sapa **bir yer**de kıyının ıssız ve küçük **bir kıvrıntı**sına **o ad** verilmişti. S.73 s.34

Ta uzaktan Fatmanın çekilmiş parlak **bir kılıç** gibi yapyalın gövdesinin beyazlığını gördüm. S.74 s.1

Ben ona doğru yürürken **bir çalı**nın ardından Eğri Boyun İbrahim çıkakoydu. S.74 s.6

Tam **o sıralar**da çalıların ardından cıvıldaşa cıvıldaşa **bir sürü çocuk** sökün etti. S.74 s.16

Şu herifin burnunu kır! S.74 s.21

Bu hâdiseden sonra Fatmaya, «Erkek» lâkabı takıldı. S.74 s.28

Biraz sonra bir ayak sesi duydum. S.75 s.10

Fatmanın gözlerinin alacakaranlığı içinde **bir şeyler** yansıdı. S.76 s.2

Hani ya kavak ağacı, rüzgarı **hiçbir yer**de bulamazsanız yapraklarımın arasında bulursunuz, dermiş a, tıpkı onun gibi. S.76 s.14-15

Fakat denize açılmak ümidi beni **her şey**e kör ve **her şey**e sağır ediyordu. S.76 s.23

Bundan dolayı amcam, babam yokken hakkımda **bir karar** almaktan çekiniyordu. S.76 s.29

Ne var ki Erkek Fatma koğuldukça, yine gelip gelip ayni yere konan inatçı **bir sinek** gibi, «Mahmudu bırakmazsanız, kendisini öldürecek veyahud bir daha yüzünüze bakmamak üzere kaçacak» diye diye annemi adamakıllı korkutmuş ve zihnini çelmişti. S.76 s.31

Fakat bunun için **bir gemici** tezkeresi almaklığımı şart koştu. S.77 s.3

Ertesi günü, canımı dişime taktım ve korkulu **bir rüya** görüyormuşum gibi liman dairesinin karanlık merdivenini tırmanmağa koyuldum. S.77 s.4-5

Liman reisi **bir masa**nın başında oturuyordu. S.77 s.6

Sanki tomar tomar kağıtlar, kalın kalın defterler, hokkalar, kalemler, mühürler büyüdüler de gelip cüsselerinin **bütün yük**üyle deve gibi üstüme abandılar. S.77 s.12

Liman reisi titrek **bir ses**le adımı sordu. S.77 s.22

Gelip kapıda duran çavuşa **üç dişli** zıpkınla değil, fakat zifirli sigara ağızlığiyle göstererek: S.77 s.25

Çavuş evvela kahve hakkında "Pekala efendim, emir buyurursunuz" dedikten sonra dışarıya çıkmak üzere dönerken, gözlerimde pek candan gelen **bir yalvarış** okudu ki, adeta durakladı. S.77 s.35

Bana adamakıllı okkalı **bir kahve** yapsın. S.77 s.31

Kıyamet günü Allah beni cennete mi yoksa cehenneme mi göndereceği hakkında **bir hüküm** vereceği zaman, yüreğim böyle kendini patlatırcasına güm güm çarpmıyacağından eminim. S.78 s.3

Gönlüm omuzlarımın üzerinde**, iki kanad** şeklinde büyüyüp açıldı. S.78 s.10

Topuklarım tüy kadar hafif, merdivenden atılırcasına inerken, parmaklığa sağ elimin bir parmağını kaptırarak, **bir parça et**i orada bıraktım da hiç farkında bile olmadım. S.78 s.17

O anda onlara, "Açıl ya susam!" diye haykırsaydım, bal kabaklarının çatır çatır yarılacaklarına ve içlerinden **bütün yelkenler**i açık kocaman kalyonların sevinç ve şarkıyla öte öte göklere süzülerek güneş yolunu tutacaklarına emindim. S.78 s.21-22-23-24

İşte artık **o gemi**nin tayfasındandım. S.78 s.29

O benim **bir parçam,** ben onun **bir parçası**ydım. S.78 s.30

Kör Halidin kahvesindeki haritada uğrayacağımız kıyıların adlarını okuyor, içimden tekrarlıyor, ve her adı tekrarladıkça **binbir beyit** dinlemiş gibi oluyordum. S.79 s.3

O gece dam başında, rüzgarda yaprakları topaç gibi dönüp hışırdıyan hurma ağacının altına uzandım. S.79 s.6-7

Aklım fikrim, dalganın birine konmayı tasarlarken, kanat üzerinde savsalayıp **başka bir dalga**nın üzerinde çark eden ıssız martı gibi dalga geçiyordu. S.79 s.8-9

Mavi ve açık denizler üzerinde cereyan edecek **binbir vaka**yı tahayyül ediyordum. S.79 s.11

Boğumsu bulutlar ardından görünen yeni hilal, sanki hilal değildi de dudakta sezilen ince **bir tebessüm**dü. S.79 s.13

Ertesi sabah şafak ışıkları beni gemide buldu. S.79 s.15

Güverteyi ufalanmış sünger taşiyle **birkaç kere** oğdum, temiz kumlarla sürttüm, lekeleri **üç köşe**ki raspayla kazıdım .S.79 s18

Bu işlerle meşgul olurken yanı başıma **bir gölge** düştü. S.79 s.23

Her nedense **ilk bakış**ta içim ona ısınıverdi. S.79 s.25

Birdenbire güldü, ve kalkıp beni kollariyle saracakmış gibi **bir hareket**de bulundu. S.79 s.31

Yahu seni **kaç gün**dür dazıra dazır arayorum.Fakat **bir türlü** bulamadım. S.79 s.32-33

Güneş **iki mızrak** boyu yükseldiği halde tayfalardan hiçbiri görünmedi. S.80 s.4

Koşa koşa bütün kapıları çalarak, kaptanı da tayfayı da hatta **bütün şehir halkı**nı da uyandırıp kayığa çağırasım geldi. S.80 s.9

—Hangi rüzgârla?

Dedi, ve eliyle, açıkta, hareketsiz **bir deniz**de, resim limiş gibi hareketsiz duran bir kayığı gösterdi. S.80 s.14

Ertesi şafak beni yine uyanık ve ayakta buldu. S.80 s.18

Kıyıda deniz mavi **bir tebessüm**dü. S.80 s.29

Direk tepesinde **bir makara**, şafakleyin dal üzerinde uyanan **bir kuş** gibi cı-ı-ı-ık diyordu. S.80 s.31

O anda artık demirin **hiçbir yer**de mayna edilmemesini ve kayığın ilelebet gitmesini özlüyordum. S.80 s.34-35

Işığı kapan yelkenlerimiz, **bir infilak** şiddetiyle apak parladı. S.81 s.6

Bir yanda günle aydınlanan Değirmen Burnunu öteki yanda Akçabük harımlarını, duyulup unutulan pembe **bir masal** gibi arkada bıraktık. S.81 s.9

Gemi sanki etrafına **bir kahkaha yalımı** saçıyormuş gibi suları püskürtüyordu. S.81 s.11

Yeni yürümeğe başlamış olduğum çağdan beri seyrettiğim ve acaba yanlarına varırsam hemen mavilerde eriyip mavi havada hava olurlar mı, diye merak ettiğim **yedi kardeş** Sporad Adalarına doğru gidiyorduk. S.81 s.17

İskele ve sancak bordalarımızda deniz, sözleri bilinmiyen **bir su** dilinden konuşuyordu. S.81 s.18

Yedi kardeş Sporad Adalarına, bazan da – derin mağaralarında gülüşlerine benziyen gürültüleri dolayisiyle, ‘‘gülen adalar’’ derlerdi. S.81 s.19

Biz **ilk ada**ya, «Ver elini gülen a- da!» dedik ve adaya doğru uzanan sevincimiz, sanki ona uzatılan elimizdi. S.81 s.23

O zaman çocuktum küpeştenin altına başımı eğerek sevincimden hıçkıra hıçkıra ağladım. S.81 s.30

Hemen **bir pars** gibi çarmıklara tırmandım. S.82 s.4

Yelken elde tutulan **bir kuş**un kanatları gibi çırpınıyordu. S.82 s.8

Hele kontra papafingo kat kat kümülüs bulutlarının üstünde uçan ufak **bir bulut** parçası idi. S.82 s.13

Ancak **bir kişi**yi taşıyacak kadar küçük olan **bu bulut**un, ben üstünde duruyordum. S.82 s.13

O gün de öyle yaptı. S.82 s.30

Ben sonraları saatte **yirmi, yirmi beş mil** yapan posta vapurlarında ateşçilik ettim. S.82 s.34-35

Fakat **o vapurlar** bana hiç de yelken ve rüzgârın verdiği hız tesirini vermediler. S.82 s.35

Sanki satte **iki yüz mil** yapıyorduk. S.83 s.2

İnsan **o dalgalar**la koyun koyuna gelip hoplayıp sıçramasını, pervanelerin fırlamasını ölzülüyordu. S.83 s.10

Onda ateşli **bir saldırış** isteği vardı. S.83 s.10

Bastona bağlı **üç flok**un birimcisini kopardı. S.83 s.10

Ben ve bir başkası rüzgâr üstünde, **iki tayfa** da rüzgâr altında yürüyorduk. S.83 s.12

Gemi bastonunu zaten **iki kere** denize sokmuş ve bizleri **iki kere** göğsümüze kadar dalgalara daldırmıştı.S.83 s.14

Ben kayığın verdiği **bütün hız**la, denizi göğsümle yarmaktan çok hoşlanmıştım. S.83 s.16

Fakat önümüzde dalgaların dedesi, ve **üç kardeşler**im kodamanı olması lâzım gelen **bir dalga** irkildi. S.83 s.18

Dalgayı aşınca kayık başaşağiya geldi, yokuş aşağıya kaydı, ve bastonunu iteleyen **üç kardeşler**in, dimdik dikilmiş**, yeşil su**dan ibaret duvarına ok gibi sapladı. S.83 s.24

Bu denizde geçirdiğim **ilk kaza**ydı. S.83 s.30

Fakat **o zaman**a kadar, **hiç bir bayram şenliği**nde **bu kaza**da olduğu kadar eğlenmemiştim. S.83 s.30-31

Her halde hazret **bir kaç gün** sonra esmeğe hazırlanıyordu. S.83 s.1

Fakat **o akşam** provezza batı göğünün turuncu kapılarını, inen güneşe pek geniş açtı. S.84 s.6

Kayığa baktığını, pembe yelkenlerini kuğu göğsü gibi kabartarak ve uzun gölgesini kararıpmenekşe rengi alan sulara salarak, sanki başka **bir renk alemi**ne gidiyor ve batının engine açılan kapısına doğru yol alıyordu. S.84 s.10-11

O an, bütün yaradılışta bir duraklama vardı. Ne bileyim, düşünceli **bir hal** o! S.84 s.13

O lahzadaki güzelliklere kıyas, resimlerini gördüğümüz taşlı ve tahtlı imparator ve krallar birer soytarı kadar olamadıkları gibi, imparatorlukları da karşımızdaki azametin müvacehesinde birer çöplük mesabesinde kalırlardı. S.84 s.17-18

Denizde geçirdiğim **ilk gece**ydi. S.84 s.19

Evdeki gibi dört tarafı duvarla kapalı daracık **bir gece** değil, fakat açık bir gece... S.84 s.20

Koronanın **bir gerdanlık** teşkil eden yıldız dizisi ise direk başında **bir yıldız çelengi** olmuştu. S.84 s.22-23

Gök de deniz gibi **bir parıltı deryası** oldu. S.84 s.30

O gece göz yummadım dersem yalan söylememiş olurum. S.84 s.33

Bazı arkadaşlar **bir türkü** tutturdular. S.84 s.33

Fakat her günkü dünyanın değil, başka **bir alem**in gündüzü. S.84 s.34

Denizdeki **ilk gün**ümü ve **gece**mi böyle geçirdim. S.84 s.35

Fakat **her gün**ümü böyle aylaklıkla geçirdiğimi sanmayın. S.85 s.1

Bu işle değilse **şu iş**le beni durmamacasına çalıştırıp çabalatır, bana verdiği paranın acısını cayır cayır çıkarırdı. S.85 s.16

Yekbaşıma **dört kişi**nin gördüğü işi görürdüm. S.85 s.17

Denize açıldıktan **beş on gün** sonra **ilk** ciddî **fırlama**yla karşılaştım. S.85 s.20

Fırtına kopmazdan epey önce köpek balıkları **derinlere** kaçarlar. S.85 s.21

Akdenizliler bu balıkların başlarından aldıkları **bir yağ**ı şişelere koyup saklarlar. S.85 s.22

Denizcilerin **ilk** icat ettikleri **barometre** budur. S.85 s.24

İki gündenberi yağ gitgide bulanıyordu. S.85 s.26

Ufukları **dört göz**le kolaçan ediyordu. S.85 s.28

Bir gece önce, sükutun içinde, engine boğulmuşların garipsi bir ahı denecek kadar hafif bir esinti dolaşıyordu. S.85 s.29

Ara sıra yelkenler **bir ürperti** duyuyorlarmlş gibi, tuhaf tuhaf yapraklanıyorlardı. S.85 s.31

Ortalıkta insanı ürkütecek bir fevkalâdelik yoktu. S.86 s.1

Göz kırpışı kadar kısa **bir zaman** içinde yelkenleri bağladık. S.86 s.4

Direkler ve serenler **bütün yaprakları**nı tamamen dökmüş ağaçlar gibi çırçıplak iskeletlerden ibaret kaldılar. S.86 s.6

Ben yakındım, ortada korkacak **bir şey** göremeyince yanı başımdaki arkadaşa:

—**Bu adam**a da ne oluyor ki?Diye sordum. S.86 s.9-11

Fakat pek yaman **bir şey** olduğunu, denizleri gemilerle beraber emip sömürdüğünü, ve sonra da göklere çıkarıp savurduğunu çok işitmiştim. S.86 s.17

Hem hortum yalnız bir tane değildi. **İki tane**si sancak, bordamıza yanaşıyor, iki tanesi de denizle bulutların birleştiği koyu terşuni mesafelerde dönüp duruyordu. S.86 s.20

Ensemden aşağıya sanki **donmuş sular** döküldü ve bel kemiğim titredi. S.86 s.15

...**iki tane**si de denizle bulutların birleştiği koyu kurşuni mesafelerde dönüp duruyorlardı. S.86 s.21

İşte **o gün** ilk defa olarak sevgilimin korkudan tir tir titrediğini gözümle gördüm. S.86 s.29

Hortumun **bir tanesi**, gökten denize devâsa **bir tirboşun** sokuyormuş gibi yılankavi hareketlerle yavaş yavaş kıvranıyordu. S.86 s.30

Yukarıki kısmı ise, dili binlerce çata**l bir yılan başı** imiş gibi bulutlardan tepe takla sarktı. S.87 s.1

Baş aşağı bir vaziyette boynunu uzatıyor, denizin yüzünde sokacak **bir şey** arıyormuş gibi başını kâh **bu taraf**a kâh **o taraf**a çeviriyordu. S.87 s.3

Üçüncüsü **bir topaç** gibi fıldır fıldır dönen **bir huni** iken bel çalkamağa koyuldu. S.87 s.6

Daraldı, kalınlaştı, ve yıkılmak üzere olan **bir sarhoş** gibi sendeliye sendeliye üzerimize doğru gelmeğe başladı. S.87 s.7

Kapkara **bir dehşet** kütlesiydi o. S.87 s.9

Öteki tayfalar etrafına toplanmış, bir göğe bir denize bakıyorlar, tekbir getiriyorlardı. S.87 s.13

Bizim lostroma Yaşar reis **bir kâğıd**an üzerine "Salatentüncina" duasını yazdı. S.87 s.13

Fakat hortum büyük **bir hız** ve gürültüyle döne döne emdiği denizleri kara **bir islim** halinde göklere püskürüyor, ve gökle denizi birbirine karıştırıyordu. S.87 s.18

Hortum artık **beş on kulaç** ötemize yanaşmıştı. S.87 s.20

Kalınlığı **iki üç yüz yaş**ında **bir çınarın kütüğü** kadar vardı. S.87 s.21

Değil bizi, fakat **bütün takım taklavat**iyle güverteyi, hattâ takımiyle koca kayığı - bile havaya kaldırabilirdi. S.87 s.23

Bomba kayığı sarsan **bir tarraka**yla patladı. S.87 s.32

Bütün Ege adaları aslanlar gibi kükreyerek gürlediler. S.87 s.33

Gökten kapkara **bir kavis**, ve o kavisten bir yağmur perdesi sarktı. S.88 s.3

Denize kaynıyan beyaz **bir çizgi** çekti. S.88 s.4

Bu perdenin arkasından keskin mavi kıvılcımların denize sıçradıklarını görüyorduk. S.88 s.5

Denizin yüzüne **bir karanlık**tır çöktü. S.88 s.9

Bir an tepemizin üzerine yeşil **bir ateş** şeridi indi. S.88 s.10

Şimşeğin **her çakış**ında birbirimizi insan kıyafetine girmiş dimdik duran **birer alev parçası** halinde görüyordu. S.88 s.18

Denizler **çok kere** İdrisin ayaklarını güverteden kesti. S.88 s.26

O hal, ara sıra bana da vaki oluyordu ya. S.88 s.27

İdris, «dayan bre kardeş! domuz, (yani dümen) yabanî beygir gibi çarpıyor, şimdi boş yerine **bir tekme** yiyeceksin! Pek tut!» diye bağırıyordu. S.88 s.29

Bu kadar suyun tadı mı olur? S.88 s.32

İdris dümen yekesine yalnız avuçlariyle değil- zaten onun da, benim de avuçlarımız kanayotdu- fakat göğsüyle de kollariyle de sarılıyor, gövdesinin **bütün yük**ünü dümene veriyordu. S.88-89 s.35-3

Bir kahkahadır tutturdum. S.89 s.8

Tam **o sırada** sancağımızda bir megafonun, "imdad! imdad!" diye bağırdığını duyar gibi olduk. S.89 s.13

Batmakta olan **bir arkadaş** çağırıyor İdiyse onu kurtarmağa gidemezdik. S.89 s.14

Ve kendi sorgumuza kâti **bir cevap** veremiyorduk. S.89 s.17

Direklerin **ne hal**de olduklarını görebilmek için şimşeği bekliyorduk. S.89 s.19

Denizin **o korkunç** yapayalnızlığının ortasında kendimizi kapkara **bir yoksulluk parçası** olarak görmek pek hoşa giden şeylerden olmazdı. S.89 s.20-21

O büyük **tehlike** anında, "şimdi kulağımda çınlıyan ses veya sözü acaba ben ne zaman işittim?" diye hafızalarının buğulu derinliklerini yoklıyacak vakitleri olmazdı. S.89 s.27-29-30

O gece annemin çocukluğumda bana söylediği ninniyi tekrar tekrar işittim. S.89 s.34

Demek ki denizin **o** esrarengiz **çocukları** yanılmıyorlardı. S.90 s.1

O fırtınadan sağ salim çıktıkları takdirde Allaha ve evliyaya kurbanlar adayan gemiciler gerek kurban alacak paralan olmadığı gerek fırtınayı unuttukları için kurban kesmediler. S.90 s.2

Bu fırtınadan **üç hafta** sonra İzmir kordonuna rampa ettik. S.90 s.9

"Oğlum Mahmud" diyordu, "eğer Allahın izniyle buraya dönersen, denize açıldığın gün gibi **bir kaptan**ın oğlu olarak dönmiyeceksin." S.90 s.12

Baban, kayığiyle ve elimizde avcumuzdaki **bütün mal**ı ile, denize batıp boğuldu. S.90 s.14

Şimdi darı dünyada bu **iki oda**lı ev, bir de ben yani ihtiyarlamış anan, bir de Allahtan başka tiir şeyin kalmadı. S.90 s.15

"Kazandığın paradan **bir şeyler** ayırabilirsen, babana bir mevlûd okutacak, ve onun adına bir lokma pişirecek kadarını gönder bana yavrum". S.90 s.20

“Deniz, acaba benim **ilk fırtınam** onun **son fırtınası** mı oldu?” diye selendim. S.90 s.24

Bunca yıl çabaladıktan sonra dul bıraktığı ihtiyar karısı kocasının –yani babamın- ruhuna bir mevlûdcağız okutmak için avucuma bakmak zorunda bırakmıştı. S.90 s.29-30

Amcam hoyrat **bir ses**le güverteden: S.91 s.1

Her köpek aynada kendi suratına havlarmış a. S.91 s.4

Tek **o** acı **yüz**ü acı bakışı görmiyeyim, denizin açılıp beni yutarak örtmesine razı idim. S.91 s.12

...**bir insan** çok sevdiği **başka bir insan**ı ölüm döşeğinde gördüğü zaman ona nasıl bakarsa bana öylece bakmakta devam ediyordu. S.91 s.18

Fakat sokaka ortasında herkesin önünde beni öpmeği **bir zaaf** eseri mi sandı ne, gördüğü teessürümü uzatmamak için yine “Allah yardımcın olsun” dedi. S.91 s.2

Babama öyle acıdım ki gırtlağımda **bir şey** düğümlendi.S.91 s.26

Fakat **başka türlü** yapmak elimde değildi. S.91 s.29

Bir dua okuyormuş gibi dudakları titredi. S.91 s.31

Bu görüşüm, dünya gözüyle onu son görüşüm olduğunu nerden bilecektim? S.92 s.7

O da amıcam serdümen Davud selis gibi içimde acı **bir hatıra** oldu. S.92 s.9

Ben artık kendi boğazıma ve anamın boğazına bakmak için amcamın hizmetine **girmiş bir uşak** idim. S.92 s.10-11

Annemin güya ekmeğini **yediğimiz amca**ma hürmet etmekliğim hakkındaki nasihatlarına pek kulak astığım yoktu. S.92 s.14

Vakıa karada temelli duvarlı **bir idarehane**si yoktu. S.92 s.19

Fakat kayığı denizde yüzen yelkenli **bir** kâr **ev**inden başka neydi ki? S.92 s.20

Haketmiş olduğum ücreti çantasından çıkarttırabilmek, **iri yarı bir meşe** ağacını kökleriyle beraber yerden söküp çıkarmak kadar güçtü. S.92 s.23

Madem ki kayıktan pay almiyan ve ücretle çalışan **bir gemici**ydim. S.92 s.28

Kayıkta Mazlum adlı **on beş on altı yaş**larında Marmarislii **bir çocuk** vardı. S.92 s.34

Onu tanıyan **bazı gemiciler**imiz, çocuğu görünce, «Mazlum», diye bağırdılar. S.93 s.2

Başında **koca bir yara** vardı. S.93 s.9

Bir kaç gün sonra Mazlumun aklı biraz başına geldi. S.93 s.13

Şap denizinde miydi başka yerde miydi **uzun bir gece** geçirdik. S.93 s.16

Ama nasıl bitmek bilmiyen **bir gece.** S.93 s.18

Ne oldu bilmiyorum, gözlerimi açınca kendimi **bir kaya**nın üzerinde buldum. S.93 s.20

Yalnız gözüm alabildiğine masmavi deniz ve göz kamaştıran ateş gibi kükürt sarısı **bir kum deryası**. S.93 s.24

Bir ev veyahut **bir insan** bulmak üzere yürüdüm. S.93 s.25

Uyanınca kendimi **bir sürü** Araplarla dolu bir zambuk kayığında buldum. S.93 s.27

O da benim gibi çocukluktan daha henüz delikanlılığa giren **bir tayfa**ydı. S.93 s.30

Bir gün Mazlum güvertede yemek pişiriyordu. S.93 s.35

Zaten dedik a, amcam ucuzdur diye **her şey**in en kötüsünü, en köhnesini satın alırdı. S.94 s.1

Yekeyi dümenden kaldırınca, öfkeden gözleri dönmüş **bir hal**de Mazlumun üzerine saldırdı: S.94 s.7

-Ulan **o yağ** babanın malı mı ki, ha bire akıtıyorsun? S.94 s.8

Odun **başka bir odun**a vurulmuş gibi sert **bir gürültü** çıkardı. S.94 s.10

Amcam oğlanın başını yarmakla hıncını alamamıştı, **bir eli**nde oğlanın elinden kopardığı zeytinyağı şişesi, öteki elinde yeke oğlanın üzerine çıkıp "İhıcık kerata! İhıcık kerata!" diye tepinmeğe başladı. S.94 s.16-17-18

Fakat bu gördüğüm bambaşka **bir şey**di, **o dakika**da amcam **bir iki kuruş**luk zeytinyağım gidiyor diye insan öldürebilirdi. S.94 s.21

Aklım başıma gelince bütün tayfayı etrafımda birisi kolumu, ötekisi de bacağımı tutar **bir hal**de buldum. S.94 s.24

Bana,

-**İlk liman**da pılı pırtıyı alıp kayıktan defolacaksın.**Bu kayık**ta senin yerin yok! Eğer kardeşimin oğlu olmasaydın seni güverteye cansız sererdim." S.94 s.35

Gemideki parasını çalmağa kalkıştıkları takdirde parasının hepsini değil fakat ancak **bir kısmı**nı bulabilsinler diye, onları **ellişer, altmışar kuruş**a bölerek, ayrı ayrı **bezler**e paçavralara bağlar ve öteye beriye gizlerdi. S.95 s.4

Bana vereceği parayı **bir ara**ya getirinceye kadar **yarım saat** geçti. S.95 s.7

O gün ve ertesi günü rüzgar yoktu. S.95 s.9

"Demek ki **şu tarih**te işe başladın" diye allem etti kallem etti, göz göre göre hakkımın yarısını yedi. S.95 s.11

Yüz yirmi iki kuruş. S.95 s.14

İşte **o para**yla Fethiye limanına çıktım. S.95 s.14

Bir başka kayığa girdim. S.95 s.18

Durmadan dinlenmeden, tozu dumana katan gürültülü patırtılı **bir faaliyet**le arı gibi karınca gibi çalışıyordum. S.95 s.18

Fakat **hiç bir zaman** ne karınca gibi biriktirebiliyor ne de arı gibi toplayabiliyordum. S.95 s.19

Ayağıma **bir çift kundura** alayım, derdim **bir haftalığ**ım güme giderdi. **Bir muşamba** lâzım derdim.Onu ancak bir aylık işle ödeyebilirdim. S.95 s.23

Şu limancağızda **bir iki saat** keyf çatayım deyince **bir** muşambalık **para** çarçur olur diye vaz geçerdim, **bir ay** işsiz kalırdım; karnımı doyurmak için ettiğim borcu **iki ay**da ödeyemezdim. S.95 s.23-24

Evet hep paraca sıkıntı çekerdim amma **her** yeni **sefer**imizin ayrı **bir sevinci her dümen** kırışımız ve yolculuğumuzun başka bir tadı oluyordu. S.96 s.3-4

Gezgin denizci hayatımızda **çok yerler** gördük. S.96 s.5

Adalar denizinde **bir ada** arkada kalıp denize gömülürken, hepsi de birbirinden güzel, **on ada**nın önümüzdeki ufuktan kalkması tren ıslığı, vapur düdüğü, vinç harharası, ve el kol kargaşalığı içinde iş gören liman annelerinin bağırıp çağırmalariyle gürleyen sık gürültülü Pire limanı. S.96 s.7

Geceleyin Giridin ay ışığında karlariyle ağaran **üç bin metre**lik İda dağı. S.96 s.12-13

Deniz ortasında ehram şeklinde **bir kül kümesi** Strumbuli yanar dağı. S.96 s.16-17

...bunların **her biri** gözlerime açılan yeni yeni alemlerdi. S.96 s.22

Ben **öyle arkadaşlar** edindim ki onların birisi yanıma gelince, yanıma birisi gelmiş gibi değil, fakat yanımdan yabancılar ayrılmışlar da kendimle baş başa kalmışım gibi oluyordum. S.96 s.31

Evvelce dediğim gibi **her** yeni **sefer**imizin ayrı sevinci, **her dümen kırış**ımızın başka bir tadı olurdu. S.96 s.34-35

Fakat şunu da ilâve edeyim **bir sevinc**e bedel **üç işkence** çekiyorduk. S.97 s.1

«Oh! Çok şükür Allaha**!» Bir keyf** çatacağımız zaman, «Aman imdada yetişin! **bir can kurtaran** yok mu?» diye bağırıyorduk. S.97 s.2

Babamın sözleri **çok kere** kulağımda çınlar dururdu. S.97 s.4

An olurdu ki içimden, «şöyle **bir bağım** bahçem, olsa da şu yarı aç yarı tok hayattan bir kurtulsam!» derdim. S.97 s.6

İstikbalde bana ancak; **iki akıbet** vardı. S.97 s.9

«Ölümlerden ölüm beyen» gibi **bir şey**. S.97 s.11

Durduğum yerde «dayan Aganta, Burama, Burinata!» diye **bir nara** atardım. S.97 s.14

O sene Vardar nehri pek fena donmuştu. S.97 s.24

Büyücek **bir kayık**la Prevezeye gidiyormuş. S.98 s.1

Adem reis bir de yetmişini geçkin Ömer adlı İşsiz **bir gemici** daha bulmuş. S.98 s.4

Aliş, kara saçlı, kara gözlü, boylu boslu **bir delikanlı** olmuştu. S.98 s.5-6

Cenup illerine doğru yaptığımız **bu seyahat** pek uzun sürdü ve aksı gitti. S.98 s.10

Biz gece gündüz **böyle sıkıntılar** çekerken, sağımızdan solumuzdan önümüzden arkamızdan şilepler ve yolcu vapurları gelip geçip duruyorlardı. S.98 s.13

Gündüzse kendilerini görmezden **yarım saat** evvel ufukta dumanlarını görürdük. S.98 s.15

Bize göre ağır olan, ve bizlere, taklalar kıldıran denizler, **o** koca **vapurlar**ın su kesimindeki kırmızı boya çizgisine doğru ya **bir iki karış** kalkıyor, veyahut **bir iki karış** iniyordu. S.98 s.17

— Hey hey, derdim, **şu vapur**a bak, rüzgâra hiç aldırış ediyor mu? S.98 s.28

O Selanik seferimiz pek aksi gidiyordu. S.99 s.3

Çünkü Selanikten aldığımız ihtiyar Ömerin top gibi patlıyan **bir öksürüğ**ü vardı. Hem de bir tututrsu mu zavallı adam Denizli horozu gibi öterdi. S.99 s.17

Kayık güm diye dalgaya çarpınca başaltının **her tarafı**na su fışkıran fiskiyeler peydahlanırdı. S.99 s.22

Bir gece zavallı antika Ömer boğulurcasma öksürüyordu. S.99 s.24

-Söylemeden ölürsem rahat edemem.

Diye düşünüyormuş gibi, öksürükleri arasında Adem reise telaşlı telaşlı **bir şeyler** anlatıyordu: S.99 s.31

Bulabilirsen bul, **iki gün**denberi ağzıma **bir lokma** atmadığım için dizlerim tutmamağa başladı. S.100 s.3-4

Öteki tutturduğu mevzuda lafa devam ederek bana " yahu Mahmud Mahmud senin ikide birde anlattığın **o Kristof Kolomb** neresini aramıştı?" dedi. S.100 s.10

Bula bula Amerikayı değil, işte **yetmiş sene**lik denizciliğimin sonunda, **bu** ıslak ve sulak **başaltı.** S.100 s.16

O gün rüzgâr birden değişti. S.100 s.21

Bir sefer bir denizcimiz hastalandı. S.100 s.24

O seferin mütemadî kasvetinin yegâne parlak noktası, ihtiyar serdümen Adem reisin ispirto kaminetosunda pişirdiği bulaşık suyunu andıran şekersiz çayı idi. S.100 s.31-32-33

Çay deyip geçmeyin karabulutlar arasında arasıra parlıyan güneş gibi **o çay içimiz**i ısıtıyor yüzümüzü güldürüyordu. S.101 s.1

...Adem reis kendi de bizim de çay içmek gibi şatafatlı **bir keyf lüksü**nü irtikâp ettiğimize utanarak, "arkadaşlar çay, süd, filan gibi şeyler bizim gibi baldırı çıplak denizcilere değil fakat beylere paşalara yakışır... S.101 s.10

Geceleri başaltı dambıçosunun açık kapısından, uzakta Skiros adası ve yunan Sporad adalarının karlı dağları, ay ışığında sanki bu dünyanın değil fakat **başka bir alem**in ufkunda diyorlarmış gibi görünüyorlardı. S.101 s.16-17-18

Alişin sesi **o zaman** kekeler ve sendelemeğe başlardı. S.101 s.20

Fakat tereddüdden yavaş yavaş kurtulur birbir ardınca girdaplanan notalar arasından uzaktaki dağlar kadar ücra, ve **o dağlar**ın üzerindeki karlar kadar berrak **bir şarkı** teze çıkar ve uzar uzardı. S.101 s.22-23

A canım denizci idik, **bin** türlü **kahır** çekiyorduk. S.101 s.24

Her zaman bulunduğumuz yerde değil başka yerde pek mesud olacağımızı sanıyorduk. S.101 s.25

Gelgelelim **o başka yer** neresi onu bilmiyorduk. S.101 s27

Alişin şarkısında **o başka âlem**i, odaha doğru, daha güzel âlemi sezer gibi olurduk da vatana kavuşuyormuşuz gibi memnun olurduk. S.101 s.28

Şarkıyı sonradan hatırlamak, sabah ışığında yavaş yavaş solan **bir rüya**yı hatırlamak gibi oluyordu. S.101 s.32

Adem reis, **bir el**inde çay fincanı öteki elini "susunuz!" dermiş gibi kaldırırdı. S.101 s.33

O işin bilmediğimiz **bir yer**i yoku. S.102 s.7

Mahallede çocukken **her şey**i birbirimizle anlatmıştık. S.102 s.8

Hatta Topal hocanın mahalle mektebinin abdeshane duvarları daha körpe edebiyat ve resim meraklılarının **bu mevzu** hakkındaki yazı ve resimleriyle örtülü bulunuyordu. S.103 s.8-9-10

Benim için olduğu kadar Alişin için de gövde ihtiyacı; yani şehvet, **ikinci pland**a kalan birşeydi. S.102 s.21

Fakat **her şey**i bilmek başka, bilinen şeyi duymaksa başka oluyordu. S.102 s.17

Şehvet sanki **bize ait birşey** değildi de, bize yabancı olan ve bize sonradan eklenip bizi rahatsız eden **bir şey**di. S.102 s.20

Benim için olduğu kadar Alişin için de gövde ihtiyacı; yâni şehvet, **ikinci plân**da kalan birşeydi. S.102 s.22

Asıl sevgime **bir cevap** arıyordum. S.102 s.23

Çocukken görmüş fakat **o zamanlar** hiç ehemmiyet vermemiş olduğum manzaralar gözümün önüne, yeni yeni, ve üzücü manalar ve ehemmiyetlerle yüklü olarak, kayar giderlerdi. S.102 s.29

Fatma ile beraber denize girmiş olduğumuz ve sanki denizin berrak **bir göz**üymüş gibi durgun, ve çocuk bakışı imiş kadar masum olan **o** küçük **koy**un hatırası bana durgunluk ve masumiyetle hiç münasebeti olmıyan **bir işkence mevzuu** oluyordu. S.102 s.33-34

Bence onun vahşiliğini dindirmek, kıpkızıl gelinciğin rengi pek haykırıcıdır diye onu soldurmağa kalkışmak gibi **bir şey** olurdu. S.103 s.10

Meselâ ay ışığında evlerin gümüş **bir ateş**le badanalanmış gibi duruşları, Vardiyaprova fenerinin içindeki lambayla aydınlanması gibi evler de sanki içlerinde geceleyin soyunmakta olan kızların gövdeleri ile aydınlanıyordu. S.103 s.14-15-16-17

Sonra ocak böcekleri ve **başka gece böcekleri** geceyi tir tir titretirken kadınların dam başlarına çıkıp ay ışığında yarı çıplak olarak boylu boylarınca uzanıp kendilerini ay ışığına verdiklerini hatırlardım. S.103 s.20

Bittabi **beklenen bu denizciler**in başında, hayalime göre ben gelirdim. S.103 s.26

Çarşıda kasaptan **biraz et** alayım. Herif **patlıcanlı kebab**a bayılır. S.103 s.33

Bazen kızların ufukda yıldızlar arasında erkeklerin vardiyaprova ışığının çakmasını bekleye bekleye gözleri kızardığını bana, "vakıa, zavallı kadının patlıcanlı kebabı sevdiğini söylediği denizcinin kendisi çoktan balıklarayem, vardiyaprova ışığı ise yıldız değil, belki de **bin kulaç** dipde deniz kaşeriyesine yuva olmuştur. S.103 s.35 - 104 s.1-4

"Fakat elverir ki benim de **böyle bekleyeni**m olsun, boğulmağa **bin kerre** razıyım," derdi. S.104 s.5-6

Tayfadan **otuz yaş**larında Tosunun Ahmed vardı. S.104 s.9

Bazı kadınlar ona çınlıyan kahkahalariyle cevap verirlerdi. S.104 s.11

Ben ve Aliş ise hiç ıses çıkartamıyor, **bir söz** söylüyemiyor hattâ bakmağa bile utanıyorduk. S.104 s.13

Sevgiyi özlüyorduk, sevgi varlığımızın başta **gelen ihtiyac**ı, gönlümüzün **başka insan** gönüllerine bir duası olmuştu. S.104 s.15

Bir akşam Aliş bana derdini yandı. S.104 s.17

Çünkü kuzular meleyerek, köpekler de kuyruk sallayarak **o sevgi**yi apaşikâre istiyorlar. S.104 s.24

Ben, «**Şu Tosun Ahmed**e baksana hiç utandığı yok» dedim. S.104 s.27

Ve **o sevgi** bize başkasının sevgisiyle karıştırmağı özletiyor. S.104 s.31

Palamur bükü hilâl şeklinde koca **bir plaj**dı, karşısında Rados, Sömbeki, Tillos ve **bu adalar**ın yavruları başka adalar sıralanıyordu. S.105 s.1-2

Dört beş mil uzunluğunda dalgalar, sırtlarında köpükle karışık gök gürültüsünü açık denizlerden taşıya taşıya gelirler, ve köpükle gök gürültüsünü, plajın enince deviririlerdi. S.105 s.4-5

Kayığımız **bu** koca **plaj**ın bir ucundaydı. S.105 s.6

İlk günü Alişle ben onları uzaktan görmüş, onların insan olduklarının bile farkına varamamıştık. S.105 s.10

Kayığımız ise çok fakirdi **bir dürbin**i bile yoktu. S.105 s.11

Biz, kıyıda ağaran köpükten beyaz **bir parça** kopuyor, kumsalın üzerinde yürüyor, ve kumsalın bittiği yerdeki sık çalılar arasında kayboluyor sanıyorduk. S.105 s.13-14

Bir gün şafakleyin kızlar gelmezden evvel gidip kumsalın kıyısındaki koskocaman **bir yemiş ağacı**nın yaprakları arasına saklandık. S.105 s.19-20

Çünkü beklenen ve sevilen **bir şey**i ürkütmemk için, ona doğru usul usulayak ucuna basılarak gidildiği gibi; duyulmaktan korkarak, fısıltı ile konuşuyorduk. S.106 s.1

Çünkü ağacın **o yapraklar** deryası, birbirinin kulağına konuşan **binlerce insan**lar gibi fışıldıyordu. S.106 s.4-5

Bize **o sesler** hep kendi içimizde bağıransesler gibi geliyordu da ürküyorduk. S.106 s.8

Kızların **bir tanesi** vardı, onu "Elif kız" diye çağırıyorlardı. S.106 s.13

Gövdesinin birden meydana çıkan ışığı , içimden **bir aydınlık** gibi geçiyordu. S.106 s.15

Ne bileyim karanlık bir yere birdenbire bir meşale girmiş gibi denize atılışının tuzlu çınlayışını, tepemden tırnağıma yayılan **bir ürperti**yle duydum. S.106 s.18

Nasıl ki **bir su damlası**, denize düşünce arılığını kaybederse, gördüğüm kokladığım, işittiğim hep birbirine karıştı. S.106 s.22

Bütün koy gerilmiş **bir musiki âleti** teli gibi, dalgalar gidip geldikçe inliyordu. S.106 s.26

O anda uyku ve unutkanlık sırrına varmağı özledim. S.106 s.29

O ılık cenup **gecesinin koynu**nda yıldızlar bile sıcaktı. S.107 s.7

Tosunun Ahmet ve **bir iki tayfa** daha şehirlere uğradıkları zaman gittikleri tuhaf yerleri birbirlerine anlatırlardı. S.107 s.9

Bu Tosun Ahmetler ve **öteki denizciler** fena adamalr değillerdi. S.107 s.14

Halbuki **on sekiz mil** açıktaydık. S.107 s.24

Denizin mavisi üzerinde o kadar temiz ve berrak **bir suret**te beyazdı ki hemen **bir saniye** önce- aşk ilâhesi gibi- denizden ve köpükten yaratılıp kıyıya yayılıvermiş sanılırdı. S.107 s.29

İçimden kan ağlar **bir vaziyet**te topladığım paranın **bir kısmı**nı içkiye verdim. S.108 s.11

Yolun **iki taraf**ındaki yüksek binaların kapalı pencereleri, kapanmış kapaklarından çapak ve irin sızan hastalıklı gözlere benziyordu. S.108 s.14-15

...kadınların çığlığımsı yılışık yılışık kahkahalarının gürültüleri, sanki deniz tutmuş gibi, bana **bir bulantı** verdi. S.108 s.18-19

Bir kadının karşısına çıkıp da nasıl utanmadan arlanmadan **öyle bir teklifte** bulunacaksın? Diyordum. S.108 s.21

Sokakta gelip geçenler, evlerin **o** kapalı **gözler**e benzeyen pencereleri, ağaran kaldırım taşları hep hayretle fal taşları gibi açılmış bana bakıyorlar sanıyordum. S.108 s.25-26

Bir türlü asıl sokağa dalmak cesaretini kendimde bulamıyarak bir aşağı bir yukarı taban teptim.S.108 s.27

Büyük **bir namussuzluk** işlemekte olduğumu duyuyordum. S.108 s.29

O evlerdeki kadınlar namussuzsa oraya gidenler değil a. S.108 s.32

Tam o sırada feslerini çapkıncasına öne eğmiş biyıklarım burmuş kol kola omuz omuza vermiş**, üç külhanbeyi** cakalı adımlarla çala taban sokağa daldılar. S.109 s.1

Hafif **bir yaprak** gibi, artları sıra katıldım. S.109 .s.2

Yüreğim **bir yumruk** gibi güm güm çarpıyordu. S.109 s.3

Bir evin kapısını onlar biraz daha öteki **başka kapı**yı da ben çaldım. S.109 s.3

İşte **bir göz**ü öyle bulanmış ve yumurta kadar yuvasından fırlamış, iri yarı yapılı yaşlıca **bir kadın** önümde duruyordu. S.109 s.9

Farkına varmadan öyle bir irkilmişim ki kadın ağlayıcı ve çetrefil bir Rum şivesiyle efendim **bir, "nefis köreltmek**ten ibaret değil mi? Onu başkası kadar ben de yaparım." Diye yalvarmağa başladı. S.109 s.13

Bir müddet sonra tiksintiden, heyecandan, telâştan, şaşkınlıktan allak bullak olmuş **bir vaziyet**te kendimi dışarıda buldum. S.109 s.19-20

Hani denize açıldığım **ilk gece** direk başında gördüğüm Oriyon yıldızları gökte pırıl pırıl parlıyordu. S.109 s.23

Başımın üstünde, kapının önündeki kırmızı fenerse domates gibi sulu ve yılışık **bir göz**dü. S.109 s.24

Aksiliğe bakınız ki **o zaman** İtalya bize Trablusgarp harbini açtığı için Türk kayıkları Akdenizde gezemiyorlardı. S.110 s.2

Bir gün kahvehanenin birinde vapurlarda ateşçilik eden **bir Fethiyeli**ye rastladım. S.110 s.5

Kalabalığın yürüyen bacakları, dükkânına ve eğlence yerine göre şimdi yeşil ve mavi sonra kırmızı ve sarı olarak **her adım**da renk değiştiriyordu. S.110 s.12

Sen istersen, dağları taşları kazana kürekle, ayda **dört lira**dan daha fazla alamazsın. Dedi. S.110 s.28
Elime de **bir kâğıt** verdiler. S.110 s.30
Etresi günü kalacak ve Marsilyaya gidecek olan **bir vapur**da ateşci eksikmiş. S.110 s.26

Ertesi sabah daridünyada sahip olduğum bütün mallarımı bir çıkın ederek ve koltuğumun altına sıkıştırarak Galata rıhtımını boyladım. S.110 s.33-34

Vapurun bordası önümüzde kara **bir duvar** gibi yükseliyordu. S.111 s.2

Sanki, yüzlerce ayaklı upuzun ve kapkara **bir ejderha** deliğine giren **bir yılan** gibi vapurun gövdesine giriyorduk. S.111 s.6

Yolcular ise mükellef **bir iskele**den, kadınlar çıtır çıtır yapmacık gülüşleriyle, çelebi ve beyler kendilerini satar tavırlariyle yukarıya ürüyor ve yukarı çıkıyorlardı. S.111 s.7-8

Elvedalar bile salon mobilyaları gibi, ancak dünyalığı yolunda olanların kendilerine peşkeş çekebilecekleri **bir lüküs**üdür. S.111 s.17

Bu iş gövde dinçliği, kol bacak kuvveti, ateşin karşısında dayanıklılık ister. S.111 s.24

Bu yolculuğumda, denizden fazla vapur vardı. S.111 s.30

Ben ateşçi olduğum için **birinci mevkii**ye gidemezdim. S.111 s.4

Üçüncü mevki güvertesi ise insan ayakta durduğu yerde dönemiyecek kadar dar ve kalabalıktı. S.112 s.2

Ne var ki oradan **birinci gövde mevki** güvertesini görebiliyordum. S.112 s.4

İşte oraya **bir sıra** şezlonk konmuştu. S.112 s.9

Amiraller gibi apoletli ve sırmalı garsonlar, onlara tepsiler dolusu **bir şeyler** getiriyorlardı. S.112 s.13

Onları tanımadığım halde, **bir sürü** gayri mer'i, hiçler, ve hiç kimseler arasında, sanki hakikî insan ve yolcu olarak yalnız kendileri varmışlar gibi **bir tavır** takınışlarından, ve onların **bu kanaat**inin **bütün öteki yolcular**ın yerlere sürünürcesine hürmetleriyle tasdik edilişinde, o iki ihtiyar kadının Moschild ailesine mensup olduklarını anladım. S.112 s.17-19-20-21

Sanki **bütün cemiyet** bunları güzelleştirmek, dudaklarını rujlamak, giydirip kuşatmak için, ressamiyle, terzisiyle, muharririyle, mimariyle yarışa çıkmıştı. S.112 s.22

Vallahi **şu iki cadaloz**, Fatmanın pabucu bile olamazlardı. S.112 s.26

Bir geçit vardı ki oradan garsonlar gider gelirlerdi. S.112 s.29

Bodrumlu Pahosa. S.112 s.30

Bir anadan doğmaymışız gibi biribimize sarılırdık. S.112 s.34

"Aman **bu Frangoslar**ın çürük etleri yenmiyor" dedi. S.113 s.8

"Ah bre bilmezsin Mahmudaki, ben salon yolcularının garsonuyum. Burada her şeyin bir **iç yüz**ü bir de **dış yüz**ü var. Bir masa üstü ve masa altı var" dedi. S.113 s.13-14-15

Pahos "iştahın açılsın" diye, salon yolcularının içtikleri en pahalı **bir içki**yi sundu. S.113 s.22

...salona açılan ve garsonlar tarafından kullanılan **bir kapı**nın önüne getirdi. S.113 s.26

Fakat renk renk ışıkların donukluğu dolayısiyle, keskin kenarları ve şekilleri sanki buğulanıp birbirine eriyor ve göze **bir yumuşaklık, tesiri** veriyordu. S.113 s.31

Her taraftan mükellef saksılar içinde palmiyeler yükseliyordu. S.113 s.34

Masaların üzerindeki küçük ampuller loş **bir ışık** veriyor, alçakta duran **bu ışıklar** tavanlara doğru uzun gölgeler salıyordu. S.113 s.35

Her birisinin giydiği elbise "Paris!" diye haykırıyordu. S.114 s.8

Her halde kulacı **yüz lira**dan aşağıya olmıyan ay ışığına benzer ipek kumaşlar vardı. S.114 s.8-10

...sanki gök mavisinden kırpılma mavi benekler mi, kelebekler mi diyeyim işte onlar, **bu ışık ağı**na yakalanmışlardı. S.114 s.13

Masadaki insanlar telgraf direkleri gibi hep birbirinden ayrı olarak yerli yerlerinde duruyorlar idiyse de başımı indirince masaların ve sandalyaların tahta bacakları ile insanların et bacaklarının birbirine karışmış pek dolambaçlı **bir bacaklar ve ayaklar bulamacı** halinde kaynaştıklarını, geri iler birbirini arayıp araştırdıklarını gördüm. S.115 s.5-8

Marsilya seyahatim **on gün** sürdü. S.115 s.12

Bu sırada biz ateşçilerin eşekler kadar haysiyetimiz yoktu. S.115 s.12

Bu müddetin yarısını kızıl ateş karşısında kıpkızıl yanan süngüleri ateşe sokup çıkarmakla, gelberi ile dışarıya çektiğim pislikler arasındaki alevli kömür parçaları tarafından ayağımı, bacağımı dağlamakta, kan ter içinde kaldıktan sonra serinlemek için makinelerin ağzına giderek orada buz keserek öksürmekle geçirdim. S.115 s.13

Eğer yemek susunda ve **başka şeyler**de de Pahosun yardımı olmasaydı. S.115 s.20-21

Onların yerine **başka yolcular** aldık. S.115 s.23

Paketin kâğıtla sarılıp postaya verildiği gibi, bunlar da Pariste tuvaletlendirilip bize veriliyordu. S.115 s.25

Biz de bunları içleri saman dolu çuvallar gibi lüküs kamaraların içine taşıyor, bir yerden **bir yer**e götürüyorduk. S.115 s.28

Biz rahat rahat giderken, **o koca engin**de ölüm dirim savaşında idi, ve savaşla şanlı idi. S.115 s.1

...ve yine özleyip durduğum **bir şey**in pek çoğu vardı. S.116 s.19

Annemin diktiği **iki gül ağacı**, karanfiller, ve daha başka çiçeklerin hepsi kurumuşlar. S.116 s.26-27

Yalnız saburluklar ve **iki** yüksek **hurma ağacı** olduğu gibi duruyorlardı. S.116 s.28

Orada bir değil **dört mezar**- yani toprak kümesi- vardı. S.117 s.1

Bunların yalnız birisinin üzerinde **bir tahta parçası** vardı. S.117 s.1-2

Evin kapısını açtığım zaman beni **bir küf kokusu** karşıladı. S.117 s.4

...memuriyet hayatını, **ve hangi tarih**te, nerde **ne kadar maaş** almış olduğunu dağlara taşlara ve ağaçlara bağıra bağıra anlatıyormuş. S.117 s.22

İnsan **bir mevsim**de **bir ağac**ın muayyen **bir dal**ında **bir yemiş** buluyor. S.117 s.32

Ağacın kütüğündeki **bir** kırık **dal**a barbunya ağının mantar yakasını iliştirmiş, kurşun yakasının **bir deliğ**ine çıplak ayağının baş parmağını geçirerek ağı germiş, onarıyordu. S.118 s.3-4-5

Bir deri bir kemik elinin üzerinde kan damarları solucanlar gibi kabarıyordu. S.118 s.16

O elinde tuttuğu ağ mekiğiyle eve doğru işaret etti. S.118 s.17

Vakıa Bodruma **binbir ümit** ve yürek çarpıntısiyle gelmiştim. S.118 s.19

Ateşoğlunun evine **bir** kara **haber d**uymaktan korka korka yürüyordum. S.118 s.20

Felâketin bazan kendine ait **bir hava**sı vardır. S.118 s.22

Onun yaklaşmakta olduğunu, insanın yüreğinde soğuk soğuk duyar, şen ve güneşli **bir gün**, güneşin üzerinden **bir** kara **bulut**un geçmesiyle dünyanın benzi solup kül oluvermesi gibi. S.118 s.23-24-25

Evde **bir kaç çocuğ**un ağlamakta olduğunu duydum. S.118 s.26

- **Bir el**iyle çocuğun topundan tutuyor, yerde debelenen çocuğa, kepçe ile rastgele sırtına,başına,omuzlarına- vuruyor, çocuk kendisini sakınmak için kirpi gibi tortop oluyordu. S.119 s.3

Fatmanın adını sanki **bir ölü**nün adı imiş gibi anıyordu. S.120 s.5

Karaya çekilmiş goletler, tirandiller, baltabaş, kemanbaş tekneler arasından yürüyerek, kahvelere geldim. S.120 s.9

Ben **bir erkek**, yabancı **bir kadın** hakkında kahvedeki erkeklerden malûmat istiyemezdim. S.120 s.13

...ve acele **bir el hareketi**yle yüzünü fitasiyle örtüp gizledi. S.120 s.33

Ses ve sözleri boğulan **bir insan**ın ağzından çıkan hava habbeleri gibi gargaralanıyordu. S.121 s.10

Bu karmakarışık **söz kalabalığı**na hep dikkat kesilen gönlümü, kulağımı, zihnimi verince, bir av tüfeğiyle yüzüne, saçmalar ateş edilmiş bulunduğunu yüzünün berbad ve gözünün de akmış olduğunu anladım. S.121 s.11-13-14

Söylediklerimin içimi karıştıran **bir hoşluk**la bağrına sinmekte olduğunu hissettim. S.122 s.1

Zaten onun eski siması beynimin ve gönlümün tâ derininde o kadar silinmez **bir suret**te yer etmişti ki eski güzelliğinin hayali, gözümün önünde **bütün sarahat**iyle apaşikâr duran şimdiki çirkinliğini bile bana unutturuyordu. S.122 s.5-6

Tek gözünün bakışı bakışımı aradı ve gözlerimin içine sevgi ile baka kaldı. S.122 s.12-13

İleriye atılarak, yüzünü **iki avuc**umun arasına aldım, ve senelerce çekmiş olduğum hasretin bütün şiddetiyle onu öptüm. S.122 s.29-30

Ay ışığında **bir** mermer **heykel** gibi taş kesilerek duruyor bana bakıyordu: S123 s.8

"Fakat, zarar yok, ben **bu hal**in acısını çıkarırım" diye düşünüyordum. S.123 s.11

O işi bilip öğrenmek merakı içimi öyle yiyordu ki **bir erkeğin, bir kız** veya kadın hakkında, **başka bir erkek**ten malûmat istemesi, veya ona şunu bunu sorması münasebet alsa da almasa da, ayıp olsa da olmasa da umurumda değildi. S.123 s.17

Fatma **bir taşla** çiftlik ağası muhafızını yere sermiş. S.123 s.33

Ondan sonra **bir yaban kedisi** gibi İsmail çavuşun üstüne saldırarak **bir kaç sille ve tokat**ta onu da muhafızın yanına sermiş. S.124 s.1-2

Fakat adamın **her balıkçılık seferi**nden evvel karşılaştığı başka **bir derdi** varmış. S.124 s.5

Köpek balığı gelirse, **iki eli**nin birinde tuttuğu balığın birini, "al senin payın!" diye köpek balığına, ötekini de "bizim payımız!" diye kayığa getirirmiş. S.124 s.18-19-20

Fakat **bu dayak meselesi**nden sonra bir taraftan çiftlik sahibi, muhafızları, ve ortakçıları, bir taraftan da Ateşoğlu ve kızı arasında merhemetsiz ve amansız **bir mücadele** ve **bir kurnazlık** ve birbirini faka bastırmak yarışıdır başlamış. S.124 s.22-23-25

Bu işin aksi tarafı, yemlik balıkların, tam İsmail çavuşun malı olan arazinin sazlık kıyılarında pek bol olmaları, bu bir, ve bir de, İsmail çavuşun kalabalık hizmetkârlarına karşı ihtiyar Ateşoğlu ile Fatmanın pek yalnız başlarına kalmaları imiş. S.124 s.26-27-28-29

Fatmanın savurduğu bomba su içinde donuk **bir gümleyişle** patlamış. S.124 s.33

Suyun yüzünden **bir su sütunu** fışkırıp yine denize şarıldamış. S.124 s.34

Tam **o sırada** sık çalıların arasından keskin **bir ıslık** çalınmış, ve **bir tüfek** patlamış. S.125 s.4

İşte **o zaman** Fatmanın **bir gözü** akmış. S.125 s.5

O gece Bodruma dönünce **bütün ev halkı** yırtınmışlar. S.125 s.26

-Ne **o teyze** dilinin ucunda **bir şey** var. S.126 s.14

Yüzümün **ne hal**e geldiğini hatırlasın beni unutsun. S.126 s.20

Fatma uzun **bir yolculuğ**a çıkmışsa Bodrum köylerine doğru değil Milasa doğru gitmiştir diye düşünerek, "yokuşbaşı yolunu tuttum. S.126 s.29

Bir kaç sene dolgun.... denizde mekik dokuyup da cebi para yüzü görünce, **çok kayık sahipleri** gibi denizden daha fazlasını çıkarmağa tamah etmeden kayığı satmış.... S.127 s.10

Bu adamın biricik **bir kız evlâdı** vardı. S.127 s.13

Bir gün beni kalafat Ahmet usta Halil ustanın dükkanına çağırttı. S.127 s.27

Zeynel kaptanın **bir kızı** var. S.127 s.34

Her halde senin aleyhine **bir şey** yapmıyacağımıza eminsindir. S.128 s.19

-Kızımı sana, yâni **bir kardeşim** gibi bildiğim arkadaşımın oğluna vermek benim hoşuma gider. S.128 s.32

Halası, dayısı, yahut kız veya erkek **bir kardeşi** yok. S.128 s.35

-Biliyorum, fakat benim **bütün mal**ım **bu biricik kız**ındır.S.129 s.10

Bu söz bana **bir tokat tesiri** yaptı. S.129 s.12

Artık dalgalarından da, insanların kanına, canına susayan **o hain ve hırçın fırtınalar**ından da ikrah getirdim. S.129 s.14

Zaten onun ne adının, ne sanının, ne dalgalarının, ne renklerinin, ne çalkantı, ne çırpıntı, ne akıntılarının, velhhasıl **hiç bir şey**inin bana gizli kalan, bana mahrem olmıyan **bir yer**i kalmamıştı. S.130 s.19

...**o** uzun **bahar günleri**ni ... S.130 s.31

Saadetin billûr yaşları içinde Ayşemin **o** kara **bakış**ı kararan derin sularda geceleyin ay ışığı gibi parlıyordu. S.130 s.33-34

Benim **her gülüş**ümün ardınca onun gülüşü, onun **her öpücüğ**ünün üstüne benim öpücüğüm baş döndürücü **bir girdaplanma**yla birbirinin peşini kovalıyordu. S.131 s.1-2-3

Ne var ki orada Ayşenin parasına muhtaç **bir sığıntı** gibi yaşamak ağrıma gidiyordu. S.131 s.5

İstiyordum ki **bu toprak işleri**nde benim de el emeğim ve alın terim bulunsun. S.131 s.6-7

Siftah olarak alın terimin boşa gitmediğini, ve **bir kazanç** temin ettiğini gördüm. S.131 s.16

Duygu, kayığın geçerken bıraktığı, en küçük **bir iz**i bile kıskanarak, onu hemen dümen suyunca örtüp yok eden yüreksiz denizde değil, fakat asıl toprakta vardı. S.132 s.14-15

Öyle cömert fidancıklar ki bizi güzel kokularının buğusu içinde yaşatmak için ancak **bir avuç** toprak ve **bir kaç damla** su isterler. S.132 s.33

...**bir deniz** üzerinde sert kayalar arasında geçireceğime sıcacık Ayşemin kolları arasında geçiririm" diye düşünecektim. S.133 s.13-14

Kâfir kadın, âmalierbeadan cemin ve zarbın **iki ayak**lı **bir timsal**i idi. S.133 s.26

Köy **bir dağ**ın kayalık ve sarp **bir tepe**sinin altından başlar, ve yokuş aşağı **bir kaç yüz adım** devam ettikten sonra biterdi. S.133 s.34

...nihayet Hüseyin dayının **bir** kara **cahil** olduğuna kanaat getirince, ayakta durduğu yerde bacaklarını açarak **iki eli**ni kalçalarına koyup göğsünü kabartarak : "Siz toprağın tava geldiğini anlamak için toprağa termometre kor musunuz?" diye sordu. S.136 s.10-13

İşte **o zaman** toprağın da uyanmak üzere olduğunu anlarım. S.137 s.4

Bu muhayere olurken Hüseyin dayının bahçesine varmıştık. S.137 s.15

Sonra sevgilisinin güzelliklerini sayıp dökmekle sevinen **bir âşık** gibi sözüne devam etti. S.137 s.19

...canlı sesinin çınlayışını kendi dinlemek için, yüksek sesle sevincinden- dağ başında şarkı söyliyen ıslık çalan **bir çocuk** veya öten **bir kuş** gibi- kendi kendine söylenip duracaktı. S.137 s.23-24

Sonradan anladım ki, Hüseyin dayı, toprağın ve yerin nabzını **hasta bir çocuğ**un nabzını dinliyormuş gibi dinler, ve kendi nabzı da âdeta ona göre çarpar thaf **bir adam**dır. S.137 s.33-34

Ondan ekin ve ağaçlar hakkında **bir şey** sormak için yanına vardım. S.137 s.36

Etrafını koklayan, ve odanın içinde, yiecek ne var ne yok olduğunu hemen çakan, **bir kedi** gibi yüzünü kaldırmış etrafını kokluyordu. S.138 s.1

Toprağın böyle aşka geldiğini az gördüm. S.137 s.5

Ne bileyim **tam bir deniz adamı** gibi o da **bir toprak adamı** idi. S.138 s.11

Bir ağacın dün veya ondan **bir gün** evvel keyfi yerinde olmuş veyahud olmamış olduğunu, ağacın vaktini nasıl geçirdiğini hep anlardı. S.138 s.19

Ağacın betinden benzinden, duruşundan, onun illetini çaktı, bana "şahları kesme, kurur. Kırmadan yavaş yavaş bük, ve **öteki** yamru yumru **dallar**ın arasına sok. Makas kullanma bu ağaç yara kaldırmaz" dedi. S.138 s.21-22

Halbuki ise Gâvur Alinin Hüseyin dayı hakkında kullandığı en hafif lâf "miskin, mıymıntı ve hırbo" gibi sözlerdi. S.138 s.27-28

"Şu portakal ağacının altını böyle aç" diye yardım eder. S.139 s.7

Toprağımdan **bir avuç** dolusu bile vermem. S.139 s.19

...bana yırtık pırtık kunduralarının altına yapışan toprakları göstererek "bayağı insanın ayaklarına candan **bir yalvarış bir özleyiş** gibi takılıyor,insanın gönlünü kendisine doğru çeken **bir ağırlık** oluyor. S.139 s.31-32-33

Şu çamurun yumuşaklığını duyunca, bizim kaşık düşmanı rahmetli Hatcanın gençliğini hatırlarım. S.139 s.35

Onun da benden dilediği gib **bir şey**si olduğu zaman, sesi işte **tam bu çamur** gibi yumuşar, tatlılaşırdı. S.139 s.36

....**bu ihtiyar**cığın yüreğine ben nasıl olur da zehirli **bir kama**yı, "Fırsat **bu fırsat**tır!" diye harttadak saplar ve herifin canına kıyardım. S.140 s.4-6

Ayşenin başkalarına karşı muamelesinde, gözü yalnız onlardan **bir şeyler** koparmaktaydı. S.140 s.11

Ayşe **bu** dapadar **menfaat tasası**ndan, **bir karış** ötesini göremediği için karşısındakilerin yüreklerini kırıp incitiyordu. S.140 s.15-16

Ona mal sahibinin **her yıl** vermesi görenek olan şeker gibi kahve gibi şeyler götürülecekti. S.140 s.22

Bu eşyanın hepsi **otuz okka** kadar tutuyordu. S.140 s.24

Ömrümde köyde **hatırı sayılır belli başlı ağa**ların biri idim ya. S.140 s.31

Benim gibi **sunturlu bir ağa**nın eşek binişi işine, orada ne kadar köylü varsa, hepsi yardım etmeğe koştular.S.141 s.2

Çuvalları sepetleri **büyük bir iştah**la eşeğin iskele ve sancak alabandalarına bağlamaya koyuldular. S.141 s.4

Üç kişi birden hayvanın böğrüne ayaklarını dayadılar. S.141 s.5

Torbaları eşeğe **bağlıyan ip**in ucuna **çatılmış kaş** ve **çatılmış çeneler**le, öyle bir asdılar ki, "yahu karaya kayık mı çekiyorsunuz, hayvanın kaburga kemikleri çökecek" diye bağırdım. S.141 s.6-8

O eşeğin boyu bosundaki **bir kayığ**a o eşeğe **konulan yük** kadar safra koyacak olsaydılar, hiç iki biri yok, kayık mutlaka kaynardı. S.141 s.10

Hem ben koskocaman zıpır, utanmadan arlanmadan, nasıl **o yük**ün tepesine çıkıp oturacaktım? S.141 s.13

...sığınarak hayvanın kıçına top gibi patlıyan **bir sopa** aşketti. S.141 s.18

Yürümek koşmaktan ne kadar yavaşsa hayvanın da **o yürekler acısı gidişi**, yürümekten o kadar yavaştı. S.141 s.32

„„göverinin **şu çeşid**iyle **bu çeşid**i arasındaki çeşni farkını sınamak için olacak, **bir kaç tutam ot** çimleniyordu. S.141 s.35

Hemen **o gün** varmaklığım lâzım gelen **dört saat** ötedeki yere **bu gidiş**le nasıl varacaktık? S.142 s.1-2

Bir kâbusta büyülenmiş **tek** tenha **bir yolcu** gibi habire yürüyeceğim, fakat varmak istediğim yere bir türlü varamıyacaktım. S.142 s.4

Tıknazca **bir dal** keserek ucunu sivriltti. S.142 s.17

Herif acemiliğim dolayısiyle benimle alay ederek kazığı elime verdi, tıngır mıngır gidişimizle onu arkada bırakarak **ilk dönemeç**de kazığı çalıların arasına fırlattım. S.142 s.23

Hayvan gözlerini kapıyor, ve başım beklediği **ikinci bir darbe** için havaya kaldırıyordu. S.143 s.1

Hangi topal şeytana uydum da yaya gitmek dururken eşeğe bindim diyerek eşeğin palarını gölgeli **bir ağac**a bağladım. S.143 s.4-5-7

Eşekle daha öte gitmediğime çok iyi etmişim, çünkü hayvana binmeğe alışmamış olduğum için ertesi günü kalçalarım öyle ağrıdılar ki **bir kaç gün** yeni sünnet olmuş çocuklar gibi, ancak ayaklarım birbirinden ayrık olarak yürüyebiliyordum. S.143 s.12

Çünkü **biricik patika** güneşte apak ağarıyordu. S.143 s.16

Hepsi de «**bir cıgara** içimi ötededir» dediler. S.143 s.19

Hangi **bir cıgara** içimi, **iki paket** içtim ortada hâlâ köy yoktu. S.143 s.20

Akşam olunca «eh köy, artık **bir cigara** içimi ötededir!» diye rast gele **bir pınar başı**na uzandım.Etraftaki dağlara «akşamlarınız hayır olsun!Ben **bu gece** burada yatacağım!» dedim. S.143 s.22-23-24

Dağın omuzundan güneşin fırlayıvermesiyle**, her taraf**ı yakıp kavurması bir oldu. S.143 s.27

Çıplak ve kuru dağları aşarak bomboş uzanan ovaları geçerek **bir dağ eteği**ne vardım. S.143 s.28-29

Yamaçların ekilen yerleri bozkırlardan ibaret kıraç ve kısır **bir toprak**tı. S.143 s.30

Kerpiç kesilmiş yanık ve kuru toprakların üzerinde biten kuru dikenlerden ibaret dimdik **bir yokuş**u tırmandım. S.143 s.32

Evlerin pencereleri göz kapakları koparılmış kap kara **birer yara** gibi sokaklara açılıyorlardı. S.144 s.1

Evinin önünde tavukları kışlıyan ve erkek olduğum için yüzünü gözünü örterek, arkasını bana dönen **bir kadın**dan bizim ortakçının evini bulmak için sağlık istedim. S.144 s.6-7

Bana biraz ötedeki **bir incir ağacı** gösterdi. S.144 s.9

Balcık hastalığından dolayı, yaprakları sinek pislemiş gibi benek benek olmuş, **bir incir ağacı** idi. S.144 s.10-11

Beni **ilk** karşılıyan **mahlûk**, oğuldayan **bir sinek** bulutu ortasında kuyruk sallıyarak, ve kulaklarını şakırdatarak olduğu yerde tepinen uyuz bir eşekti. S.144 s.15

Ortaya **bir deri bir kemik** ve içleri korku dolu **iki** kocaman **göz**den ibaret kalmış **bir çocuk** çıktı. S.144 s.18-19

Delik deşik menevrek şalvarı **hiç bir şey**i örtemediği için, **bu elbise**nin hikmetini anlıyamadım. S.144 s.20-21

Çocuk yılgın yılgın **bir iki adım** geriledi, ve içeriye "toprak ağası geldi" dedi. S.144 s.25

İçeride **bir gümbürtü** koptu, ev temelinden sarsıldı, toprak duvarlardan **bir kaç parça toprak** kopup yere düştü. S.144 s.26

Bizim ortakçı Memiş külâhını kulaklarından aşağı ve ceketinin **iki yen**ini önüne kavuşturmak gayretiyle **iki el**ini de karnına basarak, eğile kalka: S.144 s.29

Herifin gözlerinde kapkara **bir acı** okunuyordu. S.144 s.33

Omuz kemikleri fırlak bostan korkuluğuna dönmüş **bir adamcağız**dı. S.144 s.34

Bumburuşuk suratlı kara kuru **bir kadın** olan ortakçının annesi eyirdiği kaba yün yığınını acele kalkarken yere ortakçının annesi eyirdiği kaba yün yığınını acelekalkarken yere düşürmüş, solmuş saçları cılız örgüler halinde yazmasından taşmış, paçavra halinde dallı basma şalvarlı, eli kınalı, patlak gözlü gelinine bana pişirilecek kahve ve şekerin **hangi komşu**dan ödünç alınacağını telâşlı telâşlı fısıldıyordu. S.144 s.36 -S.145 s.4

Canlı cenazeye benziyen büyük kızı ise, **iki el**ine içi ot dolu eskimiş yem torbası kıyafetli **iki yastığı** almış, odanın en itibarlı mevkiini tayinde tereddüt ederek, ortada şaşkın şaşkın dört dönüyordu. S.145 s.7

Beni **ilk** karşılayan **erkek çocuk**tan başka bir de körpecik kız daha vardı. S.145 s.9

O da benim gelişimin evi korkudan altüst ettiğini görerek, her halde beni **bir umacı** veyahut **bir gulyabanî** sanmış olacak ki, koca **bir torba**nın ardına kaçıp gizlenmişti. S.145 s.10-12

Hiç de korkunç **bir adam** olmadığım halde **altı çift göz** bana yılgın yılgın bakıyorlardı. S.145 s.19-20

Ben **bir gemici** parçası, korkulmağa ne de **bu kadar pohpohlanma**ğa alışmamıştım. S.145 s.21

Sonra sanki büyük **bir uçurum**u atliyarak aşmak istiyormuş gibi küçücük çıplak ayaklarının birini ötekinin önüne koyarak dudaklarını diliyle ıslattı: S.145 s.34

Cebimden **bir** gümüş **çeyrek** çıkarıp verdim. S.146 s.2

Çocuğun paraya bakan gözlerinde kâh **bir çocuğ**un şeker isteği, kâh yaşını bulmuş **bir şark**lının ciddî lâkaydisi okunuyordu. S.146 s.4

Çift öküzleri evin insanların oturmağa mahsus olan kısmından derme çatma **bir parmaklık**la ayrılmıştı. S.146 s.6

İneğin **bir tane**si sanki ben toprak ağası değilmişim gibi, durduğu yerde bağırdı, o da hoşuma gitti doğrusu. S.146 s.8

Ev **dört** kuru **duvar**dan ibaretti. S.146 s.11

Ve **bir köşe**deki taş sürtüle sürtüle parlatılmıştı. S.146 s.13

Üzerinde kaz yumurtasını andıran **bir karataş** duruyordu. S.146 s.14

Eski **bir hasır** oda tabanının ancak küçük **bir kısm**ını örtüyordu. S.146 s.17

Ot döşekler geceleri serilmek üzere devşirilmiş ve odanın **bir köşe**sine üst üste istif edilerek dıvara dayatılmıştı. S.146 s.19

Bir iki toprak güveç bir kör **balta**, ocağın üzerindeki yağ kandili, ve eşiğindeki, sapı kesik su kabağının içinde kaba saba yontulmuş tahta kaşıklarla el değirmeni (çünkü köyde, yeldeğirmeni yoktu) evde oturacak olanların önünü teşkil ediyordu. S.146 s.21

Kuru duvarın taşları arasına sokuşturulmuş dal parçalarından **bir bağ soğan** ve biber sarkıyordu. S.146 s.26

Susmakta olduğumdan istifade ederek eli böğründe ezile büzüle darlıktan sızlanmağa ve yanık **bir ses**le dert yanmağa koyuldu. S.147 s.2

Ve insan insan olalı **binlerce sene**den beri bıkılmadan, usanılmadan, **her nesil her sene**, ve **her gün** tekrarlanmış olan yalanları ve hakikatleri yenibaştan sayıp sökmeğe başladı.S.147 s.3

Bu yılsa onların kıt verdiği yıldır. S.147 s.8

-Baharın **ilk önce**leri yağdarlığa diyecek yoktu. S.147 s.14

Otlar tiksirdi, zabahları da **bir iki ayaz**la kırağı yaptı. S.147 s.15

Buğdayların **tek göz**lerini yakarak onlara **ikişer üçer göz** açtırdı. S.147 s.16

Bir tutam ot bile kalmadı. S.147 s.18

Tam **o sıra**da büyük kız komşudan bulup getirdiği ve ocakta pişirdiği kahveyi diz çökerek önüme koydu ve kalkıp el-pençe divan durdu. S.147 s.21

—**Bir iki çeyizlik** yapalık ne bilem ardına **bir don** yapalık da harman sonunda eveririz, dedik. S.147 s.24

Ocak karşısında kıvrılarak uyuyan **bir** cılız **kedi** nargile gibi fokurduyordu. S.147 s.35

Sineğin biri işi yolunda giden **bir tacir** gibi ellerini oğuşturuyordu. S.148 s.2

O senelerce saçlarını kocasına süpürge etmekle **böyle işler**in ustası olmuştu. S.148 s.7

Hele **bir kere** öğrenelim. S.148 s.12

Bittabi o **bir gün** büyümüş olacaktı, ve büyük olunca da büyükleri gibi çekirdekten yetişmiş olacaktır. S.148 s.14

Bu adamlar söylediklerine yalan katıştırmıyorlar değil katıştırıyorlardı. S.148 s.17

Fakat doğrusunu söylemek lâzımsa **bu adamla**rın söylediklerinin çoğu doğru idi. S.148 s.20

Yâni duvardan pis memeler gibi sarkan, **o** mahut **torbala**rı hep **bir eşeğ**e bağlayıp götürmekti. S.148 s.25

Bense işte **böyle şey**i yapamazdım. S.148 s.26

—Canım koskoca yalanlarla dolu **bu** yalancı **dünya**ya varsın bu zavallıcıklar da o kadarcık bir yalan katıştırıversinler. S.148 s.30

Yok kahveymiş, şekermiş diye getirdiğim şeylerin topunu da onlara bırakmak, ve onlardan **hiç bir şey** almadan tezelden defolmak vesselâm!... S.148 s.35

—Pek iyi, **bu yıl** bir şey almıyacağim, bu getirdiklerimi de alıkoyun, dedim. S.149 s.3

Didişe- çekişe pazarlığa alışmış olan **bu toprak adamı**, bana vereceğinin azamisini ve asgarisini içinden hesaplamış olacak ki, **hiç bir şey** vermiyeceğini, ve getirdiklerimin de hepsini alacağımı duyunca, karanlıkta merdiveni inen birisinin **bir basamak** daha mevcut olduğunu sanarak ona göre adım atarken, önünde hiç bir basamağın kalmadığını görünce şaşalaması gibi, ağzı açık kaldı. S.149 s.5-6-9-11

Ne dediğimi iyice anlaması için, onu yüksek sesle **bir defa** daha, ve hattâ daha yüksek **bir ses**le **üçüncü bir defa** yine tekrarlamak mecburiyetinde kaldım. S.149 s.13

—Tuttuğun altın olur.

Diye yaygaralı **bir tarz**da hayırduaya başladı. S.149 s.17-19

—A olur mu hiç! Hele **bir ekmeğ**imizi yeyin.S.149 s.21

Yollu ısrarlarım yavaşça **bir kenar**a iterek dışarıya doğru yollandım. S.149 s.23

Kara günlerimizin **biricik ışığ**ı olan çayı bize ikram ederken utanarak: S.149 s.27

-Bu bir mirasyediliktir. Ama ne yapalım çocukluktan alışmışız. Diyen **o** tatlı yüzlü **Adem reis**i, Palamut bükünde dünyada sonsuz **bir sevgi**nin bulunduğunu fakat **bu sevgi**nin dile gelmediğini söyliyen Alişi hatırladım da yüreğim onları görmek hasretiyle cızz etti. S.149 s.31-32-33-34

Kimbilir şimdi **hangi gurbet el**inde geziyordu. S.150 s.4

Onu yolda görenler, «acaba **şu kadın** nereye gidiyor?» diyorlar, başkaları da onlara: S.150 s.4

Bu tamamen yabancı **bir insan**dı. S.150 s.14

Onlar tâ geçen sene, ;**bu sene** iki misli vereceklerini vadetmişlerdi. S.150 s.16

Sesi insan sesliğinden çıktı da sert **bir yılan fısıltısı** oldu. S.150 s.22

-**Bu ortakçılar** hanidenberi kapımızın köpekleridir, onlara hoşt deyip sopayı çalmalı. S.150 s.27

O zaman kuçu kuçu dediğin vakit arkadan gelirler, korkma ölmezler, ortakçı kısmı yedi canlı olur. S.150 s.29-30

-A budala! –diye haykırdı- **bu yürek yufkalıği**yle aç kalırsın! Dedi. S.151 s.1

Yüzünde sarih **bir istihfaf** okudum. S.151 s.3

Ben bazan açık denizlerde güvertenin **bir köşe**sine sıkışa kalmış **bir taş parçası** bulurdum da, o taşı güvertenin bir köşesine sıkışa kalmış bir taş parçası bulurdum da, o taşı üç dört bin kulaç derinliğindeki denize atarken, karanlığa yavaş yavaş gömülen taşa bakarak: S.151 s.4-5

Ayşenin **o gün** söylediklerini, ve o günkü halini unuttum. S.151 s.10

Nitekim ki deniz de bağrına atılan taşı unutiur ama **o taş** yine oradadır, ve oradan bir daha çıkmaz. S.151 s.11-12

Bu hâdiseden sonra Ayşe beni bir daha hiç bir ortakçıya göndermedi. S.151 s.14

Bana **hiç bir şey** sattırmaz ve satın aldırmazdı.S.151 s.15

Bu sıralarda evi sattım. S.151 s.18

Ayşe **bir gün** gebe olduğunu söyledi. Fakat **beş aylık**ken çocuğu düşürdü. S.151 s.19

Bir gusul abdesti için lâzım olan **bir teneke su** ile **dokuz ay** sonra bir yenisi dünyaya gelir. S.151 s.24

Amma yıl, **bu yıl** gibi aksi güder de mahsul olmazsa neye benzer? S.151 s.26

Diyorlardı.

Küfre yakın hoyratça kahkahalarla edilen **bu teselli** beni kızdırıyordu. S.151 s.25

Üç aydan beri hiç yağmur yağmamıştı. S.151 s.32

Her tarafta harıl harıl yağmur duaları okunuyor, dualar küçük çakıl taşlarına üfleniyor, sonra taşlar yere serilmiş seccadelerin ve hasırların üzerlerine konuluyordu. S.151 s.33

Köyün kahvesinde **on on beş kişi**nin akşamdan sabaha kadar üfledikleri dualı taşlar insan boyunu bulan kuru fasulya yığını gibi yükseliyordu. S.151 s.36

Müftü Abdülvahap hoca zıddima giden, dar yürekli ve sağır kafalı **bir adam**dı. S.152 s.7

Onu **ilk önce** kör Halidin hanında görmüştüm. S.152 s.8

Söylediği **bu yalan** dolayısiyle onu tâ o zamandanberi mimlemiştim. S.152 s.11

Bu adam vaktiyle parasız olarak Eskişehirden müftülükle Bodruma gelmiş, fakat zenginlerden Hacı Kıranların kıziyle evlenince müftülükten istifa etmiş ve karısının bizim köydeki tarla ve tokadinin başına geçmişti.S.152 s.12

Evlendikten **iki sene** sonra **ilk karı**sı iki çocuğiyle Eskişehirden Bodruma gelmişti.S.152 s.16

İlk karısını ve çocuklarını Hacı Kıranlara:

Diye takdim ederek onları eve almıştı. S.152 s.20

Kadın çocuklariyle evde **altı yedi ay** sığıntı olarak yaşamış ama, evdeki vaziyeti nihayet **bir gün** canına tak etmişti. S.152 s.23-24

Diye baklayı ağzından çıkarınca **bir kıyamet**tir kopmuş. S.152 s.31

Hacı Kıranların kızı beni neden **ilk karısı**nın üstüne aldı diye babasına şikâyet etmiş. S.152 s.32

Aydına giden Bodrumlular **on yaş**larında olan çocuğunun birinin sokakta yaya kaldırımında oturup elindeki **bir tahta tepsi**den baklava şeklinde kesilmiş susam helvası satmağa çalıştığını görmüşlermiş. S.152 s.36

Yazın da çakallar pek yanaşamadıkları için, **bir kaç gün** evvel gömülenlerin mezarlarından yeşilimtrak bir alevin çıktığı görülürmüş. S.153 s.9-10

Eskişehirden parasız pulsuz geldiği halde gerek karısının malı, gerekse **bu köy mezarlığı**nda çevirdiği dalaveralarla eni-konu çift çubuk, ve sığır sıpa edinmişti. S.153 s.13-14

Köylüler hocanın sözlerine âyetikerimeler kattığına ve pek eski kıssalardan yeni yeni kıssalar çıkardığına hayran kalırlar ve onu çok iyi **bir adam** sayarlardı. S.153 s.18

Nasıl saymasınlar ki yetim malına göz dikmemiş, ve **beş vakıt** namazını kılarak cenneti peylemek için koca kitapta yazılı ne varsa, hepsini yerine getirmişti. S.153 s.21

O köy mescidi de hocanın işi idi. S.153 s.26

Çünkü mescit yapılırken mihrabın **hangi taraf**a yapılacağını hocadan sormuşlardı. S.153 s.28

Bir kaç kişi hocanın yanıldığını sanarak başlarını kaşıyınca hoca: S.153 s.30

-Allah Allah **yedi ay** Tanrının her gününün beş vaktini kâbede kıldım. S.153 s.32

Kıble işte **şu taraftad**ır. Diye şahadet parmağiyle yine doğu tarafını göstermişti. S.154 s.2.3

Köylüler, köy kuruldu kurulalı kıbledir diye namazlarını yanlış **bir istikamet**e tevcih etmiş olduklarını sanarak, bu kadar upuzun ve âlimane lâflarla **o hatalar**ını düzeltmiş olması dolayısiyle müftü Hacı Abdülvahap hocayı aşerei mübeşşerenin on birincisi saymışlar. S.154 s.5-8

Vaazı dinlemek için **bütün köylü** birbirinin üzerine yığılmışları. S.154 s.10

-Pek iyi, önümüzdekinin ardını toslamadan **bu** daracık **yer**de secdeye nasıl varıp geleceğiz. Diye düşündüm. S.154 s.12

Yüksekçe **bir minder**in üzerine kat kat etlerinin bütün heybetiyle kurulmuştu. S.154 s.17

Günahkârlara işkence etmek zevkinden mahrum olduğu için, **o işkenceler**i hiç olmazsa anmakla nefsinin ihtiyacını kısmen giderdiği besbelli oluyordu. S.154 s.22-23

Kendi **bir mangır**ı mendilde yedi bağla bağlarken vaazında İnekliğe karşı ateşler püskürüyordu. S.154 s.24

Ona **on okka buğday**ı ölü fiatine satmamış olduğu için fukara şaşı Selimin yüzüne gözlerini dikerek: S.154 s.26

Yâni peygamberimiz fukaralığımla iftihar ederim demiş, hasislikle değil! diye gürledi ve gözlerini ondan ayırmadan, dünyada mallarından ayrılmak istemiyen cimrilerin **öteki dünya**da boyuna başlarına topuz yiye yiye külerlerce buğdaylar kusturulacaklanınıı ilâve etti. S.154 s.32

Bu sırada köyün parmakla gösterilen tavuk hırsızı – herkesin tavuğunu çalıp ahını aldığı için- Ahlı Çipit Memişe döndü. S.154 s.35-36

- Her halde karısı Hacı Kıranların kızının gözleri bazan köy delikanlıları tarafına kaydığı kulağına gitmiş olacaktı ki Seyyid Battal Gazinin seksen **bin kâfir**in ödünü birden patlatan nâraları gibi nâralar atarak zina işliyenlere karşı ateş püskürdü. S.155 s.15

Hocanın **bu haykırışları** asıl arkada kafes ardına tıkılmış bulunan kadınlar arasında mucizeler yaratıyordu. S.155 s.16

Çünkü bizimkinin eve dönünce anlattığına göre **bazı kadınlar** korkularından donlarına salıvermişlerdi. S.155 s.17

O zaman Abdülvahap hoca köyde kendi müttefikleri saydığı zenginlere ve eşrafa döndü. S.155 s.20

—Zeynel kaptan da **bu adam**ı damat diye nereden buldu? diye mırıldanmış. S.155 s.28

Bu taşlar çuvallara, hararlara konulacak ve eşeklerle develere yükletilerek, dere kenarlarına ve deniz kıyılarına taşınacaktı.S.155 s.S.31

Hattâ **bir aralık** bulut bile topladı. S.155 s.35

Bütün köyün gözleri bulutlarda idi. S.155 s.35

Fakat **iki sâat**a varmadan rüzgâr kesildi. S.156 s.3

Bu sene o da yok. S.156 s.9

Rüzgâr ve havanın nasıl olacağını **bu köylüler**e deniz diliyle anlattım. S.156 s.10

Mayısta su, kuyunun ağzından **dört beş karış** aşağı iken, şimdi **dört beş insan** boyu çökmüştü. S.156 s.19-20

Demek ki toprağın ölüsü, **dört insan** boyu dibe çekilmişti. S.156 s.20

Dolaplara koşulan eşekler **yarım saat** dönünce kuyuları boşaltıyorlardı. S.156 s.23

Hayvanların suyunu, tâ uzaklarda üzerleri kükreyen kalın ve yeşil **bir kaymak**la örtülü sarnıçlardan taşımak lâzım geldi. S.156 s.25

Kuşların çoğu yiyeceksizlikten. uyuzlaştılar, **o** kirpiksiz tostoparlak **gözler**iyle topraklara yan yan bakıyorlar, taş kesilmiş toprakları nafile yere gagalayıp tırmalıyorlar, sonra bir gölgelik yere oturup gagaları **bir karış** açık soluyorlardı. S.156 s.28

Köpeklerin **bir kısmı** da kudurdu. S.156 s.31

Tamtakır kuru bakır bir gökte kızıl kızıl yanan güneşin ışığı en karanlık **bir kış günü**nün kasvetine taş çıkartıyordu. S.156 s.34

Sanki gün akşamı grubunu kaybetmişti de uzuyordu ve **bir türlü** sonunu bulamıyordu. S.157 s.1

Canım çok sıkıldığı için hoş beş edecek **bir kaç adam** aradım. S.157 s.4

Orada da **iki takım insan** vardı. S.157 s.6.

Bunlar mal mülk sahibi azılı eşraftandılar ve kahvenin **birinci mevkii** sayılan pencere yanına kurulurlar, nargile fokurdatarak ara sıra övünürlerdi. S.157 s.9

Öteki takımsa azılı eşraftan olmıyan köylülerdendi. S.157 s.14

Çünkü bunlar **bir ağa**ya ortakçı olunca, işlerine gönül veremiyorlardı. S.157 s.16

Neredeydi **o** gürültülü patırtılı **liman** ve denizci kahveleri? S.157 s.27

O vinçlerin harhanası, ince ve kalın vapur düdükleri. S.157 s.30

Hele **o deniz ameleri**nin en ufak **bir hareket**i yapmak için gırtlaklarını patlatırcasına bağırmaları. S.157 s.30-31

Herkesin herkese ne yapmak lâzım geldiğini avaz avaz haykırması, **hiç kimse**nin bağıranlara kulak asmadan durmamacasına trampet gibi seslerle kıyamet koparması. S.157 s.32-33-34

Irgat başında olsun, demiri kaldırır ve bocaya alırken olsun, tulumba işletirken, yelken açar veya söndürürken **bir ağız**dan heyamola diye gemicilerin şarkı söylemeleri nerde? S.157 s.36

İşte tam **bu sıralarda**, benle karıma Bodruma **bir yolculuk** düştü. S.158 s.7

On gün on gece düğün dernek yapılacakmış. S.158 s.9

Doğrusu **bu seyahate** memnun oldum. S.158 s.10

Bir kaç yolcu olmuştuk.S.158 s.12

Hiç **unutmam güzel bir gün**dü. S.158 s.15

Eski deniz hasretimin yeniden uyandığı **ilk gün**dü o. S.158 s.15-16

O gün gökte, yumuşak bulutlar, mavi yollarında denize doğru kayıyorlardı. S.158 s.17

Çepçevre hararetle yanıp tüten dağlarla kapanmış, **bir cehennem çukuru**nun dibinde yürüyorduk. S.158 s.20

Ara sıra **bir** alaca **yılan** şimşek gibi parlıyarak yolun ortasından geçiyordu. S.158 s.23

İşte **o zaman** önümüze gerilen toprak perdesinin ötesinden denizin tuzlu soluğu, yüzüme serin serin geldi. S.158 s.26

Yüreğimi **bir acı** burktu. S.158 s.27

O sırtın tepesinden denizi göreceğimi bildiğim halde, birdenbire görünen deniz beni apansızın şiddetli bir tokat yemişim gibi sarsıp şaşırttı. S.158 s.30

Çelik **bir ayna**ydı o. S.159 s.4

Henüz patlıyan **bir nar çiçeği** gibi gülen dudakları, güneşte mavi mavi çakan kapkara gözleri ve saçlariyle güzeldi. S.159 s.14

Sanki birdenbire önümde başımı fırıl fırıl döndürerek çeken **bir uçurum** açılmıştı. S.159 s.21

Onun soğuk karanlığına devrilmemek kokusiyle sanki Ayşenin eline değil, fakat kenardaki **bir kaya**ya sıkı fıkı tutunuyor ve irkiliyordum. S.159 s.24

Bir denizcinin özliyeceği **her alet**, **her parça** orada mevcuttu. S.160 s.8

Gemicilerin:

-Ah şöyle olsa, vah böyle olsa!

İrili ufaklı **bütün halk** deniz kenarına dökülmüştü. S.160 s.14

Bilgin tavırlarla **şu veya bu tekne**nin öte berisini yokluyor ve onların meziyetlerini ve noksanlarını anlatıyordu. S.160 s.16-17

Yetmiş senelik ömürlerinin ancak on, on beş senesini karada geçirmiş eski denizciler vardı ki **bir tekne**nin önünde durup sancaktan iskeleye, baştan kıça **iki çarpas bakış** gezdirdiler mi, tonajını**, şu** veya **bu rüzgâr**da yapacağı yolu bir çırpıda ölçüp biçiyor ve geminin kıymetini tayin ediyorlardı. S.160 s.18-19-22

Koca enginler aşırı seferler yapacak yakışıklı **bir tekne**ydi. S.160 s.29

Tekneye baştan kıçına, sağlı sollu dayadıkları **iki sıra** destek dolayısiyle gemi gümüş kumsallık üzerinde uyuyan kırk ayaklı bir ejderhaya 'benziyordu. S.160 s.32

...kumsalık üzerinde uyuyan kırk ayaklı **bir ejderha**ya benziyordu. S.160 s.34

Provası kınından fırlıyan **bir kılıç** gibi keskin ve parlaktı. S.160 s.36

Deniz geminin ayak ucunda, mavinin ruhu ve canı ciğeri olan en saf maviden **bir yayılış**dı. S.161 s.1

Deniz ılık çırpıntılariyle tekneyi nemliyor ve saf rüzgâr serinletiyor, ve sanki geminin can kulağına gizli **bir türkü** söylüyordu. S.161 s.5

Ormanda ağaçken **bir yer**de saplanakalmaktan, ve iradesiz bir ömür yaşamaktan hâlâ bıkıp usanmadın mı? S.161 s.14

Karadaki **o tembellik** uyuşukluk batağını bırakıp, hürriyete fırlayıp boşanmak istiyordu. S.161 s.22

Sanki düğün vardı da mesut hâdiseyi davulla dümbelekle dünyanın **bir ucu**ndan öteki ucuna müjdelemek istiyordu. S.161 s.29-30

İnanır mısınız bilmem, **bu neşe** ortasında hiç de neşeli değildim. S.161 s.31

Uzaktan uzağa içimde **bir şeyler** hıçkırıyordu. S.161 s.34

Üç seneye yakın **bir zaman**dan beri yüzünü görmemiş olduğum **ilk sevgilim**le göz göze gelmiştik. S.161 s.35

Gözlerim, kulaklarım, gönlüm, tepeden tırnağa **bütün varlığım** enginin çağrışında idi. S.162 s.10

Canını dişine alarak gözünü budaktan sakınmaz denizci hayatının türlü türlü cilvelerini, Çömlekçi köyünde, mer'ada besiye çekilen inek gibi, ahırlı, kümesli, gübreli **bir hayat**la değişmiştim. S.162 s.20-21

Çoluk çocuğu ile beraber **bütün halk** geminin etrafına üşüşmüşlerdi. S.162 s.24

Artık kayık desteklere değil, fakat karinesiyle yağlanmış ve yatırılmış direklere, ve **bir çok insanlar**ın elleriyle göğüslerine dayanıyordu. S.162 s.30

...**bir çok insan**ların elleriyle göğüslerine dayanıyordu. S.162 s.31

Baktım denizci ustasının yanında, her zamandan daha ihtiyar, fakat **bu sefer her zaman**dan daha dik Halil usta değneğine dayanmış duruyordu. S.163 s.36

Gemi denize indiği sırada güvertede koşan **bir tayfa**nın ayağı **bir ip**e takıldı. S.163 s.10

İkinci dalışta çocuğu yüzüne getirdim. S.163 s.13

O dakikadan sonra gözüme uyku güç girerdi. S.163 s.16

Ne var ki gemiciterin teşkil .ettikleri o el-kol kargaşalığı, ve ses kasırgaları gruplarına, **bir sığıntı** gibi sıkıla sıkıla giriyordum. S.163 s.20-21

Ben onlara göre **bir deniz adamı** değil bir kara adamı idim. S.163 s.24

Hiç koskoca çınarın tepesi, rüzgârda gürliye gürliye, gökte uçan **bir bulut**un hayatını yaşarken, tâ aşağıdaki toprağa abanmış uyuz ayrık otuna eğilip bakar mı? S.163 s.27-28-29

Hepsinin bakışında **bu hortlak** da acaba niçin aramıza girdi? Yollu **bir sual** okuyordum. S.163 s.31

"Sen artık ölmüş gömülmüş **bir insan**sın, canlılar dünyasına ait değilsin" dermiş gibi oluyorlardı. S.163 s.35

Tarlalar deniz suyu değillerdi ki başka yere kaysınlar, ağaçlar da gemi değillerdi ki **başka şehre** göç etsinler. S.164s.11-12

İlk önceleri gözlerime o kadar güzel gözüken asmalar, şimdi kara kuru, örümcek bacaklarına benziyorlardı. S.164 s.16

Angarya iş görüyorlarmış gibi ayaklarını sürükliye sürükliye geçen lâflar, mevzular hep **o** bezdirici, usandırıcı mal, mahsul, hava, para ve kaça sattın kaça aldım **işler**i. En güzel **bir masal** bile **iki kere** dinlenmez, **bin kere** tekrarlaman kuru lâfa ne diyelim? S.164 s.22

Belli başlı **bir kaç** demirbaş **mevzu** tükenince sıra Dursun ağanın eşeğinin yaşına gelirdi. S.164 s.27

İşte kâinat **bu mesele**yi fasletmek için yaratılmıştı. S.164 s.28

«Ben Selânikten askerlikten döndükten **iki ay** sonra anası sıpalamıştı» öteki: «Hayır! senin **o** dediğin **sene** anası hâlâ gebeydi» der. S.164 s.31

"Hayır senin **o** dediğin sene anası hâlâ gebeydi" der. S.164 s.32

Ben içimden, “Allah vere de **şu Dursun ağa**nın eşeği vaktiyle nalları dikse de, biz de **bu mevzu**dan kurtulsak” diye dua ederdim. S.164 s.33

Yabancılıklarını duyduğum bu insanlar arasında içimde acıca **bir gariplik** çöküyordu. S.164 s.35

Kuraklık **her taraf**ı kasıp kavuruyor ve bostanları bahçeleri, tarlaları berbad ediyordu. S.165 s.4

Bu arada benim bahçe de divaneden çıkarak kudurdu. S.165 s.6

Hıyarlar esrarengiz **bir suret**te, zehir zenberek kesiliyorlardı. S.165 s.13

Vay sen misin kükürt serpen? S.165 s.25

Köyün ne kadar kedisi varsa hepsi gelip bizim evin içine **büyük ve küçük abdest**lerini bozuyorlardı. S.165 s.26

Birkaç gün onları yolmıya çalıştım. S.165 s.32

Bir sabah o bahçenin delirmiş, çıldırmış halini görünce “Defet lâhanasını da marulunu da!” Diye bağırarak, çapayı elime aldım. S.166 s.1

Köpeklerin boğazlarından tasma ile **bir yer**e bağlı kaldıkları gibi bunlarda barsaklariyle boğazlarından topraklarına bağlı kalacak, hep yanlarındaki komşuların mallarına göz dikerek hırlayacak, hep malıma göz diktin diye komşularına havlıyacak, malım var diye ölünceye kadar mallarının kulu kölesi olarak evim var diye **dört** kuru **duvar**ın içine mezara gömülmüş gibi gömülerek yaşıyacaklar. S.166 s.17-20-22-23

Bazı köylüler kendi okudukları taşları sevaptır diye kendi sırtlarında taşıyorlardı. S.166 s.28

Herkesin yüreğinde **bir ümid** uyanmıştı. S.167 s.3

Havada elân yağmur yağacağına dair **bir işaret** yoktu. S.167 s.5

Kör Halidin kahvesinde **on beş on altı sene** evvel görmüş olduğum Kristof Kolombun resmi gözlerimin önüne geldi. S.167 s.19

Sanki Amerika kâşifi, geçmiş yılların yığını içinden kalkınmış, ve bana tâ çocukluğumdan **o** munis **insan** gülümsemesiyle gülümdüyordu. S.167 s.24

İki üç gün sonra şafakleyin, birisinin dışarda yağmur yağmur diye bağırmasiyle uyandım. S.167 s.27

Bütün köylüler kapılardan sokağa boşanmışlardı. S.167 s.30

Bütün kabahatlar affedildi. S.168 s.1

Yağmur, ardı arkası kesilmeden **bir gün iki gün on gün** yağdı, hâlâ da yağıyordu. S.168 s.6

Sokakta, kahvede evde kime rastlasam, ancak **birkaç söz** ezberlemiş ve ancak ezberlediği **o bir kaç söz**ü tekrar edebilen papağan gibi hep kuraktan ve sulaktan bahsediyorlardı. S.168 s.31

Bu lâfları işitmemek için sırsıklam olup donuncaya kadar başımı alıp ıssız yerlerde bir başıma geziyordum. S.168 s.35

Bu gezintilerin birinden döndükten sonra evde kahveci Bayram ağanın karısı Huriye hanımı beni bekler buldum. S.168 s.36

Bittabi köyün **bütün** tez dilli **kadınlar**ı ben evde yokken Ayşeye taşınıp taşınıp benim köyde hiç gözüm olmadığını, ne yapıp yapıp denize kaçacağımı söylemişler. S.169 s.2

Bizimki de bana nasihat etsinler diye **her taraf**a baş vurmuştu. S.169 s.5

Bu arada da kadınların arasında kurnazlığı ve dilbazlığı ile tanınmış –Küçükmüş çabuk konuşsun dillendin diye ona bülbül yumurtası yedirmişler- Huriye hanımın da kapısını çalmışmış. S.169 s.7-9

Bu dilli düdük Huriye hanım, ağzımı yoklamak, ve sırrımı kapmak, beni kandırıp köye bağlamak işini üstüne almıştı. S.169 s.10

O helalardan gül gibi geçiniyorduk. S.169 s.22

Bayram ağa orada **on on iki saat** beklerdi, **her gün üç dört lira** toparlardı.S.169 s.30

Böyle **otuz sene**sini memişanede geçirdi. S.169 s.32

Bayram ağa "para yapmak için bir **bu Yenicami memişaneleri** bir de Galata köprüsü vardır. Ben bu Yenicami abdesthanelerini Dolmabahçe sarayına değişmem" derdi. S.169 s.34-35

Ben **bu Yeni camii abdesthaneleri**ni Dolmabahçe sarayına değişmem,derdi. S.169 s.35

O zaman paşalar nazırlar bile **bu kadar maaş** alamazlarda. S.170 s.5

Top güllesi gibi Tophane leblebesinin okkası **yirmi para** Vefa bozasının okkası **iki kuruş** olduğu zamanda en az **üç lira.** S.170 s.7

Ah **o** canım **yer**i yıkanların evleri barkları da inşallah tepelerine yıkılsın. S.170 s.13

Ah **o çamur**u bal şeker olan İstanbulumuzdan da olduk. S.170 s.10

Canevimle dinlemekte olduğum **birşey** vardı. Neydi? S.170 s.27

«Ben **bu sakal**ı değirmende ağartmadım» dedi. S.170 s.35

Bir kaç söz sonra onun da aklımı çelmeğe geldiğini anladım. S.170 s.36

Bazı kara ağızlılar köyden ayrılmak istiyormuşsun diye ileri geri lâf ediyorlar. S.171 s.5

Bu sefer Molla Ahmed o yusyuvarlak gövdesiyle içeri yuvarlanırcasına girdi. S.171 s.11

Günlerce **bu ayar**da nasihatler dinledim. S.171 s.18

Acaba benim emin ve selâmetli **bir hayat** arayıp aramadığımı soran yoktu. S.171 s.21

Denizinde de karasında da hayat insanın üzerine **bin bir musibet** yağdıran **bir kazalar belâlar şelâlesi** idi. S.171 s.24

Fakat fırtınalı havalarda, fırtınanın öfkesinde gemsiz, hududsuz itidalsiz **bir hayret**, faltaşı gibi açık gözlerle şaşa kalmış bir bakış vardı. S.171 s.30

Fırtına **birşey**i kabul etmiyor, o şeyi yıkıyordu. S.171 s.32-33

Ne gürliyen rüzgârda ne de çakan şimşekte bu suale **bir cevap** yoktu. S.171 s.34

Bunların hepsi heybetli **bir "Hayır**!" idi. S.171 s.35

Fakat gönlümün tâ içi **bu "Hayır**"ın müttefikiydi. S.172 s.2

Bir iki gün, günlük güneşlik olunca otlar uçlandı. S.172 s.6

Turfanda yetişsinler diye bahçeye isteksiz isteksiz **bir kaç fidan** diktim. S.172 s.9

Bu sefer sümüklü böcek hücumuna uğradık. S.172 s.10

Kayığın prova direğinde guardiyaprova feneri olarak, yıldızlar arasında yıldızken, gelip de **böyle şeyler**i mi aydınlatacaktın? S.172 s.17-18

Kendisine karşı kendiliğinden gönlümden kopan şeylerin, onun tarafından ödenmesi mecburî **bir borç** gibi gösterilmesi bana ağır geliyordu. S.172 s.26

Ayşeye duyduklarımı anlatmayı beyhude sayıyordum.S.173 s.5

Uzunca **bir sükût**tan sonra Ayşenin hıçkırdığını duydum. S.173 s.7

Tâ nedenberi **ilk sefer** olarak yalvarışlı bir tavırla omuzumu okşadı. «Sanki derinden derine bir yerin açıyormuş gibi duruyorsun» dedi. S.173 s.10

Denizciler derler ki büyük fırtınalarda karanlığın ortasından **bir ses** onları adlariyle çağırırmış. S.173 s.13

İşte **o** çağıran **ses** kendi kaderleri imiş. S.173 s.15

Ben denizcilerin **bu söz**üne kulak asmazdım, amma **bu fırtına** yok mu, neredeyse inanacağım. S.173 s.16

Seni **ne kadar** sevdiğimi bilirsin. S.173 s.19

Fakat acaba birbirimizden öte birbirimizden **başka şeyler**e muhtaç değil miyiz?» dedim. S.173 s.21

İkimizde **bir müddet** gözgözp sustuk. Yaşlan dindi.S.173 s.22

Fakat bakışı sanki eyvah! dîye acı **bir çığlık**tı. S.173 s.23

İşte **o gece**den sonra karım, önüme dikilip vazifelerimin kupkuru kâhyası olmaktan çıktı. S.173 s.24

Onu **kaç kere** dalgın dalgın bakarken yakaladım. S.173 s.35

O zamana kadar sevginin ne kuvvetli şey olduğunu sevmekle anlamıştım. S.174 s.1

Fakat **bu sıralarda** merhametin sevgiden kat kat kuvvetli olduğunu duydum. S.174 s.2

Yoluma giderken attığım **her adım**da Ayşenin gözlerini, yüzünü, ve koynunu sanki demir ayakkabılarla çiğniyecekmişim gibi oluyordum. S.174 s.4

Kendime, "İşte bundan sonra senin hayatın ister geber ister çatla **bu köy**de geçecek!" diye bağırdım. S.174 s.8

Doğrusunu söylemek lâzımsa **bu hayat** müstahak olduğum bir nimetti. Talih yüzüme gülmüştü ve herkes beni kıskanıyordu. S.174 s.10

Fakat neden «vazifen!» dediler mi **bütün tüyler**im ürperiyor tepem atıyor ve protesto ederek kaçmağa kalkışıyordum. S.174 s.13

Ettiğim **bir şımarıklık** değildi, de neydi? S.174 s.15

Ettiğim bir şımarıklık değildi, de neydi? S.174 s.15

Bu sıralarda da Ayşe mutlaka benim **bir çocuğ**uma ana olmak istiyordu. S.174 s.17

Günler geçtikçe **bu karar**ımı tatbik etmekte muvaffak olduğumu görerek bayağı **bir hastalık**tan kurtulmuşum gibi ıbir hafiflik duyuyor ve seviniyordum. S.174 s.23-24

Bu hal denize dönmemek hakındaki kararımı kolaylaştırıyordu. S.174 s.22

Ağaçlar serpilip serpilip, zerzevatlar **ilk** evlendiğimiz **sene** gibi güllük gülistanlık oldu. S.174 s.27

Bu arada Ayşe ortakçılara istediğim gibi muamele etmeme ses çıkarmıyor değil, bayağı memnun oluyordu. S.174 s.29

Oralara giderken **bir başım**a deniz kenarında gezer ve tıpkı çocukluğumdaki gibi deniz böceklerinin çeşid çeşid kabuklarını toplıyarak, yeni baştan çocuk olmak zevkini duyardım. S.174 s.31

Bir gece Çiftlik koyunun ağaçları altında kıprayan ay ışığı beneklerinin üzerinden geçtim. S.174 s.36

Ve gölgesiz **bir ay ışığı**nda karlar gibi apak ağaran geniş ve açık kumsala vardım. S.175 s.1

Koskocaman **bir ay,** beyaz **bir ateş küresi**ymiş gibi önümde yanıyordu. S.175 s.3

Ufuktan ayak uçlarına kadar göz kamaştırıcı **bir şiddet**le denizin üzerinde parlıyordu. S.175 s.4

Ay ışığının sağ tarafındaki karanlık muammadan çıkarak, ışığın içinden kara **bir muamma parçası** olarak kaydı, sonra sol taraftaki karanlıkta muamma içinde muamma oldu. S.175 s.6-7

Böyle **kaç saat** düşüne kaldım **kaç sigara** içtim farkında olmadım. S.175 s.9

Denizin buğuları içinden birdenbire **bir ışık uçurumu** göründü. S.175 s.12

Bir kayık, dolu yelkenlerle bir kayık önümden geçiyordu. S.175 s.13

Dalgalar binip inerken direğin uçları gök üzerinde **bir kavis** çiziyor deniz de provasına apak gerdan veriyordu. S.175 s.14

Güpeşteleri, bordaları, salman sancakları **bütün ipler**i sanki yeni doğan günde ateşlendi. **Bütün yelkenler**i ve ipleri bir seçiliyordu. S.175 s.17-18

Deniz değil gönlümü ve yüreğimi, fakat **her parmağım**ın ucundan saçımın **her tel**inin ucundan beni çekiyordu. S.175 s.27

Gönlüm yabancı yerlerde veya karanlıklarda uçmuş yorgun **bir kuş** gibi papafingoya kondu. Rüzgârın iplerdeki ıslığım duydum. S.175 s.29

Bir denizci hayatının türküsünü söylüyordu. S.175 s.30

Bir denizci hayatının türküsünü söylüyordu. S.175 s.30

Birdenbire önümdeki kayığın güvertesinden sanki **bir denizci** parmağiyle beni gösterdi. S.175 s.34

Açık denizleri, gürültülü limanları, cigara dumanlariyle, ve tambura, cura, ve tabakların ince dingillisiyle, rakı kadehleriyle dolu koltuk meyhanelerini gördüm. Birdenbire önümdeki kayığın güvertesinden sanki **bir denizci parmaği**yle beni gösterdi. «İşte denizden korktuğa için denizden kaçan denizci!» dedi. S.175 s.35

İlk limanda kayığın birisine gemici yazıldım. S.176 s.7

4.2.TEKRAR GRUPLARI

Bir nesneyi, bir hareketi karşılamak üzere eş görevli iki kelimenin meydana getirdiği kelime grubudur. Tekrarlar anlamı kuvvetlendirmek için kullanılır. Nesne veya harekete çokluk, süreklilik ve beraberlik anlamı kazandırır.

Babanı **doya doya** göremedim. S.5 s.6

Elime geçen çerle çöple **özene özene** bir oyuncak kayık yaptım. S.6 s.3

Başım **fırıl fırıl** dönüyor,kulaklarım yüzlerce zille çınlıyordu. S.6. s.13

Yanaklarımı körpe ciğerlerimin bütün gücüyle **şişirip şişirip sağanak sağanak** esiyordum. S.6 s.19

İşte bunun için,"rüzgar kesiliyor! Camadanları artık çözünüz!" diye **cıyak cıyak** bağırdım. S.6 s.27s

Soluğu evdeki ispirto kaminetosu gibi **sert sert** içki kokuyordu. S.6. s34

Yavaş yavaş bir sigara tellendirdi. S.7 s.32

Onlara hep **hayran hayran** bakardım. S.8 s.1

Tam otuz sene oluyor,tohuma kaçıyorsun artık,evlen,dediler ben de, "**hay hay**" dedim. S.8.s.11

Parayı, avucuma, **tiring tiring** peşin saydılar. S.8 s.13

Onlara **avuç avuç** para dökmüştüm. S.8 s17

Kara Hüseyin **dik dik** ,"Ben koltuk moltuk kaybetmedim. S.8 s.34

Ertesi günü poyraz eser ocak **buram buram** tüter. S.9 s.14

Yavrusunu kaybetmiş ana kedi gibi,onu **ağlıya ağlıya** aradım. S.10.s.11

Babam çala taban ben de yanında **tin tin** giderek ,ışıkla yıldırayan ovada taban tepiyor,yol alıyorduk. S.13. s.12

Kar yağarken olduğu gibi sanki üzerimize **lapa lapa** alev parçaları iniyordu. S.13.s.15

Babam," karakış fırtınaları denizdekileri ölüm dirim savaşında denizle gırtlak gırtlağa getirirken,sen **gürül gürül** yanan pinar kütüklerinin karşısında ocak keyfi çatarsın",diyordu. S.13 s.23

Ağaç değil, **kat kat** orman sanılacak koca bir çınarı , serin rüzgarlar püfür püfür yelpazeliyordu. S.14. s.6

Onun üzerine **benek benek** düşen ışık parçalariyle yaprak gölgeleri sanki berrak ve çırılçıprak suların serinliğiyle ürpererek **tir tir** titriyorlardı. S.14. s.8-10

Hayatını uzak sularda uzak sularda başka başka yıldızların altında geçirmiş,**başka başka** denizlerde nöbet beklemiş olan bir adamın,deniz hakkında söyledikleri,sözler işte bunlardı. S.14.s.14-15

Kahvelerde nargilelerini tokurdatarak,başlarını **yaslı yaslı** sallar,iç çekerler. S.14. s.29

Çünkü bahçe satın alacaklarına **gidip gidip** olanca paralarını denize harcıyorlardı. S.15 s.2.

Çoluk çocuk gürültüsü deve ve keçi çanlarının çıngırtısiyle Milasa girdik. S.15 s.33

Bazı kadınlar yamru yumru kaldırımlar üzerinden,altları yenilmiş takunyalarla ayakları **burkula burkula** yürürken,ellerindeki kirmanla ip eğriyorlardı. S.16. s.1

Yürü de, yürü,yoksa güverteyi **arşınlıya arşınlıya** kaplama tahtalarının damarlarını,budaklarını,zift taşıntılarını mı ezberliyorsun? S.17 s.28

"Sıkıntı çekme,ben **kendi kendime** yürürümüş" S.18 s.4

Sendeliye sendeliye gemiye girerdi. S.18 s.6

Oğlan **hüngür hüngür** ağladı. S.19 s.11

Deniz provamızda şelale şarıldıyor,güverteye **kat kat** köpükler yayılıyordu. S.20 s.16

Güneş biraz diklince, o gelin havasında kontrapapafingo yelkeninde esrarengiz bir çığlık koptu; sonra **patır patır** diye tuhaf bir yapraklanma. S.20 s.30

Gözlerimiz ve ağızlarmız açık,direk ucuna **şaşkın şaşkın** bakarken ansızın Giridin Mibabello dağları olukladı. S.20 s.35

Direkler **acı acı** haykırdı,çarmık ipleri **katıla katıla** ağlıyorlar gibi oldular. S.21 s.4-5

Bağıra bağıra ona koştum. S.21 s.17

Kanları **sıcak sıcak** boynuma akıyordu. S.21 s.21

Ancak karadakiler **kana kana** hıçkıracak vakıt bulurlar. S.21 s.24

Gökten indiyse gök mavilerini,gözlerine **toplıya toplıya** gelmiştir. S.24 s.34

Bir vakit ,başında peydahlanan bir ur, **yavaş yavaş** ceviz kadar, sonra da domates kadar büyüyüp kızarmıştı. S.26 s.28

Bahçıvanın tüyleri **diken diken** olmuş: S.28 s.3

Diyerek,çocuk **öksüre öksüre** yüzü mosmor kesilse de ,katılsa da, kussa da yine ve yine Hindyağı verirmiş. S.28 s.15

Bir gün,böyle ilaç içerken öksürüğü tutmuş,Hindyağiyle beraber **bol bol** kan kusmuş. S.28 s.22

Tabutu bahçe damından çıkarken,Nüsret ağa"Ah pamuk yavrucağım,seni böyle öldürecek miydik?" diye ömründe siftah olarak o koca sesiyle **hüngür hüngür** ağlamış. S.28 s.25

Çocuk barii öksüz kalmaz,anası da yanında,diye **düşüne düşüne**,farkında olmadan,dolabı şafaklara kadar döndürürmüş. S.29 s.21

Bir kerpeteni veya bir kösele parçasını bulmak üzere, kötürümlüğünün atikliğiyle **topallaya topallaya** öteyi beriyi araştırırken bile sözünü kesmez, aradığını bulunca sağlam ayağının üzerinde rüzgar gibi çark ederek gözlerimin içine bakar,can kulağiyle dinleyip dinlemediğimi orada okumağa çalışırdı. S.32 s.10

Denizcilik derslerini hayretle dinleyen topal Murad dayı, **çekine çekine** ustamdan : S.33 S.26

Mindere yan gelmiştir ve bir elde yelpaze ,bir elde karanfil, gözlerini bayılta bayılta kahvedekileri davet etmektedir. Ondan sonra tahaf elbiserler giyinmiş kuzguni bir Arap,kançanağı gözlerini **fıldır fıldır** döndürerek pembe ve gök mavi döşeklere uzanmış buğday benizli ince bir kızı boğmaktadır. S.35 s.9-11

Kolombun yüzüne hayranlıkla **uzun uzun** bakardım. S.36 s.3

Diyerek irili ufaklı ,kör topal elli altmış kadar kedi ve köpek beslediği için ,dükkana **güç bela** girdim. S.37. s.8

Bak şimdi sanki geçmişle gelecek **karşı karşıya** oturuyoruz. S.37 s.20

Fakat onu sözle **haykıra haykıra** anlatmanın sevinci vardı ya. S.38 s.5

Kayık **şarıl şarıl** rüzgarın gözüne işler. S.38 s.29

Son olarak verilen kumandayı **bağıra bağıra** tekrar et. S.29 s.33

İşte bundan dolayı ,biz de koşarcasına habire çalışalım ki ,açlık ensemizde yetişip bizi helak edemesin" diyerek birbirini çabuk olmağa kışkırtıyorlarmış gibi ,işlerinin üzerine abanmış **acele acele** takır tukur çekiç sallarken "Aganta burina burinata !"diye kainata meydan okuyan nidamızı duyunca ,işlerinin üzerinden doğruldular. S.39 s.12

Onlara dönüp bakmadan **topallaya topallaya** ahıra çekildi. S.40 s.3

Çekingen çekingen yanına iliştim. S.40 s.6

Ben **ateşli ateşli** ,"sağdır" dedim. S.40 s.15

Kesik kesik öksürdü. S.40 s.16

Davarları **teker teker** sattım. S.40 s.23

Buradaki memurlara Belen köyünden su taşır, yapılar için köşe taşı ,ince kum ve karınca başkum getirir,**mırıldana mırıldana** ve çıngırağı dinleye dinleye işimi gücümü görürdüm. S.40 s.33-34

Allah Allah yine ne oldu? S.41 s.18

Onu **usul usul** yere bıraktı. S.41 s.24

Sağdan soldan saman ot toplıyarak ayağımın altına koydu. S.41.s.29

Çocuk **hıçkıra hıçkıra** gübre kümesinin üstünde uyuyakaldı. S.42. s.1

Koca bir lağım faresi,uyuyan bir tavuğa sataştı,tavuk **cıyak cıyak** ederek bacağımın üstüne hopladı. S.42 s.3

Dışarıda Danacıların Hanifeyle kör Halidin **canlı canlı** fiskos ettiklerini duydum. S.42 s.7

Diye **gümbürdeye gümbürdeye** elde fener ,içeri girdi. S.42 s.15

Gözü para hırsiyle **cayır cayır** yanıyordu. S.42 s.26

Bunun üzerine Hanife eteklerini **yellendire yellendire**,ilaçları hazırlamağa gitti. S.42 s.33

Tozları ağzında **çiğnedi çiğnedi** bacağıma tükürdü. S.43 s.1

Vah vah başın sağolsun,ömrün uzun olsun,diye ona öldüğümü anlatmışlar. S.43 s.17

Danacıkların Hanife ,kelepir eşek müşterilerini,**kafile kafile** ahıra getirmeğe başladılar. S.43 s.24

Birisinin törpü gibi ince ve sivri sesi ve ötekinin **kalın kalın** homurdanması bende sükuta karşı öyle bir özdeyiş uyandırdı ki çoban olarak bir başıma gezerken duyduğum sükutu hatırladım. S.44 s.2

Ahıra somurtarak giriyor,ahır süpürgesini,başıma çalıyormuş gibi **öteye beriye** çarpıyor,ahırda birisine rastlarsa ,kızım sana söylüyorum,gelinim sen dinle,yollu "dostluk kantar ile,alış veriş miskal ile ,"diye haykırarak ağzımıza koyduğumuz lokmayı bize zehir ediyordu. S.44 s.22

Benim de ağzım **eğri büğrü** olacakmış gibi oluyordu, içim fena karışıyordu. S.45 s.10

Oğlan bir ağlasaydı , ben de dayanamayacak –başıma gelen neydi hey Allahım- **hüngür hüngür** ağlıyacaktım. S.45 s.13

Bir doktorun, parmakla vurup hasta göğsü dinlemesi gibi kayık gövdesini provadan kıça kadar **vura vura** dinlerdi. S.48 s.21

Bazen her ufacık çiviyi **uzun uzun** yoklayışından usanırdım da ," o küçük çividen ne çıkar ?" derdim. S.48 s.28

Birisinin **dobra dobra** dosdoğruyu söylediğini duyuyor, heyecanlanıp ,doğru diye bağırıyordum. S.50 s.22

Ne var ki kafama sokulan bütün bu sözleri ,gönlümün ateşinde yakınca ,ve bunların laf olan firaları berhava olunca,**kala kala** kafamda şu kaba Türkçe hakikatlar kalıyordu. S.50 s.31

İyi amma ben parayı görünce yaradılıştan öz düşmanı olan bir hayvana rast gelen bir başka hayvan gibi ,tüylerim nefretle **diken diken** oluyordu. S.51 s.3

Akif Efendi masanın üzerine çıkıp çömelmiş (İllallah İllallah !)diye yakasını **silke silke** evrakı resmiye üzerine defi hacet etmekte! S.54 s.2

Başını işinin üstüne eydi ve **telaşlı telaşlı** işlemeğe koyuldu. S.55 s.4

Mektebe giderken **koşa koşa** bana geldi . S.56 s.9

İhtiyar kadın “bunda sevinecek ne var?” diye,bize **şaşkın şaşkın** baktı. S.56 s.19

Yavaş yavaş bir denizci türküsü söylüyordu. S.57. s18

Salamastralar gıcırdıyor , her itişte , üç balıkçının çıplak ayakları çat diye farsların üzerine vuruyor ,cam gibi durgun denizi ,bir saatin tık takı kadar muntazam fişyuuu fişyuuularla öttürürken, arkada da **halka halka** yayılan daireler bırakıyorlardı. S.58. s.16

Üç bin kulaç uzunluğundaki parakete dibe inerken bembeyaz ahtapot yemlerinin muntazam fasılalı dizisi,cami mahyalarının **sıra sıra** kandilleri gibi kara derinliklere **pırıldıya pırıldıya** çöküyorlardı. S.58 s.25

İpi **sağa sağa** kayığın içine almıya koyuldu. S.59 s.12

Alnından **şıpır şıpır** ter damlıyor, **derin derin** soluyordu. S.60 s.1

İpleri yukarı aşağı kaldırıp salıverdikçe ipler testere gibi **hır hır** ederek küpeşteyi kesiyorlardı. S.61 s.28

İpi böylece dipteki kayaya **sürte sürte** koparacaktık. S.61. s.2

Üç devasa heyula geceyi **yara yara** yıldızlar arasından yarına ilerlemekteydiler. S.62 s.19

Köylülerin fikrince, kuzular, koyunlar, keçiler hatta karaca; geyik; dağ keçisi ve başka tadlı bakışlı hayvanlar deliye **yavaş yavaş** alışıyor, ona sokulup etrafında toplanıyor, ve onunla sanki kardeşmişler gibi yaşıyorlarmış. S.63 s.9

Sabah rüzgarı da **serin serin** aldı. S.63 s.32

Şimdi sen alacaksın ben alacağım diye **boğaz boğaza** kavga ediyorlardır. S.64 s.9

-Sabah sabah eloğlunun balığını satacağım diye uykundan ol, sonra sana nankörlük etsinler de, balıkları Ateşoğlu gibi ateş bahasına vererek insani ziyana soksunlar, Diye **bağıra bağıra** Ragıp ağanın yanına geldi. S.64 s.35

Çorbayı **sessiz sessiz** içerken kapı çalındı. S.66 s.1

İçeriye **hıçkıra hıçkıra** kapkara gözü, kapkara bakıştan ibaret kalmış orta yaşlı zayıf bir kadın geldi. S.66 s.2

Ben elimde balığı **sallaya sallaya** ve içimden," mademki birkaç saat sonra gidecekler, ben de ne yapar,yapar,beraber giderim. S.67 s.24

Arasıra **topallıya topallıya** tabuta yanaşıyor , bir eliyle tutmaya çalışıyordu. S.68 s.18

Simsiyah saçları birbirine yapışmış ,başından omuzlarından **kuyruk kuyruk** sarkıyorlardı. S.69 s.12

Hırçınlaşıp çırpınmaya başlayan denizde **dizi dizi** mantarlar sanki şeytan tarafından çalınan bir kemençenin temposuna ,lazvari bir oyun tutturmuşlardı. S.70 s.6

Işık **yavaş yavaş** dinmedi fakat çürüyüverip bozuldu. S.70 s.9

Deniz birdenbire yoksullaşıveren sularının bütün yalnızlığınca ,**garip garip** inlemeğe koyuldu. S.70 s.16

Buncağızlar, hep **telaşlı telaşlı** karaya doğru uçuyorlar. S.70 s.26

Bana lisanihal ile "**gel gel** deniz yavrusu ! Mektepte işin ne seni açığa götürelim !" diye çağırıyorlardı. S.72 s.5

Boğulanlar için duyulan kederi herkesin yüzünden okur , boğulanların öksüz kalmış çocuklarına sokakta rastlar, onların evlerinin önünden geçerken kadınlarının h**ıçkıra hıçkıra** ağladıklarını duyar ,batmış gemiden kurtulanların hikayelerini kendi ağızlarından dinlerdim. S.72 s.33

Tam o sıralarda çalıların ardından **cıvıldaşa cıvıldaşa** bir sürü çocuk sökün etti. S.74 s.17

İkimiz de bacaklarımızı **sallaya sallaya** konuşmağa başladık. S.75 s.18

Sanki **tomar tomar** kağıdlar kalın kalın defterler ,hokkalar, kalemler mühürler büyüdüler de gelip cüsselerinin bütün yüküyle deve gibi üstüme abandılar. S.77 s.10

O anda onlara ,"Açıl ya susam! Diye haykırsaydım , bal kabaklarının **çatır çatır** yarılacaklarına ve içlerinden bütün yelkenleri açık kocaman kalyonların sevinç ve şarkıyla **öte öte** göklere süzülerek güneş yolunu tutacaklarına emindim. S.78 s.22-23

Bakanlardan utanıp çekinmesem ,provasına sarılır onu **şapır şapır** öperdim. S.78 s.34

Güverte çiyle, **pırıl pırıl** parlıyordu. S.79 s.16

Velhasıl denizden bol bol çektiğim sularla **gıcır gıcır** yıkadım ve sakız gibi ağarttım. S.79 s.20

Yahu seni kaç gündür **dazıra dazır** arayorum. S.79 s.32

Koşa koşa bütün kapıları çalarak ,kaptanı da tayfayı da hatta bütün şehir halkını da uyandırıp kayığa çağırasım geldi. S.80 s.7

Gün ağarırken **serin serin** esen rüzgar denizi duvaklıyan buğuları sıyırdı, gelinim çırılçıplak mavi denizi görünce. S.80 s.19

Hem rüzgar denizden karaya değil, fakat karadan **sağanak sağanak** denize akıyordu. S.80 s.24

Evlerde uyuyanları rahatsız etmemek, uyandırmamak için **yavaş yavaş** konuşuyorlardı. S.80 s.28

Zencirler berrak havada **çın çın** öttü. S.80 s.34

Gün denizden **yıkana yıkana** doğuyordu. S.81 s.2

O zaman çocuktum küpeştenin altına başımı eğerek sevincimden **hıçkıra hıçkıra** ağladım. S.81 s.31

Adalardan bulut bulut ,**renk renk** kuşlar kalkıyordu. S.81 s.32

Hele kontra papafingo kat kat kümülüs bulutlarının üstünde uçan ufak bir bulut parçası idi. S.82 s.11

Makaraların **tak tak** edişi, güneşte şimşek çakan dalgaların gürleyip geçişi , arkada bıraktığımız dümen suyunun, mahşer gibi kaynayışı bütün tayfayı hızın sevinciyle delirtiyordu. S.83 s.3

Gemi bastonu **çırpına çırpına** kalkınca güverdekiler benim eksildiğimi görmüşler. S.83 s.28

Binlerce asırlar, devler kadar heybetli ve uzak renk parçaları ve bulutlar **yavaş yavaş** sarmaş dolaş olarak gidiyorlardı. S.84 s.9

Dümen suyumuzsa yakamozlanarak yer yer yıldız girdapları ve **fırıl fırıl** dönen alev topaçları halinde gerimizde uzuyordu. S.84 s.28

Yıldızlar **saf saf sağnak sağnak** doğuyorlardı. S.84 s.29

Eğer güverteyi temizlemiyorsam iplere **yeni yeni** bağlar yapar , bağ yapmıyorsam gemiye safra taşır veya gemiden safra boşaltır, yük getirir, götürür, raspa, yahut kalafat eder, ıstoko koyar ,boyar, siler veya cilalar dururdum. S.85 s.4

Diyerek, bu işle değilse şu işle beni durmamacasına çalıştırıp çabalatır ,bana verdiği paranın acısını **cayır cayır** çıkartırdı. S.85 s.16

Derken efendim,taşıdıkları yamurlarla ağırlaşan **kara kara** bulutlar göklerden perde perde sarkmağa koyuldular. S.86 s.24-27

Hortumun bir tanesi gökten denize devasa bir tirbuşon sokuyormuş gibi yılankavi hareketlerle **yavaş yavaş** kıvranıyordu. S.86 s.32

Bir aralık ikincisi belini **incelte incelte** koptu. S.86 s.34

Üçüncüsü bir topaç gibi **fıldır fıldır** dönen bir huni iken bel çalkamağa koyuldu. S.87 s.6

Daraldı , kalınlaştı, yıkılmak üzere olan bir sarhoş gibi **sendeliye sendeliye** üzerimize doğru gelmeğe başladı. S.87 s.8

Fakat hortum büyük bir hız ve gürültüyle **döne döne** emdiği denizleri kara bir islim halinde göklere püskürüyor ve gökle denizi birbirine karıştırıyordu. S.87 s.18

Şimdi kızarıyor ,şimdi bozarıyor **renk renk** hareleniyordu. S.87 s.24

İdrisin,"acaba aklını mı oynattı?" diye **şaşkın şaşkın** bana baktığını gördükçe büsbütün gülüyordum. S.89 s.11

Tam o sırada sancağımızda bir megafonun" **imdad imdad!"** diye bağırdığını duyar gibi olduk. S.89 s.13

O gece annemin çocukluğumda bana söylediği ninniyi **tekrar tekrar** işittim. S.89 s.35

Doğu doğu cenuba dümen kırdık. S.90 s.6

Annemin yazdıkları babamın sözlerini **acı acı** hatırlattı. S.90 s.26

Amcam, babamın oğlu olduğu için babamın beni kendi kayığına alarak, ve beni bedava çalıştırarak sırtımdan kar etmesini istediğini ve onun için bana **dikkatli dikkatli** baktığını sanmıştı. S.91 s.7

Babam iskelede donakalmış durdukça ben direkte yukarı çıkıyor aşağı iniyor ve **acele acele** rast gele iş yaparak, gözlerinden gizlenmeğe uğraşıyordum. S.91 s.14

Biraz sonra başını **sallıya sallıya** iskeleden ayrıldı. S.91 s.20

Nerdeyse hüngür hüngür ağlayacaktım. S.91 s.26

Gözlerime **uzun uzun** baktı. S.91 s.32

İskenderiye sokaklarında söylene söylene gezerken rastgelmiştik. S.93 s.1

İpler **katıla katıla** güldüler. S.93 s.19

Hayde onun **kudurup kudurup** küfür savurmasına lahavle deyip geçiyorduk. S.94 s.20

Fakat bu gördüğüm **yeni yeni** yerlerin tadı tanıdığım **yeni yeni** insanlar ve edindiğim yeni yeni arkadaşların yanında birer hiçti. S.96 s.24-25

Sokaklarından şarap ve karasaçlı kara gözlü çocuklar akan Barselon ve Malaga bunların her biri gözlerime açılan **yeni yeni** alemlerdi. S.96 s.23

Tayfa buz kesmiş sarkık bıyıklar altından **buram buram** buharlar saçıyor yumulu avuçlarına hohlayarak kollarını çapraslamasına çarparak ezile büzüle güvertede yürüyorduk. S.97 s.26

Sıra sıra cankurtaran kayıkları , güvertelerinden küpeler gibi sarkıyordu. S.98 s.20

Hele geceleri rüzgarsızlıktan duvarda asılan gemi resimleri gibi yerimizde mıhlı dururken yolcu gemilerinin bir bir üstüne yıldız dizisi gibi lombozlarını ve fenerlerini **pırıl pırıl** yaka yaka geçmesi bizleri o kadar kıskandırdı ki. S.99 s.1

Islak ot şiltelerimizin üzerine kıvrılıp uyurken rüyalarımızda kuru şilteler gece vakti limanlardaki rıhtımlar boyunca sıcak evlerden, ekmek dolu fırınlardan ,yemek dolu lokantalardan denize akan ışık akisleri ve kapı eşiklerinde bizlere **koca koca** masum gözlerle bakan çocukları görür, **tuhaf tuhaf** yerlerde vaktiyle duymuş olduğumuz şarkıları işitmiş gibi olurduk. S.99 s.12-13

Onu uzun uzun **şarıldata şarıldata** , ve her sıcak damlasının ayrı ayrı keyfine vara vara içerdik. S.101 s.3-4

Çaydanlık fokurdamağa, kapağını **çat çat** hoplatarak islim salmağa başlayınca , Adem reis kendi de bizim de çay içmek gibi şatafatlı bir keyf lüksünü irtikap ettiğimize utanarak, arkadaşlar çay,süd, fian gib şeyler bizim gibi baldırı çıplak denizcilere değil fakat beylere paşalara yakışır ne var ki bu miras yediliğe çoktan beri alıştığımız için artık çaydan vazgeçip çafcafasız bir hayata katlanamıyorum" dedi. S.101 s.8

Fakat tereddüdden **yavaş yavaş** kurtulur birbir ardınca girdaplanan notalar arasından uzaktaki dağlar kadar ücra ve o dağların üzerindeki karlar kadar berrak bir şarkı teze çıkar ve uzar uzardı. S.101 s.21

Şarkıyı sonradan hatırlamak sabah ışığında **yavaş yavaş** solan bir rüyayı hatırlamak gibi oluyordu. S.101 s.31

Alev gibi saçları güneşte tutuşup da **cayır cayır** kıvılcımlar saçmasınlar diye başına halbire su serperdim. S.103 s.5

. Sonra ocak böcekleri ve başka gece böcekleri geceyi **tir tir** titretirken kadınların dam başlarına çıkıp ay ışığında yarı çıplak olarak boylu boylarınca uzanıp kendilerini ay ışığına verdiklerimi hatırlardım. S.103 s.20

Bazen kızların ufukda yıldırlar arasında erkeklerinim vardiya prova ışığının çakmasını **bekleye bekleye** gözleri kızardığını bana, «vakıa, zavallı kadının patlıcanlı kebabı1 sevdiğini söylediği denizcinin kendisi çoktan balıklara yem, vardiya prova ışığı ise yıldız değil, belki de bin kulaç dipde deniz kaşeriyesine yuva olmuştur. S.103 s.35

Yapraklar arasında küçük güneş parçaları kıpraşıyor, dalga çekildikçe, denizin şeffaf yeşilinden görünen dip kumlarında **pul pul** ışıklar, durmamacasına değişen oyalar yayıyorlardı. S.105 s.25

Çünkü beklenen ve sevilen bir şeyi ürkütmemek 'için, ona doğru **usul usul** ayak ucuna basılarak gidildiği gibi duyulmaktan korkarak fısıltı ile konuşuyorduk. S.105 s.34

Ve onu, göz **göre göre** geride bırakıp ayrılmak acısından, bizi kurtardı. S.108 s.4

Titreye titreye yürüyor sıkılıyordum. S.108 s.7

Uzaktan uzağa çalınan latarinalar , ve dişili erkekli şarkı söyliyen bozuk sesler, kadınların çiğlıgımsı **yılışık yılışık** kahkahalarının gürültüleri, sanki deniz tutmuş gibi, bana bir 'bulantı verdi. S.108 s.18

Yüreğim bir yumruk gibi **güm güm** çarpıyordu. S.109 s.5

Hani denize açıldığım ilk gece direk başında gördüğüm Oriyon yıldızlan gökte **pırıl pırıl** parlıyorlardı. S.109 s.23

Kala kala yabancı yolcu vapurlarında iş bulmak kaldı. S.110 s.3

Dükkânlardan eğlence yerlerinden akan ışıklar kaldırımlardaki karanlığı **çizgi çizgi** kesiyordu. S.110 s.11

Memurlar, ütüsü bozulmasın ve fantazi çorapları gözüksün diye, pantalonlarını **çimdikleye çimdikley**e yukarı çekerek, beni ateşçiliği kaydettiler. S.110 s.29

Kafile halinde **kısa kısa** adımlarla yürüyerek vapura giriyorduk. S.111 s.4

Yolcular ise mükellef bir iskeleden, kadınlar **çıtır çıtır** yapmacık gülüşleriyle, çelebi ve beyler kendilerini satar tavırlariyle yukarıya ürüyor ve yukarı çıkıyorlardı. S.111 s.8

Nereye gidersem gideyim **bol bol** vapur, yani karanlık ve izbe mağaramsi anbarlar, geçitler görüyordum. S.111 s.32

Çünkü dostu olan aşçı başıya **gizli gizli** imam, bayıldı pişirtiyormuş. S.113 s.7

Görsen yolculara ne **pis pis** kokmuş şeyler veriyorlar. S.113 s.9

Fakat **renk renk** ışıklarım donukluğu dolayısiyle, keskin kenarlan ve şekilleri sanki buğulanıp birbirine eriyor ve göze bir yumuşaklık, tesiri veriyordu.S.113 s.31

Beyaz eldivenli garsonlar sanki yürüyen insanlardan ziyade **sessiz sessiz** yüzen hayaletlerdi. S.114 s.3

Biz **rahat rahat** giderken, o koca enginde ölüm dirim savaşında idi, ve savaşla şanlı idi. S.116 s.1

Onda, herkeste **arayıp arayıp** da pek az bulduğum veya hiç bulamadığım, ve yine özleyip durduğum bir şeyin pek çoğu vardı. S.116 s.18

Kışın çok soğuk olursa o sandıkları **kırar kırar** ocakta yakar, kilimleri ve postları ocağın önü-ne serer ve ısınırdık. S.117 s.8

Bir gün onu başıboş gezerken bulmuşlar, memuriyet hayatını, ve hangi tarihte, nerede ne kadar maaş almış olduğunu dağlara taşlara ve ağaçlara **bağıra bağıra** anlatıyormuş. S.117 s.24

Neyse canım **sıkıla sıkıla** Ateşoğlunun evine doğru yol aldım. S.118 s.1

Başını eğdi, **düşündü düşündü**, tâ neden sonra «ha! Mahmud hoş geldin oğlum», diyebildi. S.118 s.14

Fakat şimdi iş değişmişti, Ateşoğlunun evine bir kara haber duymaktan **korka korka** yürüyordum. S.118 s.21

Onun yaklaşmakta olduğunu, insanın yüreğinde **soğuk soğuk** duyar, şen ve güneşli bir gün, güneşin üzerinden bir kara bulutun geçmesiyle dünyanın benzi solup kül oluvemesi gibi. S.118 s.23

Artık **çekine çekine** yürüyordum. S.118 s.26

Dövülen çocuk **avaz avaz** bağırıyordu. S.119 s.1

Ocaktaki ateşin alevi, gözyaşlarmda **kırmızı kırmızı** parlıyordu, Ananın aklı başından gitmiş gibiydi. S.119 s.7

Başı bir tarafa yıldı, dudağının bir tarafı **titriye titriye** aşağıya sarktı. S.119 S.13

Sona **hüngür hüngür** ağlamağa koyuldu. S.119 s.17

Hıçkırıklarla **sarsıla sarsıla** bir kenara doğru sürünerek giden çocuğunu gidip kaptı, koynuna bastı. S.119 s.18

Titreye titreye ayağa kalktım, ve hızla ona doğru yürüdüm. S.120 s.27

Göğsü yürek çarpıntılariyle **sarsıla sarsıla** kalkıp iniyordu. S.121 s.1

Derece derece tasasının dinmekte ve içinin ısınmakta olduğunu görünce silkinip hız aldım. Artık içimde ne, var ne yoksa hepsini döküp saçıyordum. S.122 s.3

Ayrılırken **dönüp dönüp** bakıyordu. S.123 s.8

Ben onunla evleneceğimi **açık açık** söylüyordum. S.123 s.20

Bendeki vakayı öğrenmek ihtiyacını lâyıkiyle tatmin için herkes vakayı hatırladığı gibi değil yalnız, fakat unuttuklarımı bile hatırlayıp söylemek için zihnini **kurcalıya kurcalıya** anlattı, ikindi olmadan evvel sanki hâdiseden hemen o gün olmuş, ve (ben de orada bulunmuşum gibi biliyordum. S.123 s.23

Ahtapot bulursa ne alâ, bulmazsa balık avlıyamıyarak aç kalacağı için bombayla **gizli gizli** yemlik küçük balıklar vurmak mecburiyetinde kalınmış. S.124 s.8

Akşam olunca yüreğim **çarpa çarpa** Ateşoğlunun evi yolunu tuttum. S.126 s.8

Koşa koşa dışarıya fırladım. S.126 s.28

Doğrusunu **dobra dobra** söylemek daha kolay geliyor. S.128 s.9

Kısaca, emeğim, asmalarda **salkım salkım** sevinç göz yaşları, şeftalide öpüşe uzatılan penbe yanak. kiraz da dudak oluyordu. S.132 s.4

İneklerimiz uzaktan **mahmur mahmur** inlerler. S.132 s.10

Hüyü kuşlan **baygın baygın** ünler. S.132 s.12

Sağımda solumda naneler, mercan köşkler, levan talar , güller, ve bir de kapının üzerindeki küçük çardakta hanımel leri, hep **tatlı tatlı** ve **hafif hafif** kokarlardı. S.132 s.32

Kepçe yıldızları neden böyle **hırçın hırçın** kıpırdaşırlar? S.133 s.8

Yamacın öte berisindeki topraklar, daha az veya daha çok kurak ve sulak olduklarına göre **yama yama** sararır, bozarır veya göverirlerdi. S.134 s.15

Çocuklar birkaç tanesi mutlaka sınıfta ileri gelenlerden olacaklar derslerini tekrarlıyorlarmış gibi imce ve burgu gibi sesleriyle **avaz avaz** bağırarak termometrenin ne olduğunu, ve toprağa nasıl sokulduğunu anlattılar. S.136 s.22

Sapan yürüdükçe **taze taze** devriliyor. S.138 s.5

Hey hey yağlı yağlı sıcak sıcak devrilip tütüyor bak evlât, bu toprak böyle lavama gelince, işte bu tarladan, her biri tam bir okka tartan prasa yetiştiririm. S.138 s.6-7

Ağaçlarının daha emzikte yavruluk çağlarını, **mini mini** fidanlık hallerini gençliklerini, delikanlılıklarım, gelişip olgunlaşıncaya kadar başlarından gelip geçen iyi veya fena havaları hep hatırlardı. S.138 s.15

Kırmadan **yavaş yavaş** bük, ve öteki yamru yumru dalların arasına sok. S.138 s.23

Gâvur Ali ile karşılaşsak - ona da yapamazdım a - hayde neyse, hiç olmazsa onunla al takke ver külâh savaşır, elinden toprağını **çatır çatır** alırken kopan gürültü arasında ne yapmakta olduğumu düşünecek vakit bulmazdım belki». S.140 s.9

Köyden iki gonine kadar ayrıldıktan sonra bizim eşek çifte telli oynuyormuş gibi **yavaş yavaş** bir yandan bir yana yalpa vurmağa koyuldu. S.141 s.26

Eşek birdenbire kulaklarını dikti, **tıkır tıkır** sekmeğe başladı. S.142 s.19

Balcık hastalığından dolayı, yapraklan sinek pislemiş gibi **benek benek** olmuş, bir incir ağacı idi o. S.144 s.11

Çocuk **yılgın yılgın** bir iki adım geriledi, ve içeriye «toprak ağası geldi!» dedi. S.144 s.24

Ara sıra cesaretlenip torbanın üzerinden **mini mini** fındık sıçanı boncuk gözleriyle bana ibakıyor, sonra ürküp yine saklanıyordu. S.145 s.14

Velhasıl hepsinin ayakları çıplak tabanları **dilim dilim** yarılmış, gövdeleri eğri büğrüleşmiş ve yüzleri de yamrı yumrulaşmıştı. S.145 s.16

Hiç de korkunç bir adam olmadığım halde altı çift göz bana **yılgın yılgın** bakıyorlardı. S.145 s.20

Ona **yavaş yavaş** güvenç gelmeğe başladı. S.145 s.26

Kara biberler gibi ufacık gözlerini **şıpır şıpır** açıp kapadı. S.145 s.33

Ve bir köşedeki taş **sürtüle sürtüle** parlatılmıştı. S.146 s.14

Avlıdan arasıra tavuklar da içeri giriyorlar, ve **gıt gıt** ederek lâfımıza karışıyorlar, ve söylediklerimize karşı istihfaflarını göstermek için öteye beriye pisleyip gidiyorlardı. S.146 s.31

İhtiyar kadın gömleğinin esneyen yerlerinden görünen kuru bağrını yumruklariyle **güm güm** öttürerek: S.147 s.30

Böyle **düşüne düşüne** akşam üzeri geç vakit eve vardım. S.150 s.8

O zaman **kuçu kuçu** dediğin vakit arkadan gelirler, korkma ölmezler, ortakçı kısmı yedi canlı olur. S.150 s.28

Büsbütün küplere bindi güvertenin bir köşesine sıkışa kalmış bir taş parçası bulurdum da, o taşı üç dört bin kulaç derinliğindeki denize atarken, .karanlığa **yavaş yavaş** gömülen taşa bakarak: S.151 s.7

Her tarafta **harıl harıl** yağmur duaları okunuyor, dualar küçük çakıl taşlarına üfleniyor, sonra taşlar yere serilmiş seccadelerin ve hasırların üzerlerine konuluyordu. S.151 s.33

Geceleri çakallar **uluya uluya** geliyor ve ölüleri yiyorlarmış. S.153 s.7

Eli avucu para tutmağa başlayınca **tıkma tıkına** yemeğe koyulduğu için, Eskişehir'den çiroz gibi kuru geldiği halde çarçabuk **kat kat** katmerli çenelerin ve göbeklerin heybetli sahibi olarak fıçıya dönmüştü. S.153 s.17

Köylüler hocanın sözlerine âyetikerimeler kattığına ve pek eski kıssalardan **yeni yeni** kıssalar çıkardığına hayran kalırlar ve onu çok iyi bir adam sayarlardı. S.153 s.20

Köylüler, köy **kuruldu kurulalı** kıbledir diye namazlarını yanlış bir istikamete tevcih etmiş olduklarını, sanarak, bu kadar upuzun ve âlimane lâflarla o hatalarını düzeltmiş olması dolayisiyle müftü Hacı Abdülvahap hocayı aşerei mübeşşerenin on birincisi saymışlar. S.154 s.4

Neyse biz de ağa olduğumuz: için **sallana sallana** mescide gittik. S.154 s.9

Yüksekçe bir minderin üzerine **kat kat** etlerinin, bütün heybetiyle kurulmuştu. S.154 s.17

Yâni peygamberimiz fukaralığımla iftihar ederim demiş, hasislikle değil! diye gürledi ve gözlerini ondan ayırmadan, dünyada mallarından ayrılmak istemiyen cimrilerin öteki dünyada boyuna başlarına topuz **yiye yiye** külerlerce buğdaylar kusturulacaklarını ilâve etti. S.154 s.33

Diye **dövünen dövüneydi**. S.156 s.10

Tamtakır kuru bakır bir gökte **kızıl kızıl** yanan güneşin ışığı en karanlık bir kış gününün kasvetine taş çıkartıyordu. S.156 s.34

Günler cenaze alayı gibi **yavaş yavaş** geçiyorlardı. S.157 s.1

Herkesin herkese ne yapması lâzım geldiğini **avaz avaz** haykırması, hiç kimsenin bağıranlara kulak asmadan durmamacasına trampet gibi seslerle kıyametler koparması. S.157 s.33

Henüz patlıyan bir nar çiçeği gibi gülen dudakları, güneşte **mavi mavi** çakan kapkara gözleri ve saçlariyle güzeldi.S.159 s.15

Sanki birdenbire önümde başımı **fırıl fırıl** döndürerek çeken bir uçurum açılmıştı. S.159 s.22

Çünkü denize **baka baka** geldik. S.159 s.27

çeşit çeşit ip ve halatların kokuları vardı. Ötede beride **küme küme** zincir ve kayıkların gerek demir gerek çelik akşamlarının yığınları görünüyordu. S.160 s.1-2

Fakat ben türküyü içim **ağlıya ağlıya** tâ iliklerime kadar duyuyor ve titriyordum. S.161 s.7

Güzeldi, Maviden yeşile kayıp değişen duvağının ardında bana **hazin hazin** gülümsüyordu. S.162 s.4

Denize karşı hemen evlenmezden evvel beslemiş olduğum kin, onun zulmüne, cinayetlerine karşı duyduğum isyan, denizde çekmiş olduğum cefalar, **boşu boşuna** sarf etmiş olduğum emekler geçirmiş olduğum uykusuz geceler, hep uyanınca unutulan kâbuslar gibi aklımdan silindi, gitti. S.162 s.15

Herkes Barka Osman kaptana «Uğurlu olsun, yolun düzgün olsun» diyerek, **gülüşe gülüşe** üzerine **avuç avuç** deniz suyu serpiyorlardı. S.163 s.8

Ne var ki gemicilerin teşkil ettikleri o el kol kargaşalığı, ve ses kasırgaları gruplarına, bir sığıntı gibi **sıkıla sıkıla** giriyordum. S.163 s.21

İçimden «Toprak ağası» dedim ve **acı acı** güldüm. S.163 s.25

Hiç koskoca çınarın tepesi, rüzgârda **gürliye gürliye,** gökte uçan bir bulutun hayatım yaşarken, tâ aşağıdaki toprağa abammış uyuz ayrık otuna eğilip bakar mı? S.163 s.28

Güvercinlikten yokuş tırmanıp meşelik sırtının tepesine varınca denize **dönüp dönüp** baktım. S.164 s.6

Angarya iş görüyorlarmış gibi ayaklarını **sürükliye sürükliye** geçen lâflar, mevzular hep o bezdirici, usandırıcı mal, mahsul, hava, para ve kaça sattın kaça aldım işleri. S.164 s.21

Hâtıralar ve hafızalar **tembel tembel** eşelenir. S.164 s.30

Kahvede **sessiz sessiz** oturduktan biraz sonra oradan da başımı alıp kaçıyor ve

bahçeme dönüyordum. S.165 s.2

Yamaç, **ufak ufak** toprak parçalarını çeviren derme çatma kuru duvarlarla **kıyım kıyım** kıyılmıştı. S.166 s.12

İşte hep **malımız! malımız! malamız**! diye uğrunda yaşadıkları uyuz topraklar bunlardı. S.166 s.13

Daha sonra kalabalık halinde köylüler ve **sürü sürü** keçiler, koyunlar, sığırlar geliyorlardı. S.166 s.31

Seyrek seyrek patırdayan yağmur birdenbire gök gürültüsü gibi inmiye başladı. S.167 s.32

Köylüler onu, İsmail çavuş ve koca Dünlüyü **bulup bulup** «Acaba yağmur duasını fazla mı kaçırdık?» S.168 s.14

Islak ve batak zaman parçaları halinde **gelip gelip** geçiyorlardı. S.168 s.29

taşınıp benim köyde hiç gözüm olmadığını, ne yapıp yapıp denize kaçacağımı söylemişler. S.169 s.3

Sürmeli gözlerini **süze süze**: S.169 s.13

Bayram ağanın söylediğine göre abdest bozacaklar, elleri uçkurda **soluğu soluğuna** gelirler, meteliği basıp ibriği kaparlar, itişe kakışa helaların önüne yığılırlarmış. İçerdekilere **tepine tepine** «Çabuk olun!» diye bağırırlarmış, öyle ki içerdekiler kendilerini dışarıya dar atarlarmış. S.169 s.25-27

Yanıbaşındaki musluktan müşterilerin getirdikleri ibrikleri **doldurur doldurur** verirmiş. S.170 s.4

Ah yavrum sana nasihat etmek bizim haddimiz değil, Rabbim sana **kat kat** ziyadesini versin, amma elinde avucundakinî sıkı fıkı tut, çünkü sonradan gelen pişmanlık para etmez.» S.170 s.23

Himmet Ağayı da hayırlısıyla uğurlamıştım ki yine **çat çat** kapı çalındı. S.171 s.10

Turfanda yetişsinler diye bahçeye **isteksiz isteksiz** bir kaç fidan diktim. S.172 s.8

Sanki sümüklü böcekler üzerinde değil, yerlere dökülmüş çuvallar dolusu kof cevizlerin üzerinde **çatır çutur eze eze** yürüyorduk. S.172 s.15

«Sanki deri**nden derine** bir yerin açıyormuş gibi' duruyorsun» dedi. S.173 s.11

İçin için üzülmekte olduğumun farkında oluyor. S.173 s.30

Gizli gizli soluğu nefesi pekdir diye Ahdülvahap'a, Mollaların Hatice bacıya muska yazdırıyor. S.173 s.31

Onu kaç kere **dalgın dalgın** bakarken yakaladım. S.173 s.35

Yüreğim **parça parça** oluyordu. S.173 s.36

Fakat bu sıralarda merhametin sevgiden **kat kat** kuvvetli olduğunu duydum. S.174 s.3

Ağaçlar **serpilip serpilip**, zerzevatlar ilk evlendiğimiz sene gibi güllük gülistanlık oldu. S.174 s.26

Oralara giderken bir başıma deniz kenarda gezer ve tıpkı çocukluğumdaki gibi deniz bö-ceklerinin **çeşid çeşid** kabuklarını toplıyarak, yeni baştan çocuk olmak zevkini duyardım.S.174 s.34

Kaptanın kamarasını, baş altında gemicilerin bangaççalarını hep **bir bir** görüyor, hattâ onların birbirine ne dediklerini işitiyordum. S.175 s.25

4.3.İKİLEMELER

Soy sopumuzun erkeklerinin çoğu denizde kalmıştı. S.5 s.3

Ne var ki kasabanın bütün sokakları her ne kadar **sağa sola** sapsalar da **eninde sonunda** denize çıkıyorlardı. S.5 s.23-24

Tatlı sert tütün paketinin kağıdından yapılma yelkene üfledim. S.6 s.6

Prova direği söz söylemeye tenezzül etmiyerek, dalgın bir edayla işaret eden bir el gibi **sağa sola e**ğiliyordu. S.6 s.22

Direk ucu yıldızdan yıldıza **gidip geldikçe** içimde yeni yeni uyanan bir musikiye tempo tutuyordu. S.6 s.23

Onu görmek için batı göğsünü alaca karanlığına karşı tuttu, " bu gemi değil salapurya!" demesiyle beraber bizim kalyonu yere çarpıp ayağının altında **çatır çutur** ezmesi bir oldu. S.7 s.4

Annemden **iplik iğne**, babamın da eski donundan bir parça bez aldı. S.7 s.18

Önüne bir dama masası alarak , üzerine kayığın yapılmasında kullanılacak **öteberi**yi dizdi. S.7 s.29

Biz ilk burnu kavanço edip gözden kaybolunca o da **pılı pırtıyı** topladı mıydı, evden hemen dümen kırmış S.8 s.23

Kara Hüseyin dik dik, "Ben **koltuk moltuk** kaybetmedim. S.8 s.34

Seferden gelince, kafamı şöyle bir dinlendireyim, **ev bark**ın tadına vararak bir keyif çatayım, derim. S.9 s.20

Çoluk çocuğu kırk yılda bir görecek, ve belki de hiç görmeyecek olduktan sonra onlara da kendime de ecel terleri döktürmenin mânası yok," dedi.S.9 s.25

Eski püskü ve her tarafı lumbalarla yamalı bir kayığı vardı. S.10 s.31

Burasının da harpli, hastaneli, hapishaneli, zulüm ve işkenceli, **yalanlı dolanlı** dünyanın bir parçası olduğuna inanılamazdı. S.11 s.18

Babamsa denizi görür görmez, ona karşı **zehir zakkum** tükürmeğe koyuldu. S.11 s.22

Yürüdüğümüz kuru derenin iki yanındaki incirliklerde al şalvarlı köylü kızları **gülüşe çığrışa** kuru incir devşiriyorlardı. S.11 s.24

Şimdi görüyorsun ya, onlar yan gelmiş bahçelenmiş yerlerinde çocuklarının **gülüşe oynaşa** yemiş topladıklarını seyrediyorlar. S.12 s.3

Yolun kenarında kovalık sazları arasında tembel tembel eşinen bir eşekle, uzakta sürülen bir deve katarından başka ortalıkta **in cin** yoktu. S.13 s.18

Babam, "karakaş fırtınaları denizdekileri **ölüm dirim** savaşında denizle gırtlak gırtlağa getirirken, sen gürül gürül yanan pınar kütüklerinin karşısında ocak keyfi çatarsın" diyordu. S.13 s.24

Biz yürüdükçe ovanın iki tarafındaki dağlar, **sağlı sollu** yanaşıyorlardı. S.13 s.30

Yol bir iki **sağa sola** çalkandı, sonra bizi bir ovaya daha döktü. S.15 s.23

Çoluk çocuk gürültüsü deve ve keçi çanlarının çıngırtısiyle Milâsa girdik. S.15 s.33

Bazı kadınlar **yamrı yumru** kaldırımlar üzerinden altları yenilmiş takunyalarla ayakları burkula burkula yürürken, ellerindeki kirmanla ip eğiriyorlardı. S.15 s.34

Anadolunun cenubu değil mi ya,yedi sekiz saatlık bir yürüyüşle, üzüm asmaları, zeytin, harup, portakal,limon yetiştiren yerlerden bin metrelik uçurumları, uzakta görünen karlı dağları kızıl güneşle yanan ovaları birbirine **karman çorman** karıştıran bir havaliden geçmiştik. S.16 s.10

Kargacık burgacık yollardan birbirine yaslanmış barakamsı evler arasından yürüyerek Bakkal Fehminin dükkanına vardık. S.16 s.13

Tenha bir yer bulamazsa, kayık bastonuna oturur, bacaklarını **sağlı sollu** sarkıtır, provanın denizleri nasıl yardığını söylerdi. S.17 s.21

İşi olmayınca güvertede **ileri geri** yürüdü. S.17 s.26

Neyse, onu limanda **arar tarar** , bulurdum. S.18 s.2

Dümenci yekeyi birazcık **sağa sola** kaçırsa, yelkenler ürperiler geçirir, tuttukları rüzgârları döküverirlerdi. S.18 s.17

Ben ard randa maçosunu **sıkı fıkı** bağlamasını unuttum. S.20 s.5

Deniz **baştan başa** masmavi bir gülüştü. S.20 s.13

-Seferdeyken- diyordu- insan **gece gündüz** dümende bir insan görmeğe alışır. S.23 s.18

Limandayken dümeni yapayalnız görünce, hele iynecikleri üzerinde **sağa sola** kayarken "cıık!" edişini duyunca, insana acı bir gariplik gelir. S.23 s.20

Biraz sonra **yorgun** ve **argın** bir sesle: S.24 s1

İkisi de dükkân **açılır açılmaz** gelirler, ve kapanıncaya kadar kalırlardı. S.25 s.18

Dolabı **karı koca** çevirirlerken Nusret ağa, **arasıra** karısına "Git de oğlana bak" dermiş. S.27 s.19

Konu komşu "Çocuk sakın ince hastalığa tutuldu?" diye Nusret ağanın kulağına birşeyler çıtlatmışlar. S.27 s.35

Tekaüdiyesi, **şusu busu** vardır. S.30 s.5

İnsanı **çoluk çocuğ**u ile beslerler. S.30 s.5

Fakat ötesi berisi çentilmiş ve kirlenmiş eskici masasının üstünü güverte adiyle şereflendirdiği zaman, **kargacık burgacık** gövdesinde tıkıla kalmış ateşli Cnlılığının, gözlerinde bile sevinçle kontakt yapıp parladığı görülürdü. S.31 s 18-20

Hatta masanın kenarını "kenar" gibi karaya ait bir sözle anlatmaz, ona masanın alabandası der, bana, "**Sağa sola** dön!" demez, "Sancağa, iskeleye dümen kır!" diye bağırması çok hoşuma giderdi. S.31 s.23

O sözleri içimde **evire çevire** tekrarlıyor, musikilerine doyamıyordum. S.31 s.32

İyi kötü bir habercik bile alamadım. S.33 s.27

Bana **ara sıra** çeşmeden kahvenin su küpüne su taşıyıver. S.34 s.18

Kahve duvarında asılı resimler **sağdan sola** şöyleydiler: S.34 s.25

Diye beni omzumdan sarsması, hayal göklerinden tepe takla hakikat- yani kahvehanenin **yamrı yumru** çam tahtaları- tabanına indirdi. S.36 s.19

Diyerek **irili ufaklı kör topal** elli altmış kadar kedi ve köpek beslediği için, dükkâna güç bela girdim. S.37 s.8-9

İşte bundan dolayı, biz de koşarcasına habire çalışalım ki, açlık ensemizde yetişip bizi helak edemesin diyerek birbirini çabuk olmağa kışkırtıyorlarmış gibi, işlerinin üzerine abanmış acele acele **takır tukur** çekiç sallarken "Aganta burina burinata!" diye kainata meydan okuyan nidamızı duyunca, işlerinin üzerinden doğruldular. S.39 s.12

Hatta **halis muhlis** bir kara adamı olan Aşçı Yaşar bile, sesini kapıp koyuverdi ve eskicilerle beraber "Aganta!" diye narayı bastı. S.39 s.16

Eski püskü karanlık dükkan, "Yallah!" diye sanki yerinden kopup havalandı; bulutlar arasında dolu yelken orsaya fırlıyan koca bir kalyon oldu da yelkenlerin gölgesi –yüksek ıssızlıklardaki uçan kartal kanadının gölgesi gibi- buluttan buluta aştı . S.39 s.19

Peşi sıra ahıra gittim. S.40 s.4

-**Pılı pırtımız** kalmadı. S.40 s.3

Neyse, otları **satıp sav**dım. S.40 s.6

Sağdan soldan saman ot toplıyarak ayağımın altına koydu. S.40 s.30

Bizim oğlan **bet**imin **benzi**min attığını görünce, bağırmağa koyuldu. S.41 s.11

Kör Halid geri döndü, ve söylemeğe sıkılıyormuş gibi **ezile büzüle**, "Danacıların Hanife ben fikare bir kadınım, ilaçlara etek dolusu paralar verdim" S.43 s.6

Dağda taşta insanların sahtekârlığı yoktu. S.44 s.5

Dağ taş yalan söylemiyor, ben katıyım diye doğrusunu söylüyorlardı. S.44 s.6

O dağ ve ovasının sükutunu **ara sıra** hatırlatabilmek için, Alişe eşeğin boynundaki çıngırağı çözüp bana getirmesini söyledim. S.44 s.7

Ahıra somurtarak giriyorahır süpürgesini, başıma çalıyormuş gibi **öteye beriye** çarpıyor, ahırda birisine rastlarsa, kızım sana söylüyorum, gelinim sen dinle, yollu

“dostluk kantar ile, alış veriş miskal ile,” diye haykırarak ağzımıza koyduğumuz lokmayı bize zehir ediyordu. S.44 s.22

Sıkı fıkı kuşağına bağlattırdım. S.45 s.6

Benim de ağzım **eyri büyrü** olacakmış gibi oluyordu S.45 s.10

Çobanlıkta başımı alıp **dere tepe** gezdiğimi, çocukların süd diliyle bana konuştuklarını hatırlarım. S.46 s.8

İşte o mahalle mektebinde amme cüzünün bütününü ve tebarekenin yarısını **zar zor** ezberledi. S.46 s.17

Şöyle böyle okumak da öğrendim. S.46 s.17

Oğlum ben **yaşımı başımı** aldım, tahtayı sen al S.49 s.7

İşte bunu büyüklerime sorunca, bana düpedüz bir cevap vermiyorlar, fakat dolambaçlı ve **sağa sola** savsalayıcı sözler söylüyorlardı. S.50 s .28

Topal hoca öğreteceği **tadsız tuzsuz** şeyleri bir eşek arısı gibi zırıldanıp uzattıkça pencereden görünen masmavi gök bana hürriyetten, uçan kuşlar, esen rüzgârlardan bahsederlerdi. S.51 s.5

Yoksa nizamı âlemi **alt üst** mü edeceksiniz? S.53 s.4

Ben yılanı oynatıyorum da ekmek paramı **zar zor** çıkarıyorum. S.53 s.10

A canım **çoluk çocuk** biraz dünya yüzü görsün! S.57 s.25

...şu dünyanın ötesini berisini hiç görmeden, taş üstüne bir taş koymadan, bir ağaççığımız olsun dikmeden, bir günceğiz olsun **şunun bunun** eteğini öpmeden yaşayamamak, ve böylece dünyadan defolup gitmek de Allahın emri değil a!. S.55 s.15-17

Fatmaya sarılıp **şapır şupur** öptüm. S.56 s.13

...bir saatin **tik tak**ı kadar muntazam... S.58 s.15

Akşamleyin **tek tük** pırıldayan yıldızlara bedel şimdi kalabalık halinde bir kıpraşma ve kaynaşma vardı. S.58 s.26

Kayığın tahtalarını **çatır çutur** kopardı, kızdı kıvrattı, kendi kuyruğunu ısırdı. S.59 s.30

Büsbütün kudurarak başını kaldırdı, ve her tarafı fırıl fırıl dolaşarak, Hazreti Allah gibi her yerde **hazır nâzır** olmıya kalkıştı. S.59 s.32

Ateşoğlu ipleri sarsıp, çekip **sağa sola** ileri geri gidip gelirken birdenbire neşeli neşeli "kurtuldu!" diye bağırdı. S.60 s.18

İpleri **yukarı aşağı** kaldırıp salıverdikçe ipler testere gibi hırhır ederek küpeşteyi kesiyorlardı. S.60 s.27

Böyle düşünceden hülyaya, hülyadan düşünceye **vara gele** uyuya kalmışım. S.62 s.15

O da **gece gündüz dere tepe** gezer, arasıra da bağırırmış. S.63 s.14

Kaptan **ara sıra** doğuya bakarak dişleri arasında, "Neredeyse gün doğacak, daha da altı milimiz var" diye mırıldanıyordu. S.63 s.26

Denizden soğumak şöyle dursun, boğulanlarla beraber bulunamadığım, denizin öfkesiyle karşılaşamadığım, ve **ölüm dirim** savaşı da olsa denizde al takke ver külâh güreşemediğim için hayıflanırdım. S.73 s.2

Ben Ateşoğluna, utana sıkıla **ezile büzüle** ne için geldiği anlattım. S.73 s.17

Küçük çocuklar öyle sevindiler ki, ufak koy çığrışan ve gülüşen **çoluk çocuğ**un Fatma ile beraber denize atılışlariyle apak köpürüp kaynadı. S.74 s.26

Yüzünü gözünü bir fıtayla **sıkı fıkı** örtmüştü. S.75 s.11

izin vermezlerse **vallahi tallahi** de kaçırırım S.76 s.1

Aklım fikrim, dalganın birine konmayı tasarlarken, kanat üzerinde savsalayıp başka bir dalganın üzerinde çark eden ıssız martı gibi dalga geçiyordu. S.79 s.8-9

Binlerce asırlar, devler kadar heybetli ve uzak renk parçaları ve bulutlar yavaş yavaş **sarmaş dolaş** olarak gidiyorlardı. S.84 s.9

Yukarıki kısmı ise, dili binlerce çatal bir yılan başı imiş gibi bulutlardan **tepe takla** sarktı. S.87 s.1

Damlalar güvertede cevizler gibi **şakır şukur** kırılıyorlardı. S.88 s.8

Beni görünce ölünceye kadar ayrılmamak üzere benim denizcilik hayatına atılmış olduğumu anladı **beti benzi** uçtu. S.89 s.35

Beti benzi kül oldu. S.94 s.13

Bana, "ilk limanda **pılıyı pırtıyı** alıp kayıktan defolacaksın", dedi. S.94 s.34

Gemideki parasını çalmağa kalkıştıkları takdirde parasının hepsini değil fakat ancak bir kısmını bulabilsinler diye, onları ellişer, altmışar kuruşa bölerek, ayrı ayrı bezlere paçavralara bağlar ve **öteye beriye** gizlerdi. S.95 s.6

Gemiden gemiye, kaptandan kaptana, seferden sefere **gide gele**... S.96 s.2

Adalar denizinde bir ada arkada kalıp denize gömülürken, hepsi de birbirinden güzel, on adanın önümüzdeki ufuktan kalkması tren ıslığı, vapur düdüğü, vinç harharası, ve **el kol** kargaşalığı içinde iş gören liman annelerinin **bağırıp çağırma**lariyle gürleyen sık gürültülü Pire limanı. S.96 s.10

Beraber çalışıp beraber çile çeken insanlar birbirine öyle bağlanıyor ki, bir kısmı buz, bir kısmı da ateş olsa, birbirine uyup **can ciğer** kardeş oluyorlar. S.96 s.30

Tayfa buz kesmiş sarkık bıyıklar altından buram buram buharlar saçıyor,yumulu avuçlarına hohlayarak kollarını çaprazlamasına çarparak **ezile büzüle** güvertede yürüyorlardı. S.97 s.28

Biz **gece gündüz** böyle sıkıntılar çekerken, sağımızdan, solumuzdan önümüzden arkamızdan şilepler ve yolcu vapurları gelip geçip duruyorlardu. S.98 s.12

Ortada basık tavana asılı deniz lâmbası, gemi sallandıkça daireler çiziyor, ve ölüler gibi **bet beniz** atık uyuyan arkadaşların yüzlerine sönük ışığını çepçevre gezdiriyordu. S.99 s.27

Ben de **karda kışta** sokak sokak dolaşıyor, kahve kahve iş arıyordum. S.100 s.1

Artık **ezile büzile** yürümüyorduk. S.102 s.2

Parlak ışıkta, bal taşıyan arılar, **sağa sola**, koca altın kığılcımlar halinde savruluyorlardı. S.105 s.26

Deniz kenarındaki **tek tük** evlerin önünde çamaşır yıkayan kadınların yüzleri, sıgalı kolları ve bacakları batan güneş dolayısiyle alevdenmiş gibi kıpkızıl yanıyordu. S.107 s.1

Bir kadının karşısına çıkıp da nasıl **utanmadan arlanmadan** öyle bir teklifte bulunacaksın? Diyordum. S.108 s.22

Bir türlü asıl sokağa dalmak cesaretini kendimde bulamıyarak **bir aşağı bir yukarı** taban teptim. S.108 s.28

Bir müddet sonra tiksintiden, heyecandan, telâştan, şaşkınlıktan **allak bullak** olmuş bir vaziyette kendimi dışarıda buldum. S.109 s.20

Masadaki insanlar telgraf direkleri gibi hep birbirinden ayrı olarak yerli yerlerinde duruyorlar idiyse de başımı indirince masaların ve sandalyaların tahta bacakları ile insanların et bacaklarının birbirine karışmış pek dolambaçlı bir bacaklar ve ayaklar bulamacı halinde kaynaştıklarını, **geri ileri** birbirini arayıp araştırdıklarını gördüm. S.115 s.5-8

Yolcuların tuvalet saati, yemek saati, cazbant temposiyle birbirine sulanma, ve gece olunca kamaradan kamaraya gizli girişler saati ve **filân falan**.S.115 s.31-32

Biz rahat rahat giderken, o koca enginde **ölüm dirim** savaşında idi, ve savaşla şanlı idi. S.116 s.1

Oralarını **silip süpürüp** yıkadım. S.117 s.13

Kadının yüzü yıkılıyormuş gibi **eğri- büğrü** oldu. S.119 s.14

Saçı başı birbirine karışmış anayla çocuk birbirine kitlendiler. S.119 s.20

Ahmet ağa Fatmayı **yaka paça** sürükliyemiyeceğini anlayınca bıçak çekmiş. S.123 s.32

Ara sıra içine baygınlık gelince su içiyor, yine küreklere davranıyormuş. S.125 s.15

Ara sıra Zehra teyze dönüp dönüp yüzüme bana acıyan bakışlarla bakıyordu. S.126 s.10

İşte ondan sonra onu haftalarca **köşe-bucak** aradım. S.126 s.32

Pılıyı pırtıyı toplayıp denize çıkmak mecburiyetini düşündükçe içim acı ile burkuluyordu. S.127 s.5

Eni-konu denizde gezmişti. S.127 s.8

Tam bu sıralarda Zeynel kaptan **şunu bunu** araya koyuyor, ve ağzımı yoklatıyordu. S.127 s.24

-A Mahmut araya girip sana **şunu bunu** söylemeğe şöyle böyle nasihat etmeğe memur edildik. S.127 s.29-30

Sonra bak biz ağız yoklamasını, lafı **evirip çevirme**sini pek bilmeyiz. S.127 s.33

Bademleri budasam sevinçle titreyor ve bütün tomurcuklarına sanki beyaz kelebekler açarak **tepeden tırnağa** kar gibi ağarıyorlardı. S.131 s.35

Velhasıl şundan şu kadar bundan bu kadar para, **anha, minha** tam dokuz yüz seksen iki kuruş kazancım vardı. S.133 s.23

Fakat Ayşe **hesabını kitabını** bilir tutumlu bir ev kadını idi. S.133 s.25

İzmirden getirdikleri koca bir zincirle eyik kayığı, asıl tepenin beline **sıkı fıkı** bağlamışlardı. S.134 s.4

Cılız bir su, **yorgun argın** sızıntısiyle, bu iki komşumuzun arazisini bir birinden ayırıri bizim tarlanın ortasından geçerek,dereye kavuşurdu. S.134 s.11

Çocuklar **sağa sola** dalmışlar, kazılmıştoprakları çiğnemişler. S.135 s.7

İşi azıtıp muallimle bir **hırgür** çıkartacağından korkuyordum. S.135 s.22

Ufak tefek yapılı, seyrek zımba sakallı acelayip bir adamdı. S.135 s.25

O zaman ben **ara sıra** tarlaya yamyassı yatar ve kulağımı toprağa verir dinlerim. S.136 s.37

Hüseyin dayı, "A evlât bizde **doğru dürüst** karasapan demiri yok, o senin dediğin şeyi- burada, "termometre" demiye kalkıştı fakat beceremedi- nerden buluruz?" dedi. S.137 s.8

Nadastan, yoncadan, **şundan bundan** anlatıyordu galiba. S.137 s.21

Ağacın betinden benzinden, duruşundan, onun illetini çaktı, bana "şahları kesme, kurur. Kırmadan yavaş yavaş bük, ve öteki **yamru yumru** dalların arasına sok. Makas kullanma bu ağaç yara kaldırmaz" dedi.S.138 s.22

Gâvur Ali de o çatık suratına rağmen **ara sıra** gelir bana sağlık verirdi. S.138 s.33

Şunu bunu vermek istiyorsan Gâvur Aliye ver. S.139 s.18

Onu yemlemek için ona **ara sıra** ebircuburlar bağışla! S.139 s.22

Onunla beraber bahçesini sin sin yağmurda gezerdik de, bana **yırtık pırtık** kunduralarının altına yapışan toprakları göstererek "bayağı insanın ayaklarına candan bir yalvarış bir özleyiş gibi takılıyor, insanın gönlünü kendisine doğru çeken bir ağırlık oluyor. S.139 s.31

Ömrümde köyde hatırı sayılır **belli başlı** ağaların biri idim ya. S.140 s.31

Hem ben koskocaman zıpır, **utanmadan arlanmadan**, nasıl o yükün tepesine çıkıp oturacaktım? S.141 s.13

Üstelik bir de **ara sıra** duraklayıp başını yere indiriyor, göverinin şu çeşidiyle bu çeşidi arasındaki çeşni farkını sınamak için olacak, bir kaç tutam ot çimleniyordu. S.141 s.34

Siftah biniciliğimin **acı tatlı** cilveleri bayağı sinirlerimi oynattı. S.143 s.14

Yolda **ara sıra** rastgeldiklerime Samancılar köyüne daha ne kadar kaldığını sorup durdum. S.143 s.17

Delik deşik menevrek şalvarı hiç bir şeyi örtemediği için, bu elbisenin hikmetini anlıyamadım. S.144 s.20

Bizim ortakçı Memiş külâhını kulaklarından aşağı ve ceketinini yenini önüne kavuşturmak gayretiyle iki elini de karnına basarak, **eğile kalka**.. S.144 s.30

Bumburuşuk suratlı **kara kuru** bir kadın olan ortakçının annesi eyirdiği kaba yün yığınını acele kalkarken yere düşürmüş soluk saçları cılız örgüler halinde yazmasından taşmış, S.144 s.35

Velhasıl hepsinin ayakları çıplak tabanları dilim dilim yarılmış, gövdeleri **eğri büğrü**leşmiş ve yüzleri de yamrı yumrulaşmıştı. S.145 s.15

Bir iki toprak güveç bir kör balta, ocağın üzerindeki yağ kandili, ve eşiğindeki, sapı kesik su kabağının içinde **kaba saba** yontulmuş tahta kaşıklarla el değirmeni(çünkü köyde, yeldeğirmeni yoktu) evde oturacak olanların ölünceye kadar muhtaç olacakları âlet ve edevatın bütününü teşkil ediyordu. S.146 s.23

Avlıdan **arasıra** tavuklar da içerigiriyorlar, ve gıt-gıt ederek lâfımıza karışıyorlar, ve söylediklerimize karşı istihfaflarını göstermek için,**öteye beriye** pisleyip gidiyorlardı. S.146 s.32

Susmakta olduğumdan istifade ederek eli böğründe **ezile büzüle** darlıktan sızlanmağa ve yanık bir sesle dert yanmağa koyuldu. S.147 s.2

Buğdayların tek gözlerini yakarak onlara **ikişer üçer** göz açtırdı. S.147 s.16

Sinekler de tavuk pisliklerine **ine kalka** vızıldıyorlardı. S.148 s.1

Didişe-çekişe pazarlığa alışmış olan bu toprak adamı, bana vereceğinin azamisini ve asgarisini içinden hesaplamış olacak ki, hiç bir şey vermiyeceğini, ve getirdiklerimin de hepsini alacağını duyunca, karanlıkta merdiveni inen birisinin bir ... S.149 s.5

Eskişehirden **parasız pulsuz** geldiği halde gerek karısının malı, gerekse bu köy mezarlığında çevirdiği dalaveralarla eni-konu çift çubuk, ve **sığır sıpa** edinmişti. S.153 s.13-14

Boğazını temizlemek için bir iki **ehem öhüm** ettikten sonra günah işliyenlerin cehennemde neler çekeceklerini sayıp dökmeğe koyuldu. S.154 s.19

Diye düşünmüş olacak ki hocanın öfkesini önlemek için ondan ateş pahasına aldığı enamı okuyor gibi yapıyor, **ara sıra** yine hocadan aldığı misvakı çıkarıp dişlerine sürtüyordu. S.155 s.7

Bunlar **mal mülk** sahibi azılı eşraftandılar ve kahvenin birinci mevkii sayılan pencere yanına kurulurlar, nargile fokurdatarak ara sıra övünürlerdi. S.157 s.9

Bunlar **mal mülk** sahibi azılı eşraftandılar ve kahvenin birinci mevkii sayılan pençere yanına kurulurlar, nargile fokurdatarak **ara sıra** övünürlerdi.S.157 s.10

Fakat toprağa ve **karı kız**ına karılıp karıştıktan sonra, ümitlerini de doğup büyüyen ve Yemende veya Havranda veyahut Rumelinde şehit olan oğulları gibi ölüp gitmişlerdi.S.157 s.22

İster ağa, ister **kul köle** olsun hepsinin yüzlerinde asırlarca aynı tarzda yaşamış olanların durgunluğu vardı. S.157 s.25

Fırtınanın sesini yenmek zorundan dolayı **bağıra çağıra** konuşmağa alışkın büyük denizlerin denizcileri? S.157 s.28

Artık ata, eşeğe **eni-konu** binmesini öğrenmiştim. S.158 s.12

Ara sıra bir alaca yılan şimşek gibi parlıyarak yolun ortasından geçiyordu. S.158 s.22

Ayşenin eline değil, fakat kenardaki bir kayaya **sıkı fıkı** tutunuyor ve irkiliyordum. S.159 s.25

Yetmiş senelik ömürlerinin ancak on, on beş senesini karada geçirmiş eski denizciler vardı ki bir teknenin önünde durup sancaktan iskeleye, **baştan kıça** iki çarpas bakış

gezdirdiler mi, tonajını, şu veya bu rüzgârda yapacağı yolu bir çırpıda ölçüp biçiyor ve geminin kıymetini tayin ediyorlardı. S.160 s.32

Barka Osman kaptan kayığı için kendisine yeni ayakkabılar yaptırmış, traş olup bıyıklarına **çeki-düzen** vermiş, kızıl kuşak kuşanıp kulağına mercanköşk demeti takmıştı.S.161 s.26

Çoluk çocuğu ile beraber bütün halk geminin etrafına üşüşmüşlerdi. S.162 s.24

Ne var ki gemicilerin teşkil ettikleri o **el-kol** kargaşalığı, ve ses kasırgaları gruplarına, bir sığıntı gibi sıkıla sıkıla giriyordum. S.163 s.20

İlk önceleri gözlerime o kadar güzel gözüken asmalar,şimdi **kara kuru** örümcek bacaklarına benziyorlardı. S.164 s.16

Neydi o seyrek **tek tük** sözler. S.164 s.20

Toprağa tohumu atıverince, onu **az buçuk** çapalayıp üzerine de azıcık da su dökünce, çiçeğin ve yemişin hemen erivereceğini sanıyordum. S.165 s.7

Urgan ve ayrık otlariyle sanki ben bostanı otları beslemek için sulayıp gübrelemişim gibi bostanın **enine boyuna** yayılıyorlardı. S.165 s.30

Yamaç, ufak ufak toprak parçalarını çeviren **derme çatma** kuru duvarlarla kıyım kıyım kıyılmıştı. S.166 s.12

Bayram ağanın söylediğine göre abdest bozacaklar, elleri uçkurda soluğu soluğuna gelirler, meteliği basıp ibriği kaparlar, **itişe kakışa** helâların önüne yığılırlarmış. S.169 s.26

Rabbim sana kat kat ziyadesini versin, amma elinde avucundakini **sıkı fıkı** tut, çünkü sonradan gelen pişmanlık para etmez. S.170 s.24

Huriye hanımı **ham hum** şorolop diye başımdan savdım. S.170 s.31

O gittikten biraz sonra köyde, herşeye aklı ererliğiyle **an san** salmış seksenlik Himmet ağa çıka geldi. S.170 s.33

Bazı kara ağızlılar köyden ayrılmak istiyormuşsun diye **ileri geri** lâf ediyorlar. S.171 s.6

Ben de, "O deli mi ki has mal **tarla tokata** sırtını dönecek denize varsın? Topunuz da yalan söylüyorsunuz" dedim. S.171 s.7

Hepsi **dönüp dolaşıp** denizde emin ve selâmetli bir hayat yaşanamıyacağı noktasında toplanıyordu. S.171 s.18

Sanki sümüklü böcekler üzerinde değil, yerlere dökülmüş çuvallar dolusu kof cevizlerin üzerinde **çatır çutur** eze eze yürüyorduk. S.172 s.13-14

Ağaçlar serpilip serpilip, zerzevatlar ilk evlendiğimiz sene gibi **güllük gülistanlık** oldu. S.174 s.27

4.4.UNVAN GRUPLARI

Unvan grupları , bir kişi adıyla bir unvan veya akrabalık isminin birleşmesiyle oluşur. Bu grupta kişi ismi başta, unvan veya akrabalık bildiren isim sonda yer alır.İki unsur eksiz birleşir.

Şaka değil amcam **serdümen Davut**, bana bir gemi yapacaktı. S.7 s.7

Lostromo kırklık kara Hüseyin tasalı gibi görünüyordu. S.8 s.2

Demir Ağa , yanıbaşında gemici Karaman oğluna , "Nesi var?" diye sordu. S.8 s.4

Demir Ağa "Ha!" diyerek **kara Hüseyin**e döndü.

Molla Efendi, "Vicdan azabı çekiyorum" dedi. S.8 s.29

...dedikten sonra lostromo **kara Hüseyin**e döndü. S.8 s.32

Kara Hüseyin dik dik, ""ben koltuk moltuk kaybetmedim. Hem kes artık lâfı", dedi. S.8 s.34

Kara Hüseyin cevap vermedi. S.9 s.2

Demir Ağa, "Bana çivi çiviyi söker, yine evlen" dediler. S.9 s.2

Şişeyi kara **Hüseyine** uzattı. S.9 s.8

Zımba Yusuf yaka silkerek: S.9 s.11

Demir ağa sözü değiştirerek: S.9 s.29

Balıkçı Ateşoğlunun evinin biraz ötesinde bir ev yıkıntısı keşfettim. S.10 s.20

Balıkçı Ateşoğlunun kızı Fatmanın annesi bir sene önce öldüğü için , babası balığa gittiği zaman evde bir başına oturmaktan sıkılır, babasının ağ ipliklerinden ve kayığının boya artıklarından alıp bana getirir, kayık yapmakta bana yardım ederdi. S.10 s.23

Bakkal Fehmi vaktiyle kaptanmış. S.16 s.16

Şu **Kara Ali kaptan**ın baltabaş kayığını hatırlar mısın bilmem? S.18 s.15

Bakkal Fehmi: S.18 s.23

Zavallı ihtiyar **Kozan oğlu Hüseyin** yok mu? S.18 s.35

Bitişik komşumuz yapıcı **Veli usta** vardı. S.19 s.16

Dava vekili **Karakaşların Ferit efendi**nin oğlu var; onu tanırsın. S.19 s.22

Şu alyanak terzi Muhsin, birkaç mirasyedi arkadaşiyle beraber kafaları tutmuşlar, gelip **Veli usta**nın penceresini taşlamışlar. S.19 s.25

Beni **Eskici Kirpi Halil usta**nın yanına çırak verdi. S.25 s.11

Bahçevan Nusret agayla, mütekaid **gümrük ambar memuru Kasım efendi** dükkanın demirbaş misafirleri idi. S.25 s.16

Nusret ağanın iki gözü de görelmiş olduğu için dükkanın karanlık olduğunun pek farkında olmazdı. S.25 s.19

Kasım efendiyse dükkanı, rütubeti ve loşluğu dolayısiyle, alışkun olduğu gümrük anbarına benzetirdi. S.25 s.22

Son ve sadık dinleyicisi **Nusret ağa**ydı. S.26 s.3

Nusret ağanın kulağı pek ağırdı. S.26 s.4

Değneğini yere çenesini de değneğinin sapına dayar, başını **Kasım efendi**ye çevirmeden dinlerdi. S.26 s.5

Onun sesinin donuk gümbürtüsü duraklayınca, cümlenin sonuna nokta koyarmış gibi, derin bir, "hıım!" ederek **Kasım efendi**ye lazım olan tasdik edici cevaplık gürültüyü tedarik ederdi. S.26 s.7

İşte bundan dolayı **Kasım efendi Halil usta**nın dükkanından vazgeçememişti. S.26 s.10

Kasım efendinin ne dediğini işitseydi bile **Nüsret ağa** muhakkak itiraz etmeksizin inanırdı. S.26 s.11

Nusret ağa da cenabetliğin dile geldiğini sanarak: S.26 s.23

Darı dünyada, **Nüsret ağa**ya kendi dolap beygirinden başka bir iyilik eden olmamıştı. S.26 s.26

İster, başarılan bu ameliyattan dolayı olsun; ister, senelerce dolabı döndürmüş olmasından dolayı olsun **Nüsret ağa**nın yüreğinde bütün hayvanlara fakat asıl beygirlere karşı bir sevgi doğmuştu. S.26 s.34

Bu sevgiden mi, yoksa beygirlere karşı duyduğu yakınlıktan mı; her nedense, **Nusret ağa**nın gözlerinde bazı ihtiyar beygirlerde rastlanan bakış vardı. S.27 s.3

İşte **Nusret ağa** da tıpkı böyle bakardı. S.27 s.8

Çünkü kocayan emektar dolap beygiri nalları dikince, **Nusret ağa**nın bir ikinci beygir alacak parası yoktu. S.27 s.11

Elalemin-çünkü dost var düşman var –"Bak **Nusret ağa** kendisini de karısını da beygir yerine dolaba koştu" diyerek ayıplamalarından korktuğu için, gözlerinde ihtiyar beygirlerin görmüş olduğu işi, görmüş olduğu için, gözlerinde ihtiyar beygirlerin yoksul bakışı vardı. S.27 s.13

Beygir öldükten biraz sonra **Nusret ağa**nın çocuğu hastalandı. S.27 s.19

Dolabı karı koca çevirirlerken **Nusret ağa**, ara sıra karısına "Git de oğlana bak" dermiş. S.27 s.20

O zaman **Nusret ağa**nın boynu, yorgun beygirlerin yaptıkları gibi önüne düşer, soluya soluya yine "Hindiyağı vermeli!" dermiş. S.27 s.24

Doktorsa fukara **Nusret ağa**dan vizita parası yerine zerzevat almayı istemediği için "Çocuğun midesi

bozulmuştur. Müshil ver" diye baştan savmış. S.27 s.28

Nüsret ağa soluğu **Aktar Badibadi bacakların Hüsmen efendi** de almış. S.27 s.30-31

Nusret ağa çocuğa zorla içirmiş, çocuk kusmuş. S.27 s.33

Konu komşu "Çocuk sakın ince hastalığa tutuldu?" diye **Nusret ağa**nın kulağına bir şeyler çıtlatmışlar. S.28 s.2

Tabutu bahçe damından çıkarken, **Nusret ağa** "Ah pamuk yavrucağım, seni böyle öldürecek miydik?" diye ömründe siftah olarak o gece koca sesiyle hüngür hüngür ağlamış. S.28 s.23

Çocuk kandil gecesi, yani Leylei Miraç arifesinde öldüğü için ertesi günü mescidde vaaz verilirken **Müftü Aptülvahap hoca Hazreti** Peygamberin düldül atıyla cennete gitmiş olduğundan bahsetmiş. S.28 s.27

Teessürden sarsılmış olan **Nusret ağa** da hayalinde, çocuğun belki ölmüş olan dolap beygirine binerek cennete gitmiş olduğunu düşünmüş. S.28 s.31

Aptülvahap hocaya sordum. S.29 s.1

Mesela, ashabı kehfin **Kıtmir adlı köpeği**, **Musa aleyhisselamın** bazan asa diye kullandığı engerek yılanı hep cennete girdiler dedi. S.29 s.8

Aptülvahap hoca davul kadar sarığiyle yalan söylemez a, hatırlıyor musun? S.29 s.12

Çocuğu öldükten bir sene kadar sonra **Nusret ağa**nın karısı da ölmüş. S.29 s.17

Nusret ağaya dükkânlar, bakkallar, veresiye yiyecek vermez olmuşlar. S.29 s.23

O da bahçeyi satmak için **Nallıların Hacı ağa**ya başvurmuş. S.29 s.25

Nusret ağa dolabı kendi çevirdiğini söyleyince **Hacı ağa** da: S.29 s.30

Nusret ağa bu teklifi sevinçle kabul etmiş. S.30 s.1

Kasım efendi, bir gün **Nusret ağa**ya, vaktiyle memur olmadığına çok fena ettiğini anlattı. S.30 s.2

Hacı ağa seni neden ortakçılıktan çıkardı. S.30 s.6

Nusret ağa:

-Nasıl çıkarmasın. Kör oldum. Dedi. S.30 s.7

Kasım efendi: "Bin üç yüz beş senesi Hicazülahirinin on yedinci günü Şamı şerif ziraat memuru…" diye bir şey söylüyordu. S.30 s.21

Ben de **Kasım efendi**nin söylediklerini hiç işitmiyormuşum gibi olmuştum. S.30 s.25

Fakat Halil ustanın bir sözünü değil, fakat bir göz kırpışını bile kaçırmazdım. S.30 s.27

Halil usta Giritliydi. S.30 s.29

Bahçıvan Nusretle **Kasım efendi** gibi gemiyi resimde, suyu da ancak bardakta görmek istiyenlerin, dükkana gidip oturmaları**, babamın bu zannını** destekliyordu. S.30 s.33-34

İşte bundan dolayı **Halil usta** çırak arayınca babam: S.31 s.2

Denize bakacağına, senelerce çeşit çeşit ayakkabıların taban ve topuklarına dikkatle bakmak mecburiyeti, **Halil Usta**nın gönlünde, karalara ve topraklara karşı zehir gibi bir kinin peydahlanmasına sebep oldu. S.30 s.7

Anladığıma göre evvelce **Halil usta Kasım efendi**yle hiç konuşmaz, işine bakarmış. S.31 s.26

Halil ustadan, bu sözler hakkında, korka korka malûmat isterdim. S.32 s.1

Ustamın çenesinin birdenbire çözülüvermesi **Kasım efendi**nin hiç de hoşuna gitmiyordu. S.32 15

Hele **Nusret ağa** kime, "Hıım!" diyeceğini şaşırarak, artık rastgele hıımlayıp duruyordu. S.32 s.18

Alabildiğine açık iri, çocuk gözlerimin, pür dikkat kendisine bakmakta olduğunu görünce gönlü tutuşur, "**Kör Halid**in hanına git de **Murat dayı**ya söyle, bize üç kahve getirsin." Der. S.32 s.23

Murad dayı üç kahveyi askıda getirir. S.32 s.24

Murad dayı kendisi gibi topal ve kötürüm olduğu için mi ne, ustam onu çok severdi. S.32 s.25

Murad dayı kahveler içilinceye kadar dükkânda bekler, söylenenlere benim kadar göz kulak olurdu. S.32 s.27

Hiç konuşmak ve kendini dinletmek fırsatını bulamadığı için artık patlayası gelen **Kasım efendi** ortaya atılır: S.33 s.11

Kasım efendi,

-Evet yelkenleri muayene etmeli, Antalyada gümrük ambarında çürüen bazı yelkenler...

Diye bir şeyler söylemeye kalkışırdı. S.33 s.4

-İlâhi **Halil usta** bir levayı bilmeyen mi var? S.33 s.13

Haziranın altıncı günü **Hacı Lütfullah Paşa** oraya leva kumandanı olarak …demesine kalmaz, ustam: S.33 s.16

-Dur be **Kasım efendi**; bu senin bildiğin levalardan değil. S.33 s.18

...**Nusret ağa**da bir kaç kez hımmlardı. S.33 s.24

Denizcilik derslerini hayretle dinleyen topal **Murat dayı**, çekine çekine ustamdan:

-Hah şöyle. S.33 s.25

Murat dayının ustam ve benden başka bir insanın sözlerine kulak verdiğini hiç görmedim. S.33 s.33

Murad dayı sanki önümüzdeydi, aynı zamanda da uzaklardaydı. S.34 s.5

Fakat beni cennete sokan melek **Murad dayı** idi. S.34 s.18

Fakat onu alay makamında söyledikleri için, onun ne olduğunu **Murat dayı**ya sormaktan çekinirdim. S.34 s.10

Ondan sonra da **kör Halid**in kahvehanesinden. S.34 s.13

Fakat **kör Halid**in;

-Ulen küpü hala doldurmadın mı? Çeşmenin başında kimsecikler yok!

Diye beni omzumdan sarsması, hayal göklerinden tepe takla hakikat- yani kahvehanenin yamrı yumru çam tahtaları- tabanına indirdi. S.36 s.15

Herhalde sebebini **Murad dayı** ona anlatmıştı. S.36 s.21

Bana verilen denizci dersleri dolayısiyle lâf sırası bulamıyan **Kasım efendi**, ustamın bana boyuna denizden bahsettiğini, gidip babama fitlemiş. S.36 s.24

Üç dört gün sonra **topal hoca**nın mahalle mektebine gidecektim. S.36 s.29

Kasım efendi ile **Nusret Ağa** ayrıldılar. S.36 s.35

Ustam bana vermekte olduğu son dersin tamamen tadına varabilmek için beni, biraz ötemizde sokak köşesinde **Muğlalı aşçı Yaşara,** bir şişe rakı, ve mezelik izmarit balığı almak üzere gönderdi. S.37. s.3

Aşçı Yaşar;

-Bizimle beraber dünyanın böylesinde yaşıyorlar, yazık zavallıcıklara.

Hattâ hâlis muhlis bir kara adamı olan **aşçı Yaşar** bile, sesini kapıp koyuverdi ve eskicilerle beraber “Aganta!” diye nârayı bastı. S.39 s.16

Murat dayının yüzüne bir hüznün gölgesi düştü. S.40 s.2

-Bir şey değil, git çeşmeden biraz su getir, **kör Halid**e de söyle buraya geliversin, bana yardım etsin. S.41 s.13

-Bu benim bileceğim iş değil, **Danacıların Hanife**yi çağırmalı. S.41 s.26

Hanife kadın bir türlü gelmez. S.41 s.31

Dışarıda **Danacıların Hanife**'yle kör Halidin canlı canlı fiskos ettiklerini duyudum. S.42 s.7

Kör Halid;

-A cadaloz! Hanidir sana adam saldık. Yoksa zamparalara köçek mi aramaktaydın? Diye gümbürdeye gümbürdeye elde fener, içeri girdi. S.42 s.11

Danacıların Hanife de ardı sıra. S.42 s.16

Murat dayının geri kalan bacağından vur duvara! S.42 s.21

Hele **kör Halid**in o çıkasıya tek gözü, Danacıların iki gözüne de taş çıkarırcasına parlıyordu. S.42 s.27

Kör Halid: S.42 s.30

-A **Hanife karı**, böyle işte paranın lafı mı olur? S.42 s.31

Murat dayının parası yoksa, biz dostları neylemeğe dururuz? Dedi. S.42 s.32

Danacıların kızı dışarıya çıkınca **kör Halid**'i çağırıp bir şeyler fısıldadı. S.43 s.4

Kör Halid geri döndü ve söylemeğe sıkılıyormuş gibi ezile büzüle, "**Danacıların Hanife** ben fikare bir kadınım, ilaçlara etek dolusu para verdim." S.43 s.5-6

Köyde kalan oğlanı da **Foçalıların Hüseyin** yanına almış. S.43 s.21

Ertesi günü şafakla beraber, **kör Halid'l**e **Danacıların Hanife**, kelepir eşek müşterilerini, kafile kafile ahıra getirmeğe başladılar. S.43 s.23-24

Hanife başka bir kafilenin başında içeri sökün eder, ve o diş kamaştırıcı cırtlak sesiyle, "Görmüyon mu a **Memiş dayı**, tüyü kara, burnu beyaz, maşallah eli ayağı düzgün istediğin kadar yükle, üzerine de korkma kendin bin" diye çığlıklar salar, çıkar gider. S.43 s.28

Durmuş ağnın kır atını Karaköy boğazında alimallah yaya bıraktı, hem de bir sepetcik samanla idare olur , diye gümbürder. S.43 s.33

O paralar güya **Danacıların Hanife**ye sayıldı. S.44 s.15

Kör Halide borcumuz da kabardıkça kabarıyordu. S.44 s.19

Yine **kör Halid**, elini oğuştura oğuştura, "sırf dostluk hatırı için" diyerek on iki buçuk lira teklif etti. S.44 s.30

Kör Halid on iki buçuk liranın iki buçuğunu borca alıkoymuş. S.45 s.3

Aradan bir ay mı iki ay mı geçti ne, **kör Halid**, han müşterilerinin atlarını eşeklerini, ayda bir mecide ahıra bağlamakta ve yemlemekte olan çocuğa yol verdi. S.45 s.35

Topal Murad dayı bu çıngırak işini öyle bir duygu fazlalığıyla anlattı ki, sözleri söz değil, fakat sanki birer gönül parçaları idi. S.46 s.12

Mektepte **Topal hoca**nın gümbürtülü sesini dinletmezcesine, kulağımda çınlardı. S.46 s.14

Sultan Osmandan başlayarak bütün sultanlar ve **Hz. Adem**den tutarak bütün peygamberlerin adlarını öğrettiler. S.46 s.20

Balıkçı Ateşoğlu'nun kızı **Çakır Fatma**'nın arkasına çömelirdim. S.46 s.23

İri yapılı bir kızdı ve gövdesiyle **Topal hoca**nın beni görmesine mani olurdu. S.46 s.24

Sicimlerle, "Bu işte dülger balığı, bu kazık bağı, bu barbarişka bağı, bu kamçı bağı" diye bağları bağlayıp çözerek kendi kendime meşkederken ve **Murad dayı**nın sanki acıklıkları sese getiren çıngırağının hatırası içimde çın çın öterken, hocanın **Nuh**

Aleyyislam, **Yakup Aleyyüselam** diye peygamberleri saydığını duymazdım. S.46 s.27- 29

Bir gün **Topal hoca** beni ayağa kaldırdı. S.46 s.31

Çakır Fatmanın fısıldadığı adlarla tamamlıyarak, selametle sonuncu peygambere kadar saydım. S.47 s.1

Topal hoca geçmişimizden başlıyarak geleceklerimize kadar küfür bastıktan sonra, al aşağı etti beni, vurdu falakaya, **"Hazreti Âdem Aleyyüselâm"** diye bağırarak, çat diye sopayı tabanlarıma çaldı. S.47 s.8-10

Çakır Fatmanın gözlerinin mavi alevlerle cayır cayır yanışından, yopal hocaya fena kızdığını, bağırıp ağlamadığım için de bana hayran kaldığını gördüm. S.47 s.17-18

Topal hoca, her gün işkence ve cefalarını sayıp tüketemediği cehenneminde de beni yakıp kül etse, o bakışın hüzmesinde kaldıkça kendimi cennette sanır ses çıkarmazdım, **Topal hoca** beni dövdü, dövdü, sonunda yoruldu, bıraktı. S.47 s.21-24

Sultan bayezidi Veli ile çelik çomak oynıyamaz. S.47 s.29

Süleyman aleyyüsselâmla da deniz kıyısı boyunca oyuncak kayık yüzdüremezdim. S.47 s.30

Topal hocaya bir gün nuh arkının, mavuna mı, duba mı, şat mı, yoksa salapurya mı, olduğunu sordum. S.47 s.35

Topal hoca, suratına derin bilgiye yakışan bir ifade vererek- mutlaka saydığım teknelerin en uzun ve tonturaklı isimlisi olduğu için- "salapurya!" diye cevap verdi. S.48 s.2

Meğerse kalafat **Ahmed usta**, dışarıda bir tekneyi kalafatlamakta imiş. S.48 s.9

Sualimi ve **Topal hoca**nın cevabını duyunca kendini tutamamış**, Topal hoca** bizi güç belâ susturdu. S.48 s.11-12

Kalafat Ahmed ustayı bildirmeden geçmiyeceğim. S.48 s.17

Ahmed ustanın, elindeki kaba saba tokmağından, kontyapılı demir kakacından, tahtanın hayatını dinliyen bir duyuş tahtanın içine işliyen bir sezgi inceliğine sahip olduğu ... S.48 s.35

Kalafat Ahmet ustanın okuması yazması da vardı. S.49 s.14

Bir taraftan okuduklarımı anladıkça eteklerim sevincimden zil çalıyor, öte taraftan da hiç farkına varmadan, **Topal hocanın** senelerce öğretemediği okuma yazmayı layıkiyle öğrendim. S.49 s.23

Bu kitaplardan sonra **Kalafat Ahmet usta**dan, resmi **kör Halid**in hanında asılı duran Kristof Kolomb hakkında bir kitabı olup olmadığını sordum. S.49 s.25

Kör Halidin hanında asılı Mesudiye zırhlısının resmini işte bu zabit yapmışmış. S.49 s.28

Limanda **Mehmet Ali kaptanın Hodrovan Mustafa kaptanı**n ve daha başka kaptanların yüz ellişer tonluk kayıkları vardı. S.50 .s.1

Neden **Mehmed Ali kaptan**la öteki kaptanların bir meçhul yeri keşif için denize açılmadıklarına şaşardım. S.50 s.5

Topal hoca öğreteceği tatsız tuzsuz şeyleri bir eşek arısı gibi zırıldanıp uzattıkça pencereden görünen masmavi gök bana hürriyetten, uçan kuşlar, esen rüzgarlardan bahsederdi. S.51 s.5

Murad dayının ıssız dağ başlarında çıngırdayan çıngırağını duyar gibi olmuştum. S.51 s.14

Başımı kaldırınca tepemde **Topal hoca**nın çatık suratını gördüm. S.51 s16

O gün mektepten çıkınca **Halil usta**nın dükkanının yolunu tuttum. S.51 s.26

“Aman gelin de görün, Murad dayı aklını büsbütün oynatmış” S.51 s.29

Murad dayıyı saman gümesinin üzerine yan gelmiş kulağına bir çıngırak tutmuş. S.51 s31

Halil usta İmdatın sözlerini hiç işitmemiş gibi, gözlerini perçinlemekte olduğu kunduranın tabanından ayırmadı, fakat bana:

-Git de bak, zavallı ihtiyara ne oldu? Dedi.S.52 s.7

Nusret ağayı,sineği tutan bir örümcek gibi sürükledi. S.52 s.13

Ah **Nüsret ağa** ,resmi muamele domates,patates yetiştirmeğe benzemez. S.52 s.14

Yolda **Nusret ağa**ya, "Fethiye kaymakamlığı baş katibi de aklını tıpkı böyle oynatmıştı. S.52 s.15

Belki zavallı **Murad dayı**ya gülüyorum diye… S.52 s.25

İmdadın Halil:

-Handaki müşterilere söyledim,hepsi de seyre koştular.

Aman gidin de görün.

Diye ilave etti. S.53 s.34

Kasım efendi, "ben de gidip göreceğim," diye ayağa davrandı. S.53 s.20

Halbuki öteki müfettiş **kaymakamlık baş katibi Akif efendi**nin odasına girmiş. S.53 s.25

Akif efendinin masası üzerine dağ gibi kağıtlar yığılmışmış. S.53 s.25

Akif efendi başını kaldırmadan :

- Ne istiyorsunuz ?

Diye sormuş. S.53 s.28

Akif efendi masanın üzerine çıkıp çömelmiş. S.54 s.1

Ah bre **Nusret ağa**, tuğra bu, lahana tarlası değil ki, su götürsün. S.54 s.5

Hakikaten de **Murad dayı** ahırın bir köşesine kıvrılıp ölmüştü. S.54 s.16

Handan çıkarken hanın asıl sahibi katırcıların **Muhsin ağa** nargile marpuciyle **kör Halid**i göstererek: S.54 s.26

-iyi ki şu adam, **Murad dayı**ya öz kardeş gibi baktı. S.54 s.28

Kör Halid gûya Murada ettiği iyilik dolayısiyle yüzüne karşı insafsızcasına methedilenlere yakışır bir utançla başını öne eğiyordu. S.54 s.30

Katırcıların Muhsin ağa, hani ayda altmış kuruşa, bir de handa bağlanan hayvanların gübrelerine ve her gün içeceği üç kahve ve iki nargileye mukabil kiralamıştı. S.54 s.32-34

Murad dayının ölmüş olduğunu gidip **Halil usta**ya haber verdim. S.55 s.3

Halil usta bir şeye mükedder oldu mu, mutlaka gemi direğinden nasıl düştüğünü anlatırdı. S.55 s.5

Şu Murad dayı ile bana bak. S.55 s.11

O, **kör Halid**in hanına, ben de bu mağara gibi dükkana boğazımdan bağlı kaldık. S.55 s.12

Fakat ne bileyim özlediğin bir işte çalışmadan, içine doğduğun şu dünyanın ötesini berisini hiç görmeden, taş üstüne bir taş koymadan, bir ağaççığımız olsun dikmeden, bir günceğiz olsun şunun bunun eteğini öpmeden yaşayamamak ve böylece dünyadan defolup gitmek de Allah'ın emri değil a! Diye bağırdı ve elindeki çekici tezgaha öyle bir vurdu ki tezgahın -**Halil usta**nın tabiriyle –alabandasını yani kenarını parçaladı. S.55 s.21

Topal Murad dayı denizci değildi amma haza enginin öz be öz evladı bir deniz adamı idi. S.55 s.26

Artık çıngırak dendimiydi, o munis bakışlariyle **Murad dayı** gözümün önüne gelecek ve ellerini bana doğru uzatarak "bak beni ne hale soktular?" diye bağıracaktı. S.55 s.30

Bir gün Topal hoca beni yine falakaya çekmişti. S.55 s.33

-Belki de çocuğun madrabaz **Kazayak Hamide** rehin bıraktığımız gümüş bileziğini de kurtarırız. S.57 s.7

Hepsi de, "**Deli Zehra**", dediler. S.62 s.28

-Bak **fırıncı Şalvaroğlu**, fırın ağzını açıp kapadıkça ateş kıpkırmızı yanıp sönüyor: S.64 s.3

Madrabaz Ragıp ağayla Kazayak da öyledirler a. S.64 s.6

Ses menziline girince, **madrabaz Ragıp ağa**, kıyıdan:

-''Kaç okka?'' diye bağırdı. S.64 s.27

Ragıp ağa ise Kazayağı kolundan tutup uzağa çekmeğe uğraşıyordu S.65 s.17

Belediye reisi Katırcıların **Muhsin ağa**ya gittim. S.66 s.13

"Sen merak etme emine kadın, ne l3azımsa biz yaparız." S.66 s.22

"Mektebe gidip **Topal hoca**nın nefes kokusunu kim dinler?" diye düşünerek evin yolunu tuttum.S.67 s.26

Cami müezzizi, ölü yıkayacısı, iki delikanlı **Kirpi Halil usta** ve daha birkaç balıkçı ve denizcinin geldiklerini gördüm. S.68 s.3

Halil ustanın bir eli değneğinde olduğu için taşıyamadı. S.68 s.17

Delikanlıların biri, "**Ateşoğlu amca**, balık avlamağa mı, yoksa darbı mesel dinlemeye mi geldik?" dedi. S.68 s.32

Bunu duyunca küçük Halil , "Anne! Anne!" diyerek avazı çıktığı kadar haykırıp ağlamaya başladı. S.71 s.9

Ben ona doğru yürürken bir çalının ardından **Eğri Boyun İbrahim** çıkakoydu. S.74 s.6

-Ha görelim seni **Fatma abla!** S.74 s.21

Küçük amcam **Hakkı reis**in ne cimri olduğunu herkes gibi ben de bilirdim. S.76 s.5

-Ülen yoksa **Hakkı reis**in para çantasından mı çıkıyorsun? S.76 s.9

Kardeş oldukları halde ne **Davud amcam**a ne de babama benzerdi. S.76 s.11

Ne var ki **erkek Fatma** koğuldukça, yine gelip gelip aynı yere konan inatçı bir sinek gibi, "Mahmudu bırakmazsanız, kendisini öldürecek veyahud bir daha yüzünüze bakmamak üzere kaçacak" diye diye annemi adamakıllı korkutmuş ve zihnini çelmişti. S.76 s.30

Nerede o **kör Halidi**n hanında gördüğüm eli zıpkınlı dinç ve doğru deniz ilahı Neptün, nerde şu karşımda oturan gözü gözlüklü, göğsü çökük aksırıklı ve tıksırıklı cılız adam? S.77 s.18

Kahveci Lûtfiye söyle! S.77 s.30

Kör Halidin kahvesindeki haritada uğrayacağımız kıyıların adlarını okuyor, içimden tekrarlıyor, ve her adı tekrarladıkç binbir beyit dinlemiş gibi oluyordum. S.79 s.3

"Ben **Murad dayı**nın oğlu Alişim" dedi. S.79 s.34

Seni bana **kirpi Halil usta** bildirdi. S.79 s. 33

Daireden kurşun gibi dışarı atılınca, **manav Muharrem**in sokağa dizdiği koca kırmızı bal kabakları gözlerime ilişti. S.78 s.19

Manav Muharrem arkamdan bana: S.78 s.24

Cebinde, **Davud Amcam** gibi hiç para bayatlatmazdı. S.91 s.9

Amcam **Hakkı kaptan**ın ne cimri biri olduğunu anlatmıştım. S.82 s.23

O da amcam **serdümen Davud reis** gibi içimde acı bir hatıra oldu. S.92 s.9

Adem reis bir de yetmişini geçkin Ömer adlı işsiz bie gemici daha bulmuş. S.98 s.3

Çünkü Selânikten aldığımız **ihtiyar Ömer**in top gibi patlıyan bir öksürüğü vardı. S.99 s.16

Biz **Ömer dayı**ya, en kuru ranza olduğu için en arkadaki ranzayı vermiştik. S.99 s.23

Bir gece zavallı **antika Ömer** boğulurcasına öksürüyordu. S.99 s.24

Adem reis beni ranzamda oturur görünce bana "Mahmud uyandın mı?" dedi. S.100 s.6

Adem reis, "bak hava birden değişti" S.100 s.22

Adem reisin ispirto kaminetosunda pişirdiği bulaşık suyunu andıran şekersiz çayı idi. S.100 s.32

Adem reis çayıla bize dünyaları bağışlardı. S.100 s.33

Adem reis kendi de bizim de çay içmek gibi şatafatlı bir keyf lüksünü irtikâp ettiğimize utanarak; S.101 s.9

Adem reis, bir elinde çay fincanı öteki elini "susunuz!" dermiş gibi kaldırdı. S.101 s.32

Hattâ **Topal hoca**nın mahalle mektebinin abdeshane duvarları daha körpe edebiyat ve resim meraklılarının bu mevzu hakkındaki yazı ve resimleriyle örtülü bulunuyordu. S.102 s.8

Hatta bir gün **Erkek Fatma** doğurmakta güçlük çekerken bir dişi keçiye ebelik etmiş ve yavruyu kurtarıp dünyaya getirirken, yaptığı her hareketi bize heyecanla anlatmıştı. S.102 s.14

Evet **Erkek Fatma** biraz erkekimsi ve biraz vahşî idi. S.103 s.8

Kızların bir tanesi vardı, onu "**Elif kız**" diye çağırıyorlardı. S.106 s.13

Tosunun Ahmet ve bir iki tayfa daha şehirlere uğradıkları zaman gittikleri tuhaf yerleri birbirlerine anlatırlardı. S.107 s.9

Bu **Tosun Ahmetler** ve öteki denizciler fena adamlar değillerdi. S.107 s.14

İşte **erkek Fatma**, **Kalafat Ahmet, Halil usta, balıkçı Ateşoğlu, Nusret ağa, Kasım efendi, Kör Halit** hep oradaydılar. S.108 s.1-2-3

Bodrum, **Erkek Fatma, Halil usta, Kalafat Ahmet** gözlerimde tütüyorlardı. S.109 s.29

...o iki ihtiyar kadının **Moschild ailesi**ne mensup olduklarını anladım. S.112 s.21

Neredeydi bu pörsümüş ve eskimiş et yığınları neredeydi benim çelik tel gibi **Erkek Fatma**m? S.112 s.26

Bodrumlu Pahosa .S.112 s.30

Eh akıbet **erkek Fatma**ya kavuşacaktım. S.116 s.17

Kapısının anahtarı komşumuz **Hüsnüye bacı**daydı, onu ondan aldım. S.116 s.25

Eve girdikten sonra annemin mezarını aradım "çamın altında **Hacı kadın**ın sağ tarafına gömdülerdi" dediler. S.116 s.32

Halil ustayı yine dükkânında, ve **Nusret ağa**yla **Kasım efendi**yi yine orada bulacağımı sanmıştım. S.117 s.18-19

Nusret ağa ölmüşmüş. S.117 s.20

Halil ustayı gözlerinin ışığı sönmüş, ak saçlı, ak sakallı bir insan çöküntüsü buldum. S.117 s.26

"**Süleyman kaptan**ın oğlu Mahmud" dedim. S.118 s.13

-Bacı **erkek Fatma** nerde? Dedim. S.119 s.23

...yani **erkek Fatma**nın halası vardı. S.119 s.27

-O yeni mahallede Hacı Resulün evinde badem kırıyor. S.119 s.30

Halime haladan anlamak imkânsızdı. S.120 s.1

Demek ki evde gördüğüm kadın **erkek Fatma**nın övey annesi ve o yarı çıpak kansız ve cılız çocuklar da övey kardeşleri idi. S.120 s.19

Erkek Fatma uzaktan fıtasiyle göründü. S.120 s.25

Ne var ki yüzü **erkek Fatma**nın yüzü değildi. S.120 s.29

Gerenkuyudaki Ballı çiftliğe Fatma babasiyle her balığa gittiği zaman Ballı çiftlik sahibi **İsmail çavuş** mutlaka kıza sulanırmış. S.123 s.29

Bir gün daha ileri giderek, muhafızı diye getirdiği **Ahmet ağa**ya Fatmayı yakalatmağa kalkışmış.S.123 s.31

Ahmet ağa Fatmayı yaka paça süükliyemeyeceğini anlayınca bıçak çekmiş. S.123 s.32

İsmail çavuşun üstüne saldırarak bir kaç sille ve tokatta onu da muhafızın yanına sermiş. S.124 s.1

İşte o zaman **erkek Fatma** imdadına yetişirmiş. S.124 s.13

Bu işin aksi tarafı, yemlik balıkların, tam **İsmail çavuş**un malı olan arazinin sazlık kıyılarında pek bol olmaları, bu bir, ve bir de, **İsmail çavuş**un kalabalık hizmetkârlarına karşı ihtiyar Ateşoğlu ile Fatmanın pek yalnız başlarına kalmaları imiş. S.124 s.29

Erkek Fatma gözlerinin ışığı gibi imiş. S.125 s.32

Ara sıra **Zehra teyze** dönüp dönüp yüzüme bana acıyan bakışlarla bakıyordu. S.126 s.10

Ben **Zehra teyze**ye: S.126 s.13

Zehra teyzeyi çok sıkıştırdım. S.126 s.26

Babamın arkadaşlarından **Zeynel kaptan** adında biri vardı. S.127 s.7

Ben **erkek Fatma** ile oynamıya giderdim. S.127 s.22

Tam bu sıralarda **Zeynel kaptan** şunu bunu araya koyuyor, ve ağzımı yoklatıyordu. S.127 s.23

Bir gün beni kalafat **Ahmet usta Halil usta**nın dükkanına çağırttı. S.127 s.27

Zeynel kaptanın bir kızı var. S.127 s.34

Ertesi günü **Zeynel kaptan**ın dükkanına gittim. S.128 s.31

Fakat gözümün önüne **erkek Fatma** geliyordu. S.130 s.4

"Zavallı **erkek Fatma**!" diye düşünüyordum. S.130 s.4

Ertesi sabah **Zeynel kaptan**a gittim. S.130 s.22

Ben orada kurulur ve gelen geçen köylülere "Merhaba **Ali dayı**" "Sağ ol **Veli dayı**" "Hoşça kal **Mahmud Efendi**" "uğurlar olsun **Hasan amca**" diye selâm verirdim. S.132 s.35-36

Bizim tarlaların yukarısında **Gâvur Ali** ile **Diktiğin Hüseyin** dayının tarlaları vardı. S.134 s.10

Dikdiğin Hüseyin dayı ile **gâvur Ali**den öğrenmiştim. S.134 s.17

Kirpi Halil ustaya **kalafat Ahmed** ilk denizcilik hocalarım oldukları gibi buradaki bu iki komşum benim toprakçılık hocalarım oldular. S.134 s.18-19

...bir aşağı bir yukarı gezerken **Gâvur Ali** ile **Dikdiğin Hüseyin dayı**nın tarlaları tarafından bir gürültü koptu. S.134 s.34

Ben bizim tarla kenarına varınca **Gâvur Ali**nin öfkesi, burnundan tüter bir halde: S.135 s.10

O dakikada **Gâvur Ali**nin gözü dönmüştü. S.135 s.21

Dikdiğin Hüseyin dayı sökûn etti. S.135 s.25

Gâvur Aliye doğru yürürken yüzü gülümsüyordu. S.135 s.29

Gâvur Aliyi yavaşça kolundan tutup bizim tarlaya doğru getirdi. S.135 s.32

Gâvur Aliye, "Etme, etme" diye yalvarıyordu. S.135 s.34

...**Gâvur Ali** tarafından kırılmasına mâni olmak istediği meydandaydı. S.136 s.5

Fakat buna rağmen **Gâvur Ali** ona yüksekten bakarak dudak büktü. S.136 s.6

Ben **Hüseyin dayı**ya Hocaya, ve çocuklara kavuştum. S.136 s.8

Genç hoca **Hüseyin dayı**ya tepeden bakarak süzüyordu, nihayet **Hüseyin dayı**nın kara cahil olduğuna kanaat getirince, ayakta durduğu yerde bacaklarını açarak iki elini kalçalarına koyup göğsünü kabartarak: S.136 s.9-10

Hüseyin dayı gülümsiyerek: S.136 s.14

Çocuklar susunca, hoca takdir ve alkış bekliyen bir tebessümle **Hüseyin dayı**ya döndü. S.136 s.25

Hüseyin dayı, "A evlât bizde doğru dürüst karasapan demiri yok, o senin dediğin şeyi- burada, "termometre" demiye kalkıştı fakat beceremedi- nerden buluruz?" dedi. S.137 s.8

Bu muhayere olurken **Hüseyin dayı**nın bahçesine varmıştık. S.137 s.15

Hüseyin dayı bahçesinden bahsetmiye koyuldu. S.137 s.15

Ne var ki Hüseyin dayının sesindeki samimiyet onu sürükliyor, dinlemeğe mecbur diyordu. S.137 s.28

Hüseyin dayı kendinden ve o bahçelerde ve tarlalarda gördüğü işten değil fakat doğrudan doğruya topraktan bahsediyordu. S.137 s.29

Hüseyin dayı komşusu **Gâvur Ali** için "sertcedir amma bakma, fena adam değildir" derdi. S.138 s.25-26

Sonradan anladım ki, **Hüseyin dayı**, toprağın ve yerin nabzını hasta bir çocuğun nabzını dinliyormuş gibi dinler, ve kendi nabzı da âdeta ona göre çarpar thaf bir adamdır. S.137 s.33

Halbuki ise **Gâvur Ali**nin **Hüseyin dayı** hakkında kullandığı en hafif lâf "miskin, mıymıntı ve hırbo" gibi sözlerdi. S.138 s.26

Ben nedense ilk önce **Hüseyin dayı**ya ısındım. S.138 s.30

Gâvur Ali de o çatık suratına rağmen ara sıra gelir bana sağlık veirdi ve "Hüseyin dayıya pek kulak asma, ağaç, senin hizmetkârın olacağına sen onun hizmetkârı olursun" dedi. S.138 s.333-34

Gâvur Alinin yanılmadığını çok geçmeden öğrendim. S.139 s.6

Karakaşların Ferid Efendi ile konuşmuş. S.139 s.14

Şunun bunu vermek istiyorsan **Gâvur Ali**ye ver. S.139 s.18

Ben imkânı yok **Hüseyin dayı**ya karşı böyle davranamazdım. S.139 s.29

Gâvur Ali ile karşılaşsak- ona da yapamazdım a- hayde neyse, S.140 s.6

-Bu bir mirasyediliktir. Ama ne yapalım çocukluktan alışmışız. Diyen o tatlı yüzlü **Adem reis**i, Palamut bükünde dünyada sonsuz bir sevginin bulunduğunu fakat bu sevginin dile gelmediğini söyliyen Alişi hatırladım da yüreğim onları görmek hasretiyle cızz etti. S.149 s.31

Erkek Fatma işi beni o kadar sarmıştı ki Aliş aklımdan çıkmıştı. S.150 s.2

Hele erkek Fatma neredeydi. S.150 s.3

Köy imamı Abdülvahap hoca etrafı dört dolaşıyor : S.152 s.2

Müftü Abdülvahap hoca zıddıma giden, dar yürekli ve sağır kafalı bir adamdı. S.150 s.7

Onu ilk önce **kör halid**in hanında görmüştüm. S.152 s.8

Murad dayıyı süprüntü taşıyan süprüntücü katırıyla mezarlığa götürdükleri halde Murat dayının taputla taşındığını söylemişti. S.152 s.9-10

...**Hacı kranların kızi**yle evlenince müftülükten istifa etmiş ve karısının bizim köydeki tarla ve tokadının başına geçmişti. S.152 s.14

Halbuki **Abdülvahap hoca**, **Hacı Kıranların kızi**yle evlenebilmek için zaten evli ve iki çocuklu olduğunu gizlemişti. S.152 s.18

Hacı Kıranlara Abdülvahap hocayı göstererek: s152 s.24

Hacı Kıranların kızı beni neden ilk karısının üstüne aldı diye babasına şikâyet etmiş. S.152 s.32

Abdülvahap hocanın köyde yaptıklarına gelince, köye mezarlık dye köylülere ateş pahasına sattığı bir dönüm kıraç tarla hakkında oraya gelecekleri evliyanın inip toplandığını söylemişti. S.153 s.3

Köy mescidinde **Abdülvahap hoca** vaız verecekti. S.153 s.26

Biz Elhamdülillâh **imamı azâm Ebuhanife**nin ümmetindeniz. S.154 s.1

...tevcih etmiş olduklarını sanarak, bu kadar upuzun ve âlimane lâflarla o hatalarını düzeltmiş olması dolayısiyle **müftü Hacı Abdülvahap hoca**yı aşerei mübeşşerenin on birincisi saymışlar. S.154 s.7

Abdülvahap hoca başına davul gibi bir sarık sarmış, iki kaşını birbirine kancalıyan iki hançer gibi çatmıştı. S.154 s.15

Bu sırada köyün parmakla gösterilen tavuk hırsızı – herkesin tavuğunu çalıp ahını aldığı için- **Ahlı Çipit Memişe** döndü. S.154 s.36

Her halde karısı **Hacı Kıranların kızı**nın gözleri bazan köy delikanlıları tarafına kaydığı kulağına gitmiş olacaktı ki **Seyyid Battal Gazi**nin seksen bin kâfirin ödünü birden patlatan nâraları gibi nâralar atarak zina işliyenlere karşı ateş püskürdü. S.155 s.11-13

O zaman **Abdülvahap hoca** köyde kendi müttefikleri saydığı zenginlere ve eşrafa döndü. S.155 s.21

-**Zeynel kaptan** da bu adamı damat diye nereden buldu? Diye mırıldanmış. S.155 s.28

Arnavut Bayram ağanın köy kahvesinden başka gidilecek yer yoktu. S.157 s.5

Foçalı Subaşı Mehmet ağa, **koca şalvar kır Ahmet**, ve iri yarı **İsmail çavuş**. S.157 s.7

Mescitte **Abdülvahap hoca**nın kıldığı namaz zamanı müstesna, onların hepsi de kahvenin yere, duvara çakılı demirbaş eşyası gibi yerli yerlerinde bulunurlardı. S.157 s.11

Zeynel Kaptanın akrabalarından biri kızını evlendiriyormuş. S.158 s.8

Milâstan Bodruma postayı taşıyan **süvari Mehmet**le jandarma muhafızları vardı. S.158 s.14

Eski tanıdıklardan **Barka Osman kaptan**ın tirandili yapılmış, çakılmış, boyanmış, yağlanmış olarak kıyıda irkiliyordu. S.160 s.26

Barka Osman kaptan kayığı için kendisine yeni ayakkabılar yaptırmış. S.161 s.25

Davulcu hüseyinle **zurnacı kör hafız**ı da getirtmişti. S.161 s.28

Baktım denizci ustasının yanında, her zamandan daha ihtiyar, fakat bu sefer her zamandan daha dik **Halil usta** değneğine dayanmış duruyordu. S.162 s.36

...**Halil usta** değneğine dayanmış duruyordu. S.163 s.1

Herkes **Barka Osman kaptan**a "Uğurlu olsun, yolun düzgün olsun" diyerek, gülüşe gülüşe üzerine avuç avuç deniz suyu serpiyorlardı. S.163 s.7

...**Halil usta**nın arasından geçerek yıldırım gibi denize indi. S.163 s.5

...**Dursun ağa**nın eşeğinin yaşına gelirdi. S.164 s.27

Ben içimden "Allah vere de şu **Dursun ağa**nın eşeği vaktiyle nalları dikse de, biz de bu mevzudan kurtulsak" diye dua ederdim. S.164 s.34

Müftü Abdülvahap hoca ata binmiş önde gidiyor. S.166 s.28

Abdülvahap hoca en imtiyazlı yere geçmiş geyirdikçe davudî sesiyle Allah diyor, tulum göbeğine basarak: "oh rahat ettim" diye ilâve ediyordu. S.167 s.8

Kör Halidin kahvesinde on beş on altı sene evvel görmüş olduğum Kristof Kolombun resmi gözlerimin önüne geldi.S.167 s.17

Rahmet diye etekleri zil çalan köylülerin suratları asıldı, **Abdülvahap hoca**nın etekleri tutuştu. S.168 s.12

Köylüler onu, **İsmail çavuş** ve koca Dünlüyü bulup bulup "Acaba yağmur duasını fazla mı kaçırdık?" Diye soruyorlardı. S.168 s.13

Deveci Topuz Ahmed göğe yumruk sıkıyor S.168 s.16

Badibadilerin Hikmet, Subaşı mehmed ağaya, "Yağmurun zıddı kuraktır" S.168 s.20

Bu gezintilerin birinden döndükten sonra evde kahveci **Bayram ağa**nın karısı **Huriye hanım**ı beni bekler buldum. S.169 s.1

Bu dilli düdük **Huriye hanım**, ağzımı yoklamak, ve sırrımı kapmak, beni kandırıp köye bağlamak işini üstüne almıştı. S.169 s.10

Bayram ağa amcanın işinde de hiç güçlük yoktu. S.170 s.1

Burada **Huriye hanım**ın sesi kırıldı. S.170 s.10

Bayram ağa para tutarken bayram ağa aşağı **Bayram ağa** yukarı diye etrafında pervaneler gibi dolaşıp üzerine toz kondurmıyanlar, üzerimize sümüklerini bile atmıya tenezzül etmez oldular. S.170 s.15

Huriye hanımı ham hum şorolop diye başımdan savdım. S.170 s.31

O gittikten biraz sonra köyde, herşeye aklı ererliğiyle an san salmış seksenlik **Himmet ağa** çıkageldi. S.170 s.33

Himmet ağayı da hayırlısıyla uğurlamıştım ki yine çat çar kapı çalındı. S.171 s.10

Bu sefer **Molla Ahmed** o yusyuvarlak gövdesiyle içeri yuvarlanırcasına girdi. S.171 s.11

Gizli gizli soluğu nefesi pekdir diye Abdülvahap'a **Mollaların Hatice bacı**ya muska yazdırıyor. S.173 s.32

4.5.FİİLİMSİ GRUPLARI

4.5.1.İsim-Fiil Grupları:

Denizde boğulan denizcinin ise tıpkı bir hülya , bir rüya gibi **tam bir kayboluşu , bir silinişi** vardır.S.5 s.16

Çıkmaz sokağın ağzında bir çeşme ve bir de **hayvanları sulamak** için yalak vardı. S.6 s.1

Tatlı sert tütün paketinin kağıdından yapılma yelkene üfledim. S.6 s.6

Prova direği **söz söyleme**ğe tenezzül etmiyerek, dalgın bir edayla işaret eden bir el gibi sağa sola eğiyordu. S.6 s.20

Onu görmek için batı göğünün alacakaranlığına karşı tuttu. S.7 s.2

“Bu gemi değil salapurya!” demesiyle beraber bizim kalyonu yere çarpıp **ayağının altında çatır çutur ezme**si bir oldu. S.7 s.3-4

Uykumu dağıtmak için gözlerimin içine parmağımla tükürük koydum. S.7 s.9

Ben **çabuk olma**sını istiyordum. S.7 s.16

Öte taraftan **yelken yamamak**ta olan Zımba Yusuf yaka silkerek, Hüseyine: S.9 s.10

Çoluk çocuğu kırk yılda bir görecek, ve belki de hiç görmiyecek olduktan sonra onlara da kendime de **ecel terleri döktürme**nin mânası yok,» dedi. S.9 s.27

Balıkçı Ateşoğlunun kızı Fatmanın annesi bir sene önce öldüğü için , babası balığa gittiği zaman **evde bir başına oturmak**tan sıkılır, babasının ağ ipliklerinden ve kayığının boya artıklarından alıp bana getirir, **kayık yapmak**ta bana yardım ederdi. S.10 s.25

Bir avuç **balık tutmak** için,fırtınanın kara bulut zemininin üzerine bir beyaz mendil gibi sallanan yelkenini görenler “Ateşoğlu yine başının belasını arıyor” derlerdi. S.10 s.32

Babamsa denizi görür görmez,ona karşı **zehir zakkum tükürmeğe** koyuldu. S.11 s.22

Babam bana denizi göstererek:

-Oğlum sakın bunun bu haline aldanma.Kim bilir kaç **gemiciyi boğma**yı tasarlıyor.Seni de boğuncaya kadar aç,çıplak,ve yoksul bırakır.Sen toprağa bak.

Dedi. S.11 s.28

Şimdi görüyorsun ya,onlar yan gelmiş bahçelenmiş yerlerinde çocuklarının **gülüşe oynaşa** yemiş topladıklarını seyrediyorlar. S.12 s.3

İşte bunlar burada çocukluklarından beri **deniz rüzgarlariyle savaşma**sını öğreniyorlar, bir gün başlarını dal budaktan sıyırıyor, yay gibi serenler takınıyor,

bulut gibi yelkenlere bürünerek gemilere direk oluyor ve kasırgalara meydan okuyorlar. S.12 s.23

Babam böyle söyledikçe denizden korkacağıma inadına irademşahlanıyor, onun zorluklariyle **boy ölçüşmek** istiyordum. S.12 s.32

Daha büyük, daha hızlı ve yakışıklı bir **kayık edinebilmek,** daha önce **kaptan olmak** için birbirleriyle adeta yarışa çıkıyorlardı. S.15 s.4-5

Bir yerde de eski bir Yunan harabesinin asırların rüyasına **dalgın güneşte uyumak**ta olduğunu görmüştük. S.15 s.12

Anadolunun cenubu değil mi ya,**yedi sekiz saatlık bir yürüyüşle**, üzüm asmaları, zeytin, harup, portakal,limon yetiştiren yerlerden bin metrelik uçurumları, uzakta görünen karlı dağları kızıl güneşle yanan ovaları birbirine karman çorman karıştıran bir havaliden geçmiştik. S.16 s.7

Anneme sık sık bahsedişinden, babamın bu adamı çok sevdiğini anlamıştım. S.16 s.15

Çoktanberi görmediği arkadaşının yüzündeki **değişiklikleri görmek** için başını arkaya attı. S.16 s.24

Mademki denizcilikten bıktın, sen de onun gibi çobanlık edip **koyun keçi üretme**ğe baksana! S.17 s.8

O kayıktayken **karaya yanaşmak**tan korkardım. S.17 s.32

Onu kırmamak için elimi koltuğundan çekerdim. S.18 s.5

Hani ya, bilinmiyen denizlerde, bilinmiyen bir sığın tepesini sıyırarak **kayığın«hırrr!» edip geçmesi** gibi.S.18 s.27

Üstelik bir de sokakta **gazel okumağa** kalkışmışlar. S.19 s.26

Ben **ard randa maçosunu sıkı fıkı bağlamasını** unuttum. S.20 s.4

Halbuki benim gibi kırk senelik kart denizcinin, **denizde en ufak şeylere bile alındırmayış**ın büyük tehlikeler doğuracağını bilmesi lazım gelmez miydi? S.20 s.9

Sert bir rüzgârın savurduğu badem çiçekleri gibi **çark etmek**te olan beyaz marti bulutları içinden geçiyorduk. S.20 s.17

Güneş biraz dikilince, o gelin havasında kontrapapafingo yelkeninde esrarengiz bir çığlık koptu; sonra **patır patır diye tuhaf bir yapraklamna**. S.20 s.29

Rüzgarın öylesine rüzgar mı denilir? Bir elma kabuğunu soyarmış gibi **yeryüzünün derisini yüzmeye çalışan bir bıçak sallayış**ıydı o. S.21 s.3

Kendilerimizi **iplerden korumak** için, hepimiz yamyassı güverteye yattık. S.21 s.11

Kıyıya varmamıza pek az kalmıştı.S.22 s.8

Güverteye çıkmamızla **rüzgarın bıçak gibi kesilmesi** bir oldu. S.22 s.20

Davutu beyaz kontrakontrin yelkenine, direğin en yüksekteki yelkenine sararken sanki onun göklerin beyaz bir parçasına sarılı denizciyi, bağrının zından karanlığına çekmeyince **denizin susayış**ı kanmıyacaktı. S.22 s.24

Amcamı neden dolayı çoktanberi görmediğimi onun ne kadar uzun sefere çıktığını, oyuncak kayığımın niçin ortadan kaybolduğunu, babamın da hangi sebep dolayısiyle **denizci olma**mı istemediğini hep birden anladım. S.23 s.12

-Seferdeyken -diyordu- insan, gece gündüz dümende bir **insan görme**ğe alışır. S.23 s.18

Banaysa **dümeni Davudsuz görmek** adeta bir işkence oluyor. Limanda demirli iken kayığa ayak basamıyorum.” S.23 s.19

Limandayken dümeni yapayalnız görünce, hele iynecikleri üzerinde sağa sola kayarken **“cıık!” ediş**ini duyunca, insana acı bir gariplik gelir. S.23 s.21

Sigarasını **bir çekiş**te baştan başa içecekmiş gibi çekti: S.23 s.25

Ondan sonra **yalancıktan gülümsemeler**, temennalar. S.24 s.8

Müşteri, yakalanan bir sinek gibi **ciiz biz ederek kurtulmı**ya çabalarken kar diye onun bir parçasını koparıp yemek, yani geçimi sağlamak. S.24 s.10

Fehmi, **beni dükkanın arkasındaki oturmak**ta olan karısına gönderdi. S.24 s.26

-Boş gezenin boş kalfası olarak **ortada gezmek** olmaz, dedi. S.25 s.9

Hatırladığı bu şeylerden konuşmıya başladı mi; sözleri dinleyicilerine bir dişçi törpüsü ve matkabı gibi tesir ederdi. S.25 s.31

İnsanlar ona **söz dinletme**yi, karşılarına bir gramofon alıp gramofonla konuşmıya 'benzettikleri için, ondan kaçarlardı. S.25 s.34

Anlattıklarına göre, bir gün bahçenin kıyısında, denizde gusül abdesti alıyormuş o yeri ıssız biliyormuş ve **cenabetlikten kurtulmak** için burnuna su çekiyor, ağzını çalkalıyor ve "çık ya cenabet!" diye cenabetliğe hitap ediyormuş. S.26 s.20

İster, başarılan bu ameliyattan dolayı olsun; ister, **senelerce dolabı döndürmüş olma**sından dolayı olsun Nüsret Ağanın yüreğinde bütün hayvanlara fakat asıl beygirlere karşı bir sevgi doğmuştu. S.26 s.34

Bu sevgiden mi,yoksa beygirlere karşı duyduğu yanıklıktan mı;her nedense,Nüsret ağanın gözlerinde **bazı ihtiyar bergirlerde rastlanan bir bakış** vardı. S.27 s.4

Böyle bakmasının belki daha derin bir sebebi vardı. S.27 s.9

Doktorsa fukara Nusret Ağadan vizita parası yerine **zerzevat alma**yı istemediği için "Çocuğun midesi bozulmuştur. Müshil ver" diye baştan savmış. S.27 s.28

Eve dönünce **çocuğun ''İstemem'' diye bağırıp çağırma**sına kulak asmadan ona yine zorla Hindyağını dayamış çocuk fenalaşmış: S.28 s.7

O da **bahçeyi satmak** için Nallıların Hacı ağaya başvurmuş. S.29 s.25

Bahçıvan Nusretle,Kasım efendi gibi gemiyi resimde,**suyu** da ancak **bardakta görmek istiyenler** deniz mavilerini öttürüyorlardı. S.30 s.35

Denize bakacağına, senelerce çeşit çeşit ayakkabıların taban ve topuklarına **dikkatle bakmak** mecburiyeti, Halil Ustanın gönlünde, karalara ve topraklara karşı zehir gibi bir kinin peydahlanmasına sebep oldu. S.31 s7-.9

Aynı zamanda damarına basan bu pabuç tabanları, **deniz özleyişi**ni baskılaya baskılaya, o özleyişe bir aşk şiddeti vermişti. S.31 s.10

Hatta masanın kenarını “kenar” gibi karaya ait bir sözle anlatmaz, ona masanın alabandası der, bana, “Sağa sola dön!” demez, **“Sancağa, iskeleye dümen kır!” diye bağırması** çok hoşuma giderdi. S.31 s.28

Bir kerpeteni veya bir kösele parçasını bulmak üzere,kötürümlüğünün atikliğiyle topallaya topallaya öteyi beriyi araştırırken bile sözünü kesmez,aradığını bulunca sağlam ayağının üzerinde rüzgar gibi çark ederek gözlerimin içine bakar,can kulağiyle dinleyip dinlemediğimi orada okumağa çalışırdı. S.32 s.9-14

-Evet yelkenleri muyane etmeli,Antalyada gümrük ambarında çürüyen bazı yelkenler…

Diye bir şeyler demeye kalkışırdı. S.33 s.7

Hiç konuşmak ve **kendini dinletmek** fırsatını bulamadığı için artık patlayası gelen Kasım efendi,ortaya atılır: S.33 s.10

-**Leva etmek**,kaldırmak mesela **demir kaldırmak**.

Derdim. S.33 s.20

Haziranın altıncı günü Hacı Lütfullah Paşa oraya leva kumandanı olarak …demesine kalmaz, ustam: S.33 s.16

Gözlerinin uzaklara **dalgın bir bakışı** vardı. S.33 s.35

Fakat onu alay makamında söyledikleri için, onun ne olduğunu **Murat dayıya sormak**tan çekinirdim. S.34 s.10

Biz çocuklar **yaşlı başlıların arasında oturmak**tan korkardık. S.34 s.15

Çeşmede **teneke** ve **testileri doldurmak** istiyenler pek kalabalık oldukları için, çeşmede nöbet bekliyeceğime, tenekeyi orada bırakır, kahvehanenin kapısında dururdum. S.34 s.23

Anlattığına göre, Kristof Kolomb İspanyadan ayrılalı günler geçmiş olduğu halde, hâlâ karaya rastgelmedikleri için tayfası, onu **geri dönmeğe zorlamak**ta imişler. S.36 s.1

Ona bakakaldıkça her şey gözlerimden silinirdi, hatta müşterilerin seslerine, tavla tıkırtılarına, iskambil gürültülerine, kahvecinin, "okkalı bir, orta şekerli iki;" diye **ocağa haykırış**larına kulaklarım sağır, muhitimden, elbiselerimden, gövdemden soyunur çırılçıplak bir gönül bir arzu olarak Amerika kaşifi ile beraber **aynı gemide bulunma**sının isterdim de içimi hasretli çekerdim. S.36 s.11-14

Soluk benizli çocuğu, zerzevatı soyar, **ateş yakmak,** pişirmek ve **bulaşık yıkamak**ta babasına yardım ederdi. S.36 s.13-14

Diye beni **omzumdan sarsması**, hayal göklerinden tepe takla hakikat- yani kahvehanenin yamrı yumru çam tahtaları- tabanına indirdi. S.36 s.18

Ustam **bana vermekte olduğu son dersin tamamen tadına varabilmek için** beni, biraz ötemizde sokak köşesinde Muğlalı aşçı Yaşara, bir şişe rakı, ve mezelik izmarit balığı almak üzere gönderdi. S.37. s.2

O manevranın bir kayıkta yapıldığını görmek sevincinden ben de, ustam da mahrumduk. S.38 s.3

Fakat onu sözle haykıra haykıra **anlatmanın sevinci** vardı ya. S.38 s.4

O zaman rüzgar geminin başından gelmeğe başlar. S.38 s.17

Ben bunları sırasiyle söylerken ustamın yorgunluğu gideriliyor, gözleri vahşi bir tasdik ateşiyle yanmağa başlıyordu. S.38 s.19

-Mola burina grandi tira mola maestra!

Diye bağırılınca ve biz de **söylenilenleri yapınca** geminin başı rüzgardan açılmağa başlar. S.38 s.23

-Mola burina grandi tira mola maestra !

Diye bağırılınca ve biz de söylenenleri yapınca geminin başı rüzgârdan **açılmağa başlar**. S.38 s.31

O zaman, pek eski bir denizcilik âleminden biz alan ustam, sanki, beni **şanlı bir deniz istikbaline fırlatmak** istiyormuş gibi, dağları temellerinden sarsan bir dinamit infilâki şiddetiyle: S.39 s.3

İşte bundan dolayı, biz de koşarcasına habire çalışalım ki, açlık ensemizde yetişip bizi helâk edemesin» diyerek birbirini **çabuk olma**ğa kışkırtıyorlarmiş gibi, işlerinin üzerine abanmış acele acele taklr tukur çekiç sallarken, «Aganta burina burinata!» diye kâinata meydan okuyan nidamızı duyunca, işlerinin üzerinden doğruldular.S.39 s.11

-**Şu heriflerin şu halimde bana sataşması**, içimde Alişin hasretini uyandırdı. S.40 s.11

Yüreğinden kaynayıp gelen bir şeyi bir **insana anlatmak, içini açmak** ihtiyacında olduğu besbelliydi. S.40 s.18

İntizarla bakan gözlerimi görünce anlatmağa başladı. S.40 s.19

Başımı alıp gezinmeğe alışkındım. S.40 s.29

Bunun üzerine Hanife eteklerini yellendire yellendire, **ilaçları hazırlamağa** gitti. S.42 s.34

Ertesi günü şafakla beraber, Kör Halidle Danacıların Hanife, kelepir eşek müşterilerini, kafile kafile **ahıra getirmeğe** başladılar. S.43 s.25-26

Böyle yaparak eşeği **pahalı satmak** istediklerine gûya beni kandırıyorlardı. S.44 s.1
Birisinin törpü gibi ince ve sivri sesi ve **ötekinin kalın kalın homurdanması** ben de sükuta karşı öyle bir özleyiş uyandırdı ki çoban olarak bir başıma gezerken duyduğum sükutu hatırladım S.44 s.3

O dağ ve ovasının sükutunu ara sıra hatırlatabilmek için, Alişe eşeğin boynundaki çıngırağı çözüp bana getirmesini söyledim. S.44 s.8-9

Halid, hiç eşeğe **ihtiyacı olma**masına rağmen, dostluk hatırı için sırf bana iyilik olsun diye eşeği üç yüz on kuruşa alacağını söyledi. S.44 s.12

Kimseye belli etmemesini, ve **kayığından alacağı parayı** da **arttırma**sını söyledim. S.45 s.6-7

Fakat **oğlanı ağlatmamak** için, yüreğim burkulurken, kaşlarımı çattım. S.45 s.13

Elverir ki boğulmasın, yaşasın, **onu görmeden ölmeğe** razıyım. S.45 s.26

İşinden kalmamak için gelemiyor, diyorlar. Köylülerden onu sorar dururum**, baştan savma** bir cevap verdikten sonra, bana buğday ve göveri fiatlerini sorarlar. S. 45 s.31

Aradan bir ay mı iki ay mı geçti ne, Kör Halid, han müşterilerinin atlarını eşeklerini, ayda bir mecide **ahıra bağlamak**ta ve yemlemekte olan çocuğa yol verdi. S.46 s.2

Fakat elime tutuşturulan tecvit ve ilmihalde **öğrenmesine can attığım şeylerin hiçbirisi** yoktu. S.46 s.19

Böyle yaparak **eşeği pahalı satmak** istediklerine gûya beni kandırıyorlardı. S.44 s.1

Çocuktum amma **Çakır Fatmanın gözlerinin mavi alevlerle cayır cayır yanışı**ndan, Topal hocaya fena kızdığını, bağırıp ağlamadığım için de bana hayran kaldığını gördüm. S.47 s.18

Meğerse kalafat Ahmed usta, dışarıda bir tekneyi **kalafatlamakta imiş.** S.48 s.10

Hocanın her vurduğu yerde bir gül bitecekseydi, **bu gidiş**le, aradan çok geçmeden tepemden tırnağıma kadar güllük gülistanlık kesilecektim. S.48 s.14

Bir doktorun, parmakla vurup **hasta göğsü dinleme**si gibi, kayık gövdesini provadan kıça kadar vura vura dinlerdi. S.48 s.20

Bazen her ufacık çiviyi **uzun uzun yoklayış**mdan usanırdım da, «o küçük çividen ne çıkar?» derdim. S.48 s.28

Ahmed ustanın, elindeki kaba saba tokmağından, kont yapılı demir kakacından, tahtanın hayatını dinliyen **bir duyuş** tahtanın içine işliyen bir sezgi, inceliğine sahip olduğu hiç tahmin edilemezdi. S.49 s.2

Kalafat Ahmed ustanın okuması yazması da vardı. S.49 s.14

Bir taraftan okuduklarımı anladıkça eteklerim sevincimden zil çalıyor, öte taraftan da hiç farkına varmadan, Topal hocanın senelerce öğretemediği **okuma yazma**yı layıkiyle öğrendim. S.49 s.23

O tarih kitabında Kolombun **gemi bulmak** için yabancı illerde senelerce nasıl gezdiğini üç gemiyi bulunca, Kadiz Limanından denize nasıl açıldığını ve dümdüz sanılan dünyanın bilinmedik koca sularında yol alarak Okyanusu nasıl aştığını ve Amerikayı keşfettiğini kendimden geçkin heyecan içinde okudum. S.49 s.30-31

Neden Mehmed Ali Kaptanla öteki kaptanların bir meçhul yeri keşif için **denize açılma**dıklarına şaşardım. S.50 s.7

Hiç insanın kayığı olur da, hep bin kere uğranılmış bir limandan bin kere uğranılmış başka bir liman arasında bezdirici ve usandırıcı bir **gidip gelişle** ömür mü tüketir? S.50 s.10

Para kazanmak için sağdan sola, soldan sağa palamut, pirina taşıyıp duruyorlardı.S.50 s.10

İnsan keşfetmek, öteye varmak, yeniye açılmak özleyişiyle ceviz kabuğu kadar bir tekneye biner, iki buçuk arşın bez parçasiyle göklerin rüzgarını çalar da , el alemin muhakkak ölümdür, deliliktir diye bağrışıp **ayak diremelerine** kulak asmadan açılır gider ve yeni dünyalar, yeni alemler bulur. S.50 s.14

İşte ozaman demir parmaklıklar ardında kurtuluşu ve hürriyeti gören mahbuslar gibi, gönlüm uzar uzardı da, onun **kendini denize verişi**, adeta **bir yalvarış** bir dua olurdu. S.51 s.11

Bir aralık **küçük su dökmek için** hanın ahırına girdim. S.51 s.30

Nasıl sırıttığını göstermek için, iki elinin baş parmaklarını, ağzının karşılıklı iki köşesine sokup ağzını kulaklarına doğru gerdi. S.51 s.34

Her fırsat düştükçe kiracısı onu, o **kiracısını pehpehlemek**te kusur etmezlerdi. S.55 s.2

Fakat ne bileyim **özlediğin bir işte çalışmadan, içine doğduğun şu dünyanın ötesini berisini hiç görmeden, taş üstüne bir taş koymadan, bir ağaççığımız olsun dikmeden, bir günceğiz olsun şunun bunun eteğini öpmeden yaşayamamak** ve böylece dünyadan **defolup gitmek** de Allah'ın emri değil a! Diye bağırdı ve elindeki çekici tezgaha öyle bir vurdu ki tezgahın -Halil Ustanın tabiriyle –alabandasını yani kenarını parçaladı. S.55 s.18

Kumsallıkta, **havada iki kere dönmek** üzere perendeler attım. S.56 s.12

Fatmanın nasıl yem taktığına bakarak, **oltaları yemlemeğe** başladım. S.56 s.34

Hava o kadar berrak idi ki ona **gök kubbesi demek** gülünç olurdu. S.57 s.14

Öteki delikanlı ellerini boynunun altına almış, kayığın baş tarafında sırt üstü uzanmış, bakışını ta yükseklerde yapayalnız **çark etmek**te olan bir martıya takmıştı. S.57 s.18

Balıkçıların havayı anlamaları ve ne zaman **denize açılabileceklerini** ve **ne zaman karada kalacaklarını bilmeleri** için renkler değişir. S.57 s.30

Bir müddetden beri Ateşoğlunun telaşlı telaşlı **"ha davranın !elinizi tez tutun!" deyişi**nde, yem işi vaktinde bitmezse avlanamayız, o zaman açlık ensemize yapışır yollu acı bir kaygı seziliyordu. S.58 s.3-4

Salamastralar gıcırdıyor, **her itiş**te, üç balıkçının çıplak ayakları çat diye farsların üzerine vuruyor, cam gibi durgun denizi, bir saatin tık takı kadar muntazam fişyuuu fişyuularla öttürürken, arkada da halka halka yayılan daireler bırakıyorlardı. S.58 s.13

Nihayet Ateşoğlu paraketenin ilk şamandırasını denize attı ve paraketeyi bir ucundan **denize salmağa** başladı. S.58 s.21

Geceyi **engin dolanış**la kehkeşan kuşatmıştı. S.58 s.28

İpi sağa sağa kayığın içine **almıya koyuldu**. S.59 s.12

İlk balık **iki okkalık bir mercan kırması** idi. S.59 s.16

Büsbütün kudurarak başını kaldırdı, ve her tarafı fırıl fırıl dolaşarak , Hazreti Allah gibi her yerde **hazır nazır olmı**ya kalkıştı. S.59 s.33

Volta vurmakla Bodruma vaktinde yetişilemezdi. S.61 s.19

Ve **ağızlarla kulakların açık kalma**ları için oraya mersin dalcıkları sıkıştırıyorduk. S.61 s.28

Fakat kayıkta kan ağlayan insanların yanıbaşında, bu güzelliği tadmak değil, fakat onun **farkına varmak** bile onlara karşı irtikap edilen bir ihanet duygusunu veriyordu. S.62 s.1-2-3

Ara sıra uyandıkça üç balıkçının kapkara yükselen gölgeleri üzerinden yıldızların kıvılcımlar gibi **arkaya akmak**ta olduklarını gördüm. S.62 s.18

Herif, "Vay sen beni kılıbık sanıyor da **ilk görüş**ünde bana meydan okuyup irkiliyorsun ha?" diyerek olanca gücüyle Zehranın alnına bir yumruk indirmiş. S.63 s.3

Köylülerin fikrince, kuzular, koyunlar, keçiler, hatta karaca; geyik; dağ keçisi, ve başka **tadlı bakış**lı hayvanlar deliye yavaş yavaş alışıyor, ona sokulup etrafında toplanıyor, ve onunla sanki kardeşmişler gibi yaşıyorlamış. S.63 s.9

Büyüklerin kudretli itişine kendi çocuk gücümüzü katıyorduk. S.63 s.24

Yeni günün müjdecisi, yeşil bir ağartı peyda olunca kıyı kuşları günün eşiğinde cıvıldaşmağa koyuldular. S.63 s.30

Asıl cinime giden şey, değme sıkıntı ile tuttuğumuz balıklardan, bu heriflerin bizden fazla **kar etme**sidir. S.64 s.13-14

Mirisinin alınması için, balığın yirmi iki okka olduğu, dört beş deftere yazılıp çizildi. S.64 s.22

Parayı sonra vermek yok. S.65 s.22

Parayı senden almak, balığı denizden çekmekten zor oluyor. S.65 s.23

Hıçkırarak ağlamağa koyulmuşum. S.66 s.20

Sonra ikisi de kefenlik ve şu bu almak, ve **ölü yıkayıcısını çağırmak** üzere dışarı fırladılar. S.66 s.27

Ateşoğlu odanın bir yanında duran **mercan kırma**sını bana göstererek:

-Onu al da babana götür oğlum,

Dedi. S.66 s.29

Onlar **parakete** ve **kürek çekmek**ten muz salkımları gibi şişmişlerdi. S.67 s.12

Hemen **uykuya dalmak** gayretiyle gözlerini yumdu. S.67 s.13

Denizin ve fırtınaların kahrını çekmekten yüzü, **bir insan yüzü olmak**tan çoktan çıkmıştı. S.67 s.15

Annem ocağı yakmış, cezveyi sürmüş; **babamın uyanmasını** bekliyordu. S.67 s.28

Delikanlıların biri, "Ateşoğlu Amca, **balık avlamağa** mı, yoksa **darbı mesel dinlemeye** mi geldik?" dedi. S.68 s.32-33

Deniz birdenbire yoksullaşıveren sularının bütün yalnızlığınca, garip garip imlemeğe koyuldu. S.70 s.16

Babam anlamıyordu yahu, **İki kere balığa gitmek**le artık mektepten büsbütün sıdkım sıyrılmıştı. S.72 s.13

Hele o mehtaplı düğün gecelerinde parmaklarını ve damaklarını şak şak ettirerek **bellerini kırma**ğa bir koyulmasınlar, gövdelerini süzdükçe, tepeden tırnağa akan ay ışığını büküyor büküyorlardı da, o musiki telini gönlüme dolayıp, açık denizlerdeki mehtaplı gecelere çekiyorlardı. S.72 s.22-25

Denizden soğumak şöyle dursun, boğulanlarla beraber bulunamadığım, denizin öfkesiyle karşılaşamadığım ve ölüm dirim savaşı da olsa denizle al takke ver külah güreşemediğim için hayıflanırdım. S.73 s.1

Kayığına tayfa diye almasını yalvaracaktım. S.73 s.5

Demek ki balık avında çektiği sıkıntılara, uğradığı zararlara, karşılaştığı tehlikelere rağmen ister iyi havada olsun ister fırtınada olsun, Ateşoğlunun etrafındaki

güzellikleri görmek kabiliyeti hiç de felce uğramıyor, denize sövüp sayarken bile bütün o güzellikleri otomatik olarak içine alıp orada alıkoyuyordu. S.73 s.13

İnanmaya inanmaya inanırdım. S.73 s.24

Derdimi yanmak için onu aradım.S.73 s.22

Sanki rüzgâr esmiş, gözlerini tutuşturmuş, ve onlara **alevler saçtırma**ğa koyulmuş gibi olurdu.S.73 s.32

Kendinden küçükleri dövmekten ve **onlara işkenceler etmek**ten hoşlanirdı. S.74 s.8

Onları alıp kaçmağa ve Fatmayı da, donu müstesna, ortada çırıl**çıplak bırakma**ğa niyetlendiği anlaşılıyordu. S.74 s.10-11

İbrahim, Fatmanın saçlarını kavramış **onu sürükleme**ğe çalışıyordu. S.74 s.18

Onu öteki Fatmalardan **ayırt etmek** için, hep Erkek Fatma, diye andılar. S.74 s.29

Ben derdimi şimdi yanamıyacağımı, fakat öğleden sonra, bizim çocukluk t**ersanemize gelme**sini söyledim. S.74 s.32

Eve döndüğüm zaman babamın sefere çıkacağı için hazırlıklar yapılmakta olduğunu gördüm. S.75 s.5

Ben yaşamak hem de **denizde yaşamak** istiyorum. S.75 s.35

Fakat **denize açılmak** ümidi beni her şeye kör ve her şeye sağır ediyordu. S.76 s.23

Bundan dolayı amcam, babam yokken hakkımda bir **karar almak**tan çekiniyordu. S.76 s.30

Fakat bunun için **bir gemici tezkeresi almak**lığımı şart koştu. S.77 s.3

Çavuş evvelâ kahve hakkında «Pekâlâ efendim, emir buyurursunuz» dedikten sonra dışarıya çıkmak üzere dönerken, gözlerimde **pek candan gelen bir yalvarış** okudu ki, âdeta durakladı. S.77 s.35

Her nedense **ilk bakışta** içim ona ısınıverdi. S.79 s.25

Onu kollarımla sardım demek ki Alişle ayni kayıkda tayfaydik konuşa konuşa işimizi bitirdikten sorara **kaptanın ve öteki tayfaların gelmesi**ni beklerken, çözülmüş bulduğum ip uçlarını matis ettik. S.80 s.2

Karadan ayrılma, denize açılma rüzgârıydı hu. S.80 s.24-25

Evlerde uyuyanları **rahatsız etmemek, uyandırmamak** için yavaş yavaş konuşuyorlardı. S.80 s.27-28

O anda artık **demirin hiçbir yerde mayna edilmemesi**ni ve **kayığın ilelebet gitmesini** özlüyordum. S.80 s.34-35

Her halde rüzgâr bedava olduğu için olacak, **kayığa olanca yolunu vermek**te hiç cimri davranmazdı. S.82 s.25

Tayfası **ihtiyatlı davranma**sı için ona, «Korkan, korkmaz!» derken yelkenleri camdana vurup azaltacağıma, inadına açtırır, hattâ cundaları bile takdırırdı. S.82 s.27

Makaraların **tak tak edişi**, güneşte şimşek gibi çakan dalgaların **gürleyip geçişi**, arkada bıraktığımıız dümen suyunun, **mahşer gibi kaynayışı**, bütün tayfayı hızın sevinciyle delirtiyordu. S.83 s.3-4-5

İnsan o dalgalarla koyun koyuna gelip **hoplayıp sıçrama**sını, **pervanelerin fırlaması**nı özlüyordu. S.83 s.8

Onda **ateşli bir saldırış** isteği vardı. S.83 s.9

İşimizi **bitirmek** üzereydik. S.83 s.13

Ben kayığın verdiği bütün hızla, **denizi** göğsümle **yarmak**tan çok hoşlanmıştım. S.83 s.16

O an, **bütün yaradılış**ta bir duraklama vardı. S.84 s.14

İş görmekte de, başka şeylerde olduğu gibi **birinci çıkma**ğa uğraşırdım. S.85 s.18-19

Göz kırpışı kadar kısa bir zaman içinde yelkenleri bağladık. S.86 s.4

Fırtınanın sesini yenmek için birbirimize avazımız çıktığı kadar bağırarak ben ona, o bana "Aman rüzgarı ensemizden ayırmayalım!" diyorduk. S.88 s.15

Doğrusunu söylemek lâzımsa ben kurtulacağımızı pek ummuyordum. S.88 s.20

Arddan gelen **dalgaların** kayığa **atlamaması** için çabuk gitmeli idik. S.88 s.25

Batmakta olan bir arkadaş çağırıyor İdiyse **onu kurtarmağa** gidemezdik. S.89 s.14

Direklerin ne halde olduklarını görebilmek için şimşeği bekliyorduk. S.89 s.20

Denizin o korkunç yapayalnızlığının ortasında kendimizi **kapkara bir yoksulluk parçası olarak görmek** pek hoşa giden şeylerden olmazdı. S.89 s.22

Çünkü o ana baba gününde, **kurtulmak** ve **yaşamak kaygusu**, başka her türlü duygu, düşünce, veya arzuya yer vermiyecek surette varlıklarının bütününü kaplamış bulunuyordu. S.89 s.31

Buncayıl çabaladıktan sonra dul bıraktığı ihtiyar karısı kocasının –yani babamın- ruhuna bir **mevlûdcağız okutmak** için avucuma bakmak zorunda bırakmıştı. S.90 s.30-31

O bakışı içimi yaktı. S.90 s.35

Amcam, babamın oğlu olduğum için, babamın beni kendi kayığına alarak, ve beni bedava çalıştırarak, sırtımdan **kâr etme**sini istediğini, ve onun için bana dikkatli dikkatli baktığım sanmıştı. S.91 s.6

Bense **babamın bakışı** önünde mum gibi eriyordum. S.91 s.11

Tek o acı yüzü acı bakışı görmiyeyim, **denizin açılıp beni yutarak örtmesine** razı idim.

S.91 s.12

Babam iskelede donakalmış durdukça, ben direkte yukarı çıkıyor aşağı iniyor ve acele acele rast gele iş yaparak**, gözlerinden gizlenmeğe** uğraşıyordum. S.91 s.15

Babamsa «Neden? neden yavrum böyle ettin?» diyen gözleriyle beni takip ediyor, ve bir insan çok sevdiği başka bir insanı ölüm döşeğinde gördüğü zaman ona nasıl bakarsa bana **öylece bakmak**ta devam ediyordu. S.91 s.18

Fakat **başka türlü yapmak** elimde değildi. S.91 s.29

Seni denizden vazgeçirmek için ne paramı, ne sözümü, ne gönlümü esirgedim. S.91 s.34

Fakat sokaka ortasında **herkesin önünde beni öpme**ği bir zaaf eseri mi sandı ne, gördüğü **teessürümü uzatmamak** için yine "Allah yardımcın olsun" dedi. S.92 s.4

Bu görüşüm, dünya gözüyle onu son görüşüm olduğunu nerden bilecektim? S.92 s.8

Ben artık **kendi boğazıma ve anamın boğazına bakmak** için amcamın hizmetine girmiş bir uşak idim. S.92 s.10-11

Kanımızdan, canımızdan, etimizden kendisine paraca kâr çıkarmağa bakıyordu. S.92 s.13

Annemin gûya ekmeğini yediğimiz amcama **hürmet etmek**liğim hakkınr daki nasihat la mı a pek kulak astığım yoktu. S.92 s.15

Haketmiş olduğum ücreti çantasından çıkarttırabilmek, iri yarı bir meşe ağacını kökleriyle beraber **yerden söküp çıkarmak** kadar güçtü. S.92 s.22-24

Amcamın ağız kokusunu dinlemeğe ne mecburiyetim vardı? S.92 s.29

Fakat **annemin yüreğini kırmamak için** kendime "Sık dişini" ve bana küfür ettiği zaman büyügümdür diye pek aldırış etmezdim. S.92 s.30-32

Basradan dönmekte olduğumuzu hayal meyal hatırlıyorum.S.93 s.15

Ama nasıl bitmek bilmiyen bir gece. S.93 s.18

Bir ev veyahut **bir insan bulmak** üzere yürüdüm.S.93 s.25

Tencereye dökmek üzere kıçaltından zeytinyağı şişesini getirdi. S.94 s.4

Zeytinağını tencereye akıtmaya başladı. S.94 s.5

Amcam oğlanın **başımı yarmak**la hıncını alamamıştı, bir elinde oğlanın elinden kopardığı zeytinyağı şişesi, öteki elinde yeke oğlanın üzerine çıkıp «İhıcık kerata! İhcık kerata!» diye tepinmeğe başladı. S.94 s.16-19

Hayde **onun kudurup kudurup küfür savurması**na lahavle deyip geçiyorduk. S.94 s.20

Gemideki parasını çalmağa kalkıştıkları takdirde parasının hepsini değil fakat ancak bir kısmını bulabilsinler diye, onları ellişer, altmışar kuruşa bölerek, ayrı ayrı bezlere paçavralara bağlar ve öteye beriye gizlerdi. S.95 s.3

Ondan sonra **hesap etmeğe** koyuldu. S.95 s.8

İşler böyleyken, **annemi geçindirmek için** nenin neresini artırabilirdim ki; neyse, ölüm merhamet etti de, evimin kapısını çaldı. S.95 s.28-30

Annemin artık çilesi dolmuş olacaktı ki zavallıcık öldü, ve **onun geçinmek yükü** sırtımdan kalkmış bulundu. S.95 s.30-31

Evet hep paraca sıkıntı çekerdim amma her yeni seferimizin ayrı bir sevinci her **dümen kırış**ımız ve yolculuğumuzun başka bir tadı oluyordu. S.96 s.3-4

Adalar denizinde bir ada arkada kalıp denize gömülürken, hepsi de birbirinden güzel, on adanın önümüzdeki **ufuktan kalkma**sı tren ıslığı, vapur düdüğü, vinç harharası, ve el kol karkaşalığı içinde iş gören liman amelelerinin **bağırıp çağırma**lariyle gürleyen sık gürültülü Pire limanı. S.96 s.8

Evvelce dediğim gibi her yeni seferimizin ayrı sevinci, her **dümen kırış**ımızın başka bir tadı olurdu. S.96 s.35

Ya **denizde boğulup kurtulmak**, veyahud **karin doyurmak için** dosta düşmana avuç açmak. S.97 s.9-10

Buz tutarak çinko levhaları gibi katılaşan yelkenleri, donarak demir çubuklara dönmüş **ipleri kullanmak**ta çektiklerimizi bir ben bir de arkadaşım bilir. S.97 s.29

Adem reis kayığının kaptaniyle konuşmuş, ve herifi, **Alişin bizim kayığa alınması**na razı etmiş.S.98 s.3

Hava hep ceuptan esiyor, bizi boyuna **volta vurmak** mecburiyetinde bırakıyordu.S.98 s.11

— Hey hey, derdim, şu vapura bak, rüzgâra hiç aldırış ediyor mu? S.98 s.28

Hele geceleri rüzgârsızlıktan havada asılan gemi resimleri gibi yerimizde mıhlı dururken **yolcu gemilerinin birbir üstüne yıldız dizisi gibi lombozlarını ve fenerlerini pırıl pırıl yaka yaka geçme**si bizleri o kadar kıskandırır ki. S.99 s.1

Bulabilirsen bul, iki gündenberi ağzıma bir lokma atmadığım için **dizlerim tutmamağa** başladı.S.100 s.4

«Mahmud uyandın mı? Biraz daha **uyku kestirme**ğe bak, çünkü nöbetine az kaldı» dedi S.100 s.8

İş aramaktan **Hindistanı aramağa**, vakit mi kaldı? S.100 s.14

Önden eserken arkadan gelmeğe başladı.S 100 s.22

Kayıktaki denizcilerin biri ölecekse **onu karaya vermemek için** hep ters eser. S.100 s.24

Adamcağız ölüp de denize atılınca rüzgar aldı diye bize **rüzgarın neden döndüğünü anlatmağa** çabalıyordu. S.100 s.29

Çaydanlık fokurdamağa, kapağını çat çat hoplatarak **islim salma**ğa başlayınca, Adem reis kendi de bizim de **çay içmek** gibi şatafatlı bir keyf lüksünü irtikâp ettiğimize utanarak, «arkadaşlar çay, süd, filân gibi şeyler bizim gibi baldırı çıplak denizcilere değil fakat beylere paşalara yakışır, ne var ki bu miras yediliğe çoktanberi alıştığımız için artık çaydan vazgeçip, çafcafasız bir hayata katlanamıyorum» dedi. S.101 s.8-9

Şarkıyı sonradan hatırlamak, sabah ışığında yavaş yavaş solan bir rüyayı hatırlamak gibi oluyordu. S.101 s.32

Zavallı adam sükûnet içinde **kendi gönlünü dinlemeğe** mi uğarşıyordu? S.101 s.34

Bundan başka kasabamızda mevsimi gelince **beygirlerin, ve sığır, sıpanın çiftleşme**leri işi apaşikâra konuşulurdu. S.102 s.13-14

Hattâ bir gün erkek Fatma doğurmakta güçlük çeken bir dişi keçiye ebelik etmiş ve yavruyu kurtarıp dünyaya getirirken, yaptığı her hareketi bize heyecanla anlatmıştı. S.102 s.17

Sonra da, söylemesini beceremiyeceğim amma, **güzelliğe karışma**yı arzu ediyorduk. S.102 s.23-24

Fatma ile beraber denize girmiş olduğumuz ve sanki denizin berrak bir gözüymüş gibi durgun, ve **çocuk bakışı** imiş kadar masum olan o küçük koyun hatırası bana durgunluk ve masumiyetle hiç münasebeti olmıyan bir işkence mevzuu oluyordu. S.102 s.33-34

Bence **onun vahşiliğini dindirmek**, kıpkızıl gelinciğin rengi pek haykırıcıdır diye onu soldurmağa kalkışmak gibi bir şey olurdu. S.103 s.10

Bence **onun vahşîliğini dindirmek**, kıpkızıl gelinciğin rengi pek haykırıcıdır diye **onu soldurmağa kalkışmak** gibi bir şey olurdu. S.103 s.11

Meselâ ay ışığında evlerin gümüş bir ateşle badanalanmış gibi duruşları, Vardiyaprova fenerinin içindeki **lambayla aydınlanma**sı gibi evler de sanki içlerinde geceleyin soyunmakta olan kızların gövdelerile aydınlanıyordu. S.103 s.16

Bazen kızların ufukda yıldızlar arasında **erkeklerin vardiyaprova ışığının çakmasını** bekleye bekleye gözleri kızardığını bana, "vakıa, zavallı kadının patlıcanlı kebabı sevdiğini söylediği denizcinin kendisi çoktan balıklara yem, vardiyaprova ışığı ise yıldız değil, belki de bin kulaç dipde deniz kaşeriyesine yuva olmuştur. S.103 s.35

Bana öyle geliyor ki dünyada mevcut sonsuz sevgi **dile gelmek** için can atatr, dudaklarda tir tir titrer, gelgelelim dile gelmeğe utanır utanır utanır dedi. S.104 s.25-26

"Ve o sevgi bize **başkasının sevgisiyle karıştırmağı** özetliyor", dedi. S.104 s.31

Çünkü **beklenen ve sevilen bir şeyi ürkütmemek** için, ona doğru usul usul ayak ucuna basılarak gidildiği gibi duyulmaktan korkarak, fısıltı ile konuşuyorduk. S.105 s.34

Hele **dalgaların kumlar üzerine diz çöküp devrilişi**, bağıran yüzbinlerce insanın sesi gibi uğulduyordu. S.106 s.6

Ne bileyim karanlık bir yere birdenbire bir meşale girmiş gibi **denize atılış**ının tuzlu çınlayışım, tepemden tırnağıma yayılan bir ürpertiyle duydum. S.106 s.18

O anda **uyku ve unutkanlık sırrına varma**ğı özledim. S.106 s.30

Bodruma uğramiyacağı için Aliş İzmirde bir Bodrum **kayığı bulmak** üzere İzmirde çıkacaktı. S.107 s.22

Ve onu, göz göre göre geride bırakıp ayrılmak acısından, bizi kurtardı. S.108 s.5

Bir türlü asıl **sokağa dalmak** cesaretini kendimde bulamıyarak bir aşağı bir yukarı taban teptim. S.108 s.27

Farkına varmadan öyle bir irkilmişim ki kaldın ağlayıcı ve çetrefil bir Rum şivesiyle efendim bir, «**nefis körletmek**ten ibaret değil mi? Onu başkası kadar ben de yaparım» diye yalvarmağa başladı. S.109 s.14

Artık ben de Aliş gibi **memlekete dönmek arzusi**yle yanıyorum. S.109 s.27

Memlekete dömmek orada oturaklaşmak için para lâzımdı. S.109 s.34

Kala kala yabancı yolcu vapurlarında **iş bulmak** kaldı. S.110 s.3

Vapurlarda iş aradığımı ve bana **sağlık verme**sini yalvardım. S.110 s.6

Vapurun kalkmasına yakın elvedalar başladı. S.111 s.14

Nöbetim bitince elimi yüzümü yıkadım, elbiselerimi değiştirdim,sonra da hem **vapuru gezip görmek** hem **hava almak** üzere baş altından dışarı çıktım. S.111 s.29

Onları tanımadığım halde, bir sürü gayri mer'i, hiçler, ve hiç kimseler arasında, sanki hakikî insan ve yolcu olarak yalnız kendileri varmışlar gibi bir tavır takınışlarından, ve onların bu kanaatinin bütün öteki yolcuların yerlere sürünürcesine hürmetleriyle

tasdik edilişinde, o iki ihtiyar kadının Moschild ailesine mensup olduklarını anladım. S.112 s.20

Sanki bütün cemiyet **bunları güzelleştirmek, dudaklarını rujlamak, giydirip kuşatmak** için, ressamiyle, terzisiyle, muharririyle, mimariyle yarışa çıkmıştı. S.112 s.22

İkindi nöbetimi bitirince yine vapuru **kolaçan etme**ğe koyuldum. S.112 s.28

Salon yolcuları **yemek yemek** için masalara doğru yürüyorlardı. S.113 s.28

Mobilya, **en nadir ceviz** ve **başka ağaçlardan yapılma** sert ve sağlam şeylerdi. S.113 s.30

Bazısı kocasiyle birlikte- bazılarının kocaları da memleketlerinde **para edinmek** işine devam ettikleri için - yalnız gelmişlerdi. S.114 s.6

Hele birisininki ışıktan yapılma bir ağa benziyordu, sanki **gök mavisinden kırpılma** mavi benekler iİ, kelebekler mi diyeyim işte onlar, bu ışık ağına yakalanmışlardı. S.114 s.12-13

Her birisi güzel kokularla, boyalarla, **kremler, sürme**lerle, elbiselerle kendini mümkün olduğu kadar göz kayıcı ve **cazibeli yapmağa uğraşmış olma**sına rağmen pek teklifli bir tarzda yemek yeyişlerine şaştım. S.114 s.33-34

Bu müddetin yarısını kızıl ateş karşısında kıpkızıl yanan süngüleri **ateşe sokup çıkarmak**la, gelberi ile dışarıya çektiğim pislikler arasındaki alevli kömür parçaları tarafından ayağımı bacağımı dağlamakla, kan ter içinde kaldıktan sonra serinlemek için makinelerin ağzına giderek orada buz kesterek öksürmekle geçirdim. S.115 s.15-17

Para biriktirmek şöyle dursun, üstelik bir de borca girecektim. S.115 s.21

Dönüş seyahati de tıpkı gidiş gibi geçti. S.115 s.30

Yolcuların tuvalet saati, yemek saati, cazbant temposiyle birbirine sulanma, ve **gece olunca** kamaradan kamaraya gizli girişler saati ve filân falan. S.115 s.32-33

Şimdi herkes **akşam tuvaletini yapmağa** koyulacak. S.116 s.10

Fatmayı görmeği geciktiriyordum. S.117 s.15

Onu görmek ümidinin sevincini daha uzun boylu tutmak için. S.117 s.16-17

Ateşoğlunun evine bir **kara haber duymak**tan korka korka yürüyordum. S.118 s.21

Sonra hüngür hüngür **ağlamağa koyuldu**. S.119 s.17

Halime haladan anlamak imkânsızdı. S.120 s.2

Onu yürüyüşünden tanımamak imkânsızdı. S.120 s.26

Bir müddet ağzım açık kaldı, dilim tutuldu, yüreğim çarpıntısından kurtarabildiğim kırık kısık hecelerle hıç kırırcasına, «Zarar yok. Bu kaza beraberce **mesud olma**mıza mâni olamaz» diye başladım. S.121 s.32

Tek gözünün bakışı bakışımı aradı ve gözlerimin içine sevgi ile baka kaldı. S.122 s.12

Bel kemiği çatır çatır kırılırcasma hem kendine hem de bana **karşı koymak**ta olduğu besbelli idi. S.122s.23

Arzusuna **baş eğmek**ten başka yapılacak iş yoktu. S.123 s.7

O işi bilip öğrenmek merakı içimi öyle yiyordu ki bir erkeğin, bir kız veya kadın hakkında, başka bir erkekten **malûmat isteme**si, veya ona **şunu bunu sorma**sı münasebet alsa da almasa da, ayıp olsa da olmasa da umurumda değildi. S.123 s.16-18

Bir gün daha ileni giderek, **muhafızı diye getirdiği Ahmet ağaya Fatmayı yakalatma**ğa kalkışmış. S.123 s.31

Zaten Ateşoğlunun balıkçıdan ekmeğini çıkarması, taşı ezerek ve burkarak t**aştan et suyu çıkarma**ğa benzermiş. S.124 s.3-4

Ahtapot billursa ne alâ, bulmazsa balık avlıyamıyarak aç kalacağı için bombayla gizli gizli yemlik küçüik **balıklar vurmak** mecburiyetinde kalınmış. S.124 s.9

Fakat bu dayak meselesinden sonra bir taraftan çiftlik sahibi, muhafızları, ve ortakçıları, bir taraftan da Ateşoğlu ve kızı arasında merhemetsiz ve amansız bir mücadele ve bir kurnazlık ve **birbirini faka bastırmak yarışıdır** başlamış. S.124 s.25

Bu işin aksi tarafı, yemlik balıkların, tam İsmail çavuşun malı olan arazinin sazlık kıyılarında **pek bol olma**ları, bu bir, ve bir de, İsmail çavuşun kalabalık hizmetkârlarına karşı ihtiyar Ateşoğlu ile Fatmanın pek yalnız başlarına kalmaları imiş. S.124 s.28-30

Fatmanm savurduğu bomba su içinde **donuk bir gümleyiş**le patlamış. S.124 s.30

Duyulmamak üzere seslerini kısarak ağlamışlar. S.125 s.27

Ateşoğlu ve Fatmanın hapishaneye götürülmesinden ürkmüşler. S.125 s.29

Bir kaç sene dolgun naviunla denizde mekik dokuyup da cebi para yüzü görünce, çok kayık sahipleri gibi **denizden daha fazlasını çıkarma**ğa tamah etmeden kayığı satmış, bahtı yardım etmiş bir çok araziyi kelepir olarak ele geçirmiş, onları bahçeye döndürmüş. S.127 s.10

Babam annem sağken, babam, da annem de bütün mahalleli de **beni ona müstakbel koca, onu bana müstakbel karı diye göstermek** âdetindeydiler. S.127 s.16

—A Mahmut araya girip sana **şunu bunu söyleme**ğe şöyle böyle **nasihat etme**ğe memur edildik. Eğer sana söyliyecek şeylerde bir dalavere bir hile olduğundan zerneee şüphelenseydik, **sana konuşma**yı kabul etmezdik.

Sonra bak biz **ağız yoklama**sını, **lâfı evirip çevirme**sini pek bilmeyiz. S.127 s.29-30-32-33

Bizi, **sana bu sözleri söylemek** için araya koymadılar. S.128 s.6

Demincek söylediğim gibi ne Halil ine de ben kandırmasını pek beceremiyonuz. S.128 s.8

Doğrusunu dobra dobra söylemek daha kolay geliyor. S.128 s.9

Biz seninle görüşmüş, sen de **kızı istemek** için bizi araya, koymuş ol. S.128 s.12

-Kızımı **sana, yâni bir kardeşim gibi bildiğim arkadaşımın oğluna vermek** benim hoşuma gider. S.128 s.32

Sana **hakaret etmek** istemiyorum. S.129 s.16

Onun durgun kadife karası okşayıcı bakışı bana sakin sütlimanlıklardan doldurulmuş cam gibi sulardan ve yumuşak rıhlı ve kumlu kıyüardan ibaret, yorgunluk ve argınlık giderici bir hayat vadediyordıu S.129 s.30

Yüzünü örtmeğe eli varmadı, açık bırakmağa da utandı, orada şaşaladı kaldı. S.129 s.36

Gönlüm **Ayşeye akmağa** koyuldu doğrusu. S.130 s.3

Denizi hiç **bir daha görmeme**ğe **ondan tamamen vaz geçme**ğe hazırdım. S.130 s.13

Onun bir daha mavi **yüzüne bakma**mağa karar verdim. S.130 s.16

Bir uzun öpüş kadar yüz kısa öpücük ve **yüz kısa öpücük kadar uzun öpüş**lerle o uzun bahar günlerini kısacık saniyelermiş gibi sevinçle geçiriyorduk. S.130 s.30

Benim **her gülüş**ümün ardınca onun gülüşü, onun her öpücüğünün üstüne benim öpücüğüm baş döndürücü bir girdaplanmayla birbirinin peşini kovalıyordu. S.131 s.2

Ne var ki orada **Ayşenin parasına muhtaç bir sığıntı gibi yaşamak** ağrıma gidiyordu. S.131 s.6

Çifte çubuğa yardımım, dokunsun diye çapa ve **bel kullanma**sını öğrendim, o kadar ki belin dirseğine taban dayayınca kısa bir zamanda dönümlerce toprağı hallaç pamuğu gibi belleyip atmağa başladım. S.131 s.9

Toprağa bel sapladığım zaman portakal ve mandalin ağaçlarının altlarının nasıl açılacağını, asmaların nasıl budanacağını velhasıl **orak kullanma**sını, **ot biçme**sini öğrendim. S.131 s.15

O da, eğer fırtınada, **akla karayı seçmek**te değil idiysem geceyi çatık suratlı bir deniz üzerinde sert kayalar arasında geçireceğime sıcacık Ayşemin kolları arasında geçiririm» diye düşünecektim. S.133 s.13

İşte **toprağı kazma**yı**, bellemey**i **ekini ekip biçme**yi, **fidan budama**yı bu komşularımız Dikdiğin Hüseyin dayı ile Gâvur Aliden öğrenmiştim. S.134 s.17

Baş sedire kurulup bir kolu testi sapı yapmak, öteki **elimi** de habire **öptürmek**ten utanıyordum. S.134 s.31

Ben bizim tarla kenarına varınca Gâvur Alinin öfkesi, burnundan tüter bir halde muallime «Sen yardım etmek istiyorsun fakat bebeğim, **orak kullanmak**, **harman savurmak** yardım, değil, işitir. S.135 s.11

Asıl tuhafı **acayipliğinin farkında olmama**sı idi. S.135 s.27

Kendi **bahçesinin çiğnenme**si bahasına, çocukların yüreklerinin Gâvur Ali tarafından kırılmasına mâni olmak istediği meydandaydı. S.136 s.4-5

Onların kıpırdamağa başlayışı, kulağa derinden derine gök gürültüsü gibi gelir. S.137 s.2

Sonra sevgilisinin güzelliklerini **sayıp dökmek**le sevinen bir âşık gibi sözüne devam etti. S.137 s.19

Karşısında bir dinliyen olmasa da, toprağı anlatan canlı **sesinin çınlayış**ını **kendi dinlemek** için, yüksek sesle sevincinden- dağ başında şarkı söyliyen ıslık çalan bir çocuk veya öten bir kuş gibi- kendi kendine söylenip duracaktı. S.137 s.23-24

Ne var ki Hüseyin dayının sesindeki samimiyet onu sürükliyor, dinlemeğe mecbur ediyordu. S.137 s.29

Yalnız yaratmak, eriştirip yetiştirmek sevdasındaydı. S.137 s.32

Ağacın betinden benzinden**, duruş**undan, onun illetini çaktı, bana "şahları kesme, kurur. Kırmadan yavaş yavaş bük, ve öteki yamru yumru dalların arasına sok. Makas kullanma bu ağaç yara kaldırmaz" dedi.S138 s.21

Şunu bunu vermek istiyorsan Gâvur Aliye ver. S.139 s.18

Fakat ötekine verirsen **onun topraklarının topraklarımıza eklenme**sini geciktirirsin. S.139 s.24

Onunla beraber bahçesini sin sin yağan yağmurda gezerdik de, bana yırtık pırtık kunduralarının altına yapışan toprakları göstererek "bayağı insanın ayaklarına **candan bir yalvarış bir özleyiş** gibi takılıyor,insanın gönlünü kendisine doğru çeken bir ağırlık oluyor. S.139 s33

Ayşenin başkalarına karşı muamelesinde, gözü yalnız onlardan **bir şeyler koparmak**taydı. S.140 s.12

Böyle davranırsan bütün köylüler hep **sırtımızdan geçinmeğe** kalkışırlar. S.140 s.19

Benim gibi sunturlu bir ağanın eşek binişi işine, orada ne kadar köylü varsa, hepsi **yardım etmeğe** koştular. S.141 s.4

Yürümek koşmaktan ne kadar yavaşsa **hayvanın** da **o yürekler acısı gidişi**, yürümekten o kadar yavaştı. S.141 s.32

Hemen o gün varmaklığım lâzım gelen dört saat ötedeki yere bu gidişle nasıl varacaktık? S.142 s.1

Eşek birdenbire kulaklarını dikti, tıkır tıkır **sekmeğe başladı.** S.142 s.20

Herif acemiliğim dolayısiyle benimle alay ederek kazığı elime verdi, **tıngır mıngır gidiş**imizle onu arkada bırakarak, ilk dönemeçde kazığı çalıların arasına fırlattım. S.142 s.22

Onu çekmeğe uğraştım. S.142 s.33

Hangi topal şeytana uydum da **yaya gitmek** dururken eşeğe bindim diyerek eşeğin palamarını gölgeli bir ağaca bağladım. S.143 s.6

Eşekle daha öte gitmediğime çok iyi etmişim, çünkü **hayvana binmeye** alışmamış olduğum için ertesi günü kalçalarım öyle ağrıdılar ki bir kaç gün yeni sünnet olmuş

çocuklar gibi, ancak ayaklarım birbirinden ayrık olarak yü-rüyebiliyordum.S.143 s.11

Yolu bulmak kolay oldu. S.143 s.16

Dağın omuzundan güneşin fırlayivermesiyle, her tarafı **yakıp kavurma**sı bir oldu. S.143 s.28

Horozların ötmesi, çocukların ağlaması, yük taşıyan eşeklerin ardlarına **deyneklerin şaklaması**, ve "dah, çüş Karaoğlan!" nâralariyle faaliyete geçiyordu. S.144 s.3

Çocuğun ödünü patlatmamak için, yüzümü gülümsemelerin en gönül okşayıcısı ve yufkasına yumuşattım ve yavaşça kim olduğumu söyledim. S.144 s.22

O da **benim geliş**imin evi korkudan altüst ettiğini görerek, her halde beni bir umacı veyahut bir gulyabanî sanmış olacak ki, koca bir torbanın ardına kaçıp gizlenmişti. S.145 s.10

Ben bir gemici parçası, korkulmağa ne de **bu kadar pohpohlanmağa** alışmamıştım. S.145 s.21

Ona yavaş yavaş **güvenç gelmeğe başladı**. S.145 s.27

Çift öküzleri evin insanların oturmalarına mahsus olan kısmından **derme çatma** bir parmaklıkla ayrılmıştı.S.146 s.7

Susmakta olduğumdan istifade ederek eli böğründe ezile 'büzüle **darlıktan sızlanma**ğa ve yanık bir sesle **dert yanma**ğa koyuldu. S.147 s.2

Pek dardayız.

Diye **yalvarmağa başladı.** S.147 s.33

İhtiyar kadın evin en yaşlısı olduğu için, yalvarmak, **boyun eymek** ve nihayet **kafese koymak** işi ona düşüyordu. S.148 s.5.

Oradan **çabuk ayrılmak** istiyordum. S.148 s.17

Benim oradaki vazifemse, ister herif hep doğru ister hep yalan söylesin, ortakçıyı oracıkta sıkıştırmak ve herifte önümüzdeki sene yine sızdırılabilecek kadar **can bırakmak** şartiyle, ondan koparabildiğim kadar koparmaktı. S.148 s.22-24

Yok kahveymiş, şekermiş diye getirdiğim şeylerin topunu da **onlara bırakmak**, ve onlardan hiç bir şey almadan **tezelden defolmak** vesselâm!... S.148 s.35

Onlarda ne yalvarma ne **ayaklara kapanma**, ne de hayırdua vardı. S.149 s.276

-Ne olacak **ekmek parası aramağa**.Diyorlardır diye düşündüm. S.150 s.7

Fakat yıl fena gitmesine hakikaten de fena gidiyordu. S.151 s.30

Nasıl saymasmlar ki yetim malına göz dikmemiş, haram yememiş, namehreme uçkur çözmemiş, ve beş vakit namazını kılarak **cenneti peylemek** için koca kitapta yazılı ne varsa, hepsini yerine getirmişti. S.153 s.24

Boğazını temizlemek için bir iki ehem öhüm ettikten sonra günah işliyenlerin celi ehennemde neler çekeceklerini **sayıp dökme**ğe koyuldu. S.154 s.18-20

Günahkârlara **işkence etmek** zevkinden mahrum olduğu için, o işkenceleri hiç olmazsa anmakla nefsinin ihtiyacını kısmen giderdiği besbelli oluyordu. S.154 s.22

Hocanın bu haykırışları asıl arkada kafes ardına tıkılmış bulunan kadınlar arasında mucizeler yaratıyordu. S.155 s.15

Benim vaaz ortasında çıkıp gitmeme hoca çok kızmış. S.155 s.26

Bulutların kaybolmaları üzerine: S.156 s.6

Hayvanların suyunu, tâ uzaklarda üzerleri kükreyen kalın ve yeşil bir kaymakla örtülü sarnıçlardan taşımak lâzım geldi. S.156 s.27

Fırtınanın sesini yenmek zorundan dolayı **bağıra çağıra konuşma**ğa alışkın büyük denizlerin denizcileri.S.157 s.28-29

Herkesin herkese ne yapmak lâzım geldiğini **avaz avaz haykırma**sı, hiç kimsenin bağıranlara kulak asmadan durmamacasına trampet gibi seslerle **kıyamet koparma**sı. S.157 s.33

Irgat başında olsun, demiri kaldırır ve bocaya alırken olsun, tulumba işletirken, yelken açar veya söndürürken bir ağızdan heyamola diye gemicilerin **şarkı söyleme**leri nerde? S.157 s.35

Artık **ata, eşeğe eni-konu binme**sini öğrenmiştim. S.158 s.12

Posta muhafızı jandarmalar bile:

—Deniz!

Demekten kendilerini alıkoyamadılar. S.159 s.3-4

Gemicilerin:

— Ah şöyle olsa, vali böyle olsa!

Diye çeşit çeşit sade ve basit dilekleri, veya azametli, ümitleri, **becerikli deniz ustalarının ellerinden çıkma** gemi yapılarında sarih ifadelerini bulmuş oluyorlardı. S.160 s.12

Yetmiş senelik ömürlerinin ancak on, on beş senesini karada geçirmiş eski denizciler vardı ki bir teknenin önünde durup **sancaktan iskeleye, baştan kıça iki çarpas bakış** gezdirdiler mi, tonajını, şu veya bu rüzgârda yapacağı yolu bir çırpıda ölçüp biçiyor ve geminin kıymetini tayin ediyorlardı. S.160 s.20

Bunlar gemi hâlâ tamamlanmamışsa, deniz ustasına şurasını böyle, burasını şöyle çalımına getir, diye sağlık veriyorlar ve nihayet gemi kaptanlarına gemilerinin **uğur getirme**sini dileyerek ayrılıyorlardı. S.160 s.25

Ormanda ağaçken **bir yerde saplanakalmak**tan**, ve iradesiz bir ömür yaşamak**tan hâlâ bıkıp usanmadın mı? S.161 s.12

Koca gemi **denizin çağrışı**nı tâ özünden duyar gibi oldu, ve kızaklarının üzerinde sarsılıp inledi. S.161 s.21

Karadaki o tembellik uyuşukluk batağını bırakıp, hürriyete fırlayıp boşanmak istiyordu. S.161 s.24

Sanki düğün vardı da mesut hâdiseyi davulla dümbelekle dünyanın bir ucundan öteki ucuna müjdelemek istiyordu. S.161 s.30

Sırtımı ona çevirip, kendimi ondan koparıp kaçmak istedim. S.162 s.8

Yalnız ufuktan **kanat açış**ımın, tehlikesine de, fırtınasına da **ferman okuyuş**umun çıldırtıcı sevincim hatırlıyordum. S.162 s.18

İkinci dalışta çocuğu yüzüne getirdim. S.163 s.13

Hepsinin bakışında bu hortlak da acaba niçin aramıza girdi?Yollu bir sual okuyordum. S.163 s.32

Düğün dernek nihayet bitti biz de **dönüş yolu**nu tuttuk. S.164 s.4

Ona dönüp bakmak arzusundan kendimi güç kurtarabildim. S.164 s.7

Urgan ve ayrık otlariyle sanki ben **bostanı otları beslemek** için sulayıp gübrelemişim gibi boşlanın enine boyuna yayılıyorlardı. S.165 s.29

Yamaç, ufak ufak toprak parçalarını çeviren **derme çatma** kuru duvarlarla kıyım kıyım kıyılmıştı. S.166 s.13

Sanki Amerika kâşifi, geçmiş yılların yığını içinden kalkınmış, ve bana tâ çocukluğumdan o **munis insan gülümsemesi**yle gülüsüyordu. S.167 s.25

İki üç gün sonra şafakleyin, birisinin dışarda **yağmur yağmur diye bağırma**siyle uyandım. S.167 s.28

Nihayet yağmur yağsın diye akara atılan taşların, **çocukların daldırılarak çıkartılma**sına ve **mangalda ısıtılıp kurutulma**larına karar verildi. S.168 s.25-26

Ne var ki bu da **kâr etme**di. S.168 s.27

Bu dilli düdük Huriye hanım, **ağzımı yoklamak**, ve **sırrımı kapmak**, beni kandırıp **köye** bağlamak işini üstüne almıştı. S.169 s.11

Ah kaptan, galiba yine **denize dönmek** istiyorsun. S.169 s.14

Kuşun kanadı yettiği kadar yuvaya çöp taşıdığı gibi erkek kısmı da gücü yettiği kadar **parasını pulunu arttırma**ğa bakmalı. S.169 s.19

Bayram ağa para tutarken Bayram ağa aşağı Bayram ağa yukarı diye etrafında pervaneler gibi dolaşıp üzerine toz kondurmayanlar, üzerimize **sümüklerini** bile **atmı**ya tenezzül etmez oldular. S.170 s.18

Neyse köyün ağaları sayesinde hiç olmazsa **namerde el açmaktan** kurtulduk. S.170 s.21

Ah yavrum sana **nasihat etmek** bizim haddimiz değil, Rabbim sana kat kat ziyadesini versin, amma elinde avucundakini sıkı fıkı tut, çünkü sonradan gelen pişmanlık para etmez. S.170 s.22

Gece direk tepesinde uçan rüzgârın insan sesine benziyen mırıltısı, işte o bazen kulağımın içinde **bir çınlayış** oluyordu. S.170 s.29

Bir kaç söz sonra **onun** da **aklımı çelmeğe geldiğini** anladım. S.170 s.36

Bazı kara ağızlılar **köyden ayrılmak** istiyormuşsun diye ileri geri lâf ediyorlar. S.171 s.6

Hepsi de dönüp dolaşıp denizde emin ve selâmetli bir hayat yaşanamıyacağı noktasında toplanıyordu. S.171 s.19

Fakat fırtınalı havalarda, fırtınanın öfkesinde gemsiz, hududsuz itidalsiz bir hayret, faltaşı gibi açık gözlerle **şaşa kalmış bir bakış** vardı. S.171 s.31

Geceleri çıkıp Ayşeyle bahçeyi gezip, **onları öldürmeğe** karar verdik. S.172 s.12

Ve o ana kadar bende beliren **deniz özleyiş**ini bilmemezükten gelerek başkalarını nasihate gönderdiği halde dayanamadı, bildiğini açığa vurdu, ve bana çattı. S.172 s.21

Bana vazifemin **yanıbaşında kalmak** ve **para biriktirmek** olduğunu pek kati çizgilerle tasrrih etti. S.172 s.24

Kendisine karşı kendiliğinden gönlümden kopan şeylerin, onun tarafından ödenmesi mecburî bir borç gibi gösterilmesi bana ağır geliyordu. S.172 s.27

Düşmanım gibi demeyeyim fakat insan kıyafetinde koca bir yasak gibi **yolumun ortasına dikilme**si bende, onu kırıp çiğneyip geçmek arzusunu uyandırıyor ve denize hasretimi arttırıyordu. S.172 s.30

Ayşeye duyduklarımı anlatmayı beyhude sayıyordum. S.173 s.5

İnsanın yaradılışı kendisini "gel!" diye çağırdı mı durabilen kim! S.173 s.15

İşte o geceden sonra karım, önüme dikilip vazifelerimin kupkuru **kâhyası olma**ktan çıktı. S.173 s.25

Özleyişimin önüne geçmenin ne benim ne de onun elinde olmadığını ye'isle sezdi. S.173 s.26

İçin için üzülmekte olduğumun farkında oluyor. S.173 s.29

Doğrusunu söylemek lâzımsa bu hayat müstahak olduğum bir nimetti. S.174 s.10

Bu sıralarda da Ayşe mutlaka benim bir çocuğuma **ana olmak** istiyordu. S.174 s.18

Bu hal **denize dönmemek hakındaki kararımı** kolaylaştırıyordu. S.174 s.22

Günler geçtikçe bu kararımı **tatbik etmek**te muvaffak olduğumu görerek bayağı bir hastalıktan kurtulmuşum gibi ıbir hafiflik duyuyor ve seviniyordum. S.174 s.23

Gerek güvercinlik gerekse Gökabad kıyıları köylülerine gitmemi yalvarırdı. S.174 s.31

Oralara giderken bir başıma deniz kenarında gezer ve tıpkı çocukluğumdaki gibi deniz böceklerinin çeşid çeşid kabuklarını toplıyarak, **yeni baştan çocuk olmak zevki**ni duyardım. S.174 s.35

Bakışım işidişim sanki**, insan bakışı**ndan daha kuvvetli oldu da, gemimin takta kısımlarından, su içinden geçen güneş ışığı gibi geçiyor, ve geminin içini görüyordu. S.175 s.21

Varımı yoğumu Ayşeye bırakarak bir daha **geriye dönmemek** üzere denize açıldım. S.176 s.6

4.5.2.Sıfat-Fiil Grupları:

4.5.2.1.Adlaşmış Sıfat-Fiil Grupları:

Soluk yüzler **denizde boğulanlar**ın naaşlarını hatırlatıyordu. S.23 s.8

Kasım efendinin, **düşünmemiş, büyük bir keder veyahud büyük bir sevinç duymamış olanlar**a hâs bir hafızası vardı.S.25 s.25

Darı dünyada, Nüsret ağaya **kendi dolap beygirinden başka bir iyilik eden** olmamıştı. S.26 s.25

Arabacısı gelir; kamçılar, **gelen geçen** kuyruğuna, yelesine asılıp çeker sağrısını tekmeler. S.27 s.6

Bir kerpeteni veya bir kösele parçasını bulmak üzere, kötürümlüğünün atikliğiyle topallaya topallaya öteyi beriyi araştırırken bile sözünü kesmez, **aradığı**nı bulunca sağlam ayağının üzerinde rüzgar gibi çark ederek gözlerimin içine bakar, can kulağiyle dinleyip dinlemediğimi orada okumağa çalışırdı. S.32 s.12

Boğulanlar için duyulan kederi herkesin yüzünden okur, **boğulanlar**ın öksüz kalmış çocuklarına sokakta rastlar, onların evlerinin önünden geçerken kadınlarının hıçkıra hıçkıra ağladıklarını duyar, **batmış gemiden kurtulanlar**ın hikayelerini kendi ağızlarından dinlerdim. S.72 s.31-33-34-35

Denizden soğumak şöyle dursun, boğulanlarla beraber bulunamadığım, denizin öfkesiyle karşılaşamadığım ve ölüm dirim savaşı da olsa denizle al takke ver külah güreşemediğim için hayıflanırdım. S.73 s.1

Vapurlarda temiz iş görenler ve **çok para alanlar** olur,fakat onlar **vapur şirketlerinin hisse senetlerini tutanların** hısım ve akrabasıdır. S.110 s.16

Küpeşteden bize bakanlar cennetteki meleklerin aşağıda yani cehennemdeki zebanilere bakması gibi yüksekten bakıyorlardı. S.111 s.10

Onu yolda görenler, «acaba şu kadın nereye gidiyor?» diyorlar, başkaları da onlara:S.150 s.4

Müftü Abdülvahap hocada zıddima giden, dar yürekli ve sağır kafalı bir adamdı.S.152 s.7

Abdülvahap hocanın köyde yaptıklarına gelince**, köye mezarlık diye** köylülere ateş pahasına sattığı bir dönüm kıraç tarla hakkında oraya gelecekleri evliyanın inip toplandığını söylemişti. S.153 s.3-4-5

—Şimdi altın yağacak!

—Ver ali ahım ver!

Diyen diyeneydi. S.156 s.3

Herkesin herkese ne yapmak lâzım geldiğini avaz avaz haykırması, hiç kimsenin **bağıranlar**a kulak asmadan durmamacasına trampet gibi seslerle kıyamet koparması. S.157 s.32-33-34

Eski tanıdıklardan Barka Osman kaptanın tirandili yapılmış, çakılmış, boyanmış, yağlanmış olarak kıyıda irkiliyordu. S.160 s.27

Bunların sahipleri **olanlar** artık oralardan hiç kımıldamıyacaklar. S.166 s.16

Birbirine diş biliyenler kucaklaşıp öpüşüyorlar **birbirine dargın olanlar** barışıyorlardı. S.167 s.35

Bayram ağanın söylediğine göre **abdest bozacaklar**, elleri uçkurda soluğu soluğuna gelirler, meteliği basıp ibriği kaparlar, itişe kakışa helâların önüne yığılırlarmış. S.169 s.24

Ah **o canım yer**i **yıkanlar**ın evleri barkları da inşallah tepelerine yıkılsın. S.170 s.13

İnsanin yaradılışı kendisini «gel!» diye çağırdı mı **durabilen** kim! S.173 s.15

4.5.2.2.İyelik Ekiyle Kurulmuş Sıfat-Fiil Grupları:

Fakat amcamı kime sordumsa, yüzü durgunlaşıyor, onun uzun... **pek uzun bir sefere çıktığını** ve inşallah dönünce bana daha **güzel bir kayık yapacağını** söylüyor, beni okşuyordu. S.10 s.4

Fatma ile yaptığımız kayıklar, **amcamın yapmış olduğunun** yanında hiçbir şeye benzemiyordu. S.11 s.1

Burasının da **harpli, hastaneli, hapishaneli, zulüm ve işkenceli, yalanlı dolanlı dünyanın bir parçası olduğu**na inanılamazdı. S.11 s.18

Onlarda ancak zamanın **gelmiş geçmiş şeyler**e **verebileceği bir zamet ve güzellik** vardı. S.15 s.15

Tenha bir yer bulamazsa, kayık bastonuna oturur, bacaklarını sağlı sollu sarkıtır, **provanın denizleri nasıl yardığını** söylerdi. S.17 s.21

Amcamı neden dolayı çoktanberi görmediğimi **onun ne kadar uzun sefere çıktığını**, **oyuncak kayığımın niçin ortadan kaybolduğunu**, **babamın da hangi sebep dolayısiyle denizci olmamı istemediğini** hep birden anladım. S.23 s.12

Söylediklerivle, içten alâkalandığımı görünce, kaşlarının çatıklığı hazla çözüldü. S.32 s.2

Bir kerpeteni veya bir kösele parçasını bulmak üzere, kötürümlüğünün atikliğiyle topallaya topallaya öteyi beriyi araştırırken bile sözünü kesmez, aradığım bulunca sağlam ayağının üzerinde rüzgâr gibi çark ederek gözlerimin içine bakar, **can kulağiyle dinleyip dinlemediğim**i orada okumağa çalışırdı. Ustamın çenesinin birdenbire çözü lüvermesi Kasım efendinin1 hiç de hoşuna gitmiyordu. S.32 s.9

Bana verilen denizci dersleri dolayısiyle laf sırası bulamıyan Kasım efendi, **ustamın bana boyuna denizden bahsettiğ**ini, gidip babama fitlemişti. S.36 s.23

Çocuktum amma Çakır Fatmanın gözlerinin mavi alevlerle cayır cayır yanışından, **Topal hocaya fena kızdığı**nı, bağırıp ağlamadığrm için de bana hayran kaldığını gördüm. S.47 s.18

O tarih kitabında **Kolombun gemi bulmak için yabancı illerde senelerce nasıl gezdiğini üç gemiyi bulunca, Kadiz Limanından denize nasıl açıldığını** ve **dümdüz sanılan dünyanın bilinmedik koca sularında yol alarak okyanusu nasıl aştığını** ve Amerikayı keşfettiğini kendimden geçkin heyecan içinde okudum. S.49 s.29-31

Birisininin dobra dobra dosdoğru söylediğini duyuyor, heyecanlanıp, "doğru!" diye bağırıyordum. S.50 s.21

Murad dayının ölmüş olduğunu gidip Halil Uustaya haber verdim. S.55 s.3

Çoğu büyüğüm olan insanlarda **bir güzellik bir iyilik ve bir doğruluk mevcut olduğu**na inanıyordum. S.62 s.5

Fakat kaptanın neşesizliğinden **avın bereketli olmadığı**nı kestirdi. S.64 s.32-33

Ah yavrucağıma **gönlümün istediğ**ince bakamadım. S.66 s.8

Bir insanın bağrının bu kadar kara bir acıyı **nasıl barındırabildiğ**ine şaştım. S.69 s.14

Kendimi bildim bileli –fena yahud iyi- **dinlediklerim** hep deniz hakkındaydı. S.72 s.15

—Pek iyi, bu yıl bir şey almıyacağim, **bu getirdiklerim**i de alıkoyun, dedim. S.149 s.3

Denizden soğumak şöyle dursun, **boğulanlarla beraber bulunamadığım**, **denizin öfkesiyle karşılaşamadığım** ve ölüm dirim savaşı da olsa **denizle al takke ver külah güreşemediğim** için hayıflanırdım. S.73 s.1

Rengin biri uyanıp yanarken **nasıl değiştiğinin** farkına varmadan –gözüm gözünde- başka bir rengin kayıp gelmiş olduğunu görürdüm. S.73 s.26-27

Küçük amcam Hakkı Reisin ne cimri olduğunu herkes gibi ben de bilirdim. S.76 s.5

Beni öpmek istediği besbelli idi. S.92 s.2

Seviyorum, ve **herkesin yüreğinde nihayetsiz sevgilerin yanmakta olduğunu** seziyorum. S.104 s.18

Zavallı Pahos bana **nasıl ikram ve iltifat edeceği**ni şaşırdı. S.113 s.4

...memuriyet hayatını, ve **hangi tarihte, nerde ne kadar maaş almış olduğu**nu dağlara taşlara ve ağaçlara bağıra bağıra anlatıyormuş. S.117 s.22

Toprağa bel sapladığım zaman **portakal ve mandalin ağaçlarının altlarının nasıl açılacağı**nı, **asmaların nasıl budanacağı**nı velhasıl orak kullanmasını, ot biçmesini öğrendim. S.131 s.12-13

Yolda **ara sıra rast geldiklerim**e Samancılar köyüne daha ne kadar kaldığını sorup durdum. S.143 s.18

—Pek iyi, bu yıl bir şey almıyacağim, **bu getirdiklerim**i de alıkoyun, dedim. S.149 s.3

Didişe- çekişe pazarlığa alışmış olan bu toprak adamı, **bana vereceği**nin azamisini ve asgarisini içinden hesaplamış olacak ki, **hiç bir şey vermiyeceği**ni, ve **getirdiklerim**in de hepsini **alacağım**ı duyunca, karanlıkta merdiveni inen birisinin bir basamak daha mevcut olduğunu sanarak ona göre adım atarken, **önünde hiç bir basamağın kalmadığı**nı görünce şaşalaması gibi, ağzı açık kaldı. S.149 s.5-6-9-11

Ne dediğimi iyice anlaması için, onu yüksek sesle bir defa daha, ve hattâ daha yüksek bir sesle üçüncü bir defa yine tekrarlamak mecburiyetinde kaldım. S.149 s.13

Tuttuğun altın olur. S.149 s.18

Diye yaygaralı **bir tarz**da hayırduaya başladı. S.149 s.17-19

-Bu bir mirasyediliktir. Ama ne yapalım çocukluktan alışmışız. Diyen o tatlı yüzlü Adem reisi, Palamut bükünde **dünyada sonsuz bir sevginin bulunduğu**nu fakat **bu sevginin dile gelmediği**ni söyliyen Alişi hatırladım da yüreğim onları görmek hasretiyle cızz etti. S.149 s.31-32-33-34

Onlar tâ geçen sene, ;bu sene **iki misli verecekleri**ni vadetmişlerdi. S.150 s.16

Halbuki Abdülvahap hoca, Hacı Kıranların kıziyle evlenebilmek için zaten **evli ve iki çocuklu olduğu**nu gizlemişti. S.152 s.18

Aydına giden Bodrumlular on yaşlarında olan çocuğunun birinin sokakta yaya kaldırımında oturup **elindeki bir tahta tepsiden baklava şeklinde kesilmiş susam helvası satmağa çalıştığı**nı görmüşlermiş. S.152 s.36

Çünkü mescit yapılırken **mihrabın hangi tarafa yapılacağı**nı hocadan sormuşlardı. S.153 s.28

Taşların suya boşaltılmasiyle **yağmurun başlıyacağı** sanılıyordu. S.155 s.33

Deniz dilini kara diline tercümeye kalkıştım, her halde onu da galiba ben beceremedim, köylüler **ne dediğim**i yine hiç anlamadılar. S.156 s.13

Gözlerimin yaşlarla dolduğunu duyar gibi oldum. S162 s.11

...**çiçeğin ve yemişin hemen erivereceği**ni sanıyordum. S.165 s.9

Hava duacılarının ne âlemde olduklarını merak ediyordum. S.167 s.6

Bana **vazifemin yanıbaşında kalmak ve para biriktirmek olduğu**nu pek kati çizgilerle tasrih etti. S.172 s.24

Özleyişimin önüne geçmenin ne benim ne de onun elinde olmadığını ye'isle sezdi. S.173 s.26

İçin için üzülmekte olduğumun farkında oluyor. S.173 s.30

O zamana kadar sevginin ne **kuvvetli şey olduğu**nu sevmekle anlamıştım. S.174 s.1

Onun gönlünü ana olmak arzusiyle tutuşturan nefesle benim içimi açıklar aşkiyle tutuşturan nefesin aynı şey olduğunu, zihnimle anlamıyor idiysem de duygularımla seziyor ve kendisine bir yakınlık duyuyordum. S.174 s.18-19-20

Günler geçtikçe **bu kararımı tatbik etmekte muvaffak olduğum**u görerek bayağı bir hastalıktan kurtulmuşum gibi bir hafiflik duyuyor ve seviniyordum. S.174 s.23-24

Kaptanın kamarasını, baş altında gemicilerin bangaççalarını hep bir bir görüyor, hattâ **onların birbirine ne dedikleri**ni işitiyordum. S.175 s.2

4.5.3.Zarf-Fiil Grupları:

Babama varınca kaptan karısı oldu.S. 5 s. 5

«Babamı **doya doya** göremedim. Evlendim kocamla **sürekli olarak** iki aycağız yaşamadım» der, beni gösterir, «Buncağız da denizci olursa halim ne ölür? S.5 s.7

Annem böyle söylerken, babam da yanık sesiyle «sakın ha denizci olayım deme!» derdi. S.5 s.21

Öteki çocuklar mahalle aralarında topaça kamçı sallar, çatal dala lâstik; bağlar, **dut ağacından dut toplarken**, ben deniz kıyısına kaçardım. S.5 s.26

Kayığım **yalaktaki suyun üzerinde yüzünce** dünyalar benim oldu. S.6 s.4

Yanağımı suya değdirerek başımı kayık seviyesine eğdim. S.6 s.5

Siftah olarak ileriye gitmek ve gerilerden ayrılmak sevincimi tadıyordum. S.6 s.9

Kayığı seyre öyle dalmıştım ki **kayık gelip** burnumun üstünde baştan kara etti. S.6 s.11

Yanaklarımı körpe ciğerlerimin bütün gücüyle **şişirip şişirip** sağanak sağanak esiyordum. S.6 s.18

Prova direği **söz söylemeye tenezzül etmiyerek,** dalgın bir edayla işaret eden bir el gibi sağa sola eğiliyordu. S.6 s.21

Direk ucu **yıldızdan yıldıza gidip geldikçe** içimde yeni yeni uyanan bir musikiye tempo tutuyordu. S.6 s.22

Direk ucu **yıldızdan yıldıza gidip geldikçe** içimde yeni yeni uyanan bir musikiye tempo tutuyordu. S.6 s.23

Onu görmek için batı göğünün alaca karanlığına karşı tuttu, «Bu gemi değil salapurya!» demesiyle beraber bizim kalyonu **yere çarpıp** ayağının altında çatır çutur ezmesi bir oldu. S.7 s.4

Ben uyurken amcam kalkıp gitmesin diye uyumamağa çalıştım. S.7 s.9

Gözlerimi açınca şafağın sökmekte olduğunu gördüm. S.7 s.13

Aşağıya koşup amcamın yere serili döşeğinin başına çömeldim. S.7 s.14

Onları, tabakası, çam çıbığı ve denizci bıçağını demircide dövdürdükten sonra çeliğin suyunu suyla değil **damarını açıp** kendi kaniyle verirdi- kuşağının önüne sıkıştırdı. S.7 s.20

Demir Ağa **«Ha!» diyerek** Kara Hüseyine döndü. S.8 s.8

Ben de kadıya turfanda hıyar yetiştiriyormuşum gibi , **paraların topunu kaldırıp** bizim gelin hanıma toka ettim. S.8 s.15

Denize açılırken kayıktan battaniyemi salladım. S.8 s.20

Biz **ilk burnu kavanço edip gözden kaybolunca**, o da pılı pırtıyı topladı mıydı, evden hemen dümen kırmış. S.8 s.22

Yumuşaklıklarını **ardımda duyunca**, üstlerinde sanki zengin imişim gibi kurulurdum. S.8 s.26

Koltuklan kaybedince işte o acımağa başlamıştı;» dedikten sonra lostromo Kara Hüseyine döndü «Sen kaç sandalya, koltuk kaybettin ki vicdanın azap duyuyor?» diye sordu. S.8 s.34

Öte taraftan yelken yamamakta olan Zımba Yusuf **yaka silkerek**, Hüseyine, «Karı mı? En iyisinin Allah belâsını versin. S.9 s.11

Onu düzelteyim derken, karşıma dikilir sanki bir müjde veriyormuş gibi, kazan delindi, der. S.9 s.16

Seferden gelince, kafamı şöyle bir dinlendireyim, **ev barkın tadına vararak** bir keyif çatayım, derim. S.9 s.21

Sonra **amcamı göstererek**, «Bak Davut hiç evleniyor mu? Kurnazdır o», dedi.S.9 s.23

Fakat **bunu söylerken** sesi âdeta kırıldı.S.9 s.28

Demir Ağa **sözü değiştirerek**, «Bu evlât, bizim Süleymanin sıpası mı?» diye sordu.

Amcam, «Evet», dedi. S.9 s.29

Fakat **aklımı yoklayınca** bu sözler hatırıma geliyor. S.10 s.1

Bana bir oyuncak yapılacağını öğrenince, birisi yelkeni kesti. S.10 s.4

Bizim koca kayık gözle kaş arasında yapılıp çatıldı. S.10 s.7

Bir sabah uyanınca kayığın sır olduğunu gördüm. S.10 s.10

Yavrusunu kaybetmiş ana kedi gibi, onu **ağlıya ağlıya** aradım. İkinci bir kayık yaptırmak ümidiyle, babama anneme, amcamı sorardım.S.10 s.11

Balıkçı Ateşoğlunun kızı Fatmanın annesi bir sene önce öldüğü için , babası balığa gittiği zaman evde bir başına oturmaktan sıkılır, babasının ağ ipliklerinden ve **kayığının boya artıklarından alıp** bana getirir, kayık yapmakta bana yardım ederdi. S.10 s.26

Çocukluğumu hatırladıkça bu seyahat mutlaka gözümün önüne gelir. S.11 s.5

Yokuşbaşı denilen tepeyi aşınca, denizi arkamızda bıraktık. S.11 s.10

Akdenizin güzel bir gününün gülümseyen büyüsüyle büyülenip kala kalmışlar mı idi ne. S.11 s.17

Yürüdüğümüz kuru derenin iki yanındaki incirliklerde al şalvarlı köylü kızları **gülüşe çığrışa** kuru incir devşiriyorlardı. S.11 s.22

Babam bana **denizi göstererek**: S.11 s.26

—Oğlum salon bunun bu haline aldanma.

Kim bilir kaç gemiciyi boğmayı tasarlıyor. Seni de boğuncaya kadar, aç, çıplak, ve yoksul bırakır.Sen toprağa bak.

dedi ve iki yanımızdaki **incir harmanlarını göstererek**:

Allah kısmet ederse **kayığı satıp** bir iki tarlacık alacağım. S.12 s.10

Oradan sonra yolumuz kendini bir türlü denizden koparamıyor, **kıyı boyunca kıvranarak** denize yoldaşlık ediyordu. S.12 s.17

Uzanan dalları ve kollariyle dalgalara gölge salan çam ağaçlarının altından, **çakılları şakırdatarak geçerken**, o koskoca çamlara hayranlıkla bakıyordum. S.12 s.19

İşte bunlar burada çocukluklarından beri deniz rüzgarlariyle savaşmasını öğreniyorlar, bir gün başlarını dal budaktan sıyırıyor, yay gibi serenler takınıyor, bulut gibi **yelkenlere bürünerek** gemilere direk oluyor ve kasırgalara meydan okuyorlar. S.12 s.25

Babam böyle söyledikçe denizden korkacağıma inadına irademşahlanıyor, onun zorluklariyle boy ölçüşmek istiyordum. S.12 s.32

Böyle **konuşa düşüne** sekerek çiftçi evlerine vardık. S.12 s.34

Çıplak ayakları üzerine sinekler fazlaca üşüşünce ayaklarını sarsıyorlar, uyanmıyor fakat horlama temposunu değiştiriyorlardı. S.13 s.7

Babam kahvesini içince deniz kıyısından ayrıldık. S.13 s.10

Babam çala taban ben de yanında **tin tin giderek**, ışıkla yıldayan ovada taban tepiyor, yol alıyorduk. S.13 s.12

Kar yağarken olduğu gibi sanki üzerimize lapa lapa alev parçaları iniyordu. S.13 s.14

Eşeğin de, sazlığın da, hattâ bütün ovanın da, **sıcaklıktan harlayıp** duman halinde berhava olmadığına şaştım. S.13 s.20

Babam, "**karakış fırtınaları denizdekileri ölüm dirim savaşında denizle gırtlak gırtlağa getirirken,** sen gürül gürül yanan pınar kütüklerinin karşısında ocak keyfi çatarsın."diyordu. S.13 s.24

Onun üzerine benek benek düşen ışık parçalariyle yaprak gölgeleri sanki **berrak ve çırçıplak sularin serinliğiyle ürpererek** tir tir titriyorlardı. S.14 s.9

Ne var ki asıl tuhafı babamın o kadar övdüğü o toprak adamları bile boş vakıtlarında Bodrumdaki kıyı kumsalına gelirler ve bir iki saat önce ufkun ötesinde kendi kendine hışıldayıp durmuş olan dalgalar, **açıklıkların engin ıssızlığını kıyıya**

yayarken, taş kesilmiş nöbetçiler gibi **saatlarca kımıldamadan**, denizi seyre dalarlardı. S.14 s.20-21-22

Bu kara insanlarının seyredecekleri yeşil çayırlık ve ve çimenlikleri, serinleyecek bahçe gölgelikleri, -ne bileyim?- havuz safaları yok mu idi ki başı boş vakıtlarında **kıyıya gelip** saatlarca put gibi oturuyorlardı. S.14 s.26-27

Denizcilere gelince, ihtiyar deniz kurtlarından tutunuz da genç acemilere kadar hepsi de babam gibi konuşuyorlardı. S.14 s.27

Kahvelerde **nargilelerini tokurdatarak**, başlarını yaslı yaslı sallar, iç çekerler ve:

—Artık denizde ekmek kalmadı.

Sağlam toprakta bir kaç limon ve zeytin ağacım olsun, denize dönüp bakanın Allah canını alsın . Derdi.S.14 s.29-32

Çünkü bahçe satın alacaklarına **gidip gidip** olanca paralarını denize harcıyorlardı. S.15 s.2

Bazı kadınlar yamrı yumru kaldırımlar üzerinden altları yenilmiş takunyalarla **ayakları burkula burkula yürürken**, ellerindeki kirmanla ip eğiriyorlardı. S.15 s.35

Rençberler ayakkabılarının kabaralarını **çatırdata çatırdata** yürüyorlardı. S.16 s.3

Kargacık burgacık yollardan birbirine yaslanmış barakamsı evler arasından yürüyerek Bakkal Fehminin dükkanına vardık. S.16 s.14

Denizlerde otuz kırk sene süren tuzlu bir yolculuktan bıkmış**, Milâsa gelip** bir dükkân açmıştı. S.16 s.18

Ne iyi ettin de **buraya gelip** şu dükkanı açtın, darısı heipimizin başına! S.16 s.29

Dükkândaki zeytinler, leblebiler ve peynirlerden **gazete kâğıdı parçalarının üzerine mezelikler korken:**

-Yahu -dedi - kardeşin Davut ne âlemde? S.17 s.5

Mademki denizcilikten bıktın, sen de onun gibi **çobanlık edip** koyun keçi üretmeğe baksana! S.17 s.7

Fakat **çok geçmeden** denizcilikte hepimizi geride bıraktı. S.17 s.19

İşi olmayınca güvertede ileri geri yürürdü. S.19 s.26

-Yürü de yürü, yoksa **güverteyi arşınlaya arşınlıya** kaplama tahtalarının damarlarını, budaklarını, zift taşıntılarını mı ezberliyorsun? S.17 s.28

Sendeliye sendeliye gemiye girerdi. S.18 s.6

Hani ya bilinmiyen denizlerde**, bilinmiyen bir sığın tepesini sıyırarak** kayığın "hırrr!" edip geçmesi gibi. S.18 s.27

-İşte onun oğlu geminin miçoduydu, **gemi limana varınca** kaptanın cep saatini çalıp satmış, parasını da limanda yemiş. S.19 s.3

—Yahu Davut ne yaptı ki sabıkalı oldu?

Diye sordu. S.19 s.15

Hapishane divan yapıp hapsedilen insanların ahını alamam, diye çalışmamıştı. S.19 s.19

Taş atıp bir cam kırmışlar. S.19 s.29

Rahatçı olan posta **başaltına gelip** bizi uyanırdı, güverteye çıktık. S.19 s.34

Sirnos ve öteki adalar uzaklaştıkça maviler de şekerler gibi eriyorlardı. S.20 s.12

Yeşil mavi yunus balıkları, dev kırlangıç kuşları gibi sancak ve iskelemizde uçuşuyor, gemiyle yarışıyor, **havaya fırlayıp** top gibi gümleyerek denize düşüyorlardı. S.20 s.21-22

Güneş biraz dikilince, o gelin havasında kontrapapafingo yelkeninde esrarengiz bir çığlık koptu; sonra patır patır diye tuhaf bir yapraklamna. S.20 s.29

Sert bir rüzgarın yüksekte direk uçlarını çöp gibi **kırıp götürürken** güvertede bir kibriti söndürecek kadar bile üflemediğini, bir iki defa görmüştüm. S.20 s.33

Güneş biraz dikilince, o gelin havasında kontrapapafingo yelkeninde esrarengiz bir çığlık koptu; sonra patır patır diye tuhaf bir yapraklanma. S.20 s.31

Gözlerimiz ve ağızlarımız açık, direk ucuna **şaşkın şaşkın bakarken** ansızın Giritin Mirabello dağları olukladı. S.21 s.1

Göz yumup açacak kadar bir zamanda, **yelkenler yırtılarak**, alev parçaları gibi göklere savruldular. S.21 s.9

Randa maçosu sepetlemesine salınan bir pala gibi **Alinin çene ve boynuna vurunca** kafasını uçurdu. S.21 s.17

Bağıra bağıra ona koştum. S.21 s.17

Ayrı kayıklarda sefere çıkarken birbirimizle böyle helâllaşırdık. S.21 s.20

Ancak karadakiler **kana kana** hıçkıracak vakit bulurlar. S.21 s.24

Yedek yelkenleri geçirerek Giridin bir kumsallığına doğru dümen kırdık. S.21 s.32

..rinde koca kayık yanıp kömür olmuş, yerinde çakıakalmiş kapkara bir matem parçasıydı. S.22 s.1

Hem de öyle ki, **çamları, dük yamaçlardan koparıp**, denize fırlatıyordu. S.22 s.10

Davutu beyaz kontrakontrin yelkenine, **direğin en yüksekteki yelkenine sararken** sanki **onun göklerin beyaz bir parçasına sarılı denizciyi, bağrının zından karanlığına çekmeyince** denizin susayışı kanmıyacaktı. S.22 s.25

Göklerin beyaz parçasına sarılı denizciyi, **bağrının zindan karanlığına çekmeyince** denizin susayışı kanmıyacaktı.S.22 s.29

Babamın iki parmağı arasında unutulmuş sigarasındansa, yukarıya doğru çetrefil bir duman süzülüyordu, ve bu duman **yüzler hizasında bir sis tabakası teşkil ederek** yavaş yavaş dalgalanıyordu. S.23 s.5

Limandayken **dümeni yapayalnız görünce, hele iynecikleri üzerinde sağa sola kayarken «cık! edişini duyunca**, insana acı bir gariplik gelir. S.23 s.20-21

Ve sonra bu suali soran o değilmiş de **uzaktan gelip** dükklânın içine giriveren, bir yabancı imiş gibi şaşaladı durdu.S.23 s.32

Buradan çıkınca gideceğim yer mezarlıktır.S.24 s.4

Müşteri yakalanan bir sinek gib ciz biz ederek **kurtulmıya çabalarken** kar diye onun bir parçasının koparıp yemek, yani geçimini sağlamak. S.24 s.9-10

Hepimiz de **ya bir kaza neticesinde ve yahud kazasız olarak** cavlağı çekeceğiz. S.24 s.16

Denizde gezenler ne mesud insanlar ki, böyle bir bakkal dükkânında karaya vurmuş balık gibi boğulup gitmiyorlar.S.24 s.21

Babam**, sözün hiç istemediği bir yola çelindiğini görünce**, bana dönüp:

—Artık yatsan iyi olur oğlum!

Dedi. S.24 s.23

—Gökten indiyse gök mavilerini, denizden doğduysa, yüze gelirken, deniz mavilerini, gözlerine **toplıya toplıya** gelmiştir; S.24 s.34

—**Boş gezenin, boş kalfası olarak** ortada gezmek olmaz. S.25 s.9

İçeriden **dışarıya bakınca**, açık duran kapı, geceyle çerçevelenmiş dört köşeli bir gündüz parçası idi. S.25 s.14

İkisi de dükkân **açılır açılmaz** gelirler, ve kapanıncaya kadar kalırlardı.S.25 s.19

İnsanlar ona söz dinletmeyi, karşılarına bir **gramofon alıp** gramofonla konuşmıya 'benzettikleri için, ondan kaçarlardı. S.26 s.1

Değneğini yere çenesini de değneğinin sapma dayar, **başını Kasım efendiye çevirmeden** dinlerdi. S.26 s.6

Onun sesinin donuk gümbürtüsü duraklayınca, cümlenin sonuna nokta koyarmış gibi, **derin bir,** "**hıım!" ederek** Kasım Efendiye lazım olan tasdik edici cevaplık gürültüyü tedarik ederdi. S.26 s.7

Kaya arkasma gizlenen alaycı bir çocuk, «Çıkmam!» diye bağırmışmış, Nüsret ağa da **cenabetliğin dile geldiğini sanarak** «Sen ister çık, ister çıkma, ben bu soğuk suda üşüdüm artık ben çıkıyorum» diye cevap verip çıkmış. S.26 s.24-25

Beygiri dolaba koçarken, hayvan bir tekme savurmuş ve **çalımına getirerek, bahçevanın kafa tasını patlatmadan** uru nalınla tam kökünden tıraş etmiş, karşıdaki dut ağacının gövdesine şakkadak yapıştırmıştı. S.26 s.29

Arabacısı gelir; kamçılar, gelen geçen kuyruğuna, **yelesine asılıp** çeker sağrısını tekmeler. S.27 s.7

Çünkü **kocayan emektar dolap beygiri nalları dikince**, Nusret Ağanın bir ikinci beygir alacak parası yoktu. S.27 s.10

Yaz gelince bahçe az kalsın kuruyacaktı. S.27 s.12

Elalemin-çünkü dost var düşman var **–"Bak Nusret Ağa kendisini de karısını da beygir yerine dolaba koştu" diyerek** ayıplamalarından korktuğu için, gözlerinde ihtiyar beygirlerin görmüş olduğu işi, görmüş olduğu için, gözlerinde ihtiyar beygirlerin yoksul bakışı vardı. S.27 s.14

Dolabı karı koca çevirirlerken Nüsret ağa, araşır a karısına «Git de oğlana bak» dermiş. S.27 s.20

Kadın gider, bakar, döner, **kocasının yanında yerini alınca**, «Çocuk yine fena hasta öksürüyor, terliyor» dermiş. S.27 s.22

O zaman Nusret Ağanın boynu, yorgun beygirlerin yaptıkları gibi önüne düşer, **soluya soluya** yine "Hindiyağı vermeli!" dermiş. S.27 s.25

Çünkü **biricik oğlu hastalanıp da uzun müddet iyileşmeyince** bahçıvan doktora baş vurmuş. S.27 s.26

Eve dönünce çocuğun "İstemem" diye bağırıp çağırmasını **kulak asmadan** ona yine zorla Hindyağını dayamış çocuk fenalaşmış. S.28 s.7

Baksana bütün aklı başında zenginler bile doktor ne derse **onu yapıp** iyi oluyor. S.28 s.13

Sen merak etme, yavrucuk yakında düzelir.

Diyerek, çocuk **öksüre öksüre** yüzü mosmor kesilse de, katılsa da, kussa da yine ve yine Hindyağı verirmiş. S.28 s.15

«İç yavrucuğum!» denince, hiç ses çıkarmadan ağzını açar, o yorgun koca gözlerini kaparmış. S.28 s.19

Bir gün, böyle **ilâç içerken** öksürüğü tutmuş, Hindyağiyle beraber bol bol kan kusmuş. S.28 s.21

Tabutu **bahçe damından çıkarken**, Nüsret ağa «Ah pamuk yavrucağım, seni 'böyle öldürecek miydik?» diye ömründe **siftah olarak** o koca sesiyle hüngür hüngür ağlamış. S.28 s.23-24

Çocuk kandil gecesi, yani Leylei Miraç arifesinde öldüğü için **ertesi günü mescidde vaaz verilirken** Müftü Aptülvahap Hoca Hazreti Peygamberin düldül atıyla cennete gitmiş olduğundan bahsetmiş. S.28 s.28

Teessürden sarsılmış olan Nusret Ağa da hayalinde, çocuğun belki **ölmüş olan dolap beygirine binerek** cennete gitmiş olduğunu düşünmüş. S.28 s.32

Bana **bunları anlatırken**:

—Ne olacak a oğul, cahiliz, beygirlerin cennete gidip gitmediklerini bilmiyorum.

Fakat gittikleri içime doğmuştu.Dedi. S.28 s.33-34

Hemen koşup, senin rahmetli bacına müjdeledim. S.29 s.10

Geceleri dolabı yapayalnız çevirirken, hayalinde ihtiyar dolap beygirini, beygirin üstünde Hasanı, ve yanıbaşında anasını görür gibi olurmuş. S.29 s.18

Çocuk bari öksüz kalmaz, anası da yanında, diye **düşüne düşüne**, farkmda olmadan, dolabı şafaklara kadar döndürürmüş. S.29 s.21

—İnsanı **kolundan tutup** sokağa atmazlar. S.30 s.4

Adayı görüp neyleyeceksin? S.30 s.12

Hacı ağa bana **«Çık!» deyince** yalvardım, yakardım, «kulun kurbanın olam» dedim, amma olmadı. S.30 s.18

Kötürüm kalınca istemiye istemiye eski işi eskiciliğe dökmüş. S.30 s.31-32

—**Eskicilik de olsa, bir sanat bilekte altın bileziktir,diyerek** beni yanına verdi. S.31 s.4

Aynı zamanda damarına basan bu pabuç tabanları, deniz özleyişini **baskılaya baskılaya**, o özleyişe bir aşk şiddeti vermişti. S.31 s.11

Meselâ yanıbaşındaki bir koğadan, zımba işlesin, diye ıslatıp yumuşatılmış bir deri parçasını önüne koydu mu idi, ona **«Hep karada yürüyeceksin ha!» dermişçesine** çatık kaşlarla bakar, ve onu kanma susadığı bir düşmanının yüreğine saplıyormuş gibi öfkeyle zımbalardı. S.31 s.12

Hele çekicini mutlaka «**Al sana!» diyerek** olanca kuvvetiyle vurur, ve çiviyi bir vuruşta çakardı. S.31 s.17

Fakat ötesi berisi çentilmiş ve kirlenmiş eskici masasının üstünü güverte adiyle şereflendirdiği zaman kargacık burgacık gövdesinde tıkıla kalmış ateşli canlılığının, gözlerinde bile sevinçle kontakt yapıp parladığı görülürdü. S.31 s.22

Halil ustadan, bu sözler hakkında, **korka korka** malûmat isterdim. S.32 s.2

Söyledikleriyle, **içten alâkalandığımı görünce**, kaşlarının çatıklığı hazla çözüldü. S.32 s.3

Bir kerpeteni veya bir kösele parçasını bulmak üzere, kötürümlüğünün atikliğiyle **topallaya topallaya öteyi beriyi araştırırken** bile sözünü kesmez, **aradığım bulunca** sağlam ayağının üzerinde rüzgâr gibi **çark ederek** gözlerimin içine bakar, can kulağiyle dinleyip dinlemediğimi orada okumağa çalışırdı. S.32 s.11-12-13

Hele Nüsret ağa **kime, «Hıım!» diyeceğini şaşırarak**, artık rastgele hıımlayıp duruyordu.S.32 s.19

Alabildiğine açık iri, çocuk gözlerimin, pür dikkat kendisine bakmakta olduğunu görünce gönlü tutuşur, "Kör Halidin hanına git de Murat dayıya söyle, bize üç kahve getirsin." Der. S.32 s.23

—Şimdi senin akima mıhlamak istediğim nokta bu ayakkabıya çakacağım çividen çok daha mühimdir.

Diyormuş gibi **yüzüne bir ciddiyet vererek**, S.32 s.33

-Baktın ki sert bir sağanak deniz yüzünde **karara karara** geliyor. Ne yaparsın? Diye sorar. S.32 s.34

Haziranın altıncı günü Hacı Lütfullah Paşa oraya **leva kumandanı olarak** …demesine kalmaz, ustam: S.33 s.15

Denizcilik derslerini hayretle dinleyen topal Murat dayı, **çekine çekine** ustamdan: S.33 s.26

... ni ya, kafese kapanmış kuşlar, hapishanede demir parmaklıklı pencereden bakan mahpuslar vardır, **size bakarken** sanki cam gibi şeffaf imişsiniz de sizin ötenizde bir ufka bakıyorlarmış gibi bakarlar; işte tıpkı öyle... S.34 s.3

Onunla, **«Kendisine söylenen sözleri dinlemez o ancak çıngırağını dinler» diyerek** alay ederlerdi. S.34 s.7

Kenarına altınlar dizilmiş bülbül yuvası hotozunu çapkıncasına bir kaşının üzerine eymiş, kısa sırmalı yelek aralığından **pembe tüllerle buğulanmış memelerini kabartarak**, "Ah!" dermiş gibi mahrur bakışlı gözler süzer. S.34 s.29

Ben ona:

—Hayde oradan!

Dermişcesine kaş çatar, öteki resimleri arardım. S.34 s.31

Mindere yan gelmiştir ve bir elde yelpaze, ,bir elde karanfil, gözlerini **bayılta bayılta** kahvedekileri davet etmektedir. S.35 s.9

Ondan sonra tuhaf elbiseler giyinmiş kuzguni bir Arap, **kan çanağı gözlerini fıldır fıldır döndürerek** pembeve gök mavi döşeklere uzanmış buğday benizli ince bir kızıboğmaktadır. S.35 s.11

Ona bakakaldıkça her şey gözlerimden silinirdi, hatta müşterilerin seslerine, tavla tıkırtılarına, iskambil gürültülerine, kahvecinin, "okkalı bir, orta şekerli iki;" diye ocağa haykırışlarına kulaklarım sağır, muhitimden, elbiselerimden, gövdemden soyunur **çırılçıplak bir gönül bir arzu olarak** Amerika kaşifi ile beraber aynı gemide bulunmasının isterdim de içimi hasretli çekerdim. S.36 s.13

Dükkâna dönünce ustam neden geciktiğimi sormazdı. S.36 s.20

Bir akşam **eve dönünce**, babamın bir karış surat astığını gördüm. S.36 s.26

—**Mektebe giderken** ara sıra dükkâna uğra!

Dedi. S.36 s.32

Aşçı Yaşar;

—**Bizimle beralber dünyanın böylesinde yaşıyorlar, yazık zavallıcıklara.**

Diyerek irili ufaklı, kör topal elli altmış kadar kedi ve köpek beslediği için, dükkâna güç belâ girdim. S.37 s.8-10

Ustam şişenin kıçına **avuciyle vurup** tapayı attırdı. S.37 s.17

Sonra kaldırıp:

—Seren altı makaraları nasıl donatılır?

Diye sordu. S.37 s.22

—Meselâ gemi orsaalabanda edecek, ne gibi emirler verilir, ve o emirler verilince neler yapılır? Sirasiyle söyle bakalım. Dedi. S.38 s.1

Fakat onu sözle **haykıra haykıra anlatmanın sevinci** vardı ya. S.38 s.4

“Alestaaa tira mola!” deyince hepimiz, yani denizciler- **hepimiz deyince** onların arasına kendimi de kattığım için göğsüm gururla kabardı- yerlerimize koşar ve hazır ol vaziyetinde alesta dururuz. S.38 s.7

Ben **bunları sırasiyle söylerken** ustamın yorgunluğu gideriliyor, gözleri vahşi bir tasdik ateşiyle yanmağa başlıyordu. S.38 s.18

-Mola burina grandi tira mola maestra!

Diye bağırılınca ve biz de s**öylenilenleri yapınca** geminin başı rüzgardan açılmağa başlar. S.38 s.22

“Aganta skuta flok!” denince flok skutalarını çeke, kasarız. S.38 s.26

Ben **bunu söyleyince** elinde kadeh beklemekte olan Halil usta, kadehi parlattı. S.38 s.31

Bana:

—**Son olarak** verilen kumandayı **bağıra bağıra** tekrar et!

Dedi. S.38 s.33

Ben de **ciğerlerimi doldurarak** olanca sesimle «Aganta burina burinata! diye haykırdım. S.38 s.35

İşte bundan dolayı, biz de koşarcasına habire çalışalım ki, **açlık ensemizde yetişip bizi helak edemesin diyerek** birbirini çabuk olağa kışkırtıyorlarmış gibi, işlerinin üzerine abanmış **acele acele takır tukur çekiç sallarken “Aganta burina burinata!” diye kainata meydan okuyan nidamızı duyunca**, işlerinin üzerinden doğruldular. S.39 s.9-10-11-13

Eski püskü karanlık dükkan, “Yallah!” diye sanki **yerinden kopup** havalandı; bulutlar arasında dolu yelken orsaya fırlıyan koca bir kalyon oldu da yelkenlerin gölgesi –yüksek ıssızlıklardaki uçan kartal kanadının gölgesi gibi- buluttan buluta aştı . S.39 s.20

Onlara dönüp bakmadan **topallaya topallaya** ahıra çekildi.S.40 s.3

İntizarla bakan gözlerimi görünce anlatmağa başladı. S.40 s.19

Son tekeyi satarken çıngırağı boğazından çıkarıp cebime attım. S.40 s.23

Onu ekip biçeyim dedim. S.40 s.26

Bizim bacı tarla işine benden istekli idi. **Başımı alıp** gezinmeğe alışkındım. S.40 s.29

Neyse **ekmekten katıktan arttırarak** bir eşek satın aldım. S.40 s.30

Buradaki memurlara Belen köyünden su taşır, yapılar için köşe taşı, kayrak taşı, ince kum ve karınca baş kum getirir, **mırıldana mırıldana** ve çıngırağı **dinleye dinleye** işimi gücümü görürdüm. S.40 s.33-34

Çocuklarla dağa çıkarak, turp otu, sıra otu filan toplayıp demetledim. S.41 s.4

Pazar günü olunca eşeği yükleyip buraya dahettim. S.41 s.5

Neyse, otları savıp sattım. S.41 s.6

Bizim oğlan **betimin benzimin attığını görünce**, bağırmağa koyuldu. S.41 s.12

«Hele bakayım» diyerek ayağımı yavaşça tutup kaldırdı. S.41 s.22

Sağdan soldan saman ot toplıyarak ayağımın altına koydu. S.41 s.30

Çocuk **hıçkıra hıçkıra** gübre kümesinin üstünde kaldı. S.42 s.1

Koca bir lağım faresi, uyuyan bir tavuğa sataştı, tavuk **cıyak cıyak ederek** bacağımın üstüne hopladı. S.42 s.3

Mallarımı bilmez miyim, mutlaka başıma bir çorap örüyorlardı ve **yürekler acısı halimden istifade ederek** benden para koparacaklardı. S.42 s.10

-Yoksa zamparalara köçek mi aramaktaydın?

Diye **gümbürdeye gümbürdeye**, elde fener, içeri girdi. S.42 s.15

Hanife **mosmor bir tuluma dönen bacağımı görünce** iki avucunu şak diye kalçalarına vurarak, «abuu! abuu!» diye çığlıklar saldı. S.42 s.17

Hele Kör Halidin o çıkasıya tek gözü, **Danacıların iki gözüne de taş çıkarırcasına** parlıyordu. S.42 s.28

İkisinin de bakışı- **semeriyle beraber eşeği de yutarcasına**- eşeğin üstüne toplandı. S.42 s.29

Bunun üzerine Hanife eteklerini **yellendire yellendire**, ilaçları hazırlamağa gitti. S.42 s.33

Çok geçmeden içeri yağlar ve toprak gibi tozlarla dolu kutularla geldi. S.42 s.34

Danacıların kızı **dışarıya çıkınca** Kör Halidi çağırıp bir şeyler fısıldadı. S.43 s.4

Kör Halid geri döndü ve söylemeğe sıkılıyormuş gibi **ezile büzüle**, "Danacıların hanife ben fikare bir kadınım, ilaçlara etek dolusu para verdim." S.43 s.6

Pazar dönüşünde atlı, eşekli veya yaya köylüler, **köy yolu üzerinde giderken**- laf kıtlığından olacak- başıma gelen kazayı dillerine dolamışlar. S.43 s.13

Yolda bire bin katmış ve habbeyi kubbe yapmışlar ve **köye varınca dosdoğru bizim karıya giderek:** S.43 s.16

Böyle yaparak eşeği pahalı satmak istediklerine gûya beni kandırıyorlardı. S.43 s.35

Birisinin törpü gibi ince ve sivri sesi ve ötekinin kalın kaim homurdanması, bende sükûta karşı öyle bir özleyiş uyandırdı ki **çoban olarak bir başıma gezerken** duyduğum sükûtu hatırladım. S.44 s.4-5

O dağ ve ovasının sükûtunu ara sıra hatırlatabilmek için, Alişe **eşeğin boynundaki çıngırağı çözüp** bana getirmesini söyledim. S.44 s.9

Ahıra somurtarak giriyor, ahır süpürgesini, başıma çalıyormuş gibi öteye beriye çarpıyor, ahırda birisine rastlarsa, **kızım sana söylüyorum gelinim sen dinle, yollu "dostluk kantar ile, alış veriş miskal ile" diye haykırarak** ağzımıza koyduğumuz lokmayı bize zehir ediyordu. S.44 s.21-24

Yine kör Halid, **elini oğuştura oğuştura, «sırf dostluk hatırı için» diyerek** on iki buçuk lira teklif etti.S.44 s.31

Alişle **son sefer olarak** koyun koyuna yattık. S.45 s.2

Güneş doğarken oğlana, «hayde oğlum yolun açık olsun,» dedim. S.45 s.8

Fakat oğlanı ağlatmamak için, **yüreğim burkulurken**, kaşlarımı çattım. S.45 s.14

Son olarak çocuğun çıplak ayağının kapı kenarından çekildiğini gördüm. S.45 s.16

Saman kümesi üzerine kıvrılarak, bu yaşımdan sonra hıçkırarak ağladı. S.45 s.20

Zaten **çocuk ayrılırken**, onu bir daha dünya gözüyle göremiye-ceğim içime doğmuştu. S.45 s.22

Bazen rüyamda Alişi denizde **yapayalnız boğulurken** görürüm. S.45 s.24

Elverir ki boğulmasın, yaşasın, **onu görmeden** ölmeğe razıyım. S.45 s.26

Ayağım iyi olup kalkınca, bacağımı nahacık- eliyle sağ bacağını gösterdi- bir karış daha kısa, hem de yana bakar buldum. S.45 s.28

Çobanlıkta **başımı alıp** dere tepe gezdiğimi, çocukların süd diliyle bana konuştuklarını hatırlarım. S.46 s.8

Mektepte Topal Hocanın gümbürtülü sesini dinletmezcesine, kulağımda çınlardı. S.46 s.14

Sultan Osmandan başlayarak bütün sultanlar ve **Hz. Adem'den tutarak** bütün peygamberlerin adlarını öğrettiler. S.46 s.22

Sicimlerle, "Bu işte dülger balığı, bu kazık bağı, bu barbarişka bağı, bu kamçı bağı" diye bağları **bağlayıp çözerek kendi kendime meşkederken** ve Murad dayının sanki acıklıkları sese getiren çıngırağının hatırası içimde çın çın **öterken,** hocanın Nuh Aleyyislam, Yakup Aleyyüselam diye peygamberleri saydığını duymazdım . S.46 s.27-29

Bildiğim adları **Çakır fatmanın fısıldadığı adlarla tamamlıyarak**, selâmetle sonuncu Peygambere kadar vardım. S.47 s.2

Topal hoca **geçmişimizden başlıyarak** geleceklerimize kadar küfür bastıktan sonra, al aşağıya etti beni, vurdu falakaya, **«Hazreti Âdem Aleyyüsselâm» diye bağırarak**, çat diye sopayı tabanlarıma çaldı. S.47 s.8-11

Sopa tabanlarıma indikçe dişlerimi sıktım, inad ya bu, gık bile demedim. S.47 s.14

Falakadan kalkınca hocanın elini öpmek âdetti. S.47 s.15

Topal hoca, her gün işkence ve cefalarını sayıp tüketemediği cehenneminde de beni yakıp kül etse, **o bakışın hüzmesinde kaldıkça** kendimi cennette sanıp ses çıkarmazdım. S.47 s.22

Eve dönünce babama anneme şikâyet ettim. S.47 s.26

Topal hoca, **suratına derin bilgiye yakışan bir ifade vererek**- mutlaka saydığım teknelerin en uzun ve tonturaklı isimlisi olduğu için- «salapurya!» diye cevâp verdi. S.48 s.3-5

Sualimi ve **Topal hocanın cevabını duyunca** kendini tutamamış, Topal hoca bizi güç belâ susturdu. S.48 s.11

Hocanın her vurduğu yerde bir gül bitecekseydi, **bu gidiş**le, aradan çok geçmeden tepemden tırnağıma kadar güllük gülistanlık kesilecektim. S.48 s.15

Kalafat Ahmed ustayı bildirmeden geçmiyeceğim. S.48 s.17

Bir doktorun, **parmakla vurup** hasta göğsü dinlemesi gibi, kayık gövdesini provadan kıça kadar **vura vura** dinlerdi. S.48 s.20-21

Mektepte çok dövüldüğümü görerek bana acırdı. S.48 s.22

Bu enseri erimiş yenisini çakmalı, şu kaplama aralığı han kapısı gibi açılmış, armozu tıkamalı» diye **gözlerini işinden ayırmadan**, bana anlatır dururdu. S.48 s.27

Kayığı fırtınada devrilince denizin yüzünde bir kendisi, bir oğlu ve ancak bir kişiyi kurtarabilecek kadar büyük bir tahta parçası kalmışmış. S.49 s.4

İlk kitapta Turgut Reisin bodrumlu, yani bir hemşehri olduğunu okuyunca, koltuklarım kabardı. S.49 s.18

Bir taraftan okuduklarımı anladıkça eteklerim sevincimden zil çalıyor, öte taraftan da **hiç farkına varmadan**, Topal hocanın senelerce öğretemediği okuma yazmayı layıkiyle öğrendim. S.49 s.21-23

O tarih kitabında Kolombun gemi bulmak için yabancı illerde senelerce nasıl gezdiğini **üç gemiyi bulunca**, Kadiz Limanından denize nasıl açıldığını ve dümdüz sanılan dünyanın bilinmedik koca sularında **yol alarak** Okyanusu nasıl aştığını ve Amerikayı keşfettiğini kendimden geçkin heyecan içinde okudum. S.49 s.32-34

Para kazanmak için **sağdan sola, soldan sağa palamut, pirina taşıyıp** duruyorlardı. S.50 s.11

İnsan keşfetmek, öteye varmak, yeniye açılmak özleyişiyle ceviz kabuğu kadar bir tekneye biner, iki buçuk arşın bez parçasiyle göklerin rüzgarını çalar da , el alemin muhakkak ölümdür, deliliktir diye bağrışıp ayak diremelerine **kulak asmadan** açılır gider ve yeni dünyalar, yeni alemler bulur. S.50 s.17-18

Hele **«deniz!» deyince**, bütün kaşlar çatılıyor, «sakın ha!» diyorlardı. S.50 s.24

İşte **bunu büyüklerime sorunca**, bana düpedüz bir cevap vermiyorlar, fakat dolambaçlı ve sağa sola savsalayıcı sözler söylüyorlardı. S.50 s.27

Ne var ki kafama sokulan bütün bu sözleri, **gönlümün ateşinde yakınca** ve bunların laf olan firaları berheva olunca, **kala kala** kafamda şu kaba Türkçe hakikatler kalıyordu. S.30-31

— İyi amma ben **parayı görünce**, yaradılıştan öz düşmanı olan bir hayvana rastgelen bir başka hayvan gibi, tüylerim nefretle diken diken oluyordu. S.51 s.1

Topal hoca öğreteceği tatsız tuzsuz şeyleri **bir eşek arısı gibi zırıldanıp uzattıkça** pencereden görünen masmavi gök bana hürriyetten, uçan kuşlar, esen rüzgarlardan bahsederdi. S.51 s.6

Başımı kaldırınca tepemde Topal hocanın çatık suratını gördüm. S.51 s16

O gün **mektepten çıkınca** Halil ustanın dükkanının yolunu tuttum. S.51 s.26

Nasıl sırıttığını göstermek için, iki elinin baş parmaklarını, **ağzının karşılıklı iki köşesine sokup** ağzını kulaklarına doğru gerdi. S.51 s.35

Gözlerini **burnunun ucuna dikerek** şaşılattı. S.52 s.1

Resmî muameleyi **noktası noktasına tamamlamayınca** namus mamus para mı eder? S.52 s.18

Aradan iki ay geçince oraya iki mülkiye müfettişi geldi. S.52 s.21

Gümrük müfettişi**, vazifemi hiç ihmal etmeden** bitamamiha ifa ettiğimden dolayı beni takdir etti. S.52 s.24

Çünkü müfettiş gelmezden bir hafta evvel, **Yunan adalarından yılan oynatarak** ve parsa toplıyarak geçinen bir yılancı gelmişti. S.52 s.26

Az kalsın **yılanın hasta olmadığına dair baytar şahadetnamesi göstermeden**, yılanı gümrükten geçireceklerdi. S.52 s.28

Ya Allah göstermesin hasta olur da hastalığı memleketin bütün yılanlarına geçirirse, Onlara yılanı **baytar raporu olmadıkça** gümrükten geçirmek nizam ve kanuna muhaliftir. S.53 s.3

Akif efendi **başını kaldırmadan**: S.53 s.29

Yerlere kadar **selâm verip** elpençe divan durmalı. S.53 s.32

Akif efendi **masanın üzerine çıkıp** çömelmiş (İlallah illallah!) diye yakasını **silke silke** evrakı resmiye üzerine defi hacet etmekte! S.54 s.1-2

-Asıl o fena!.

Diyerek sözü kesti, çünkü artık ahırın kapısının önüne gelmiştik. S.54 s.9

Hakikaten de Murad dayı **ahırın bir köşesine kıvrılıp** ölmüştü. S.54 s.17

Dünya **gözlerinde kararırken** mutlaka koynundan **çıngırağı çıkarıp** çalmıştır ve arta kalan bütün canını **kulağına toplarcasına dinliyerek**, güneş ışığıyla ağaran patika üzerinde eşek nalının tıkırdadığını ve yanıbaşında ıslık çalarak koşan Alişin

yalın ayaklarının patırdadığını ve kendisinin ev dönüşü hey hey diye tutturduğu şarkıyı belki hep birden işitmiştir. S.54 s.19-20-21

Handan çıkarken hanın asıl sahibi katırcıların Muhsin ağa nargile marpuciyle **Kör Halidi göstererek:** S.54 s.26-27

Her fırsat düştükçe kiracısı onu, o kiracısını pehpehlemekte kusur etmezlerdi. S.55 s.1

Fakat ne bileyim özlediğin bir işte çalışmadan, içine doğduğun şu dünyanın ötesini berisini **hiç görmeden**, **taş üstüne bir taş koymadan, bir ağaççığımız olsun dikmeden**, bir günceğiz olsun **şunun bunun eteğini öpmeden** yaşayamamak ve böylece dünyadan defolup gitmek de Allah'ın emri değil a! Diye bağırdı ve elindeki çekici tezgaha öyle bir vurdu ki tezgahın -Halil Ustanın tabiriyle –alabandasını yani kenarını parçaladı. S.55 s.14-15-16

Artık çıngırak dendimiydi, o munis bakışlariyle Murad dayı gözümün önüne gelecek ve **ellerini bana doğru uzatarak** "bak beni ne hale soktular?" diye bağıracaktı. S.55 s.30-31

Fakat **kız bana bakarken** gözleri derin deniz akıntıları gibi koyulaştı, kirpikleri titredi ve alt kirpiklerinde pırlantalar gibi parlıyan gözyaşları gördüm. S.56 s.1

Mektepten çıkarken bana yanaştı «babama söyüyeyim de babandan izin alsın.

Babamla balığa gittiğimiz zaman sen de gel, dedi. S.56 s.4

Mektebe giderken kaşa koşa bana geldi. S.56 s.9

Bana **müjdeyi söylemeden** evvel, onu içleri gülen gözlerinden duydum. S.56 s.11

Fatmaya sarılıp şapır şupur öptüm. «Sen iyi perende atamıyorsun» diye o da kumlar üzerinde taklalar kıldı. S.56 s.13

Ayaklarımız havada ellerimiz üzerinde yürüyerek Ateşoğlunun kulübesine vardık. S.56 s.16

Fatmanın nasıl yem taktığına bakarak, oltaları yemlemeğe başladım. S.56 s.34

Sonra **Fatmayı göstererek**: S.57 s.6

Ateş oğlu **açık göğe bakınca**, yeryüzünde yüzüne karşı kapatılan kapılan unuttu galiba ve: S.57 s.19

Ben **çabuk olayım derken** sapıtmağa başladım. S.58 s.7

Kıyıdaki çamlar, kanadlarım yumup uykuya varan kuşlar gibi sanki **birbirinin koynuna sokulup** kapanıyorlardı. S.58 s.12

Salamastralar gıcırdıyor, her itişte, üç balıkçının çıplak ayakları çat diye farsların üzerine vuruyor,cam gibi durgun denizi, bir saatin tik takı kadar **muntazam fişyuuu fişyuuularla öttürürken**, arkada da halka halka yayılan daireler bırakıyorlardı. S.58 s14-16

Halkalar çamların uyuyan akislerine dokununca onlar da uyanıyor ve **fişyuuuların temposuna uyarak** tepelerinden ayak uçlarına kadar salınıyorlardı. S.58 s.18-19

Üç bin kulaç uzunluğundaki parakete dibe inerken, bembeyaz ahtapot yemlerinin muntazam fasılalı dizisi, cami mahyalarının sıra sıra kandilleri gibi, kara derinliklere **pırıldaya pırıldaya** çöküyorlardı. S.58 s.22-25

Paraketelerin döşenmesi bitince kayığın güvertesine bağdaştık favamızı ve yemden artmış olan ahtapot parçalarını yedik. S.59 s.7

Ateş oğlu ile öteki delikanlılar **birer sigara sarıp** tellendirdiler. S.59 s.10

Bismillah diyerek ilk şamandırayı kaldırdı. S.59 s.11

İpi **sağa sağa** kayığın içine almıya koyuldu. S.59 s.12

Büsbütün kudurarak başmı kaldırdı, ve **her tarafı fırıl fırıl dolaşarak**, Hazreti Allah gibi her yerde hazır nazır olmıya kalkıştı. S.59 s.31-32

-Zaten **o cenabet çıkınca** paraketenin takılacağını anlamıştım, dedi. S.60 s.5

Simit **dibe gidip** taşları kıracak ve parakete ipini kurtaracaktı. S.60 s.13

Ateş oğlunun bir elinde parakete ipi bir elinde simid ipi, sırayla **birisini koyuverip** ötekine asılıyordu.S.60 s.16

Ateş oğlu **ipleri sarsıp, çekip sağa sola ileri geri gidip gelirken** birdenbire neşeli neşeli «Kurtuldu!» diye bağırdı. S.60 s.18-19

İpleri yukarı aşağı kaldırıp salıverdikçe ipler testere gibi **hırhır ederek** küpeşteyi kesiyorlardı. S.60 s.27-28

İpi böylece dipteki kayaya **sürte sürte** koparacaktık. S.61 s.2

Tâ neden sonra Ateş oğlu kırık bir sesle burada sabaha kadar hoplayıp duracak değiliz ya. S.61 s.6

İki genç, **kürekleri kırarcasına** küreklere dayandılar. S.61 s.10

Kaptan, **«Verin bıçağı!» diye bağırarak** güverteden anbara fırladı. S.61 s.13

Karadan mersin dalları kesip kayığa getirdik. S.61 s.18

Biri sağa biri sola eğildikçe kayık bir sancak, bir iskele tarafına yılıyordu. S.61 s.1

Ateşoğlu **"Hak tüüh!" diye iki avucuna tükürerek**, onların arkasında durdu ve daha kısa olan çift küreklere yapıştı. S.61 s.21

Onlar **yaradana sığınarak** ha bre denizi kazarlarken Fatma «Bana bak da ne yaparsam yap» dedi. S.61 s.24

Anbara bağdaş kurup feneri aramıza aldık.S.61 s.26

Balıkların ağızlarını ve kulaklarını açıp tuz serpiyor. S.61 s.27

Bu iş bitince oturduğumuz yere kıvrıldık. S.61 s.30

Yıldızlar **kıpır kıpır kıpırdadıkça**, sanki köşeleri kırpılmış parıltı kırpıntıları milyon kere milyarca şakrayan yağmur damlaları gibi harıl harıl boşanıyor ve denize düşüyorlardı. S.61 s.33

Böyle düşünceden hülyaya, hülyadan düşünceye **vara gele** uyuya kalmışım. S.62 s.15

Ara sıra uyandıkça üç balıkçının kapkara yükselen gölgeleri üzerinden yıldızların kıvılcımlar gibi arkaya akmakta olduklarını gördüm. S.62 s.16-17-18

Üç devasa heyula geceyi **yara yara** yıldızlar arasından yarına ilerlemekteydiler. S.62 s.19

Söz ve şuurdan yırtılarak ayrılmış kara bir kederin bağışı idi o. S.62 s.22

Arkadaşları onu **gelin evine sokarken** -âdet olduğu veçhile- şaka olsun diye yumruklamışlar, ve, «Kılıbık!» demişler. S.62 s.30

Herif kan çanağına dönen gözlerle, ve içki ile **yamru yumrulaşarak** kenarlarından salya sızan bir ağızla, içeri dalınca, gelin zaptemediğı bir tiksinti ile oturduğu yerden irkilmiş. S.62 s.31

Teller ve duvaklar bir şelâle gibi **fışşş ederek** ayak ucuna akmış. S.63 s.1

Herif, «Vay sen beni kılıbık sanıyor da ilk görüşünde bana **meydan okuyup irkiliyorsun ha?» diyerek** olanca güciyle Zehranın alnına bir yumruk indirmiş. S.63 s.4

Köylülerin fikrince, kuzular, koyunlar, keçiler, hattâ karaca; geyik; dağ keçisi, ve başka tadlı bakışlı hayvanlar deliye yavaş yavaş alışıyor, **ona sokulup** etrafında toplanıyor, ve onunla sanki kardeşmişler gibi yaşıyorlarmış. S.63 s.10

Fakat, **«Ben de!» diyerek** ayağa fırladım. S.63 s.21

Kaptan ara sıra **doğuya bakarak** dişleri arasında, "Neredeyse gün doğacak, daha da altı milimiz var" diye mırıldanıyordu. S.63 s.26

Yeni günün müjdecisi, **yeşil bir ağartı peyda olunca** kıyı kuşları günün eşiğinde cıvıldaşmağa koyuldular. S.63 s.30

Çok geçmeden kalenin kapkara kayaları ardından, Bodrum limanı feneri ve deniz kıyısındaki evlerin tek tük ışıkları gözüktü. S.63 s. 33

-Bak fırıncı Şalvaroğlu, **fırın ağzını açıp kapadıkça** ateş kıpkırmızı yanıp sönüyor: S.64 s.3

Yelkenimizin Ayazma burnundan çıktığını görünce küfeleri alıp deniz kenarına koşmuşlardı. S.64 s.8

Kaleyi geçince yelkenleri boğduk. S.64 s.20

Karantinaya uğrayarak, hasta olmadığımızı defterler ve vesikalarla isbat, ettik. S.64 s.23

Ses **menziline girince**, madrabaz Ragıp ağa, kıyıdan:

—«Kaç okka?» diye bağırdı. S.64 s.27

Palamar bağlerken, Fatmanın halasının **beş altı tavuğunu peşine takarak** kıyıya gelmekte olduğunu gördük. S.64 s.30

-Sabah sabah eloğluun balığını satacağım diye uykundan ol, sonra sana nankörlük etsinler de, balıkları Ateşoğlu gibi **ateş bahasına vererek** insanı ziyana soksunlar,diye **bağıra bağıra** Ragıp ağanın yanına geldiler. S.65 s.2-4

Balıklar çıkarılınca, madrabazın biri: S.65 s.6

Derken **öteki balığın birini koklayarak**, "öofff! Leş gibi kokuyor. Bu kokmuş şeylere ne istiyorsun?" diye soruyordu. S.65 s.10

İki okka **balık satarak** milyoner mi olmak istiyorsun? S.65 s.15

Ragıp ağa ise **Kazayağı kolundan tutup** uzağa çekmeğe uğraşıyordu. S.65 s.17

Çorbayı sessiz **sessiz içerken kapı çalındı.** S.66 s.1

İçeriye hıçkıra hıçkıra kapkara gözü, kapkara bakıştan ibaret kalmış orta yaşlı zayıf bir kadın geldi. S.66 s.2

Son olarak babamı istiyorum, diye haykırdı. S.66 s.7

Kadın **bu sözleri söyleyince çocuğu kaldırıp** «yavrucuğum!» diye bağrına bastı. S.66 s.18

Sonra **kız kardeşine dönerek**: S.66 s.32

Oradan yani **mezarlıktan dönünce** hemen denize açılalım. S.66 s.35

Başını orta taşa, **«ellerinde toplanan kara sular geriye aksın,» diyerek** iki elinin bileklerini de sağdaki soldaki taşlara koydu. S.67 s.10

Oracıkta çarmıha gerilmiş gibi uzanırken onda, evin içinde yerde yatan ölü çocuğun hali vardı. S.67 s.16

Ben elimde balığı **sallaya sallaya** ve içimden, «mademki bir kaç saat sonra gidecekler, ben de ne yapar, yapar, beraber giderim. S.67 s.24

"Mektebe gidip Topal hocanın nefes kokusunu kim dinler?" diye düşünerek evin yolunu tuttum. S.67 s.26

O uyanmadan evvel ortadan kaybolmalı idi. S.67 s.31

Oradan iki eli üzerinde bir tepsi taşıyormuş gibi **ufacık bir tabutu taşıyarak** çıktık. S.68 s.7

Arasıra **topallaya topallaya** tabuta yanaşıyor,, bir eliyle tutmağa çalışıyordu. S.68 s.18

Mezarlıktan dönünce dosdoğru kayığa gittik. S.68 s.20

Ateşoğlu **hiç ona aldırmadan**, «ufuk sabahtanberi buğulu, demek ki yağmur var,» dedi. S.68 s.34

Güneş batmazdan biran evvel **karaya çıkıp** ateş yaktık. S.69 s.6

Kıyıdaki yüksek kayaların üzerinden yürüyerek uzaklaştı. S.69 s.20

«Hah! Hah! Hah!» diye **hırçın hırçın gülerek** ağaçların arasmda kaybolup gitti. S.69 s.28

Ateşoğlu, çığrışarak üzerimizden geçen martıları göstererek: S.70 s.25

Delikanlının biri, **bıçağı çekip** dişlerinin arasına kıstırdı. S.71 s.2

Bunu duyunca küçük Halil, «**Anne! Anne!» diyerek** avazı çıktığı kadar haykırıp ağlamağa başladı. S.71 s.9-10

Öteki delikanlı **rüzgâr gelip yelkeni kapmadan, onu toparlayıp** baş altına tıktı.S.71 s14

Delikanlının biri:

—**Nerdeyiz acaba? diye sorunca** Ateşoğlu:

—Allaha emanetiz! diye cevapladı. S.71 s.19

Küçük Halil yan ağlar bir sesle: «Bırakın ağlayayım, beni tekmelemeyin», diye yalvarıyor, ve **kendini tutamıyarak** cıyak cıyak «Anne! Anne!» diye bağırıyordu. S.71 s.22

Ateşoğlu; «**bu fışıltı, kalenin düzgün kayalarımın fısıltısı değil. Ayazma burnunun kargaşalık taşlarının sesi», deyince, ambara atlayıp**, eğildi, far sİ ara kulağını dayadı. S.71 s.28

Başım kaldırınca: S.71 s.29

Mektep dururken burada işin ne a köpek! diye çıkıştı. S.72 s.1

Ayaklarımı **sürükleye sürükleye** çekildim. S.72 s.12

Kadınlar, el değirmeninde **buğday arpa öğütürken**, **kirmanla ip eğirirken**, dizlerinde ayran testisini çalkarken, kıyıda çamaşır tokaçlarken, dibekte bulgur döğerken bütün hareketlerini mırıldandıkları bir deniz türküsünün temposuna uydururlardı. S.72 s.16-17-18-19

Beşikteki yavrularını sallarken annelerinin söyledikleri ninniler hep deniz efsaneleriydi. S.72 s.21

Hele o mehtaplı düğün gecelerinde **parmaklarını ve damaklarını şak şak ettirerek** bellerini kırmağa bir koyulmasınlar, **gövdelerini süzdükçe**, tepeden tırnağa akan ay ışığını büküyor büküyorlardı da, o musiki telini **gönlüme dolayıp**, açık denizlerdeki mehtaplı gecelere çekiyorlardı. S.72 s.23-24-26

Boğulanlar için duyulan kederi herkesin yüzünden okur, boğulanların öksüz kalmış çocuklarına sokakta rastlar, **onların evlerinin önünden geçerken** kadınlarının

hıçkıra hıçkıra ağladıklarını duyar, batmış gemiden kurtulanların hikayelerini kendi ağızlarından dinlerdim. S.72 s.31-33

Demek ki balık avında çektiği sıkıntılara, uğradığı zararlara, karşılaştığı tehlikelere rağmen ister iyi havada olsun ister fırtınada olsun, Ateşoğlunun etrafındaki güzellikleri görmek kabiliyeti hiç de felce uğramıyor, **denize sövüp sayarken** bile bütün o güzellikleri **otomatik olarak içine alıp** orada alıkoyuyordu. S.73 s.12-13

Ben Ateşoğluna, **utana sıkıla ezile büzile** ne için geldiğhni anlattım. S.73 s.17

İnanmaya inanmaya inanırdım. S.73 s.24

Rengin biri uyanıp yanarken nasıl değiştiğinin farkına varmadan -gözüm gözünde- başka bir rengin kayıp gelmiş olduğunu görürdüm. S.73 s.26-27

Farkına varmadan ben de o da büyümüştük. S.74 s.2

Ben ona doğru yürürken bir çalının ardından Eğri Boyun İbrahim çıkakoydu. S.74 s.6

Fatma da İbrahimin maksadını hemen çaktı ki **denizden fırlayınca**, elbiseleriyle kaçmakta olan İbrahimin peşine düştü. S.74 s.13

Ben uzakta idim, fakat **Fatma İbrahime yetişerek**, elbiselerini aidi ve onu tokatladı.S.74 s.15

Tam o sıralarda çalıların ardından **cıvıldaşa cıvıldaşa** bir sürü çocuk sökün etti. S.74 s.17

Ben **kıyıya gelince**, Fatma, «ne var!» diye yanıma geldi. S.74 s.30

Yattığı yerden kalkıp oturdu ve «bilirim onda Ateşoğullarınm kanı vardır. Fatmayı alimallah İki erkeğe değişmem», dedi. S.75 s.1

Bana, **halam denize girdiğimi duyunca**, **artık koca kız oldun, denize giremezsin, hem artık örtünmelisin, diyerek** beni örtünmeğe zorladı. S.75 s.13-14

Ben **kapalı olarak** nasıl gezerim? S.75 s.15

İkimiz de bacaklarımızı **sallaya sallaya** konuşmağa başladık. S.75 s.18

Yüzünü bana dönüp güldü:

—Dur bakalım hele! Belki senden kaçmam, dedi. S.75 s.22

Benim gülmediğimi görünce: S.75 s.24

İçimde ne var ne yoksa hepsini döküp saçtım. S.75 s.27

Baban **gider gitmez** ben annene varırım. S.75 s.28

Baban dönünce annen onu yatıştırır, dedi. S.75 s.31

Hattâ açık denirlerde rüzgârı bekliyen denizciler, **denize dönerek**, sanki rüzgâra hitap ediyorlarmış gibi,

—Ülen yoksa Hakkı reisin para çantasından mı çıkıyorsun? Es be Allah aşkına!

Diye bağırırlardı. S.76 s.7

Canlarını çikarasıya çalıştırırdı. S.76 s.17

Hiç kimse, **açlıktan ölecek hale gelmeyince**, gidip de ona tayfa yazılmazdı. S.76 s.20

Ne var ki **Erkek Fatma koğuldukça**, yine **gelip gelip** aynı yere konan inatçı bir sinek gibi, «Mahmudu bırakmazsanız, kendisini öldürecek veyahud bir daha yüzünüze bakmamak üzere kaçacak» diye diye annemi adamakıllı korkutmuş ve zihnini çelmişti. S.76 s.31-33

Cevabımı hiç beklemeden yanıbaşındaki odada oturmakta olan liman çavuşunu çağırdı. S.77 s.23

Gelip kapıda duran çavuşa üç dişli zıpkınla değil, fakat **zifirli sigara ağızlığiyle göstererek**, «Dünyanın tasası bana mı düştü? S.77 s.26

Benim ne vazifem» diyormuş gibi bir lâkaydiyle **beni göstererek** «Bu ne biçim adam?» diye sordu.S.77 s.27

Fakat çok ehemmiyetli bir şeyden bahsedecekmiş gibi ciddileşerek, Kahveci Lûtfiye söyle!S.77 s.30

Çavuş evvelâ kahve hakkında «Pekâlâ efendim, emir buyurursunuz» dedikten sonra **dışarıya çıkmak üzere dönerken**, gözlerimde pek candan gelen bir yalvarış okudu ki, âdeta durakladı.S.78 s.1

Kıyamet günü Allah beni cennete mi yoksa cehenneme mi göndereceği hakkında bir hüküm vereceği zaman, **yüreğim böyle kendini patlatırcasına** güm güm çarpmıyacağından eminim. S.78 s.5

Çavuş **beni göstererek**, **"İyidir efendim" deyince liman reisi parmaklarını kütleterek**, "Kaydet öyleyse" dedi. S.78 s.8

Gönlüm omuzlarımın üzerinde, **iki kanad şeklinde büyüyüp** açıldı.S.78 s.11

Topuklarım tüy kadar hafif, merdivenden atılırcasına inerken, parmaklığa sağ elimin bir parmağını kaptırarak, bir parça eti orada bıraktım da hiç farkında bile olmadım. S.78 s.16-17

Daireden kurşun gibi **dışarı atılınca**, manav Muharremin sokağa dizdiği koca kırmızı bal kabakları gözlerime ilişti. S.78 s.19-21

O anda onlara, "Açıl ya susam!" diye haykırsaydım, bal kabaklarının çatır çatır yarılacaklarına ve içlerinden bütün yelkenleri açık kocaman kalyonların sevinç ve şarkıyla öte öte **göklere süzülerek** güneş yolunu tutacaklarına emindim. S.78 s.24

Beraber yüzecek, duracak**, beraber batıp** boğulacak veyahut varacağımız yere varacaktık. S.78 s.31

Kör Halidin kahvesindeki haritada uğrayacağımız kıyıların adlarını okuyor, içimden tekrarlıyor, ve **her adı tekrarladıkça** binbir beyit dinlemiş gibi oluyordum .S.79 s.5

Aklım fikrim, dalganın birine konmayı tasarlarken, kanat üzerinde savsalayıp başka bir dalganın üzerinde çark eden ıssız martı gibi dalga geçiyordu. S.79 s.8-9

Bu işlerle meşgul olurken yani başıma bir gölge düştü. S.79 s.23

Başımı kaldırıp baktım. S.79 s.24

O da bana karşı yekden bir yakınlık duymuş olacak ki gülümsiyerek, «Merhaba kolay gele arkadaş,» dedi, ve **cevabımı beklemeden, yanıbaşıma çömelerek** bana yardıma koyuldu. S.79 s.27-28

Onu kollarımla sardım demek ki Alişle aynı kayıkta tayfaydık **konuşa konuşa** işimizi bitirdikten **sonra kaptanın ve öteki tayfaların gelmesini beklerken,** çözülmüş bulduğum ip uçlarını matis ettik. S.80 s.1-3

Koşa koşa bütün **kapılan çalarak**, kaptanı da tayfayı da hattâ bütün şehir halkım da uyandırıp kayığa çağırasım geldi. S.80 s.8-9

Gün ağarırken serin serin esen rüzgâr denizi duvaklıyan buğuları sıyırdı, gelinim **çırılçıplak mavi denizi görünce**: S.80 s.19-21

Kayığa doğru **yol alırken** iki tayfa arkamdan yetişti. S.80 s.26

Gün denizden **yıkana yıkana** doğuyordu. S.81 s.2

Provamızda ve bordalarımızda **havaya fırlayıp** tozaran sularla adaya yetiştik. S.81 s.26

Sanki el ele vermişler, **deniz dalgası geçtikçe** sevinçlerinden oynuyor ve **diz vurup** ayak uçlarına hopluyorlardı. S.81 s.28-29

O zaman çocuktum **küpeştenin altına başımı eğerek** sevincimden **hıçkıra hıçkıra** ağladım. S.81 s.31

Yüksek direk başımız, bu kanat ve renk savuntusunun arasından **havaları biçerek** geçti. S.81 s.34

Sanki **kâbustan uyanınca** kendimi cennette buluvermiştim. S.82 s.20

Rüzgâra gelince gözünü budaktan sakınmaz bir atılganlığı vardı. S.82 s.26

Tayfası ihtiyatlı davranması için ona, «Korkan, korkmaz!» derken **yelkenleri camdana vurup** azaltacağıma, inadına açtırır, hattâ cundaları bile takdırırdı. S.82 s.28

Vur patlasın çal oynasın, **har vurup harman savurarak**, **yallah dahedip** gidiyordu. Ben sonraları saatte yirmi, yirmi beş mil yapan posta vapurlarında ateşçilik ettim. S.82 s.33

İnsan o dalgalarla **koyun koyuna gelip** hoplayıp sıçramasını, pervanelerin fırlamasını özlüyordu. S.83 s.8

Birbirimizle **gülüşe şakalaşa**: S.83 s.20

Dalgayı aşınca kayık başaşağıya geldi, yokuş aşağıya kaydı, ve bastonunu İletrlİyen üç kardeşlerin, dimdik dikilmiş, yeşil sudan ibaret duvarına ok gibi sapladı. S.83 s.23

Gemi bastonu **çırpına çırpına kalkınca** güvertedekiler benim eksildiğimi görmüşler. S.83 s.28

Binlerce asırlar, devler kadar heybetli ve uzak renk parçaları ve bulutlar yavaş yavaş **sarmaş dolaş olarak** gidiyorlardı. S.84 s.9

Kayığa baktım, **penbe yelkenlerini kuğu göğsü gibi kabartarak**, ve **uzun gölgesini kararıp menekşe rengi alan sulara salarak,** sanki başka bir renk âlemine gidiyor ve batının engine açılan kapısına doğru yol alıyordu. S.84 s.10-11

Sancak ve iskelemizdeki deniz fenerlerinin kırmızı yeşil ışıkları **dalga başlarına çarpınca**, onlar çakmak taşıymışlar gibi sancağımızda kızıl ve iskelemizde yeşil kıvılcımlar uçuruyorlardı. S.84 s.25

Akşam olunca yorgunluktan kemiklerimin ilikleri boşanmış gibi olurlardı da, kemiklerim neyler gibi öterek sızlarlardı. S.85 s.9-10

Hemen kaşlarını çatar:

— Burası hükümet dairesi değil, kayıktır!

Diyerek, bu işle değilse şu işle beni durmamacasına çalıştırıp çabalatır, bana verdiği paranın, acısını cayır cayır çıkartırdı. S.85 s.15

Ben yakındım, **ortada korkacak bir şey göremeyince** yanı başımdaki arkadaşa: S.86 s.9

Fakat pek yaman bir şey olduğunu, denizleri gemilerle beraber emip sömürdüğünü, ve sonra da **göklere çıkarıp** savurduğunu çok işitmiştim. S.86 s.18

İşte o gün **ilk defa olarak** sevgilimin korkudan tir tir titrediğini gözümle gördüm. S.86 s.29

Aşağı tarafı **tuzla buz olarak** denize yıkıldı. S.86 s.35

Birdenbire **gövdesini bulutlara çekerek** orada terskepçe çöreklendi. S.87 s.5

Daraldı, kalınlaştı, ve yıkılmak üzere olan bir sarhoş gibi **sendeliye sendeliye** üzerimize doğru gelmeğe başladı. S.87 s.8

Yaşar reis **kırmızı saplı denizci bıçağını çıkararak**, sanki onu hortumun tâ ciğerine saplıyormuş gibi, kağıdı prova direğine sapladı. S.87 s.16

Fakat hortum büyük bir hız ve gürültüyle **döne döne** emdiği denizleri kara bir islim halinde göklere püskürüyor, ve gökle denizi birbirine karıştırıyordu. S.87 s.18

Lostromo Yaşar Reisin iddiası sökmeyince tayfadan İdris -yirmi beşlik bir delikanlı idi- eline üç okkalık bir kavun kadar kocaman bir bomboyı alarak provaya doğru koştu, bastonun ucunda dimdik durdu. S.87 s.27-29

Bombanın fitilini **cıgarasiyle yakarak**, «**Yol ver deniz!» diye bağırarak** o felâket topacının içine fırlattı. Bomba kayığı sarsan bir tarrakayla patladı. S.87 s.31

Bütün Ege adaları **aslanlar gibi kükreyerek** gürlediler. S.87 s.33

İyi ki şimşek **ıslak direkten inerek**, ıslak güverte yoliyle punya deliklerinden denize inmişti, yoksa biz de kayık da kül ve kömür kesilmiş olacaktık. S.88 s.12

Fırtınanın sesini yenmek için **birbirimize avazımız çıktığı kadar bağırarak** ben ona, o bana, «Aman rüzgârı ensemizden ayırmıyalım!» diyorduk. S.88 s.16

Denize düşmeden boğulacağız. S.88 s.32

Şimşek çaktıkça İdrisin, «acaba aklını mı oynattı?» diye şaşkın şaşkın bana baktığını gördükçe büsbütün gülüyordum. S.89s.10-11

Denizin o korkunç yapa yalnızlığının ortasında kendimizi **kapkara bir yoksulluk parçası olarak** görmek pek hoşa giden şeylerden olmadı. S.89 s.22

Oğlum Mahmud» diyordu, «eğer Allahın izniyle buraya dönersen, denize açıldığın gün gibi bir kaptan oğlu olarak dönmiyeceksin. S.90 s.13

Mektubu okuyunca ellerimi böğrüme koydum, ve denize bakakaldım. S.90 s.22

Beni görünce ölünceye kadar ayrılmamak üzere benim denizcilik hayatına atılmış olduğumu anladı beti benzi uçtu. S.90 s.34

Amcam, babamın oğlu olduğum için, **babamın beni kendi kayığına alarak**, ve **beni bedava çalıştırarak,** sırtımdan kâr etmesini istediğini, ve onun için bana dikkatli dikkatli... S.91 s.5-6

Tek o acı yimi acı bakışı görmiyeyim, denizin açılıp beni yutarak örtmesine razı idim. S.91 s.12

Babam iskelede donakalmış durdukça, ben direkte yukarı çıkıyor aşağı iniyor ve acele acele rast gele iş yaparak, gözlerinden gizlenmeğe uğraşıyordum. S.91 s.13-15

Biraz sonra başını **sallıya sallıya** iskeleden ayrıldı. S.91 s.20

Beni öpmeden arkasını döndü. S.92 s.5

Amcama gelince onun derdi günü para idi. S.92 s.12

Hak etmiş olduğum ücreti çantasından çıkarttırabitmek, iri yarı bir meşe ağacım kökleriyle beraber **yerden söküp** çıkarmak kadar güçtü. S.92 s.23

İskenderiye sokaklarında **söylene söylene gezerken** rastgelmiştik. S.93 s.1

Onu tanıyan bazı gemicilerimiz, **çocuğu görünce**, «Mazlum», diye bağırdılar. S.93 s.2

Cevap vermeyince yânına vardık. S.93 s.3

Ateşli gözler fırıldatarak saçmalamağa başladı. S.93 s.4

Onu alıp kayığa götürdük. S.93 s.10

Karm tokluğuna çalışacağı için amcam onu hemen **tayfa olarak** kayığa kabul etti. S.93 s.12

İpler **katıla katıla** güldüler. S.93 s.19

Ne oldu bilmiyorum, **gözlerimi açınca** kendimi bir kayanın üzerinde buldum. S.93 s.20

Yekeyi dümenden kaldırınca, öfkeden gözleri dönmüş bir halde Mazlumun üzerine saldırdı: S.94 s.6

—Ulan o yağ babanın malı mı iki, ha bire akıtıyorsun?

Diye haykırarak yekeyi küt diye oğlanın başına vurdu. S.94 s.10

Amcam oğlanın başımı yarmakla hıncını alamamıştı, bir elinde oğlanın elinden kopardığı zeytinyağı şişesi, öteki elinde yeke **oğlanın üzerine çıkıp** «İhicık kerata! İhicık kerata!» diye tepinmeğe başladı. S.94 s.18

Hayde onun **kudurup kudurup** küfür savurmasına lahavle deyip geçiyorduk. S.94 s.20

Aklım başıma gelince bütün tayfayı etrafımda birisi kolumu, ötekisi de bacağımı tutar bir halde buldum. S.94 s.24

Akşam olunca, amcam beni kıç altındaki kaptan kamarasına çağırdı. S.94 s.32

Bana, «ilk limanda **pılı pırtıyı alıp** kayıktan defolacaksın», dedi. S.94 s.34

Gemideki parasım çalmağa kalkıştıkları takdirde parasının hepsini değil fakat ancak bir kısmını bulabilsinler diye, onları **ellişer, altmışar kuruşa bölerek**, ayrı ayrı bezlere paçavralara bağlar ve öteye beriye gizlerdi. S.95 s.5

Demek ki şu tarihte işe başladın» diye allem etiti kallem etti, göz **göre göre** hakkımın yarısını yedi. S.95 s.11

O söyledikçe ben boyuna başımı sallıyordum. S.95 s.12

Paraları alınca güverteye çıktım. Avucumdaki paraya baktım. Yüz yirmi iki kuruş. İşte o parayla Fethiye limanına çıktım. S.95 s.13

Durmadan dinlenmeden, tozu dumana katan gürültülü patırtılı bir faaliyetle an gibi karınca gibi çalışıyordum. S.95 s.17

Gemiden gemiye, kaptandan kaptana, seferden sefere **gide gele** seneler geçti. S.96 s.2

Adalar denizinde **bir ada arkada kalıp denize gömülürken**, hepsi de birbirinden güzel, on adanın önümüzdeki ufuktan kalkması tren ıslığı, vapur düdüğü, vinç harharası, ve el kol karkaşalığı içinde iş gören liman amelelerinin bağırıp çağırmalariyle gürleyen sık gürültülü Pire limanı. S.96 s.6

Beraber çalışıp beraber çile çeken insanlar birbirine öyle bağlanıyorlar ki, bir kısmı buz, bir kısmı da ateş olsa, **birbirine uyup** can ciğer kardeş oluyorlar. S.96 s.28-30

Ben öyle arkadaşlar edindim ki **onların birisi yanıma gelince**, yanıma birisi gelmiş gibi değil, fakat yanımdan yabancılar ayrılmış da kendimle baş başa kalmışım gibi oluyordum. S.96 s.31

Tayfa buz kesmiş sarkık bıyıklar altından buram buram buharlar saçıyor, **yumulu avuçlarına hohlayarak** kollarını çapraslamasına çarparak ezile büzüle güvertede yürüyorlardı. S.97 s.27

Buz tutarak çinko levhaları gibi katılaşan yelkenleri, donarak demir çubuklara dönmüş ipleri kullanmakta çektiklerimizi bir ben ve bir de arkadaşım bilir. S.97 s.29

Üstelik **irgadı döndürürken ırgat ters dönüp**, ırgat kolu tayfamızın birinin kolunu kırdı. S.97 s.33

Biz gece gündüz böyle **sıkıntılar çekerken**, sağımızdan, solumuzdan önümüzden arkamızdan şilepler ve yolcu vapurları **gelip geçip** duruyorlardı. S.98 s.12-14

Hele geceleri rüzgârsizlıktaın duvarda asılan gemi resimleri gibi **yerimizde mıhlı dururken** yolcu gemilerinin birbir üstüne yıldız dizisi gibi lombozlarını ve fenerlerini pınl pırıl **yaka yaka** geçmesi bizleri o kadar kıskandırıldı ki. S.98 s.33

Kayık güm diye **dalgaya çarpınca**, başaltının her tarafına su fışkıran fıskiyeler peydahlanırdı. S.99 s.21

Ortada basık tavana asılı deniz lâmbası, **gemi sallandıkça** daireler çiziyor, ve ölüler gibi bet beniz atık uyuyan arkadaşların yüzlerine sönük ışığım çepçevre gezdiriyordu. S.99 s.26

Adem reis **beni ranzamda oturur görünce** bana «Mahmud uyandın mı?

Biraz daha uyku kestirmeğe bak, çünkü nöbetine az kaldı» dedi. S.100 s.7

Öteki tutturduğu mevzuda lâfa devam ederek bana «yahu Mahmud Mahmud senin ikide birde anlattığın o Kristof Kolomlb neresini aramıştı?» dedi. S.100 s.9

Önden eserken arkadan gelmeğe başladı. S.100 s.22

Adamcağız **ölüp de denize atılınca** rüzgâr aldı» diye, bize rüzgârın neden döndüğünü anlatmağa çabalıyordu. S.100 s28-29

Çay deyip geçmeyin. S.100 s.34

Onu uzun uzun şarüdata şarildata, ve her sıcak damlasının ayrı ayrı keyfine **vara vara** içerdik. S.101 s.3-4

Çaydanlık fokurdamağa, kapağını **çat çat hoplatarak islim salmağa başlayınca**, Adem reis kendi de bizim de çay içmek gibi şatafatlı bir keyf lüksünü **irtikâp ettiğimize utanarak**, «arkadaşlar çay, süd, filân gibi şeyler bizim gibi baldırı çıplak denizcilere değil fakat beylere paşalara yakışır, ne var ki bu miras yediliğe çoktanberi alıştığımız için artık **çaydan vazgeçip**, çafcafasız bir hayata katlanamıyorum» dedi. S.101 s.9-11

Kayık **cenuba doğru ilerledikçe** hava ılıklaştı. S.102 s.1

Artık **ezile büzile** yürümüyorduk. S.102 s.2

Bundan maada kasabamızda **mevsimi gelince** beygirlerin, ve sığır, sıpanın çiftleşmeleri işi apaşikâra konuşulurdu. S.102 s.12

Hattâ bir gün erkek Fatma doğurmakta güçlük çeken bıı dişi keçiye ebelik etmiş ve **yavruyu kurtarıp dünyaya getirirken**, yaptığı her hareketi bize heyecanla anlatmıştı. S.102 s.15-16

Şehvet sanki bize ait hirşey değildi de, bize yabancı olan ve bize **sonradan eklenip** bizi rahatsız eden bir şeydi. Nasıl diyeyim? S.102 s.20

Çocukken görmüş fakat o zamanlar hiç ehemmiyet vermemiş olduğum manzaralar gözümün önüne, yeni yeni, ve üzücü mânalar ve **ehemmiyetlerle yüklü olarak**, kayar gelirlerdi. S.102 s.30

Alev gibi **saçları güneşte tutuşup** da cayır cayır kıvılcımlar saçmasınlar diye başına habire su serperdim. S.103 s.5

Denizden çıkınca gövdesinin düpedüz ve tertemiz toprak, ot ve deniz kokusu hâlâ burnumdaydı. S.103 s.6

Sonra ocak böcekleri ve başka gece böcekleri geceyi **tir tir titretirken** kadınların **dam başlarına çıkıp** ay ışığında **yarı çıplak olarak boylu boylarınca uzanıp** kendilerini ay ışığına verdiklerimi hatırlardım. Heyecanla yükselip inen gerdanlarının hareketinden, rüyalarında denizden deniz efelerinin gelmekte olduğunu gördüklerini sezerdim. S.103 s.20-21-22

Aliş karıların kızların, yağmurda çamurda **deniz kıyısına giderek** uzaklara baktıklarını, birbirlerine... S.103 s.30

Kadınlarla ap açık şakalaşır, **hiç sıkılmadan** onlara utandırıcı tekliflerde bulunurdu. S.104 s.10

Fakat **onu istemeğe kalkışınca**, kendimden utanıyorum, dilsiz kalıyorum. S.104 s.20

Dört beş mil uzunluğunda dalgalar, sırtlarında köpükle karışık gök gürültüsünü açık denizlerden **taşıya taşıya** gelirler, ve köpükle gök gürültüsünü, plâjın enince deviririerdi, âdeta yer sarsılırdı. S.105 s.5

İyice dikkat edince, onların insan olduklarını anladık. S.105 s.17

Yapraklar arasında küçük güneş parçaları kıpraşıyor, **dalga çekildikçe**, denizin şeffaf yeşilinden görünen dip kumlarında pul pul ışıklar, durmamacasına değişen oyalar yayıyorlardı. S.105 s.24

Çünkü beklenen ve sevilen bir şeyi ürkütmemek için, ona doğru **usul usul ayak ucuna basılarak** gidildiği gibi; duyulmaktan korkarak, fısıltı ile konuşuyorduk. S.106 s.1-2

Dalgalar bile, **kıyıya çarpıp açığa dönerken** birbirini saran ve birbirinin koynuna akan şelâlelerdi. S.106 s.24

Nihayet **denizden çıkıp** gittiler. S.106 s.29

Gece bir hırsızlıktan gelen mücrimler gibi **çalılar arasından görülmeden**, kayığa döndük. S.106 s.33

Onlar anlatırken ben göz kulak olur, ve sokakların adlarını ve nerelerde olduklarını, beynime **ateş mühürlerle damgalarcasına** yerleştirirdim. S.107 s.12-13

Portakal yükümüz tamam olunca Palamut bükünden kalktık. S.107 s.24

Tekir burunu dolaşınca Bodrumdan portakal ve mandalın ağaçlarının kokusu geliyordu. S.107 s.25

Bodrumun önünden geçerken canimin canı masmavi kıyı gözlerimin karşısında gönlümce uzanıyordu. S.107 s.28

Denizin mavisi üzerinde o kadar temiz ve berrak bir surette beyazdı ki hemen bir saniye önce - aşk ilâhesi gibi- denizden ve **köpükten yaratılıp** kıyıya yayılıvermiş sanılırdı. S.107 s.32

Ortalık kararınca kafam dumanlı idi. S.108 s.12

Hem kendime, «Ne cesaret**? Bir kadının karşısına çıkıp** da nasıl **utanmadan arlanmadan** öyle bir teklifte bulunacaksın?» diyordum. S.108 s.22

Bir türlü **asıl sokağa dalmak cesaretini kendimde bulamıyarak** bir aşağı bir yukarı taban teptim. S.108 s.28

Yüreğimin bile beti benzi atarak kireç kesildiğini duyar gibi oldum. S.109 s.11

Farkına varmadan öyle bir irkilmişim ki kaldın ağlayıcı ve çetrefil bir Rum şivesiyle efendim bir, «nefis körletmekten ibaret değil mi? Onu başkası kadar ben de yaparım» diye yalvarmağa başldı. S.109 s.12

Sırtımı dönüp kaçamadım, orada çivi gibi mıhlı kaldım. S.109 s.16

Korkmadığım için mi **sırtımı dönüp** kaçmadım? S.109 s.17

Kalabalığın yürüyen bacakları, dükkânına ve eğlence yerine göre şimdi yeşil ve mavi sonra kırmızı ve san olarak her adımda renk değiştiriyordu. S.110 s.13

Ben bunu söylerken benim bacaklarım gülpembe onunkiler ise kavun içi olmuştu. S.110 s.21

Ertesi günü **erkenden gidip** arkadaşı buldum. S.110 s.25

Memurlar, ütüsü bozulmasın ve fantazi çorapları gözüksün diye, pantalonlarını çimdikleye çimdikleye yukarı çekerek, beni ateşçiliği kaydettiler. S.110 s.29

Ertesi sabah **daridünyada sahip olduğum bütün mallarımı bir çıkın ederek ve koltuğumun altıma sıkıştırarak** Galata rıhtımını boyladım. S.110 s.33

Kafile halinde **kısa kısa adımlarla yürüyerek** vapura giriyorduk. S.111 s.4

Benim bildiğim, anam, babam, amcam, atam dülnyadan selâmsız sabahsız çekilip gitmişlerdi. S.111 s.19

Nöbetim gelince bana verilen ocağı bal gibi idare ettim. S.111 s.25

Nöbetim bitince elimi yüzümü yıkadım, elbiselerimi değiştirdim,sonra da hem vapuru gezip görmek hem hava almak üzere baş altından dışarı çıktım. S.111 s.27

Güverte gölgeleri gemi sallandıkça gizlenmiş oldukları yerlerden çekingen beyaz güvertenin üzerine uzanıyorlar, sonra kendi cesaretlerinden ürkmüş gibi **birdenbire kendi köşelerine çekilip** yine gizleniyorlardı. S.112 s.5-8

Vapura iki zengin Moschildin **yolcu olarak** geldikleri fiskos edilmişti. S.112 s.14

Onları tanımadığım halde, bir sürü gayri mer'i, hiçler, ve hiç kimseler arasında, sanki hakikî insan ve **yolcu olarak** yalnız kendileri varmışlar gibi bir tavır takmışlarından, ve onların bu kanaatinin bütün öteki yolcuların **yerlere sürünürcesine** hürmetleriyle tasdik edilişimde, o iki ihtiyar kadının Moschi ailesine mensup olduklarını anladım. S.112 s.18

İkindi nöbetimi bitirince yine vapuru kolaçan etmeğe koyuldum. S.112 s.28

Fakat **yabancı illerde birbirimize rastlayınca** içtiğimiz su ayrı gitmez. S.112 s.33

Beni görünce: S.112 s.35

«**Para biriktirip** memleketime gideceğim.» diye ilâve ettim. S.113 s.3

Akşam olunca mutfağa gittim. S.113 s.20

Yemeği yedikten sonra Pahos **«dur sana göstereyim» diyerek**, salona açılan ve garsonlar tarafından kullanılan bir kapının önüne getirdi. S.113 s.25

Pahosa onu göstererek: S.114 s.20

Masadaki insaınlar telgraf direkleri gibi **hep birbirinden ayrı olarak** yerli yerlerinde duruyorlar idiyse de **başımı indirince** masaların ve sandalyaların tahta bacakları ile insanların et bacaklarının birbirine karışmış pek dolambaçlı bir bacaklar ve ayaklar bulamacı halinde kaynaştıklarını, ve geri ileri birbirini arayıp araştırdıklarını gördüm. S.115 s.6-7-10

Bu müddetin yarısını kızıl ateş karşısında kıpkızıl yanan süngüleri ateşe sokup çıkarmakla, gelberi ile dışarıya çektiğim pislikler arasındaki alevli kömür parçaları tarafından ayağımı bacağımı dağlamakla, kan ter içinde kaldıktan sonra serinlemek için makinelerin ağzına giderek orada buz kesterek öksürmekle geçirdim. S.115 s.18

Paketim kâğıtla sarılıp postaya verildiği gibi, bunlar da **Pariste tuvaletlendirilip** bize veriliyorlardı. S.115 s.25

Yolcuların tuvalet saati, yemek saati, cazbant temposiyle birbirine sulanma, ve **gece olunca** kamaradan kamaraya gizli giriş gelişler saati ve filân falan. S.115 s.32

Biz rahat rahat giderken, o koca enginde ölüm dirim savaşında idi, ve savaşla şanlı idi. S.116 s.1

Bizim salan yolcuları **yukarıda tuzlu bademler çıtırtarak birbirleriyle flört ederlerken**, orada denizci arkadaşlar bir tarafta koskoca deniz, ve bir tarafta o koskoca denize karşı koyacak olan kendileri, çıplak göğüslü masumiyetleriyle arslanlar gibi dövüşüyorlardı. îmkân olsaydı, vapurdan atlar denizci arkadaşlara kavuşurdum. S.116 s.3-4

Ben böyle **bakar dururken** bir çan çaldı. S.116 s.8

Hattâ gemiciler ve yolcular bile **gözlerini biraz açarak** «Arşipele giriyoruz» diyorlardı. S.116 s.13

Onda, herkeste **arayıp arayıp** da pek az bulduğum veya hiç bulamadığım, ve yine özleyip durduğum bir şeyin pek çoğu vardı. S.116 s.18

Memleketin, **güneş yanığı** ve **yolun tozu toprağı ile esmerleşmiş çocukları arasından geçerek** evimin kapısının önüne vardımS. 116 s.23

Oralarını ,**silip süpürüp** yıkadım. S.117 s.13

O gece evde yatıp uyudum. S.117 s.14

Bir gün onu **başıboş gezerken** bulmuşlar, memuriyet hayatını, ve hangi tarihte, nerede ne kadar maaş almış olduğunu dağlara taşlara ve ağaçlara **bağıra bağıra** anlatıyormuş. S.117 s.24

Bodruma varınca duyacağımı umduğum tadı bulamadım. İnsan bir mevsimde bir ağacın muayyen bir dalında bir yemiş buluyor. S.117 s.30

Ağacın kütüğündeki bir kırık dala barbunya ağının mantar yatasım iliştirmiş, **kurşun yakasının bir deliğine çıplak ayağının baş parmağını geçirerek** ağı germiş, onarıyordu. S.118 s.6

Artık **çekine çekine** yürüyordum. S.118 s.26

—Dur seni piç kurusu, senin camını çıkarmazsam bana adam demesinler.

Diye **yaygaralar koparark**, elindeki kepçeyle, dört beş yaşında bir çocuğu dövüyordu. S.118 s.33

Ben yanaşırken adımlarımı duymamış beni kapının önünde görmemişti. S.118 s.35

Başı bir tarafa yıldı, dudağının bir tarafı **titriye titriye** aşağıya sarktı. S.119 s.13

Hıçkırıklarla **sarsıla sarsıla bir kenara doğru sürünerek** giden çocuğunu gidip kaptı, koynuna bastı. S.119 s.18

Karaya çekilmiş göletler, tiran-diller, baltabaş, kemambaş tekneler arasından, yürüyerek, kahvelere geldim. S.120 s.9

Ben gidince evlendiğini ve bir sürü çocuğu olduğunu söylediler. S.120 s.18

Akşam olunca erkence Ateşoğlunun evine döndüm. S.120 s.22

Titreye titreye ayağa kalktım, ve hızla ona doğru yürüdüm. S.120 s.27

Göğsü yürek çarpıntılariyle **sarsıla sarsıla** kalkıp iniyordu. S.121 s.1

Bu karma karışık söz kalabalığına **hep dikkat kesilen gönlümü, kulağımı, zihnimi verince,** bir av tüfeğiyle yüzüne, saçmalar ateş edilmiş bulunduğunu yüzünün berbad ve bir gözünün de akmış olduğunu anladım. S.121 s.13

Bir müddet ağzım açık kaldı, dilim tutuldu, yüreğim çarpıntısından kurtarabildiğim kırık kısık hecelerle hıçkırırcasına, «Zarar yok. Bu kaza beraberce mesud olmamıza mâni olamaz» diye başladım. S.121 s.31

Derece derece tasasının dinmekte ve içinin ısınmakta olduğunu görünce silkinip hız aldım. S.122 s.4

Sonra **derin bir uykudan birdenbire sarsılarak** uyandırılıvermiş gibi doğrulup eğrildi «ben de ninni dinliyen ufak bir çocuk gibi oturup seni dinliyorum» dedi. S.122 s.14

Eliyle **yüzüne işaret ederek**, «bu surat çeklir mi? S.122 s.16

Bel kemiği çatır çatır kırılırcasına hem kendine hem de bana karşı koymakta olduğu besbelli idi.S.122 s.23

İleriye atılarak, yüzünü iki avucumun arasına aldım, ve senelerce çekmiş olduğum hasretin bütün şiddetiyle onu öptüm. S.122 s.29

Ay ışığında bir mermer heykel gibi **taş kesilerek** duruyor bana bakıyordu. S.123 s.9

Yamacın tümseğini dönünce onu artık göremez oldum. S.123 s.12

Bendeki vakayı öğrenmek ihtiyacını lâyıkiyle tatmin için herkes vakayı hatırladığı gibi değil yalnız, fakat unuttuklarımı bile hatırlayıp söylemek için **zihnini kurcalıya kurcalıya** anlattı, ikindi olmadan evvel sanki hâdiseden hemen o gün olmuş, ve ben de orada bulunmuşum gibi biliyordum. S.123 s.23

Bir gün **daha ileri giderek**, muhafızı diye getirdiği Ahmet ağaya Fatmayı yakalatmağa kalkışmış. S.123 s.30

Ahmet ağa Fatma**yı yaka paça sürükliyemiyeceğini anlayınca** bıçak çekmiş. S.123 s.32

İsmail çavuşun üstüne saldırarak bir kaç sille ve tokatta onu ,da muhafızın yanma sermiş. S.124 s.1

Ahtapot billursa ne alâ, bulmazsa **balık avlıyamıyarak** aç kalacağı için bombayla gizli gizli yemlik küçük balıklar vurmak mecburiyetinde kalınmış. S.124 s.8

Bir akşam üzeri **sular kararınca**, Ateşoğlu uzaktan bakıp kıyılarda ve sazlıklarda hiç kimsenin bulunmadığıma kanaat getirince kıyıya yanaşmış. S.124 s.31-33

Bir gözü ile **hayal meyal görerek** kürek çekiyormuş. S.125 s.15

Ara sıra **içine baygınlık gelince** su içiyor, yine küreklere davranıyormuş. S.125 s.16

Ağır inliyerek soludukça, Ateşoğlu,

Ne oluyorsun?

Diye sorarmış. S.125 s.17

Dişleri soluğunu kıyıyor ve **soluğunu çekerken** yüzünden akan kanı içiyormuş. S.125 s.22

O gece **Bodruma dönünce** bütün ev halkı yırtınmışlar. S.125 s.26

Duyulmamak üzere **seslerini kısarak** ağlamışlar. S.125 s.27

Bayağı babası anası ölüp de yapayalnız kalmış çocuklar, gibi öksüz kalmış. S.125 s.34

Bu olup bitenleri kime sorduysam sözlerini:

—Ateşoğlu yolcudur artık!

Diyerek bitiriyorlardı. S.126 s.7

Akşam olunca yüreğim çarpa çarpa Ateşoğlunun evi yolunu tuttum. S.126 s.8

Ara sıra Zehra teyze **dönüp dönüp** yüzüme bana acıyan bakışlarla bakıyordu. S.126 s.10

O buraya dönmemek üzere **başımı alıp** gitti. S.126 s.18

Koşa koşa dışarıya fırladım. S.126 s.28

Fatma uzıun bir yolculuğa çıkmışsa Bodrum köylerine doğru değil Milâsa doğru gitmiştir, diye düşünerek, «Yokuşbaşı» yolunu tuttum. S.126 s.30

Pılıyı pırtıyı toplayıp denize çıkmak mecburiyetini düşündükçe içim acı ile burkuluyordu. S.127 s.4-5

Bir kaç sene **dolgun naviunla denizde mekik dokuyup da cebi para yüzü görünce**, çok kayık sahipleri gibi **denizden daha fazlasını çıkarmağa tamah etmeden** kayığı satmış, bahtı yardım etmiş bir çok araziyi **kelepir olarak** ele geçirmiş, onları bahçeye döndürmüş. S.127 s.9-10-11-12

—A Mahmut **araya girip** sana şunu bunu söylemeğe şöyle böyle nasihat etmeğe memur edildik. Eğer sana söyliyecek şeylerde bir dalavere bir hile olduğundan zerre şüphelenseydik, sana konuşmayı kabul etmezdik. S.127 s.29

— **Sen büyüyünce** Mahmuda varacaksın.

Demişler. S.128 s.1

Teşekkür ,ettim ve kendisine yarın **kat'î bir cevap vereceğimi vadederek** ayrıldım. S.129 s.21

O akşam, dilediğim takdirde karım olacak olan kızı, bana **üçkuyularda, kuyu bileziğine oturmuş testisini doldururken** gösterdiler. S.129 s.25

Kız beni görünce, kıpkırmızı kızardı. S.129 s.36

Çifte çubuğa yardımım, dokunsun diye çapa ve bel kullanmasını öğrendim, o kadar ki **belin dirseğine taban dayayınca** kısa bir zamanda dönümlerce toprağı hallaç pamuğu gibi belleyip atmağa başladım. S.131 s.9

Onu sapanla sürdüm mü, sürülen yeri sapana **sadık kalarak**, açılan izi muhafaza ediyordu. S.131 s.22

Atılan tohumu bağrına kabul ediyor, onu sipsıcak tutuyor, nemli tutuyor, ve **uçan hayvanlardan gizliyerek** koruyor ve koynunda yavruyu emziren ana gibi besliyordu. S.131 s.24

Tâ ki günü gelince atılan tohum, canlı bir usareyle yeşil, ve çiylerle titrek gelin gibi **bir fidan olarak** bana mis gibi kokan çiçeğiyle tad sızan yemişini, «bak nasıl bü" yüttüm sana!» diye veriyordu. S.131 s.27

Asmayı budayarak yükünü hafifletince, asma bayağı duygulanıyor gözleri sanki şükran yaşlariyle dolup taşıyordu. S.131 s.31-33

Bademleri budasam sevinçle titreyor ve **bütün tomurcuklarına sanki beyaz kelebekler açarak** tepeden tırnağa kar gibi ağarıyorlardı. S.131 s.35

Limon ağaçlarıfıın kurularını ayıklasam zerafet ve edayla kalkmıyor sık yapraklarıyle **yeşil loşluklar yaratarak**, gece uykumuza güzel rayihalar katıyor san sarı yemişleriyse varlığımızı bile serinletiyordu. S.132 s.1

Keçilerimiz Çömlekçi sırtlarında **çıngıraklarını çıngırdatarak** oynaşırlar. S.132 s.7

Gün batıda kızarınca koruluklarda bülbüller şakrar. S.132 s.11

Duygu, kayığın geçerken bıraktığı, **en küçük bir izi bile kıskanarak,** onu hemen dümen suyunca örtüp yok eden yüreksiz denizde değil, fakat asıl toprakta vardı. S.132 s.15

Güneş batmadan biraz önce ben ve Ayşe tarladan bahçeden ayrılırdık. S.132 s.20

O ateşi yakıp yemeği pişirirken, ben kapı eşiğinin önüne hasırla yastığı atar, yan gelir, çıbuğa cıgarayı takar ve dumanı tellendirirdim. S.132 s.28

Şimdi denizde olsaydım, **kıyı kıyı sürünüp** demirliyecek liman arardım. S.133 s.2

Köyün üzerine, «yerimden koparsam, **üzerinize yuvarlanarak, topunuzu ezerim**» **demişcesine** eyilen koca bir kaya parçasından ödleri patlamış olan köylüler, **kese birliği ederek** İzmirden getirttikleri koca bir zincirle eyik kayayı, asıl tepenin beline sıkı fıkı bağlamışlardı. S.134 s.1-3

Cılız bir su, yorgun argın sızmtlsiyle, bu iki komşumuzun arazisini bir birinden ayırır, **bizim tarlanın ortasından geçerek**, dereye kavuşurdu. S.134 s.13

Bir kaç gün sonra, omuzumda çapa, nasıl etsem de, çifte çubuğa yardımım dokunsa, diye **bir aşağı bir yukarı gezerken** Gâvur Ali ile Dikdiğin Hüseyin dayının tarlaları, tarafından bir gürültü koptu. S.134 s.34

Belki de onlara daha modern bir eğitim biçim tarzı öğretiriz de gözlerini açmış oluruz» diye **çocukları toplıyarak** Gâvur Alinin tarlasına getirmiş. S.135 s.6

Çocuklar sağa sola dalmışlar, kazılmış toprakları çiğnemişler, çayır otlarının üzerinde **takla kılarak** yuvarlanmışlar. S.135 s.9-10

İşi azıtıp muallimle bir hırgür çıkartacağından korktum. S.135 s.21

«Gidip de araya gireyim mi?»

Diye düşünürken, yambaştaki tarladan bizim öteki komşu Dikdiğin Hüseyin dayı sökün etti. S.135 s.24

Gâvur Aliye doğru yürürken yüzü gülümsüyordu, zaten ben oncağzı hiç bir zaman gülümsemez görmedim. S.135 s.29

Gâvur Aliyi **yavaşça kolundan tutup** bizim tarlaya doğru getirdi. S.135 s.32

Sonra **hocaya dönerek** yüksek sesle: S.136 s.1

Fakat buna rağmen Gâvur Ali **ona yüksekten bakarak** dudak büktü, «Merhaba» dedi, ve orağı eline alıp gitti. S.136 s.7

Genç hoca **Hüseyin dayıya tepeden bakarak** süzüyordu, nihayet **Hüseyin dayının bir kara cahil olduğuna kanaat getirince**, ayakta durduğu yerlde bacaklarım açarak **iki elini kalçalarına koyup göğsünü kabartarak**: «Siz toprağın tava geldiğini anlamak için toprağa ter miametre kor musunuz?» diye sordu. S.136 s.10-11-12

Hüseyin dayı gülümsiyerek: S.136 s.14

Çocuklar birkaç tanesi — mutlaka sınıfta ileri gelenlerden olacaklar — derslerini tekrarlıyorlarmış gibi imce ve burgu gibi sesleriyle **ava avaz bağırarak** termo¬metrenin ne olduğunu, ve toprağa nasıl sokulduğunu anlattılar. S.136 s.22

Çocuklar susunca, hoca takdir ve alkış bekliyen bir tebessümle Hüseyin dayıya döndü. Hüseyin bu anlatılanlardan hiç birşey anlamamıştı. **«Hoca, gördün mü köylü dayı nasıl olurmuş?» deyince**. «Vallahi oğul pek anlamadım» diye cevap verdi. S.136 s.24-27

Bu muhayere olurken Hüseyin dayının bahçesine varmıştık. S.137 s.14

Sapan yürüdükçe taze taze devriliyor. S.138 s.4

Hey hey yağlı yağlı sıcak sıcak devrilip tütüyor bak evlât, **bu toprak böyle kıvama gelince**, işte bu tarladan, her biri tam bir okka tartan prasa yetiştiririm. Hele şu çift öküzlerime diyecek yoktur. İşlerini iyi bilirler. Iiayde göreyim sizi kara oğlanlar » dedi. S.138 s.8

Gâvur Alinin yanılmadığını **çok geçmeden** öğrendim. S.139 s.6

Ben de ona, bahçesinde olmıyan zerzevattan ve yemişlerden **utana utana** verirdim. S.139 s.10

Bir gün Ayşe beni **bir kenara çekerek** : S.139 s.11

İster istemez hem kendi hem bizim bahçede çalışır. S.139 s.17

Şu çamurun yumuşaklığını duyunca, bizim kaşık düşmanı rahmetli Hatcanın gençliğini hatırlarım. S.139 s.35

Böyle konuşarak bana masumiyetini göğsünü açarmış gibi açan bu ihtiyarciğın yüreğine ben nasıl olur da zehirli bir kamayı, «Fîrsat bu fırsattır!» diye harttadak saplar ve herifin canına kıyardım? S.140 s.3

Gâvur Ali ile karşılaşsak - ona da yapamazdım a - hayde neyse, hiç olmazsa onunla al takke ver külâh savaşır, **elinden toprağını çatır çatır alırken** kopan gürültü arasında ne yapmakta olduğumu düşünecek vakit bulmazdım belki» S.140 s.9

Onca erkek dediğin hep koparmalı, **hep yan durup** yalman çıkarmalı. S.140 s.18
Eşeğe binerek gidecektim. S.140 s.26
Hem ben koskocaman zıpır, **utanmadan arlanmadan**, nasıl **o yükün tepesine çıkıp** oturacaktım?S.141 s.13
«Etmeyin eylemeyin» dediysem de «hele bin!» diye bir kaçı birden beni **yallah kaldırıp** eşeğin güvertesine oturttular. S.141 s.15

Ayaklarına korkunç bir surette yerden kesildi. «Elh şimdi nasıl gideceğiz?» diye düşünürken birisi «ya fettah!» diye **yaradana sığınarak** hayvanın kıçına top gibi patlıyan bir sopa aşfetti. S.141 s.17

Ne olduğumun farkında olmıyarak kendimi köyün dışında buldum. S.141 s.24

Üstelik bir de **ara sıra duraklayıp** başlnı yere indiriyor, göverinin şu çeşidiyle bu çeşidi arasındaki çeşni farkını sınamak için olacak, bir kaç tutam ot çimleniyordu. S.141 s.34

İşte **bunu düşündükçe** yüreğim, parçalanıyor, cigara üstüne cigara içiyordum. S.142 s.3

Ne yapmalı ne etmeli de ilerlemeli, diye düşünürken yanıma birisi sokuldu. S.142 s.7

Bıyık altından gülerek selâm verdi. S.142 s.9

Elimdeki sopayla **köyü göstererek**, «nah şuracıktan» dedim. S.142 s.12

Başını arkaya atarak bir kahkaha salıverdi. S.142 s.12

Gülüşü sona erince «hayvan kısmına hiç acımamalı»

Elimdeki değneğe bakarak «o hiç olmaz» dedi. S.142 s.14-16

Tıknazca bir dal keserek ucunu sivriltti. S.142 s.17

Onu hayvanın dümenine ve iskele kıç omuzluğuna dürtüştürürken ağziyle «tsii tsii» dedi. S.142 s.18

Herif acemiliğim dolayısiyle benimle alay ederek kazığı elime verdi, tıngır mıngır gidişimizle **onu arkada bırakarak**, ilk dönemeçde kazığı çalıların arasına fırlattım. S.142 s.21-22

Söylemesine utanıyorum amma sonunda**, kopardığım kalınca bir dalı kaldırıp** zavallı hayvanın suratına şiddetle çarptım. S.142 s.35

Hangi topal şeytana uydum **da yaya gitmek dururken eşeğe bindim diyerek** eşeğin palamarını gölgeli bir ağaca bağladım. Bol bol kaluma verdim ki etraftan otlıyabilsin. S.143 s.6

Eşekle daha öte gitmediğime çok iyi etmişim, çünkü hayvana binmeğe alışmamış olduğum için ertesi günü kalçalarım öyle ağrıdılar ki bir kaç gün yeni sünnet olmuş çocuklar gibi, **ancak ayaklarım birbirinden ayrık olarak** yürüyebiliyordum. S.143 s.13

Akşam olunca «eh köy, artık bir cigara içimi ötededir!» diye rast gele bir pınar başına uzandım. S.143 s.20

Sabah uyanınca elbiselerim çiyle örtülüydü. S.143 s.24

Çıplak ve **kuru dağları aşarak** bomboş uzanan ovaları geçerek bir dağ eteğine vardım. S.143 s.29

Evinin önünde tavukları kışlıyan ve erkek olduğum için **yüzünü gözünü örterek**, arkasını bana dönen bir kadından bizim ortakçının evini bulmak için sağlık istedim. S.144 s.7

İçeride bir gümbürtü koptu, ev temelinden sarsıldı, **toprak duvarlardan bir kaç parça toprak kopup** yere düştü. S.144 s.27

Bizim ortakçı Memiş külahını kulaklarından aşağı ve ceketinin iki yenlini önüne kavuşturmak gayretiyle **iki elini de karnına basarak, eğile kalka**: S.144 s.30

Canlı cenazeye benziyen büyük kızı ise, iki eline içi ot dolu, eskimiş yem torbası kıyafetli iki yastığı almış, **odanın en itibarlı mevkiini tayinde tereddüt ederek**, ortada şaşkın şaşkın dört dönüyordu. S.145 s.8-11-15

Sonra sanki **büyük bir uçurumu atliyarak** aşmak istiyormuş gibi **küçücük çıplak ayaklarının birini ötekinin önüne koyarak** dudaklarını diliyle ıslattı: S.145 s.34-36

Ve bir köşedeki taş **sürtüle sürtüle** parlatılmıştı. S.146 s.14

Ot döşekler geceleri serilmek üzere devşirilmiş ve **odanın bir köşesine üst üste istif edilerek** dıvara dayatılmıştı. S.146 s.19

Avlıdan arasıra tavuklar da içeri giriyorlar, ve **gıt gıt ederek** lâfımıza karışıyorlar, ve söylediklerimize karşı istihfaflarını göstermek için öteye beriye pisleyip gidiyorlardı! S.146 s.31

Susmakta olduğumdan istifade ederek eli böğründe ezile büzüle darlıktan sızlanmağa ve yanık bir sesle dert yanmağa koyuldu. S.147 s.1

Buğdayların tek gözlerini yakarak onlara ikişer üçer göz açtırdı. S.147 s.16

Mandalar ağaç kabuğu kemirdiler.

Diyerek anasının sözlerinin arkasını getirdi. S.147 s.20

Tam o sırada büyük kız komşudan bulup getirdiği ve ocakta pişirdiği kahveyi **diz çökerek** önüme koydu ve kalkıp el-pençe divan durdu. S.147 s.22

Adam sözünde devamlı, **kızı göstererek**: S.147 s.23

İhtiyar kadın gömleğinin esneyen yerlerinden görünen kuru bağrını yumruklariyle **güm güm öttürerek**: S.147 s.30

Şimdi Ayşeye göre ben **öfkeyle kükreyerek** ihtiyar karıyı tekmelemeli, **ayağımın altına alıp** çiğnemeli idim. S.147 s.34

Sinekler de tavuk pisliklerine **ine kalka** vızıldıyorlardı. S.148 s.1

Bittabi o bir gün büyümüş olacaktı, ve **büyük olunca** da büyükleri gibi çekirdekten yetişmiş olacaktır. S.148 s.15

Yâni **onların yalanlarını bağışlayıp** da hoş görünivermek. S.148 s.33

Yok kahveymiş, şekermiş diye getirdiğim şeylerin topunu da onlara bırakmak, ve **onlardan hiç bir şey almadan** tezelden defolmak vesselâm!... S.148 s.36

Didişe-çekişe pazarlığa alışmış olan bu toprak adamı, bana vereceğinin azamisini ve asgarisini içinden hesaplamış olacaktı ki, hiç bir şey vermiyeceğini, ve **getirdiklerimin de hepsini alacağım duyunca, karanlıkta merdiveni inen birisinin bir basamak daha mevcut olduğunu sanarak ona göre adım atarken, önünde hiç bir basamağın kalmadığını görünce** şaşalaması gibi, ağzı açık kaldı. S.149 s.5-8-10

Yolda yürürken, yumruk gibi bir yürekle, ve balta ile yontulmuş gibi sert çizgili suratla fırtınaya karşı göğüs geren arkadaşlarımı hatırladım. S.149 s.23-24

Kara günlerimizin biricik ışığı olan çayı bize **ikram ederken,** utanarak: S.149 s.28

Hele **Alişi hatırlayınca** «hay eşek!» diye elimle alnımı şamarladım. S.149 s.34

Böyle **düşüne düşüne** akşam üzeri geç vakit eve vardım. S.150 s.8

—Mal burnunun dibindeydi, **elini uzatıp** kavrıyacağına avucunu açıp verdin. S.150 s.15

—Bu ortakçılar hanidenberi kapımızın köpekleridir, onlara **hoşt deyip** sopayı ıçalmalı. S.150 s.28

Ben bazan güvertenin bir köşesine sıkışa kalmış bir taş parçası bulurdum da, **o taşı üç dört bin kulaç derinliğindeki denize atarken, karanlığa yavaş yavaş gömülen taşa bakarak**: S.151 s.7-8

Bu adam vaktiyle parasız olarak Eskişehirden müftülükle Bodruma gelmiş, fakat **zenginlerden Hacı Kıranların kıziyle evlenince** müftülükten istifa etmiş ve karısının bizim köydeki tarla ve tokadinin başına geçmişti. S.152 s.13-14

-Dul kalan kız kardeşim ve öksüz çocukları.

Diye takdim ederek onları eve almıştı. S.152 s.22

Hacı Kıranlara Abdülvahap hocayı göstererek: S.152 s.23

-Ben nikâhlı karısı, bunlar da öz çocuklarıdır.

Diye **baklayı ağzından çıkarınca** bir kıyamettir kopmuş. S.152 s.31

Bunun üzerine müftü karısını ve çocuklarını kovmuş, ve onlarla bir daha alâkadar olmamış, Aydına giden Bodrumlular on yaşlarında oğlan çocuğunun birinin sokakta **yaya kaldırımında oturup** elindeki bir tahta tepsiden baklava şeklinde kesilmiş susam helvası satmağa çalıştığını görmüşlermiş. S.152 s.36

Geceleri çakallar **uluya uluya** geliyor ve ölüleri yiyorlarmış. S.153 s.8

Eli avucu para tutmağa başlayınca tıkına tıkına yemeğe koyulduğu için, Eskişehirden çiroz gibi kuru geldiği halde **çarçabuk kat kat katmerli çenelerin ve göbeklerin heybetli sahibi olarak** fıçıya dönmüştü. S.153 s.16

Çünkü **mescit yapılırken** mihrabın hangi tarafa yapılacağını hocadan sormuşlardı. S.153 s.29

Bir kaç kişi **hocanın yanıldığını sanarak başlarını kaşıyınca** hoca: S.153 s.31

Köylüler, köy kuruldu kurulalı kıbledir diye **namazlarını yanlış bir istikamete tevcih etmiş olduklarını, sanarak**, bu kadar upuzun ve âlimane lâflarla o hatalarını düzeltmiş olması dolayisiyle müftü Hacı Abdülvahap hocayı aşerei mübeşşerenin on birincisi saymışlar. S.154 s.4-6

Neyse biz de ağa olduğumuz için **sallana sallana** mescide gittik. S.154 s.9

—Pek iyi, **önümüzdekinin ardını toslamadan** bu daracık yerde secdeye nasıl varıp geleceğiz.

Diye düşündüm. S.154 s.12

Kendi bir mangırı mendilde **yedi bağla bağlarken** vaazında inekliğe karşı ateşler püskürüyordu. S.154 s.25

Ona on okka buğdayı ölü fiatine satmamış olduğu için fukara **şaşı Selimin yüzüne gözlerini dikerek**:

—Velfakru Fahri!

Diye bağırdı. S.154 s.27

Yâni peygamberimiz fukaralığımla iftihar ederim demiş, hasislikle değil! diye gürledi ve **gözlerini ondan ayırmadan, dünyada mallarından ayrılmak istemiyen cimrilerin öteki dünyada boyuna başlarına topuz yiye yiye** küilerlerce buğdaylar kusturulacaklarını ilâve etti. S.154 s.31

Bu sırada köyün parmakla gösterilen tavuk hırsızı -**herkesin tavuğunu çalıp** ahını aldığı için- Ahlı Çipit Memişe döndü. S.154 s.33

—Eyvah şimdi topuz sırası bize gelecek!

Diye düşünmüş olacak ki hocanın öfkesini önlemek için ondan ateş pahasına aldığı enamı açıp okuyor gibi yapıyor, ara sıra yine **hocadan aldığı misvakı çıkartıp** dişlerine sürtüyordu. S.155 s.7

Her halde karısı Hacı Kıranların kızının gözleri bazan köy delikanlıları tarafına kaydığı kulağına gitmiş olacaktı ki iSeyid Battal Gazinin seksen bin kâfirin ödünü birden patlatan naraları gibi **naralar atarak** zina işliyenlere karşı ateş püskürdü. S.155 s.14

Çünkü **bizimkinin eve dönünce** anlattığına göre bazı kadınlar korkularından donlarına salıvermişlerdi. S.155 s.17

Hemen kalkıp dışarıya yürüdüm. S.155 s.25

Artık taşlar okundukça okunuyor ve çoğaltılıyordu. S.155 s.30

Bu taşlar çuvallara, hararlara konulacak ve **eşeklerle develere yükletilerek**, dere kenarlarına ve deniz kıyılarına taşınacaktı. S.155 s.32

Fakat **iki sâata varmadan** rüzgâr kesildi. S.156 s.3

Bulutlar sanki köylülerle alay ediyorlarmış gibi **eteklerini toplıyarak** ufkun ötesine savuştular. S.156 s.5

Dolaplara koşulan eşekler **yarım saat dönünce** kuyuları boşaltıyorlardı. S.156 s.23

Kuşların çoğu yiyeceksizliikten. uyuzlaştılar, o kirpiksiz tostoparlak gözleriyle topraklara yan yan bakıyorlar, taş kesilmiş toprakları **nafile yere gagalayıp** tırmalıyorlar, sonra **bir gölgelik yere oturup** gagaları bir karış açık soluyorlardı. Köpeklerin bir kısmı da kudurdu. S.156 s.30

Bunlar mal mülk sahibi azılı eşraftandılar ve kahvenin birinci mevkii sayılan pencere yanma kurulurlar, **nargile fokurdatarak** ara sıra övünürlerdi. S.157 s.10

Çünkü **bunlar bir ağaya ortakçı olunca**, işlerine gönül veremiyorlardı. S.157 s.16

Fakat toprağa ve **karı kızana karılıp** karıştıktan sonra, ümitleri de doğup büyüyen ve Yemende veya Havranda veyahut Rum elinde şehit olan oğulları gibi ölüp gittmişlerdi. S.157 s.23

Fırtınanın sesini yenmek zorundan dolayı **bağıra çağıra** konuşmağa alışkın büyük denizlerin denizcileri? S.157 s.29

Hele o deniz amelelerinin en ufak bir hareketi yapmak için gırtlaklarını patlatırcasına bağırmaları. Herkesin herkese ne yapması lâzım geldiğini avaz avaz haykırması, **hiç kimsenin bağıranlara kulak asmadan durmamacasına** trampet gibi seslerle kıyametler koparması. S.157 s.32-34

Irgat başında olsun, demiri kaldırır ve **bocaya alırken** olsun**, tulumba işletirken**, **yelken açar** veya **söndürürken** bir ağızdan heyamola diye gemicilerin şarkı söylemeleri nerede? S.157 s.36

Ara sıra bir alaca yılan **şimşek gibi parlıyarak** yolun ortasından geçiyordu. S.158 s.23

Yolumuz **bazan baş döndürücü uçurumları kıyılayarak bazan çam gölgeleri altından kayarak** denize iniyordu. S.159 s.8

Bana elini verince ona şiddetle sarıldım. S.159 s.21

Sanki birdenbire önümde **başımı fırıl fırıl döndürerek** çeken bir uçurum açılmıştı. S.159 s.22

Çünkü denize **baka baka** geldik. S.159 s.27

Yetmiş senelik ömürlerinin ancak on, on beş senesini karada geçirmiş eski denizciler vardı ki **bir teknenin önünde durup** sancaktan iskeleye, baştan kıça iki çapraş bakış gezdirdiler mi, tonajını, şu veya bu rüzgârda yapacağı yolu bir çırpıda ölçüp biçiyor ve geminin kıymetini tayin ediyorlardı. S.160 s.19-22

Bunlar gemi hâlâ tamamlanmamışsa, deniz ustasına şurasını böyle, burasını şöyle çalımına getir, diye sağlık veriyorlar ve nihayet **gemi kaptanlarına gemilerinin uğur getirmesini dileyerek** ayrılıyorlardı. S.160 s.26

Eski tanıdıklardan Barka Osman kaptanın tirandiili yapılmış, çakılmış, boyanmış, yağlanmış olarak kıyıda irkiliyordu. S.160 s.28

Fakat ben türküyü içim **ağlıya ağlıya** tâ iliklerime kadar duyuyor ve titriyordum. S.161 s.7

Gel de dalgalarımla savaş ve kılıç provanla **onları biçip yenerek** zaferinle mağrur üzerlerine bin, rüzgârın gözüne işle, **fırtınaları paçavralar gibi yırtarak** ileri geç. S.161 s.15-17

Karadaki o tembellik uyuşukluk batağını bırakıp, **hürriyete fırlayıp** boşanmak istiyordu. S.161 s.23

Barka Osman kaptan kayığı için kendisine yeni ayakkabılar yaptırmış, traş olup bıyıklarına çeki düzen vermiş, **kızıl kuşak kuşanıp** kulağına mercanköşk demeti takmıştı. S.161 s.26

Sırtımı ona çevirip, kendimi ondan koparıp kaçmak istedim. S.162 s.7

Canını dişine alarak gözünü budaktan sakınmaz denizci hayatının türlü türlü cilvelerini, Çömlekçi köyünde, merada besiye çekilen inek gibi, ahırlı, kümesli, gübreli bir hayatla değişmiştim. S.162 s.20

—Aganta!

Diye bağırm asiyle, **kayık gök gibi gürliyerek**, ve benimle, **öte de duran denizci ustasiyle Halil ustanın arasından geçerek** yıldırım gibi denize indi. S.163 s.4

Herkes Barka Osman kaptana **«Uğurlu olsun, yolun düzgün olsun» diyerek, gülüşe gülüşe** üzerine avuç avuç deniz suyu serpiyorlardı. S.163 s.8

Çocuk **başını küpeşteye vurarak** denize düştü. S.163 s.11

Ne var ki gemicilerin teşkil ettikleri o el-kol kargaşalığı, ve ses kasırgaları gruplarına, bir sığıntı gibi **sıkıla sıkıla** giriyordum. S.163 s.21

Bana zaten dönüp bakmıyorlardı bile ve yahud ne bileyim bana öyle geliyordu. S.163 s.22

Hiç koskoca çınarın tepesi, rüzgârda **gürliye gürliye**, gökte uçan bir bulutun hayatım yaşarken, tâ aşağıdaki toprağa abammış uyuz ayrık otuna eğilip bakar mı? S.163 s.28-30

Güvercinlikten **yokuş tırmanıp meşelik sırtının tepesine varınca** denize **dönüp dönüp** baktım. S.164 s.5

Yokuşu inerken artık deniz gözükmüyordu. S.164 s.8

Kuraklık da öyle **devam edip** duruyordu .S.164 s.11

Belli başlı bir kaç demirbaş mevzu tükenince sıra Dursun ağanın eşeğinin yaşına gelirdi. S.164 s.26

Kahvede sessiz sessiz oturduktan biraz sonra oradan da **başımı alıp** kaçıyor ve bahçeme dönüyordum. S.165 s.2

Bu arada benim bahçe de **divaneden çıkarak** kudurdu. S.165 s.6

Toprağa tohumu atıverince, onu azı buçuk çapalayıp üzerine de azıcık da su dökünce, çiçeğin ve yemişin hemen erivereceğini sanıyordum. S.165 s.7

Ben bahçeyi çapalayıp suladıkça inadına aksileşti. S.165 s.11

Domatesler kızaracaklarına kavrulup kararıyorlar. S.165 s.19

Kıştan tohuma kaçmışlar diye bahçede bıraktığım lahanalar **zamanın ağuşunda oturup** da kıdem kesbediyorlarmiş gibi inadına gebeleşiyorlardı. S.165 s.23

Bir sabah **bahçenin o delirmiş çıldırmış halini görünce**, **«Defet lahanasını da marulunu da!»**
Diye bağırarak, çapayı elime aldım. S.166 s.3
«Al sana!» diyerek 'bahçeyi havaya fırlayan düşen toprak marul ve lahana parçalariyle doldurdum. S.166 s.6
Hallaç pamuğu gibi savurmuş olduğum bahçenin ortasına bağdaş kurarak etrafıma bakındım. S.166 s.11
Köpeklerin boğazlarından tasma ile bir yere bağlı kaldıkları gibi bunlar da barsaklariyle boğazlarından topraklarına bağlı kalacak, **hep yanlarındaki komşuların mallarına göz dikerek** hırlayacak, hep malıma göz diktin diye komşularına havlıyacak, malım var diye ölünceye **kadar mallarının kulu kölesi olarak** evim var diye **dört kuru duvarın içine mezara gömülmüş gibi gömülerek** yaşıyacaklar. S.166 s.20
Böylelikle **akar kenarına varılarak** okunmuş taşlar suya atıldı. S.167 s.1

Abdülvahap hoca en imtiyazlı yere geçmiş geyirdikçe davudi sesiyle Allah diyor**, tulum göbeğine basarak**: «Oh rahat ettim» diye ilâve ediyordu. S.167 s.8

Etrafındakilere «duada devam edelim» diyerek, İçinden ibadet ediyormuş gibi dudaklarını oynatıyor, teşbihini tılkıdatıyordu. S.167 s.11

Fakat çok yorgundular ki **aradan çok geçmeden**, başları göğüslerine düştü. S.167 s.14

Dalga gelip geçtikçe geminin provası tâ uzakta görünen Atlas okyanusunun çizgisine keman yayı çekermiş gibi inip çıkıyor, mavi bir deniz havası çalıyordu. S.167 s.20

«Rahmet! Rahmet!» diye hoplayıp gülüşüyorlardı. Bazıları da **diz çökmüşken** «Rahmet!» diye ağlıyorlardı. S.167 s.31

Susamış topraklar yağmuru **kana kana** içiyor, rüzgâr serin serin esiyordu. S.168 s.4

Yağmur, **ardı arkası kesilmeden** bir gün iki gün on gün yağdı, hâlâ da yağıyordu. S.168 s.6

Deveci Topuz Ahmed göğe yumruk sıkıyor **«Yeter be yahu» diye bağırdıkça** bazıları onun için «Âsi kâfir», diyorlardı. S.168 s.17

Nihayet yağmur yağsın diye akara atılan taşların, **çocuklar daldırılarak** çıkartılmasına ve mangalda ısıtılıp kurutulmalarına karar verildi. S.168 s.25

Islak ve batak zaman parçaları halinde **gelip gelip** geçiyorlardı. S.168 s.29

Bu lâfları işitmemek için **sırsıklam olup** donuncaya kadar **başımı alıp** ıssız yerlerde bir başıma geziyordum. S.168 s.34

Bittaibi köyün bütün tez dilli kadınları ben evde yokken Ayşeye **taşınıp taşınıp** benim köyde hiç gözüm olmadığını, **ne yapıp yapıp** denize kaçacağımı söylemişler. S.169 s.3

Bayram ağanın söylediğine göre abdest bozacaklar, elleri uçkurda soluğu soluğuna gelirler, **meteliği basıp** ibriği kaparlar, **itişe kakışa** helaların önüne yığırlarmış. İçerdekilere **tepine tepine** «Çabuk olun!» diye bağırırlarmış, öyle ki içerdekiler kendilerini dışarıya dar atarlarmış. S.169 s.26-27

Burnunu çeke çeke ağladı ve **gözlerini silerek** devam etti: S.170 s.11

Bayram ağa para tutarken Bayram ağa aşağı Bayram ağa yukarı diye etrafında **pervaneler gibi dolaşıp** üzerine toz kondurmayanlar, üzerimize sümüklerini bile atmıya tenezzül etmez oldular. S.170 s.16-17

Allah **iyisini doğrusunu denkleştirerek** rızkını verir. S.171 s.5

Ben de, «O deli mi ki has mal **tarla tokata sırtını dönerek** denize varsın? Topunuz da yalan söylüyorsunuz» dedim. S.171 s.8

Damdan düşercesine, yüzüme: S.171 s.13

Hepsi de **dönüp dolaşıp** denizde emin ve selâmetli bir hayat yaşana-mıyacağı noktasında toplanıyordu. S.171 s.19

Geceleri çıkıp Ayşeyle bahçeyi gezip, onları öldürmeğe karar verdik. S.172 s.11

Bodrumdan gelirken deniz fenerini getirmiştim. S.172 s.12

Sanki sümüklü böcekler üzerinde değil, yerlere dökülmüş çuvallar dolusu kof ceviz-lerin üzerinde çatır çutur **eze eze** yürüyorduk. S.172 s.15

Fenere baktım «Kayığın prova direğinde **guardiyaprova feneri olarak**, yıldızlar arasında yıldızken, gelip de böyle şeyleri mi aydınlatacaktın?» diye düşündüm. S.172 s.18

Ve o ane kadar **bende beliren deniz özleyişini bilmemezikten gelerek** başkalarını nasihate gönderdiği halde dayanamadı, bildiğini açığa vurdu, ve bana çattı. S.172 s.22

Ocağın önüne bağdaş kurmuş **ocaktaki alevleri seyrederek** dalgın dalgın sigara içiyordum. S.173 s.2

Başımı döndürmeden yavaşça «Hayır!» dedim. S.173 s.6

Tâ nedenberi **ilk sefer olarak** yalvarışlı bir tavırla omuzumu okşadı. «Sanki derinden derine bir yerin açıyormuş gibi duruyorsun» dedi. S.173 s.10

Kendisi de **namaz kılıp** ayrıca dua ediyordu. S.173 s.34

Onu kaç kere **dalgın dalgın bakarken** yakaladım. S.173 s.35

Günler geçtikçe bu kararımı tatbik etmekte **muvaffak olduğumu görerek** bayağı bir hastalıktan kurtulmuşum gibi bir hafiflik duyuyor ve seviniyordum. S.174 s.23-24

Ağaçlar **serpilip serpilip**, zerzevatlar ilk evlendiğimiz sene gibi güllük gülistanlık oldu.S.174 s.26

Oralara giderken bir başıma deniz kenararmda gezer ve tıpkı çocukluğumdaki gibi **deniz böceklerinin çeşid çeşid kabuklarını toplıyarak**, yeni baştan çocuk olmak zevkini duyardım.S.174 s.32-34

Ay ışığının sağ tarafındaki karanlık muammadan çıkacak, **ışığın içinden kara bir muamma parçası olarak** kaydı, sonra sol taraftaki karanlıkta muamma içinde muamma oldu. S.175 s.7-9

Gün ağarmağa başlarken, uyuya kalmışım, uyanınca gün doğuyor yıldızlar sönüyordu.S.175 s.11

Dalgalar binip inerken direğin uçları gök üzerinde bir kavis çiziyor deniz de provasına ap ak gerdan veriyordu. S.175 s.14

Hıçkıra hıçkıra ağlıyordum.S.176 s.1

Varımı yoğumu Ayşeye bırakarak bir daha geriye dönmemek üzere denize açıldım. S.176 s.6

4.6.EDAT GRUPLARI

İşte **bundan dolayı, sokağımızın biraz ötesindeki** çıkmaz sokaktan başka her yeri bana yasak etmişlerdi. S.5 s.27

Çıkmaz sokağın ağzında bir çeşme ve bir de **hayvanları sulamak için** yalak vardı. S.6 s.2

Kayık **bana doğru** geliyor, yani ilerliyordu. S.6 S.10

Gemi bütün yelkenlerini doldurmuş açık denizlerde **koskocaman bir kelebek gibi** kayıyordu. S.6 s.15

Prova direği söz söylemeğe tenezzül etmiyerek, **dalgın bir edayla işaret eden bir el gibi** sağa sola eğiliyordu S.6 s.21

İşte **bunun için,** «rüzgâr kesiliyor! Camadanları artık çözünüz!» diye cıyyak cıyak bağırdım. S.6 s.26

Ben de **kadıya turfanda hıyar yetiştiriyormuşum gibi**, paraların topunu kaldırıp bizim gelin hanıma toka ettim. S.8 s.14

Onu düzelteyim derken, karşıma dikilir **sanki bir müjde veriyormuş gibi**, kazan delindi, der. S.9 s.15-16

Aradan uzun yıllar geçtiği için pek bilmiyorum. S.9 s.34

İkinci bir kayık yaptırmak ümidi ile, babama anneme, amcamı sorardım. S.10 s.12

Ben **kuzuyla** hiç oynamıyordum S.10 s.19

Balıkçı Ateşoğlunun evinin biraz ötesinde bir ev yıkıntısı keşfettim, Ayakta kalmış dört duvarının arası, **mavi ve serin gölgeyle** dolu, gizli bir yerdi.S.10 s.22

Balıkçı Ateşoğlunun kızı Fatmanın, annesi bir sene önce öldüğü için, babası balığa gittiği zaman evde bir başma oturmaktan sıkılır, babasının ağ ipliklerinden, ve kayığının boya artıklarından alıp bana getirir, kayık yapmakta bana yardım ederdi. S.10 s.24

Gözleri **yuvalarından fırlayacak gibi** oldu. S.17 s.7

Kasırga gibi konuşmağa başladı. S.17 s.10

Sen Davudu **çoban diye** tanırdın. S.17 s.11

Onu kırmamak için elimi koltuğundan çekerdim. S.18 s.5

Serdümenin bir saniyelik dalgınlıyle hemen rotadan sapardı. S.18 s.11

Alimallah dümen suyu **denizde sanki cetvel tahtasiyle çizilmiş gibi** ufka kadar düpedüz uzanırdı. S.18 s.21

Ali de **sabıkalı olduğu için** bir kaç ay yattı. S.19 s.12

Direkler acı acı haykırdı, çarmık ipleri **katıla katıla ağlıyorlar gibi** oldular. S.21 s.5

Kasalarını koparan ip uçları **havada kamçılar gibi** saklıyordu. S.21 s.6

Göz yumup açacak kadar bir zamanda, yelkenler yırtılarak, **alev parçaları gibi** göklere savruldular. S.21 s.11

Randa maçosu **sepetlemesine salınan bir pala gibi** Alinin çene ve boynuna vurunca kafasını uçurdu. S.21 s.16

Geminin küçük sandalına **bir kaç arkadaşın yardımiyle** Davudu indirdik. S.22 s.6

Sanki deniz sessizce kopup gelmiş, ve dükkânı **yarı yerine kadar** doldurarak **ölü dalgalariyle** kabarıp iniyordu. S.23 s.6-7

Amcamı **neden dolayı** çoktanberi görmediğimi önün **ne kadar** uzun bir sefere çıktığını, oyuncak kayığınım niçin ortadan kaybolduğünu, babamın da **hangi sebep dolayısiyle** denizci olmamı istemediğini hep birden anladım. S.23 s.11

Nusret ağanın iki gözü de körelmiş olduğu için dükkânın karanlık olduğunun pek farkında olmazdı. S.25 s.20

Hatırladığı bu şeylerden konuşmıya başladı mı; sözleri dinleyicilerine **bir dişçi törpüsü ve matkabı gibi** tesir ederdi. S.25 s.31

Denize bakacağına, senelerce çeşit çeşit ayakkabıların taban ve topuklarına dikkatle bakmak mecburiyeti, Halil ustanın gönlünde, **karalara ve topraklara karşı zehir gibi** bir kinin ‘peydahlanmasına sebep oldu. S.31 s.8

Meselâ yanıbaşındaki bir koğadan, **zımba işlesin, diye** ıslatıp yumuşatılmış bir deri parçasını önüne koydu, mu idi, ona «Hep karada yürüyeceksin ha!» dermişçesine çatık kaşlarla bakar, ve onu kanma susadığı bir düşmanının yüreğine sapliyormuş gibi **öfkeyle** zımbalardı. S.31 s.16

'Hattâ masanın kenarını **«Kenar» gibi** karaya ait bir sözle anmaz, ona masanın alabandası der, bana, «Sağa sola dön!» demez, **«Sancağa, iskeleye dümen kır!» diye** bağırırdı. S.31 s.23

Anladığıma göre evvelce Halil usta Kasım efendiyle hiç konuşmaz, işine bakarmış. Fakat **ben geldikten sonra** iş değişti. S.31 s.26

Denize ve denizciliğe ait sözler, **bir kaç sene önce deniz kenarı kumlarının üzerinde deniz böceklerinin sedefli ve pırıtılı kabuklarını ilk bulduğum zamanki kadar** beni sevindiriyorlardı. S.31 s.32

Meselâ, «Cunda» yelkenleri sözü -yani asıl yelkenlerin iki yanından **kanat gibi** açılan yan yelkenler- gönlümde bayağı deniz mavilerini öttürüyordu. S.31 s.35

Bir kerpeteni veya bir kösele parçasını bulmak üzere, kötürümlüğünün atikliğiyle topallaya topallaya öteyi beriyi araştırırken bile sözünü kesmez, aradığım bulunca sağlam ayağının üzerinde **rüzgâr gibi** çark ederek gözlerimin içine bakar, **can kulağiyle** dinleyip dinlemediğimi orada okumağa çalışırdı. S.32 s.9-13

Evvelce sözlerine geniş bir meydan bulduğu o dükkânda, **ilâç için** olsun, **içine bir maaş, bir becayiş lâfı katılacak kadar** boş bir sükût parçası kalmamıştı.

Murad dayı **kendisi gibi topal ve kötürüm olduğu için** mi ne, ustam onu çok severdi. Murad dayı **kahveler içilinceye kada**r dükkânda bekler, söylenenlere **benim kadar** göz kulak olurdu. S.32 s.26-29

Hiç konuşmak ve kendini dinletmek fırsatını bulamadığı için artık patlayası gelen Kasım efendi, ortaya atılır: S.33 s.11

Hani ya, kafese kapanmış kuşlar, hapishanede demir parmaklıklı pencereden bakan mahpuslar vardır, size bakarken sanki **cam gibi** şeffaf imişsiniz de **sizin ötenizde bir ufka bakıyorlarmış gibi** bakarlar; işte tıpkı öyle. S.34 s.3-5

Çeşmede teneke ve testilerini doldurmak istiyenler **pek kalabalık oldukları için**, çeşmede nöbet bekliyeceğime, tenekeyi orada bırakır, gelir, kahvehanenin kapısında dururdum. S.34 s.22

Kenarına altınlar dizilmiş bülbül yuvası hotozunu çapkıncasına bir kaşının üzerine eymiş kısa sırmalı yelek aralığından **pembe tüllerle** buğulanmış memelerini kabartarak, **«Ah!» dermiş gibi** mahmur bakışlı gözler süzer. S.34 s.30

Şark dilberinin sağ memesine **ön toplariyle** ateş ederdi. S.35 s.1

Bu resimden sonra, çivilere kulplarından **küpeler gibi** takılı duran bir dizi kahve fincanı gelirdi. S.35 s.16

Makara sapanlarıından tutunuz da mataforalara, hattâ **yelkenleri çevreliyen gradin halatlarına varıncaya kadar -bir resimde olduğu gibi** değil fakat **bir plândaki gibi**- birer birer gösterilmişti. S.35 s.23

Ona **öfkeyle** saldıranlara öfkelenirdim. S.36 s.5

Üç dört gün sonra Topal hocanın mahalle mektebine gidecektim. S.36 s.5

Ustam **selâm verdikten sonra**: S.36 s.31

Diyerek **irili ufaklı, kör topal elli altmış kadar kedi ve köpek beslediği için**, dükkâna güç belâ girdim. S.37 s.9

Dükkânının **bana göre** asıl cazibesi, kurutulup yaldızlanmış ve tavana asılmış, açık kanatlı bir kırlangıç balığı idi.S.37 s.10

Sesi **kırılır gibi** oldu. S.37 s.19

«Alestaaa tira mola!» deyince hepimiz, yani denizciler -**hepimiz deyince onların arasına kendimi de kattığım için** göğsüm gururla kabardı- yerlerimize koşar ve hazır ol vaziyetinde alesta dururuz. S.38 s.8

Yelken **gök gürültüsü gibi** gürliyerek yapraklanır. S.38 s.13

Ben bunları **sırasiyle** söylerken ustamın yorgunluğu gideriliyor, gözleri **vahşi bir tasdik ateşiyle** yanmağa başlıyordu. S.38 s.19

Artık bütün yelkenler **rüzgârla** dolmuştur. S.38 s.27

Papuççular ve eskiciler sanki birbirine «Aman arkadaşlar durup dinlenmiyelim, çünkü açlık, **dağ başında tenha yolcuyu koğalıyan bir kurt gibi** peşimize düşmüş bulunuyor. S.39 s.2

İşte bundan dolayı, biz de koşarcasına habire çalışalım ki, açlık ensemizde yetişip bizi helâk edemesin» diyerek **birbirini çabuk olmağa kışkırtıyorlarmış gibi**, işlerinin üzerine abanmış acele acele takır tukur çekiç sallarken, **«Aganta burina burinata!» diye** kâinata meydan okuyan nidamızı duyunca, işlerinin üzerinden doğruldular. S.39 s.3-4

Eski püskü karanlık dükkân, **«Yallah!» diye** sanki yerinden kopup havalandı; bulutlar arasında dolu yelken orsaya fırliyan koca bir kalyon oldu da yelkenlerin gölgesi, -**yüksek ıssızlıklardaki uçan kartal kanadının, gölgesi gibi**- buluttan buluta aştı. S.39 s.23

Aliş senin akranın idi. Birbirinize **kardeş gibi** benziyorsunuz! S.40 s.8

Cevabımı **can kulağiyle** bekledi. S.40 s.15

Sütleri **yayık ayranı gibi** koyu idi. S.40 s.21

Buradaki memurlara Belen köyünden su taşır, **yapılar için** köşe taşı, kayrak taşı, ince kuıp ve karınca başkum getirir, mırıldana mırıldana ve çıngırağı dinleye dinleye işimi gücümü görürdüm. S.40 s.32

Fakat bacak, dizin biraz aşağısından **sanki benim değilmiş gibi** sarka koydu. S.41 s.23

—Sus bire oğlan, bir şey değil, geçer şimdicik **bacağımın zoru yetmiyormuş gibi** bir de sen üzüyorsun. S.41 s.35

Gözü **para hırsiyle** cayır cayır yanıyordu. S.42 s.26

İkisinin, de bakışı **semeriyle** beraber eşeği de yutarcasına eşeğin üstüne toplandı. S.42 s.29

Çok geçmeden içeri yağlar ve **toprak gibi tozlarla dolu kutularla** geldi. S.42 s.35

Kör Halid geri döndü, ve **söylemeğe sıkılıyormuş gibi** ezile büzüle: S.43 s.6

« Bak dişine» demesine kalmaz, Hanife başka bir kafilenin başında içeri sökün eder, ve **o diş kamaştırıcı cırlak sesiyle**, **«görmüyon mu a Memiş dayı, tüyü kara, burnu beyaz, maşallah eli ayağı düzgün, istediğin kadar yükle, üzerine de korkma kendin bin,» diye** çığlıklar salar, çıkar gider. S.43 s.28

Birisinin **törpü gibi** ince ve sivri sesi ve ötekinin kalın kalın homurdanması, bende **sükûta karşı** öyle bir özleyiş uyandırdı ki çoban olarak bir başıma gezerken duyduğum sükûtu hatırladım. S.44 s.2-3

O dağ ve ovasının sükûtunu **ara sıra hatırlatabilmek için**, Alişe eşeğin boynundaki çıngırağı çözüp bana getirmesini söyledim. S.44 s.8

Eşeğe **semeriyle** beraber üç liradan fazla veren olmamış. S.44 s.11

Halid, **hiç eşeğe ihtiyacı olmamasına rağmen, dostluk hatırı için sırf bana iyilik olsun diye** eşeği üç yüz on kuruşa alacağını söyledi. S.44 S.12

Körün suratı asıldıkça asılıyordu. Ahıra somurtarak giriyor, **ahır süpürgesini, başıma çalıyormuş gibi** öteye beriye çarpıyor, ahırda birisine rastlarsa, kızım sana söylüyorum, gelinim sen dinle, yollu «**dostluk kantar ile, alış veriş miskal ile,» diye** haykırarak ağzımıza koyduğumuz lokmayı bize zehir ediyordu. S.44 s.19-22

Benim de ağzım **eyri büyrü olacakmış gibi** oluyordu, içim fena karışıyordu. S.45 s.11

Fakat **oğlanı ağlatmamak için,** yüreğim burkulurken, kaşlarımı çattım. S.45 s.14

Zaten çocuk ayrılırken, onu bir daha **dünya gözüyle** göremiyeceğim içime doğmuştu. S.45 s.22

Ayağım: iyi olup kalkınca, bacağımı, nah a cık **eliyle** sağ bacağım gösterdi bir karış daha kısa, hem de yana bakar buldum. S.45 s.28

Köylülerden onu sorar dururum, **baştan savma bir cevap verdikten sonra**, bana buğday ve göveri fiatlerini sorarlar. S.45 s.33

Çobanlıkta başımı alıp dere tepe gezdiğimi, çocukların **süd diliyle** bana konuştuklarını hatırlarım. S.46 s.9

Topal Murad dayı bu çıngırak işini **öyle bir duygu fazlalığıyla** anlattı ki, sözleri söz değil, fakat sanki birer gönül parçaları idi. S.46 s.13

İri yapılı bir kızdı, ve **gövdesiyle** Topal hocanın beni görmesine mâni olurdu. S.46 s.24

Bildiğim adları, **Çakır Fatmanın fısıldadığı adlarla** tamamlıyarak, **selâmetle sonuncu Peygambere kadar** vardım. oldukları belli S.47 s.2

.Bunlar hakkında, «bazıları dedi Nebi, bazıları da dedi Veli» diyeceğime **aceleyle** «bazıları dedi Veli, bazıları da dedi deli» demişim. S.47 s.6

Benim öğrendiğime göre bilgi başta olur. S.47 s.13

Topal hoca, suratına derin bilgiye yakışan bir ifade vererek -mutlaka saydığım teknelerin en uzun ve tonturaklı isimlisi olduğu için- «salapurya!» diye cevâp verdi. S.48 s.4

Ertesi günü **bir bahaneyle** beni falakaya yatırdı ve hıncını aldı. S.48 s.13

Bir doktorun, **parmakla** vurup hasta göğsü dinlemesi gibi, kayık gövdesini provadan kıça kadar vura vura dinlerdi. S.48 s.20

Bir doktorun, **parmakla vurup hasta göğsü dinlemesi gibi, kayık gövdesini provadan kıça kadar** vura vura dinlerdi. S.48 s.20

Gördüğü işle alâkalandığım için çalışırken bana «bu kaplama tahtasına kurt işlemiş, ateş vermek ister. S.48 s.23

Bu enseri erimiş yenisini çakmalı, şu kaplama aralığı **han kapısı gibi** açılmış, armozu tıkamalı» diye gözlerini işinden ayırmadan, bana anlatır dururdu. S.48 s.26

Gördüğü işle alâkalandığım için çalışırken bana «**bu kaplama tahtasına kurt işlemiş, ateş vermek ister. Bu enseri erimiş yenisini çakmalı, şu kaplama aralığı han kapısı gibi açılmış, armozu tıkamalı» diye** gözlerini işinden ayırmadan, bana anlatır dururdu. S.48 s.26

Kayığı fırtınada devrilince denizin yüzünde bir kendisi, bir oğlu ve **ancak bir kişiyi kurtarabilecek kadar** büyük bir tahta parçası kalmışmış. S.49 s.5

Karaya doğru çabala. S.49 s.8

Bu kitaplardan sonra kalafat Ahmed ustadan, resmi Kör Halidin hanında asılı duran Kristof Kolomb hakkında bir kitabı olup olmadığını sordum. S.49 s.24

O tarih kitabında Kolombun **gemi bulmak için** yabancı illerde senelerce nasıl gezdiğini üç gemiyi bulunca, Kadiz limanından denize nasıl açıldığını, ve dümdüz sanılan dünyanın bilinmedik koca sularında yol alarak, Okyanusu nasıl aştığını, ve Amerikayı keşfettiğini kendimden geçkin heyecan içinde okudum. S.49 s.31

Neden Mehmed Ali kaptanla öteki kaptanların **bir meçhul yeri keşif için** denize açılmadıklarına şaşardım. S.50 s.6

Hiç insanın kayığı olur da, **hep bin kere uğranılmış bir limandan bin kere uğranılmış başka bir liman arasında bezdirici ve usandırıcı bir gidip gelişle** ömür mü tüketillir? S.50 s.10

İnsan, **keşfetmek, öteye varmak, yeniye açılmak özleyişiyle ceviz kabuğu kadar** bir tekneye biner, **iki buçuk arşın bez parçasiyle** göklerin rüzgârını çalar da, el âlemin **muhakkak ölümdür, deliliktir diye** bağrışıp ayak diremelerine kulak asmadan açılır gider ve yeni dünyalar, yeni âlemler bulur. S.50 s.15-16

Evvelâ, «hiç kimseye hiç bir şey vermeyeceksin, herkesten **koparabildiğin kadar** koparacaksın, ve gözünü paradan ayırmayacaksın!» S.50 s.34

İyi amma ben parayı görünce, **yaradılıştan öz düşmanı olan bir hayvana rast gelen bir başka hayvan gibi,** tüylerim nefretle diken diken oluyordu. S.51 s.2

Topal hoca öğreteceği tadsiz tuzsuz şeyleri **bir eşek arısı gibi** zırıldanıp uzattıkça pencereden görünen masmavi gök bana hürriyetten, uçan kuşlar, esen rüzgârlardan bahsederdi. S.51 s.6

Denizden gelen dalgalarsa, **kalabalık ümidlerle zengin bir denizci hayatı ve istikbalini müjdeleyen seslerle** doluydu. S.51 s.9

İşte o zaman **demir parmaklıklar ardında kurtuluşu ve hürriyeti gören mahbuslar gibi,** gönlüm uzar uzardı da, onun kendini denize verişi, âdeta bir yalvarış bir dua olurdu. S.51 s.11

Küt! diye başıma bir yumruk vuruldu. S.51 s.15

Ülen gözlerini **fal taşı gibi** açmış, dışarıya ne bakıyorsun? S.51 s.18

Bir aralık **küçük su dökmek için** hanın ahırına girdim. S.51 s.30

Halil usta **İmdadın sözlerini hiç işitmemiş gibi**, gözlerini perçinlemekte olduğu kunduranın tabanından ayırmadı,^ fakat bana: S.52 s.8

Nusret ağayı, **sineği tutan bir örümcek gibi** sürükledi. S.52 s.14

Gümrük müfettişi, **vazifemi hiç ihmal etmeden bitamamiha ifa ettiğimden dolayı** beni takdir etti. S.52 s.24

“Senin gibi memurlarla iftihar ederim” dedi. S.52 s.25

Ayaklarını öpeyim, **çocuklarınızın başı** için yılanı bana verin: S.53 s.13

Akif efendinin masası üzerine **dağ gibi** kâğıdlar yığılmış.S.53 s.26

Ahırın önünde biriken kalabalık **gülünç bir şey görüyorlarmış gibi** gülmüyorlardı.S.54 s.11

Düşün bir dakika Nüsret ağa! Evrakın üzerlerinde **nal gibi** tugraygara var.S.54 s.4

Ahırın önünde biriken kalabalık **gülünç bir şey görüyorlarmış gibi** gülmüyorlardı.

—Ne o,

Diye sordu. S.54 s.14

Bir eliyle çıngırağı kulağının yanma tutuyordu. S.54 s.17

Gözleri açıktı, **uzak bir yere bakıyormuş gibi** idi. S.54 s.18

Dünya gözlerinde kararırken mutlaka koynundan çıngırağı çıkarıp çalmıştır, ve arta kalan bütün canını kulağına toplarcasına dinliyerek, **güneş ışığıyla** ağaran patika üzerinde eşek nalının tıkırdadığını, ve yanıbaşmda ıslık çalarak koşan Alisin yalın ayaklarının patırdadığını, ve kendisinin ev dönüşü **hey hey diye** tutturduğu şarkıyı belki hep birden işitmiştir. S.54 s.21-24

Handan çıkarken hanın asıl sahibi katırcıların Muhsin **ağa nargile marpuciyle** Kör Halidi göstererek: S.54 s.27

-İyi ki ,şu adam, Murad dayıya **öz kardeş gibi** baktı. S.54 s.28

Kör Halid gûya **Murada ettiği iyilik dolayısiyle yüzüne karşı insafsızcasına methedilenlere yakışır bir utançla** başını önüne eğiyordu. S.55 s.31

O, Kör Halidin hanına, ben de **bu mağara gibi** dükkâna boğazımızdan bağlı kaldık. S.55 s.12

Doğum, hastalık, ölüm, Allahın emri. Anladık! Fakat ne bileyim, özlediğin bir işte çalışmadan, içine doğduğun şu dünyanın ötesini berisini hiç görmeden, taş üstüne bir taş koymadan, bir ağaççığımız olsun dikmeden, bir günceğiz olsun şunun bunun eteğini öpmeden yaşavamamak, ve böylece dünyadan defolup gitmek de Allahın emri değil a!.

Diye bağırdı, ve elindeki çekici tezgâha öyle bir vurdu ki, tezgâhın -**Halil ustanın tabiriyle**- alabandasını, yani kenarını parçaladı. S.55 s.19-21

Ben çocuktum amma, bu toprak adamıdır, şu deniz adamıdır.

Diye çok söz işitmiştim. S.55 s.25

Artık çıngırak dendimiydi**, o munis bakışlariyle** Murad dayı gözümün önüne gelecek, ve ellerini bana doğru uzatarak, **«bak beni ne hale soktular?» diye** bağıracaktı. S.55 s.29

... bana bakarken gözleri **derin deniz akıntıları gibi** koyulaştı, kirpikleri titredi, ve alt kirpiklerinde pırlantalar gibi parlıyan gözyaşları gördüm. S.56 s.1

O ağlasın diye dayak yemiyordum a. S.56 s.3

Babamla balığa gittiğimiz zaman sen de gel, dedi. S.56 s.6

Gözleri **birbirine çarpılan yeşil cam parçaları gibi** sevinçle çıngıldıyordu. S.56 s.10

Bana müjdeyi söylemeden evvel, onu içleri gülen gözlerinden duydum. S.56 s.11

Kumsallıkta, **havada iki kere dönmek üzere** perendeler attım. S.56 s.12

Fatmaya sarılıp şapır şupur öptüm. **«Sen iyi perende atamıyorsun» diye** o da kumlar üzerinde taklalar kıldı. S.56 s.14

Fatma, halasına «yarın balığa gidiyoruz» dedi. İhtiyar kadın «bunda sevinecek ne var?» diye, bize şaşkın şaşkın baktı. S.56 s.19

Sanki **göklerin pencereleri açılıyormuş gibi** tan yeri uyandı. S.56 s.23

Bodrumun evleri **ta uzakta görülen martı kuşları gibi** kıyıya dizilmiş beyaz noktalardı. S.56 s.25

Cıva gibi oynak denizin mavi ateşi üzeninde uçuyorduk. Her taraf bir sevinç harlayişı idi. S.56 s.26

Kara günümüzde bile selâm sabahı kesmedi.

Diye ilâve etti. S.57 s.11

«Deniz neden şimdi mavi, şimdi yeşil, şimdi mor oluyor da bardaktaki su gibi hep beyaz kalmıyor?» diye sordu. S.57 s.28

Allahın hikmetidir evlâdım. Balıkçıların havayı anlamaları, ve ne zaman denize açılabileceklerini ve ne zaman karada kalacaklarım bilmeleri için renkler değişir.

Diye cevap verdi. S.57 s.32

Fakat her ne kadar dazira dazir yemliyorduksa da **paraketeler yemlenmekle** bitmiyordu. S.58 s.1

Üç bin kulaç uzunluğundaki parakete dibe inerken, bembeyaz ahtapot) yemlerinin muntazam fasılalı dizisi, **cami mahyalarının sıra sıra kandilleri gibi,** kara derinliklere pırıl daya pırıldaya çöküyorlardı. S.58 s.24

Denizlerle, **dağlar taşlar ve yıldızlarla** beraber hep çocuktuk. S.58 s.31

-Nedir acaba bu yıldızlar?

Diye sordum. S.68 s.34

Cenup gecesinin ateşli koynuna değen daneler, **neşe ve ateşle patlıyan yürekler gibi** çat pat çakıyorlardı. S.59 s.4

Fatmaya **«sahiden öyle galiba» diye** cevap verdim.S.59 s.6

Ateş oğlu **«Çocuklarımın ekmeği», diye** şakkadak balığın kırmızı yanağını öptü. S.59 s.17

Ara sıra, **«Ya nasip!» diye** nâralar atıyordu. S.59 s.21

Bız gibi sivri ve delici gözleri kaplan sarısı üzerine **mor hareleyi gövdesiyle** matemengiz bir ölüm parçası idi. S.59 s.26

Ateşoğlu onu **aceleyle** anbara atmış bulundu. S.59 s.28

Gövdesinin bütün gücüyle ipe asılıyor, kayık küpeştesini denize denk getiriyor, fakat ipi ancak karış karışa alabiliyodu. S.60 s.2

Ateş oğlunun bir elinde parakete ipi bir elinde simid ipi, **sırayla** birisini koyuverip ötekine asılıyordu. S.60 s.15

Ateş oğlu ipleri sarsıp, çekip sağa sola ileri geri gidip gelirken birdenbire neşeli neşeli **«Kurtuldu!» diye** bağırdı. S.60 s.19

Allah belâsını versin böyle sanatın,

Diye inliyordu. S.60 s.27

İpleri yukarı aşağı kaldırıp salıverdikçe ipler testere gibi hırhır ederek küpeşteyi kesiyorlardı. S.60 s.28

Bir saat kadar uğraştılar. S.60 s.31

Bare ipleri dipten koparsak da, onların **dipten yüze kadar** gelen kısmını kur- tarsak» dedi. S.60 s.33

Hepimiz sanki dile gelmez bir işkenceye tutulmuş kıvranıp dövünen altı gölge halinde saatlerce uğraştık, fakat **tambura teli gibi** gerilen ipler bir türlü kopmıyordu. S.61 s.5

Tâ neden sonra Ateş oğlu **kırık bir sesle** burada sabaha kadar hoplayıp duracak değiliz ya. S.61 s.6

Vaktinde yetişmezsek **paraketeden olduktan başka**, balıkları da kokutacağız. S.61 s.8

Kaptan**, «Verin bıçağı!» diye** bağırarak güverteden anbara fırladı. S.61 s.13

Sanki kendi şahdamarlarım kesiyormuş gibi ipleri kesti. S.61 s.15

Aceleyle öteki şamandıraya gittik, fakat işimiz orada da, **beri taraftaki gibi** pek fena gitti. S.61 s.15-16

Volta vurmakla Bodruma vaktinde yatişilemezdi. S.61 s.19

Ateşoğlu **«Hak tüüh!» diye** iki avucuna tükürerek, onların arkasında durdu, ve daha kısa olan çift küreklere yapıştı. S.61 s.21

Bodruma kadar, yani otuz beş mil kürek çekeceklerdi. S.61 s.23

Ve **ağızlarla kulakların açık kalmaları için** oraya mersin dalcıkları sıkıştırıyorduk. S.61 s.28

Yıldızlar kıpır kıpır kıpırdadıkça, **sanki köşeleri kırpılmış parıltı kırpıntıları milyon kere milyarca şakrayan yağmur damlaları gibi** harıl harıl boşanıyor ve denize düşüyorlardı. S.61 s.34

Yarınınsa, mutlaka göklerde ve denizl erde gördüğüm güzelliğe denk güzellikte ve iyilikte olacağına -**zincir kemiğime bel bağladığım kadar**-inanıyordum. S.62 s.12

Arasıra uyandıkça üç balıkçının kapkara yükselen gölgeleri üzerinden yızdızların k**ıvılcımlar gibi** arkaya akmakta olduklarmı gördüm. S.62 s.17

Ne kadar uyuduğumu bilmiyorum. S.62 s.21

«Balıkçılar! Kara bahtlı balıkçılar! Hah! Hah! Hah!» diye karanlıklan yırtıyordu. S.62 s.24

Arkadaşları onu gelin evine sokarken -âdet olduğu veçhile- **şaka olsun diye** yumruklamışlar, ve, «Kılıbık!» demişler. S.62 s.31

Herif **kan çanağına dönen gözlerle,** ve **içki ile yamru yumrulaşarak kenarlarından salya sızan bir ağızla,** içeri dalınca, gelin zaptemediğı bir tiksinti ile oturduğu yerden irkilmiş. S.62 s.32-33

Teller ve duvaklar **bir şelâle gibi** fışşş ederek ayak ucuna akmış. S.63 s.1

Herif, «Vay sen beni kılıbık sanıyor da ilk görüşünde bana meydan okuyup irkiliyorsun ha?» diyerek **olanca güciyle** Zehranın alnına bir yumruk indirmiş. S.63 s.5

Köylülerin fikrince, kuzular, koyunlar, keçiler, hattâ karaca; geyik; dağ keçisi, ve başka tadlı bakışlı hayvanlar deliye yavaş yavaş alışıyor, ona sokulup etrafında toplanıyor, ve **onunla sanki kardeşmişler gibi** yaşıyorlarmış. S.63 s.11

İşte **bundan dolayı** Zehrayı başıboş bırakmışlar. S.63 s.13

Derken Ateşoğlunun **perişan bir sesle** Fatmayla konuştuğunu duydum. S.63 s.17

Kaptan arasıra doğuya bakarak dişlen arasında, **«Neredeyse gün doğacak, daha da alt?, milimiz var», diye** mırıldanıyordu. S.63 s.27

Ona göre doğacak olan sanki gün değil cehennemdi. S.63 s.27

Bir saat kadar kürek çektik. S.63 s.28

Şimdi **sen alacaksın ben alacağım** diye boğaz boğaza kavga ediyorlardır. S.64 s.9

Mirisinin alınması için, balığın yirmi iki okka olduğu, dört beş deftere yazılıp çizildi. S.64 s.21

Karantinaya uğrayarak, hasta olmadığımızı **defterler ve vesikalarla** isbat ettik. S.64 s.23

Kol ve bacak kemiklerimiz **yorgunluğun sızısiyle neyler gibi** ötüyorlardı. S.64 s.25

Ses menziline girince, madrabaz Ragıp ağa, kıyıdan:

—«Kaç okka?» diye bağırdı. S.64 s.28

—«Yirmi iki!..»

Diye cevap haykırıldı. S.64 s.30

—Sabah sabah eloğlunun balığını satacağım diye uykundan ol, sonra sana nankörlük etsinler de, balıkları Ateşoğlu gibi ateş bahasına vererek insanı ziyana soksunlar

-Sabah sabah **eloğlunun balığını satacağım diye** uykundan ol, sonra sana nankörlük etsinler de, balıkları **Ateşoğlu gibi** ateş bahasına vererek insanı ziyana soksunlar,

Diye bağıra bağıra Ragıp ağanın yanma geldi. S.65 s.2

-Sabah sabah eloğlunun balığını satacağım diye uykundan ol, sonra sana nankörlük etsinler de, balıkları Ateşoğlu gibi ateş bahasına vererek insanı ıziyana soksunlar,

Diye bağıra bağıra Ragıp ağanın yanıma geldi. S.65 s.4

Balıklar çıkarılınca, madrabazın biri:

—Mercanlar az, çoğu **vlahos, mlahos gibi** ıskarta şeyler... S.65 s.8

Derken öteki balığın birini koklıyarak, «öófff! **leş gibi** kokuyor. Bu kokmuş şeylere ne istiyorsun?»

Diye soruyordu. S.65 s.10

Derken öteki balığın birini koklıyarak, «öófff! leş gibi kokuyor. Bu kokmuş şeylere ne istiyorsun?»

Diye soruyordu. S.65 s.12

Ateşoğlu **gür bir sesle**, altmış paradan bir mangır aşağıya olmaz, dedi. S.65 s.13

Kazayak, «İnsaf et be yahu! İki okka balık satarak milyoner mi olmak istiyorsun?

Müslümancasına bir şey iste,» diye haykırdı. S.65 s.16

Ateşoğluna,

-Sizlere ömür geceleyin öldü. Son olarak babamı istiyorum, diye haykırdı. S.66 s.8

Babası balıkçı, **kuyudan koğa dolusu su çekiyormuş gibi** balık çekiyor. S.66 s.16

Kadın bu sözleri söyleyince çocuğu kaldırıp **«yavrucuğum!» diye** bağrına bastı. S.66 s.19

Boğazımda sanki **yumruk kadar** bir düğüm düğümlendi. S.66 s.20

Sonra ikisi de **kefenlik ve şu bu almak, ve ölü yıkayıcısını çağırmak üzere** dışarı fırladılar.

Hazırlıklar bitinceye kadar - yani çocuğun gömülü mesi için yapılacak hazırlıklar - hemen biraz uyku kestireyim. S.66 s.27

Onlar parakete ve kürek çekmekten **muz salkımları gibi** şişmişlerdi. S.67 s.13

Hemen uykuya dalmak gayretiyle gözlerini yumdu. S.67 s.13

Oracıkta **çarmıha gerilmiş gibi** uzanırken onda, evin içinde yerde yatan ölü çocuğun hali vardı. S.67 s.16

Böyle şeyler **bizlere göre** değil be kardeş!» dedi, gözlerini yine kapadı. S.67 s.22

Ben elimde balığı sallaya sallaya ve içimden**, «mademki bir kaç saat sonra gidecekler, ben de ne yapar, yapar, beraber giderim. Mektebe gidip topal Hocanın nefes kokusunu kim dinler» diye** düşünerek evin yolunu tuttum. S.67 s.25-27

O uyanmadan evvel ortadan kaybolmalı idi. S.67 s.32

Bir iki şekerleme kestirir gibi oldum. S.67 s.34

Oradan, **iki eli üzerinde bir tepsi taşıyormuş gibi**, ufacık bir tabutu taşıyarak çıktık. S.68 s.7

Fakat seni hiç bir daha göremiyecek!

Diye ağlıyordu. S.68 s.15

Tabutu seyrek kafileyi teşkil edenler **sıra ile** taşıdılar. Yalnız zavallı **Halil ustanın bir eli değneğinde olduğu için** taşıyamadı.S.68 s.16

Arasıra topallaya topallaya tabuta yanaşıyor, **bir eliyle** tutmağa çalışıyordu. S.68 s.19

Ateşoğlu boyuna havaya ve denize bakıyor**, «dalgalar kıvrılıyor, demek ki rüzgâr değişecek» veyahud, «deniz ağarıyor demek ki rüzgâr dönecek» diye** mırıldanıyordu. S.68 s.31

Delikanlı **«madem ki yağacak, neye denize açılıyoruz?» diye** sordu. S.69 s.1

Ateşoğlu**, «havada yağmıur, ambarda kupes balığı» diye** cevapladı. S.69 s.2

Öteki delikanlı **«sahiden gök bugün madrabaz Kazayağm suratına benziyor» diye** söze karıştı. S.69 s.4

Güneş batmazdan biraz evvel karaya çıkıp ateş yaktık. S.69 s.6

—Kara bahtlı balıkçılar! Hah! Hah! Hah!

Diye sükûtu yırttı. S.69 s.10

İnsan o kadar acıyordu ki, bakışının önünde, onum kadar bedbaht olamadığına utanıyor, ve ona âdeta**, «beni affet!» diye** yalvarası geliyordu. S.69 s.18

Biraz sonra kayalardan saptı, **ormana doğru** yürüdü. S.69 s.26

«Hah! Hah! Hah!» diye hırçın hırçın gülerek ağaçların arasmda kaybolup gitti. S.69 s.28

Ondan sonra beş altı köylü çıka geldi. S.69 s.29

Gün, **sanki bir daha doğmıyacakmış gibi** battı. S.70 s.9

Kayık ambarı **yarı yerine kadar, kupeslerin erimiş gümüşiyle** doldu. S.70 s.11

Dediği gibi de oldu. S.70 s.14

Delikanlıların küçüğü:

—İzmirde Karşıyakadan geçen trenin düdüğü gibi öten nedir?

Diye sordu.S.70 s.18-20

Ötekisi:

—A budala, ecinniler, dün akşamdanberi kıyı boyunca ray döşemediler a. Ekspres gibi gelen şimendifer değil, rüzgâr.

Diye cevap verdi. S.70 s.22

Biran evvel yetişelim

Güneş battıktan sonra havanın **zından gibi** kararmasına bedel, deniz **şiddetle** fosforlandı.S.70 s.31

—Mayna yelken! Çabuk! İpleri kesin!

Diye bağırdı. S.71 s.2

Yavaş oğlu;

—Ağzını topla, küfürün sırası değil! Şimdi Allahın elindeyiz!

Diye bağırdı. S.71 s.9

Bunu duyunca küçük Halil, «Anne! Anne!» diyerek **avazı çıktığı kadar** haykırıp ağlamağa başladı. S.71 s.10

Direk başındaki delikanlı:

—Sesini kes be! Yoksa aşağı iner alimallah seni tekmelerim.

Diye bağırdı.S.71 s.13

Fatmayla ben **eski püskü tenekelerle** kayığın suyunu atıyorduk. S.71 s.16

—Nerdeyiz acaba? diye sorunca Ateşoğlu:

—Allaha emanetiz! diye cevapladı .S.71 s.20-21

Küçük Halil **yarı ağlar bir sesle**: **«Bırakın ağlayayım, beni tekmelemeyin», diye** yalvarıyor, ve kendini tutamıyarak cıyak cıyak **«Anne! Anne!» diye** bağırıyordu. S.71 s.22-24

Ertesi günü babam babam:

Mektep dururken burada işin ne a köpek! diye çıkıştı. S.72 s.2

O anda iki kayık, ufukta **ayak uçlarına kalkmış gibi** duruyorlardı, o yüksek noktadan sanki daha ötelerini görüyor, ve gördüklerini bana müjdeliyordu. S.72 s.3

Bana **lisanihali ile «gel gel deniz yavrusu!Mektepte işin ne seni açığa götürelim!» diye** çağırıyorlardı. S.72 s.5-6

Başlarını ufkun ötesinden kaldırmışlar, **«gel de beraber oynaşalım!» diye** davet ediyorlardı Hayret ve hayranlıkla açılmış ağız, **ümidle yanan gözlerle** bakakalmışım, babam,

«Sana söylüyorum! **Nereye bakıyorsun Arş! Doğru mektebe!» diye** gürledi. S.72 s.9-10-11

Babam anlamıyordu yahu, **iki kere balığa gitmekle** artık mektepten büsbütün sıdkım sıyrılmıştı. Kendimi bildim bileli -fena yahud iyi- dinlediklerim hep deniz hakkındaydı. S.72 s.13

Kadınlar, el değirmeninde, buğday arpa öğütürken, **kirmanla** ip eğirirken, dizlerinde ayran testisini çalkarken, kıyıda çamaşır tokaçlarken, dibekte bulgur düğerken, bütün hareketlerini mırıldandıkları bir deniz türküsünün temposuna uydururlardı. S.72 s..17

Boğulanlar için duyulan kederi herkesin yüzünden okur, boğulanların öksüz kalmış çocuklarına sokakta rastlar, onların evlerinin önünden geçerken kadınlarının hıçkıra hıçkıra ağladıklarım duyar, batmış gemiden kurtulanların hikâyelerini kendi ağızlarından dinlerdim.S.72 s.31

... boğulanlarla beraber bulunamadığım, **denizin öfkesiyle** karşılaşamadığım, ve ölüm dirim savaşı da olsa **denizle al takke ver külâh güreşemediğim için** hayıflanırdım. S.73 s.2-3

Babamın söylediği gibi mektebe değil Aieşoğluna gittim. S.73 s.4

Kayığına **tayfa diye** almasını yalvaracaktım. S.73 s.5

«Nasıl? Balıkçılık güzel değil mi?» diye sordu, ve sonra baiıkdayken görmüş olduğumuz güzel yerleri andı. S.73 s.8

Denizciler işte **bundan dolayı** fırtınalardan bahsetmeği seviyorlardı. S.73 s.15

Ben Ateşoğluna, utana sıkıla ezile büzüle **ne için** geldiğhni anlattım.S.73 s.17

Derdimi, yanmak için onu aradım. S.73 s.22

Su gibi, **deniz gibi**ydi. S.73 s.24

Sanki rüzgâr esmiş, gözlerini tutuşturmuş, ve onlara alevler saçtırmağa koyulmuş gibi olurdu. S.73 s.33

Ta uzaktan Fatmanın **çekilmiş parlak bir kılıç gibi** yapyalın gövdesinin beyazlığını gördüm. S.74 s.1

Beline kadar denize girmişti. S.74 s.3

Elleriyle saçlarının suyunu sığıyordu. S.74 s.3

Fatmanın soyunarak, kıyıda bıraktığı çamaşırlara doğru yürüdü. S.74 s.10

Fakat Fatma **bir dişi pars gibi** üzerine atıldı ve onu deviri. Çocuklar:

—Ha görelim seni Fatma abla! Şu herifin burnunu kır! Bize, gelin de Fatmayı nasıl soyup döveceğimi seyredin, demişti. Dövenini kim ve dövülenin kim olduğunu onabir göster!

Diye tepiniyorlardı. S.74 s.19-25

Küçük çocuklar öyle sevindiler ki, ufak koy çığrışan ve gülüşen çoluk çocuğun **Fatma ile beraber denize atılışlariyle** apak köpürüp kaynadı. S.74 s.27

Bu hâdiseden sonra Fatmaya, «Erkek» lâkabı takıldı. S.74 s.28

Onu öteki Fatmalardan ayırt etmek için, hep **Erkek Fatma, diye** andılar. S.74 s.30

Ben kıyıya gelince, Fatma, **«ne var!» diye** yanıma geldi. S.74 s.31

Ben derdimi şimdi yanamıyacağımı, fakat **öğleden sonra**, bizim çocukluk tersanemize gelmesini söyledim. S.74 s.32

Bana dikkatlice baktıktan sonra, «olur!» dedi, ve denize daldı. S.74 s.34

Eve döndüğüm zaman babamın **sefere çıkacağı için** hazırlıklar yapılmakta olduğunu gördüm. S.75 s.4

Biraz sonra bir ayak sesi duydum. S.75 s.10

Yüzünü gözünü **bir fitayla** sıkı fıkı örtmüştü. S.75 s.11

Gözleri **öfkeyle** yanıyordu. S.75 s.12

- Yine denizi mi tutturdun, yoksa deniz mi seni tutuyor? diye sordu. S.75 s.26

Baban geri dönünceye kadar sen gitmiş olursun. S.75 s.32

Küçük amcam Hakkı reisin na cimri olduğunu **herkes gibi** ben de bilirdim. S.76 s.5

Hattâ açık denirlerde rüzgârı bekii- yen denizciler, deriize dönerek, sanki **rüzgâra hitap ediyorlarmış gibi,**

—Ülen yoksa Hakkı reisin para çantasından mı çıkıyorsun? Es be Allah aşkına!

Diye bağırırlardı. S.76 s.8-11

Haniya kavak ağacı, rüzgârı hiç bir yerde bulamazsanız yapraklarımın arasında bulunuz, dermiş a, **tıpkı onun gibi.** S.76 s.16

Tayfaya karşı muamelesinde de insaf nedir bilmezdi. S.76 s.16

Ayaklarına kapandım. **«Beni kayığına al, ben ölesiye çalışırım» diye** yalvarıp yakardım. S.76 s.25

Babamla araları pek açıktı. S.76 s.27

Nasıl uyuşabilirlerdi ki babamın eli **alnı gibi** açıkken, onunkisi ise inadına sıkı idi. S.76 s.28

Bundan dolayı amcam, babam yokken hakkımda bir karar almaktan çekiniyordu. S.76 s.29

Ne var ki Erkek Fatma koğuldukça, **yine gelip gelip ayni yere konan inatçı bir sinek gibi,** «Mahmudu bırakmazsanız, kendisini öldürecek veyahud **bir daha**

yüzünüze bakmamak üzere kaçacak» diye diye annemi adamakıllı korkutmuş ve zihnini gelmişti.S.77 s.31-33

Amcam **annemle** görüştü ve beni kayığına alacağını vadettti. S.77 s.2

Fakat **bunun için** bir gemici tezkeresi almaklığımı şart koştu. S.77 s.3

Ertesi günü, canımı dişime aldım, ve **korkulu bir rüya görüyormuşum gibi** liman dairesinin karanlık merdivenini tırmanmağa koyuldum. S.77 s.5

Sanki tomar tomar kâ ğıdlar, kaim kaim defterler, hokkalar, kalemler, mühürier büyüdüler, büyüdüler de gelip **cüsselerinin bütün yüküyle deve gibi** üstüme abandılar. S.77 s.13

En aydın ümidlerimin kırtasiyeciliğin **kara mürekkebiyle** kapkara edileceklerinden korktum. S.77 s.14

Neptünün saçı sakalı **mis gibi** deniz suyu sızıyordu. S.77s.20

Liman reisi **titrek bir sesle** adimi sordu. S.77 s.22

Gelip kapıda duran çavuşa **üç dişli zıpkınla** değil, fakat **zifirli sigara ağızlığiyle** göstererek,

«Dünyanın tasası bana mı düştü? Benim ne vazifem» diyormuş gibi bir lâkaydiyle beni göstererek **«Bu ne biçim adam?» diye** sordu. S.77 s.27

Fakat **çok ehemmiyetli bir şeyden bahsedecekmiş gibi** ciddileşerek,

«Kahveci Lût fiye söyle!Bana adamakıllı okkalı bir kahve yapsın. Kahveyi bedava içmiyoruz. Şaka değil para veriyoruz» diye çıkıştı. S.77 s.32

Çavuş evvelâ kahve hakkında **«Pekâlâ efendim, emir buyurursunuz» dedikten sonra dışarıya çıkmak üzere** dönerken, gözlerimde pek candan gelen bir yalvarış okudu ki, âdeta durakladı. S.77 s.35

Daireden **kurşun gibi** dışarı atılınca, manav Muharremin sokağa dizdiği koca kırmızı bal kabakları gözlerime ilişti. S.78 s.19

O anda onlara, **«Açıl ya susam!» diye** haykırsaydım, bal kabaklarının çatır çatır yarılacaklarına, ve içlerinden bütün yelkenleri a çık kocaman kalyonların sevinç ve şarkıyla öte öte göklere süzülerek güneş yolunu tutacaklarına emindim. S.78 s.21

Kör Halidin kahvesindeki haritada uğrayacağımız kıyıların adlarını okuyor, içimden tekrarlıyor, ve her adı tekrarladıkça biinbir beyit dinlemiş gibi oluyordum. S.79 s.5

O gece dam başında, rüzgârda yaprakları **topaç gibi** dönüp hışırdıyan hurma ağacının altına uzandım. S.79 s.6

Aklım fikrim, dalganın birine konmayı tasarlarken, **kanat üzerinde savsalayıp başka bir dalganın üzerinde çark eden ıssız martı gibi** dalga geçiyordu.S.79 s.10

Güverte **çiyle**, pırıl pırıl parlıyordu. S.79 s.16

Çiy damlaları iplerde serenlerde **elmas küpeler gibi** sallanıyordu. S.79 s.17

Güverteyi ufalanmış sünger taşiyle bir kaç kere oğdum, temiz kumlarla sürttüm, lekeleri **üç köşeli raspayla** kazıdım. S.79 s.18

Velhasıl denizden bol bol çektiğim suiarla gıcır gıcır yıkadım ve **sakız gibi** ağarttım. S.79 s.21

Elimden gelseydi kayığı **inci klaptanlı Bursa havlulariyle** silip kurutacaktım. S.79 s.22

O da **bana karşı** yekden bir yakınlık duymuş olacak ki gülümsiyerek, «Merhaba kolay gele arkadaş,» dedi, ve cevabımı beklemeden, yanıbaşıma çömelerek bana yardıma koyuldu. S.79 s.25

Birdenbire güldü, ve kalkıp **beni kollariyle saracakmış gibi** bir hareketde bulundu.

Onu **kollarımla** sardım demek ki **Alişle** ayni kayıkda tayfaydik konuşa konuşa işimizi bitirdikten sorara kaptanın ve öteki tayfaların gelmesini beklerken, çözülmüş bulduğum ip uçlarını matis ettik. S.79 s.35

Denizin yüzü **daha yeni kalaylanmış tencere gibi** pürüzsüzdü. S.80 s.6

Beyaz evler sıcakta **şekerleme kestiriyorlarnmış gibi** uyuyorlar, bir türlü uyanmıyorlardı. S.80 s.7

—Hangi rüzgârla?

Dedi, ve **eliyle**, **açıkta, hareketsiz bir denizde**, **resim imiş gibi** hareketsiz duran bir kayığı gösterdi. Deniz **göllerin ölü suları gibi** apışa kalmıştı. S.80 s.15

Kayığa doğru yol alırken iki tayfa arkamdan yetişti. S.80 s.26

Evlerde uyuyanları rahatsız etmemek, uyandırmamak için yavaş yavaş konuşuyorlardı, öylece **tanyeri gölgeleri gibi** geçtik. S.80 s.28

Direk tepesinde bir makara, **şafakleyin dal üzerinde uyanan bir kuş gibi** cı-ı-ı-ık diyordu. S.80 s.31

Işığı kapan yelkenlerimiz, **bir infilâk şiddetiyle** apak parladı. S.81 s.6

Gemi **sevilenin, gerdanına hızlanan aşkın çılgın sevinci gibi** provasını yumuşak köpüklere daldırdı. S.81 s.7

Bir yanda **günle** aydınlanan Değirmen burnunu, öteki yanda Akçabük harımlarını, **duyulup unutulan pembe bir masal gibi** arkada bıraktık. S.81 s.10

Gemi **sanki etrafına bir kahkaha yalımı saçıyormuş gibi** suları püskürtüyordu. S.81 s.12

Yeni yürümeğe başlamış öldüğüm çağdan beri seyrettiğim ve acaba yanlarına varırsam hemen mavilerde eriyip mavi havada hava olurlar mı, diye merak ettiğim yedi kardeş Sporad adalarına doğru gidiyorduk. S.81 16

Biz ilk adaya, «Ver elini gülen ada!» dedik ve **adaya doğru** uzanan sevincimiz, sanki ona uzatılan' elimizdi. S.81 s.24

Provamızda ve bordalarımızda havaya fırlayıp tozaran sularla adaya yetiştik.

Kuşlar, **yanıp sönen binlerce konfetiler gibi** adalara dökülüyorlardı. S.82 s.1

Kaptanın sesi:

—Mahmut, issa kontra papafingo aç!

Diye bağırdı. S.82 s.4

Hemen **bir pars gibi** çarmıklara tırmandım. S.82 s.4

Yelken **elde tutulan bir kuşun kanatları gibi** çırpınıyordu. S.82 s.8

Bembeyaz yelkenler, **armanın binbir ipine takılmış bulutlar gibi**ydiler. S.82 s.11

Ancak bir kişiyi taşıyacak kadar küçük olan bu bulutun, ben üstünde duruyordum. S.82 s.13

Papafingo dalgaların inişine ve çıkışma uyan bir rakkas gibi sağa sola eğiliyor, rüzgârla dalgaya tempo tutan bir orkestra şefinin değneğini andırıyordu. S.82 s.18

«Açık deniz!» diye bağırdım. S.82 s.21

Her halde **rüzgâr bedava olduğu için** olacak, kayığa olanca yolunu vermekte hiç cimri davranmazdı. Rüzgâra gelince gözünü budaktan sakınmaz bir atılganlığı vardı. S.82 s.24

Tayfası **ihtiyatlı davranması için** ona, «Korkan, korkmaz!» derken yelkenleri camdana vurup azaltacağıma, inadına açtırır, hattâ cundaları bile takdırırdı. S.82 s.27

Makaraların tak tak edişi, güneşte **şimşek gibi** çakan dalgaların gürleyip geçişi, arkada bıraktığımıız dümen suyunun, mahşer gibi kaynayışı, bütün tayfayı hızın sevinciyle delirtiyordu. Rüzgâr âdeta ruhlarımıza işliyordu. S.83 s.3

İşimizi **bitirmek üzere**ydik. S.83 s.13

Gemi bastonunu zaten iki kere denize sokmuş ve bizleri iki kere **göğsümüze kadar** dalgalara daldırmıştı. Ben kayığın verdiği bütün hızla, denizi göğsümle yarmaktan çok hoşlanmıştım. S.83 s.15

Birbirimizle gülüşe şakalaşa:

—Avucumuza tükürelim de iyi yapışalım!

Diye bağırdık. S.83 s.23

Dalgayı aşınca kayık başaşağiya geldi, yokuş aşağıya kaydı, ve bastonunu İlerliyen üç kardeşlerin, dimdik dikilmiş, yeşil sudan ibaret duvarına **ok gibi** sapladı. S.83 25

Koca denize **olduğu gibi** daldık. S.83 s.26

Fakat **o zamana kadar**, hiç bir bayram şenliğinde **bu kazada olduğu kadar** eğlenmemiştim. S.83 s.31

Her halde hazret **bir kaç gün sonra** esmeğe hazırlanıyordu. S.84 s.2

Kayığa baktım, penbe yelkenlerini kuğu göğsü gibi kabartarak, ve uzun gölgesini kararıp menekşe rengi alan sulara salarak, sanki başka bir renk âlemine gidiyor ve **batının engine açılan kapısına doğru** yol alıyordu. S.84 s.10

O lâhzadaki güzelliklere kıyas, teslimlerini gördüğümüz taşla ve tahtlı imparator ve kırallar **birer soytarı kadar olamadıkları gibi**, imparatorlukları da karşımızdaki azametin müvacehesinde birer çöplük mesabesinde kalırlardı. S.84 s.16-17

Evdeki gibi dört tarafı duvarla kapalı daracık bir gece değil, fakat açık bir gece... Esed bürcü provadaydı, Koronanın bir gerdanlık teşkil eden yıldız dizisi ise direk başında bir yıldız çelengi olmuştu. S.84 s.20

Sancak ve iskelemizdeki deniz fenerlerinin kırmızı yeşil ışıkları dalga başlarına çarpınca, onlar **çakmak taşıymışlar gibi** sancağımızda kızıl ve iskelemizde yeşil kıvılcımlar uçuruyorlardı. S.84 s.25

Gök de **deniz gibi** bir parıltı deryası oldu. S.84 s.30

Akşam olunca yorgunluktan **kemiklerimin ilikleri boşanmış gibi** olurlardı da, kemiklerim **neyler gibi** öterek sızlarlardı. S.85 s.10

Denize açıldıktan beş on gün sonra ilk ciddi fırlamayla karşılaştım. S.85 s.20

Fırtına kopmazdan epey önce köpek balıkları derinlere kaçarlar. S.85 s.21

Mutlaka **bedava veya pek ucuz olduğu için** amcam da böyle bir şişe peydalamıştı. S.85 s.26

Ufukları **dört gözle** kolaçan ediyordu. S.85 s.28

Ara sıra yelkenler **bir ürperti duyuyorlarmlş gibi**, tuhaf tuhaf yapraklanıyorlardı. S.85 s.31

—Bütün yelkenleri mayna!

Diye haykırdı. S.86 s.4

Direkler ve serenler **bütün yapraklarını tamamen dökmüş ağaçlar gibi** çırçıplak iskeletlerden ibaret kaldılar. S.86 s.7

—**Bu adama da ne oluyor ki?Diye** sordum. S.86 s.12

—**Yahu hortumu görmüyor musun?Diye** başiyle sancak tarafımıza işaret etti. S.86 s.14

Deniz mürekkepmiş gibi kapkara olduktan başka u fuktan ufka da korkuyla ürperiyordu. S.86 s.26

İşte o gün ilk defaolarak sevgilimin korkudan tir-tir titrediğini **gözümle** gördüm. S.86 s.30

Hortumun bir tanesi, **gökten denize devâsâ bir tirbuşon sokuyormuş gibi yılankavi hareketlerle** yavaş yavaş kıvranıyordu. S.86 s.31

Bir başkası **gök kubbesini yerinde tutan bir sütunmuş gibi** dimdik duruyordu. S.86 s.33

Yukarıki kısmı ise, dili **binlerce çatal bir yılan başı imiş gibi** bulutlardan tepe takla sarktı. S.87 s.1

Baş aşağı bir vaziyette boynunu uzatıyor, denizin yüzünde **sokacak bir şey arıyormuş gibi** başını kâh bu tarafa kâh o tarafa çeviriyordu. S.87 s.3

Üçüncüsü **bir topaç gibi** fıldır fıldır dönen bir huni iken bel çalkamağa koyuldu. S.87 s.6

Daraldı, kalınlaştı, ve yıkılmak üzere olan bir sarhoş gibi sendeliye sendeliye **üzerimize doğru** gelmeğe başladı. S.87 s.8

Kaptan **sanki direk tarafından korunacakmış gibi** direğin arkasında duruyor, ve yuvalarından uğramış gözlerle hortuma bakıyordu Bizim lostromo Yaşar reis bir kâğıdın üzerine «Salâtentüncina» duasını yazdı. S.87 s.10

Yaşar reis kırmızı saplı denizci bıçağını çıkararak, **sanki onu hortumun tâ ciğerine saplıyormuş gibi**, kağıdı prova direğine sapladı. S.87 s.17

Fakat hortum **büyük bir hız ve gürültüyle** döne döne emdiği denizleri kara bir islim halinde göklere püskürüyor, ve gökle denizi birbirine karıştırıyordu. S.87 s.18

Değil bizi, fakat bütün takım taklavatiyle güverteyi, hattâ **takımiyle** koca kayığı bile havaya kaldırabilirdi. S.87 s.22

Lostromo Yaşar Reisin iddiası sökmeyince tayfadan İdris -yirmi beşlik bir delikanlı idi- eline üç okkalık bir kavun kadar kocaman bir bombayı alarak **provaya doğru** koştu, bastonun ucunda dimdik durdu. Bombanın fitilini cıgarasiyle yakarak, **«Yol ver deniz!» diye** bağırarak o felâket topacının içine fırlattı. Bomba kayığı sarsan bir tarrakayla patladı. S.87 s.29

Bütün Ege adaları **aslanlar gibi** kükreyerek gürlediler. S.87 s.33

Üzerimize şarrr diye deniz suları aktı. Fakat çilemiz **bu kadarla** dolmuş değildi. S.88 s.1

Damlalar güvertede **cevizler gibi** şakır şukur kırılıyorlardı. S.88 s.8

Kayık **baston ucundan tâ kıçına kadar** yrldırayan bir ateş parçası kesildi. S.88 s.11

İyi ki işlimsek ıslak direkten inerek, **ıslak güverte yoliyle** punya deliklerinden denize inmişti, yoksa biz de kayık da kül ve kömür kesilmiş olacaktık. S.88 s.13

Fırtınanın sesini yenmek için birbirimize avazımız çıktığı kadar bağırarak ben! ona, o bana, «Aman rüzgârı ensemizden ayırmıyalım!» diyorduk. S.88 s.16

Arddan gelen dalgaların kayığa atlamaması için çabuk gitmeli idik. S.88 s.25

Adam **elleriyle** dümene takıla kalıyordu. S.88 s.27

O hal, ara sıra bana da vaki oluyordu ya. İdris, **«dayan bre kardeş! domuz, (yani dümen) yabanî beygir gibi çarpıyor, şimdi boş yerine bir tekme yiyeceksin! Pek tut!» diye** bağırıyordu. S.88 s.29

Ben,«çattık belâya!» diyordum.O, **«yağmur dursa bar e! Bu kadar suyun tadı mı olur?Denize düşmeden boğulacağız», diye** haykırıyordu. S.88 s.33

... **avuçlariyle** değil zaten onun da, benim de avuçlarımız kanayordu - fakat **göğsüyle de kollariyle de** sarılıyor, gövdesinin bütün yükünü dümene veriyordu. S.89 s.2

«**Sana doğru** geliyor! Yapış ha! Ha gayret! Sonumuz geldi galiba!» diyordu. İkimiz de **birbirine sarılan sarhoşlar gibi** bir sağa bir sola sendeliyorduk. S.89 s.5

Şimşek çaktıkça İdrisin, **«acaba aklını mı oynattı?» diye** şaşkın şaşkın bana baktığını gördükçe büsbütün gülüyordum. S.89 s.11

Tam o sırada sancağımızda bir megafonun, **«imdad! imdad!» diye** bağırdığını duyar gibi olduk. S.89 s.13

Zaten birbirimize **«acaba hakikaten duyduk mu? Yoksa bize mi öyle geldi?» diye** soruyorduk. S.89 s.16

Direklerin ne halde olduklarını görebilmek için şimşeği bekliyorduk. S.89 s.20

O büyük tehlike anında, **«şimdi kulağımda çımlıyan ses veya sözü acaba ben ne zaman işitmiştim?» diye** hafızalarının buğulu derinliklerini yoklıyacak vakitleri olmazdı. S.89 s.29

O fırtınadan sağ salim çıktıkları takdirde Allaha ve evliyaya kurbanlar adayan gemiciler **gerek kurban alacak paraları olmadığı gerek fırtınayı unuttukları için** kurban kesmediler. S.90 s.4

Daha sonra şimale kaydı yine kesildi. S.90 s.8

Bu fırtınadan üç hafta sonra İzmir kordonuna rampa ettik. S.90 s.9

İzmir için yükümüz vardı. S.90 s.10

«Oğlum Mahmud» diyordu, «eğer Allahın izniyle buraya dönersen, **denize açıldığın gün gibi** bir kaptan oğlu olarak dönmiyeceksin. S.90 s.12

Baban, **kayığiyle** ve elimizde avcumuzdaki bütün malı ile, denize batıp boğuldu. S.90 s.13

Acaba fırtınada megafonla imdad istiven kaptan babam mı idi? **«Deniz, acaba benim ilk fırtınam onun son fırtınası mı oldu?» diye** seslendim. S.90 s.23

Bunca yıl çabaladıktan sonra dul bıraktığı ihtiyar karısı - yani zavallı annemi- kocasının -yani babamın- ruhuna **bir mevlûdcağız okutmak için** avucuma bakmak zorunda bırakmıştı. S.90 s.28-30

Denize açıldıktan az sonra babama Kuşadasında rast gelmiştim. S.90 s.32

Beni görünce **ölünceye kadar ayrılmamak üzere** benim denizcilik hayatına atılmış olduğumu anladı beti benzi uçtu. S.90 s.34

«Onu senin, en güvendiğin tayfalara değişmem» diye ünledi. S.91 s.2

Amcam, **babamın oğlu olduğum için**, babamın beni kendi kayığına alarak, ve beni bedava çalıştırarak, sırtımdan kâr etmesini istediğini, ve **onun için** bana dikkatli dikkatli baktığını sanmıştı. S.91 s.5

Halbuki babamın avucu **alnı kadar** açıktı. S.91 s.8

Cebinde, **Davud Amcam gibi** hiç para bayatlatmaydı. S.91 s.9

Babam **müteessir olduğu için** amcama cevap vermedi. Bense babamın bakışı önünde **mum gibi** eriyordum. S.91 s.10

Biraz sonra başını sallıya sallıya iskeleden ayrıldı. S.91 s.19

Duyguyla ağırlaşmış sesiyle, «evlâdım neye böyle ettin?. Yaptığının nereye varabileceğini hiç düşünmedin mi?» dedi. S.91 s.22

Sesi **derin bir sevgiyle** okşayıcıydı. S.91 s.25

Bir dua okuyormuş gibi dudakları titredi. S.91 s.31

Fakat sokak ortasında herkesin önünde beni öpmeği bir zaaf eseri mi sandı ne, **gördüğü teessürümü uzatmamak için** yine «Allah yardımcın! olsun» dedi. S.92 s.4

Fakat **temkinli adımlarla** yürüdü. S.92 s.6

İlk sokağa saptı. Bu görüşüm, **dünya gözüyle** onu son görüşüm olduğunu nerdem bilecektim? S.92 s.7

O da **amcam serdümen Davud reis gibi** içimde acı bir hatıra oldu. S.92 s.9

Ben artık **kendi boğazıma ve anamın boğazına bakmak için** amcamın hizmetine girmiş bir uşaktım. S.92 s.10

Hattâ gemiciler, rüzgâr esmez, veya pek az eserse, **rüzgâr için:**

-Yahu **Hakkı kaptanın kesesinden çıkıyormuş gibi** esiyor.
Derlerdi. S.92 s.26

Fakat **annemin yüreğini kırmamak için** kendime «Sık dişini» ve bana küfür ettiği zaman **büyüğümdür diye** pek aldırış etmezdim. S.92 s.31

Onu tanıyan bazı gemicilerimiz, çocuğu görünce, **«Mazlum», diye** bağırdılar. S.93 s.3

Karın tokluğuna çalışacağı için amcam onu hemen tayfa olarak kayığa kabul etti. S.93 s.12

Bir kaç gülnt sonra Mazlumun aklı biraz başına geldi. S.93 s.13

Deniz **cam gibi** durgundu. S.93 s.18

Deniz yine **cam gibi** idi, ama ortada ne kayık vardı, ne de tayfa. S.93 s.22

Yalnız gözüm alabildiğine masmavi deniz ve göz kamaştıran **ateş gibi** kükürt sarisi bir kum deryası. S.93 s.24

Bir ev veyahut bir insan bulmak üzere yürüdüm. S.93 s.25

O da **benim gibi** çocukluktan daha henüz delikanlılığa giren bir tayfaydı.S.93 s.30

Fırtınayı da, şimşeği de, güneşi de hep **gülümseyen dudaklariyle** karşılardı. S.93 s.32

Fakat dedik a, amcam **ucuzdur diye** her şeyin en kötüsünü, en köhnesini satın alırdı. S.94 s.1

Mazlum **demirdenmiş gibi** pişmez, yumuşamaz bir fasulya pişiriyordu. S.94 s.2

Tencereye dökmek üzere kıçaltından zeytinağı şişesini getirdi. S.94 s.4

—**Ulan o yağ babanın malı mı iki, ha bire akıtıyorsun?**

Diye haykırarak yekeyi **küt diye** oğlanın başına vurdu. S.94 s.10

Odun **başka bir oduna vurulmuş gibi** sert bir gürültü çıkardı. S.94 s.12

Amcam oğlanın başımı yarmakla hıncını alamamıştı, bir elinde oğlanın elinden kopardığı zeytinyağı şişesi, öteki elinde yeke oğlanın üzerine çıkıp **«İhicık kerata! İhicık kerata!» diye** tepinmeğe başladı. S.94 s.16

Fakat bu gördüğüm bambaşka bir şeydi, o dakikada amcam **bir iki kuruşluk zeytinyağını gidiyor diye** insan öldürebilirdi. S.94 s.23

—Yahu kendine gel! Büyüğündür, el kaldırılmaz. Ayıp ettin, az kaldı herifin gözünü patlatacaktın!

Diyorlardı; fakat **amcamın yaptığına mukabele etmiş olduğumdan dolayı** için için sevindiklerini gözlerinden okuyordum. S.94 s.30

Senin şimdi hesabını kapıyacağım, diye ilâve etti. S.95 s.2

Gemideki parasını çalmağa kalkıştıkları takdirde **parasının hepsini değil fakat ancak bir kısmını bulabilsinler diye**, onları ellişer, altmışar kuruşa bölerek, ayrı ayrı bezlere paçavralara bağlar ve öteye beriye gizlerdi. S.95 s.4

Bana vereceği parayı bir araya getirinceye kadar yarım saat geçti. S.95 s.7

Ondan sonra hesap etmeğe koyuldu. **Seni şu gün kayığa tayfa diye** kabul ettim. S.95 s.8

Demek ki şu tarihte işe başladın» diye allem etiti kaUem etti, göz göre göre hakkımın yarısını yedi. S.95 s.11

İşte **o parayla** Fethiye limanına çıktım. S.95 s.14

Durmadan dinlenmeden, **tozu dumana katan gürültülü patırtılı bir faaliyetle arı gibi karınca gibi** çalışıyordum. S.95 s.18

Fakat hiç bir zaman ne **karınca gibi** biriktirebiliyor ne de **arı gibi** toplayabiliyordum. S.95 s.19

Onu ancak **bir aylık işle** ödeyebilirdim. S.95 s.23

Şu limancağızda bir iki saat keyif çatayım deyince **bir muşambalık para çarçur olur diye** vaz geçerdim, bir ay işsiz kalırdım; **karnımı doyurmak için** ettiğim borcu iki ayda ödeyemezdim. S.95 s.25

Adalar denizinde bir ada arkada kalıp denize gömülürken, hepsi de birbirinden güzel, on adanın önümüzdeki ufuktan kalkması tren ıslığı, vapur düdüğü, vinç harharası, ve el kol karkaşalığı içinde iş gören liman amelelerinin bağırıp çağırmalariyle gürleyen sık gürültülü Pire limanı. S.96 s.10

Yüzlerce doklariyle, musiki ve açık havasiyle Marsilya. S.96 s.20

Ben öyle arkadaşlar edindim ki onların birisi yanıma gelince, yanıma birisi gelmiş gibi değil, fakat yanımdan yabancılar ayrılmış da kendimle baş başa **kalmışım gibi** oluyordum. S.96 s.32-33

Evvelce dediğim gibi her yeni seferimizin ayrı sevinci, her dümen kırışımızın başka bir tadı olurdu. S.96 s.34

Ya denizde boğulup kurtulmak veyahud **karın doyurmak için** dosta düşmana avuç açmak. S.97 s.10

"Ölümlerden ölüm beğen" gibi birşey. S.97 s.11

Durduğum yerde **"dayan Aganta, Burina, Burinata!" diye** bir nara atardım. S.97 s.15

...**arkadaşlarımla birlikte** geçirip gidiyordum. S.97 s.18

Nereye dönersek dönelim, **düşmanla** karşılaşırız. S.97 s.22

Buz tutarak **çinko levhaları gibi** katılaşan yelkenleri, donarak demir çubuklara dönmüş ipleri kullanmakta çektiklerimizi bir ben ve bir de arkadaşım bilir. S.97 s.29

Büyücek bir kayıkla Prevezeye gidiyormuş. S.98 s.1

Adem reis **kayığının kaptaniyle** konuşmuş, ve herifi, Alişin bizim kayığa alınmasına razı etmiş. S.97 s.2

Gemimiz Selânikten **bizim sıcak illere doğru** gidecek, ve oradan portakalla limon yükü alacaktı. S.98 s.6

Cenup illerine doğru yaptığımız bu seyahat pek uzun sürdü ve aksı gitti. S.98 s.9

Gündüzse **kendilerini görmezden yarım saat evvel** ufukta dumanlarını görürdük. S.98 s.15

Bize göre ağır olan, ve bizlere, taklalar kıldıran denizler, o koca vapurların su kesimindeki kırmızı boya çizgisine doğru ya bir iki karış kalkıyor, veyahut bir iki karış iniyordu. S.98 s.16

Provaların yırtarak geçtiği denizlerse, önlerinde **şelâleler gibi** şarıldıyordu. S.98 s.20

Sıra sıra cankurtaran kayıkları, güvertelerinden **küpeler gibi** sarkıyordu. S.98 s.21

Bizim gibi yelken gemilerinde değil, fakat vapurlarda çalışmalı. S.98 s.24

Hele geceleri rüzgârsızlıktan duvarda asılan **gemi resimleri gibi** yerimizde mıhlı dururken yolcu gemilerinin birbir üstüne yıldız dizisi gibi lombozlarını ve fenerlerini pırıl pırıl yaka yaka geçmesi bizleri o kadar kıskandırırdı ki. S.98 s.34

Geceleri **kendi kanımızın sicaklığiyle** kurutup ısıttığımız kısımlar müstesna, çamaşırlarımızın mangır kadar olsun kuruyan yeri kalmadı. S.99 s.6

Islak ot şiltelerimizin üzerine kıvrılıp uyurken, rüyalarımızda kuru şilteler, gece vakti limanlardaki rıhtımlar boyunca sıcak evlerden, ekmek dolu fırınlardan, yemek dolu lokantalardan denize akanı ışık akisleri ve kapı eşiklerinde bizlere

koca koca masum gözlerle bakan çocukları görür, tuhaf tuhaf yerlerde **vaktiyle** duymuş olduğumuz şarkıları işitmiş gibi olurduk. S.99 s. 13-14

Çünkü Selânikten aldığımız ihtiyar Ömerin **top gibi** patlıyan bir öksürüğü vardı. S.99 s.16

Hem de bir tutturdu mu zavallı adam **Denizli horozu** gibi öterdi. (Geminin baş altı kısmı, geminin tam başlında olduğu, ve gemi de hep **öne doğru suyu yardığı için**, ekseriya teknenin en ıslak yeridir. S.99 s.18

Fakat bizim başaltı **kafes gibi** açılmıştı. S.99 s.18

Kayık **güm diye** dalgaya çarpınca, başaltının her tarafına su fışkıran fıskiyeler peydahlanırdı. S.99 s.21

Biz Ömer dayıya, **en kuru ranza olduğu için** en arkadaki ranzayı vermiştik. S.99 s.23

Ortada basık tavana asılı deniz lâmbası, gemi sallandıkça daireler çiziyor, ve **ölüler gibi** bet beniz atık uyuyan arkadaşların yüzlerine sönük ışığını çepçevre gezdiriyordu. S.99 s.27

Ömer dayı sanki:

— Söylemeden ölürsem rahat edemem.

Diye düşünüyormuş gibi, öksürükleri arasında Adem reise telâşlı telâşlı bir şeyler anlatıyordu. S.99 s.31

Selânik, Bulgar ve Rum komitecilerinin bomba masalları ile, **Arnavut isyaniyle**, yok İsa Bolatin ayaklanmış, yok Bibdo da yatışmış **lâflariyle** çalkanıyordu. S.99 s.34

Bulabilirsen bul, **iki gündenberi ağzıma bir lokma atmadığım için** dizlerim tutmamağa başladı. S.100 S.4

«Neresini buldu?» diye sordu, «Amerikayı» diye cevap verdim. S.100 S.12

Yürekler acısı yalancı dünya» diye ilâve etti. S.100 s.19

Kayıktaki denizcilerin biri ölecekse **onu karaya vermemek için** hep ters eser. S.100 S.24

Sıcaktan, güverte kaplamaları arasındaki liftler**, cezve içinde kahve imişler gibi** kaynayıp taştılar. S.100 S.27

"Adamcağız ölüp de denize atılınca rüzgâr aldı" diye, bize rüzgârın neden döndüğünü anlatmağa çabalıyordu. S.100 S.29

Çay deyip geçmeyin **karabulutlar arasında arasıra parlıyan güneş gibi** o çay içimizi ısıtıyor yüzümüzü güldürüyordu. S.101 s.1

Çaydanlık fokurdamağa, kapağını çat çat hoplatarak islim salmağa başlayınca, Adem reis kendi de bizim de **çay içmek gibi** şatafatlı bir keyf lüksünü irtikâp ettiğimize utanarak, «arkadaşlar **çay, süd, filân gibi şeyler bizim gibi** baldırı çıplak denizcilere değil fakat beylere paşalara yakışır, ne var ki bu miras yediliğe çoktanberi alıştığımız için artık çaydan vazgeçip, çafcafasız bir hayata katlanamıyorum» dedi. S.101 s.10-14

Geceleri başaltı dambıçosunun açık kapısından, uzakta Skiros adası ve Yunan Sporad adalarının karlı dağları, ay ışığında sanki bu dünyanın değil fakat **başka bir âlemin ufkunda diyorlarmış gibi** görünüyorlardı. S.101 s.19

Fakat tereddüdden yavaş yavaş kurtulur birbir ardınca girdaplanan notalar arasından uzaktaki dağlar kadar ücra, ve **o dağların üzerindeki karlar kadar** berrak bir şarkı teze çıkar ve uzar uzardı. S.101 s.23

Alişin şarkısında o başka âlemi, o daha doğru, **daha güzel âlemi sezer gibi** olurduk da vatana kavuşuyormuşuz gibi memnun olurduk. S.101 s.29

Şarkıyı sonradan hatırlamak, **sabah ışığında yavaş yavaş solan bir rüyayı hatırlamak gibi** oluyordu. S.101 s.32

Adem reis, bir elinde çay fıncanı **öteki elini «susunuz!» dermiş gibi** kaldırırdı. S.101 s.33

Kayık **cenuba doğru** ilerledikçe hava ılıklaştı. S.102 s.1

Şehvet, hem benim hem de onun sırtına **Amerikan yakısı gibi** yapışmıştı. S.102 s.5

Hattâ Topal hocanın mahalle mektebinin abdeshane duvarları **daha körpe edebiyat ve resim meraklılarının bu mevzu hakkındaki yazı ve resimleriyle** örtülü bulunuyordu. S.102 s.11

Benim için olduğu kadar Alişin için de gövde ihtiyacı; yâni şehvet, ikinci plânda kalan birşeydi. S.102 s.21

Çocukken görmüş fakat o zamanlar hiç ehemmiyet vermemiş olduğum manzaralar gözümün önüne, yeni yeni, ve **üzücü mânalar ve ehemmiyetlerle** yüklü olarak, kayar gelirlerdi. S.102 s.30

Fatma ile beraber denize girmiş olduğumuz ve sanki **denizin berrak bir gözüymüş gibi** durgun, ve **çocuk bakışı imiş kadar** masum olan o küçük koyun hatırası bana durgunluk ve masumiyetle hiç münasebeti olnuyamı bir işkence mevzuu oluyordu. S.102 s.33

Çocuklukta beraber denize dalıp oynaştığımız gibi şimdi de rüyalarımda beraber dalar oynaşırdık. S.103 s.3-4

Alev gibi saçları güneşte tutuşup da **cayır cayır kıvılcımlar saçmasınlar diye** başına halbire su serperdim. S.103 s.6

Fakat ben onu **olduğu gibi** seviyordum. S.103 s.9

Bence onun vahşîliğini dindirmek, **kıpkızıl gelinciğin rengi pek haykırıcıdır diye onu soldurmağa kalkışmak gibi** bir şey olurdu. S.103 s.11

Ondan sonra rüyalarıma memleketimin şurası burası gelirdi. S.103 s.13

Meselâ ay ışığında **evlerin gümüş bir ateşle badanalanmış gibi** duruşları, **Vardiyaprova fenerinin içindeki lambayla aydınlanması gibi** evler de sanki içlerinde geceleyin soyunmakta olan kızların gövdelerile aydınlanıyordu. S.103 s.14-15-16

Bittabi beklenen bu denizcilerin başında, **hayalime göre** ben gelirdim, Aliş de **tıpkı benim gibi** düşünüyor ve tıpkı benim gibi kaygulanip üzülüyordu. S.103 s.26-27-28

Bazı kadınlar ona **çınlıyan kahkahalariyle** cevap verirlerdi. S.104 s.12

Bana öyle geliyor ki dünyada mevcut sonsuz sevgi **dile gelmek için** can atar, dudaklarda tir tir titrer, gelgelelim dile gelmeğe utanır! Utanır! Utanır! dedi. S.104 s.25

Plâj çok uzun olduğu için, köylü kızlan (seçilemiyeceklerini bilerek, **tenhadaymışlar gibi**) çırçiplak soyunur denize girerlerdi. S.105 s.7

Bittabi köpük yürüyemez, onun için birbirimize, **«bunlar acaba martı kuşları mı?» diye** soruyorduk. S.105 s.15-16

Bir gün şefakleyin **kızlar gelmezden evvel** gidip kumsalın kıyışımdaki koskocaman bir yemiş ağacının yaprakları arasına saklandık. S.105 s.19

Dallar **kuş, yaprak, yemiş** ve **çiçek şeklinde musiki**, **renk, koku, tad ve gıdayla** yüklüydü. S.105 s.22

Denizciliğe ilk kabul edildiğim gün **gemiye koştuğum andaki gibi** yüreğimin attığını duyuyorum. S.105 s.32

Çünkü **beklenen ve sevilen bir şeyi ürkütmemek için**, ona doğru usul usul ayak ucuna basılarak gidildiği gibi; duyulmaktan korkarak, fısıltı ile konuşuyorduk. S.105 s.34

Çünkü ağacın o yapraklar deryası, **birbirinin kulağına konuşan binlerce insanlar gibi** fışıldıyordu. S.106 s.5

Hele dalgaların kumlar üzenine diz çöküp devrilişi**, bağıran yüz binlerce insanın sesi gibi** uğulduyordu. S.106 s.7

Bize o sesler **hep kendi içimizde bağıran sesler gibi** geliyordu da ürküyördük. S.106 s.8

Kızların bir tanesi vardır, **onu «Elif kız» diye** çağırıyorlardı. S.106 s.14

Şalvarı kalçalarından aşağıya **su gibi** aktı. S.106 s.15

Gövdesinin birden meydana çıkan ışığı korkunç bir infilâkti Sanki ben şeffaftım da ışığı, içimden **bir aydınlık gibi** geçiyordu. S.106 s.17

Ne bileyim karanlık bir yere birdenbire **bir meşale girmiş gibi** denize atılışının tuzlu çınlayışım, tepemden tırnağıma yayılan bir ürpertiyle duydum. S.106 s.18-19

Dalgalar üzerinde parlayan neşesi, pırlanta üzerinde çakan **ışık gibi** idi. S.106 s.22

Bütün koy **gerilmiş bir musiki âleti teli gibi**, dalgalar gidip geldikçe inliyordu. S.106 s.26

Deniz **yürek gibi** çarpıyordu. S.106 s.27

Gece **bir hırsızlıktan gelen mücrimler gibi** çalılar arasından, görülmeden, kayığa döndük. S.106 s.32

Güneşle ışınmış yabanî nanenin tatlı ve ısırıcı soluğu dağların kudretli kalçalarından fırlayan **kıyı rüzgâriyle** kayığa geliyordu. S.106 s.34

Deniz kenarındaki tek tük evlerin önünde çamaşır yıkayan kadınların yüzleri, sığalı kolları ve bacakları **batan güneş dolayısiyle alevdeınmiş gibi** kıpkızıl yanıyordu. S.107 s.3

Onlar anlatırken ben göz kulak olur, ve sokakların adlarını ve nerelerde olduklarını, beynime **ateş mühürlerle** damgalarcasına yerleştirirdim. S.107 s.13

Yan sokaklarda **onları Pıss...st! Piss...st! diye** çağıran kadınlara karşı da hiç hürmetsiz değillerdi. S.107 s.17

Bodruma uğramiyacağı için Aliş İzmirde bir Bodrum kayığı bulmak üzere İzmirde çıkacaktı. S.107 s.21

Denizin mavisi üzerinde o kadar temiz ve berrak bir surette beyazdı ki hemen bir saniye önce - **aşk ilâhesi gibi**- denizden ve köpükten yaratılıp kıyıya yayılıvermiş sanılırdı. S.107 s.31

Akşam olduğu için ışık şiyve değiştirdi. S.107 s.33

Kadınların kara kırmızı, ve beyaz boyanmış suratlariyle karşılaşınca içim bulandı. S.108 s.9

Çiçek sokağına doğru yollandım. S.108 s.13

Geçtiğim güneş görmez dar yerler, **leş gibi** sidik kokuyordu. S.108 s.14

Uzaktan uzağa çalınan latarinalar, ve dişili erkekli şarkı söyliyen bozuk sesler, kadınların çiğlıgımsı yılışık yılışık kahkahalarının gürültüleri, **sanki deniz tutmuş gibi**, bana bir bulantı verdi. S.108 s.19

Sokakta gelip geçenler, evlerin o kapalı gözlere benzeyen pencereleri, ağaran kaldırım taşları **hep hayretle fal taşları gibi** açılmış bana bakıyorlar sanıyordum. S.108 s.26

Tam o sırada feslerini çapkıncasına öne eğmiş bıyıklarını burmuş kol kola omuz omuza vermiş, üç külhanbeyi **cakalı adımlarla** çala taban sokağa daldılar. S.109 s.2

Hafif bir yaprak gibi, artları sıra katıldım. S.109 s.3

Yüreğim **bir yumruk gibi** güm güm çarpıyordu.S.109 s.5

Gözleri **bulanmış ve balgamlaşmış gibi** ağarır.S.109 s.8

İşte bir gözü öyle bulanmış ve **yumurta kadar** yuvasından fırlamış, iri yarı yapılı yaşlıca bir kadın önümde duruyordu. S.109 s.9

Yüreğimin bile beti benzi atarak **kireç kesildiğini duyar gibi** oldum. S.109 s.12

Farkına varmadan öyle bir irkilmişim ki kaldın ağlayıcı ve **çetrefil bir Rum şivesiyle** efendim bir, «nefis körletmekten ibaret değil mi? S.109 s.13

Onu başkası kadar ben de yaparım» diye yalvarmağa başladı. S.109 s.15

Sırtımı dönüp kaçamadım, orada **çivi gibi** mıhlı kaldım. S.109 s.16

Korkmadığım için mi sırtımı dönüp kaçmadım? Cesaretimden dolayı mı içeri girdim? S.109 s.17

Palamut bükünde **Aliş ile** konuşup umduklarımız ne, dünyanın bize verdiği neydi? S.109 s.25

Artık ben de **Aliş gibi** memlekete dönmek arzusiyle yanıyorum. S.109 s.27

Gönlüm **sıla hasretiyle** yorgun ve dolgundu. S.109 s.28

Şimdiye kadar evlenmiş, unumu elemiş, eleği duvara asıp yan gelmiştim. S.109 s.32

Memlekete dönmek orada oturaklaşmak için para lâzımdı. S.109 s.34

Aksiliğe bakınız ki o zaman İtalya bize Trablusgarp harbini açtığı için Türk kayıkları Akdenizde gezemiyorlardı. S.110 s.2

Yemeğe ve **ondan sonra** da Baloz denilen eğlence yerlerine davet etti. S.110 s.8

Piyazcıdan ciğer ve öteberi yedikten sonra Beyoğluna çıktık. S.110 s.9

Kalabalığın yürüyen bacakları, dükkânına ve **eğlence yerine göre** şimdi yeşil ve mavi sonra kırmızı ve san olarak her adımda renk değiştiriyordu. S.110 s.12

Memurlar, **ütüsü bozulmasın ve fantazi çorapları gözüksün diye**, pantalonlarını çimdikleye çimdikleye yukarı çekerek, beni ateşçiliği kaydettiler. S.110 s.29

Vapurun bordası önümüzde **kara bir duvar gibi** yükseliyordu. S.111 s.2

Kafile halinde **kısa kısa adımlarla** yürüyerek vapura giriyorduk. S.111 s.4

Yolcular ise mükellef bir iskeleden, kadınlar **çıtır çıtır yapmacık gülüşleriyle**, çelebi ve beyler **kendilerini satar tavırlariyle** yukarıya yürüyor ve yukarı çıkıyorlardı. S.111 s.8

Küpeşteden bize bakanlar **cennetteki meleklerin aşağıda** yani **cehennemdeki zebanilere bakması gibi** yüksekten bakıyorlardı. İçimden, «iyi ki üzerlerimize tükürmüyorlar» dedim. S.111 s.11-12

Elvedalar bile **salon mobilyaları gibi**, ancak dünyalığı yolunda olanların kendilerine peşkeş çekebilecekleri bir lüküsüdür. S.111 s.16

Bundan evvel ateşçilik etmiş değildim. S.111 s.21

Fakat yapacağım iş o kadar basit idi ki **onu öğrenmek için** çıraklık etmeğe, ders almağa lüzum yoktu. S.111 s.22

Nöbetim gelince bana verilen ocağı **bal gibi** idare ettim. S.111 s.26

Nöbetim bitince elimi yüzümü yıkadım, elbiselerimi değiştirdim,solnra da hem vapuru gezip görmek hem **hava almak üzere** baş altından dışarı çıktım. S.111 s.28

Doğrusunu söylemek lâzımsa yolcu vapurunun içi, **dışından görünüşü kadar** hoş değildi. S.111 s.30

Biraz deniz göreyim diye güverteye çıktım. S.111 s.34

Ben **ateşçi olduğum için** birinci mevkie gidemezdim. S.112 s.2

Üçüncü mevki güvertesi ise **insan ayakta durduğu yerde dönemiyecek kadar** dar ve kalabalıktı. S.112 s.4

Güverte gölgeleri gemi sallandıkça gizlenmiş oldukları yerlerden çekingen beyaz güvertenin üzerine uzanıyorlar, sonra **kendi cesaretlerinden ürkmüş gibi** birdenbire kendi köşelerine çekilip yine gizleniyorlardı. S.112 s.8

Amiraller gibi apoletli ve sırmalı garsonlar, onlara tepsiler dolusu bir şeyler getiriyorlardı. S.112 s.12

Onları tanımadığım halde, bir sürü gayri mer'i, hiçler, ve hiç kimseler arasında, sanki hakikî insan ve yolcu olarak **yalnız kendileri varmışlar gibi** bir tavır takmışlarından, ve onların bu kanaatinin bütün öteki yolcuların yerlere sürünürcesine hürmetleriyle tasdik edilişimde, o iki ihtiyar kadının Moschildin ailesine mensup olduklarını anladım. S.112 s.18

Sanki bütün cemiyet bunları güzelleştirmek, dudaklarını rujlamak, **giydirip kuşatmak için**, ressamiyle, terzisiyle, muharririyle, mimariyle yarışa çıkmıştı. S.112 s.23

Neredeydi bu pörsümüş ve eskimiş et yığınları nerdeydi benim **çelik tel gibi** Erkek Fatmam?S.112 s.26

—More Mahmudu sen burada ne arar?

Diye kollarını açıp beni bağrına bastı. S.113 s.2

—Ateşçiyim, dedim.

«Para biriktirip memleketime gideceğim.» diye ilâve ettim. S.113 s.4

Beni **akşam yemeği için** mutfağa davet etti. S.113 s.6

Gördüm pek güzel a» diye ilâve ettim. «Ah bre bilmezsin Mahmudaki, ben salon yolcularının garsonuyum. S.113 s.12

Ondan sonra memleketten, bahsettik. S.113 s.15

Fakat ikimiz de içimizi **istediğimiz gibi** açıp deşemedik. S.113 s.17

Pahos **«iştahın açılsın» diye**, salon yolcularının içtikleri en pahalı bir içkiyi sundu. S.113 s.22

Birdenbire cazbandı t**akımiyle** yutmuşa döndüm. S.113 s.23

Bazısı kocasiyle birlikte -bazılarının kocaları da memleketlerinde **para edinmek işine devam ettikleri için-** yalniz gelmişlerdi. S.114 s.6-7

Erkeklerin çoğu **yemek yimek için** sırtlarına kırlangıç kuyruk frak takınmışlardı. S.114 s.14

Aralarında bir taroesi vardı ki yürürken kalçalarını **büyük bir telâkatla** sallandırıyordu. S.114 s.17

Doğrusu benim de bakışım **kırlangıç kuyruklularınki gibi** gerdanının süt beyaz parlaklığı üzerinde kaydı. S.114 s.18

—O ne ki? diye sordum. S.114 s.24

- Onun için ona lüküs tavuk değil lüküs ördek demeli.

Diye cevap verdi. S.114 s.30

Onun için ona lüküs tavuk değil lüküs ördek demeli.

Diye cevap verdi. S.114 s.30

Her birisi **güzel kokularla, boyalarla, kremler, sürmelerle, elbiselerle kendini mümkün olduğu kadar göz kayıcı ve cazibeli yapmağa uğraşmış olmasına rağmen** pek teklifli bir tarzda yemek yeyişlerine şaştım. S.114 s.33

Masadaki insanlar **telgraf direkleri gibi** hep birbirinden ayrı olarak yerli yerlerinde duruyorlar idiyse de başımı indirince masaların ve sandalyaların tahta bacakları ile insanların et bacaklarının birbirine karışmış pek dolambaçlı bir bacaklar ve ayaklar bulamacı halinde kaynaştıklarını, ve geri ileri birbirini arayıp araştırdıklarını gördüm. S.115 s.1

Bu müddetin yarısını kızıl ateş karşısında kıpkızıl yanan süngüleri **ateşe sokup çıkarmakla,** gelberi ile dışarıya çektiğim pislikler arasındaki alevli kömür parçaları tarafından **ayağımı bacağımı dağlamakla**, **kan ter içinde kaldıktan sonra serinlemek için** makinelerin ağzına giderek orada buz kesterek öksürmekle geçirdim. S.115 s.15-17-19

Paketin kâğıtla sarılıp postaya verildiği gibi, bunlar da Pariste tuvaletlendirilip bize veriliyorlardı. S.115 s.26

Biz de bunları **içleri saman dolu çuvallar gibi** lüküs kamaraların içine taşıyor, bir yerden bir yere götürüyorduk. S.115 s.27

Dönüş seyahati de **tıpkı gidiş gibi** geçti. S.115 s.29

Yolcuların tuvalet saati, yemek saati, **cazbant temposiyle** birbirine sulanma, ve gece olunca kamaradan kamaraya gizli giriş gelişler saati ve filân falan. S.115 s.31

Bir gün serinlemek için yukarıya güverteye çıktım. S.115 s.33

Bizim salan yolcuları yukarıda tuzlu bademler çıtırtarak birbirleriyle flört ederlerken, orada denizci arkadaşlar bir tarafta koskoca deniz, ve bir tarafta o koskoca denize karşı koyacak olan kendileri, **çıplak göğüslü masumiyetleriyle arslanlar gibi** dövüşüyorlardı. S.116 s.3-6

Sözü uzatmıyalım velhasıl **bir kaç lirayla** İstanbula gittim. S.116 s.15

Bir Karadenizli takayla da İzmire. S.116 s.16

Yalnız sahurluklar ve iki yüksek hurma ağacı olduğu gibi duruyorlardı. S.116 s.28

Eve girdikten sonra annemin mezarını aradım «çamın altında Hacı kadının sağ tarafına gömdülerdi» dediler. S.116 s.31

Onun üzerindeki yazılar da **yağmurla güneşle** silinmişti.S.117 s.3

Onu görmek ümidimin sevincini daha uzun boylu **tatmak için**... S.117 s.17

Doğrusunu söylemek lâzımsa, ben **herkesi ve herşeyi bıraktığım, gibi** bulacağımı sandım, Halil ustayı yine dükkânında, ve Nüsret ağayla Kasım efendiyi yine orada bulacağımı sanmıştım. S.117 s.17-18

Ona denizcilikten bahsederken gözleri uyanır gibi oldu, fakat yine söndü, gönlü **dükkânı gibi** karanlıklaşmıştı. S.117 s.28-29

Neyse canım sıkıla sıkıla **Ateşoğlunun evine doğru** yol aldım. S.118 s.2

Tâ neden sonra başını döndürdü. S.118 s.10

Güneşe bakıyormuş gibi elini alnının hizasına getirdi. S.118 s.17

«Çocuklar nerede?» dedim bir deri bir kemik elinin üzerinde kan damarları **solucanlar gibi** kabarıyordu. S.118 s.17

O elinde tuttuğu ağ mekiğiyle ,eve doğru işaret etti. S.118 s.18

Vakıa **Bodruma binbir ümit ve yürek çarpıntısiyle** gelmiştim. S.118 s.19

Onun yaklaşmakta olduğunu, insanın yüreğinde soğuk soğuk duyar, şen ve güneşli bir gün, **güneşin üzerinden bir kara bulutun geçmesiyle dünyanın benzi solup kül oluvermesi gibi.** S.118 s.25

—Dur seni piç kurusu, senin camını çıkarmazsam bana adam demesinler.

Diye yaygaralar koparark, elindeki kepçeyle, dört beş yaşında bir çocuğu dövüyordu. S.118 s.33

Bir eliyle çocuğun topuğundan tutuyor, yerde debelenen çocuğa, kepçe ile rastgele- sırtına, başına, omuzlarına- vuruyor, çocuk **kendini sakınmak için kirpi gibi** tortop oluyordu. S.119 s.3-5

Uzun sağ kolu **yeldeğirmeni kanadı gibi** muntazam, kalkıp iniyor, kepçe çıplak etler üzerinde şaklıyor. S.119 s.8

Kadının yüzü **yıkılıyormuş gibi** eğri-büğrü oldu. S.119 s.14

Hıçkırıklarla kıyılan bir sesle: S.114 s.15

Hıçkırıklarla sarsıla sarsıla bir kenara doğru sürünerek giden çocuğunu gidip kaptı, koynuna bastı. S.119 s.18

Ben denize gitmezden önce evde Ateşoğlunun kız kardeşi, yâni erkek Fatmanın halası vardı. S.119 s.26

—Halime hala nerede?

Diye sordum. S.119 s.29

Ben **gideliden beri** Ateşoğluna bir şeyler olmuştu. S.119 s.34

Akşamleyinse ben **erkek Fatmayı görmek üzere** Ateşoğluna dönecektim. S.120 s.4

Fatmanın adını sanki **bir ölünün adı imiş gibi** anıyorlardı. S.120 s.5

Kahvedekiler bana:

-Merhaba! Hoş geldin!
Diye selâm verdiler. S.120 s.12
Fakat Ateşoğlu hakkında:

-Yahu Ateşoğluna ne oldu?
Diye, sordum. S.120 s.17

Akşama kadar başka bir şey öğrenemedim. S.120 s.21

Sular kararmazdan biraz evvel. S.120 s.25

ErkekFatma uzaktan fıtasiyle göründü. S.120 s.26

Titreye titreye ayağa kalktım, ve hızla **ona doğru** yürüdüm. S.120 s.27

Yanılmışım diye durakladığım zaman o da beni gördü, beni tanıdı. S.120 s.30

Birdenbire **bir yerini fena halde incitmişmiş gibi**, dudaklarından bir çığlık koptu, ve **acele bir el hareketiyle** yüzünü fıtasiyle örtüp gizledi. S.120 s.32-33

Bana doğru hızla yürüdü. S.120 s.34

Göğsü **yürek çarpıntılariyle** sarsıla sarsıla kalkıp iniyordu. S.121 s.1

«Fatma bu ne hal? **Ben ayrilalıdanberi** kaç göçe dört el sarılmışa benziyorsun» dedim. S.121 s.8

Ses ve sözleri **boğulan bir insanın ağzından çıkan hava habbeleri gibi** gargaralamiyordu. S.121 s.10

Bu karma karışık söz kalabalığına hep dikkat kesilen gönlümü, kulağımı, zihnimi verince, **bir av tüfeğiyle** yüzüne, saçmalar ateş edilmiş bulunduğunu yüzünün berbad ve bir gözünün de akmış olduğunu anladım. S.121 s.13

Yüreğim cızzz diye yandı. S.121 s.15

Dünya tepeme yıkılır, **dil kemiğim kırılır gibi** oldu. S.121 s.16

Yüzüne gözüne ne olmuş olursa olsun,ben senin için buraya geldim. Evleneceğiz» dedim. S.121 s.19

Gözlerimin içine bakıyordu. **Sonra «Bak!» diye** fıtasını bir kenara fırlattı. S.121s.22

Bir müddet ağzım açık kaldı, dilim tutuldu, yüreğim çarpıntısından kurtarabildiğim **kırık kısık hecelerle** hıçkırırcasına, «Zarar yok. Bu kaza beraberce mesud olmamıza mâni olamaz» diye başladım. S.121 s.31

Söylediklerimin içini karıştıran bir hoşlukla bağrına sinmekte olduğunu sezdim.

Zaten onun eski siması beynimin ve gönlümün tâ derininde o kadar silinmez bir surette yer etmişti ki eski güzelliğinin hayali, gözümün önünde **bütün sarahatiyle** apaşikâr duran şimdiki çirkinliğini bile bana unutturuyordu. S.122s.6

Ona, «Görürsün ne güzel çocuklarımız olacak.Kızsalar, haniya viranede seninle kayık yaptığımız zamanlardaki **Fatma gibi** olacaklar» diyordum. S.122 s.11

Sonra derin bir uykudan birdenbire sarsılarak uyandırılıvermiş gibi doğrulup iğrildi «ben de ninni dinliyen ufak bir çocuk gibi oturup seni dinliyorum» dedi. S.122 s.14

İleriye atılarak, yüzünü iki avucumun arasına aldım, ve **senelerce çekmiş olduğum hasretin bütün şiddetiyle** onu öptüm. S.122 s.29

O anda bakışı **korkunç bir çığlık gibi**ydi. S.122 s.32

Göğsü **kasırgadaki dev denizler gibi** inip çıkıyordu. S.122 s.34

Boğazında toplanan düğümü **yutmağa uğraşıyormuş gibi** bir kaç kere yutkunduktan sonra, duyguyla kalınlaşan ve simasının ifadesiyle ciddileşen bir sesle: S.123 s.1

Ay ışığında **bir mermer heykel gibi** taş kesilerek duruyor bana bakıyordu. S.123 s.9

Zavallı Fatma ne hale girmişti**. «Fakat, zarar yok, ben bu halin acısını çıkarırım» diye** düşünüyordum. S.123 s.10

Ertesi günü akşamdan sabaha kadar, Fatmanm başına gelen felâketi **en ince teferruatına kadar bilmek için** çalmadık kapı, baş vurmadık insan bırakmadım. S.123 s.13

Bendeki vakayı öğrenmek ihtiyacını lâyıkiyle tatmin için herkes **vakayı hatırladığı gibi** değil yalnız, fakat **unuttuklarımı bile hatırlayıp söylemek için** zihnini kurcalıya kurcalıya anlattı, ikindi olmadan evvel sanki hâdiseden hemen o gün olmuş, ve ben de orada bulunmuşum gibi biliyordum. S.123 s.21

Ondan sonra bir yaban kedisi gibi İsmail çavuşun üstüne saldırarak bir kaç sille ve tokatta onu da muhafızın yanma sermiş. S.123 s.34

Fakat adamın **her balıkçılık seferinden evvel** karşılaştığı başka bir derdi varmış. S.124 s.5

Ahtapot billursa ne alâ, bulmazsa **balık avlıyamıyarak aç kalacağı için** bombayla gizli gizli yemlik küçük balıklar vurmak mecburiyetinde kalınmış. S.124 s.8

Denizin tuzundan mıdır nedir, **Ateşoğlunun gözleri biraz bulanık gördüğü için** bombanın fitillini bulanık görür, hele fitilin cigara ile ateşlenecek barutunu hiç göremezmiş. S.124 s.11

Köpek balığı gelirse, iki elinin birinde tuttuğu baliğin birini, **«al senin payın!» diye** köpek balığına, ötekini de "bizim payımız!» diye kayığa getirirmiş. S.124 s.19

Yüzdeki yemlik veya iri balıkları **kepçe ile** toplarmış. S.124 s.21

Fakat **bu dayak meselesinden sonra** bir taraftan çiftlik sahibi, muhafızları, ve ortalkçıları, bir taraftan da Ateşoğlu ve kızı arasında merhametsiz ve amansız bir mücadele ve bir kurnazlık ve birbirini faka bastırmak yarışıdır başlamış. S.124 s.22

Bu işin aksi tarafı, yemlik balıkların, tam İsmail çavuşun malı olan arazinin sazlık kıyılanında pek bol olmaları, bu bir, ve bir de, **İsmail çavuşun kalabalık hizmetkârlarına karşı** ihtiyar Ateşoğlu ile Fatmanın pek yalnız başlarına kalmaları imiş. S.124 s.29

Alaca karanlıkta, sırt üstüme dönen balıklar suyun yüzüne **hasır gibi** serilmişler. S.125 s.2

Fatma **dipte salınan bir kaç iri balığı dalıp çıkarmak için** soyunmuş. S.125 s.3

İri saçmalar, **kıpkızıl şişler gibi** Fatmanın yüzüne gözüne ve gerdanına batmışlar.

«Davranmayın hırsızlar. Bombacılar!» diye bağıran üç dört erkek sesi duyulmuş.

Ağır inliyerek soludukça, Ateşoğlu,

-Ne oluyorsun?

Diye sorarmış. S.125 s.7-19

Duyulmamak üzere seslerini kısarak ağlamışlar. S.125 s.27

Bomba atmak yasak olduğu için bir de duyulup Ateşoğlu ve Fatmanın hapishaneye götürülmesinden ürkmüşler. S.125 s.28

Bittabi İsmail çavuş **bunların zaten hepsini bildiği için** tüfekle ateş etmişmiş! S.125 s.30

İşte **bu işten sonra** Ateşoğlu birdenbire çöküp bunamış. S.125 s.31

Bayağı **babası anası ölüp de yapayalnız kalmış çocuklar gibi** öksüz kalmış. S.125 s.35

Ona konuşulduğu zaman konuşanlara **bomboş bir bakışla** bakarmış. S.126 s.2

Sanki aklı çok uzaklarda imiş de, **aklını söylenen sözlerin üzerine toplamak için** bir hayli vakit -gözler yerde- beklermiş. S.126 s.3

Ara sıra Zehra teyze dönüp dönüp yüzüme **bana acıyan bakışlarla** bakıyordu. S.126 s.11

O **buraya dönmemek üzere** başını alıp gitti. S.126 s.18

Senin için söz bıraktı. S.126 s.18

Sanki üzerime bir yalım ateş açılmış da kurşunlar **kemiklerimi kırmış gibi** oldu. S.126 s.25

Bir paçavra gibi sarka kaldım. S.126 s.25

Fatma uzıun bir yolculuğa çıkmışsa **Bodrum köylerine doğru** değil **Milâsa doğru gitmiştir, diye** düşünerek, «Yokuşbaşı» yolunu tuttum. S.126 s.30

Fatma uzıun bir yolculuğa çıkmışsa Bodrum köylerine doğru değil Milâsa doğru gitmiştir, diye düşünerek, «Yokuşbaşı» yolunu tuttum. S.126 s.30

Üstelik elimde avucumda da **hiç bir şey kalmamış gibi**ydi. S.127 s.4

Pılıyı pırtıyı toplayıp denize çıkmak mecburiyetini düşündükçe içim **acı ile** burkuluyordu. S.127 s.5

Bir kaç sene dolgun naviunla denizde mekik dokuyup da cebi para yüzü görünce**, çok kayık sahipleri gibi** denizden daha fazlasını çıkarmağa tamah etmeden kayığı satmış, bahtı yardım etmiş bir çok araziyi kelepir olarak ele geçirmiş, onları bahçeye döndürmüş. S.127 s.10

Babam annem sağken, babam, da annem de bütün mahalleli de beni ona müstakbel koca, onu bana müstakbel karı diye göstermek âdetindeydiler. S.127 s.15

Babam annem sağken, babam, da annem de bütün mahalleli de **beni ona müstakbel koca, onu bana müstakbel karı diye** göstermek âdetindeydiler. S.127 s.16

Ben **erkek Fatma ile** oynamıya giderdim. S.127 s.23

Kıza **çocukluktan beri**: S.127 s.35

Sen geldikten sonra da seni görmüş.S.128 s.3

Zeynelin de biricik evlâdı olduğu için onun yüreğini kıramıyor.S.128 s.4

Bizi, **sana bu sözleri söylemek için** araya koymadılar.S.128 s.6

Demincek söylediğim gibi ne Halil ne de ben kandırmasını pek beceremiyonuz.S.128 s.8

Biz seninle görüşmüş, sen de **kızı istemek için** bizi araya, koymuş ol. S.128 s.12

Onun için denizden vaz geçeceksin. S.129 s.1

Saçlarımın bile tâ **uçlarına kadar** kızardıklarını **duyar gibi** oldum. S.129 s.13

Kız parasızlık çekmemiş, ıstırap duymamış, yokluk nedir bilmemiş, sere serpile **fıskiye gibi** boy atıp gelişmiş. S.129 s.29

Onun durgun kadife karası okşayıcı bakışı bana sakin sütlimanlıklardan doldurulmuş **cam gibi** sulardan, ve yumuşak rıhlı ve kumlu kıyüardan ibaret, yorgunluk ve argınlık giderici bir hayat vadediyordu. S.129 s.31

«Zavallı Erkek Fatma!» diye düşünüyordum, ve o zaman direk başındaki matemengiz yapraklanma gibi gönlümden hazin bir esintinin gölgesi geçiyordu. S.130 s.5

Karım olacak Ayşe testilerini doldurdu, O kızın adımlarını, **onlar yol dönemeci çalılarının ardında kayboluncaya kadar bakışlarımla** takip ettim. S.130 s.9

Bir uzun öpüş kadar yüz kısa öpücük ve **yüz kısa öpücük kadar uzun öpüşlerle** o uzun bahar günlerini **kısacık saniyelermiş gibi** sevinçle geçiriyorduk. S.130 s.31-32

Saadetin billûr yaşları içinde Ayşemin o kara bakışı, kararan derin sularda geceleyin **ay ışığı gibi** parlıyordu. S.130 s.34

Portakal ve limon ağaçları ve gül fidanları arasında, yüklü asma çardakları altında, **pervaneleyen kelebekler gibi** birbirimizi kovalıyorduk. Benim her gülüşümün ardınca onun gülüşü, onun her öpücüğünün üstüne benim öpücüğüm **baş döndürücü bir girdaplanmayla** birbirinin peşini kovalıyordu. S.131 s.1-5

Ne var ki orada Ayşenin parasına muhtaç, **bir sığıntı gibi** yaşamak ağırıma gidiyordu. İstiyordum ki bu toprak işlerinde benim de el emeğim ve alın terim bulunsun. S.131 s.6

Çifte çubuğa yardımım, dokunsun diye çapa ve bel kullanmasını öğrendim, o kadar ki belin dirseğine taban dayayınca kısa bir zamanda dönümlerce toprağı hallaç pamuğu gibi belleyip atmağa başladım. S.131 s.8

Ona verdiğim emeğe **bin bir renk, bin bir güzel koku ile, ve çiçekle** cevap veriyordu. S.131 s.19

Sanki **kendisine karşı gösterdiğim alâkadan dolayı** bana karşı şükran duyuyordu. S.131 s.20

Onu **sapanla** sürdüm mü, sürülen yeri sapana sadık kalarak, açılan izi muhafaza ediyordu. S.131 s.21

Atılan tohumu bağrına kabul ediyor, onu sipsıcak tutuyor, nemli tutuyor, ve uçar hayvanlardan gizliyenek koruyor ve **koynunda yavruyu emziren ana gibi** besliyordu. S.131 s.25

Tâ ki günü gelince atılan tohum, **canlı bir usareyle yeşil**, ve **çiylerle titrek gelin gibi** bir fidan olarak bana mis gibi kokan çiçeğiyle tad sızan yemişini, «bak nasıl bü yüttüm sana!» diye veriyordu. Toprak tam bir kadm kadıncıktı, okşanmaktan hoşlanıyordu. S.131 s.26

Asmayı budayarak yükünü hafifletince, asma bayağı duygulanıyor gözleri sanki **şükran yaşlariyle** dolup taşıyordu. S.131 s.33

Bademleri budasam **sevinçle** titreyor ve bütün tomurcuklarına sanki beyaz kelebekler açarak tepeden tırnağa kar gibi ağarıyorlardı. S.131 s.33

Limon ağaçlarıfıın kurularını ayıklasam **zerafet ve edayla** kalkmıyor **sık yapraklanyle** yeşil loşluklar yaratarak, gece uykumuza güzel rayihalar katıyor san sarı yemişleriyse varlığımızı bile serinletiyordu. S.131 s.36

Cömerd memeleri **sütlerle** tostoparlak olmuş, **mis gibi** kekik çam sakızı ve yaban çiçekleri kokan sütler verirler. S.132 s.8

Denizin sularım istediğin kadar karıştır, okşa, istediğin kadar methet, onu pohpohla, ona şarkılar söyle onun sana cevabı **«çekil! defol!» dermiş gibi** bir şamardır. S.133 s.19

Güneş batmadan biraz önce ben ve Ayşe tarladan bahçeden ayrılırdık. S.133 s.20

Öyle cömert fidancıklar ki **bizi güzel kokularının buğusu içinde yaşatmak için** ancak bir avuç toprak ve bir kaç damla su isterler. S.133 s.34

Ben orada kurulur ve gelen geçen köylülere **«Merhaba Ali dayı», «Sağ ol Veli dayı» «Hoşça kal Mahmud Efendi,uğurlar olsun Haşan amca» diye** selâm verirdim. S.133 s.1

İçimden de,

«Şimdi denizde olsaydım, kıyı kıyı sürünüp demirliyecek liman arardım. Acaba Skaneiya vardiya (nöbet değiştirmek) saati yakın mı? Acaba bu gece limanda tek demirle yatabilecek miyim? Yoksa Karamusal mi yapalım? (Gemi başının iki tarafından ,sağlı sollu iki demir atmak). Acaba neden Hilâl, yüan dili gibi ip ince ve zehirli? Kepçe yıldızları neden böyle hırçın hırçın kıpırdaşırlar? Rüzgâr neden hafifledi? Acaba tazelenecek mi? Şuradan mı alacak yoksa buradan mı çıkacak?Yoksa büsbütün sönecek de kürekleri mi dayanacağız?»Diye üzülüp duracaktım. S.133 s.12

« O da, eğer fırtınada, akla karayı seçmekte değil idiysem geceyi çatık suratlı bir deniz üzerinde sert kayalar arasında geçireceğime sıcacık Ayşemin kolları arasında geçiririm» diye düşünecektim. S.133 s.15

Köyde **gül gibi** geçiniyordum. S.133 s.16

Oraya yerleştikten bir iki ay sonra, yaptığım, işten limon ve portakallardan üç lira, buğdaydan iki yüz altmış iki kuruş üzümden doksan beş kuruş, koruktan yirmi sekiz kuruş yaptım. S.133 s.17

Bu hesapta, ben ve Ayşenin **gelecek harman zamanına kadar**, evde yiyeceğimiz kumanya, ye ertesi sene ekim zamanında ekeceğimiz tohumluk yoktu. S.133 s.20

Köy bir dağın kayalık ve sarp tepesinin altından başlar, ve **yokuş aşağı bir kaç yüz adım devam ettikten sonra** biterdi. S.133 s.35

Yazın tabaklıkla,şan derenin, kenarındaki topraklar, **en alçakta oldukları için** çok sulaktılar. S.134 s.7

Cılız bir su, **yorgun argın sızıntısiyle**, bu iki komşumuzun arazisini bir birinden ayırır, bizim tarlanın ortasından geçerek, dereye kavuşurdu. S.134 s.11

Yamacın öte berisindeki topraklar, **daha az veya daha çok kurak ve sulak olduklarına göre** yama yama sararır, bozarır veya göverirlerdi. S.134 s.15

Kirpi Halil ustayla kalafat Ahmed **ilk denizcilik hocalarım oldukları gibi** buradaki bu iki komşum benim toprakçılık hocalarım oldular. S.134 s.20

Karım zengin olduğu için ben de köyün bir ağası sayılıyordum. S.134 s.26

Bir kaç gün sonra, omuzumda çapa, nasıl etsem de, çifte çubuğa yardımım dokunsa, diye bir aşağı bir yukarı gezerken Gâvur Ali ile Dikdiğin Hüseyin dayının tarlaları, tarafından bir gürültü koptu. S.134 s.33

Bir sürü çocuk sesleri cıvıldaşıyor kaim bir erkek sesi nin de birisine öfkeyle haykırdığını duydum. S.134s.36

O tarafa doğru yürüdüm sonradan anladığımıza göre Milâs iptidaî mektebi başhocası toparlak gözlüklü ibiir genç çocuklara «Haydi çocuklar, geliniz de köylere gidelim, cahil köylü babalara yardım edelim. S.135 s.1

Belki de onlara daha modern bir eğitim biçim tarzı öğretiriz de gözlerini açmış oluruz» diye çocukları toplıyarak Gâvur Alinin tarlasına getirmiş. S.135 s.6

«Şuracıkta şimdi siz yardım ödiyoruz diye bizi işimizden alıkoyuyorsunuz».

Diye barabar bağırıp tepindiğini işittim. S.135 s.15

Topraktan bir tane daha buğday koparmak için nerdeyse toprağın bağrım dişleriyle paralıyacak, tırnaklariyle yırtıp deşecek, toprağı tekmeliyecek, acıtacak ve ekmek diye canını çıkartacak bir adamdı. S.135 s.17

«Gidip de araya gireyim mi?»

Dîye düşünürken, yambaştaki tarladan bizim öteki komşu Dikdiğin Hüseyin dayı sökün etti. S.135 s.24

Gâvur Aliye doğru yürürken yüzü gülümsüyordu, zaten ben oncağzı hiç bir zaman gülümsemez görmedim. S.135 29

Gâvur Aliyi yavaşça kolundan tutup **bizim tarlaya doğru** getirdi. S.135 s.32

Gâvur Aliye**, «Etme etme» diye** yalvarıyordu. S.135 s.34

Hocanın işidemiyeceği bir tarzda hoca için «Cahildir bilmezçocuktur. Hoş görüver» dedi. S.135 s.35

Sonra hocaya dönerek **yüksek sesle**: S.136 s.2

Fakat **buna rağmen** Gâvur Ali ona yüksekten bakarak dudak büktü, «Merhaba» dedi, ve orağı eline alıp gitti. S.136 s.6

Genç hoca Hüseyin dayıya tepeden bakarak süzüyordu, nihayet Hüseyin dayının bir kara cahil olduğuna kanaat getirince, ayakta durduğu yerde bacaklarımı açarak iki elini kalçalarına koyup göğsünü kabartarak: **«Siz toprağın tava geldiğini anlamak için toprağa ter miametre kor musunuz?» diye** sordu. S.136 s.14

Çocuklar birkaç tanesi- mutlaka sınıfta ileri gelenlerden olacaklar- **derslerini tekrarlıyorlarmış gibi ince ve burgu gibi sesleriyle** ava avaz bağırarak termometrenin ne olduğunu, ve toprağa nasıl sokulduğunu anlattılar. S.136 s.21

Çocuklar susunca, hoca **takdir ve alkış bekliyen bir tebessümle** Hüseyin dayıya döndü. Hüseyin bu anlatılanlardan hiç birşey anlamamıştı. «Hoca, gördün mü köylü dayı nasıl olurmuş?» deyince

«Vallahi oğul pek anlamadım» diye cevap verdi. S.136 s.25-28

Hoca, «Pekâlâ siz toprağın tava gelip gelmediğini nasıl anlarsınız?» diye sordu. S.136 s.30

Benim toprak **böceklerin uyanmasiyle** tava gelirler. S.136 s.35

Karıncalar **yuvalarının kapılarını açmazdan evvel** içerde hazırlığa başlarlar. S.137 s.1

İşte o zaman **toprağın da uyanmak üzere** olduğunu anlarım. S.137 s.4

Elbette bu dediğim yaz mahsulleri içindir, diye anlattı. S.137 s.5

«Bu toprak şeker gibidir» diyordu. S.137 s.18

Sonra **sevgilisinin güzelliklerini sayıp dökmekle sevinen bir âşık gibi** sözüne devam etti. S.137 s.20

Karşısında bir dinliyen olmasa da, toprağı anlatan o canlı sesinin çınlayışını **kendi dinlemek için**, **yüksek sesle** sevincinden- **dağ başında şarkı söyliyen ıslık çalan bir çocuk** veya **öten bir kuş gibi**- kendi kendine söylenip duracaktı. S.137 s.23-25

Sonradan anladım, ki, Hüseyin dayı, toprağın ve yerin nabzını **hasta bir çocuğun nabzını dinliyormuş gibi** dinler, ve kendi nabzı da âdeta ona göre çarpar tuhaf bir adamdır. S.137 s.34

Ondan ekin ve ağaçlar hakkında bir şey sormak için yanına vardım. S.138 s.1

Etraf mı koklayan, ve odanın içinde, yiecek ne var ne yok olduğunu hemen çakan, **bir kedi gibi** yüzünü kaldırmış etrafını kokluyordu. S.138 s.3

Ne bileyim **tam bir deniz adamı gibi** o da bir toprak adamı idi. S.138 s.10

Belki çocukları yoktu da ondan, ağaçlarına **çocukları gibi** bakardı. S.138 s.14

Halbuki ise Gâvur Alinin Hüseyin dayı hakkında kullandığı en hafif lâf **«miskin, mıymıntı ve hırbo» gibi** sözlerdi. S.138 s.29

Ben nedense **ilk önce** Hüseyin dayıya ısındım. S.138 s.30

Eskici Kirpi ustaya bu kadar benziyen bir adama daha hiç rastlamamıştım. S.138 s.31

Bilmediklerimi öğrenmek için hep ona koşardım. S.138 s.32

Gâvur Ali de **o çatık suratına rağmen** ara sıra gelir bana sağlık verirdi ve «Hüseyin dayıya pek kulak asma, ağaç, senin hizmetkârın olacağına sen onun hizmetkârı olursun. Onun dediklerini yabana at demiyorum. Onu dinle, işine gelen tarafını al, gelmiyeni boşlayıver derken ya açlıktan ölecek veyahud açlıktan ölmemek için tarlayı ıbahçeyi elinden kaptıracak. Eğer komşuluk hakkı sayma-saydım onun topraklarını çoktan elime geçirmiş olurdum,» dedi. S.139 s.2

Dikdiğin bahçeye gelir. **«Şu porakal ağacının altını böyle aç» diye** yardım eder, **«şu limonu şöyle sula» diye** öğüt verir dururdu. S.139 s.8

Bir iki seneye kadar topraklarını elinden koparırız. S.139 s.13

Babam **dâvâ vekili Karakaşlarn Ferid Efendi** ile konuşmuş. S.139 s.15

Toprakları elinden gittikten sonra onu bizim ortakçımız ederiz. S.139 s.16

Hele bir malıma göz diken olsun, alimallah gözlerini oyarım, diye bağırıyor. S.139 s.22

Onu yemlemek için ona ara sıra ebircuburlar bağışla! S.139 s.22

Sen denizci olduğun için toprak işlerinin daha acemisisin» dedi. Kulaklarıma inanamadım, şaşırdım. İçimden «toprak işleri böyle oluyor zahir» dedim. **«Yani birbirimizin yüzüne gülecek ve birbimizin arkasından kuyu kazacaktık » diye** ilâve ettim. S.139 s.28

Ben imkânı yok **Hüseyin dayıya karşı** böyle davranamazdım. S.139 s.29

Onunla beraber bahçesini sin sin yağan yağmurda gezerdik de, bana yırtık pırtık kunduralarının altına yapışan toprakları göstererek ,bayağı insanm ayakarına candan bir yalvarış bir özleyiş gibi takılıyor, insanın gönlünü kendisine doğru çeken bir ağırlık oluyor. dilediği bir şeysi olduğu zaman, sesi tam işte **bu çamur gibi** yumuşar tathlaşırdı. S.140 s.2

Böyle konuşarak bana **masumiyetini göğsünü açarmış gibi** açan bu ihtiyarciğın yüreğine ben nasıl olur da zehirli bir kamayı, «Fırsat bu fırsattır!» diye harttadak saplar ve herifin canına kıyardım? S.140 s.4

Ayşe bu dapadar menfaat tasasından, **bir karış ötesini göremediği için** karşısindakilerin yüreklerini kırıp incitiyordu. S.140 s.16

Canım sıkıldığı için de Ayşe beni budala sayıyordu. S.140 s.17

Avanak olmasana Mahmud» dedi, îlk kavgamızda zaten bunun gibi bir şeyden çıktı. S.140 s.21

Ona mal sahibinin her yıl vermesi görenek olan **şeker gibi kahve gibi** şeyler götürülecekti. S.140 s.23

Tüyü **annesinin karnından daha henüz çıkmış gibi** parlaktı. S.140 s.24

Bu pek tüylü eşeği **köy meydanına kadar** yedekde götürdüm. S.140 s.29
Benim gibi sunturlu bir ağanın eşeğe binişi işine, orada ne kadar köylü varsa,hepsi yardim etmeğe koştular. S.141 s.1

Çuvalları sepetleri **büyük bir iştahla** eşeğin iskele ve sancak alabandalarına bağlamağa koyuldular. S.141 s.4

Torbaları eşeğe bağlıyan ipin ucuna çatılmış kaş ve çatılmış çenelerle, öyle bir asdılar ki, «yahu karaya kayık mı çekiyorsunuz, hayvanın kaburga kemikleri çökecek» diye bağırdım. S.141 s.9

O eşeğin boyu bosundaki bir kayığa **o eşeğe konulan yük kadar** safra koyacak olsaydılar, hiç iki biri yok, kayık mutlaka kaynardı. S.141 s.11

Ayaklarına korkunç bir surette yerden kesildi. **«Eh şimdi nasıl gideceğiz?» diye** düşünürken birisi «ya fettah!» diye yaradana sığınarak hayvanın kıçına top giıbi patlıyan bir sopa aşfetti. S.141 s.17

Hayvan **ileriye doğru** öyle bir fırladı ki, ben az kalsın sırt yerde bacaklar havada tepine kalacaktım. S.141 s.20

Derken eşeğe vuran herif koşup **«Lâzım olur» diye** sopayı elime tutuşturdu. S.141 s.22

Köyden iki gonine kadar ayrıldıktan sonra bizim eşek **çifte telli oynıyormuş gibi** yavaş yavaş bir yandan bir yana yalpa vurmağa koyuldu. S.141 s.25-26

Üç adım yürüdü yine çifte telliyi tutturdu, Yürümek koşmaktan **ne kadar** daha yavaşsa hayvanın da o yürekler acısı gidişi, yürümekten **o kadar** yavaştı. S.141 s.31

Üstelik bir de ara sıra duraklayıp başını yere indiriyor, **göverinin şu çeşidiyle bu çeşidi arasındaki çeşni farkını sınamak için** olacak, bir kaç tutam ot çimleniyordu. S.141 s.36

Bir kâbusta büyülenmiş tek tenha bir yolcu gibi habire yürüyeceğim, fakat varmak istediğim yere bir türlü varamıyacaktım. S.142 s.5

Ne yapmalı ne etmeli de ilerlemeli, diye düşünürken yanıma birisi sokuldu. S.142 s.7

Elimdeki sopayla köyü göstererek, «nah şuracıktan» dedim. S.142 s.11

Herif **acemiliğim dolayısiyle** benimle alay ederek kazığı elime verdi, tıngır mıngır gidişimizle onu arkada bırakarak, ilk dönemeçde kazığı çalıların arasına fırlattım. S.142 s.21

Dört nalını yere dayıyor ve sanki, **«gelmem de gelmem» dermiş gibi** ayak direyordu. S.142 s.32

Söylemesine utanıyorum amma sonunda, kopardığım kalınca bir dalı kaldırıp zavallı hayvanın suratına **şiddetle** çarptım. S.142 s.35

Hayvan gözlerini kapıyor, ve başını **beklediği ikinci bir darbe için** havaya kaldırıyordu.S.143 s.1

Ona **o kadar** acıdım ki âdeta ağlıyasım geldi. S.143 s.2

Eşekle daha öte gitmediğime çok iyi etmişim, çünkü **hayvana binmeğe alışmamış olduğum için** ertesi günü kalçalarım öyle ağrıdılar ki bir kaç gün **yeni sünnet olmuş çocuklar gibi,** ancak ayaklarım birbirinden ayrık olarak yürüyebiliyordum. S.143 s.10-11-12

Akşam olunca **«eh köy, artık bir cigara içimi ötededir!» diye** rast gele bir pınar başına uzandım. S.143 s.21

Amma bu **demincek söylediğim gibi** bacaklar ayrık olarak. S.143 s.25

Dağın omuzundan güneşin fırlayivermesiyle, her tarafı yakıp kavurması bir oldu. S.143 s.27

Al sana **istediğin kadar** toprak!» dedim. S.143 s.35

Evlerin pencereleri göz kapakları koparılmış **kapkara birer yara gibi** sokaklara açılıyorlardı. S.144 s.2

Horozların ötmesi, çocukların ağlaması, yük taşıyan eşeklerin ardlarına deyneklerin şaklaması, ve «dah, çüş Karaoğlan!» nâralariyle faaliyete geçiyordu. S.144 s.5

Evinin önünde tavukları kışlıyan ve **erkek olduğum için** yüzünü gözünü örterek, arkasını bana dönen bir kadından **bizim ortakçının evini bulmak için** sağlık istedim. S.144 s.7-8

Balcık hastalığından dolayı, **yaprakları sinek pislemiş gibi** benek benek olmuş, bir incir ağacı idi o. S.144 s.10-11

Bizim ortakçının avlusuna **iskambillerdeki sinek yedilisi kadar** seyrek ve matemengiz gölgeler damgalıyordu. S.144 s.13

Evin açık kapısına doğru seslendim. S.144 s.17

Delik deşik menevrek şalvarı **hiç bir şeyi örtemediği için**, bu elbisenin hikmetini anlıyamadım. S.144 s.20

Çocuğun ödünü patlatmamak için, yüzümü gülümsemelerin en gönül okşayıcısı ve yufkasına yumuşattım ve yavaşça kim olduğumu söyledim. S.144 s.22

Bizim ortakçı Memiş **külahını kulaklarından aşağı ve ceketinin iki yenlini önüne kavuşturmak gayretiyle** iki elini de karnına basarak, eğile kalka: S.144 s.29

-Buyurun ağam, buyurun ağam, hoşgeldiniz!

Diye dışarı fırladı. S.144 s.32

Beni **ilk karşılayan erkek çocuktan başka** bir de körpecik kız daha vardı. S.145 s.9

Ara sıra cesaretlenip torbanın üzerinden **mini mini fındık sıçanı boncuk gözleriyle** bana ibakıyor, sonra ürküp yine saklanıyordu. S.145 s.14

Sertçe öksürsem sanki hepsi birden **ağam diye** ayaklarıma kapanacaklar. S.145 s.18

Ben bir gemici parçası, korkulmağa ne de bu kadar pohpohlanmağa alışmamıştım. S.145 21

İçlerinde yalnız en küçük çocuk, **dünyanın el'an hanyasını ve konyasını görmemiş olduğu** için ne gövde ve ne de gönül .itibariyle sakatlanmamıştı. S.145 s.25

Kara biberler gibi ufacık gözlerini şıpır şıpır açıp kapadı. S.145 s.33

Sonra sanki büyük bir uçurumu atliyarak aşmak istiyormuş gibi küçücük çıplak ayaklarının birini ötekinin önüne koyarak dudaklarını diliyle ıslattı: S.145 s.34

İneğin ,bir tanesi **sanki ben toprak ağasıl değilmişim gibi**, durduğu yerde bağırdı, o da hoşuma gitti doğrusu. S.146 s.9

Ot döşekler **geceleri serilmek üzere** devşirilmiş ye odanın bir köşesine üst üste istif edilerek dıvara dayatılmıştı. S.146 s.18

Avlıdan arasıra tavuklar da içeri giriyorlar, ve gıt gıt ederek lâfımıza karışıyorlar, ve **söylediklerimize karşı istihfaflarını göstermek için** öteye beriye pisleyip gidiyorlardı! S.146 s.32

Bizim ortakçı **ne için** geldiğimi pek âlâ biliyordu. S.146 s.36

Aşa koyacak kadar değil, **kandilde yakacak kadar** bile yağ alamadık. S.147 s.9

Topraklar **kireç ocağı gibi** kurudu. S.147 s.18

Eyerleyim yıllar böyle kötü giderse **kızı baş-göz edinceye kadar** çok harman kalkar. S.147 s.26

İhtiyar kadın gömleğinin esneyen yerlerinden görünen kuru bağrını **yumruklariyle** güm güm öttürerek: S.147 s.30

—Senin kulun kurbanın olam ağam. Bize aman kıyma ocağına düşdük ağam.Pek dardayız.

Diye yalvarmağa başladı. S.147 s.33

Şimdi Ayşeye göre ben öfkeyle kükreyerek ihtiyar karıyı tekmelemeli, ayağımın altına alıp çiğnemeli idim. S.147 s.34

Kadın sustu. Ocak karşısında kıvrılarak uyuyan bir cılız kedi **nargile gibi** fokurduyordu. S.147 s.36

Sineğin biri **işi yolunda giden bir tacir gibi** ellerim oğuşturuyordu. S.148 s.3

İhtiyar kadın **evin en yaşlısı olduğu için**, yalvarmak, boyun eymek ve nihayet kafese koymak işi ona düşüyordu. S.148 s.4

Ayakta bekliyen büyük kız da **bu gibi** manzaraların pek yabancısı değildi. S.148 s.8

Asıl, **oyuncak gözlü küçük kızın ne gönlü ne de dili daha yalana ve dolana yatkın olmadığı için** yalvaramıyor, ne de el etek öpüyordu. S.148 s.10

Bittabi o bir gün büyümüş olacaktı, ve büyük olunca da **büyükleri gibi** çekirdekten yetişmiş olacaktır. S.148 s.15

Benim oradaki vazifemse, ister herif hep doğru ister hep yalan söylesin, ortakçıyı oracıkta sıkıştırmak ve herifte önümüzdeki sene yine sızdırılabilecek kadar can bırakmak şartiyle, ondan **koparabildiğim kadar** koparmaktı. S.148 s.23

Yâni duvardan **pis memeler gibi** sarkan, o mahut torbaları hep bir eşeğe bağlayıp götürmekti. S.148 s.5

Onların yalanları, benden yana **anamın sütü gibi** kendilerine helâl olsun. S.148 s.32

Yok kahveymiş, şekermiş diye getirdiğim şeylerin topunu da onlara bırakmak, ve onlardan hiç bir şey almadan tezelden defolmak vesselâm!... S.148 s.34

Evin, **bıçakla kesilecek kadar** koyu sefalet ve kasvet havası beni boğuyordu. S.149 s.1

Didişe-çekişe pazarlığa alışmış olan bu toprak adamı, bana vereceğinin azamisini ve asgarisini içinden hesaplamış olacaktı ki, hiç ibir şey vermiyeceğini, ve getirdiklerimin de hepsini alacağım duyunca, karanlıkta merdiveni inen birisinin bir basamak daha mevcut olduğunu sanarak **ona göre** adım atarken, önünde hiç bir basamağın kalmadığını görünce **şaşalaması gibi**, ağzı açık kaldı. S.149 s.11

Ne dediğimi iyice anlaması için, onu yüksek sesle bir defa daha, ve hattâ daha yüksek bir sesle üçüncü bir defa yine tekrarlamak mecburiyetinde kaldım. S.149 s.13

Ben **gitmek üzere** ayağa kalkmıştım. S.149 s.20

Yollu ısrarlarım yavaşça bir kenara iterek **dışarıya doğru** yollandım. S.149 s.24

Yolda yürürken, **yumruk gibi bir yürekle**, ve **balta ile yontulmuş gibi sert çizgili suratla fırtınaya karşı** göğüs geren arkadaşlarımı hatırladım. S.149 s.24

—Bu bir mirasyediliktir. Ama ne yapalım çocukluktan alışmışız.

Diyen o tatlı yüzlü Adem reisi, Palamut bükünde dünyada sonsuz bir sevginin bulunduğunu fakat bu sevginin dik gelemediğini söyliyen Alisi hatırladım da yüreğim **onları görmek hasretiyle** cizz etti. S.149 s.34

Hele Alişi hatırlayınca **«hay eşek!» diye** elimle alnımı şamarladım. S.149 s.35

Erkek Fatma işi beni **o kadar** sarsmıştı ki Aliş aklımdan çıkmıştı. S.150 s.2

—Ne olacak, ekmek parası aramağa.

Diyorlardır diye düşündüm. S.150 s.8

Öfkeyle kuduran yüzü, güller arasında **kuşlar gibi** cıvıldaşarak ve kovalaşarak öptüğüm yüz değildi. S.150 s.12

Senin elin ayağın tutar onların topunu da **eşek sudan geçinceye kadar** pataklıyacaktım. S.150 s.19

—A budala! -diye haykırdı- bu yürek yufkalığiyle aç kalırsın! S.151 s.1

Bu hâdiseden sonra Ayşe beni bir daha hiç bir ortakçıya göndermedi. S.151 s.14

Çünki ben **Ayşe memnun olsun diye** satın aldığım şeyleri aldığımdan çok daha ucuza aldığımı söylerdim. S.151 s.16

Bir gusul abdesti için lâzım olan bir teneke, su ile dokuz ay sonra bir yedisi dünyaya gelir. S.151 s.25

Amma yıl, **bu yıl gibi** aksi güder de mahsul olmazsa neye benzer? S.151 s.26

Küfre yakın hoyratça kahkahalarla edilen bu teselli beni kızdırıyordu. S.151 s.25

Köyün kahvesinde on on beş kişinin akşamdan sabaha kadar üfledikleri dualı taşlar **insan boyunu bulan kuru fasulya yığını gibi** yükseliyordu. S.151 s.36

-Dünya mahvoldu artık. Ahır zamandayız. Tövde istiğfar edin...

Diye herkesi duaya, namaza, niyaza davet ediyordu. S.152 s.6

Onu ilk önce kör Halidin hanında görmüştüm. S.152 s.8

Söylediği bu yalan dolayısiyle onu tâ o zamandanberi mimlemiştim. S.152 s.11

Bu adam vaktiyle parasız olarak Eskişehirden müftülükle Bodruma gelmiş, fakat **zenginlerden Hacı Kıranların kıziyle** evlenince müftülükten istifa etmiş ve karısının bizim köydeki tarla ve tokadinin başına geçmişti. S.152 s.14

Evlendikten iki sene sonra ilk karısı iki çocuğiyle Eskişehirden Bodruma gelmişti. S.152 s.16

Halbuki Abdülvahap hoca, Hacı Kıranların kıziyle evlenebilmek için zaten: evli ve iki çocuklu olduğunu gizlemişti. İlk karısını ve çocuklarını Hacı Kıranlara:

-Dul kalan kız kardeşim ve öksüz çocukları.

Diye takdim ederek onları eve almıştı. S.152 s.22

Ben bunun kız kardeşi değilim,

Demiş**, onlar da:**

-Ya nesisin?

Diye sormuşlar. S.152 s.29

-Ben nikâhlı karısı, bunlar da öz çocuklarıdır.

Diye baklayı ağzından çıkarınca bir kıyamettir kopmuş. S.152 s.31

Hacı Kıranların kızı **beni neden ilk karisinin üstüne aldı diye** babasına şikayet etmiş. S.152 s.33

Abdülvahap hocanın köyde yaptıklarına gelince, **köye mezarlık diye** köylülere ateş pahasına sattığı bir dönüm kıraç tarla hakkında oraya geceleri evliyanın inip toplandığını söylemişti. S.153 s.4

Halbuki tarlanın dibi **kayalık olduğu için** ölüleri ancak diz boyu gömebiliyorlarmış. S.153 s.7

Yazın da çakallar pek yanaşamadıkları için, **bir kaç gün evvel** gömülenlerin mezarlarından yeşilimtrak bir alevin çıktığı görülürmüş. S.153 s.9

Eli avucu para tutmağa başlayınca **tıkına tıkına yemeğe koyulduğu için,** Eskişehirden çiroz gibi kuru geldiği halde çaraçbuk kat kat katmerli çenelerin ve göbeklerin heybetli sahibi olarak fıçıya dönmüştü. S.154 s.17

Nasıl saymasınlar ki yetim malına göz dikmemiş, haram yememiş, namehreme uçkur çözmemiş, ve **beş vakit namazını kılarak cenneti peylemek için** koca kitapta yazılı ne varsa, hepsini yerine getirmişti. S.154 s.25

Kıble diye hoca doğu tarafını göstermişti. S.153 s.30

Şahadet parmağiyle yine doğu tarafını göstermişti. S.154 s.3

Köylüler, köy kuruldu kurulalı **kıbledir diye** namazlarını yanlış bir istikamete tevcih etmiş olduklarını, sanarak, **bu kadar upuzun ve âlimane lâflarla o hatalarını düzeltmiş olması dolayisiyle** müftü Hacı Abdülvahap hocayı aşerei mübeşşerenin on birincisi saymışlar. S.154 s.7

Neyse biz de **ağa olduğumuz için** sallana sallana mescide gittik. S.154 s.9

Vaazı dinlemek için bütün köylü birbirinin üzerine yığılmışlardı. S.154 s.10

—Pek iyi, önümüzdekinin ardını toslamadan bu daracık yerde secdeye nasıl varıp geleceğiz.

Diye düşündüm. S.154 s.14

Abdülvahap hoca başına **davul gibi** bir sarık sarmış, iki kaşını birbirine kancalıyan **iki hançer gibi** çatmıştı. S.154 s.16

Yüksekçe bir minderin üzerine kat kat etlerinin, **bütün heybetiyle** kurulmuştu. S.154 s.18

Boğazını temizlemek için bir iki ehem öhüm ettikten sonra günah işliyenlerin celi ehennemde neler çekeceklerini sayıp dökmeğe koyuldu. S.154 s.18

Günahkârlara işkence etmek zevkinden mahrum olduğu için, o işkenceleri hiç olmazsa anmakla nefsinin ihtiyacını kısmen giderdiği besbelli oluyordu. S.154 s.22

Kendi bir mangırı mendile **yedi bağla** bağlarken vaazında **inekliğe karşı** ateşler püskürüyordu. S.154 s.24

Ona on okka buğdayı **ölü fiatine satmamış olduğu için** fukara şaşı Selimin yüzüne gözlerini dikerek: S.154 s.26

—Velfakru Fahri!

Diye bağırdı. S.154 s.29

Yâni peygamberimiz fukaralığımla iftihar ederim demiş, hasislikle değil! diye gürledi ve gözlerini ondan ayırmadan, dünyada mallarından ayrılmak istemiyen

cimrilerin öteki dünyada boyuna başlarına topuz yiye yiye külerlerce buğdaylar kusturulacaklarını ilâve etti. S.154 s.29-30

Bu sırada köyün parmakla gösterilen tavuk hırsızı -**herkesin tavuğunu çalıp ahım aldığı için**- Ahlı Çipit Memişe döndü. S.154 s.36

—Eyvah şimdi topuz sırası bize gelecek!

Diye düşünmüş olacak ki **hocanın öfkesini önlemek için** ondan ateş pahasına aldığı enamı açıp okuyor gibi yapıyor, ara sıra yine hocadan aldığı misvakı çıkartıp dişlerine sürtüyordu. S.155 s.5

Her halde karısı Hacı Kıranların kızının gözleri bazan köy delikanlıları tarafına kaydığı kulağına gitmiş olacaktı ki **Seyid Battal Gazinin seksen bin kâfirin ödünü birden patlatan naraları gibi** naralar atarak zina işliyenlere karşı ateş püskürdü. S.155 s.14

Çünkü **bizimkinin eve dönünce anlattığına göre** bazı kadınlar korkularından donlarına salıvermişlerdi. S.155 s.18

Dünyada kasbedip para kazananların Allahın en sevgili kullarından olduklarını söyledikten sonra cennette onlara nasıl ikram ve iltifat edileceğini anlatmağa başladı. S.155 s.24

—Zeynel kaptan da bu adamı **damat diye** nereden buldu? diye mırıldanmış. S.155 s.28

Taşların suya boşaltılmasiyle yağmurun başlıyacağı sanılıyordu. S.155 s.33

Bulutlar **sanki köylülerle alay ediyorlarmış gibi** eteklerini toplıyarak ufkun ötesine savuştular. S.156 s. 4

Bulutların kaybolmaları üzerine:

— **Yağmur yağmadığına göre** keşke çiy düşse. S.156 s.6-7

— Yağmur yağmadığına göre keşke çiy düşse. Zaten biz çokluk yağmur beklemeyiz.Ekinimiz çiyle gelişir. Bu sene o da yok.

Diye dövünen dövüneneydi. S.156 s.10

Rüzgâr ve havanın nasıl olacağını bu köylülere **deniz diliyle** anlattım. S.156 s.11

Demek ki toprağın ölüsü, (toprağın ıslak kalan kısmı ki, bu kısım yaz ilerledikçe **dibe doğru** çöker) 4 insan boyu dibe çekilmişti. S.156 s.22

Kuşların çoğu yiyeceksizlikten. uyuzlaştılar**, o kirpiksiz tostoparlak gözleriyle** topraklara yan yan bakıyorlar, taş kesilmiş toprakları nafile yere gagalayıp tırmalıyorlar, sonra bir gölgelik yere oturup gagaları bir karış açık soluyorlardı. S.156 s.28

Kudurmuş, susamış topraklar, **hastalıklı dudaklar gibi**, yer yer çatladı. S.156 s.36

Günler **cenaze alayı gibi** yavaş yavaş geçiyorlardı. S.157 s.1

Canım çok sıkıldığı için hoş beş edecek bir kaç adam aradım. Arnavut Bayram ağanın köy kahvesinden başka gidilecek yer yoktu. S.157 s.4

Mescitte Abdülvahap hocanın kıldırdığı namaz zamanı müstesna, onların hepsi de **kahvenin yere, duvara çakılı demirbaş eşyası gibi** yerli yerlerinde bulunurlardı. S.157 s.13

Bunların gözleri, **sıcakta çift süren çift öküzlerin gözleri gibi** neşesiz ve sönüktü. S.157 s.15

İsledikleri topraklar ister ağalarının ister kendilerinin olsun, **ellerindeki kara sabanla** toprakların boyunduruğuna vurulmuşlardı. S.157 s.20

Fakat **toprağa ve karı kızana karılıp karıştıktan sonra, ümitleri de doğup büyüyen ve Yemende veya Havranda veyahut Rum elinde şehit olan oğulları gibi** ölüp gittmişlerdi. S.157 s.22

Hele **o deniz amelelerinin en ufak bir hareketi yapmak için** gırtlaklarım patlatırcasma bağırmaları. S.157 s.31

Herkesin herkese ne yapması lâzım geldiğini avaz avaz haykırması, hiç kimsenin bağıranlara kulak asmadan durmamacasına **trampet gibi** seslerle kıyametler koparması. S.157 s.36

Irgat başı olsun, demiri kaldırır ve bocaya alırken olsun, tulumba işletirken, yelken açar veya söndürürken **bir ağızdan heyamola diye** gemicilerin şarkı söylemeleri nerede? S.158 s.2

Çünkü **denize doğru** gidiyorduk. S.158 s.16

O gün gökte, yumuşak bulutlar, mavi yollarında **denize doğru** kayıyorlardı. S.158 s.18

Çepçevre **hararetle** yanıp tüten dağlarla kapanmış, bir cehennem çukurunun dibinde yürüyorduk. S.158 s.19

Ara sıra bir alaca yılan **şimşek gibi** parlıyarak yolun ortasından geçiyordu. S.158 s.22

Fakat **dilim tutulmuş gibi** idi. S.158 s.37

O sırtın tepesinden denizi göreceğimi bildiğim halde, birdenbire görünen deniz beni apansızın şiddetli **bir tokat yemişim gibi** sarsıp şaşırttı. S.158 s.33

Yekpare parıltı ve kıpranışı **ufuklara kadar** dayanıyordu. S.159 s.4

Kıvrak gövdesini **bana doğru** eğmişti. S.159 s.14

Henüz patlıyan bir nar çiçeği gibi gülen dudakları, güneşte mavi mavi çakan kapkara gözleri ve saçlariyle güzeldi. S.159 s.14

Ona karşı ihanet ederken yakalanmışım gibi utandım. S.159 s.16

—**Yine hiç, diye** tekrarladım, elini ver de ayağa kalkayım. S.159 s.19

Bana elini verince ona **şiddetle** sarıldım. S.159 s.21

Onun soğuk karanlığına devrilmemek korkusiyle sanki Ayşenin eline değil, fakat kenarda¬ki bir kayaya sıkı fıkı tutunuyor ve irkiliyordum. S.159 s.24

Kayınbabamı selâmladıktan sonra doğru deniz kenarına vardım. S.159 s.28

İç limanın kumsallığı, tâ eski tersaneye kadar, keresteyle, yontulmakta veya boyanıp donatılmakta olan seren, direk, ve **maçıolarla**, destereyle kesilmekte olan iökarmozlatrla, omurgalarla örtülüyordu. S.159 s.32

Gölet taslakları, skafi iskeletleri ve bazılarının yalmz karineleri kurulmuş, bazılarının kaburgaları takılmış, **kimisinin su kesimine kadar**, **kimisinin küpeştesine kadar** kaplamaları çakılmş, sürü sürü, çeşit çeşit tekneler vardı. S.160 s.6

Gemicilerin:

— Ah şöyle olsa, vali böyle olsa!

Diye çeşit çeşit sade ve basit dilekleri, veya azametli, ümitleri, becerikli deniz ustalarının ellerinden çıkma gemi yapılarında sarih ifadelerini bulmuş oluyorlardı. S.160 s.11

Bilgin tavırlarla şu veya bu teknenin öte berisini yokluyor ve onların meziyetlerini ve noksanların: anlatıyorlardı. S.160 s.15

Bunlar gemi hâlâ tamamlanmamışsa, **deniz ustasına şurasını böyle, burasını şöyle çalımına getir, diye** sağlık veriyorlar ve nihayet gemi kaptanlarına gemilerinin uğur getirmesini dileyerek ayrılıyorlardı. S.160 s.24

Hemen denize atılacaktı, denize itilince **kolay kaysın diye** karinenin altına konulan kızakları yağlamış- lardı. S.160 s.31

Tekneye baştan kıçına, **sağlı sollu dayadıkları iki sıra destek dolayısiyle** gemi gümüş kumsallık üzerinde uyuyan kırk ayaklı bir ejderhaya benziyordu. S.160 s.34

Provası **kınından fırlıyan bir kılıç gibi** keskin ve parlaktı. S.160 s.36

Deniz **ılık çırpıntılariyle** tekneyi nemliyor ve saf rüzgâr serinletiyor, ve sanki geminin can kulağına gizli bir türkü söylüyordu. S.161 s.4

Fakat ben türküyü içim ağlıya ağlıya **tâ iliklerime kadar** duyuyor ve titriyordum. S.161 s.8

Gel de **dalgalarımla** savaş ve **kılıç provanla** onları biçip yenerek zaferinle mağrur üzerlerine bin, rüzgârın gözüne işle, fırtınaları **paçavralar gibi** yırtarak ileri geç. S.161 s.15

Koca gemi **denizin çağrışını tâ özünden duyar gibi** oldu, ve kızaklarının üzerinde sarsılıp inledi. Karadaki o tembellik uyuşukluk batağını bırakıp, hürriyete fırlayıp boşanmak istiyordu. S.161 s.21

Sanki düğün vardı da mesut hâdiseyi **davulla dümbelekle** dünyanın bir ucundan öteki ucuna müjdelemek istiyordu. S.161 s.29

Ben **geminin provasına doğru** tam denizin eriştiği yerde boynum bükülü bekliyordum. S.161 s.32

Üç seneye yakın bir zamandan beri yüzünü görmemiş olduğum ilk sevgilimle göz göze gelmiştik. S.161 s.35

—Sadakatsiz, aldatıcı, diyordu, beni neye bırakıp kaçtın?

Diye soruyordu. S.162 s.7

Gözlerimin yaşlarla dolduğunu **duyar gibi** oldum. S.162 s.12

Denize karşı hemeıı evlenmezden evvel beslemiş olduğum kin, onun zulmüne, **cinayetlerine karşı** duyduğum isyan, denizde çekmiş olduğum cefalar, boşu boşuna sarfetmiş olduğum emekler geçirmiş olduğum uykusuz geceler, hep **uyanınca unutulan kâbuslar gibi** aklımdan silindi, gitti. S.162 s.12-17

Canını dişine alarak gözünü budaktan sakınmaz denizci hayatının türlü türlü cilvelerini, Çömlekçi köyünde, **merada besiye çekilen inek gibi**, ahırlı, kümesli, gübreli bir hayatla değişmiştim. S.162 s.22

Çoluk çocuğu ile beraber bütün halk geminin etraf ma üşüşmüşlerdi. Herkes ellerini ve göğsünü kayığa dayıyordu. S.162 s.24

—Kıç desteğini çıkartın prova desteğini de kaldırın. Haydi göreyim sizi sancak ve iskele dayaklarını çıkartın!

Diye bağırdı. S.162 s.29

Artık kayık desteklere değil, fakat **karinesiyle** yağlanmış ve yatırılmış direklere, ve bir çok insanların elleriyle göğüslerine dayanıyordu. S.162 s.30

—Aganta! Burina! Burinata

Diye bağırdı. S.162 s.34

—Aganta!

Diye bağırmasiyle, **kayık gök gibi** gürliyerek, ve benimle, öte de duran denizci ustasiyle Halil ustanın arasından geçerek **yıldırım gibi** denize indi. S.163 s.4

Ben çocuğun sersemlediğini anladım, ve **elbiselerimle** denize daldım. S.163 s.13

O dakikadan sonra gözüme uyku güç girerdi. S.163 s.16

Ne var ki gemicilerin teşkil ettikleri o el-kol kargaşalığı, ve ses kasırgaları gruplarına, **bir sığıntı gibi** sıkıla sıkıla giriyordum. S.163 s.21

«Sen artık ölmüş gömülmüş bir insansın, canlılar dünyasına ait değilsin» dermiş gibi oluyorlardı. S.163 s.35

Angarya iş görüyorlarmış gibi ayaklarını sürükliye sürükliye geçen lâflar, mevzular hep o bezdirici, usandırıcı mal, mahsul, hava, para ve kaça sattın kaça aldm işleri. S.164 s.21

İşte kâinat bu meseleyi **fasletmek için** yaratılmıştı. S.164 s.29

«**Ben Selânikten askerlikten döndükten iki ay sonra** anası sıpalamiştı» öteki: «Hayır! senin o dediğin sene anası hâlâ gebeydi» der. S.164 s.31

Ben içimden, **«Allah vere de şu Dursun ağanın eşeği vaktiyle nallan dikse de, biz de bu mevzudan kurtulsak» diye** dua ederdim. Yabancılıklarını duyduğum bu insanlar arasında içimde acıca bir gariplik çöküyordu. S.164 s.35

Kahvede sessiz sessiz oturduktan **biraz sonra** oradan da başımı alip kaçıyor ve bahçeme dönüyordum. S.165 s.2

Göbek bağlasınlar diye tepelerini bağladığım marullarsa **hava fişekleri gibi** tohuma kalkıyorlardı. Kıştan tohuma kaçmışlar diye bahçede bıraktığım lahanalar zamanın ağuşımda oturup da **kıdem kesbediyorlarmiş gibi** inadına srebeleşiyorlardı. S.165 20-21-22

Urgan ve ayrık otlariyle sanki ben **bostanı otlan beslemek için sulayıp gübrelemişim gibi** bostanın enine boyuna yayılıyorlardı. S.165 s.29-30

Uğraştıkça kızıyor, ve kızdıkça**, iş inada bindi diye** kızıyordum. S.165 s.34

Bir sabah bahçenin o delirmiş çıldırmış halini görünce, **«Defet lahanasını da marulunu da!»**
Diye bağırarak, çapayı elime aldım. S.166 s.3
«Al sana!» diyerek bahçeyi **havaya fırlayan düşen toprak marul ve lahana parçalariyle** doldurdum. S.166 s.7
Yamaç, **ufak ufak toprak parçalarını çeviren derme çatma kuru duvarlarla** kıyım kıyım kıyılmıştı. S.166 s.13
İşte hep **malımız! malımız! malamız! diye** uğrunda yaşadıkları uyuz topraklar bunlardı. S.166 s.14
Köpeklerin boğazlarından tasma ile bir yere bağlı kaldıkları gibi bunlar da **barsaklariyle** boğazlarından topraklarına bağlı kalacak, hep yanlarındaki komşuların mallarına göz dikerek hırlayacak, **hep malıma göz diktin diye** komşularına havlıyacak, **malım var diye** ölünceye kadar mallarının kulu kölesi olarak **evim var diye** dört kuru duvarın içine **mezara gömülmüş gibi** gömülerek yaşıyacaklar. S.166 s.17-21-23

Bazı köylüler kendi okudukları taşları sevaptır diye kendi sırtlarında taşıyorlardı. S.166 s.28
Abdülvahap hoca en imtiyazlı yere geçmiş geyirdikçe **davudî sesiyle** Allah diyor, tulum göbeğine basarak: **«Oh rahat ettim» diye** ilâve ediyordu. S.166 s.9-10

Etrafındakilere «duada devam edelim» diyerek, **içinden ibadet ediyormuş gibi** dudaklarını oynatıyor, teşbihini tılurdatıyordu. S.166 s.12

Dalga gelip geçtikçe geminin provası tâ uzakta görünen Atlas okyanusunun çizgisine **keman yayı çekermiş gibi** inip çıkıyor, mavi bir deniz havası çalıyordu. S.167 s.22

Sanki Amerika kâşifi, geçmiş yılların yığını içinden kalkınmış, ve bana tâ çocukluğumdan o «**munis insan gülümsemesiyle** gülimsiyordu. S.167 s.25

İki üç gün sonra şafakleyin, birisinin dışarda **yağmur yağmur diye** bağırmasiyle uyandım. S.167 s.28

«**Rahmet! Rahmet!» diye** hoplayıp gülüşüyorlardı. Bazıları da diz çökmüşler **«Rahmet!» diye** ağlıyorlardı. S.167 s.31

Seyrek seyrek patırdayan yağmur birdenbire **gök gürültüsü gibi** inmiye başladı. S.167 s.34

Rahmet diye etekleri zil çalan köylülerin suratları asıldı, Abdülvahap hocanın etekleri tutuştu.
Köylüler onu, İsmail çavuş ve koca Dünlüyü bulup bulup **«Acaba yağmur duasını fazla mı kaçırdık?»**

Diye soruyorlardı. S.168 s.16

Deveci Topuz Ahmed göğe yumruk sıkıyor **«Yeter be yahu» diye** bağırdıkça bazıları onun için «Âsi kâfir», diyorlardı. S.168 s.17

Başkaları da «Eğer **kurak kadar** sulak yapacaksa yandık, diyorlardı. S.168 s.18

«**Bu kadar sudan sonra bize su lâzım değil, kurak lâzım. Suyu getiren duayı acaba tersine oku-sak, sulağın tersi olan kurak gelmez mi?» diye** sordu. S.168 s.23

Nihayet **yağmur yağsın diye** akara atılan taşların, çocuklar daldırılarak çıkartılmasına ve mangalda ısıtılıp kurutulmalarına karar verildi. S.168 s.24

Bu lâfları işitmemek için sırsıklam olup donuncaya kadar başımı alıp ıssız yerlerde bir başıma geziyordum. S.168 s.34

Bu gezintilerin birinden döndükten sonra evde kahveci Bayram ağanın karısı Huriye hanımı beni bekler buldum. S.168 s.36

Bu arada da kadınların arasında kurnazlığı ve **dilbazlığı ile** tanınmış - Küçükmüş **çabuk konuşsun dillensin diye** ona bülbül yumurtası yedirmişlermiş - Huriye hanımın da kapısını çalmışmış. S.169 s.9

Kuşun kanadı yettiği kadar yuvaya çöp taşıdığı gibi erkek kısmı da gücü yettiği kadar parasını pulunu arttırmağa bakmalı. S.169 s.17

O helalardan **gül gibi** geçiniyorduk. Orası **arı kovanı gibi** işlerdi. S.169 s.22

Bayram ağanın söylediğine göre abdest bozacaklar, elleri uçkurda soluğu soluğuna gelirler, meteliği basıp ibriği kaparlar, itişe kakışa helaların önüne yığarlarmış. S.169 s.24

İçerdekilere tepine tepine **«Çabuk olun!» diye** bağırırlarmış, öyle ki içerdekiler kendilerini dışarıya dar atarlarmış. S.169 s.27

Böylelikle orası **arı kovanı gibi** işlermiş. S.169 s.29

Bayram ağa «**para yapmak için** bir bu Yenicami memişaneleri bir de Galata köprüsü vardır. S.169 s.33

Top güllesi gibi Tophane leblebisinin okkası yirmi para Vefa bozasının okkası iki kuruş olduğu zamanda en az üç lira. S.170 s.7

Memişaneler pek fena kokuyor diye yıktılar. S.170 s.12

Elimizdeki avucumuzdaki paralar **rüzgâr gibi** uçtu. S.170 s.15

Bayram ağa para tutarken Bayram ağa aşağı Bayram ağa **yukarı diye** etrafında **pervaneler gibi** dolaşıp üzerine toz kondurmayanlar, üzerimize sümüklerini bile atmıva tenezzül etmez oldular. S.170 s.16

Açlık bizi **tâ bu köye kadar** kovaladı. S.170 s.20

Huriye hanımı **ham hum şorolop diye** başımdan savdım. S.170 s.31

O gittikten biraz sonra köyde, herşeye aklı ererliğiyle an san salmış seksenlik Himmet ağa çıka geldi. S.170 s.32

Birkaç söz sonra onun da aklımı çelmeğe geldiğini anladım. S.170 s.36

Bazı kara ağızlılar **köyden ayrılmak istiyormuşsun diye** ileri geri lâf ediyorlar. S.171 s.6

Tok sözlülüğü ile maruftu. S.171 s.12

«A sağdıç! Sen elindeki sağlam malı bırak da denizler peşinde koş ha? Burada insan kuru ölümle ölür. Ölünce islâmcasına gusul edilir. Mezarının başmda talkın edilir.İnsan dinsiz, imansız ve kâfir olarak gitmez» diye haykırdı. S.171 17

Duraklayıp**,«Neden?»diye** kendi kendime soruyordum. S.171 s.27

«Herhalde gökte yağdıracak su kalmamıştır da onun için durmuştur.»

Diye düşündüm. S.172 s.6

Geceleri çıkıp **Ayşeyle** bahçeyi gezip, onları öldürmeğe karar verdik. S.172 s.11

Fenere baktım **«Kayığın prova direğinde guardiyapro va feneri olarak, yıldızlar arasında yıldızken, gelip de böyle şeyleri mi aydınlatacaktın?» diye** düşündüm. S.172 s.19

Kendisine karşı kendiliğinden gönlümden kopan şeylerin, **onun tarafından ödenmesi mecburî bir borç gibi** gösterilmesi bana ağır geliyordu. S.172 s.26

Düşmanım gibi demeyeyim fakat **insan kıyafetinde koca bir yasak gibi** yolumun ortasına dikilmesi. bende, onu kırıp çiğneyip geçmek arzusunu uyandırıyor ve denize hasretimi arttırıyordu. S.172 s.28

Açık deniz **bu gibi** mecburiyetlerden masun olan hürriyetin mavi vatanı olarak gözlerimde tütüyordu. S.172 s.31

Tâ nedenberi ilk sefer olarak **yalvarışlı bir tavırla** omuzumu okşadı. S.173 s.10

«**Sanki derinden derine bir yerin açıyormuş gibi** duruyorsun» dedi. S.173 s.12

Denizdekiler derler ki büyük fırtınalarda karanlığın ortasından bir ses onları **adlariyle** çağırırmış. S.173 s.14

İnsanin yaradılışı kendisini **«gel!» diye** çağırdı mı durabilen kim! S.173 s.15

Fakat bakışı sanki **eyvah! diye** acı bir çığlıktı. S.173 s.23

Artık**, «Yasak!» diye** yoluma set çekmiyordu. S.173 s.27

Fakat yürüdüğüm yolun üzerine çıplak ve müdafaasız uzanıyor, geçme demiyor, **istersen beni çiğne de geç diye** yalvarıyordu. S.173 s.30

Gizli gizli **soluğu nefesi pekdir diye** Ahdülvahapa, Mollaların Hatice bacıya muska yazdırıyor. S.173 s.32

O zamana kadar sevginin ne kuvvetli şey olduğunu **sevmekle** anlamıştım. S.174 s.1

Yoluma giderken attığım her adımda Ayşenim gözlerini, yüzünü, ve koynunu sanki **demir** a**yakkabılarla** çiğniyecekmişim gibi oulyordum. S.174 s.5

Kendime, **«İşte bundan sonra senin hayatın ister geber ister çatla bu köyde geçecek!» diye** bağırdım. S.174 s.9

Onun gönlünü **ana olmak arzusiyle** tutuşturan nefesle benim içimi **açıklar aşkiyle** tutuşturan nefesin ayni; şey olduğumu, zihnimle anlamıyor idiysem de duygumla seziyor ve kendisine bir yakınlık duyuyordum. S.174 s.18-19

Günler geçtikçe bu kararımı tatbik etmekte muvaffak olduğumu görerek **bayağı bir hastalıktan kurtulmuşum gibi** bir hafiflik duyuyor ve seviniyordum. S.174 s.25

Ağaçlar serpilip serpilip, zerzevatlar ilk evlendiğimiz sene gibi güllük gülistanlık oldu. S.174 s.27

Bu arada Ayşe **ortakçılara istediğim gibi** muamele etmeme ses çıkarmıyor değil, bayağı memnun oluyordu. S.174 s.29

Oralara giderken bir başıma deniz kenararmda gezer ve **tıpkı çocukluğumdaki gibi** deniz böceklerinin çeşid çeşid kabuklarını toplıyarak, yeni baştan çocuk olmak zevkini duyardım. S.174 s.33

Ve gölgesiz ıbir ay ışığında **karlar gibi** apak ağaran geniş ve açık kumsala vardım. S.175 s.2

Koskocaman bir ay, beyaz bir ateş kürresiymiş gibi önümde yanıyordu. Ufuktan ayak uçlarına kadar göz kamaştırıcı Ibir şiddetle denizin üzerinde parlıyordu. S.175 s.3

Bakışım işidişim sanki, insan bakışından daha kuvvetli oldu da, gemimin takta kısımlarından, **su içinden geçen güneş ışığı gibi** geçiyor, ve geminin içini görüyordu. S.175 s.22

Gönlüm yabancı yerlerde veya karanlıklarda uçmuş **yorgun bir kuş gibi** papafingoya kondu. S.175 s.29

Açık denizleri, gürültülü limanları, cigara dumanlariyle, ve tambura, cura, ve tabakların ince dingillisiyle, **rakı kadehleriyle** dolu koltuk meyhanelerini gördüm. S.175 s.33

Birdenbire önümdeki kayığın güvertesinden sanki **bir denizci parmağiyle** beni gösterdi. S.175 s.35

Deli gibi yerimden sıçradım. S.176 s.1

Gemiye korkudan «**Hiç bir zaman!» diye** bağırdım. S.176 s.2

Varımı yoğumu Ayşeye bırakarak **bir daha geriye dönmemek üzere** denize açıldım. S.176 s.6

5.BÖLÜM

5.1.SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Cevat Şakir Kabaağaçlı'nın Aganta Burina Burinata romanının söz dizimi incelendiğinde aşağıdaki tabloya göre şunlar söylenebilir:

TAMLAMALAR .....
İsim Tamlamaları 2716
Belirtili İsim Tamlamaları..... 1578
Belirtisiz İsim Tamlamaları..... 878
Zincirleme İsim Tamlamaları..... 260
Sıfat Tamlamaları.....1322

TEKRAR GRUPLARI..... 291
İKİLEMELER..... 190
UNVAN GRUPLARI 374
FİİLİMSİ GRUPLARI .....
İsim- Fiil Grupları 433
Sıfat- Fiil Grupları..... 83
Zarf- Fiil Grupları.....539

Adlaşmış Sıfat- Fillller.....25

İyelik Ekiyle Kurulmuş Sıfat- Fiil Grupları.....58

EDAT GRUPLARI.....672

1. İncelenen eserde yazar, bütün kelime gruplarını kullanmıştır. Kelime grupları birbirine bağlanarak uzun cümleler ortaya konmuştur.

2. Tablodaki sayısal verilere baktığımızda tamlamalar arasında orantılı bir dağılım vardır.

3. Fiilimsi gruplarında en fazla zarf - fiil grupları kullanılmıştır. İsim - fiiller ve zarf - fiillere kıyasla sıfat - fiillerin sayıca azlığı dikkat çekicidir.

4. İkilemeler ve tekrar gruplarının çokluğu eserde anlatımı güçlendiren önemli bir unsur olarak görülebilir.

5. Edatlar Türkçe için öbekleri bağlamada önemli bir araçtır. Aganta Burina Burinata da edatlardan yeterince yararlanılmıştır.

6. Eserde unvan gruplarının sayısı fazladır. Bu durum eserdeki şahıs kadrosunun zenginliği göstermektedir. Bu kişiler en ince ayrıntılarına kadar tasvir edilmiştir. Unvan gruplarına çok sık yer verilen Aganta Burina Burinata, millilik bakımından dikkate değer bir eserdir.

7. Eserde denizcilikle ilgili kelime ve kelime gruplarına oldukça fazla rastlanır. Bu bakımdan eser, denizcilik terimleri için önemli bir kaynaktır. Ayrıca eser, Türk Dili ve Türkçe derslerinde denizcilikle ilgili kelime ve terimler konusunda kullanılabilir.

8. Yazar, cümlelerinde sıfatlara çok yer vermiştir. Dolayısıyla bu duruma bakarak yazarın tasvirli anlatımı benimsemiş olduğu söylenebilir. Bu açıdan roman, Türk Dili Edebiyatı ve Türkçe öğretiminde betimleyici anlatımın zengin örneklerinden biri olarak gösterilebilir.

9. Eserde terimler dışında yabancı kelimeye neredeyse hiç rastlanmamaktadır. Bu hal, dilimizin sadeliği ve ifade gücü bakımından not edilmesi gereken bir durumdur.

10. İncelenen eserde kimi imlâ ve yazım yanlışlarının olması günümüz dil ve edebiyat öğretiminde yanlışlıklara yol açabilir. Dolayısıyla eser yeniden basılırken gözden geçirilmelidir.

11. İncelenen eserde yazar, deyimlere, sıfatlara çok sık yer verdiği ve yer yer yerel söyleyişlerle anlatımı desteklediği için adeta dönemin yaşayışını ve dilini ortaya koymuştur.

12. Karşılıklı konuşmalar bölümünde yazar, konuşma dilinde kullanılan kelimeleri sıkça kullanmıştır. Yazar, bu bölümleri rahat bir konuşma havasında kaleme almıştır yani söyleyeceğini konuşur gibi yazmıştır.

ÖNERİLER

Öbeklerin kavratılmasında öbeklerin cümledeki görevi dışındaki oluşumlarına da dikkat edilmelidir. Örneğin bir sıfat öbeğini öğretirken öncelikle sıfat öbeğinin bir ad ile onu niteleyen ya da belirten bir sıfatın birleşmesiyle oluşacağı anlatılmalıdır. Bu kavratıldıktan sonra öbeklerin alt gruplarına geçilmelidir. Örneğin bir sıfat öbeği niteleme sıfatıyla kurulabileceği gibi belirtme sıfatı ya da sıfat-fiille de oluşabilir. Öbekler kavratılırken, bu öbeklerin önce bir bütün olarak tek bir anlam ifade ettiği belirtilmelidir. Önemli olan öğrencilerin öbek yapısını ve oluşumunu kavramalarıdır.

Türkçe öğretiminin araç ve gereçlerinin biri olan metinlerin çözümlenip yorumlanması bir yandan kavrama gücünün geliştirilmesini sağlayacak bir yandan da ana dilimizin anlatım yollarının zenginliğini ortaya koyacaktır. Öğrenciler kelimeleri doğru kullanabildiklerini gördükçe dili daha da sevecek ve sahiplenecektir.

Her alanda olduğu gibi dilbilgisi öğretiminde de uygulama yapmadan verilen bilgiler zamanla unutulur. Bol örneklerle desteklenen eğitim ve öğretim olumlu sonuçlar verecektir. İyi bir dil bilgisi öğretimi öğrencilerin okuma, anlama, konuşma ve yazma becerilerini de geliştirecektir.

5.2.KAYNAKÇA

Adalı, O. (1983). Anadili Olarak Türkçe Öğretimi Üzerine.Türk **Dili: Dil Öğretimi Özel Sayısı**

Akbayır, S. (2006). Eğitim Fakülteleri İçin Cümle Ve Metin Bilgisi, Pegem Yay., Ankara.

Aksan, D. (1998). **Her Tönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim.** Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Akpınar, F. (2006).**Sait Faik Abasıyanık'ın Son Kuşlar İsimli Eserindeki Hikayelerin Kelime Grupları** Ve Türkçe Eğitimi Bakımından Değerlendirilmesi. **Yüksek Lisans Tezi.Dokuz Eylül Ü. Sosyal Bilimler Ens.**

Atabay, N; Kutluk, İ; Özel, S.(l983). **Sözcük Türleri.** Ankara: TDK Yayınları.

Banguoğlu, T. (1998). **Türkçenin Grameri.** Ankara: TDK Yayınları.

Bilgegil, M.Kaya (1984), Türkçe Dilbilgisi, Dergah Yay., İstanbul.

Bilgin, M. (2000). **Anlamdan Anlatıma Anadilimiz Türkçemiz.** Ankara: Ercan Kitabevi.

Bozkurt, F. (2004), Türkiye Türkçesi, Kapı Yay., İstanbul.

Delice, H.İ. (2003). **Türkçe** Sözdizimi. İstanbul Kitabevi Yayınevi.

Demir, T. (2004),Türkçe Dilbilgisi,Kurmay Yay., Ankara.

Ediskun, H. **(1993).Türk Dilbilgisi.** İstanbul: Remzi Kitabevi.

Ergin, M. (1993). **Türk Dilbilgisi.** İstanbul:Bayrak Basım.

Erkul, R. (2007), Cümle Metin Bilgisi, Anı Yay., Ankara.

Gencan, T.N. **(2001). Dilbilgisi.** Ankara: Ayraç Yayınları.

Güneş, S. (2001). **Türk Dilbilgisi.** İzmir:Çağlayan Matbaası.

Karaağaç, G. (2012), Türkçenin Dilbilgisi, Akçağ Yay., Ankara.

Karahan, L. (2012). **Türkçede Söz Dizimi**. Ankara: Akçağ Yayınları.

Korkmaz, Z. (2003). **Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi)**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.